מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ
דוח תקופתי לשנת 2015

תוכן העניינים

פרק 1 תיאור עסקי התאגיד

פרק 2 דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

פרק 3 דוחות כספיים מאוחדים

פרק 4 מידע כספי נפרד

פרק 5 פרטים נוספים על התאגיד

פרק 6 דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק 7 נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מספר חברה: 52-002998-4 **כתובת:** אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה

טלפון: 076-8868959, 076-8868962 **פקסימיליה:** 03-9238988

דוא"ל: migdalhold@migdal.co.il **אתר אינטרנט:** www.migdal.co.il

דירקטוריון

- **יוחנן דנינו - יו"ר** (מונה לדירקטור ביום 24.11.2015 וליו"ר ביום 16.12.2015)
- **פרופ' עודד שריג** (מונה לדירקטור ביום 27.1.2015 וליו"ר ביום 18.2.2015, פרש מהדירקטוריון ביום 16.12.2015)
- **שלמה אליהו** (פרש מכהונתו כיו"ר ביום 18.2.2015, מכהן כדירקטור)
- **רונית אברמזון**
- **ישראל אליהו**
- **אייל בן שלוש** דח"צ
- **יגאל בר יוסף** דח"צ
- **יעקב דנון** דח"צ
- **עמוס ספיר** (מונה ביום 24.11.2015)
- **ד"ר גבריאל פיקר**

עמודי שלמה בפארק תמנע | **צפונית לאילת**

תיאור עסקי התאגיד

הערה לגבי יישום הוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("תקנות ניירות ערך") בדוח זה

בהתאם לתקנה 8ג לתקנות ניירות ערך, הוראות תקנות 8(ב) 8א ו-8ב לתקנות ניירות ערך לא יחולו על מידע בדוח התקופתי של תאגיד שאיחד מבטח או שמבטח הוא חברה כלולה שלו, ככל שמידע זה מתייחס למבטח.

עיקר אחזקות מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ הינה מגדל חברה לביטוח בע"מ שהינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981 והחברה העיקרית המהותית בקבוצה. כמו כן לקבוצה חברות הפעילות בתחום הפנסיה והגמל: מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ, שאף הן מחזיקות ברישיון של מבטח, ומגדל מקפת המחזיקה גם ברישיון של חברה מנהלת של קופות גמל.

דוח זה נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון מיום 20 בינואר 2014, שעניינו "חוזר עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח" ("**חוזר המפקח**") המביא בחשבון גם את עמדת רשות ניירות ערך בנושא קיצור דוחות כפי שפורסמה על-ידה.

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לעצמה וביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("**חוק ניירות ערך**"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת הקבוצה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "הקבוצה צופה", "הקבוצה מצפה", "הקבוצה מעריכה", "הקבוצה מאמינה", "בכוונת הקבוצה", "הקבוצה בוחנת", "הקבוצה מתכננת", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי.

בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של מידע צופה פני עתיד אינו ודאי והוא מושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת הקבוצה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות הקבוצה הנזכרים בדוח זה וכן אופן היישום של הוראות רגולציה ותגובת הגורמים הרלוונטיים, לרבות צרכנים וגופים מוסדיים אליהן, ההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה.

לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב, והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה ובדוח הדירקטוריון הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צויין אחרת), במיליון ש"ח.
הערכים הכספיים הנקובים בדוחות הכספיים הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צויין אחרת), באלפי ש"ח.

עסקי הקבוצה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי הקבוצה. על מנת להביא את תיאור עסקי התאגיד באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי הקבוצה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בפרק זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתכניות הביטוח או בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הרלבנטיות, והוא לא מהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח או התקנונים כאמור.

פרק 1 - תיאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד 4
1. מקרא - הגדרות 4
חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה 6
2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה 7
3. תחומי הפעילות של הקבוצה 12
4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה 13
5. חלוקת דיבידנדים 14
חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה 15
תחום א' -ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך 16
6. מוצרים ושירותים 16
7. תחרות 32
8. לקוחות 36
תחום ב' - ביטוח בריאות 38
9. מוצרים ושירותים עיקריים 38
10. תחרות 44
11. לקוחות 46
תחום ג' - ביטוח כללי 47
12. מוצרים ושירותים עיקריים 47
13. תחרות 54
14. לקוחות 56
תחום ד' - תחום השירותים הפיננסים 59
15. מידע כספי בתחום השירותים הפיננסים 59
16. מידע כללי על תחום השירותים הפיננסיים 60
17. מוצרים ושירותים עיקריים של התחום 64
18. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים 65
19. לקוחות 65
20. שיווק והפצה 66
21. תחרות 67
22. עונתיות 68
23. ספקים ונותני שירותים 68
24. הון חוזר 68
25. מגבלות ופיקוח החלים על תחום השירותים הפיננסיים 68
חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין 70
חלק ד'- מידע נוסף ברמת כלל החברה 71
26. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה 72
27. חסמי כניסה ויציאה 97
28. גורמי הצלחה קריטיים 101

29. השקעות 102
30. ביטוח משנה 104
31. הון אנושי 113
32. שיווק והפצה 118
33. ספקים ונותני שירותים 123
34. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב 124
35. עונתיות 125
36. נכסים לא מוחשיים 127
37. דיון בגורמי סיכון 128
38. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה 130
חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי 131
39. דירקטורים חיצוניים 132
40. גילוי בדבר מבקר הפנים 132
41. רואה חשבון מבקר 133
42. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי 135
43. היערכות ליישום דירקטיבת Solvency II במגדל ביטוח 135

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד

1. מקרא - הגדרות

בדוח זה ייעשה שימוש בהגדרות המפורטות להלן לנוחות הקורא:

אג"ח מיועדות	אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - מונפקות אג"ח מסוג ח"ץ ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד".
אליהו בטוח ו/או אליהו	אליהו חברה לבטוח בע"מ.
גוף מוסדי	מבטח וחברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח.
ג'נרלי	Assicurazioni Generali S.p.A.
דמי גמולים	הסכומים שמפקיד עמית (או שמפקידים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל.
דמים	סכומים הכלולים בפרמיות המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח (דמי רישום, דמי פוליסה, ודמי היטל).
החברה ו/או התאגיד ו/או מגדל אחזקות	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
המפקח/ת ו/או הממונה	הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (שהינו גם המפקח על הביטוח כהגדרתו בחוק הפיקוח).
הקבוצה ו/או קבוצת מגדל	מגדל אחזקות והחברות המוחזקות שלה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות מגדל אחזקות
השקעות חופשיות	אותו חלק מהנכסים שאינו מושקע באג"ח מיועדות.
חברה מנהלת	חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה וקיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות הגמל.
חוזי ביטוח	כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות.
חוזי השקעה	כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות.
חוק החברות	חוק החברות, התשנ"ט-1999.
חוק הפיקוח	חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק ניירות ערך	חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968.
חוק קופות גמל	חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
יוזמה לעצמאים	יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ.
מבוטח ו/או עמית	המבוטח בביטוח חיים והעמית בקרנות פנסיה וקופות גמל.
מגדל ביטוח ו/או מגדל	מגדל חברה לביטוח בע"מ.
מגדל גיוס הון	מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ.
מגדל מקפת ו/או מקפת	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
מגדל בריאות	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ
מגדל סוכנויות	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.
מגדל שוקי הון	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ.
נכסי החיסכון לטווח ארוך	כהגדרתם בסעיף 31א לחוק הפיקוח.
פרמיה	דמי הביטוח ותשלומים אחרים שעל המבוטח לשלם למבטח בהתאם לתנאי הפוליסה, לרבות דמים.
פרמיה שהורווחה	פרמיה המתייחסת לשנת הדוח.
קבוצת שוקי הון ו/או קבוצת מגדל שוקי הון	מגדל שוקי הון וכל החברות שבשליטת מגדל שוקי הון.
קופת ביטוח	תכנית ביטוח שאושרה לפי חוק קופות גמל ותקנותיו כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה.
קופת גמל	כהגדרתה בחוק קופות הגמל (קופת גמל כוללת גם קרן השתלמות ולא כוללת "קרן פנסיה" ו"קופת ביטוח").
קרן כללית	קופת גמל לקצבה שאיננה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות.
קרן השתלמות	מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות והכספים ניתנים למשיכה בחלוף 6 שנות חברות. מוצר זה נחשב הן כמוצר פנסיוני והן כמוצר פיננסי.

קרן פנסיה	קופת גמל משלמת לקצבה כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קופת ביטוח.
קרן פנסיה ותיקה	קרן פנסיה שהוקמה לפני 1.1.1995.
קרן פנסיה חדשה	קרן פנסיה שהוקמה החל מיום 1.1.1995.
תכניות חדשות	פוליסות ביטוח חיים המשווקות החל מ-1.1.2004.
תקנות ההון	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), תשנ"ח-1998.
תקנות ההשקעה ו/או כללי ההשקעה	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופת גמל) (כללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו/או תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעות ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, לפי העניין.
תקנות מס הכנסה	תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, ביחד עם החברות הבנות שלה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה, ייקראו בדוח תקופתי זה ביחד "**הקבוצה**" ו/או "**קבוצת מגדל**".

2.1 תיאור החברה

מגדל אחזקות התאגדה בישראל ביום 13 באוגוסט 1974. מניות החברה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב החל משנת 1997.

הקבוצה פועלת בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ובתחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים.

פעילות הביטוח, הפנסיה והגמל של הקבוצה, מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבנות שלה. פעילות הביטוח של הקבוצה מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח, ופעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה, מתבצעת באמצעות חברות הבנות של מגדל ביטוח: מגדל מקפת ויוזמה לעצמאים.

הקבוצה מחזיקה גם בסוכנויות ביטוח ועיקר ההחזקה כאמור הינה באמצעות מגדל סוכנויות.

פעילות השירותים הפיננסים מתבצעת באמצעות מגדל שוקי הון וחברות הבנות שלה.

לפעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה, בעיקר באמצעות מגדל בריאות, ראה סעיף 3.5 להלן.

2.2 מבנה השליטה בחברה

נכון למועד הדוח, אליהו בטוח מחזיקה כ-69.19% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה[1].

מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו הינם בעלי השליטה הסופיים בחברה. למיטב ידיעת החברה אופן החזקתם בחברה הינו כדלקמן:

בעלי המניות של אליהו בטוח הינם: מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, ואחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון. בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%. בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

2.3 תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה

להלן תרשים מבנה האחזקות של החברות העיקריות בקבוצה, סמוך ליום פרסום הדוח[2].

---

[1] כפי שנמסר לחברה ע"י אליהו בטוח, אליהו בטוח שעבדה לטובת בנק לאומי לישראל בע"מ ("**בנק לאומי**") כ- 30% מהון המניות של החברה, ראה באור 1ב לדוחות הכספיים וכן הפירוט המובא בתקנה 21 א' בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

[2] לרשימה של החברות הבנות והחברות הכלולות לתאריך הדוח, ראה תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

תרשים אחזקות הקבוצה

נכון ליום 29 במרס 2016

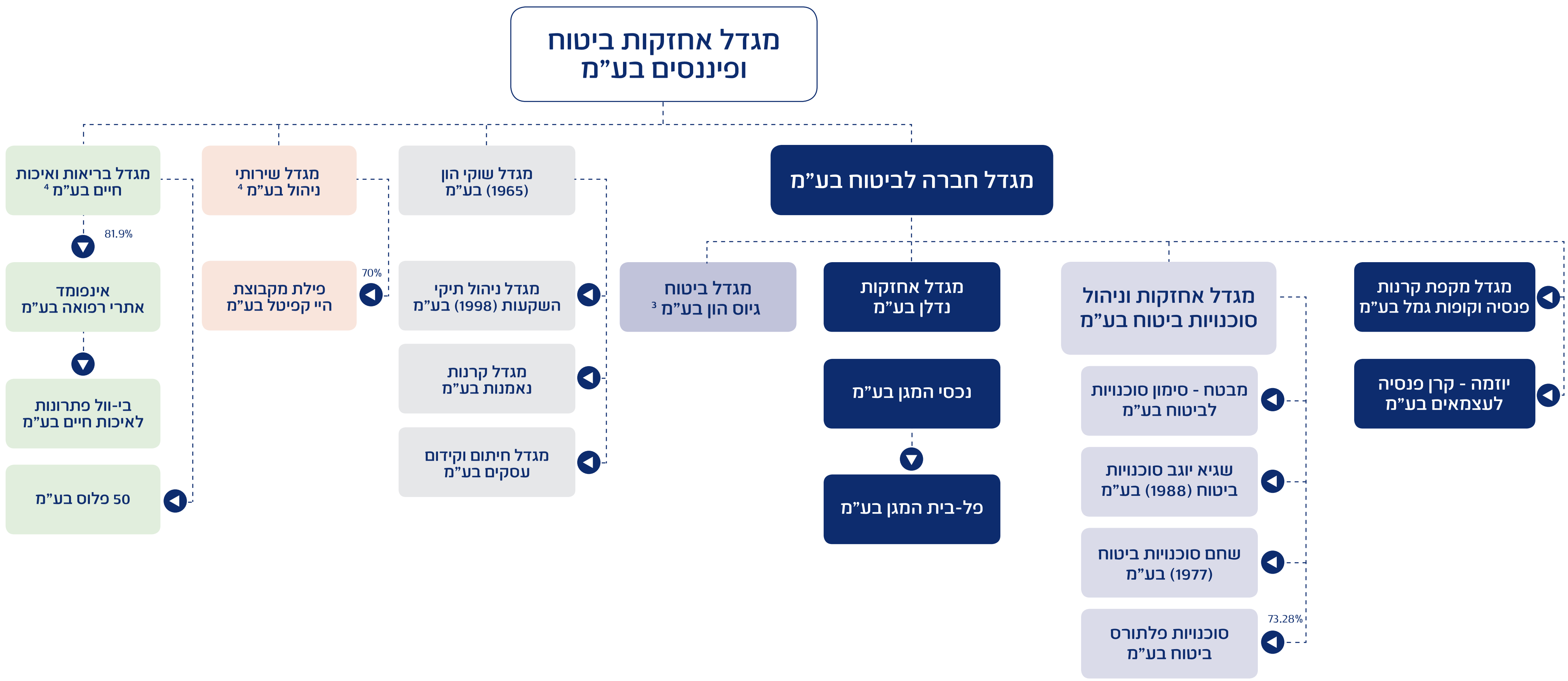

הערות:

1. מבנה האחזקות בקבוצה כולל את החברות הפעילות העיקריות בקבוצה. לפרטים נוספים אודות אחזקות בחברות בנות ובחברות קשורות, ראה גם תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד
2. החברות המתוארות הינן באחזקה של 100% אלא אם צוין אחרת
3. עיקר פעילותה של החברה הינו גיוס הון משני עבור מגדל ביטוח.
4. פעילויות חברות אלו, והחברות המוחזקות על- ידן הינן נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה.

2.4. התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה במהלך תקופת הדוח ועד למועד פרסום הדוח

2.4.1. השפעת הסביבה הכלכלית ותנודתיות בעקום הריבית חסרת הסיכון

הקבוצה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בשנים האחרונות, בין היתר, מירידה ניכרת בעקום הריבית חסרת הסיכון. לשיעורי הריבית הנמוכים השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה.

שנת 2015 התאפיינה בתנודתיות ניכרת בעקום הריבית חסרת הסיכון, כך שבסיכומה של השנה חלה ירידה מסוימת לעומת סוף שנת 2014. התנודתיות השפיעה על ההפרשות לגמלה של החברה.

כמו כן, חלה תנודתיות גם בשערי אגרות החוב והמניות בשוק ההון, להם השפעה על ההכנסות מהשקעות של החברה, כך שבסיכומה של שנת 2015 חלה ירידה ברווחי ההשקעות שהושגו על ידי הקבוצה לעומת שנת 2014.

לפירוט נוסף, ראה סעיפים 1.2.1 ו-3.3 לדוח הדירקטוריון המצורף כפרק 2 לדוח תקופתי זה.

2.4.2. התפתחויות אחרות

(א) **תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח**

ההסדרים הרגולטוריים שבוצעו בשנים האחרונות בכלל ובשנה האחרונה בפרט, הובילו לשינויים מהותיים בתחום הביטוח הפנסיוני, המתבטאים בעיקר בגידול מכירות מוצר הפנסיה תוך הקטנת דמי הניהול הממוצעים בעסקאות הפנסיוניות בשוק, עידוד החיסכון הנצבר למטרת קיצבה לגיל הפרישה והגברת ההפצה הישירה.

בין ההוראות כאמור, בחודש מרס 2016 פורסם חוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל, הקובע מנגנון לבחירת קופת גמל לעובד שלא בחר קופת גמל אחרת על אף שניתנה לו ההזדמנות לעשות כן. ליישום הוראות החוזר, ובמיוחד על רקע ההסדרה הרגולטורית בנושא איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה (ראו סעיף 6.3.10 להלן) יכולות להיות השלכות מהותיות על השוק ובכלל זה על החברה, כמפורט בסעיפים 6.3.8 ו-6.4 בחלק ב' להלן.

בנוסף, בחודש דצמבר 2015 פורסם חוזר בעניין שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, המתיר לחברות הביטוח לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון תלוי תשואה עם מקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת חיים למבוטחים בעלי פוליסות עם מקדם קצבה מובטח כאמור, בחברת ביטוח אחרת, המבקשים לבצע ניוד. לפרטים נוספים לרבות לעניין השלכות החוזר על החברה, ראה סעיף 6.3.3(א) בחלק ב' וסעיף 26.5.18 בחלק ד' להלן.

בנוסף, בחודש ינואר 2016 פורסם דוח של הצוות להגברת הוודאות בחיסכון הפנסיוני, הממליץ להמשיך להקצות אג"ח מיועדות בגין 30% מנכסי הקרנות החדשות המקיפות ומנכסי הקרנות הוותיקות, תוך הגדלה, לאורך תקופת זמן מוגדרת של היקף הקצאת אגרות החוב המיועדות לפנסיונרים וחוסכים על סף גיל פרישה, וזאת על חשבון הקצאת אגרות החוב המיועדות לחוסכים צעירים לפרטים נוספים לרבות השלכות צפויות של שינוי בהקצאת האג"ח המיועדות, ראה סעיפים 6.3.11 בחלק ב' ו-26.5.23 בחלק ד' להלן.

(ב) **תחום ביטוח כללי**

בחודש מרס 2016 נכנס לתוקפו **תיקון להוראות החוזר המאוחד** אשר בין היתר מעדכן את דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי (**"הפול"**), בהתאם לפרמטרים נוספים וכן קובע שהחל מיום 1.1.2017 דמי ביטוח נטו, עבור ביטוח כלי רכב שאינו אופנוע, לא יעלו על 90% מדמי הביטוח נטו עבור ביטוח בעל

מאפיינים זהים במסגרת ההסדר לביטוח שיורי. לפרטים נוספים אודות התיקון האמור, לרבות בקשר לבג"צ שהגישו איגוד חברות הביטוח בישראל והתאגיד המנהל של המאגר של הפול, בין היתר בטענה כי המפקחת אינה רשאית לנקוט צעדים שנועדו כשלעצמם להפוך את הפול לשחקן תחרותי בענף ביטוח רכב חובה, ראו סעיף 26.7.1 בחלק ד' להלן. להשלכות האמור על החברה, ראו סעיף 12.2.2 בחלק ב' להלן.

2.4.3. **היערכות מגדל ביטוח בעניין מתווה ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II**

דרישות ההון החלות על מבטחים צפויות להיות מושפעות מהדירקטיבה Solvency II ("**הדירקטיבה**") שמהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של מבטח. מגדל ביטוח פועלת לעמידה ביעדי ההון על פי משטר ההון החדש על ידי הרחבת בסיס ההון שלה. כמו כן קיימות למגדל ביטוח אפשרויות להקטנת דרישות ההון באמצעים שונים כגון התאמת תמהיל ההשקעות וביצוע פעולות גידור בתיק הנוסטרו, רכישת ביטוחי משנה ועוד. השימוש באמצעים כאמור, עלול להשפיע באופן מהותי על הרווחיות העתידית של מגדל ביטוח, והוא ייבחן בהתחשב במחירים החלופיים שישררו באותה עת, בתועלת הכלכלית שלהם אל מול החלופות הקיימות ובמידת הצורך.

על פי תרגיל IQIS4 שביצעה מגדל ביטוח, המבוסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר 2014, היעדר היערכות מתאימה עלול להביא לחוסר בהון בהיקף של כ-4.5 מיליארד ש"ח. עם זאת, החוסר בהון ליום 31 בדצמבר 2014 בהתחשב בגיוסי הון משני ושלישוני שבוצעו בשנת 2015 בסך כולל של כ-2 מיליארד ש"ח כמפורט בבאור 24.ה לדוחות הכספיים, הינו כ-2.5 מיליארד ש"ח[3].

אינדיקציה זו הינה בהתחשב בהוראות המעבר של הפיקוח לעניין סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות על ידי מגדל ביטוח אשר דרישת ההון הנוספת בגינן היא בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח נוספים.

בחודש מרס 2016 פרסם הפיקוח להערות החברות טיוטת הנחיה לביצוע IQIS5 בגין נתונים לסוף שנת 2015 הכוללת בין היתר, שינויים בהתאמות הנדרשות לשוק הישראלי. לפירוט נוסף, ראה באור 6.ג7 לדוחות הכספיים וכן סעיף 43 בחלק ה' להלן.

2.4.4. **הון עצמי מוכר של מבטח - מגדל ביטוח**

בשנת 2015 מגדל ביטוח הרחיבה את בסיס ההון שלה בדרך של גיוס הון משני ושלישוני, וביצעה מספר הנפקות של אגרות חוב באמצעות חברת מגדל גיוס הון כמפורט בסעיף 4.2 להלן.

2.4.5. **שינויים הנוגעים לנושאי משרה ודירקטורים בחברה ובמגדל ביטוח**

בתקופת הדוח ועד למועד פרסום דוח זה, השינויים העיקריים ביחס לנושאי המשרה בקבוצה כמפורט להלן:

(א) **מנכ"ל החברה**

ביום 24 במרס 2015, אושר מינויו של מנהל הכספים, מר ערן צ'רנינסקי, לתפקיד מנכ"ל החברה. ביום 7 ביוני 2015 אישרה האסיפה הכללית של החברה את תנאי העסקתו של מנכ"ל החברה.

מר ערן צ'רנינסקי ממשיך לכהן, במקביל לתפקידו זה, בתפקידיו האחרים בקבוצה כמנהל כספים של החברה, מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל

[3] הסכום לעיל אינו כולל השפעת פעולות החברה (לרבות הפעילות השוטפת לשנת 2015) ותוצאותיהן על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר 2015.

ביטוח ומנהל כספים ודירקטור בחברות הקבוצה. לפרטים נוספים ראה דוחות מידיים של החברה מיום 24 במרס 2015 מספר אסמכתא 2015-01-060133, מיום 30 באפריל 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-009801 ומיום 7 ביוני 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-041994.

(ב) **שינויים בהרכב דירקטוריון החברה ובדירקטוריון מגדל ביטוח**

פרופ' עודד שריג, אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 18 בפברואר 2015, חדל לכהן ביום 16 בדצמבר 2015. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של החברה מיום 16 בדצמבר 2015 אסמכתא 2015-01-181752.

ביום 2 בנובמבר 2015, החל לכהן מר יוחנן דנינו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח (והחליף את מר עמוס ספיר אשר חדל לכהן במועד זה כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח והמשיך לכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח). לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים של החברה מיום 3 בנובמבר 2015 אסמכתאות 2015-01-147222 ו-2015-01-147189.

ביום 16 בדצמבר 2015 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מינויו של מר יוחנן דנינו ליו"ר דירקטוריון החברה.

כמו כן, באותו מועד אישרה האסיפה האמורה את מינוים מחדש של הדירקטורים הבאים: שלמה אליהו, ישראל אליהו, רונית אברמזון וד"ר גבריאל פיקר וכן אישרה את מינוים כדירקטורים של עמוס ספיר ויוחנן דנינו.

בנוסף, ביום 21 בינואר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה את תנאי שכרו של מר יוחנן דנינו, לפירוט ראה באור 38.י.4 לדוחות הכספיים.

ראה גם דוחות מידיים מיום 24 בנובמבר 2015 מספרי אסמכתא: 2015-01-162180, 2015-01-162432, ו-2015-01-162180, מיום 16 בדצמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-181722, מיום 21 בינואר 2016 מספר אסמכתא: 2016-01-015373

לשינוים נוספים בנושאי המשרה של הקבוצה ראה סעיף 31.7 בחלק ד' להלן.

2.4.6. **חתימה על הסכם קיבוצי**

ביום 17 בפברואר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בין מגדל ביטוח ומגדל מקפת לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה ("**ההסתדרות**") לתקופה שמיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017. לפרטים אודות עיקרי הוראות ההסכם והשפעתו על הוצאות החברה בתקופת הדוח, ראה סעיף 31.4.1 בחלק ד' להלן וכן באור 32 לדוחות הכספיים.

2.4.7. **שינוי מבנה מערך תפעול חסכון ארוך טווח**

כחלק מהתמודדות הקבוצה עם התחרות והמציאות המשתנה בשוק, בחודש פברואר 2015 בוצע שינוי במבנה מערך תפעול חסכון ארוך טווח, שנועד לשיפור יעילות התפעול, איכות תוצרי התפעול ואיכות השירות לסוכנים וללקוחות. במסגרת השינוי בוצעה הפרדה בין מערכי התפעול, שרוכזו במערך אחורי מרכזי הפועל לפי התמחויות, לבין פעילות השיווק ומתן השירות לערוצי ההפצה והלקוחות.

2.4.8. **הסכם רכישת תיק התביעות הכלולות בביטוח כללי של אליהו בטוח במגדל ביטוח**

מגדל ביטוח התקשרה עם אליהו בטוח בהסכם לקליטת תיק הביטוח הכללי הכולל את התביעות (התלויות והעתידיות) של אליהו בטוח הנובעות מפוליסות ביטוח כללי שמכרה אליהו בטוח עד ליום 31 בדצמבר 2012, המצוי בהליך Run off ("**תיק הביטוח**"), כאשר עיקר התביעות התלויות הינן בענף רכב חובה. במסגרת ההתקשרות יועבר תיק הביטוח מאליהו בטוח לאחריותה הבלעדית של מגדל ביטוח. ההתקשרות האמורה אושרה באסיפה הכללית של החברה ביום 3 בפברואר 2016 והשלמתה

כפופה לאישור בית המשפט. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מתקן של החברה מיום 29 בדצמבר 2015 אסמכתא 2015-01-081583, וכן באור 38 ה.2 לדוחות הכספיים.

2.4.9. **הסכם מיזוג של חברה בת של מגדל שוקי הון**

ביום 28 אוקטובר 2015 הושלם הסכם המיזוג שנחתם בין חברה בת של מגדל שוקי הון, מגדל שרותי בורסה (נ.ע.) בע"מ ("**מגדל שירותי בורסה**") לבין שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ ("**אי.בי.אי שירותי בורסה**" או "**החברה הממוזגת**"), כך שהחל ממועד זה מגדל שירותי בורסה מוזגה לתוך אי.בי.אי. שירותי בורסה והחל ממועד זה מגדל שוקי הון מחזיקה ב-19.9% ממניות החברה הממוזגת, ואי.בי.אי הולדינגס (1997) בע"מ מחזיקה ביתרת המניות בשיעור של 80.1%. כמו כן, במועד המיזוג נכנס לתוקפו הסכם בעלי המניות בחברה הממוזגת.

לפירוט נוסף, ראה סעיף 16.2.4 להלן וכן באור 3.2.39.ה) לדוחות הכספיים וכן דוחות מידיים של החברה מיום 19 ביולי 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-075543, מיום 10 בספטמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-118068, מיום 29 בספטמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-125514, מיום 18 באוקטובר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-136188 ומיום 28 באוקטובר מספר אסמכתא: 2015-01-144144.

3. תחומי הפעילות של הקבוצה

תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה, הינם (ראה גם באור 3.א לדוחות הכספיים):

3.1. תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך (תחום א')

תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. הפעילות בתחום זה מתמקדת בעיקר בחיסכון לתקופת הפרישה (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל, לרבות קרן השתלמות) ("**החיסכון**") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("**הסיכון**" או "**הריסק**").

תחום זה, הינו תחום הפעילות העיקרי בו עוסקת הקבוצה.

3.2. תחום ביטוח בריאות (תחום ב')

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות שתקופת הביטוח עולה על שנה.

3.3. תחום ביטוח כללי (תחום ג')

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את כל ענפי הביטוח האחרים שהקבוצה עוסקת בהם, למעט בענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ותחום ביטוח הבריאות. תחום זה כולל את תתי הענפים העיקריים הבאים: ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש, וענפי ביטוח כללי אחרים.

3.4. תחום השירותים הפיננסיים (תחום ד')

תחום השירותים הפיננסים כולל בעיקר פעילות ניהול נכסים פיננסיים (ניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקים וניהול קרנות גידור) ושיווק להשקעות וכן פעילות אחרת הכוללת את תתי הענפים: בנקאות להשקעות, הפצה ופעילות נוסטרו.

3.5. פעילויות נוספות שאינן עולות כדי תחום פעילות

יצוין, כי לחברה קיימות פעילויות אחרות, הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה במסגרת "מגזרי פעילות אחרים" או ב"לא מיוחס למגזרי פעילות" בהן עוסקת הקבוצה. פעילויות אלו כוללות החזקה בסוכנויות הביטוח, פעילות השקעה המבוצעת שלא כנגד העתודות הביטוחיות לסוגיהן, אלא כנגד ההון העצמי הנדרש לעסקי הביטוח ועודפי ההון של חברות הקבוצה וכן

פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה[4] (בעיקר בתחום איכות חיים וגיל שלישי ומתן שירותים בתחום משאבי אנוש והשמת מערכות תוכנה ופתרונות אינטרנט למשאבי אנוש). פעילותן של חברות אלה אינה בהיקפים מהותיים ביחס לחברה.

4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

4.1. השקעות בהון החברה שבוצעו בשנתיים האחרונות ועד למועד פרסום הדוח

בשנתיים האחרונות לא בוצעו השקעות בהון החברה.

לפרטים נוספים, בדבר תוכנית האופציות של החברה והתנועה בהן במהלך השנה, לרבות פקיעת אופציות, ראה באורים 33 ו-38.י. לדוחות הכספיים.

4.2. גיוס הון משני ושלישוני

במהלך שנת 2015 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקות של אגרות חוב כדלהלן:

4.2.1. בחודש יוני 2015 כ-1,191 מיליון ש"ח ע.נ אגרות חוב (סדרה ג') כאשר תמורת הנפקות אגרות החוב (סדרה ג') הוכרה על ידי הממונה כהון משני מורכב של מגדל ביטוח והופקדה במגדל ביטוח לשימושה על פי שיקוליה ועל אחריותה. מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרה ג') למחזיקים בהן.

4.2.2. בחודש דצמבר 2015 כ-711 מיליון ש"ח ע.נ אגרות חוב (סדרה ד') כאשר תמורת הנפקות אגרות החוב (סדרה ד') הוכרה על ידי הממונה כהון שלישוני מורכב של מגדל ביטוח. והופקדה במגדל ביטוח לשימושה על פי שיקוליה ועל אחריותה. מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרה ד') למחזיקים בהן.

לפרטים נוספים בנושא זה, לרבות תנאי אגרות החוב ותנאי שטרי הנאמנות, ראה באורים 7.ג.7 ו 24.ה לדוחות הכספיים וכן דוחות מיידים של החברה מימים 14 ביוני 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-046788, 28 ביוני 2015 מספר אסמכתא 2015-01-058455, 25 נובמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-163974, 8 בדצמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-175605, ומיום 10 בדצמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-177069.

4.3. פירוט העסקאות המהותיות שביצעו בעלי עניין בחברה במניות התאגיד

להלן פרטים אודות עסקאות מהותיות שבוצעו במניות החברה על-ידי בעלי עניין בשנים 2014 ו-2015 ועד למועד פרסום הדוח:

מועד השינוי	נייר הערך	כמות השינוי	מהות השינוי	שער העסקה	הפניה לדיווח מיידי (אסמכתא)	שיעור בהון ובהצבעה באחוזים
22.1.2014	מניות	315,496,828 (1)	העברת מניות מהנאמן לאליהו בטוח	-	2014-01-021985 2014-01-022003	30

(1) כפי שנמסר לחברה על-ידי אליהו בטוח, הוסכם בין אליהו בטוח ובין בנק לאומי על סיום הנאמנות אך שעבוד המניות נותר בעינו, ראה באור 1. ב. לדוחות הכספיים.

[4] פעילויות אלה מבוצעות בעיקר על-ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ והחברות המוחזקות על-ידה, וכן באמצעות מגדל שירותי ניהול בע"מ והחברות המוחזקות על ידה. פעילויותיהן אינן בהיקפים מהותיים ביחס לחברה, ותוצאותיהן אינן מיוחסות למגזרי הפעילות. לשינויים שחלו באחזקות הקבוצה בשתי חברות הכלולות בפעילויות אלה, ראה תקנה 12 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

5. **חלוקת דיבידנדים**

לפרטים אודות דיבידנדים ששילמה/הכריזה החברה לבעלי מניותיה בשנתיים האחרונות, לרבות דיבידנדים שחולקו על-ידי מגדל ביטוח ומגדל שוקי הון לחברה, וכן מגבלות בדין העשויות להשפיע על חלוקת דיבידנד בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה, ראה סעיף 27.1.2 בחלק ד' להלן.

בחודש נובמבר 2015 התקבל מכתב מאת המפקחת, לפיו יש בחלוקת דיבידנד על ידי מגדל ביטוח בסך של 185 מיליון ש"ח, כדי לפגוע בניהול התקין של עסקי מגדל ביטוח ובהיערכותה ליישום משטר כושר פירעון חדש נוכח החוסר המשמעותי בהון של מגדל ביטוח בהתאם לתרגיל IQIS4. יוער כי דירקטוריון מגדל ביטוח סבור כי מגדל ביטוח נערכה ונערכת באופן ראוי ומספק לקראת משטר כושר הפירעון של סולבנסי 2.

בהתאם האסיפה הכללית של החברה אשר זומנה לצורך אישור דיבידנד בסך של 200 מיליון ש"ח (אשר אושר על ידי דירקטוריון החברה ביום 27 באוקטובר 2015), נדחתה למועד בלתי ידוע. לפירוט ראה באור 10.ג7 לדוחות הכספיים.

חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

תחום א' -ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

6. מוצרים ושירותים

6.1 כללי

תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך מאופיין בעיקר במוצרי חיסכון לתקופת הפרישה ("**החיסכון**") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("**הסיכון**" או "**הריסק**").

הקבוצה משווקת מוצרים בכל ענפי תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן, לרבות קרנות השתלמות[5]. פעילות הקבוצה בתחום זה מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבנות שלה: מגדל מקפת, המנהלת את קרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ("**מקפת אישית**" ו"**מקפת משלימה**") ואת כל קופות הגמל של הקבוצה שאינן קופות ביטוח, וכן יוזמה לעצמאים, המנהלת קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאים.

תמהיל מוצרי תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך מושפע מהסדרות רגולטוריות ענפיות במסגרת חוקים, תקנות והוראות ממונה שמטרתן עידוד החיסכון לטווח ארוך של ציבור החוסכים באמצעות מתן תמריצים כגון הטבות מס לחיסכון הפנסיוני ותנאי משיכתו, קביעת הוראות בדיני עבודה המחייבות מעסיקים לערוך ביטוח פנסיוני לעובדיהם, הנפקת אגרות חוב מיועדות ועוד, המהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות את מוצרי התחום. לפיכך, להסדרה הרגולטורית הענפה המאפיינת את תחום פעילות זה יש השפעה מהותית על תמהיל המוצרים הכלולים בו. למגמות ושינויים מהותיים בתחום הפעילות בתקופת הדוח והשפעתם על החברה, ראה סעיפים 6.3 ו-6.4 להלן. לפרטים נוספים אודות הסדרים רגולטוריים עיקריים בתחום, ראה סעיף 26.5 בחלק ד' להלן.

נכון ליום 30 בספטמבר 2015 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בתחום זה[6].

ההסדרים הרגולטוריים שבוצעו בשנים האחרונות, לרבות ההסדרה במקדמי הקצבה והרפורמה בדמי הניהול, וטיוטות הסדרים התלויים ועומדים נכון למועד פרסום הדוח, שעיקרם מתואר להלן, הביאו ועשויים להביא לשינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך, לפרטים נוספים ולהשלכות על החברה ראה סעיפים 6.3 ו-6.4 להלן

6.2 המוצרים בתחום, מאפייניהם העיקריים וההבדלים העיקריים ביניהם

ביטוח חיים: המוצר כולל כיסוי של סיכון ("**ריסק**") או חיסכון טהור ו/או שילוב של חיסכון וסיכון המוצעים בהתאם לחוזה בין המבטח למבוטח (פוליסות ביטוח).

חברת הביטוח נוטלת על עצמה לשלם את תגמולי הביטוח בעת התממשות אירוע הסיכון, גם אם חלו שינויים אקסוגניים, לטובה או לרעה, לגבי פרמטרים אשר מעוגנים בתנאי הפוליסה, לרבות סיכון של עלייה בתוחלת החיים, במידה וסיכון זה נכלל במקדם ההמרה לקצבה הנקוב במסלול הקצבה הרלבנטי.

קרנות פנסיה: המוצר כולל שילוב של כיסוי ריסק וחיסכון, ואלו מעוגנים בתקנון. החל משנת 2005 קרנות הפנסיה הינן מסוג תשואה, דהיינו, סכום פנסיית הזיקנה שיקבל המבוטח במועד פרישתו הינו הסכום שנצבר מתוך דמי הגמולים המופקדים בקרן, בניכוי דמי הניהול, עלות הסיכון ועלות ביטוח המשנה (אם נכלל בקרן) ובתוספת התשואה.

קופות גמל: המוצר כולל חיסכון, הן לטווח הארוך והן לטווח הבינוני (קרנות השתלמות), בהתאם לתקנון.

---

[5] יש לראות בקרן ההשתלמות חיסכון לטווח הבינוני לפני גיל פרישה.

[6] מבוסס על עיבוד דיווחי משרד האוצר, נכון ל- 30.9.2015, שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר (דוחות ניהוליים, פנסיה-נט, גמל-נט).

מאפיינים עיקריים מבדילים - ניתן למנות את המאפיינים העיקריים המבדילים הבאים בין המוצרים השונים המשווקים על ידי מגדל ביטוח:

	ביטוח חיים	קרנות פנסיה	קופות גמל[7]
סוג ההתקשרות	חוזה (פוליסת ביטוח)	תקנון	
שינוי תנאי ההתקשרות	ניתן לשינוי רק בהתאם לתנאי החוזה ובכפוף לדין.	ניתן לשינוי מעת לעת באישור המפקח.	
כיסוי ביטוחי לסיכון	במסגרת ביטוח חיים ניתן לרכוש כיסוי למקרה מוות, נכות/אובדן כושר עבודה וביטוח לאריכות ימים, בהתאם לתנאי הפוליסה, ובהתאמה לצורכי המבוטח.	במסגרת קרנות הפנסיה קיים כיסוי לשארים למקרה פטירה וכיסוי לאובדן כושר עבודה, וניתן להתאים את הכיסויים לצורכי המבוטח בהתאם לתקנון.	החל מינואר 2013, בנוסף לכיסויים המוגדרים בתקנון הקופה, יכולות חברות מנהלות של קופ"ג לשווק לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים באמצעות פוליסות פרט לסיכוני מוות, לסיכוני נכות ולשחרור מתשלום. נכון למועד זה, הקבוצה אינה משווקת כיסויים ביטוחיים כאמור. בנוסף, חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואובדן כושר עבודה וכן פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות לעמיתי קרנות ההשתלמות שבניהולה. נכון למועד הדוח הקבוצה אינה משווקת פוליסות כאמור.
ביטוח הדדי	לא קיים ביטוח הדדי. ההתקשרות בין המבטח למבוטח הינה באמצעות חוזה.	סוג של ביטוח הדדי בין העמיתים/הפנסיונרים החברים בקרן. הנחות אקטואריות, המהוות בסיס לזכויות העמיתים/פנסיונרים, נבחנות מעת לעת בהתאם למצב בפועל. אם חל בהן שינוי, לטובה או לרעה, זכויות העמיתים/הפנסיונרים מושפעות משינויים אלה, והם נושאים בעודף או בגרעון אקטוארי של הקרן בהתאם לתקנון הקרן.	אין.

[7] מובהר כי לעניין זה המונח "קופת גמל" אינו כולל תכנית ביטוח המוכרת כקופת גמל (קופת ביטוח) או קרן פנסיה שהינה קופת גמל לקצבה.

	ביטוח חיים	קרנות פנסיה	קופות גמל[7]
מקדם קיצבה	בפוליסות ששווקו עד לתום שנת 2012, המבוטחים בתוכנית קיצבה נהנים בחלק ממסלולי הקצבה, ממקדם קיצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים, בהתאם לתנאי הפוליסה. החל מחודש ינואר 2013, הפוליסות המשווקות כוללות מקדם קיצבה מובטח למבוטחים בתוכנית קיצבה למצטרפים החל מגיל 60 בלבד.	מקדם לא מובטח ומושפע ממשתנים דמוגרפיים ופיננסיים, כפי שנקבע בתקנון הקרן.	לא רלוונטי.
זהות הנהנה	גמישות מלאה בבחירת המוטבים.	זהות השאירים קבועה בתקנון, ובהיעדר שארים קיימת גמישות בבחירת המוטבים.	גמישות מלאה בבחירת המוטבים.
הנפקת אג"ח מיועדות	**ביחס לפוליסות שנמכרו עד שנת 1990** - לחברות הביטוח מונפקות אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית (**"אג"ח חץ"**). בהתאם, מרבית תכניות ביטוח החיים שנמכרו עד אותו מועד הן תכניות מבטיחות תשואה (צמודות למדד בתוספת ריבית), כאשר חברת הביטוח משקיעה את מרבית העתודות באג"ח חץ ואת יתרת העתודות בהשקעות חופשיות בהתאם למגבלות הקבועות בהסדרים התחיקתיים. תכניות אלה נקראות **"מבטיחות תשואה"** או **"לא משתתף"**[8]. בפוליסות אלה לא הוגדרו דמי ניהול מהצבירה וחברת הביטוח נהנית מהפער שנוצר בין התחייבויותיה כלפי המבוטחים כפי שנקבעו בפוליסות הביטוח ובין הרווחים מהשקעותיה (הן מההשקעות החופשיות והן בהשקעות באג"ח חץ) (**"המרווח"** ו/או **"המרווח הפיננסי"**). **ביחס לפוליסות שנמכרו במהלך שנת 1991 ואילך** - תכניות הביטוח המוצעות, אינן מבטיחות תשואה למבוטח וכן צומצמה בגינן הנפקת אג"ח חץ לחברת הביטוח, אשר בשנת 1992 הופסקה לחלוטין[9]. כספי החיסכון מושקעים בהשקעות חופשיות (למעט הכספים המושקעים באג"ח חץ בפוליסות ששווקו בשנת 1991), ויתרת החיסכון המצטבר תלויה בתוצאות שמניבות ההשקעות של המבטח (**"תכנית משתף"** או **"משתפות ברווחים"** או **"תכניות תלויות תשואה"** או **"ביטוח תלוי תשואה"**).	החל משנת 2004, קרנות פנסיה חדשות שאינן קרן פנסיה כללית משלימה וקרן פנסיה ותיקה (סגורה לעמיתים חדשים)[10] - זכאיות להשקיע 30% מסך נכסיהן באג"ח מיועדות.[11]	נכון למועד דוח זה לא מונפקות אג"ח מיועדות לקופות הגמל בקבוצה[12].

[8] הקבוצה פדתה במהלך השנים, בהתאם לאישור משרד האוצר, חלק מאג"ח המיועדות במטרה להשיג תשואות עודפות, והעתודות הושקעו בהשקעות חופשיות. הקבוצה איננה יכולה לרכוש מחדש אג"ח מיועדות בגין חלק מהנכסים שנפדו על ידה כאמור, וכתוצאה מכך החשיפה של הקבוצה במסגרת ההשקעות החופשיות גדלה. להשפעה של ירידת הריבית על העתודות, ראה גם באור 37. ב.3.ב) (5) לדוחות הכספיים.

[9] בגין התכניות שנמכרו עד אותו מועד, ממשיכה המדינה להנפיק אג"ח מיועדות גם בגין הכספים שעל-פי תנאי תכנית הביטוח ניתן להפקידם בפוליסות אלו לאחר השינוי.

[10] לקרנות הפנסיה הוותיקות ניתן סבסוד ממשלתי נוסף בגין הפחתת שיעור האג"ח המיועדות ותנאיהן.

[11] שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח מיועדות לקרנות פנסיה חדשות כיום הינה 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יוער, כי קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.05%).

[12] למעט הסדרים מיוחדים במספר קופות ספציפיות (אשר אינן בניהול הקבוצה).

6.3 מגמות ושינויים עיקריים בתחום

שוק הביטוח הפנסיוני עובר בשנים האחרונות בכלל ובשנה האחרונה בפרט שינוי מהותי המתפרס על כלל מרכיביו - המוצרים הפנסיוניים, המפיצים וערוצי ההפצה, והעדפות הלקוחות.

השינוי מתבטא בעיקר בהתעצמות מוצר הפנסיה במכירות החדשות, תוך כדי הקטנת דמי הניהול הממוצעים בעסקאות הפנסיוניות בשוק, עידוד החיסכון הנצבר למטרת קצבה לגיל הפרישה, הגברת ההפצה הישירה, ריבוי הסדרות רגולטוריות (לרבות הוראות הנוגעות להגברת מעורבותם של המעסיקים בבחירת המוצרים הפנסיוניים וכן לתהליכי ההפצה בתחום), הגברת מעורבות צרכני הקצה (מבוטחים/עמיתים), וכן הסדרות שמטרתן לייצר נגישות ושקיפות של נתונים עסקיים.

התחום עבר בשנים האחרונות שינויים משמעותיים המתוארים להלן:

6.3.1 יעוד החיסכון הנצבר (הון/קצבה)

בתכניות ביטוח המאושרות כקופת גמל, הסדיר המחוקק מספר הוראות דין אשר מטרתן העיקרית לעודד השארת הכספים הצבורים בחיסכון הפנסיוני למטרת קצבה לגיל הפרישה, ובדרך זו להגדיל את הקצבה שתעמוד לזכות המבוטח ממועד הפרישה. הסדרות אלו לא שינו את הכללים לגבי הכספים שהופקדו לפוליסה לפני כניסת ההסדרה לתוקפה, אולם שינו את הכללים החלים על הפקדת הכספים בתכניות אלה מאותו מועד ואילך.

החל מחודש ינואר 2008, בעקבות **תיקון מספר 3 לחוק קופות גמל**, בוטלה האפשרות להפקדת כספים לחיסכון הוני, כאשר נקבע, כי כל הכספים שיופקדו לחיסכון הפנסיוני החל מהמועד האמור, מיועדים למטרת קצבה בלבד החל מגיל הפרישה.

6.3.2 חובת ביטוח פנסיוני

החל מחודש ינואר 2008, מכוח צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, חלה חובת עריכת ביטוח פנסיוני מקיף לכלל השכירים במשק בהתאם לתנאים שנקבעו בצו ההרחבה[13].

בחודש מרס 2016 פורסמה **הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 16), התשע"ו** שעניינה בהתאמת הוראות שונות בחוק הגמל להסכם הקיבוצי, שלמיטב ידיעת החברה נחתם במשק בחודש פברואר 2016 בין ארגוני המעסיקים והתאחדות התעשיינים, לפיו יוגדלו תשלומי המעסיק והפרשות העובד לקרן הפנסיה, ואשר יכנס לתוקף בכפוף לפרסום צו הרחבה על ידי שר הכלכלה (בסעיף זה - "**ההסכם הקיבוצי**" ו-"**התזכיר**", בהתאמה). על פי הצעת החוק ובהתאם לשיעורי הגדלת התשלומים שנקבעו בהסכם הקיבוצי, שיעור התשלומים למרכיב תגמולי המעביד יהיה אחיד בכל המוצרים הפנסיוניים ויעמוד על שיעור של 6.5% משכרו של העובד, והעובד יהיה זכאי לשיעור ההפקדה שלא יפחת מזה הקבוע בתוספת השלישית (6.25% החל מיולי 2016 ו-6.5% החל מינואר 2017, בהתאם להסכם הקיבוצי). גם אם נקבעה בדין או בהסכם התניה לפיה שיעור ההפקדה של מעסיק לקופת גמל עומד על שיעור מסוים משכרו של העובד הכולל את תשלום המעסיק לביטוח להבטחת אובדן כושר עבודה ושיעור ההפקדה לקופת גמל אחרת עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהוראות הדין או ההסכם האמור כהתניה של מעסיק לגבי שיעור הפקדה לגבי עובד (בהתאם לאיסור שנקבע במסגרת תיקון קודם לחוק בשנת 2015).

להערכת החברה יישום הוראות ההסכם הקיבוצי והצעת החוק, ככל ויכנסו לתוקף, עשוי להעלות את שיעורי ההפרשות לביטוח הפנסיוני וצפוי להביא להגדלת היקף הפרמיות ודמי הגמולים בחברה.

---

[13] שיעורי ההפרשה לביטוח הפנסיוני על-פי תנאי צו ההרחבה החל מינואר 2014 הינם: 5.5% משכרו של העובד למרכיב התגמולים, 6% נוספים על חשבון המעסיק למרכיב התגמולים וכן 6% מהשכר על חשבון המעסיק לתשלום פיצוי פיטורים.

6.3.3. הרפורמה במקדמי הקצבה

(א) **מגבלות הנוגעות לשיווק פוליסות עם מקדם קצבה מובטח**

בתחילת שנת 2013, ובהתאם להוראות חוזר שפרסם הממונה בחודש נובמבר 2012, הפסיקו חברות הביטוח לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון המאפשרות למשוך את הכספים כקצבה חודשית, עם מקדמי המרה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ("**מקדמי קצבה מובטחים**") (למעט, בתנאים מסוימים, ביחס למי שמלאו לו לפחות 60 שנים במועד המכירה), והחלו לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים בפוליסות אלו. מקדם ההמרה לקצבה יקבע במועד הפרישה, בסמוך למועד קבלת הקצבה הראשונה, בהתאם לתנאים הקבועים בתכנית. רפורמה זו תרמה, בין היתר, להעדפת מוצר הפנסיה על פני ביטוח חיים במכירות מוצרים חדשים.

הפוליסות ה"ותיקות" בעלות המקדמים המובטחים (שהופקו עד דצמבר 2012) נחשבו עד לאחרונה כבעלות "הגנה טבעית" לאור מגבלת הניוד שחלה על המקדמים המובטחים (לא ניתן היה לנייד את הפוליסות יחד עם המקדם המובטח כאמור). בחודש דצמבר 2015 פורסם **חוזר שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים** המתיר לחברות הביטוח לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון תלויות תשואה עם מקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת חיים ("**פוליסות עם מקדם מובטח**"), למבוטחים בעלי פוליסות עם מקדם מובטח בחברת ביטוח אחרת, המבקשים לבצע ניוד. החוזר כולל הנחיות לשיווק נספח אריכות ימים אשר יתומחר בנפרד ועלותו תהיה דינאמית בהתאם לשינויים בסיכון התארכות תוחלת החיים. לפרטים נוספים אודות החוזר האמור ראה סעיף 26.5.18 בחלק ד' להלן.

להערכת החברה, לחוזר האמור עלולה להיות השפעה על רמת השימור של פוליסות אלו, שתתבטא גם בהפחתת דמי הניהול, וכתוצאה על הרווחיות של החברה.

בהמשך לאמור לעיל, לאחרונה הוחל שיווק מוצרי ביטוח ללא מקדם מובטח. דמי הניהול במוצרים אלה נמוכים במידה ניכרת מאלו שהיו נהוגים בעבר.

(ב) **עדכון הנחות אקטואריות הנוגעות לחשוב העתודות**

בשנים האחרונות נצפו תופעות שהשפיעו על הנחות אקטואריות מרכזיות המשמשות בסיס לחישוב העתודות. האחת, נגזרת מהירידה המתמשכת בשיעורי הריבית והשנייה משינויים דמוגרפיים הבאים לידי ביטוי בעלייה בתוחלת החיים. תופעות אלה, בתוספת לשינויים בהסדרי המיסוי שנועדו לעודד את משיכת החיסכון הפנסיוני בדרך של קיצבה, הביאו להגדלה בשיעורי מימוש הקיצבה.

בחודש אוגוסט 2015 פורסם **חוזר בדיקת נאותות העתודות** (LAT) בדוחות הכספיים של חברות ביטוח, אשר כתוצאה מיישומו לראשונה גדלה ההפרשה לבחינת נאותות העתודות בסך של כ-192 מיליוני ש"ח (לפני מס) ב-30.6.2015.

לעניין עדכון עתודות (עתודה משלימה לגמלאות ועתודה בגין בדיקת נאותות העתודה) בעקבות שינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ושאר פרמטרים ראה סעיף 1.2.1 בדוח הדירקטוריון ובאור 37.ב.3.(ב)(5) בדוחות הכספיים.

בקרנות הפנסיה נדרשות החברות המנהלות מעת לעת לבצע עדכון של ההנחות הדמוגרפיות שעל בסיסן יש לחשב את המאזן האקטוארי של הקרן והמקדמים בתקנונים, בהתאם להוראות הפיקוח.

6.3.4. **הסדרת דמי ניהול/הסדרים נוספים הנוגעים לדמי ניהול**

בחודש ינואר 2013 נכנסה לתוקף הסדרה בדמי ניהול, במסגרת **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (דמי ניהול) התשע"ב-2012** והסדרות נוספות (**"ההסדרה בנושא דמי הניהול"**).

ההסדרה קבעה מודל לגביית דמי ניהול במוצרי החיסכון הפנסיוני, לפיו דמי הניהול נגבים הן מההפקדות השוטפות והן מהצבירה. לגבי תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל, חל המודל לגבי פוליסות המשווקות החל מינואר 2013. כמו כן ההסדרה כוללת הוראות שונות שמטרתן הגברת השקיפות בנושא דמי הניהול למבוטחים ולעמיתים. במסגרת ההסדרה האמורה מפורטים שיעורי דמי הניהול השנתיים המקסימליים אותם ניתן לגבות ממוצרים פנסיונים, תוך הפרדה בין מי שמקבל קצבה למי שאינו מקבל קצבה. דמי הניהול הנגבים על ידי הקבוצה במוצרי החיסכון הפנסיוני כמפורט בסעיף 6.60 להלן ובתוכניות הביטוח המוכרות כקופות גמל כמפורט בסעיף 3.4 בדוח הדירקטוריון נגבים בהתאם להסדרה בנושא דמי הניהול, על הוראותיה השונות.

לפירוט בדבר הסדרים רגולטוריים נוספים שפורסמו בתקופת הדוח והנוגעים לדמי הניהול, ראה סעיף 26.5.6 בחלק ד' להלן.

יצוין כי במסגרת תוכנית העבודה של משרד האוצר לשנת 2016, מצוינת כוונת משרד האוצר להביא להפחתת עלויות דמי הניהול הממוצעים בחיסכון הפנסיוני, כך שנכון לסוף שנת 2015 עלויות דמי הניהול הממוצעים הינם כ-0.35% מהנכסים ו-3.3% מההפקדות, ונכון לסוף שנת 2016 עלויות דמי הניהול הממוצעים יעמדו על עד 0.3% מהנכסים ו-3.0% מההפקדות.

6.3.5. **ניתוק עמלה מדמי ניהול**

בהתאם לעמדת המפקחת "תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון" מחודש ינואר 2015 ולהבהרה לעמדה האמורה מחודש מרס 2015, על הגופים המוסדיים לפעול על מנת לשנות את בסיס מודל העמלות שלהם כך שהעמלות לא תיגזרנה מגובה דמי הניהול. על פי ההבהרה כאמור על הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח לפעול באופן מיידי לתיקון החוזים הרלוונטיים ואין לחתום על חוזים חדשים שאינם עולים בקנה אחד עם העמדה. לפרטים נוספים, לרבות המרצת פתיחה שהגישה התאחדות החברות לביטוח חיים (**"ההתאחדות"**) בעניין עמדת המפקחת הנ"ל, החלטת בית המחוזי מיום 8 בפברואר 2016 לסילוק המרצת הפתיחה על הסף, הודעת הערעור שהגישה ההתאחדות ביום 22 במרס 2016 לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי הנ"ל, ראה סעיף 32.2.2(א) בחלק ד' להלן.

6.3.6. **מסלקה פנסיונית והסדרה הנוגעת להעברת נתונים ב"מבנה אחיד"**

המסלקה הפנסיונית אשר החלה לפעול במחצית השנייה של שנת 2013, מיועדת לשמש כמתווך מידע מרכזי בשוק החיסכון הפנסיוני עבור החוסכים והמעסיקים, תוך הסדרת ממשקי העבודה בין היצרנים הפנסיונים, בעלי הרישיון הפנסיוני ויתר השחקנים בשוק הפנסיוני (מעסיקים ועובדים). החל מחודש נובמבר 2013 מחויבים כל בעלי הרישיון לפנות לגוף מוסדי לשם קבלת מידע חד-פעמי באמצעות המסלקה הפנסיונית. הוראות בנוגע לסוגי פעולות נוספות שיש חובה לבצען באמצעות המסלקה נקבעו במספר הסדרות שפרסמה המפקחת לעניין זה, אשר חלקן נכנסו לתוקף, וחלקן יכנסו לתוקף, באופן מדורג, בשנתיים הקרובות. במאי 2015 פורסם חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית שעניינו קביעת פעולות שעל גופים מוסדיים ובעלי רישיון לבצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בין היתר נקבע בחוזר כי כל העברת מידע בין הגוף המוסדי לבעל הרישיון בנוגע לייעוץ או שיווק מוצר פנסיוני תתבצע באמצעות המסלקה, אלא אם קיים ממשק ממוכן בין הגוף המוסדי לבעל רישיון, או שלבעל הרישיון יש גישה למערכת ייחודית.

להערכת החברה, הרחבת חובת השימוש במסלקה הפנסיונית כמפורט לעיל, צפויה לצמצם את מתן קבלת המידע בפורמטים אחרים שלא באמצעות המסלקה.

לפרטים נוספים אודות הוראות המתייחסות למסלקה ולמבנה אחיד, ראה סעיף 26.5.20 בחלק ד' להלן.

6.3.7. **ההסדרה מול מעסיקים**

(א) **תקנות תשלומים לקופות גמל**

בחודש אוגוסט 2014 פורסמו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014**. במסגרת התקנות נקבעו הנחיות ביחס לאופן ומועד ביצוע הפקדות של מעסיקים למוצרים פנסיוניים של עובדיהם המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים ובמידע שעל מעסיקים למסור לגופים המוסדיים אגב ביצוע ההפקדה. הגופים המוסדיים, מנגד, חויבו במתן היזון חוזר למעסיקים במועדים וביחס לפרטים המנויים בתקנות.

התקנות נכנסו לתוקף בצורה מדורגת החל מחודש פברואר 2016 ובמקביל פורסמו הנחיות נוספות בעניין האמור. לפירוט נוסף ראה סעיף 26.5.19 בחלק ד' להלן.

תקנות אלו דורשות היערכות תפעולית מורכבת לאורך זמן הן מצד המעסיקים והן מצד הגופים המוסדיים, ולהערכת החברה, עתידות להביא להגברת המעורבות של מעסיקים בניהול החיסכון הפנסיוני של עובדיהם. השיפור הצפוי באיכות הנתונים שיתקבלו ממעסיקים יאפשר לחברה, לאחר הטמעת הפעילות, ליעל את פעילות הגבייה וניהול הקשר מול מבוטחים/מעסיקים.

(ב) **תיקון 12 לחוק קופות גמל**

תיקון 12 לחוק קופות גמל קובע כי **מעביד לא יתנה את שיעור הפקדות המעביד לסוג מוצר**, ואם קיימת התניה כאמור, בניגוד להוראות אלו, יהיה זכאי העובד לשיעור הפקדות הגבוה מבין השיעורים המרביים שהמעביד מפקיד לזכות עובדיו לפי הוראות הדין או ההסכם.

להערכת החברה, תיקון 12 עשוי להגדיל את הפרשות המעסיקים להסדרים פנסיוניים ביחס למצב הקיים. לפירוט ראה סעיף 26.5.12 בחלק ד' להלן.

בהקשר זה יוער, כי בחודש פברואר 2016 נחתם הסכם בין המעסיקים לבין הסתדרות העובדים בנוגע להגדלת שיעורי ההפקדות לפנסיה וכן פורסם תזכיר חוק באותו עניין, כאמור בסעיף 6.3.2 לעיל.

6.3.8. **מנגנון לבחירת קרן ברירת מחדל**

בחודש מרס 2016 פורסם **חוזר הקובע הוראות לעניין בחירת קופת גמל ברירת מחדל על ידי משרד האוצר** ("**קרן ברירת מחדל נבחרת**"), שתהווה ברירת מחדל לעובדים שלגביהם לא נקבעה בדין או בהסכם או מכוחם קופת גמל לצורך הפקדת התשלומים שלהם ואשר לא בחרו בקופת גמל לאחר שניתנה להם הזדמנות לעשות כן. בנוסף, קובע החוזר את התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל אשר מצרפת לשורותיה עמיתים בהתאם לחוק קופת גמל.

מטרת החוזר, כמפורט בו, הינה קביעת הוראות לעניין קופת גמל אשר אליה יופקדו התשלומים עבור עובדים, אשר לא בחרו בקופת גמל לאחר שניתנה להם הזדמנות לעשות כן. החוזר קובע כי חברה מנהלת של קופת גמל לא תאפשר הפקדת תשלומים של מעסיק בשל עובד שלא מילא טופס הצטרפות לקופת הגמל שבניהולה ולא תאפשר צירוף של עובד כאמור לקופת הגמל, אלא אם היא אחת מקופות ברירת המחדל הבאות:

(א) קרן ברירת מחדל נבחרת, שהינה אחת משתי קרנות פנסיה חדשות מקיפות לפחות, שיקבע הממונה לפני 1 בספטמבר, 2016.

(ב) קופת ברירת מחדל אחרת, שהינה קופה שנבחרה בהליך תחרותי על-ידי מעסיק או ארגון עובדים בהתאם לתנאים וקריטריונים המפורטים בחוזר, כאשר, בין היתר, משקל דמי הניהול בבחירת קופת ברירת המחדל לא יפחת מ-50%.

לפרטים נוספים אודות הליך בחירת קרן ברירת מחדל הנבחרת בהתאם לתנאים ולקריטריונים שקבעה המפקחת, ואודות הליך בחירת קופת ברירת מחדל אחרת, לרבות לעניין מגבלות בבחירת חברה מנהלת המהווה "צד קשור" (כהגדרתו בחוזר) כקופת ברירת מחדל אחרת, וכן אודות מגבלות החלות על קרן ברירת המחדל הנבחרת ועל קופת ברירת מחדל אחרת, לרבות ביחס לגובה דמי הניהול ועדכונם, ראו סעיף 26.5.21 להלן.

החוזר נכנס לתוקף במועד פרסומו, למעט ההוראות ביחס לבחירת קופת ברירת מחדל אחרת שיכנסו לתוקף ב-1 ביולי 2016, וקובע כי הסכם ברירת מחדל שהיה בתוקף במועד פרסום החוזר יוותר בתוקף עד למוקדם מבין תום תקופת ההסכם ו-31 במרס 2019.

החברה מעריכה, כי לבחירת קרן ברירת מחדל נבחרת ו/או לבחירת קופת ברירת מחדל אחרת, לרבות ההוראות בדבר הענקת יתרון לניהול קרן ברירת מחדל נבחרת לשחקנים קטנים בשוק והיתרונות התחרותיים שמוקנים לקרן ברירת מחדל נבחרת תהיה השפעה רוחבית על שוק קרנות הפנסיה וקרנות ההשתלמות ויתכן שאף ביחס למוצרים נוספים בתחום חיסכון ארוך טווח.

להערכת החברה הוראות אלה צפויות לבוא לידי ביטוי בירידה בגובה דמי הניהול במוצרים אלה הן מעמיתים חדשים והן מעמיתים קיימים וכן בפגיעה ברווחיות הקבוצה (בעיקר במקפת כחברה המנהלת של קרנות הפנסיה החדשות ושל קרנות ההשתלמות) ועשויות אף להשפיע על תמהיל מכירות מוצרי חיסכון ארוך טווח של הקבוצה כולה ועל היקפם.

6.3.9. **תקנון אחיד לקרן פנסיה מקיפה**

בחודש אוקטובר 2015, פורסמה **טיוטת חוזר שעניינה הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה**. על פי טיוטת החוזר ייקבע נוסח תקנון אחיד לכל קרנות הפנסיה. טיוטת החוזר צפויה להיכנס לתוקף בחודש יולי 2016.

להערכת החברה, ככל שיכנסו לתוקף, ההסדרים הרגולטורים בנוגע לקביעת תקנון אחיד לקרנות הפנסיה ולאור פרסום וכניסה לתוקף של חוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל ברירת מחדל כאמור בסעיף 6.3.8 לעיל תוך הפיכת מגוון המוצרים הקיימים בפנסיה למוצרים זהים, יצומצם הבידול בין המוצרים ותגבר התחרות בין הקרנות השונות בשוק.

6.3.10. **איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה**

על פי תיקון 13 לחוק שירותים פיננסיים[14] (אשר פורסם בחודש נובמבר 2015), בהיעדר הנחיה אחרת של העמית, יאוחדו חשבונותיו בקרנות הפנסיה לתוך חשבון הפנסיה הפעיל שלו.

בחודש פברואר 2016 פורסמה טיוטת חוזר שמטרתה לתרגם את הוראת השעה שנקבעה בחוק הגמל בדבר איחוד חשבונות קיימים בפנסיה להוראות ביצוע מעשיות בנושא. בחודש מרס 2016 פורסמה טיוטת תקנות בעניין איסוף מידע, גישה למידע ובקרה במסגרת יישום הוראת השעה, במטרה להבטיח את אבטחת המידע. לפירוט ראה סעיף 26.5.14 בפרק ד' להלן.

[14] תיקון חוק שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון 13 והוראות שעה), התשע"ו-2015.

להערכת החברה, יישום ההוראות בעניין איחוד חשבונות במיוחד על רקע ההסדרה הרגולטורית בעניין קרן ברירת מחדל נבחרת (ראו סעיף 6.3.8 לעיל) יגרום לירידה בהיקף הכספים המנוהלים בחשבונות המוקפאים בקרנות הפנסיה של מגדל מקפת (שכן חשבונות מוקפאים של עמיתים במגדל מקפת יאוחדו עם החשבונות הפעילים של העמיתים בחברות מנהלות אחרות) ובהתאם, לצמצום מספר העמיתים בקרן הפנסיה של מגדל מקפת. מצד שני, איחוד החשבונות, יגדיל, את הכספים המנוהלים בגין העמיתים בחשבונות הפעילים בקרן הפנסיה של מגדל מקפת כתוצאה מהעברה של כספי החשבונות מוקפאים בקרנות פנסיה אחרות לחשבון של עמיתים פעילים מחברות אחרות למגדל מקפת. שינויים אלה צפויים להשפיע על הגברת התחרות ולהביא לירידה בגובה דמי הניהול.

6.3.11. **שינוי בהקצאת האג"ח המיועדות**

בינואר 2016 פורסם דוח של הצוות להגברת הוודאות בחיסכון הפנסיוני. הצוות הוקם על ידי משרד האוצר לצורך בחינת יעדים אסטרטגיים של משרד האוצר להשגת חיסכון פנסיוני הולם לציבור והשימוש באג"ח ייעודי לצורך הגשמת מטרה זו. על פי המלצות הדוח, יש להמשיך להקצות אג"ח מיועדות בגין 30% מנכסי הקרנות החדשות המקיפות ומנכסי הקרנות הוותיקות, תוך הגדלה, לאורך תקופת זמן מוגדרת, של היקף הקצאת אגרות החוב המיועדות לפנסיונרים וחוסכים על סף גיל פרישה, וזאת על חשבון הקצאת אגרות החוב המיועדות לחוסכים צעירים. על פי תוכנית העבודה של משרד האוצר לשנת 2016, בחודש דצמבר 2016 צפויות להתפרסם תקנות לשינוי ההקצאה של אג"ח מיועדות.

לפירוט ראה סעיף 26.5.23 בפרק ד' להלן.

להערכת החברה, שינוי בהקצאת האג"ח המיועדות בהתאם לאמור לעיל, וככל שלא יהא שינוי מקביל גם בנוגע למוצרי הביטוח בתחום חיסכון ארוך טווח באופן שיעמיד אותם במצב שוויוני למול קרנות הפנסיה, יביא להגברת התחרות על הכספים המיועדים לתשלום קצבאות סמוך לגילאי הפרישה, תוך מתן עדיפות ברורה לקרנות הפנסיה על פני יתר מוצרי חסכון ארוך טווח ואף עלול להביא לירידה בשיעור דמי הניהול בגין מקבלי הקיצבה.

6.3.12. **מסלולי השקעה לניהול כספי החיסכון - מודל מנוהל תלוי גיל**

כחלק מהמדיניות הכללית של הממונה לשאוף להגברת המשאבים שיעמדו לרשות החוסך בגיל הפרישה, פורסם בחודש פברואר 2015 חוזר **מסלולי השקעה בקופות גמל**. החוזר קובע כללים להקמת מסלולי ברירת מחדל המותאמים לגיל העמיתים בקופות גמל, לרבות חובה לנהל חשבון נפרד עבור מקבלי קצבאות. תחילתו של החוזר הינה ביום 1 בינואר 2016 והוא חל על מצטרפים חדשים לחיסכון הפנסיוני החל ממועד זה.

מבוטחים/עמיתים קיימים שיש להם פוליסות ביטוח שהן קופת ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל יוכלו להצטרף למודל מנוהל תלוי גיל לפי בחירתם. לגבי פוליסות ביטוח שהן קופות ביטוח ששווקו לפני שנת 2004, התחולה הינה, לפי בחירתם, החל מיום 1 בינואר 2017.

בהתאם להנחיות המפקחת, יצרה החברה 3 מסלולי ברירת מחדל לקבוצות בחלוקה לפי גילאים: גילאי עד 50, גילאי 50-60, וגילאי 60 ומעלה והיא תנהל עבור חוסכים מסלולי השקעה ייעודיים. מסלולים אלו יוגדרו כמסלולי ברירת המחדל. המשמעות היא כי המסלול הכללי אשר בו הופקדו עד כה מרבית כספי החוסכים בחיסכון הפנסיוני, ייסגר למצטרפים חדשים וכספי החיסכון יופנו למסלולי ההשקעה בהתאם לגיל.

להערכת החברה, תפעול מסלולי השקעה מותאמי גיל, לרבות ניהול נפרד של נכסי מקבלי הקצבאות, עלול להשליך על תשואות המבוטחים ועל היתרה הצבורה במסלולים אלה, וכפועל יוצא גם על דמי הניהול שיגיעו לחברה בגין ניהול הנכסים.

מאחר ולא ניתן להעריך את התנהגות כל הגורמים המעורבים ביישום הוראות החוזר, לרבות התנהלות שוק ההון באופן כללי, נכון למועד זה, החברה אינה יכולה להעריך את ההשלכות מיישום הוראות חוזר זה.

6.3.13. **תגמול בגין שיווק ותפעול מוצרים פנסיונים**

בחודש דצמבר 2015 פורסם **תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיונית), התשס"ה-2005**, על פיו סוכן ביטוח פנסיוני או גוף הקשור אליו, יהיה רשאי לתת שירותי תפעול למעסיק שבעבור עובדיו הם נותנים שיווק פנסיוני ("**סוכן משווק מתפעל**") ובלבד שיתקיימו התנאים המנויים בחוק כדלקמן:

(א) החל מחודש פברואר 2016 - סוכן הביטוח הפנסיוני יגבה מהמעביד בלבד בכל חודש דמי סליקה בעד שירותי התפעול בעבור כל עובד, שלא יפחתו מהשיעורים או מהסכומים הקבועים בחוק.

(ב) החל מחודש יולי 2016 (ורטרואקטיבית מתחילת 2016) - עמלת ההפצה אשר משלם גוף מוסדי לסוכן משווק מתפעל, תפחת בשיעור דמי הסליקה שמשלם לו המעביד כאמור בסעיף (א) לעיל, או ל-0, לפי הגבוה; וכן דמי הניהול שישלם עובד שלגביו שולמו דמי סליקה כאמור, יפחתו בשיעור הפחתת עמלת ההפצה כאמור.

(ג) נבחרה בעבור העובדים קופת ברירת מחדל לפי סעיף 20 לחוק קופות גמל.

כמו כן, קובע החוק מגבלה בנוגע לתגמול סוכן, על פיה סוכן המקבל עמלת הפצה מיצרן לא יוכל לקבל בנוסף גם דמי טיפול מהעמית.

התיקונים האמורים משקפים מגמה של המפקחת להפחתת חסמי הכניסה לתחום ההפצה הפנסיונית. להערכת החברה, התיקונים עשויים לעודד גופים חדשים להיכנס לתחום התפעול הפנסיוני וכן להגביר את התחרות בינם לבין מנהלי ההסדר (סוכנויות ביטוח גדולות, לרבות סוכנויות בקבוצה, בעלות יכולת מתן שירותי תפעול למעסיקים בתחום הפנסיוני).

6.3.14. **קופת גמל להשקעה**

בחודש מרס 2016 פורסם **תזכיר לתיקון חוק קופות גמל**. במסגרת התזכיר מוצע לאפשר לחברות מנהלות לשווק קופת גמל להשקעה, בה יופקדו כספים לחיסכון אותם ניתן יהיה למשוך בסכום הוני ללא הטבות מס, או לקבל עליהם פטור ממס רווחי הון אם העמית יחליט למשכם כקצבה. ככל והכספים שיצברו בקופת גמל להשקעה יישאו רווחים, יהיו הרווחים חייבים במס רווחי הון אלא אם יימשכו כקצבה. בנוסף, קופת גמל להשקעה תאפשר למוטבי העמית למשוך את הכספים שהם זכאים להם עקב פטירתו (כולל העברתם לחשבון חדש).

להערכת החברה, קבלת תזכיר החוק כלשונו תביא להגדלת החיסכון הפרטי בשוק, תוך הסטת השקעות פרטיות של הציבור מאפיקים אחרים (ובכלל זה מחברות הביטוח) לקופות הגמל (לרבות בחברות המנהלות בקבוצה) וכן תביא להגברת התחרות על כספים אלה.

בהקשר לכך יצוין, כי התאחדות חברות הביטוח בישראל ("**ההתאחדות**") פנתה לשר האוצר ולמפקחת בכדי להוסיף תיקון לתזכיר החוק המוצע שיאפשר גם לחברות הביטוח להקים ולנהל קופת גמל להשקעה וזאת בכדי למנוע הפליה בחופש העיסוק, ומניעת תחרות שאינה הוגנת.

6.3.15. בחודש מרס 2016 אישרה מליאה הכנסת בקריאה טרומית את **הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון - הגבלת דמי ניהול בקרנות הפנסיה), התשע"ו-2016**. על פי הצעת החוק מוצע לקבוע כי דמי הניהול בקרן פנסיה חדשה מקיפה לא יעלו על שיעור של 3% מתוך התשלומים המועברים לקרן בשל כל עמית,

ולא יעלו על שיעור של 0.25% מן היתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית; ולעניין מקבלי קצבה דמי הניהול לא יעלו על שיעור של 0.25%.

בהתאם לאישור הצעת החוק בקריאה טרומית, תועבר הצעת החוק להכנה לקריאה ראשונה בוועדה אשר תקבע לעניין זה על ידי וועדת הכנסת.

על אף שנכון למועד הדוח מדובר בשלב ראשוני בלבד של הצעת החוק ולא ידוע מהו נוסח הצעת החוק אשר יועבר לקריאה ראשונה בכנסת, הרי שככל שהצעת החוק תאושר בכנסת בנוסחה הנוכחי, ליישומה יהיו השלכות מהותיות על השוק לרבות על מגדל מקפת, ובכלל זה על הפחתת דמי הניהול הנגבים מחלק מן העמיתים ולפגיעה ברווחיות החברה.

המידע הכלול בסעיף 6.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

6.4. **השפעות ההסדרים השונים על החברה - בהתייחס לתמהיל המוצרים וחלקה בשוק**

תמהיל המוצרים

העמקת מכירות מוצר הפנסיה על חשבון יתר המוצרים בתחום

האפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח, שהייתה אחד מהמאפיינים המבדילים בין מוצרי החיסכון, בוטלה (למעט למצטרפים מעל גיל 60), וכתוצאה מכך נפגע אחד היתרונות הבולטים שהיה לקופת ביטוח, על פני מוצרי החיסכון האחרים בתחום. בנוסף, בשוק בו שיעורי הריבית נמוכים, מצטמצמות האפשרויות להשגת תשואות עודפות בניהול נכסים. הנפקת אג"ח מיועדות לקרן פנסיה, שהינה אחד מהמאפיינים המבדילים בין מוצרי החיסכון, נותנת יתרון יחסי לקרנות הפנסיה ומעודדת אף היא את המשך הצמיחה בענף הפנסיה על חשבון מוצרים מתחרים. למגמות אלו יש להוסיף את ההסדרה בעניין קרן ברירת מחדל הנזכרת בסעיף 6.3.8 לעיל אשר גם היא עשויה לתת עדיפות לקרנות הפנסיה.

מגמות אלו, צפויות להעמיק אף יותר את המכירות בענף הפנסיה על חשבון יתר הענפים בתחום חיסכון ארוך הטווח.

רווחיות

מגמת התחרות הנמשכת והשפעתה על דמי הניהול, כניסתה של ההסדרה לעניין קרן ברירת מחדל וההסדרות לעניין התקנון האחיד (כאמור בסעיף 6.3.9 לעיל) וכן תיקון מס' 13 (כאמור בסעיף 6.3.10 לעיל) עלולים להביא לניודם של חלק מהנכסים המנוהלים בקרן הפנסיה של הקבוצה לחברות אחרות וכן להוביל להמשך שחיקת דמי הניהול וכפועל יוצא לקיטון ברווחיות מוצרי התחום.

בנוסף, פתיחת השוק לניוד מוצרי ביטוח הכוללים מקדם קצבה מובטח, תוך שמירה על המקדם המובטח, עלולה להשפיע אף היא על גובה דמי הניהול בתוכניות ביטוח חיים הקיימות ועל רמת השימור של פוליסות אלה.

ערוצי הפצה

לאור רמות המחירים הנמוכות, אשר אינן מאפשרות בחלק מהמקרים עריכת עסקאות באמצעות סוכן ביטוח, ניכרת בשוק מגמה של מעבר מעסקאות המשווקות על ידי סוכנים לעסקאות ישירות מול המעסיק. פעילות זו מבוצעת על ידי הזרועות הישירות של החברות ועל ידי מודלים שונים

המשלבים פעילות ישירה עם פעילות מנהל הסדר/סוכן. מגמה זו אשר צוברת תאוצה בפעילות השוק כולו, מאפיינת גם את הפתרונות שהקבוצה מציעה במקרים אלו.

הוראות המפקחת ביחס לאופן הפעילות של המבוטחים מול היצרן, ללא מתווכים, הכוללות פטור מהליך של שיווק פנסיוני בעת הצטרפות ישירה של מבוטח או בעת צירוף "ברירת מחדל" על ידי מעסיק, מקדמת את האפשרות למעסיקים לפעול באופן ישיר מול החברה. בנוסף, קידום פעילות המסלקה וחובת השימוש בה בכל העברת מידע בין גוף מוסדי לבעל רישיון מעודדת את היצרנים השונים, לרבות חברות ללא רשתות הפצה משמעותיות, לפתח אמצעים דיגיטליים מתקדמים שיאפשרו שיווק ישיר, ובכך מתאפשר לחברות אלו להפוך לשחקן תחרותי משמעותי באמצעות פעילות הפצה ישירה.

התחרות בענף

ההסדרות הרגולטוריות המפורטות לעיל, עשויות להאיץ עוד יותר את התחרות בענף, לפירוט בדבר התחרות ראה סעיף 7 להלן.

מגמות נוספות

החברה מעריכה, כי עשויים להתפתח שני שווקי משנה בתחום: שוק החוסכים הפעילים להם יוצעו מוצרי החיסכון הפנסיוני עד לגיל הפרישה, ושוק לגיל הפרישה - שוק "הגיל השלישי".

בשנים האחרונות תחום "הגיל השלישי" מהווה מוקד התעניינות של מרבית המתחרים בענף, שכן השינוי הרגולטורי של תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל המפורט בסעיף 6.3.1 לעיל, וכן הפסקת שיווק פוליסות ביטוח הכוללות מקדם מתחת לגיל 60, מייצרות פוטנציאל לגידול בהיקף תנועת הכספים בסמוך לגיל הפרישה.

להערכת החברה, בשוק לגיל הפרישה (שוק "**הגיל השלישי**"), יוצעו מוצרים לבחירה החל מגיל הפרישה, לרבות מוצרים סינרגטיים נוספים מתחומים נוספים אותם ניתן להציע לקהל זה. לשוק זה ינוידו גם כספים ממקורות חיסכון נוספים (לאו דווקא כספים שנצברו במוצרי החיסכון הפנסיוני אלא גם ממקורות חיסכון אחרים) לצורך רכישת קצבה. התחרות בין היצרנים השונים תתמקד גם בפרמטרים של מקדם המרה לקצבה, מגוון מסלולי הקצבה שיוצעו, המשך ניהול ההשקעות, דמי ניהול ושירות.

המידע הכלול בסעיף 6.4 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום, וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

6.5. **תיאור המוצרים/הכיסויים הביטוחיים העיקריים**

6.5.1. **ביטוח חיים**

תכניות ביטוח חיים נחלקות לשני סוגים עיקריים: פוליסות ביטוח הכוללות מרכיבי סיכון בלבד ופוליסות ביטוח המשלבות כיסוי ביטוחי עם מרכיב חיסכון.

(א) **פוליסות עם מרכיב סיכון בלבד**

ביטוחים אלה אינם כוללים מרכיב חיסכון ואינם צוברים ערכי פדיון. ביטוחים אלה מוצעים הן כביטוחי פרט והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי.

ייחודה של פוליסת ביטוח קבוצתי על פני פוליסת ביטוח פרט הינה במאפיינים העיקריים הבאים:

בעל הפוליסה - יכול להיות מעסיק/תאגיד. סכומי הביטוח מוגדרים מראש עבור מבוטחי הקבוצה ונקבעים על-פי קריטריונים שונים כגון מצב משפחתי וכו'.

התעריף מחושב, בין היתר, לפי הגיל האקטוארי של הקבוצה ותחומי עיסוקה, תוקף הסכם הביטוח הוא לתקופה קצרה אשר נקבעת מראש בין בעל הפוליסה וחברת הביטוח, וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה. בעזוב המבוטח את הקבוצה, קיימת חובה לאפשר למבוטח להמשיך את הביטוח במסגרת פוליסה פרטית.

(ב) **פוליסות ביטוח לחיסכון המשלבות כיסוי ביטוחי**

פוליסות אלו נחלקות לשני סוגים עיקריים, אלה המוכרות כקופת גמל ומיועדות לחיסכון פנסיוני (בדרך כלל מיועדות לעובדים שכירים ועצמאיים - קופת ביטוח), ופוליסות שאינן מוכרות כקופת גמל, ומיועדות בדרך כלל לחסכון פרטי (תכניות פרט).

ההבדל המשמעותי בייעוד הפוליסות לחיסכון כקופת גמל, בא לידי ביטוי בעיקר בהטבות המס הניתנות לחוסכים בתכניות אלה הקבועות בהסדר התחיקתי, ובצידן כללי משיכה המגבילים את פדיון הכספים לגיל פרישה בלבד ובתנאים המוגדרים בהסדרים התחיקתיים.

אופי הפוליסות הכוללות חיסכון השתנה במהלך השנים עקב הסדרות רגולטוריות שאגף שוק ההון במשרד האוצר יוזם מעת לעת, כמתואר לעיל.

להלן פירוט הכיסויים הביטוחיים/התכניות העיקריות המשווקות כיום, הכוללות מרכיב סיכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
ביטוח ריסק טהור	ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חיסכון. ביטוח זה מבטיח למוטבים סכום ביטוח קבוע מראש כאשר המבוטח נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח יכול להיות סכום חד פעמי או תשלום חודשי לתקופה הנקבעת מראש, בהתאם לתכנית הביטוח הרלבנטית. הביטוח הינו תמורת תשלום פרמיה צמודה למדד, קבועה או משתנה אחת לשנה או חמש שנים. ניתן לצרף לביטוח הרחבות או נספחים נוספים כגון מוות מתאונה, נכות מתאונה, נספח למחלות קשות וכו'. כיסוי זה מוצע אף בתכנית "ביטוח משכנתא", המוצע בדרך כלל לאוכלוסייה הנוטלת הלוואת דיור.
ביטוח אובדן כושר עבודה	כיסוי המבטיח פיצוי חודשי בשיעור שלא יעלה על 75% מהשכר במקרה של אובדן כושר עבודה ושחרור מתשלום פרמיה. הכיסוי משווק בתוכניות שונות המתייחסות להגדרות שונות של מצב כושר עבודה, כגון אבדן היכולת לעסוק בעיסוק סביר אחר או אובדן היכולת לעסוק במקצוע/עיסוק ספציפי. הפיצוי משולם כל עוד המבוטח במצב של אי כושר עבודה או עד תום תקופת הביטוח. למעסיק ולעצמאי הוקנו הטבות מס בגין הפרשות לכיסוי זה במגבלות מסוימות.
ביטוח מוות מתאונה	ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי למקרה של מוות שנגרם כתוצאה מתאונה.
ביטוח נכות מתאונה	ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי במקרה שהנכות נגרמה כתוצאה מתאונה.

להלן פירוט תכניות הביטוח העיקריות בהן ניתן לשלב חיסכון עם כיסוי ביטוחי למקרה מוות או אובדן כושר עבודה ו/או חיסכון בלבד:

תוכניות המשווקות כיום	
סוג תכנית	**מהות הכיסוי**
סדרת מגדלור לחיים 2013	תכניות הביטוח מסדרת מגדלור לחיים 2013 המוצעות מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל וכאלה שאינן מוכרות כקופת גמל. בכל התוכניות קיימת הפרדה בין מרכיב החיסכון למרכיב ה"ריסק" ומרכיב ההוצאות (דמי ניהול). התוכניות המוכרות כקופת גמל

תוכניות המשווקות כיום	
סוג תכנית	**מהות הכיסוי**
	מיועדות למטרת קצבה בלבד וניתן לרכוש בהן רק כיסויים למקרי מוות ואובדן כושר עבודה. בתכניות ביטוח אלה מוצע מגוון מסלולי השקעה לבחירת המבוטח. תוכניות אלו הינן המשך לסדרת הפוליסות ששווקו החל מ-2004 כמפורט להלן (סדרת ה"**מגדלור**") (שהותאמו מפעם לפעם להסדרים התחיקתיים). תכניות אלה הותאמו גם לרפורמה במקדמי הקצבה ולרפורמה בדמי הניהול שנכנסו לתוקף החל מינואר 2013. החל מחודש ינואר 2016 הותאמו מסלולי ההשקעה בפוליסות אלו אשר מוכרות כקופת ביטוח להוראות חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל אשר פורסם בשנת 2015, והן כוללות כיום גם מודל השקעות מנוהל תלוי גיל, כמפורט בסעיף 6.3.12 לעיל.
סדרת פוליסות "חיים חדשים"	במסגרת סדרת פוליסות "חיים חדשים", משווקות תכניות ביטוח לתשלום של קצבה מיידית, צמודת מדד, החל מגיל 60. כמו כן החברה עורכת פוליסות ייעודיות למעסיקים המבקשים לשלם לעובדיהם תשלומים הוניים בתקופת פרישה מוקדמת, טרם קבלת הקצבה.
תכניות ששווקו בעבר	
פוליסות מסוג "מגדלור"	פוליסות ששוקו בשנים 2012-2004. הפוליסות כוללות הפרדה בין מרכיבי החיסכון, הריסק ודמי הניהול. כמו כן, תכניות הביטוח המשולבות בחיסכון, מתחלקות גם בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ובין תכניות ביטוח שאינן מוכרות כקופת גמל. בפוליסות אלה ניתנת אפשרות למבוטח לבחור בין מספר מסלולי השקעה. חלק מתכניות הביטוח ששווקו, הבטיחו בהתאם לתנאים שנקבעו בתכניות הביטוח הרלבנטיות, ריבית מובטחת או מינימום תשואה.
פוליסות מסוג "עדיף" (בקבוצה, השם המסחרי של פוליסות אלה "יותר")	פוליסה זו הייתה פוליסת ביטוחי החיים העיקרית שנמכרה בענף בשנים 2003-1989. מטרת הפוליסה הייתה, בין היתר, לתת מענה למעסיקים אשר הפקידו את תשלומי הביטוח הפנסיוני בצמוד לשכר (להבדיל מהצמדה למדד). המאפיינים העיקרים של תוכנית זו הינם: חלוקת הפרמיה לשני מרכיבים: הפניית אחוז מסוים מהפרמיה לחיסכון והפניית יתרת הפרמיה המיועדת לרכישת הסיכון למקרה מוות (סיכון/ריסק) ולהוצאות תפעול ושיווק. חלוקת הפרמיה בין המרכיבים נקבעה על-ידי המבוטח. מרכיב הכיסוי הביטוחי מחושב בכל חודש מחדש, בהתאם לפרמיה המועברת ולגילו של המבוטח באותו החודש, והחיסכון נצבר בנפרד. צבירת החיסכון מיועדת על פי רוב לתשלום גימלה. החל מחודש אוקטובר 2001, אפשרה הקבוצה במסגרת תכנית זו לבחור בין מספר מסלולי השקעה.
פוליסות קלאסיות (מסורתיות) (בעיקר מעורב, גמלה וחיסכון טהור)	הפוליסות כוללות ביטוח מעורב הכולל שני מרכיבים, חיסכון וסיכון, אשר מוגדרים בסכום קבוע מראש בהתאם לגיל המבוטח ותנאי החיתום שנקבעו בעת ההצטרפות לביטוח. עלות כיסוי החיסכון והסיכון מעורבת. סכום הביטוח משולם בתום התקופה הנקובה בפוליסה כחיסכון מצטבר או במקרה מוות שארע לפני תום תקופת הביטוח. הביטוח המעורב שנמכר עד תחילת שנות ה-90 היה בדרך כלל צמוד למדד, הן סכום הביטוח והן הפרמיות. בפוליסות אלה מאחר והפרמיה הינה צמודה למדד, ככל שחלה עליית שכר מעבר למדד, לא ניתן להפקיד סכומים נוספים ששקפו את עליית השכר. ביטוח גמלה הינו ביטוח בפוליסה מסוג מסורתי שרוב הפרמיה שלה מיועדת לתשלום גמלה במועד הפרישה.

לפירוט בדבר התוצאות בהתאם לסוגי הפוליסות, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

6.5.2. מוצרי פנסיה

קרנות הפנסיה המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

קרן פנסיה ותיקה	
לקבוצה קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים, המנוהלת על-ידי יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ. קרן זו הינה קרן פנסיה ותיקה המבוססת על מנגנון איזון אקטוארי אישי. הקרן נסגרה למצטרפים חדשים בעקבות ההסדרה הרגולטורית בקרנות הפנסיה בשנת 1995.	
קרן פנסיה חדשה	
מגדל מקפת אישית - הינה קרן פנסיה המיועדת להפקדות שוטפות של עמיתים שכירים ועצמאיים עד לגובה התקרה המותרת להפקדות. הקרן מציעה מגוון מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה וכן מסלולי השקעה שונים. חלק החיסכון בקרן משולם כפנסיית זקנה החל בגיל הפרישה. קרן זו זכאית לאג"ח מיועדות.	**מגדל מקפת משלימה** הינה קרן פנסיה כללית המיועדת להפקדות שוטפות לרבות הפקדות בסכומים העולים על תקרת ההפקדות המותרת לקרן פנסיה אישית וכן ניתן להפקיד במסגרתה הפקדות חד פעמיות. החל מחודש ינואר 2008, בנוסף למסלול החיסכון לפנסיית זקנה החל מגיל 60, מציעה קרן זו מגוון של מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחים למקרי נכות ולמקרי פטירה והחל מהמועד האמור היא פועלת גם כקרן פנסיה מקיפה. קרן זו איננה זכאית לאג"ח מיועדות.

6.5.3. מוצרי גמל

מגדל מקפת הינה גם החברה המנהלת של קופות הגמל בקבוצה. קופות הגמל המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

סוג הקופה	מהות
קרן השתלמות	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאים. היא מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות וליהנות מהטבות מס. הכספים המצטברים בקרן ניתנים למשיכה לצורכי השתלמות החל מתום שלוש שנות חברות בקרן. לאחר שש שנות חברות בקרן ניתן למשוך את הכספים לכל מטרה.
קופת גמל אישית לתגמולים ופיצויים	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. ההפקדות בקופה הן על בסיס חודשי לשכירים. עצמאים יכולים להפקיד את הכספים אחת לתקופה (קופה זו נחשבת כקופת גמל לחיסכון).
קופת גמל לדמי מחלה	מאפשרת למעסיק לצבור כספים בקופה עבור תשלום בעד ימי מחלה.
קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית	הקופה מיועדת לניהול הסכומים שינוכו על-ידי מעסיק שהוגדר בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004, התשס"ג-2003), ממשכורתו של עובד המועסק על-ידי אותו מעסיק. הכוונה לאותם מעסיקים שלגביהם חל הסדר פנסיה תקציבית. שיעור הניכוי החל משנת 2005 הינו 2% ממשכורתו של העובד.
קופת גמל מרכזית לפיצויים	קופה זו סגורה להפקדות חדשות החל מינואר 2011. הקופה מיועדת למעסיק המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק עבור עובדיו.

6.6. פירוט אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות בקבוצה

להלן נתונים עיקריים לשנים 2013-2015 (במיליון ש"ח)[15]:

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים[1]	צבירה נטו[2]	שיעור דמי ניהול מנכסים[3]	שיעור דמי ניהול מהפקדות
קרנות פנסיה חדשות					
מגדל מקפת אישית					
2015	47,739	5,647	4,084	0.31%	3.32%
2014	42,955	5,208	3,808	0.34%	3.75%
2013	37,298	4,612	3,419	0.34%	3.79%
מגדל מקפת משלימה					
2015	611	99	74	0.84%	0.66%
2014	536	93	76	0.79%	0.55%
2013	442	83	72	0.80%	0.32%
קרנות פנסיה ותיקות (יוזמה ותיקה)					
2015	1,698	21	(20)	0.60%	9.06%
2014	1,658	22	(20)	0.60%	9.14%
2013	1,557	24	(11)	0.60%	9.13%
קופות גמל וקרנות השתלמות					
קופות גמל - קרנות השתלמות					
2015	13,306	1,584	(369)	0.86%	-
2014	13,602	1,655	(115)	0.90%	-
2013	13,275	1,690	(279)	0.95%	-
קופות גמל - קופות גמל לתגמולים ופיצויים					
2015	1,857	93	0	0.73%	
2014	1,851	88	20	0.79%	-
2013	1,767	77	(16)	0.83%	-
קופות גמל - אחר[4]					
2015	253	4	(32)	0.75%	
2014	283	4	(21)	0.80%	-
2013	294	4	(3)	0.86%	-

סה"כ קרנות פנסיה וקופות גמל

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו
2015	65,464	7,449	3,737
2014	60,885	7,070	3,748
2013	54,633	6,490	3,182

(1) בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 3-9-2016, סעיף דמי הגמולים לא יכלול זקיפת דמי גמולים בגין עמית נכה וריסק מצבירה על ידי הקרן, כתוצאה מן האמור חל קיטון בסווג דמי הגמולים בקרן מקפת אישית בשנים 2014 ו-2013 בסך של כ-36 ו-38 מיליון ש"ח בהתאמה.

[15] "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

(2) בהתאם להוראות החוזר האמור לעיל, התשלום המועבר למבטחי משנה של הקרן, מוצג כעת בצבירה נטו בקיזוז מדמי הגמולים כך שיתרת הצבירה נטו קטנה בשנים 2014 ו-2013 בכ-2 מיליון ש"ח עבור שנים אלו בהתאמה.

(3) הפירוט המובא לעניין שיעור דמי ניהול מנכסים מתייחס למבוטחים שאינם מקבלי קצבאות.

(4) כולל: קופת גמל מרכזית לפיצויים, קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית וקופת גמל לדמי מחלה.

בשנים 2014 ו-2013, נתוני דמי הניהול כמתואר בטבלה דלעיל הינם לאחר שנוי בהפרשה להחזר דמי ניהול בהתאם להכרעה העקרונית של המפקח בעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת, ראה באור 39 1.ז.5) לדוחות הכספיים.

לפירוט לעניין ניתוח התוצאות המתייחסות לשינויים בדמי הניהול בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 3.4.4 לדוח הדירקטוריון.

7. תחרות

7.1 כללי

התחום מאופיין בתחרות חריפה בין היצרנים ובין הענפים בתחום (ביטוח, פנסיה וגמל), וזאת, בין היתר, בשל אופיים של המוצרים הפנסיוניים שהינם מוצרים תחליפיים, עם דגשים מסוימים בכל אחד מהם. ההסדרים התחיקתיים בתחום בשנים האחרונות אשר היו מיועדים, בין היתר, להסיר חסמים המעכבים העברת כספים בין הגופים המוסדיים, עשויים להגביר את השקיפות ואת התחרות בתחום.

ההסדרה בנוגע למקדמי הקצבה, שנכנסה לתוקף בשנת 2013, ההסדרה בדמי הניהול וההצעה ליצירת אחידות בתקנונים של קרנות הפנסיה, צמצמו חלק מהמאפיינים המשמעותיים שהבדילו בין מוצרי התחום ובין המתחרים השונים, וצפויים להשפיע על רמת התחרות, תוך הסטת המכירות למוצרי הפנסיה, על חשבון הקטנת מכירות מוצרי ביטוח החיים.

התחרות בתחום מתרכזת בגובה דמי הניהול, בתשואות, בעלות הכיסויים הביטוחיים, וכן בקיומם של מאפיינים מבדילים בין מוצרי התחום וברמת השירות.

המשך התחרות העזה מביאה להמשך השחיקה בדמי הניהול וכפועל יוצא מזה משפיעה אף על רמת הרווחיות במוצרי התחום. התחרות הנכרת באה אף לידי ביטוי בהתגברות מגמת העברות הכספים בין החברות המנהלות בפנסיה ובגמל. לפירוט העברות הכספים נטו בקרנות הפנסיה וקופות הגמל של הקבוצה, ראה סעיף 3.4.4 בדוח הדירקטוריון.

7.2 נתוני שוק [16]

נכון ליום 30 בספטמבר 2015 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בין הגופים הפועלים בתחום. המתחרים העיקריים של החברה הינם חברות כלל, מנורה, הראל והפניקס.

על רקע ההסדרות הרגולטוריות האחרונות בתחום, בשנים האחרונות חלה ירידה במשקל המכירות החדשות של ביטוחי החיים מכלל המכירות החדשות של מוצרי החיסכון הפנסיוני בקבוצה (למעט קופות גמל), ומנגד חלה עלייה במשקל המכירות החדשות של קרנות הפנסיה.

בשנת 2015 חלה עלייה קלה בסך המכירות של מוצרי החיסכון הפנסיוני בקבוצה (למעט קופות גמל), וזאת לאחר יציבות אשתקד. בנוסף, נמשכה מגמת העברת הכספים נטו בגין מעבר עמיתי קרנות הפנסיה והגמל לגופים מוסדיים אחרים.

---

[16] הנתונים המובאים בסעיף זה אודות נתוני שוק, מבוססים על עיבודי דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר ("**דוחות ניהוליים**", "**פנסיה-נט**", "**גמל-נט**"), למעט אם נאמר אחרת.

כמו כן, הפרמיות וההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בהתאם לנתונים המפורסמים בדוחות הניהוליים, אינם כוללים תקבולים בגין חוזי השקעה, שהוגדרו ככאלה על-ידי חברות הביטוח השונות.

התחום בכללותו

על בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל

ליום 30.9.2015

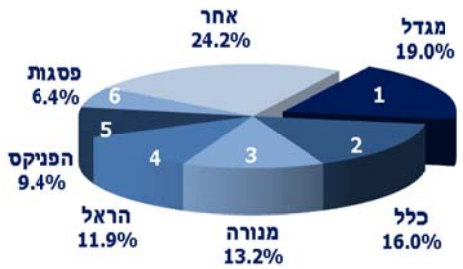

ליום 30.9.2014

ביטוח חיים

התפלגות פרמיות

לתקופה ינואר - ספטמבר 2015

לתקופה ינואר - ספטמבר 2014

התפלגות התחייבויות ביטוחיות

ליום 30.9.2015

ליום 30.9.2014

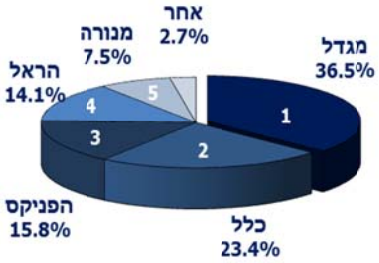

קרנות פנסיה חדשות

התפלגות דמי גמולים

לתקופה 1-12.2015

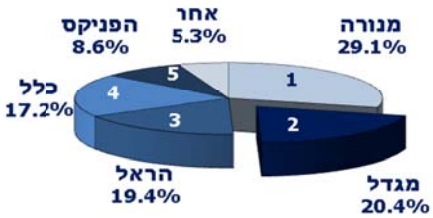

לתקופה 1-12.2014

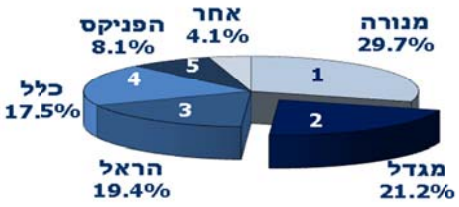

התפלגות נכסים מנוהלים

31.12.2015

31.12.2014

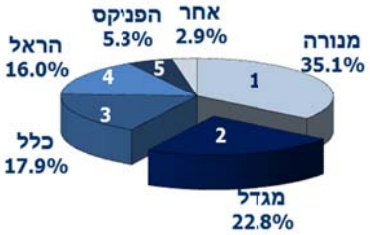

התפלגות הצבירה נטו

לתקופה 1-12.2015

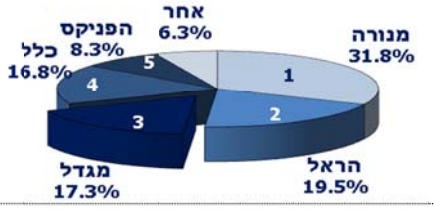

לתקופה 1-12.2014

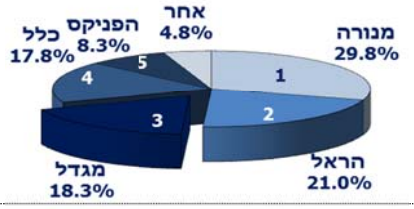

קופות גמל וקרנות השתלמות

התפלגות נכסים מנוהלים קופות גמל

31.12.2015

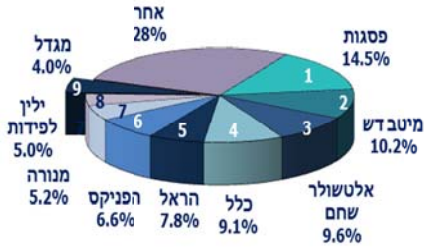

31.12.2014

התפלגות נכסים מנוהלים קרנות השתלמות

31.12.2015

31.12.2014

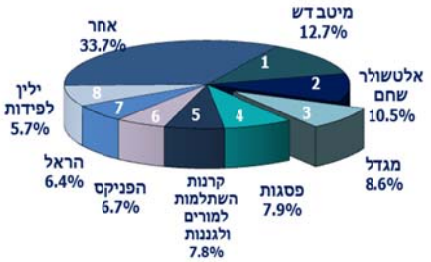

7.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

לחברה ניסיון, ידע ומוניטין ארוך שנים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והיא כאמור לעיל הקבוצה הגדולה והמובילה בתחום[17].

הקבוצה עוסקת בכל מוצרי התחום, וברשותה פלטפורמה שבאמצעותה היא מציעה ללקוחות מגוון מוצרים בתחום, לרבות שילובם של מוצרי ביטוח סינרגטיים למוצרי החיסכון ארוך הטווח ובכך היא מגדילה את סל המוצרים אשר היא מציעה ללקוחותיה ובידה האפשרות להתאים לכל לקוח מוצר העונה על צרכיו ומאפייניו הייחודיים, תוך פישוט הליכי המכירה.

חוסנה הפיננסי של הקבוצה וניצול היתרונות לגודל, משפיעים אף הם על מעמדה בתחום.

הקבוצה פועלת על מנת להשיג שיפור בנאמנותם ושביעות רצונם של הלקוחות, אשר להערכתה יושג באמצעות הובלה בשירות הניתן ללקוחות ולערוצי ההפצה ובאמצעות העמקת נתח לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי.

בנוסף, על מנת לשפר ולהדק את הקשרים עם הלקוח הסופי, החברה מעדכנת את תמריצי המכירה למפיצים כך שיקדמו מערכות יחסים ארוכות טווח עם לקוח הקצה.

כמו כן, בכוונת החברה לפעול על מנת להגדיל את כמות הלקוחות להם החברה מנהלת יותר ממוצר אחד, וזאת באמצעות גיוס סוכנים המתמחים בנישה זו וכן באמצעות הקמת פלטפורמות מכירה עצמאיות.

בנוסף פועלת החברה לשינוי תמהיל המכירות תוך הגדלת מכירות מוצר הפנסיה שהפך למוצר המוביל בתחום על רקע התחרות הגוברת והתמקדות במכירת מוצרי סיכון ומוצרי חיסכון פרט.

[17] נכון ליום 30.9.2015 על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

במקביל ובנוסף, פועלת הקבוצה להתאמת מערכות השיווק וההפצה לשינויים בתחום, ולהטמעת כלים למכירות, על רקע התחרות הגוברת.

על מנת להתאים את עצמה למגמות הרגולטוריות ולהתפתחויות בגזרת ההפצה, בכוונת החברה לשכלל את יכולות המכירה הפנסיוניות הישירות, וכן לפתח את יכולות המכירה והשירות הדיגיטליות שלה.

הקבוצה ממשיכה לשקוד על התאמתם של המוצרים המוצעים ללקוחותיה בהתאם לצרכיהם ובהתאם לתנאי השוק המשתנים החדשים. הקבוצה זיהתה את אוכלוסיית "הגיל השלישי" כשוק מתפתח והיא מרחיבה את פעילותה בתחום הגיל השלישי ובפיתוח מוצרים המיועדים לקהל יעד זה. בנוסף, לקבוצה ניסיון בניהול תיק נכסים לטווח ארוך, באמצעות ביצוע פעילויות השקעה מגוונות ותוך מתן דגש על פיתוח יכולות והתמקצעות בתחום ניהול ההשקעות, הן בארץ והן בחו"ל, ובכלל זה השקעות בתחומי הנדל"ן והאשראי, וזאת מתוך מטרה להשיג תשואות מתאימות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון.

כמו כן החברה משקיעה במיתוג ופרסום, על מנת להיכנס לתודעת הלקוחות בתחומים בהם היא פועלת, ובכלל זה פרסום בערוצי תקשורת שונים.

במטרה לשפר את היעילות התפעולית ואת איכות תוצריו של התחום, ביצעה הקבוצה בשנת 2015 שנוי במבנה תפעול חסכון ארוך טווח.

לצד כל אלה, הקבוצה ממשיכה לשקוד על מצבת כוח אדם איכותי, תוך בחינת תהליכי רוחב ומבנה העלויות, במטרה לשפר את היעילות התפעולית.

8. לקוחות

8.1. ביטוח חיים

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח חיים בשנים 2013-2015 (לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה):

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
מבוטחים שכירים	5,480	71	5,492	72	5,618	75
מבוטחים פרטיים ועצמאיים	2,109	28	2,030	27	1,841	24
ביטוח קבוצתי	75	1	84	1	86	1
סה"כ	**7,664**	**100**	**7,606**	**100**	**7,545**	**100**

להלן הנתונים בדבר התפלגות פרמיות ברוטו, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, בשנים 2013-2015:

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
מבוטחים שכירים	5,498	65	5,517	66	5,641	70
מבוטחים פרטיים ועצמאיים	2,937	34	2,813	33	2,343	29
ביטוח קבוצתי	75	1	84	1	86	1
סה"כ	**8,510**	**100**	**8,414**	**100**	**8,070**	**100**

8.2. קרנות פנסיה

להלן נתונים לגבי התפלגות דמי גמולים בקרנות פנסיה (חדשות וותיקות) בשנים 2013-2015:

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
עמיתים שכירים	5,283	92	4,950	93	4,483	95
עמיתים פרטיים ועצמאיים	485	8	373	7	236	5
סה"כ	**5,768**	**100**	**5,323**	**100**	**4,719**	**100**

8.3. **קופות גמל**

להלן נתונים לגבי התפלגות דמי גמולים בקופות הגמל בשנים 2013-2015:

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
עמיתים שכירים[18]	1,455	86	1,497	86	1,505	85
עמיתים פרטיים ועצמאיים	226	14	250	14	266	15
סה"כ	**1,681**	**100**	**1,747**	**100**	**1,771**	**100**

8.4. **שיעור פדיונות[19]**

בביטוח חיים, שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הסתכם בשנת 2015 בכ-1.7% לעומת כ-1.8% בשנת 2014 וכ-2.0% בשנת 2013.

בפנסיה, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת[20] הסתכם בשנת 2015 בכ-4.5%, לעומת כ-4.1% בשנים 2014 ו-2013.

בגמל, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת[21] הסתכם בשנת 2015 בכ-14.8%, לעומת כ-13.3% בשנת 2014 וכ-15.4% בשנת 2013.

לקבוצה אין לקוחות המהווים 10% או יותר מסך הפרמיות ודמי הגמולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך.

[18] כולל קופה לדמי מחלה ומקפת תקציבית בסכומים שאינם מהותיים בכל אחת מהשנים.

[19] שיעור פדיונות, כולל ניוד יוצא.

[20] צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

[21] צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

תחום ב' - ביטוח בריאות

9. מוצרים ושירותים עיקריים

9.1 תיאור כללי של תחום הפעילות

תחום ביטוח בריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות שתקופת הביטוח עולה על שנה.

תחום ביטוח הבריאות הינו תחום מתפתח וצומח. הביקוש וההיצע בתחום מושפעים, בין היתר, ממדיניות הממשלה בתחום הבריאות, ובכלל זה הרחבה או צמצום של סל הבריאות והשירותים הנוספים הניתנים במסגרת השב"ן, מעלייה ברמת החיים ותוחלת החיים, ומהתפתחויות טכנולוגיות בתחום הרפואה המאפשרות שימוש בתרופות ובטיפולים רפואיים מתקדמים.

תחום זה מאופיין בהסדרה רגולטורית ענפה ורחבה המשפיעה על היקף פעילות הקבוצה בתחום הבריאות ועל תמהיל המוצרים שלה, כמפורט בסעיף 9.3 להלן.

9.2 מאפיינים עיקריים של התחום

ביטוחי הבריאות מיועדים לשפות או לפצות את המבוטח במקרים של פגיעה בבריאותו של המבוטח כתוצאה ממחלה או תאונה.

הכיסויים הביטוחיים בתחום זה המוצעים על-ידי חברות הביטוח נחלקים בעיקר לשכבות הבאות:

ביטוח תחליפי (תחליף לשירותים הניתנים בסל הבריאות[22]/השב"ן[23]), ביטוח משלים (מעבר לסל הבריאות ו/או השב"ן), ביטוח מוסף (ביטוח שאיננו כלול בסל הבריאות ו/או השב"ן).

הכיסויים הביטוחיים מוצעים בדרך כלל כפוליסה עצמאית נפרדת, או כרכיב ביטוחי הנלווה לפוליסה אחרת, או באמצעות חבילת כיסויים המאגדת מספר כיסויים ביטוחיים.

פרמיות הביטוח הינן פרמיות קבועות או פרמיות המשתנות במהלך תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח.

ביטוחי הבריאות מוצעים הן כפוליסה אישית למבוטח ("**ביטוח פרט**") והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי ("**ביטוח קבוצתי**").

המאפיינים העיקריים של תנאי הביטוח הקבוצתי:

תנאי ההסכמים לביטוח קבוצתי נקבעים במשא ומתן בין המבטח לבין הגוף המייצג את הקבוצה וחלים על כל הפרטים הנכללים בקבוצה.

ההסכמים נחתמים בדרך כלל לתקופות ידועות מראש של מספר שנים.

הפרמיות נמוכות מהפרמיות שהיו משולמות בפוליסת פרט דומה וכוללים לעיתים מנגנון התאמת פרמיה לאורך תקופת הביטוח.

לעיתים תנאי הכיסוי הביטוחי בפוליסה הקבוצתית רחבים יותר מתנאי הכיסוי הקיימים בפוליסת פרט.

בעזוב המבוטח את הקבוצה, בדרך כלל קיימת חובה להציע למבוטח זכות להמשיך בפוליסת פרט דומה בהתאם לתנאים שנקבעו בהסדרים התחיקתיים וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה.

---

[22] סל הבריאות הבסיסי הניתן לכל תושב במדינת ישראל מכוח חוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 ("**חוק הבריאות**"),

[23] שירותי בריאות נוספים משלימים בקופות החולים (מרחיבים/תחליפיים לסל הבריאות).

9.3. **שינויים עיקריים**

להלן פירוט השינויים עיקריים בתחום ביטוחי בריאות:

9.3.1. **ביטוח בריאות פרט**

בחודש פברואר 2016 נכנסו לתוקף הוראות רגולטוריות שונות בתחום בריאות הפרט, כדלקמן:

(א) כחלק מההסדרה הרגולטורית של ביטוחי הבריאות, פורסם בחודש ספטמבר 2015 חוזר מעודכן **בנושא עריכת תוכנית לביטוח בריאות פרט** שעניינו קביעת תקופת הביטוח ואופן חידושה.

על פי החוזר האמור, תוקפן של תוכניות הביטוח שישווקו החל מיום 1.2.2016, יעמוד על שנתיים והן יחודשו, החל ביום 1 ביוני 2018 באותם תנאים או בתנאים אחרים, ברצף ביטוחי (ללא חיתום וללא תקופת אכשרה) באופן אוטומטי וללא צורך בהסכמת המבוטח למעט במקרה שבו בתום תקופת הביטוח חברת הביטוח תעלה את דמי הביטוח בסכום העולה על 10 ש"ח בחודש או על כ-20% מהפרמיה ששולמה טרם החידוש, לפי הגבוה מביניהם, או במקרה של הפחתה בהיקף הכיסוי הביטוחי שנעשתה כתחליף להעלאת דמי הביטוח כאמור, ולמעט במקרים חריגים המפורטים בחוזר, תידרש פניה לקבלת הסכמת המבוטח לחידוש תקופת הביטוח בתנאים החדשים.

החוזר קובע הוראות לעניין אופן מתן הודעה בכתב למבוטחים בסמוך לחידוש הביטוח, תוכן ההודעה ואופן תיעוד ההסכמה לחידוש (מקום בו היא נחוצה). זאת ועוד, למבוטח שלא נתן הסכמתו לחידוש בהליך הנדרש, ניתנת האפשרות להמשיך ולהיות מבוטח במהלך תקופת זמן נוספת של 60 ימים. החוזר מטיל חובת פנייה למבוטחים קיימים בביטוחי בריאות פרט בהצעה לעבור לפוליסה המותאמת להוראות אלו בלא הליך חיתום רפואי ביחס לכיסויים החופפים. לפרטים נוספים, ראה סעיף 26.6.1(ג) בחלק ד' להלן.

החובה לעדכן את תנאי פוליסת הביטוח מדי שנתיים עלול להביא לגידול בהוצאות תפעול הביטוח. בנוסף, הוראות החוזר עלולות להשפיע לרעה על יכולת השימור של המבוטחים בפוליסות החדשות. מצד שני, התחייבות זו עשויה להביא לקיטון בסיכון העתידי של המבטח בשל היכולת לבחון מידי שנתיים ולהעריך מחדש את ההוצאות הרפואיות ובכך לצמצם את חוסר הוודאות בעלויות הרפואיות.

בשלב זה, למעט הערכה לעניין הוזלה של הפרמיה למבוטח, לא ניתן להעריך את מלוא ההשלכות כאמור, אשר תלויות, בין היתר, בכיסויים הביטוחיים (שטרם פורסמו על ידי כל החברות בענף), התנהגות החברות המתחרות, הגורמים המפיצים ובטעמי המבוטחים והתנהגותם.

(ב) **קביעת תנאים זהים לפוליסה לביטוח ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל כולל התייעצויות** ("**פוליסת ניתוחים**") בחודש ספטמבר 2015 פורסמו תקנות[24] המורות כי פוליסות ניתוחים אשר משווקות החל מיום 1 בפברואר 2016, ינוסחו כפוליסה אחידה, הכוללת כיסויים שתנאיהם קבועים בתקנות.

מבטח לא יוכל לשנות מהתנאים האמורים, למעט אם השינוי אושר מראש ובכתב על ידי המפקחת. עוד קובעות התקנות כי ככלל, ולמעט תבחינים המפורטים בתקנות כאמור, דמי הביטוח בפוליסות הניתוחים יהיו זהים ביחס לכל קבוצת גיל. במסגרת התקנות האמורות נקבע כי מבטח לא יתנה הצטרפות לפוליסת ניתוחים ברכישת כיסוי ביטוחי אחר או שירות אחר וההיפך.

[24] תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל), תשע"ה-2015 (**"תקנות פוליסה אחידה"**).

בהמשך לפרסום התקנות כאמור, בחודש אוקטובר 2015 פורסם חוזר הוראות ליישום התקנות[25] הקובע הוראות לעניין הודעה למבוטחים קיימים ואופן צירופם לפוליסת ניתוחים. לפרטים נוספים אודות פוליסת הניתוחים והוראות התקנות והחוזר האמורים, ראה סעיף 26.6.1(א) בחלק ד'.

להערכת החברה, פוליסה אחידה בין החברות, עשויה להגביר את התחרות, שתתמקד במחיר ולא בהיקף הכיסויים וכן עלולה להשפיע על שימור המבוטחים בפוליסה זו. בתוכנית הביטוח המשווקת לאחר כניסת התקנות לתוקף, לפי הוראות הפוליסה האחידה, השתנו הכיסויים, בוטלו הכיסויים הנלווים לניתוח שהיו כלולים בפוליסת ניתוחים בישראל ששווקה עד אז והפרמיה למבוטח הוזלה בהתאם לתעריף שהוגש לאישור הממונה. כמו כן, יצוין כי ההנחיה בנושא שינוי תקופת הביטוח, לפוליסה המתחדשת כל שנתיים (לראשונה ביום 1.6.2018), כמפורט בסעיף (א) לעיל, חלה גם על תוכנית זו וההשלכות שצוינו בסעיף (א) לעיל רלוונטיות גם לתוכנית זו.

(ג) **ביטול אפשרות החזר הוצאות עבור ניתוחים בישראל**

בחודש נובמבר 2015 פורסם חוק התוכנית הכלכלית[26] במסגרתו, בין היתר, נקבע ככלל, כי החל מיולי 2016 קופות חולים יוכלו להציע כיסוי לניתוחים במסגרת שב"ן, וכן מבטחים יוכלו לשווק תוכניות ביטוח הכוללות כיסוי לניתוחים (וכן יאושר שינוי בתוכניות קיימות כאמור) רק לאחר ששר הבריאות או המפקחת (לפי העניין) בחנו ומצאו כי לקופת החולים או למבטח (לפי העניין) קיימים הסדרי ניתוח מספקים מול רופאים הן מבחינת היקף הרופאים והניתוחים שבהסדר והן מבחינת פיזורם הגיאוגרפי.

בנוסף, לא יתאפשר החזר הוצאות רפואיות במקרה של בחירת רופא מנתח או מייעץ, אלא שירות של הסדר בלבד, בהשתתפות עצמית של המבוטח אם תקבע. לפרטים נוספים אודות חוק התוכנית הכלכלית לרבות לעניין אפשרות חברת הביטוח להציע החזר כספי גם כאשר לא קיים הסדר ובעניין הבג"ץ שהגישה ההסתדרות הרפואית בישראל כנגד החוק, ראה סעיף 26.6.1(ב) בחלק ד'.

להוראות אלו עשויה להיות השלכה על הכיסוי לניתוחים בישראל, ולאופן המכירה וסילוק תביעות של מבוטחים חדשים בהתאם להנחיות המוצעות. להערכת החברה יישום הוראות התיקון האמור לא ישפיע באופן מהותי על היקף הפעילות בתחום ועל רווחיות החברה.

(ד) **אי תלות בין כיסויים**

בחודש יולי 2015 פורסם חוזר בנושא **אי תלות בין כיסויים בביטוח בריאות פרט**[27]. החוזר קובע הוראות לשיווק של כיסויים ביטוחיים שונים בתוכניות לביטוח בריאות פרט וכן הוראות לעניין הפרדת כיסויים כאמור שנמכרו יחדיו וביטול תוכנית אחת מתוך מגוון כיסויים שנמכרו יחדיו ללא ביטולן של תוכניות נוספות שנמכרו יחד עם התוכנית המבוטלת. כך, בין היתר, יש לקבל הסכמתו של מועמד לביטוח לרכישת כל אחת מתוכניות הביטוח הכלולות בפוליסה, בנפרד, וליידע אותו אודות האפשרות לבטל כל אחת מבין התוכניות האמורות, ובלבד שלא בוטלו כל הביטוחים היסודיים בפוליסה, בכפוף לחריגים. הוראות החוזר חלות על פוליסות ביטוח פרט בענף מחלות ואשפוז ובענף תאונות אישיות המשווקות החל מיום 1 בפברואר 2016. לפרטים נוספים אודות החוזר האמור ראה סעיף 26.6.1(ד) בחלק ד'.

[25] חוזר ביטוח 2015-1-21 "הוראות יישום לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(ביטוח)(תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל), תשע"ה-2015" מיום 24 בספטמבר 2015.

[26] חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015.

[27] חוזר ביטוח 2015-1-18 "אי תלות בין כיסויים בביטוח בריאות פרט" מיום 1 באפריל 2015.

להערכת החברה, מכירה נפרדת של מוצרי ביטוח הבריאות בהתאם לחוזר עלולה להביא להקטנת היקף הפרמיות בענף הבריאות כתוצאה מלקוחות שיבחרו לרכוש חלק מחבילות המוצרים שנמכרות כיום. אולם האמור יכול שלא להתממש והכול בהתאם להתנהגות הגורמים המתחרים והמבוטחים בפועל.

לצד השינויים המפורטים לעיל, השיק משרד האוצר מחשבון דרכו ניתן לבצע השוואה בין כל חברות הביטוח המשווקות כיסויים במסגרת ביטוחי בריאות (השתלות, תרופות וניתוחים).

9.3.2. **ביטוח סיעודי קבוצתי**

(א) בחודש דצמבר 2015 פורסמו **תקנות וחוזר בנושא ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים**[28]. במסגרת התקנות נקבעו התנאים שיופיעו בתכנית ביטוח סיעודי קבוצתי, התנאים להצטרפות, עזיבה או מעבר של מבוטחים בין קופות החולים, אופן ניהול כספי המבוטחים בקרן מבוטחים וכן כללים בנוגע להתקשרות בין המבטח לבין קופת החולים הרלוונטית.

החברה מעריכה, כי השינוי המוצע עשוי להרחיב את היקף המכירות בביטוח הסיעודי הפרטי ולהביא לפתיחת התחרות בביטוח הקבוצתי של חברי קופ"ח.

(ב) בחודש דצמבר 2015 פורסם עדכון לחוזר "**עריכת תכנית לביטוח סיעודי**" אשר קבע בכל הקשור לביטוח קבוצתי (למעט ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופ"ח) שלא ניתן לשווק או לחדש פוליסה קבוצתית שלא בהתאם להוראות החוזר, למעט חידוש פוליסות קיימות עד למועד הנקוב בחוזר. בעדכון לחוזר הוארך המועד ליום 31 בדצמבר 2016.

להערכת החברה, ביטול הביטוח הסיעודי הקבוצתי כאמור עשוי להרחיב את היקף המכירות בביטוח הסיעודי הפרטי.

9.3.3. **כתבי שירות**

בחודש דצמבר 2015 פרסמה המפקחת חוזר בעניין שיווק כתבי שירות. לפירוט ראה סעיף 26.4.2 בחלק ד' להלן.

החוזר עשוי להשפיע על אופן שיווקם של כתבי שירות ועל תוכנם, באופן שיביא להגבלת השירותים הנמכרים במסגרתם ולצמצום בהיקף כתבי השירות שימכרו לאחר כניסת החוזר לתוקף.

9.3.4. **טיוטת נספח לחוזר בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור**

בחודש פברואר 2016 פורסמה טיוטה שנייה של **החוזר בעניין נספח לחוזר בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור.** עניינה של הטיוטה הוא בקביעת הוראות מתקנות משלימות לטיפול בתביעות של הגוף המוסדי (בתחומי פעילותו, ולא רק בתחום ביטוח הבריאות), כמפורט בסעיף 26.6.4 בחלק ד' להלן. כמו כן במסגרת טיוטת החוזר האמורה נקבעו הוראות ספציפיות בנוגע לביטוח בריאות וביטוח סיעודי.

בנוגע לביטוח בריאות נקבע כי במקרה בו החליטה חברת ביטוח לדחות תביעה בשל מצב רפואי קודם, תפרט החברה בהודעת הדחיה או התשלום החלקי את המצב הרפואי הקודם לו היא טוענת, וכן לא תחשב נכות מצטברת של מבוטח במקרים שבהם נקבעה למבוטח נכות ביותר מאיבר אחד, בדרך של שקלול נכויות הנהוגה במוסד לביטוח לאומי, אם שיטה זו לא עוגנה בתנאי הפוליסה. כמו כן נקבע כי חברת ביטוח לא תדרוש במילוי טופס הגשת תביעה התייחסות מומחה או מסירת מסמכים רפואיים.

[28] תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו-2015. התקנות האמורות תוקנו ביום 18.1.2016; חוזר ביטוח 2016-1-3 "ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים" מיום 24 בינואר 2016.

בנוגע לביטוח סיעודי, במסגרת טיוטת החוזר ניתנו הנחיות לעניין הגדרת מקרה הביטוח בסיעוד וכן נקבעו הנחיות פרטניות לבחינת "תשישות נפש".

ביחס ליישוב תביעות סיעוד נקבעה, בין היתר, הוראה הקובעת כי מבוטח שבשל קושי בניידות או בשל היענות נמוכה של השלפוחית אינו מסוגל לשלוט על סוגריו יחשב כמי שאינו מסוגל לבצע בכוחות עצמו חלק מהותי (לפחות 50% מהפעולה) של הפעולה "לשלוט על סוגרים", וכי מבוטח שסובל מחוסר שיווי משקל או שסובל מחוסר יציבות הגורמים לנפילות חוזרות ונשנות, יחשב כמי שאינו מסוגל לבצע בכוחות עצמו חלק מהותי (לפחות 50% מהפעולה) של פעולת ה"ניידות" כהגדרתה בחוזר סיעוד. עוד נקבעו הוראות ומגבלות לעניין בחינת התקיימות מקרה הביטוח בביטוח סיעודי וכללים לביצוע בחינות בדבר הערכה תפקודית וקוגניטיבית וכללים לגבי דחיית תביעה.

לטיוטה זו אם וככל שתפורסם כנוסח מחייב, יכול ותהיה השפעה על הגדרת מקרה הביטוח בביטוח סיעודי אך בשלב זה החברה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה של הטיוטה.

בחודש ספטמבר 2015 פורסמה טיוטת עמדת ממונה-הבהרה בעניין בדיקה מחודשת של זכאות בביטוח סיעוד. במסגרת טיוטה זו מבקשת המפקחת להבהיר מספר עניינים ביחס לביצוע בדיקה מחודשת של זכאות, בין היתר, לעניין תנאי לביצוע בדיקה מחודשת של זכאות לפני הפסקת תשלום במקרה של אי מיצוי הפוליסה והודעות למבוטחים.

לטיוטת אלו אם וככל שתפורסמנה כנוסח מחייב, יכול ותהיה השפעה על הגדרת מקרה הביטוח בביטוח סיעודי ותהליכים הנדרשים במסגרת יישוב התביעה, אך בשלב זה החברה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה של הטיוטה.

יצוין כי בחודש מרס 2016 פורסמה טיוטה נוספת בעניין נספח לחוזר בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור.

9.3.5. **ביטוח בריאות קבוצתי**

בחודשים יולי 2015 וינואר 2016 פורסמו תיקונים **לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים(ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי), תשס"ט-2009** ("**תקנות ביטוח בריאות קבוצתי**") במסגרת תיקון התקנות נקבעו מספר שינויים הנוגעים ברובם לאופן צירוף מבוטחים לביטוח קבוצתי ולאופן חידוש ההסכם, כולל מידע שיש לספק למבוטח לפני קבלת הסכמתו להצטרף לביטוח הקבוצתי. כמו כן, מפורטים מקרים בהם חובה לקבל את הסכמת המבוטח המפורשת לחידוש ביטוח קבוצתי, כגון במקרה של העלאה בדמי הביטוח בשיעור או בסכום הגבוה מזה הקבוע בתיקון לתקנות.

לפרטים נוספים אודות התיקון לתקנות כאמור ראה סעיף 26.6.2 בחלק ד' להלן. להוראות התיקון צפוי שיהיו השלכות תפעוליות אשר יכול ויביאו לייקור עלויות התפעול של פוליסות בריאות קולקטיביות, בין היתר בשל הצורך בקבלת הסכמת המבוטח במועדי החידוש, לרבות במקרה של עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח או בחידושה.

הערכת החברה בקשר להשלכות הוראות הרגולציה המתוארת בסעיף 9.3 לעיל, לרבות בקשר עם יישום הוראות תקנות הפוליסה האחידה, ביטול אפשרות החזר הוצאות רפואיות, תקופת ביטוח בריאות פרט ואופן חידושו, ואי תלות בין כיסויים, וכן הערכת החברה בקשר עם תיקון תקנות ביטוח בריאות קבוצתי, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד המתבסס על הערכות והנחות של הקבוצה ועל המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. בשלב זה לא ניתן להעריך את מלוא ההשלכות שיגרמו, אשר תלויות בהתנהגותם של החברות המתחרות, הגורמים המפיצים, המבוטחים ובעלי הפוליסות עמם התקשרה החברה, בפועל.

להסדרים תחיקתיים נוספים בתחום הבריאות - ראה פירוט בסעיף 26.6 בפרק ד' להלן.

9.4. **תיאור הכיסויים הביטוחים/השירותים העיקריים המוצעים על ידי הקבוצה:**

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח הוצאות רפואיות
ביטוח רפואי מסוג ניתוח	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בארץ ובחו"ל, בפוליסות המשווקות החל מחודש ינואר 2014 בהתאם להוראות המפקחת, לא ניתנת למבוטח אפשרות מתן פיצוי כספי למבוטח במקרה שבחר לבצע ניתוח במסגרת השב"ן או במסגרת ציבורית. כיסוי לניתוחים בישראל משווק במספר רבדים הכוללים כיסוי לניתוחים בישראל עם השתתפות עצמית, משלים שב"ן וכיסוי מ"השקל הראשון". החל מיום 1.2.2016 משווק כיסוי לניתוחים במסגרת פוליסה אחידה לחברות הביטוח במסגרת מסלול "מהשקל הראשון" או משלים שב"ן. בביטוחי פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים. לשינוי בנושא תכניות ביטוח רפואי מסוג ניתוח, ראה סעיף 9.3.1 לעיל.
ביטוח רפואי מסוג השתלות	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בהשתלת איברים ו/או טיפולים מיוחדים בחו"ל. בביטוחי פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים.
ביטוח מסוג תרופות	מעניק בעיקרו כיסוי בגין תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות. בביטוחי פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים.
ביטוח שיניים	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות בגין טיפולי שיניים בהסתמך על מספר רבדי כיסוי: טיפולים משמרים, טיפולי חניכים, טיפולים משקמים, טיפולי שתלים ואורתודנטיה. נכון למועד הדוח, כיסוי זה משווק על-ידי הקבוצה בביטוח קבוצתי בלבד ולתקופות קצובות.
כתבי שירות	כיסויים שונים הניתנים למבוטחים כגון טיפולי פיזיותרפיה, התייעצות עם פסיכולוגים, טיפול באמצעות רפואה משלימה, ביקור רופא וכן כיסויים אמבולטוריים, כגון התייעצות עם רופאים, בדיקות רפואיות אבחנתיות, סקר ובדיקות לרפואה מונעת. כתבי השירות מוצעים כנלווים לכיסוי העיקרי ונמכרים כריידרים המקבילים לתקופת הביטוח של הכיסוי העיקרי. לחברה קיימת אפשרות לבטל את מתן השירות בהתאם להסדרים הקבועים בכתבי השירות הרלבנטיים. לעניין ההסדרה בנושא כתבי שירות ראה סעיף 9.3.3 לעיל.
	ביטוח מחלות קשות
מחלות קשות	כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח תגמולי ביטוח (בעיקר פיצוי כספי להבדיל משיפוי) בקרות אחת מהמחלות הקשות או אירועים רפואיים חמורים, על-פי רשימה קבועה מראש הכלולה בתכנית הביטוח. **הביטוח מוצע לתקופה קצובה.**
	ביטוח סיעודי
ביטוח סיעודי	כיסוי ביטוחי המעניק תגמולי ביטוח בהיות המבוטח במצב סיעודי בהתאם להגדרה הקבועה לכך בפוליסה ולאחר תקופת המתנה הקבועה בפוליסה. תשלום תגמולי הביטוח הינו לתקופה קצובה או לכל החיים בהתאם לתנאי הפוליסה. בתכניות הביטוח ששווקו עד שנת 2012, הפיצוי החודשי היה צמוד לתיק ההשקעות, בהתאם לתנאים שנקבעו בתכנית. החל משנת 2012, תכנית הביטוח המשווקת מצמידה את סכום הפיצוי החודשי במקרה של מצב סיעודי למדד המחירים לצרכן, בהתאם לתנאי התכנית. בתנאים מסוימים, במקרה של הפסקת תשלום הפרמיה לפני תום תקופת הביטוח, זכאי המבוטח לכיסוי ביטוחי חלקי, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה. בביטוח פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים.

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח תאונות אישיות
תאונות אישיות	תכנית המעניקה למבוטח תגמולי ביטוח בגין נזק (פיצוי) או הוצאה רפואית (שיפוי) שנגרמו לו כתוצאה מתאונה. הכיסוי הינו רב שנתי וניתן למקרה מוות, כוויות, שברים, מצב סיעודי, אשפוז או נכות, והוצאות רפואיות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מתאונה, ויכול שיכלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה כתוצאה מתאונה. הכיסוי הביטוחי מוצע לתקופה קצובה.
	ביטוח נסיעות לחו"ל
נסיעות לחו"ל	מעניק שיפוי עבור הוצאות הכרוכות באירועים רפואיים שאירעו בחוץ לארץ וכן שיפוי בגין נזקי צד ג' וכבודה.
	תוכניות ששווקו בעבר
השקעה בריאה	תכנית המשלבת ביטוח רפואי לניתוחים ופיצוי למקרה של מחלה קשה. בנוסף, על פי תנאי התכנית, יוכל המבוטח לקבל החזר פרמיות, אם לא תבע את הפוליסה.

לפירוט בדבר התוצאות לפי סוגי פוליסות בתחום בריאות - ראה באור 19 לדוחות הכספיים.

10. תחרות

10.1. כללי

המתחרים העיקריים בתחום מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: חברות הביטוח, שמרביתן פועלות בתחום, וכן קופות החולים המציעות חלק מהכיסויים הביטוחיים במסגרת שירותי בריאות נוספים ("**שב"ן**") שהן מציעות.

בתחום קיימת תחרות חריפה הנובעת, בין היתר, מריבוי מתחרים ודמיון במוצרים והיא ניכרת במיוחד בענף הביטוחים הקבוצתיים, אשר משקלם בתחום גדל בהתמדה. התחרות החריפה, הביאה לירידת מחירים משמעותית עד שחיקת מחירי הביטוח, לרווחיות נמוכה ולעיתים אף להפסדים.

תחום ביטוחי הבריאות בישראל מרוכז ברובו בידי חמש קבוצות הביטוח הגדולות: קבוצת הראל, קבוצת כלל, קבוצת הפניקס, קבוצת מגדל וקבוצת מנורה, כאשר קבוצת הביטוח הדומיננטית מביניהן הינה קבוצת הראל עם מעל ל-42% מהפרמיות בשוק נכון לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2015.

חלקו של הביטוח הקבוצתי מסך כל הפרמיות בתחום היווה כ-48% בשנת 2014[29]. הביטוח הסיעודי הקבוצתי היווה כ-26% מסך הפרמיות בתחום ועיקרו מיוחס לביטוח הסיעודי עבור מבוטחי קופות החולים.

חלקה של החברה בשוק ביטוח הבריאות הקבוצתי קטן, ואין לה הסכמים לביטוח סיעודי עם קופות החולים.

[29] מבוסס על הדוח השנתי לשנת 2014 של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

10.2. **נתוני שוק**

להלן נתחי שוק בביטוחי פרט ובביטוח קבוצתי במונחי פרמיות:

סה"כ עסקי ביטוח בריאות [30]

לתקופה 1-9.2015

לתקופה 1-9.2014

ביטוחי פרט [31] **וקבוצתי לשנת 2014**

ביטוח פרט

ביטוח קבוצתי

10.3. **השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות בתחום**

החברה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיתוג הקבוצה בשוק ביטוחי הבריאות ושירותים נלווים להם.

בנוסף, פועלת הקבוצה להרחבת היצע המוצרים והשירותים המוצעים על ידי הקבוצה לאוכלוסיות יעד נוספות, ומתן דגש על חדשנות בתחום המוצרים תוך התאמה לשינויים הרגולטוריים בתחום. בנוסף, מפתחת הקבוצה אמצעי עזר דיגיטליים תומכי מכירה לערוצי ההפצה.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה, תוך שימת דגש על מדיניות קבלת עסקים, הרחבת בסיס המידע האקטוארי וניהול יעיל של התביעות.

[30] נתחי השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("**דוחות ניהוליים**").

[31] נתחי השוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי מבוססים על הדוח השנתי לשנת 2014 של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

11. לקוחות

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח בריאות בשנים 2013-2015:

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
מבוטחים פרטיים	921	90	810	92	706	92
ביטוח קבוצתי	105	10	71	8	64	8
סה"כ	1,026	100	881	100	770	100

העלייה בפרמיות בביטוח הקבוצתי בשנת 2015 הושפעה בעיקרה מזכייה במכרזים לביטוח עסקים גדולים בסוף שנת 2014.

בפוליסות פרט בביטוח סיעודי, שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-4.9% לעומת כ-4.6% בשנת 2014 וכ-4.1% בשנת 2013.

בפוליסות פרט בביטוח בריאות אחר (שאינו כולל את הביטוח הסיעודי וכולל את תת הענפים האחרים בפוליסות לתקופה העולה על שנה), שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-10.0%, לעומת כ-9.9% בשנת 2014 וכ-8.3% בשנת 2013.

לקבוצה אין לקוח בודד שההכנסות בתחום ממנו מהוות 10% או יותר מסך הפרמיות בתחום.

תחום ג' - ביטוח כללי

12. מוצרים ושירותים עיקריים

12.1. כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את ענף ביטוח רכב חובה, ענף ביטוח רכב רכוש וענפי ביטוח כללי אחרים, הכוללים את יתר ענפי הביטוח שהקבוצה עוסקת בהם, למעט ענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ובתחום ביטוח הבריאות, כמפורט להלן:

ביטוח רכב חובה - מתמקד בכיסוי נזקי גוף, אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין (פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970). לפרטים אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב חובה ראה סעיף 12.4 להלן.

ביטוח רכב רכוש - מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

ענפי ביטוח כללי אחרים - מתמקד בעיקר בביטוחי רכוש ובביטוחי חבויות, ומאופיין בהענקת כיסויים לסיכונים ספציפיים או "חבילות" לדירות, בתי עסק וכו', המשלבות מספר כיסויים ביטוחיים, וכן כולל פוליסות ביטוח תאונות אישיות לזמן קצר (לתקופה של שנה).

12.2. שינויים עיקריים שחלו בתחום

12.2.1. התקשרות בהסכם רכישת תיק התביעות הכלולות בביטוח כללי של אליהו בטוח במגדל ביטוח

מגדל ביטוח התקשרה עם אליהו בטוח בהסכם לקליטת תיק הביטוח הכללי הכולל את התביעות (התלויות והעתידיות) של אליהו בטוח הנובעות מפוליסות ביטוח כללי שמכרה אליהו בטוח עד ליום 31 בדצמבר 2012, המצוי בהליך Run off ("**תיק הביטוח**")כאשר עיקר התביעות התלויות הינן בענף רכב חובה. במסגרת ההתקשרות יועבר תיק הביטוח מאליהו בטוח לאחריותה הבלעדית של מגדל ביטוח. ההתקשרות כאמור אושרה באסיפה הכללית של החברה ביום 3 בפברואר 2016 והשלמתה כפופה לאישור בית המשפט. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מתקן של החברה מיום 29 בדצמבר 2015 אסמכתא 2015-01-081583, וכן באור 38ה.2 לדוחות הכספיים.

12.2.2. תיקון להוראות החוזר המאוחד בביטוח רכב חובה

ביום 1 במרס 2016 נכנס לתוקפו **תיקון להוראות החוזר המאוחד** אשר בין היתר מעדכן את דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי ("**הפול**"), בהתאם לפרמטרים נוספים וכן קובע שהחל מיום 1.1.2017 דמי ביטוח נטו, עבור ביטוח כלי רכב שאינו אופנוע, לא יעלו על 90% מדמי הביטוח נטו עבור ביטוח בעל מאפיינים זהים במסגרת ההסדר לביטוח שיורי.

נכון למועד הדוח, החברה אינה יודעת להעריך, כיצד התיקון האמור ישפיע על התנהגות שוק הביטוח וכן על היקף שימוש חברות הביטוח בפרמטרים שנקבעו. החברה מעריכה כי בעקבות האמור לעיל, עלולה להיגרם שחיקה נוספת בפרמיה הממוצעת בביטוחי רכב חובה. לפרטים נוספים לרבות בעניין בג"ץ שהגישו איגוד חברות הביטוח בישראל והתאגיד המנהל של ה"פול", ראה סעיף 26.7.1 בחלק ד' להלן.

12.2.3. הערכות אקטואריות ואופן חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי

בחודש ינואר 2015 פורסמה **עמדת ממונה שעניינה נוהג מיטבי לאקטוארים לחישוב עתודות בביטוח כללי לצורך דיווח כספי**, כך שהעתודות ישקפו באופן נאות את ההתחייבויות הביטוחיות של החברה. כמו כן פורסם, עדכון לחוזר בנושא הערכה אקטוארית בביטוח כללי שבו שולבה, בין היתר, החובה ליישם את עמדת הממונה כאמור החל מהדוחות הכספיים של החברה לשנת 2015. בהתאם, החל מדוח תקופתי

זה בוטלו עתודות עודף הכנסות על הוצאות. לפירוט נוסף, לרבות ההשלכות על החברה, ראה באור 2.י.2.ד).(4) לדוחות הכספיים.

12.2.4. **טיוטת חוזר בעניין תשתיות דיווח למפקחת על תעריפי ביטוח רכב רכוש**

בחודש דצמבר 2015 פורסמה טיוטת חוזר הכוללת הוראות לגבי חובת דיווח של מבטחים על תעריפי ביטוח רכב רכוש בהתאם למשתנים שיוגדרו על ידי המפקחת למחשבון תעריפים שיוקם באתר משרד האוצר. לפרטים נוספים, ראה סעיף 26.7.4 בחלק ד' להלן. החברה נערכת ליישום טיוטת החוזר ובשלב זה אינה צופה שיישומו יגרום להשפעה מהותית.

12.2.5. **טיוטה לתיקון החוזר המאוחד שעניינה "נזקי מים בביטוח דירה"**

בחודש ינואר 2016 פורסמה **טיוטה לתיקון החוזר המאוחד שעניינה "נזקי מים בביטוח דירה"** והכוללת הוראות שמטרתן שיפור השירות שיקבל מבוטח מנותן השירות המבצע תיקון לנזקי מים בשל הסיכונים הבסיסיים המכוסים בפוליסה לביטוח דירה או במסגרת ההרחבה לסיכוני מים ונוזלים אחרים.

התיקון המוצע, בין היתר מגדיר מחדש את המונח "חברת שרברבים", ומבחין בין "שרברב" לבין "שרברב שבהסדר" שהינו שרברב מטעם חברת הביטוח המופיע ברשימת השרברבים שלה, וקובע הוראות לעניין אופן הבחירה של המבוטח בין נותני השירות לתיקון נזקי מים ובין היתר את החובה של חברת הביטוח לאפשר למבוטח לבחור מבין רשימת השרברבים שבהסדר, בקרות מקרה הביטוח, את השרברב שיתקן עבורו את נזק הצנרת.

להערכת החברה, ליישום הוראות התיקון, ככל שיתקבלו כחוזר מחייב, עלולות להיות השלכות מהותיות על אופן תפעול הטיפול בנזקי המים.

לעת עתה, החברה לומדת את הוראות טיוטת החוזר, ונערכת ליישומו מבחינה תפעולית, ובכלל זה טיפול בנזקי המים, תוך הערכות לקליטת פניות המבוטחים, בקרה על הנזקים והתאמת ניהול התביעות בנזקי מים למצב החדש. במקביל נבחנות אפשרויות להקמת מסגרת לטיפול בנזקי מים באמצעות שרברב הסדר. כמו כן, החברה בוחנת את ההשלכות הכספיות הנובעות מהטיוטה האמורה. לפרטים נוספים ראה סעיף 26.7.5 בחלק ד' להלן.

12.2.6. **תשלום מע"מ וירידת ערך ברכב שלא תוקן**

בחודש יולי 2015 פרסם משרד האוצר הכרעה עקרונית המסדירה את תשלום המע"מ במקרה של תביעת צד ג' במסגרתה בחר התובע שלא לתקן את רכבו. במסגרת ההכרעה האמורה נקבע כי במקרה בו המבטח בחר לפצות את המבוטח בתשלום ערך הנזק, או במקרה בו צד ג' תובע נזק ישיר בגין תיקון הרכב, לאחר ששמאי קבע את גובה הנזק וחברת הביטוח לא ערערה על גובהו, עליה לשלם לתובע תגמולי ביטוח הכוללים בין היתר את ירידת הערך של הרכב, ככל וקיימת, ואת המע"מ החל בעניין, ככל שחל גם אם התובע לא תיקן את רכבו בפועל.

12.3. **תיאור הכיסויים הביטוחיים העיקריים המוצעים ומאפייניהם הייחודיים**

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח רכב
	ביטוח רכב חובה
מתן כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 ("**פקודת ביטוח רכב**").	המוצר הינו פוליסה לביטוח נזקי גוף כתוצאה מהשימוש ברכב, אשר חובה לרכשו על פי פקודת ביטוח רכב. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב, את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("**הפלת"ד**" ו/או "**חוק הפלת"ד**"), בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. הפוליסה הינה פוליסה תקנית שיש להנפיקה בהתאם **לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010**. סכום תגמולי הביטוח איננו מוגבל למעט ראשי נזק מסוימים כגון "**כאב וסבל**" המוגבלים בסכום וכן פיצוי בגין אובדן שכר, הכול בהתאם למגבלות הכיסוי כפי שהן קבועות בחוק הפלת"ד. תיקונים לחוק הפלת"ד ו/או פסיקה הנוגעות לפרשנות לחוק האמור משפיעים על היקף הכיסוי. הפוליסות בביטוח חובה מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות הסופית של הנזק וסילוק התביעה. עקרונות התעריף נקבעים על סמך הנחיות המפקחת המאוגדות תחת "**החוזר המאוחד**"[32] ובהתאם לעקרונות אלה נקבעו הפרמטרים/המשתנים שמבטח יוכל לעשות בהם שימוש לצורך קביעת התעריף והנהלים שעל-פיהם על מבטח לנהוג בכל הקשור לאשור דמי הביטוח, לרבות התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות. בחודש ינואר 2016 פורסמה **טיוטה לתיקון החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה**. במסגרת התיקון המוצע, מתעתדת המפקחת לעדכן את תעריפי המקסימום בביטוח רכב חובה וזאת החל מיום 1.1.2017 (וזאת מעבר לתיקון המיועד לתעריפים אלו החל מיום 1.3.2016 כמפורט בסעיף 12.4.1 להלן). בקבוצה מופעל תעריף דיפרנציאלי, המסתמך על חלק מהמשתנים הרלבנטיים, שנבחרו על-ידי הקבוצה כמתאימים ביותר לצורך הערכת הסיכון וקביעת הפרמיה.
	ביטוח רכב רכוש
ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'.	המוצר הינו פוליסה לביטוח רכב המעניקה כיסוי לנזק שעלול להיגרם לרכב עצמו או לרכוש של צד ג'. ישנם שני סוגים של ביטוחי רכב רכוש: (א) ביטוח רכב צד שלישי המעניק רק כיסוי לנזקים שאירעו לרכושו של צד שלישי (ב) כיסוי מקיף המציע כיסוי גם לנזקים לצד שלישי וגם לנזקים לרכב עצמו, כגון גניבה. פוליסות "**רכב רכוש**" מתחלקות לשתי קבוצות עיקריות על-פי סוגי הרכב: • ביטוח לרכב פרטי ומסחרי שמשקלו עד 3.5 טון - מעניק כיסויים ביטוחים בהתאם לתנאי פוליסה תקנית הקבועים **בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986**. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי ולסיכונים המכוסים (במסגרת הריידרים (כתבי השירות) מוצעים כיסויים שונים הכוללים שבר שמשות, שירותי דרך

[32] החוזר המאוחד מרכז הוראות של הממונה. ראו http://mof.gov.il/hon/Information-entities/Pages/Codex.aspx.

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	וגרירה, רכב חלופי וכו'. התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים/משתנים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון, סוג, דגם וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות ועוד). • ביטוח לכלי רכב אחרים שאינם נופלים בסוג הקודם, כגון, משאיות מעל 3.5 טון, אופנועים, מוניות, ציוד כבד, אוטובוסים, ציוד חקלאי וכיו"ב. פוליסות הביטוח לסוגי רכב אלה אינן כפופות לתנאי הפוליסה התקנית.
ביטוח כללי אחר	
ענף זה כולל בעיקרו שני סוגי ביטוח: ביטוחי רכוש, הכוללים כיסוי בגין אבדן או נזק פיסי לרכוש המבוטח וביטוחי חבויות, הכוללים כיסוי בגין חבות כספית על פי דין של מבוטח כלפי צד ג' בגין נזק לגוף או לרכוש שייגרם לו, כמפורט להלן. כמו כן, כולל ענף זה פוליסות תאונות אישיות לתקופה של שנה.	
ביטוחי רכוש	
מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד אובדן או נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש, והם מהווים נדבך בביטוחי דירות, ביטוח בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, ביטוח מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח. הכיסויים הביטוחיים בתחום זה מיועדים ללקוחות פרטיים ועסקיים. המוצרים המרכזיים בענף ביטוח רכוש הנם כדלקמן:	
ביטוחי דירות	כוללים ביטוח למבנה ותכולת דירות מגורים והם מבוססים על ביטוחי הרכוש כמתואר לעיל בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת מגורים (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעסיקים בגין עובדי משק בית). הפוליסה לביטוח דירה מבוססת על תנאי הפוליסה התקנית לדירות, כפי שנקבעו **בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986**. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות וזאת לגבי היקף הכיסוי, הסיכונים, הרכוש והחבויות המבוטחים. הכיסויים המוצעים על ידי הקבוצה הינם על נזקי מים, תיקון מוצרי חשמל, מחשבים, שירותים חירום, ביקור רופא ועוד. הפוליסה התקנית עודכנה בחודש יולי 2015 תוך הרחבת הכיסוי המינימאלי שהיה קבוע בה, ועתה היא כוללת: סכום כיסוי נוסף בבית משותף, הרחבת כיסוי לסיכוני מים ונוזלים אחרים גם לכיסוי נזק שמקורו בהימלטות נוזלים ממתקני אינסטלציה והסקה של נכס אחר בבית משותף וכן הכללת נוסח תיקני לביטוח אחריות כלפי צד ג'. החיתום של מוצר זה מתבצע על בסיס תעריף בסיסי (עם שונות מסוימת ביחס לדירות קרקע, צמודי קרקע ודירות גג) ובאמצעות ניתוח הסיכון הספציפי. כמו כן, במסגרת ביטוחי הדירות הקבוצה מציעה גם פוליסה "**מבנה אגב משכנתא**" שהינה פוליסת מבנה בלבד, בהתאם לפוליסה התקנית, אשר קהל היעד העיקרי הינו לווי בנקים למשכנתאות.
ביטוח בתי עסק	ביטוח בתי עסק הינו ביטוח רכוש, מבנים ותכולות, המשמשים לצרכים עסקיים מפני סיכוני אש וסיכונים נלווים (כיסוי לסיכונים הנמכר ביחד עם הכיסוי מפני סיכוני אש, כגון: כיסוי בפני פריצה, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אובדן רווחים. בדרך כלל מוצר זה נמכר כחלק מתכנית ביטוח הכוללת מספר כיסויים (ביטוחי רכוש

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	וביטוחי חבויות), אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כל הכיסויים הנחוצים לבית העסק. החיתום של המוצר מתבצע בעיקרו על בסיס ניתוח הסיכון הספציפי ובביטוח עסקים גדולים גם על בסיס משא ומתן פרטני עם מבטחי משנה.
ביטוחי רכוש אחרים	במסגרת ביטוחי הרכוש האחרים, הקבוצה מציעה כיסויים ביטוחים נוספים כגון ביטוחים ימיים ואוויריים (כלי שיט, כלי טייס, הובלת מטענים), ביטוח עבודות קבלניות, ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נאמנות וביטוח כל הסיכונים. היקף הפעילות בענפי ביטוח אלה אינו מהותי.
ביטוחי תאונות אישיות (לתקופה של שנה)	
ביטוח תאונות אישיות מעניק למבוטח פיצוי בגין נזק שנגרם כתוצאה מתאונה שאירעה לו. הכיסוי ניתן למקרה מוות או נכות כתוצאה מתאונה ויכול שיכלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה. במסגרת תחום פעילות ביטוח כללי נכללות פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של שנה (כאשר פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של למעלה משנה נכללות במסגרת תחום ביטוח בריאות. יוער, כי אין הבדל בכיסויים בין שני סוגי הפוליסות האמורות).	
ביטוחי חבויות	
ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל למשך זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית. במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. בחלק מביטוחי החבויות מסוג אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים, הכיסוי הוא על בסיס אירוע, דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח, והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח בכפוף להתיישנות. בביטוחי חבויות מסוג אחריות מקצועית וחבות המוצר ואחריות נושאי משרה, הכיסוי הוא על בסיס הגשת התביעה, דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו בתקופת הביטוח או במועד הרטרואקטיבי המצוין ברשימה, והגשת התביעה צריכה להיות במהלך תקופת הביטוח.	
ביטוח אחריות כלפי צד שלישי	מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחוב, בגין נזק שגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו. הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו, בהתבסס על רמת הסיכון אשר לדעתו הוא חשוף אליה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.
ביטוח אחריות מעבידים	מטרתו של מוצר זה, להגן על מעסיק מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו. הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. גבול האחריות בפוליסות מסוג זה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו, בהתבסס על רמת הסיכון אשר לדעתו הוא חשוף אליה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעסיקים), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ביטוחי חבויות אחרים	מוצעים כיסויים ביטוחיים לאחריות מוצר, ביטוח אחריות מקצועית, וביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.

12.4. **הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה**

12.4.1. **הסדר הביטוח השיורי ("הפול")**

הואיל וקיימת מצד אחד חובה על בעל רכב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב חובה, אך מצד שני, חברות הביטוח רשאיות לסרב לבטח כלי רכב, בהתאם לשיקול דעתן, בעלי רכב שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות "הפול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב, שהינו תאגיד משותף לחברות הביטוח, אשר אופן הקמתו, דרכי ניהולו והתנהלותו, חובותיו, חלקה של כל חברת ביטוח בהסדר, אופן ההתחשבנות של הביטוח המשותף לרבות הסדרים לעניין קביעת התעריף, מוסדרים בתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001 ("**תקנות ההסדר**"). כל חברות הביטוח הפועלות בענף ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול" או ברווחיו, על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה, כפי שנקבע בתום השנה השוטפת. לחלקה של הקבוצה בתוצאות ה"פול" ראה סעיף 3.6.4 בדוח הדירקטוריון.

לפרטים אודות תיקון להוראות החוזר המאוחד מיום 7 בינואר 2016 אשר בין היתר מעדכן את דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי, כך שהחל מיום 1 בינואר 2017 יופחתו באופן משמעותי תעריפי ה"פול" שמהם נגזרים דמי הביטוח נטו[33], ראה סעיף 12.2.2 לעיל.

12.4.2. **קרנית**

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות הדרכים ("**קרנית**") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידו לתבוע פיצויים מאת חברת הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג ביטוח רכב חובה או שהביטוח איננו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

חברות הביטוח מחויבות להעביר לקרנית 1% מדמי הביטוח ללא דמים בגין פוליסות ביטוח רכב חובה. בנוסף, על חברות הביטוח להעביר לקרנית עוד 9.4% מדמי הביטוח, בניכוי הסכום שהועבר לקרנית. זאת בהתאם לכך שהאחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים עברה מחברות הביטוח לקופות החולים.

בחודש דצמבר 2015 פורסמה הצעה לתיקון חוק הפלת"ד[34] הקובעת כי בהסכמת שר המשפטים, יוסמך שר האוצר או נציג מטעמו לאשר לקרנית להשיב למבוטחי ביטוח החובה לרכב כספים שהצטברו בקרן מעבר לסכום הנדרש לשם מילוי תפקידה (באמצעות החזר כספי או הפחתה בתעריפי ביטוח החובה למשך כמה שנים).

בשלב זה, אין החברה יכולה להעריך אם וכיצד ישפיעו הוראות התיקון האמור על החברה, בין היתר בשל חוסר הבהירות ביחס לאופן החזר הפרמיה שיבוצע, ככל שיבוצע ו/או לוח הזמנים לביצועו.

12.4.3. **מתווה סליקה "קל כבד"**

[33] על פי הוראות החוזר המאוחד דמי הביטוח נטו למבוטח לא יעלו על 90% מביטוח בעל מאפיינים זהים במסגרת ה"פול".

[34] הצעת חוק פיצויים לנפגעי תעודות דרכים (תיקון מס' 25), התשע"ו-2015.

במסגרת פעילות רכב חובה מפעיל איגוד חברות הביטוח מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם לחוק הפלת"ד וצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א 2001. הצדדים למערכת הסליקה הם כלל המבטחים והוא חל על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב המבוטחים בפוליסות. מנהל המתווה מוסמך גם לקיים בוררות לגבי מחלוקות בשאלת החבות, הן במישור המשפטי והן במישור העובדתי.

12.4.4. **זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי ("מל"ל")**

על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995, (להלן: "**החוק**") מוקנית למל"ל זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם, אם המקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד ("**זכות שיבוב**"), כלומר המל"ל יכול לתבוע את חברות הביטוח בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבוטחיהן. על מנת שיוכל המל"ל לממש זכות זו הוא נזקק למידע מחברות הביטוח.

בהתאם, החל מחודש ינואר 2014, מוטלת על חברת ביטוח חובת דיווח למל"ל בכל מקרה שבו המבטח ניכה או רשאי היה לנכות מסכומי הפיצוי את סכומי הגמלה שהמל"ל שילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק ואשר המל"ל זכאי לתבעו מהמבטח. ההוראות מסדירות אף את אופן ומועדי הדיווח. בכל מקרה שהמבטח לא מסר למל"ל את הדיווח תוך התקופה שנקבעה בחוק, תקופת ההתיישנות של תביעת המל"ל בגין זכות השיבוב תחל במועד קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בהם זכאי המבוטח לפיצוי, לפי המוקדם.

ביום 1 בינואר 2016 נכנס לתוקף תיקון נוסף לסעיף 328 לחוק[35], במסגרתו נקבעו הוראות ביחס לאופן הדיווח ופרסומו על ידי המל"ל, מועדים להתנהלות בין המל"ל למבטח לאחר הגשת דרישת תשלום על ידי המל"ל, וכן הוראות לעניין תקופת ההתיישנות, אשר תעמוד על 7 שנים ממועד הדיווח או מהמועד בו נודע למל"ל על ההליכים ללא תלות בהפרת חובת הדיווח אך לא יותר מחמש עשרה שנה ממועד התאונה.

במקביל, תוקן סעיף 92א לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981 והמפקחת הוסמכה להטיל עיצום כספי על מבטח שהפר את חובת הדיווח הקבועה בחוק.

בחודש ספטמבר 2014 נחתם הסכם בין המוסד לביטוח לאומי לבין החברה, המחזיר לתוקף הסכם קודם שהיה בין הצדדים בשינויים מסוימים וביניהם: פירוט המקרים בהם רשאית החברה לדחות תביעה וקביעת סנקציה היה והחברה תפר התחייבויותיה לפי ההסכם. כמו כן הוסכם, כי ביטול ההסכם או אי חידושו מסיבה כלשהי יחול באופן מידי על כל האירועים בגינם טרם שולם פיצוי על ידי החברה.

ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי - בחודש יולי 2014, בעקבות עתירה שהוגשה לבג"צ כנגד הביטוח הלאומי, בה נטען כי מגיעים לזכאים תשלומים גבוהים יותר מאלה שקובע להם הביטוח הלאומי, מונתה ועדה בין משרדית בראשות השופט בדימוס ד"ר אליהו וינוגרד ("**ועדת ההיוון**"), לבחינת ועדכון הנתונים המשמשים את ביטוח לאומי בבואו לחשב את גובה הקצבאות שישולמו לנפגעי תאונות עבודה ואת אופן היוונן של אותן קצבאות, אשר נקבע בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 ("**התקנות**"), ואשר מבוססים על לוחות תמותה ושיעורי ריבית שלא עודכנו מאז 1987. בחודש מרס 2016 פורסמו מסקנות ועדת ההיוון הקובעות, בין היתר כי יש לעדכן את התקנות הן לגבי מרכיב תוחלת החיים והן לגבי שיעור ההיוון. יצוין כי על פי מסקנות הועדה, עד למועד שינוי התקנות וכל עוד לא ישונה, יהיה שיעור הריבית שנקבע

[35] במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנות התקציב 2015 ו - 2016), התשע"ו - 2015.

בתקנה 15(1) לתקנות לצורך היוון קצבה שנתית - 2% (במקום 3%). כמו כן קובעות ההמלצות כי לאחר העדכון האמור יעודכנו התקנות אחת לארבע שנים.

להערכת החברה, במידה והתקנות יעודכנו בהתאם להמלצות הועדה, יגדל גובה הקצבאות שזכאים להם נפגעי תאונות עבודה ובהתאמה יכול וישפיעו על גובה סכומי הביטוח שיהיה על חברות הביטוח לשלם לביטוח לאומי, במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המוסד לביטוח לאומי למבטחים ויכול וישפיעו גם על גובה סכומי הביטוח שיהיה על החברות לשלם לנפגעים בתביעות נכות אחרות. השפעות אלו תבואנה לידי ביטוי בדוחות הכספיים אם וכאשר תתוקנה התקנות כאמור.

13. תחרות

13.1. כללי

תחום הביטוח הכללי מאופיין בתחרות מתמשכת, אשר מתמקדת בתעריף ובשירות. נתח השוק של החברה, כפי שמשתקף מהכנסות מדמי ביטוח בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2015 עומד על שיעור של כ-10.4%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. נכון ליום 30 בספטמבר 2015 ועל בסיס נתוני השוק במונחי פרמיות ברוטו, הקבוצה ממוקמת במקום חמישי בין הגופים הפועלים בתחום כמפורט להלן:

13.2. נתוני שוק במונחי פרמיות ברוטו [36] [37]

תחום ביטוח כללי בארץ בכללותו

לתקופה 1-9.2015

לתקופה 1-9.2014

ביטוח רכב חובה

לתקופה 1-9.2015

לתקופה 1-9.2014

משקלן של סך חברות הביטוח הישיר בתקופה זו הסתכם בכ-11.6% מסך הפרמיות ברוטו בענף, לעומת כ-10.7% בתקופה המקבילה של שנת 2014.

---

[36] הנתונים המפורטים בסעיף זה מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("**דוחות ניהוליים**"), למעט אם נאמר במפורש אחרת.

[37] במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2015 הינו כ-1.6%.

ביטוח רכב רכוש

לתקופה 1-9.2015	לתקופה 1-9.2014
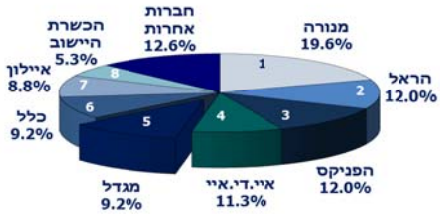	

משקלן של סך חברות הביטוח הישיר בתקופה זו הסתכם בכ-15.2% מסך פרמיות ברוטו בענף, לעומת כ-14.0% בתקופה המקבילה של שנת 2014.

ענפי ביטוח כללי אחרים

לתקופה 1-9.2015	לתקופה 1-9.2014
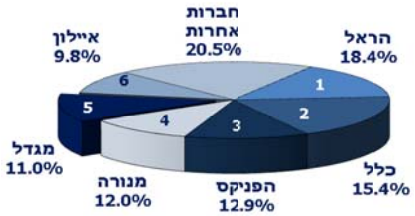	

ענפי החבויות (ללא רכב חובה)

לתקופה 1-9.2015	לתקופה 1-9.2014
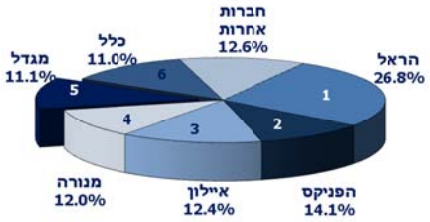	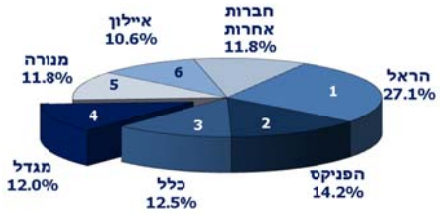

ענפי רכוש (ללא רכב רכוש)[38]	
לתקופה 1-9.2015	**לתקופה 1-9.2014**
	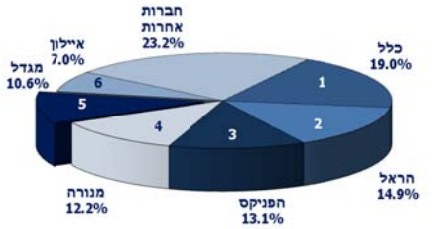

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 נתח השוק של הקבוצה במונחי פרמיות ברוטו נותר ברמה דומה לתקופה המקבילה בשנת 2014. מצד אחד חלה עלייה בנתח השוק בביטוח רכב רכוש בעקבות גידול בכמות הפוליסות ללקוחות פרטיים ולקולקטיבים וכן עלייה בנתח השוק ביתר ענפי הרכוש בעיקר בשל גידול בפרמיות בביטוחי עסקים גדולים, ומנגד חלה ירידה בנתח השוק בביטוח רכב חובה אשר נבעה בעיקרה משחיקת תעריפים וכן ירידה בנתח השוק בביטוחי החבויות. לפירוט נוסף, ראה סעיף 3.6.4 בדוח הדירקטוריון של החברה.

13.3. **השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות**

החברה מתמודדת עם התחרות בתחום במספר מישורים:

ניהול התעריף וניהול הסיכונים - הקבוצה מנהלת את התעריף בביטוחי הפרט באופן המאפשר לה להתמודד עם פלחי הלקוחות בהם היא מעוניינת, תוך ניתוח הידע שנצבר בתחום המאפשר לה להגיב לשינויים בשוק.

החברה מתמקדת בפיתוח והצעת מוצרים משולבים ומסלולים מובנים, הכוללים מספר כיסויים הנותנים מענה כולל ללקוח. כך למשל, מתמקדת הקבוצה במכירה משולבת של פוליסות רכב חובה ורכוש.

כמו כן, החברה מתמקדת בהגברת המכירות וקידום מוצרים בביטוח כללי על ידי גיוס, הכשרה והתמקצעות של כוח אדם איכותי וכן גיוס סוכנים חדשים, יצירת בסיס שירות רחב, תוך שימת דגש על רמת שירות גבוהה. בנוסף, החברה פועלת להגברת המכירות באמצעות מערכת תמריצים מבוססת יעדים רבעוניים, לסוכנים ועובדי החברה העוסקים בשיווק ומתן שירות בתחום הביטוח הכללי.

בנוסף לכך, נוקטת החברה באמצעים הבאים: שיפור השירות והנגשתו ללקוח ולסוכן באמצעות התייעלות תפעולית ויישום מערכות מחשוב מתקדמות לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים לסוכנים אשר נועדו לייעל ולהקל על עבודתם.

14. לקוחות

14.1. **התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי**

להלן פרטים אודות התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי, לפי פרמיות ברוטו, בשנים 2013-2015 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

[38] במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2015 הינו כ-6.0%.

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים
מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים	1,606	78	1,526	78	1,513	75
ביטוח קבוצתי ומפעלים גדולים (1)	444	22	443	22	509	25
סה"כ	2,050	100	1,969	100	2,022	100

(1) כולל ציי רכב וחברות שעיסוקן ברכב.

יציבות בשיעור המבוטחים הפרטיים והלקוחות העסקיים הקטנים בשנים 2015 לעומת שנת 2014, זאת לאחר עלייה בשיעור מבוטחים אלה בשנת 2014 לעומת שנת 2013, אשר הושפעה מהפסקת הפעילות במספר קולקטיבים בביטוחי רכב וכן מירידה בפרמיות המיוחסות למפעלים גדולים שנבעה בחלקה ממועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה.

לפרוט חלוקת הפרמיות לפי ענפים במסגרת ביטוח כללי ראו באור 3 לדוחות הכספיים.

14.2. ותק והתמדה של הלקוחות[39]

14.2.1. ביטוח רכב חובה

בשנת 2015, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-59%, לעומת שיעור חידושים של כ-62% בשנת 2014 וכ-58% בשנת 2013.

בשנת 2015 חלה ירידה קלה בשיעור החידושים לעומת שנת 2014 שהושפעה בעיקרה משחיקת התעריפים בחברה, זאת לאחר עלייה מתונה בשיעור החידושים בשנת 2014 לעומת שנת 2013 אשר הושפעה בחלקה מעדכון התעריף ברבעון הרביעי של השנה.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב חובה, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2015-2013:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2015	2014	2013
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	40%	39%	73%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	20%	44%	9%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	28%	6%	6%
למעלה משלוש שנות ותק	12%	11%	12%
סה"כ	100%	100%	100%

14.2.2. ביטוח רכב רכוש

בשנת 2015, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-75%, לעומת כ-69% בשנים 2014 וכ-70% בשנת 2013.

הגידול בשיעור החידושים בשנת 2015 הושפע בחלקו מעדכון התעריף ברבעון האחרון של שנת 2014.

[39] שיעורי החידושים בשנת 2013 המפורטים בסעיף זה, מתייחסים לפוליסות שהיו בתוקף במגדל ביטוח לפני קליטת העסק החדש בבטוח כללי של אליהו בטוח במגדל. הפוליסות החדשות שנקלטו כאמור, בנתונים המתייחסים להתפלגות ותק לקוחות בשנת 2013, מוצגות ב"שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)". פוליסות אשר חודשו מתוך האוכלוסייה האמורה, נכללות בשנת 2014 בשנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת), ובשנת 2015 בשנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק).

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוח רכב רכוש, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2013-2015:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2015	2014	2013
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	40%	32%	59%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	18%	42%	12%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	27%	7%	9%
למעלה משלוש שנות ותק	15%	19%	20%
סה"כ	100%	100%	100%

14.2.3. **פלח לקוחות משותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש**

(א) בשנת 2015, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב חובה ולענף רכב רכוש הינו כ-57% מהפרמיות בענף רכב חובה, לעומת כ-49% בשנת 2014 וכ-48% בשנת 2013.

(ב) בשנת 2015 פלח הלקוחות המשותף לענף רכב רכוש ולענף רכב חובה הינו כ-85% מהפרמיות בענף רכב רכוש, לעומת כ-79% בשנת 2014 וכ-75% בשנת 2013.

14.2.4. **ביטוח דירות**

בשנת 2015, שיעור החידושים בענף ביטוחי הדירות[40] במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת הסתכם בכ-91%, לעומת כ-79% בשנת 2014 וכ-86% בשנת 2013.

העלייה בשיעור החידושים בשנת 2015 הושפעה מעדכון המחירים בענף, זאת לאחר ירידה בשיעור החידושים בשנת 2014 לעומת שנת 2013 אשר הושפעה בעיקרה מעדכון תעריפים והרכב הכיסויים בענף.

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוחי דירות[41] במונחי מחזור פרמיות לשנים 2013-2015 באחוזים:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2015	2014	2013
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	13%	11%	27%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	9%	25%	10%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	22%	9%	10%
למעלה משלוש שנות ותק	56%	55%	53%
סה"כ	100%	100%	100%

[40] לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

[41] לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

תחום ד' - תחום השירותים הפיננסים

15. מידע כספי בתחום השירותים הפיננסים[42]

להלן פירוט התוצאות הכספיות של תחום השירותים הפיננסיים בשנים 2013-2015 (במיליון ש"ח):

	2015	2014	2013
סך ההכנסות			
הכנסות מחיצונים - שאינן מתחומי פעילות אחרים	196	206	196
הכנסות מתחומי פעילות אחרים(1)	9	4	5
סה"כ הכנסות	**205**	**210**	**201**
עלויות שאינן מהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים	207	207	203
עלויות המהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים(2)	2	2	2
סה"כ עלויות	**209**	**209**	**205**
מזה: הוצאות בגין הפחתת הפרש מקורי והפחתות מוניטין (3)	26	8	1
רווח (הפסד) לתקופה לפני מיסים	(4)	1	(4)
רווח (הפסד) כולל לתקופה לפני מיסים	(3)	2	(3)
סך נכסים במאזן	**636**	**789**	**883**

(1) הכנסות קבוצת שוקי הון כתוצאה משירותים שסופקו לחברות אחרות בקבוצה, בגין שירותי ברוקראז' בשנים 2014 ו-2015 (פעילות שהופסקה בתקופת הדוח, נוכח מיזוגה של מגדל שירותי בורסה לאי.בי.אי שרותי בורסה) ומשירותי הפצה בגין הנפקת אג"ח על ידי מגדל גיוס הון בשנת 2015 שסופקו לתחומי פעילות אחרים בקבוצה.

בשנת 2013 (עד ליום 30.6.2013) הכנסות קבוצת שוקי הון נבעו בעיקר משירותי ניהול השקעות לחלק מקופות הגמל של מגדל מקפת.

(2) כולל עלויות דמי שכירות המשולמות על ידי קבוצת שוקי הון לחברה אחרת בקבוצה.

(3) במהלך שנת 2015 נמצא כי הערך בספרים המיוחס לקרנות הנאמנות בקבוצת מגדל אחזקות היה גבוה מהסכום בר ההשבה שלה. על כן, הוכר במגדל אחזקות הפסד מירידת ערך בסך כ-26 מיליון ש"ח. בשנת 2014 הוכר הפסד בקבוצת שוקי הון מירידת ערך בסכום של כ-7 מיליון ש"ח בגין יתרת המוניטין של אחת מחברות ניהול קרנות הגידור של קבוצת מגדל שוקי הון שפעילותה הופסקה במהלך שנת 2014. ראה גם באור 4 לדוחות הכספיים.

[42] המידע המובא בסעיף זה, הינו מידע שבהתאם לתקנות ניירות ערך מופיע בחלק ב' לתיאור עסקי התאגיד. הואיל והדוח התקופתי נערך בהתאם לחוזר המפקחת הנזכר במבוא לפרק זה, מובא המידע הכספי הנדרש לפי תקנות ניירות ערך בתחילת תיאור תחום השירותים הפיננסים. נתוני ההכנסות, ההוצאות והרווח לפני מס כוללים את תוצאות פעילות השירותים הפיננסיים המבוצעת באמצעות מגדל שוקי הון וכן את פעילות חברת "ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ" (שהוחזקה על ידי מגדל ניהול עד מכירתה ביום 31.3.2015. כתוצאה מהמכירה נרשם הפסד הון בסכום שאינו מהותי) .

להלן פירוט התפתחות ההכנסות מהסגמנטים השונים שמרכיבים את תחום השירותים הפיננסיים בשנים 2013-2015 (במיליון ש"ח):

	2015	2014	2013
הכנסות מדמי ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים	142	144	144
הכנסות מעמלות בגין פעילות בנקאות להשקעות והפצה ושירותי ברוקראז'[43]	55	44	37
הכנסות אחרות	2	7	4
רווחים/הפסדים מני"ע (נטו) והכנסות מימון	6	15	16
סה"כ הכנסות התחום	**205**	**210**	**201**

להסברים על אודות הכנסות ורווחי תחום השירותים הפיננסים ראה סעיף 3.7 בדוח הדירקטוריון.

16. מידע כללי על תחום השירותים הפיננסיים

16.1. כללי

פעילות הקבוצה בתחום השירותים הפיננסיים מתבצעת על ידי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("**מגדל שוקי הון**") והחברות הבנות שלה ("**קבוצת שוקי הון**"). מגדל שוקי הון נוסדה בשנת 1965 ונרכשה על ידי הקבוצה בשנת 2001.

קבוצת שוקי הון עוסקת בעיקר בשירותי ניהול נכסים פיננסיים, שיווק השקעות ובנקאות להשקעות והפצה.

כמו כן, בחלק מתקופת הדוח עסקה קבוצת שוקי הון, באמצעות חברת הבת לשעבר מגדל שירותי בורסה (נ.ע.) בע"מ ("**מגדל שרותי בורסה**"), גם בפעילות ברוקראז' ושירותי משמורת (קסטודי) - אשר הסתיימה ביום 28.10.2015 עם השלמת מיזוגה של מגדל שירותי בורסה לתוך חבר הבורסה - שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי. בע"מ ("**אי.בי.אי שרותי בורסה**" או "**החברה הממוזגת**"), כמפורט בסעיף 16.2.4להלן. השקעתה של מגדל שוקי הון בחברה הממוזגת מסווגת כנכס פיננסי שאינו מהותי ו/או שאינו מהווה תחום פעילות עסקי - ועל כן לא ייכלל בדוח תיאור מפורט על אודות פעילות זו.

16.2. מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

16.2.1. כללי

תחום השירותים הפיננסיים כפוף לרגולציה רחבה בשוק ההון ובכלל זה החלטות הרגולטורים השונים בשוק ההון ובכללם: רשות ניירות ערך, הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("**הבורסה**"), בנק ישראל והממונה. התחום מתאפיין בתחרות מתמדת וחריפה ומושפע במידה רבה מאוד מהתנודתיות הגבוהה בשוק ההון בישראל ובעולם, לרבות מאירועים פוליטיים וכלכליים, המשפיעים על שערי ני"ע בבורסות ובשווקים המוסדרים.

16.2.2. פעילות ניהול נכסים ושיווק השקעות

פעילות ניהול הנכסים כוללת ניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות גידור, באמצעות החברות הבאות מקבוצת שוקי הון - מגדל קרנות נאמנות בע"מ ("**מגדל קרנות**"), מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ ("**מגדל ניהול תיקים**"), ואם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ ("**אם.סי.אם**"), אשר תחתיה מרוכזת פעילות ניהול קרנות הגידור באמצעות מספר חברות בנות. פעילות שיווק ההשקעות כוללת שיווק השקעות ללקוחות ושיווק השקעות של קרנות זרות, ללקוחות כשירים בישראל.

פעילות שיווק ההשקעות כוללת שיווק השקעות ללקוחות ושיווק השקעות של קרנות זרות, ללקוחות כשירים בישראל.

[43] הגידול בסעיף זה נובע מהכנסות שהתקבלו בעבור טיפול בעסקאות בנקאות להשקעות.

16.2.3. **פעילות אחרת**[44]

בנקאות להשקעות והפצה - פעילות זו כוללת ליווי עסקאות מיזוג ורכישה, גיוסי הון ומימון והפצה. פעילות זו מתבצעת באמצעות חברה בת בבעלותה ובשליטתה המלאות של מגדל שוקי הון - מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ ("**מגדל חיתום**"), שהינה "חתם לא פעיל"[45].

נוסטרו - במסגרת פעילות ניהול קרנות הגידור, משקיעה קבוצת שוקי הון גם מאמצעיה (נוסטרו), בניירות ערך ונכסים פיננסים שונים, באמצעות השקעה כשותף מוגבל בקרנות גידור המנוהלות על ידה. כמו כן, למגדל שוקי הון השקעות נוסטרו לא מהותיות נוספות.

16.2.4. **סיום פעילות הברוקראז' בקבוצת שוקי הון והפרטת הבורסה**

ביום 28 באוקטובר 2015, הושלם מיזוגה של חברת הברוקראז' של קבוצת שוקי הון - מגדל שירותי בורסה לתוך אי.בי.אי שירותי בורסה ("**מועד המיזוג**") ובכך הסתיימה פעילות הברוקראז' של הקבוצה, אשר התמקדה בעיקר במתן שירותי ביצוע בני"ע ובנגזרים בבורסה בת"א ובבורסות ושווקים מוסדרים בחו"ל, ושירותי משמורת (קסטודי). החל ממועד המיזוג ונכון למועד הדוח, מגדל שוקי הון מחזיקה ב-19.9% ממניות החברה הממוזגת - אי.בי.אי שירותי בורסה, ואי.בי.אי הולדינגס (1997) בע"מ ("**אי.בי.אי הולדינגס**") מחזיקה ביתרת המניות בשיעור של 80.1%.

בהסכם המיזוג נקבע, בין היתר, כי ככל שבתקופה שנקבעה בהסכם, תתקבל החלטה על הסדרת שינוי מבנה הבורסה וחלוקת מניותיה בין חברי הבורסה ("**הפרטת הבורסה**"), הרי שמגדל שוקי הון תהיה זכאית לחלקה של מגדל שרותי בורסה במניות הבורסה שיחולקו לחבריה. בהתאם לאישורים שנתקבלו במוסדות הבורסה, חלקה זה צפוי להיות כ-4.77% ממניות הבורסה. הפרטת הבורסה טעונה תיקון חקיקה ראשית, אשר מצויה בהליכי הכנה. למיטב ידיעת החברה, בחודש דצמבר 2014, פורסמה טיוטת הערכת שווי שבוצעה על ידי פירמת רואי החשבון EY לבקשת הבורסה, לפיה שוויה האינדיקטיבי של פעילות הבורסה לני"ע בת"א עמד בתחילת שנת 2015 על כ-400-420 מיליון ש"ח ושווי מניות הבורסה עמד על כ-570-590 מיליון ש"ח.

לפירוט נוסף על אודות המיזוג והסכם בעלי המניות בחברה הממוזגת, שנחתם בין מגדל שוקי הון ואי.בי.אי הולדינגס (**"הסכם בעלי המניות"**) ונכנס לתוקפו במועד המיזוג, לרבות ההוראות שנקבעו לעניין הפרטת הבורסה, ראה באור 2.39.ה.3) לדוחות הכספיים וכן דוחות מידיים של החברה מיום 19 ביולי 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-075543, מיום 10 בספטמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-118068, מיום 29 בספטמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-125514, מיום 18 באוקטובר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-136188 ומיום 28 באוקטובר מספר אסמכתא: 2015-01-144144.

16.3. **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות**

ראה סעיף 25 להלן.

16.4. **התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית והשלכותיהן על תחום הפעילות**

16.4.1. **כללי**

לפירוט התפתחויות במשק ובשווקי ההון ראה סעיף 4.1 בדוח הדירקטוריון.

---

[44] במסגרת תחום פעילות השירותים הפיננסים, מתקיימות אף מספר פעילויות נוספות שאינן מהותיות.

[45] על אף שמה, מגדל חיתום אינה עוסקת בחיתום. כמו כן, בחלק מתקופת הדוח, פעילות ההפצה בוצעה באמצעות מגדל שירותי בורסה.

16.4.2. ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות[46]

קרן נאמנות מוקמת על פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, על פי הסכם בין מנהל קרן לנאמן, ובהתאם לתשקיף הקרן, והיא מהווה מכשיר להשקעה משותפת בניירות ערך ונכסים פיננסיים והפקת רווחים משותפת מהחזקתם ומכל עסקה בהם, ומתאפיינת ברמת נזילות גבוהה.

ענף קרנות הנאמנות נחלק לשני אופני ניהול - ניהול מסורתי של השקעות (המכונה גם ניהול אקטיבי) וניהול עוקב מדדים הנעשה באמצעות קרנות מחקות (המכונה גם ניהול פסיבי), שהינן קרנות נאמנות, שבמדיניות ההשקעות שלהן נקבע כי ייעודן הוא השגת תוצאות הדומות ככל הניתן לשיעורי השינוי בנכס הייחוס שלהן, כשבדרך כלל נכס הייחוס הינם מדדים בארץ או בחו"ל.

להלן פירוט היקף נכסי תעשיית קרנות הנאמנות ומוצרי המדדים (במיליוני ש"ח):

	ניהול מסורתי / "ניהול אקטיבי" (במיליארד ש"ח)		ניהול עוקב מדד / "ניהול פסיבי" (במיליארד ש"ח)	
	קרנות מסורתיות	קרנות כספיות[47]	קרנות מחקות	מוצרי מדדים
2015	173.9	25.9	29.3	103.5
2014	185.0	51.3	24.5	118.1
% השינוי ב-2015 לעומת שנת 2014	(6%)	(50%)	20%	(12%)

כפי שניתן לראות מהנתונים דלעיל, המגמות שאפיינו את שנת 2015 היו:

<u>התחרות בין הקרנות המחקות למוצרי המדדים</u> - בשנת 2015 המשיכו בתי ההשקעות להיערך לרפורמת הסדרת השוק הפסיבי, שכתוצאה ממנה יוכלו הקרנות המחקות להפוך לקרנות סל ויחלו להיסחר יומית, ובהתאם לכך חל גידול בהיקף נכסי תעשיית הקרנות המחקות לעומת שנת 2014, וחל קיטון בהיקף נכסי מוצרי המדדים (לפירוט ראה סעיף 25.1). התגברות התחרות, הריבית הנמוכה והתחרות בין בתי ההשקעות הביאו לשחיקת מרווחי הרווח בתעשייה.

<u>שינוי בטעמי הציבור</u> - בשל הירידות בשווקי האג"ח והמניות במחצית השנייה של שנת 2015, הקטין הציבור את ההשקעה בתיקי ההשקעות, ובהתאם לכך חל קיטון בהיקף נכסי תעשיית הקרנות שאינן מחקות לעומת שנת 2014. קיטון משמעותי חל בהיקף ההשקעה בקרנות הכספיות לעומת היקף ההשקעה בהן אשתקד, בעיקר בשל סביבת הריבית הנמוכה.

ענף הבנקאות להשקעות וההפצה[48]

להלן פירוט על הנפקות לציבור (במיליארדי ש"ח):

---

46 הנתונים שמתייחסים לענף קרנות הנאמנות לשנת 2015 הינם על פי נתוני מערכת ביזפורטל והנתונים המתייחסים למוצרי המדדים לשנת 2015 מבוססים על מידע מאיגוד לשכות המסחר. בכל הנוגע לענף ניהול התיקים, מאחר ולא מתפרסמים נתונים רשמיים אודות ענף זה, אין בידי החברה כלים להתייחס להתפתחויות בענף זה.

47 קרנות כספיות שקליות.

48 על בסיס נתונים מעובדים שהופקו מתוך הסקירה השנתית של הבורסה לשנת 2015.

	גיוס הון	מספר הנפקות (גיוס הון)	היקף גיוס חוב
2015	4.3	72	55
2014	3.5	79	34.5
% השינוי ב-2015 לעומת שנת 2014	23%	(9%)	59%

16.4.3. **היקף הפעילות של קבוצת שוקי הון ורווחיה**

הכנסות תחום השירותים הפיננסיים נובעות בעיקר מדמי ניהול, המחושבים בעיקר כשיעור מהיקף הנכסים המנוהלים, וכן מעמלות מעסקי בנקאות להשקעות והפצה.

עד להשלמת מיזוג מגדל שרותי בורסה לתוך אי.בי.אי שירותי בורסה ביום 28 באוקטובר 2015, כללו הכנסות התחום גם עמלות בגין שירותי ברוקראז', קסטודי ומתן אשראי.

16.4.4. **היקף הנכסים המנוהלים**[49]

להלן ההתפתחות בהיקף הנכסים המנוהל על ידי קבוצת שוקי הון (במיליוני ש"ח), בשנים 2014-2015:

	2015	2014
ניהול תיקים (1)	6,172	6,289
קרנות נאמנות (2)	26,831	28,919
סה"כ	33,003	35,208

(1) בנטרול יחידות של קרנות נאמנות של מגדל קרנות המוחזקות בתיקי לקוחות מגדל ניהול תיקים, ובנטרול נכסי קרנות נאמנות, קופות גמל, וקרנות השתלמות של הקבוצה שהינם ו/או היו בניהול מגדל ניהול תיקים.

(2) בנטרול נכסים בניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני בסך של כ-61 מיליון ש"ח בשנת 2015 וכ-71 מיליון ש"ח בשנת 2014.

16.5. **התפתחויות בתחום הפעילות ושינויים במאפייני הלקוחות בתחום הפעילות**

לשינויים בנתח השוק של השחקנים בענף קרנות הנאמנות ועל אודות פעילות חברות בעלות רישיון לניהול תיקי השקעות - ראה סעיף 17 להלן.

16.6. **תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם**

ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות

התחליף העיקרי לשירותי ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות הינו ביצוע השקעה על ידי הלקוח בעצמו, לרבות תוך הסתייעות בייעוץ השקעות חיצוני. תכניות החיסכון והפיקדונות של המערכת הבנקאית וחברות הביטוח, וכן מוצרים מובנים, מהווים אף הם תחליף מסוים לשירותי ניהול הנכסים הפיננסיים.

רכישת ניירות ערך באופן ישיר ורכישת תעודות סל על מדדים שונים (לרבות על מדדי ני"ע בחו"ל), מהווה תחליף לקרנות נאמנות בכלל, ולקרנות המחקות בפרט. בנוסף לאמור לעיל, השקעה בקרנות נאמנות מהוות תחליף מסוים לשירותי ניהול תיקי השקעות.

[49] למעט השקעה בקרן גידור שאינה מהותית נכון ליום 31.12.2015. בשנת 2015 משכו מגדל שוקי הון ותאגיד בשליטתו של מר שלמה אליהו את מלוא השקעתם, בסך כ- 38 מיליון ש"ח כל אחת, באחת מקרנות גידור ופעילותה הופסקה.

16.7. **מבנה התחרות בתחום השירותים הפיננסיים ושינויים החלים בו**

כאמור לעיל, תחום השירותים הפיננסיים מתאפיין בתחרות רבה, בין היתר בשל היותו שוק מצומצם עם מספר מתחרים רב וכולל הן תאגידים בנקאיים (כולל זרים) והן חברות המוחזקות על ידי חברות ביטוח. לפרטים אודות תחרות בתחום ראה סעיף 21 להלן.

המיזוג בין מגדל שרותי בורסה לאי.בי.אי שירותי בורסה, הינו ביטוי למגמת הקונסולידציה של בתי השקעות הלא-בנקאיים אשר אפיינה את השנים האחרונות.

17. מוצרים ושירותים עיקריים של התחום

להלן תיאור השירותים העיקריים המסופקים על ידי קבוצת שוקי הון:

17.1. **ניהול קרנות נאמנות**

תחום פעילות זה כולל ניהול של קרנות נאמנות - הן קרנות מסורתיות והן קרנות מחקות. להלן נתונים על אודות מספר קרנות הנאמנות שבניהול מגדל קרנות[50]:

	2015	2014
קרנות מסורתיות	117	120
קרנות מחקות	69	45
סה"כ	**186**	**165**

להלן נתונים נוספים על אודות נכסי קרנות הנאמנות המנוהלות על ידי קבוצת שוקי הון וסה"כ בתעשייה נכון ליום 31.12.2015 (במיליוני ש"ח)[51]:

קטגוריות	היקף נכסים של קרנות נאמנות בקבוצת שוקי הון	היקף נכסי קרנות נאמנות בתעשייה
אג"ח בארץ כללי	5,692	68,253
אג"ח בארץ מדינה	1,437	33,629
אג"ח בארץ מט"ח	45	159
אג"ח בארץ שקליות	2,174	22,188
אג"ח בחו"ל	276	9,342
אג"ח המרה וחברות	1,109	19,590
אגד	21	778
גמישות	-	1,997
חו"ל כללי	-	388
כספית מט"חית	179	795
כספית שקלית	1,932	25,862
מחקה אג"חית	9,878	23,153
מחקה מנייתית	3,158	6,146
ממונפות ואסטרטגיות	223	1,365
מניות בארץ	176	7,495
מניות בחו"ל	531	7,860
תושבי חוץ	-	48
סה"כ בשנת 2015	26,831	229,048
סה"כ בשנת 2014	28,919	260,727

מתוך סך הנכסים שבניהולה של מגדל קרנות כאמור לעיל בתום 2015, היווה סך נכסי הקרנות המחקות שבניהולה כ-48.6% (לעומת כ-42.7% בתום 2014).

[50] בנטרול 7 קרנות נאמנות מסורתיות שהשקעותיהן מנוהלות בידי מנהל השקעות חיצוני.

[51] נתוני הענף הינם לפי נתוני ביזפורטל ליום 31.12.2015. נתוני מגדל שוקי הון הם בנטרול נכסים בקרנות נאמנות שבניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני, בסך של כ-61 מיליון ש"ח בשנת 2015 וכ-71 מיליון ש"ח בשנת 2014.

17.2. **ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות**

ניהול תיק השקעות הינו ביצוע עסקאות בניירות ערך ובנכסים פיננסיים, לפי שיקול דעת, לחשבונו של הלקוח המתנהל בבנק או בחבר בורסה, בהתאם למדיניות השקעות המוסכמת עם הלקוח והמותאמת לצרכיו, ועפ"י הוראות חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ("**חוק הסדרת העיסוק**"). פעילות זו מתאפיינת בקשר ישיר והיכרות עם הלקוחות. להיקף התיקים המנוהל על ידי מגדל שוקי הון ראה סעיף 16.4.4 לעיל.

שיווק השקעות הינה פעילות של ייעוץ השקעות בניירות ערך ונכסים פיננסיים כאשר לנותן הייעוץ קיימת זיקה לנכס פיננסי או למנהלו. פעילות זו כוללת בקבוצת שוקי הון בעיקר שיווק השקעות ללקוחות הקבוצה בישראל ובחו"ל בקשר לתיק ההשקעות שלהם, וכן שיווק השקעות ללקוחות כשירים בישראל של קרנות נאמנות זרות המונפקות או מנוהלות על-ידי תאגידים מחו"ל. בשנת הדוח פעילות זו איננה מהותית.

17.3. **ניהול קרנות גידור**

במסגרת זו מנוהלים נכסי הלקוחות, שהינם משקיעים בקרנות הגידור במעמד של שותף מוגבל, בהתאם למסמכי ההתאגדות והסכמי ההצטרפות של קרן הגידור. פעילות קרנות הגידור אינה כפופה לרגולציה מיוחדת. בשנת הדוח פעילות זו אינה מהותית.

17.4. **ענף בנקאות להשקעות והפצה**

פעילות זו כוללת ליווי עסקאות מיזוג ורכישה, גיוסי הון ומימון והפצה. בשנת 2015 טיפלה קבוצת שוקי הון בכ-25 עסקאות בתחום הבנקאות להשקעות, חלקן טרם הסתיימו. כמו כן טיפלה קבוצת שוקי הון בשנת הדוח בכ-7 הפצות של הנפקות לציבור כמפיץ ראשי או משנה, מתוכן גם 2 ההנפקות לציבור שביצעה החברה עצמה בשנת הדוח.

18. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים

בשנת 2015 התקבלה הכנסה בענף בנקאות להשקעות והפצה בגין עמלה שנבעה מטיפול באחת מן העסקאות בענף, שהיוותה כ-11% מהכנסות תחום השירותים הפיננסיים. מלבד עסקה זו בתחום השירותים הפיננסיים אין קבוצת מוצרים, אשר ההכנסות ממנה מהוות 10% או יותר מסך ההכנסות של התחום.

19. לקוחות

פעילות ניהול קרנות נאמנות מתאפיינת בריחוק ניהולי בין המשקיעים לבין מנהל הקרנות כאשר עיקר השקעות הציבור בקרנות נאמנות מתבצעות באמצעות הבנקים, ועל כן זהותם של המשקיעים אינה ידועה למנהל הקרן.

לקוחות ענף ניהול התיקים ושיווק השקעות נחלקים לשלושה סוגים עיקריים:

(א) פרטיים - קמעונאיים

(ב) כשירים - כמפורט בחוק הסדרת העיסוק (בעיקר קרנות השתלמות, קופות גמל, קרנות פנסיה, חברות ביטוח וכן תאגידים ולקוחות פרטיים העונים להגדרה שבחוק).

(ג) תאגידים (שאינם כשירים).

שני סוגי הלקוחות האחרונים מתאפיינים בניהול נכסים בהיקף גדול אך ברמת דמי ניהול נמוכה.

להלן פירוט של פילוח הנתונים על אודות שיעור נכסי הלקוחות, מתוך היקף הנכסים הכולל של התיקים המנוהלים על-ידי קבוצת שוקי הון (לא כולל קרנות נאמנות של קבוצת מגדל שוקי הון אשר השקעותיהן מנוהלות בידי מגדל ניהול תיקים, אך כולל יחידות של קרנות נאמנות של קבוצת מגדל שוקי הון אשר מוחזקות על-ידי לקוחות מגדל ניהול תיקים בתיק המנוהל[52]), אשר הסתכם בסך של כ-6,804 מיליון ש"ח נכון ליום 31.12.2015:

[52] בסך של כ- 632 מיליון ש"ח.

סוג הלקוחות	שיעור מהיקף הנכסים הכולל בתיקים מנוהלים	
	31.12.2015	31.12.2014
לקוחות כשירים	50%	52%
פרטיים	25%	26%
חברות ותאגידים אחרים	25%	22%
סה"כ	100%	100%

לקבוצת שוקי הון לא קיימת תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום השירותים הפיננסיים. לקבוצת שוקי הון אין לקוח, אשר הכנסות הקבוצה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות הקבוצה מלבד הכנסה מעמלה שנתקבלה מלקוח בודד בגין טיפול באחת מן העסקאות בתחום הבנקאות להשקעות והפצה בשנת 2015, המצוינת בסעיף 18 לעיל.

20. שיווק והפצה

להלן ערוצי השיווק והפצה העיקריים של קבוצת שוקי הון:

שיווק והפצה באמצעות יועצי ההשקעות של התאגידים הבנקאיים

זהו ערוץ ההפצה העיקרי של קרנות הנאמנות, ונעשה באמצעות קשר של קבוצת שוקי הון עם יועצי ההשקעות בבנקים, תוך אספקת מידע ומסמכים שיווקיים מתאימים. נכון למועד דוח זה התקשרה מגדל קרנות בהסכמי הפצה עם מרבית הבנקים. הסכמי ההפצה קובעים, כי שיעור עמלת ההפצה שתשולם לבנקים האמורים, יהיה השיעור המירבי שהבנקים יהיו רשאים לגבות מעת לעת בהתאם להוראות הדין.

שיווק והפצה באמצעות עובדי שיווק ומכירות של החברה ובאמצעות הפניות ממתווכים שונים וסוכני ביטוח

זהו ערוץ ההפצה העיקרי בתחום ניהול התיקים ללקוחות פרטיים-קמעונאיים. ערוץ הפצה זה כולל גם הפניות על ידי סוכנים העובדים עם חטיבת הלקוחות של הקבוצה. בערוץ הפצה זה משולמות למתווכים עמלות שעיקרן נגזר בדרך כלל כשיעור מתוך דמי הניהול הנגבים מהלקוחות שהופנו.

פנייה ישירה ללקוחות כשירים או תאגידים באמצעות עובדי קבוצת שוקי הון

זהו ערוץ הפצה המשמש בעיקר לפנייה ללקוחות כשירים ותאגידים בענף ניהול התיקים (לרבות בדרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידם), פניה ללקוחות בענף הבנקאות להשקעות, ופנייה ללקוחות כשירים לשיווק השקעות של קרנות נאמנות זרות בישראל, אשר קבוצת שוקי הון קשורה עם מנהליהן בהסכמי שיווק.

קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.

פרסום בעיתונות ובאינטרנט.

קבוצת שוקי הון לא העניקה בלעדיות לאף אחד מהגורמים בערוצי השיווק וההפצה המפורטים לעיל.

21. תחרות

התחום מתאפיין בתחרות חריפה. התחרות העיקרית הינה על התשואה המושגת ללקוח (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול או העמלות, ואיכות השירות.

21.1 שירותי ניהול קרנות נאמנות[53, 54]

המתחרים העיקריים הפועלים בענף קרנות הנאמנות[55]	נתונים לסוף שנת 2015	נתונים לסוף שנת 2014	נתונים לסוף שנת 2013
שם המתחרה			
פסגות	12.28%	12.42%	15.48%
מיטב דש	12.26%	14.05%	14.90%
מגדל	**11.71%**	**11.10%**	**10.60%**
הראל-פיא	10.76%	12.91%	14.26%
ילין לפידות	9.75%	7.06%	5.87%
אקסלנס	8.89%	9.21%	9.43%
אלטשולר שחם	8.45%	8.44%	7.42%
אי.בי.אי	5.13%	5.71%	4.55%

בישראל פועלות, נכון לסוף שנת 2015 כ-19 חברות לניהול קרנות נאמנות, המנהלות כ-1,400 קרנות נאמנות (לעומת כ-1,300 אשתקד), מתוכן 8 חברות מנהלות נכסים בהיקף של מעל ל-10 מיליארד ש"ח, 9 חברות מנהלות נכסים בהיקף של מעל ל-1 מיליארד ש"ח ו-2 חברות מנהלות נכסים בהיקף של כחצי מיליארד ש"ח.

לפירוט על אודות היקף נכסי קרנות הנאמנות בתעשייה, לרבות מגדל שוקי הון, ועל אודות הגורמים העיקריים לקיטון בהיקפו לעומת שנת 2014 ראה סעיפים 16.4.2 ו-17.1 לעיל.

	סוף שנת 2015	סוף שנת 2014	סוף שנת 2013
נתח השוק של קבוצת שוקי הון			
בתעשיית הקרנות המחקות	44.5%	50.4%	56.5%
מכלל הניהול הפסיבי (קרנות מחקות ומוצרי מדדים)	9.8%	8.7%	7.2%

מגדל קרנות היא הגדולה בתעשיית הקרנות המחקות על-פי היקף נכסים מנוהל.

21.2 שירותי ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות

בענף ניהול התיקים פועלים מספר רב של מנהלי תיקים, חלקם קשורים לתאגידים בנקאיים ועיקרם גופים לא בנקאיים, ואשר נחלקים לחברות ניהול תיקים גדולות (ובהן מגדל ניהול תיקים), וחברות ניהול תיקים שאינן גדולות, בהתאם לסיווג שבחוק הסדרת העיסוק.

---

[53] על פי נתוני מערכת ביזפורטל ליום 31.12.2015.

[54] הנתונים בדוח זה מוצגים ללא קרנות שהשקעותיהן מנוהלות בידי מנהלי השקעות חיצוניים, ועל כן שונים ביחס לנתונים שהוצגו בדוח התקופתי לשנת 2014.

[55] על פי נתוני מערכת ביזפורטל לשנים 2013 עד 2015. הנתונים לא כוללים קרנות שמנוהלות על ידי מנהלי השקעות חיצוניים בלתי קשורים וכוללים קרנות כספיות.

על פי פרסום רשות ניירות ערך אודות נתונים בדבר פעילות חברות בעלות רישיון לניהול תיקי השקעות, נכון ליום 30 ביוני 2015[56], ישנן 124 חברות בעלות רישיון ניהול תיקים, מתוכן 18 הן חברות ניהול תיקים גדולות; שווי הנכסים המנוהל על ידי חברות ניהול תיקי השקעות בישראל עמד על סך של כ-260 מיליארדי ש"ח למועד הנזכר לעיל, מתוכם כ-226 מיליארד ש"ח המנוהל בידי חברות ניהול תיקים גדולות.

לפירוט על אודות היקף נכסי התיקים המנוהלים בידי קבוצת שוקי הון ראו סעיף 16.4.4 לעיל.

מתחריה העיקריים של קבוצת שוקי הון בתחום זה, למיטב ידיעת הקבוצה, הם: פסגות ניירות ערך בע"מ, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, אלטשולר שחם בע"מ, אי.בי.אי. - אמבן ניהול השקעות בע"מ, אנליסט ניהול תיקי השקעות בע"מ, הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש מיטב ניהול השקעות בע"מ.

21.3. **השיטות העיקריות של קבוצת שוקי הון להתמודד עם התחרות, בכלל ענפי תחום השירותים הפיננסיים הינן:**

העלאת המודעות לביצועי ולאיכות מוצרי קבוצת שוקי הון, בעיקר אצל יועצי ההשקעות שבבנקים; התאמת וגיוון סל המוצרים, לרבות בכל הקשור לניהול נכסים בחו"ל; פיתוח מוצרים חדשים; פרסום; הסתייעות במוניטין הקבוצה; ביסוס והגדלת ערוץ באמצעות סוכני ביטוח; מתן דגש על איכות השירות ללקוח; שמירה על קשרים מקצועיים עם המשקיעים המוסדיים בישראל, שהינם קהל היעד העיקרי להשקעות במוצרי הקבוצה; מקצועיות ורמה גבוהה של אמינות.

22. עונתיות

להערכת החברה, תחום השירותים הפיננסיים בכללותו אינו מתאפיין בעונתיות.

23. ספקים ונותני שירותים

נכון למועד הדוח, לקבוצת שוקי הון אין ספק שירותים עיקרי.

עד למועד השלמת המיזוג, בין מגדל שרותי בורסה לבין אי.בי.אי שרותי בורסה, הייתה מגדל שרותי בורסה קשורה בהסכם עם אפ.אמ.אר מחשבים ותוכנה בע"מ ("**FMR**") שהיווה ספק עיקרי שלה, במסגרתו סיפק FMR למגדל שירותי בורסה את התוכנה שבאמצעותה העבירה מגדל שרותי בורסה הוראות לביצוע פעולות בני"ע ובנגזרים פיננסיים לבורסה, ובאמצעותה ביצעה מגדל שרותי בורסה את ניהול המערך האחורי (ה-Back office) שלה. בנוסף, סיפקה FMR למגדל שרותי בורסה תוכנה המשמשת לבקרה ולשערוך הקרנות של מגדל קרנות בתקופה בה הן תופעלו במגדל שרותי בורסה. יצוין כי עוד לפני המיזוג ובלא קשר אליו, עברה פעילות תפעול הקרנות למערכת הבנקאית.

שיעור הרכישות מ-FMR ביחס לכלל הוצאות קבוצת שוקי הון (שאינן עלויות שכר עבודה) בשנת 2015 היה כ-5.9%.

24. הון חוזר

אשראי ספקים- היקף אשראי הספקים הממוצע בשנת 2015 אינו מהותי.

25. מגבלות ופיקוח החלים על תחום השירותים הפיננסיים

25.1. חוקים ותקנות עיקריים

ענף ניהול קרנות הנאמנות וענף ניהול התיקים מתאפיינים ברגולציה רבה בפיקוח רשות ניירות ערך, על פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וחוק הסדרת העיסוק. רגולציה זו מסדירה בין היתר את דרישות הרישוי, החובות המוטלות על מנהל הקרן ומנהל התיקים, חובות אמון וזהירות, כללי ממשל תאגידי החלים עליהם, תנאי כשירות, אופן הקמת קרן נאמנות או

[56] נתונים בדבר פעילות חברות בעלות רישיון לניהול תיקי השקעות מיום 30.6.2015, כפי שפורסמו באתר הרשות לניירות ערך, בכתובת:
http://www.isa.gov.il/Consultants_Marketers/Data%20on%20consultants,%20marketers%20and%20portfolio%20managers/Documents/30082015.pdf.

עריכת הסכם ההתקשרות עם הלקוח ואופן ניהול הנכסים, בירור צרכי הלקוח המנוהל והתאמת צרכיו בניהול תיקים ומדיניות ההשקעות, בחינת מהימנות הגורמים המפוקחים, והסדרת סמכויות הפיקוח והאכיפה של הרגולטור. כמו כן ענף ניהול התיקים כפוף גם לרגולציה על פי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 המסדירה בין היתר את חובת זיהוי והכרת הלקוח של לקוחות מנהל התיקים.

השינויים שחלו בתקופת הדוח בהוראות הרגולציה, ואשר שיש בידי הקבוצה כדי להעריך שעשויה להיות להם השפעה מהותית על תחום הפעילות, הינם הרפורמה המתוכננת בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי (ניהול מוצרי מדדים וקרנות מחקות) שבאה לידי ביטוי בהצעת חוק התלויה ועומדת **הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס. 21) (תעודות סל וקרנות סל) התשע"ב-2012**. רפורמה זו מיועדת בין היתר, לסגור את הפער הרגולטורי בין מוצרי המדדים לקרנות הנאמנות, ובכלל זה הפיכת הקרנות המחקות לקרנות סל, שייסחרו בבורסה. רפורמה זו לכשתגובש, עשויה לאפשר למגדל קרנות את המשך פיתוח והרחבת ענף הקרנות המחקות.

25.2. **רישיונות והיתרים**

מגדל ניהול תיקים - בעלת רישיון ניהול תיק השקעות.

מגדל קרנות - בעלת רישיון מנהל קרן, אשר ניתנו על-ידי רשות ניירות ערך.

25.3. **תקינה ובקרה**

חברות קבוצת שוקי הון המפורטות לעיל מחויבות לעמוד בדרישות ובסטנדרטים הקבועים בהוראות הרגולציה והפיקוח החלות עליהן.

25.4. **חסמי כניסה ויציאה -** לחסמי כניסה ויציאה ראה סעיף 27 להלן.

חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות

- אין

חלק ד'- מידע נוסף ברמת כלל החברה

26. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

26.1. רגולציה ופיקוח - כללי

פעילות הקבוצה בתחומים השונים כפופה לרגולציה ענפה ופיקוח הדוק על ידי רשויות פיקוח שונות, כדלקמן:

פעילות הביטוח, הפנסיה והגמל בקבוצה, באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבת שלה, נתונה לפיקוח המפקחת על הביטוח, שהינה גם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ("**הממונה**" ו/או "**המפקחת**"), שבמסגרת סמכויותיה על פי החוקים השונים, מוסמכת להוציא הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחה.

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח, לרבות בתיווך בביטוח, מחייב קבלת רישיון, וחוק הפיקוח קובע הוראות לעניין רישוי מבטחים וסוכני ביטוח לרבות סמכות לבטל רישיונות. החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח מחייבת קבלת היתרים, וחוק הפיקוח כולל הוראות הנוגעות לקבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה כאמור. פעילות הקבוצה בתחום הפנסיה מחייבת קבלת רישיון מבטח וכן קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. פעילות הקבוצה בתחום הגמל מחייבת אף היא קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. לפירוט בעניין רישיונות והיתרים כאמור, ראה סעיף 27.1.1 להלן.

פעילות הקבוצה בתחום השירותים הפיננסים, באמצעות קבוצת מגדל שוקי הון, כפופה לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995 ולחוק השקעות משותפות בנאמנות ולתקנות שהותקנו מכוחו ונתונה לפיקוח רשות ניירות ערך. לפרטים אודות חקיקה ייחודית בתחום השירותים הפיננסים, ראה סעיף 25 לעיל.

כמו כן, בהיותה חברה ציבורית אשר הנפיקה ניירות ערך לציבור, כפופה החברה להוראות דיני ניירות ערך ודיני החברות החלים על חברות ציבוריות ומפוקחת על-ידי רשות ניירות ערך.

ההוראות הרגולטוריות המתוארות להלן מחולקות לסעיפי משנה בהתאם לתחומי הפעילות של החברה כפי שמופיעים בחלק ב' לדוח זה. הוראות רגולטוריות אשר הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחומי הפעילות בחלק ב' לדוח זה, יוזכרו בתמצית במסגרת סעיף זה תוך הפניה לפירוט האמור במסגרת תחום הפעילות עצמו, אשר כולל גם את ההשלכות הצפויות על החברה, לפי העניין. הוראות רגולטוריות אשר רלוונטיות למספר תחומי פעילות ו/או אשר לא הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחום פעילות ספציפי כאמור, יתוארו בהרחבה במסגרת סעיף זה להלן.

יודגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן.

26.2. הכרעות עקרוניות בתלונות, עריכת ביקורות, דרישות נתונים, עיצומים כספיים

כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות המועברות לממונה. הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצות מבוטחים.

כמו כן, במסגרת סמכויות הפיקוח עורך הממונה, מעת לעת, ביקורות ו/או בדיקות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה. במסגרת זו, בין היתר, מתקבלות דרישות ו/או הנחיות ביחס לטיפול הקבוצה במוצרים השונים לרבות הנחיות לתיקון פעולות שונות לרבות ביצוע החזרים.

לפירוט בדבר הכרעות, הכרעות עקרוניות, ביקורות מטעם הממונה, דרישות נתונים, עיצומים כספיים, ראה באור 39 1.ז לדוחות הכספיים.

26.3. הוראות דין מהותיות (לרבות טיוטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המתייחסות לפעילויות הקבוצה בכללותה

26.3.1. משטר כושר פירעון וניהול סיכונים

ראה פירוט בבאור 6.ג.7. לדוחות הכספיים ביחס להסדרות הבאות:

(א) הנחיה לביצוע **IQIS לשנת 2015** ומכתב האוצר בעניין הוראות מעבר ליישום משטר כושר פירעון מבוסס **Solvency II**.

(ב) ניהול סיכונים בגופים מוסדיים - סקירה רוחבית במבט השוואתי.

26.3.2. **דוחות כספיים**

(א) בחודש אוגוסט 2015 פרסמה המפקחת **חוזר לעניין חישוב בדיקת נאותות העתודות בדוחות הכספיים** (**LAT**) ("**החוזר**") ומכתב הבהרות לעניין גילוי בדוחות הכספיים ודרישת דוח מיוחד למפקח ("**ההבהרה**").

מטרת החוזר הינה להביא לאחידות ולשיפור במספר הנחות אקטואריות המשמשות לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודות (**LAT**). ההנחיות מתייחסות, בין היתר, לאופן קביעת פרמיית אי הנזילות המשמשת בהיוון ההתחייבויות הביטוחיות, ולאופן קביעת האומדנים האקטואריים בבסיס חישוב בדיקת נאותות העתודות. הוראות החוזר חלות החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2015 ואילך. לפירוט, ובכלל זה להשלכה על הדוחות הכספיים, ראה סעיף 1.2.1 בדוח הדירקטוריון וכן באור 37.ב.3.ב.5 לדוחות הכספיים.

במסגרת ההבהרה הנחתה המפקחת לתת גילויים בדוחות הכספיים כדלקמן:

(1) גילוי בדבר שינוי אומדנים אקטואריים, שיטופלו כשינוי באומדן חשבונאי, שיינתן בבאור ניהול סיכונים בדיווח שנתי ובבאור אירועים מהותיים בדיווח הרבעוני.

(2) גילויים בדבר השינויים מביטול עתודת עודף הכנסות על הוצאות, ראה באור 2.י.2.ד).(4) לדוחות הכספיים.

(3) גילוי לעניין היערכות החברה ליישום Solvency II בדוח הדירקטוריון, החל מהדוחות לרבעון השלישי לשנת 2015, ככל שלהערכת החברה, למשטר כושר הפירעון החדש עשויה להיות השפעה שלילית מהותית על יחס כושר הפירעון שלה במועד היישום וחוסר משמעותי בהון לפי תוצאות IQIS4 אשר תצריך פעולות היערכות ייעודיות בעלות השפעה מהותית על הרווחיות העתידית של החברה.

הגילוי יכלול: גילוי כמותי המשקף את סדרי הגודל של ההשפעה השלילית (החוסר) על יחס כושר הפירעון ליום 31.12.2014 בהתבסס על תוצאות IQIS4 ובהתחשב בהוראות המעבר, המאפיינים המהותיים של משטר כושר הפירעון החדש אשר גורמים לגידול בהון הנדרש וסוגי הפעילות המתוכננת ע"י החברה לצורך צמצום החוסר.

החברה תעדכן את היקף הגילוי בהתחשב בזמן שנותר למועד היישום וכן ככל שיש לה מידע חדש או שנקטה בפעולות היערכות מהותיות.

לפירוט ראה גם באור 6.ג.7 לדוחות הכספיים וכן סעיף 26.3.1 לעיל.

(4) עדכון דוח מיוחד של אקטואר החברה למפקחת בעניין השפעת עקום ריביות חסרות סיכון על הדוחות הכספיים.

(ב) בחודש אוגוסט 2015 פרסמה המפקחת **חוזר בנושא מבנה הגילוי הנדרש בדוחות כספיים (ביניים) של חברות ביטוח בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים**. החוזר מדבר על עקרונות כלליים לדיווח, עקרונות לחתימה על הדוחות ודיווח למפקחת במקרה של טעות מהותית. במקביל לחוזר פורסם נספח המפרט את כל העדכונים והשינויים הנדרשים בדיווח הכספי.

מרבית הוראות החוזר לעניין מבנה הגילוי חלו ביחס לדוחות הכספיים ליום 30.9.2015 ואילך, ויתרתן ביחס לדוחות הכספיים ליום 31.3.2016 ואילך.

(ג) בחודש ינואר 2016 פרסמה המפקחת **חוזר עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים**. במסגרת התיקון נדרש להוסיף גילוי בדבר עודף הון לאחר ניכוי עודפים מרותקים. לבאור התחייבויות פיננסיות נוספו דרישות גילוי לגבי התחייבויות המוצגות בעלות מופחתת ולגבי שיעור הריבית ששימש לקביעת השווי ההוגן, ולבאור ניהול סיכונים הורחבה דרישת הגילוי לניתוח רגישות לשינוי בשיעור לקיחת גמלא בביטוח חיים ובריאות וכן בסיכונים הגיאוגרפיים - לניתוח חשיפה בגין נכסי הנוסטרו. כל דרישת גילוי הרלוונטית גם לדוחות ביניים תיושם גם שם.

(ד) בחודש נובמבר 2015 **פורסם חוזר בנושא דוח תקופתי של חברות מנהלות**. מטרת החוזר לעדכן את דוח תיאור עסקי התאגיד ודוח הדירקטוריון הכלולים בדוח התקופתי כך שיהיו ממוקדים, עדכניים ובמבנה אחיד. בנוסף, נכללת הוראה באשר לגילוי טעות מהותית בדוחות הכספיים ודיווח בגינה למפקחת. החוזר מפרט עקרונות לדיווח שנתי ורבעוני תוך פירוט הנושאים שלכל הפחות יש לכלול בדוח הרבעוני.

(ה) בחודש ינואר 2016 פורסם **חוזר הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות**. החוזר מתקן חוזר קודם בנושא וחל החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015.

26.3.3. **מדיניות תגמול בגופים מוסדיים והסדרה בנושא העסקת נושאי משרה**

(א) בחודש אפריל 2014 פורסם **חוזר מעדכן בעניין מדיניות תגמול בגופים מוסדיים**. החוזר קובע הוראות שעניינן גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזי ועובדים אחרים.

(ב) בחודש אוקטובר 2015 פורסם **חוזר בעניין מדיניות תגמול בגופים מוסדיים-תיקון**. עניינו של החוזר הינו בקביעת הוראות משלימות להוראות חוזר מדיניות התגמול שפורסם בשנת 2014 ובתיקון חלק מהוראות חוזר זה.

במסגרת התיקון נוספו ותוקנו, בין היתר, הוראות בנושאים הבאים:

(1) תגמול דירקטור ויו"ר לא יכלול רכיב משתנה.

(2) תגמול דירקטור שאינו דח"צ, בלתי תלוי או יו"ר, ייקבע בהתאם לחוזר תגמול דח"צים.

(3) תגמול יו"ר ייקבע ביחס לתגמול דח"צ ויקבע מקדם מירבי בו יוכפל תגמול דח"צ על ידי ועדת תגמול של גוף מוסדי.

(4) גוף מוסדי לא יישא בעלות העסקה של עובד או בעל תפקיד מרכזי בו בשל כהונתו בתאגיד אחר, לרבות תאגיד שהוא חלק מאותה קבוצת משקיעים אליה שייך הגוף המוסדי.

(5) בעת קביעת מדיניות תגמול יש לקחת בחשבון הסדרות צפויות וכן עמדות ממונה הרלבנטיות לתגמול בעלי תפקידים בגופים מוסדיים.

(6) על גוף מוסדי לקבוע במדיניות התגמול התניה לפיה בעל תפקיד מרכזי ישיב לגוף המוסדי סכומים ששולמו לו כרכיב משתנה וזאת בתנאים ובהתקיימות נסיבות שיוגדרו.

(7) סכומים ששולמו לבעל תפקיד מרכזי יהיו ברי השבה לתקופה של חמש שנים ממועד הענקת הרכיב המשתנה ותקופה זו תוארך בשנתיים בהתקיים הנסיבות המפורטות בחוזר.

(8) במקרה שהתקיימו נסיבות המחייבות השבה על גוף מוסדי לדווח לממונה תוך 30 יום מיום שנודע לו על התקיימות הנסיבות ולדווח על האמצעים שננקטו על ידו לגביית סכומי ההשבה.

(ג) בחודש ינואר 2016 פורסמה **טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הגבלות מינוי וכהונה של בעל תפקיד מרכיב בגוף מוסדי)**, **התשע"ו-2016.**

עניינה של הטיוטה הוא בקביעת איסור על העסקת אדם כבעל תפקיד מרכזי בגוף מוסדי (כל נושא משרה כהגדרתו בחוק הפיקוח וכן בעל תפקיד אחר מהסוג שיורה הממונה שלפעילותו עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי או של כספי חוסכים באמצעותו, למעט דירקטור) שמתקיים בו אחד מאלה:

הוא בעל שליטה בגוף המוסדי או קרובו; קרוב של דירקטור; הורשע בעבירה המנויה בטיוטה; מי שמועמד לכהונה והוגש נגדו כתב אישום בעבירה המנויה בטיוטה; מי שמכהן כנושא משרה והוגש נגדו כתב אישום בעבירה המנויה בטיוטה, רשאית המפקחת לקבוע כי אינו כשיר לכהן כבעל תפקיד מרכזי. כמו כן, נקבע איסור על התערבות בשיקול דעתו של בעל תפקיד מרכזי וסנקציה בגין התערבות כאמור.

במסגרת הטיוטה מוצע כי התחולה תהיה תוך שלושים יום ממועד פרסום התקנות, וכי בעל תפקיד מרכזי שאינו עומד בהוראות התקנות יוכל לכהן עוד שלוש שנים מיום כניסת התקנות לתוקף.

26.3.4. **אכיפת דיני המס בין מדינות**

בחודש אפריל 2014 פרסמה המפקחת **מכתב למנהלי הגופים המוסדיים בכל הקשור להיערכות ל-**FATCA, במסגרתו היא מתארת את הוראות החוק והתקנות ותחולתם על גופים פיננסיים שאינם אמריקאים ("**גופים פיננסיים זרים**") ("**ההסדרה**") על פיה גוף פיננסי זר יידרש לפעולות מסוימות מול רשות המיסים האמריקאית ולהעברת מידע בקשר עם חשבונות של גופים/אזרחים אמריקאים וסנקציות מסוימות על גוף פיננסי זר שלא ימלא אחר ההוראות, ביניהן לנכות מס במקור מלקוחות שיסרבו לספק מידע ומסמכים כנדרש.

(א) כחלופה ליישום ההסדרה הציעה רשות המסים האמריקאית למדינות בעולם להתקשר בהסכם בילטראלי שיפטור גוף פיננסי זר, במרבית המקרים, מחובת ניכוי מס במקור ומדיווח ישירות לרשות המיסים האמריקאית.

בחודש יולי 2014 פורסם הסכם בין מדינתי שנחתם בין ישראל לבין ארצות הברית. ההסכם מסדיר את העברת המידע לרשות המס של ארה"ב, באמצעות רשות המסים, אשר תקבל את המידע מהגופים הפיננסיים בישראל ("**הסכם - FATCA**").

(ב) בחודש אוקטובר 2015 פורסם **מסמך בנושא היערכות ליישום הוראות הסכם - FATCA** המסמך מבהיר את הפרשנות להסכם הבין מדינתי והתחולה שלו ביחס לחברות הפעילות בתחום הביטוח והפנסיה ברמת הישות (סוג ההתאגדות) וברמת המוצר. כמו כן, ישנה התייחסות לתפקידו של בעל רישיון לעניין חובות הקבועות בהסכם ואופן הטיפול האפשרי בלקוח שאינו משתף פעולה עם דרישות ההסכם.

(ג) בחודש ינואר 2016 פורסמה **טיוטת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה** (תיקון מס' 221), **התשע"ו 2016- CRS**. במסגרת הטיוטה מוצע לבצע תיקוני חקיקה הנדרשים על מנת לאפשר למדינה לזהות, לאסוף ולהעביר מידע לאכיפת דיני המס בין המדינות לעניין הסכם ה-FATCA והסכמים בינלאומיים נוספים לחילופי מידע אוטומטיים (CRS) שיחתמו.

26.3.5. בחודש מרס 2016 פורסמה **הצעה לתיקוני חקיקה בחוק הפיקוח, חוק קופות גמל, חוק הייעוץ וחוקים משיקים נוספים, על פיה מוצע להקים את רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון** ("הרשות"). לפי המבנה המוצע, הרשות תפעל כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת כשהשר הממונה עליה יהיה שר האוצר. מוצע לקבוע שתפקידה הראשי של הרשות יהיה שמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים על ידי הממונה, וכן תהיה אמונה הרשות על הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים ובכלל זה שמירה על התנהלות הוגנת כלפי לקוחותיהם, קידום התחרות במערכת הפיננסית ובמיוחד בשוק ההון הביטוח והחיסכון ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית בפעילות הגופים המפוקחים על ידי הממונה.

התיקון כולל הוראות לעניין בחירת הממונה והגבלת תקופת כהונתו לחמש שנים (ללא אופציה להארכה). כמו כן, מוצע להאציל סמכויות משר האוצר לממונה, כגון: סיווג עסקי הביטוח לענפי הביטוח השונים, קביעת הוראות לעניין חישוב הון עצמי מינימאלי להבטחת כושר פירעון של חברת ביטוח, קביעת דרכי ניהול השקעות חברת הביטוח, סוגי נכסים שרשאית להחזיק ואופן החזקתם, הוראות בדבר תנאים שבחוזה ביטוח וניסוחם וכי כל הסדר סותר - בטל, מבנה פוליסת ביטוח וצורתה, רשימת תנאים מהותיים בפוליסה, ועוד.

בנוסף, נוסף פרק לחוק הפיקוח שעניינו הסדרת פעילותם ודרכי עבודתם של אורגנים ובעלי תפקידים אחרים במבטח כאשר על פי הוראותיו מוסמך הממונה לקבוע הוראות בנוגע להרכב הדירקטוריון וועדותיו, כשירות חבריו, דרכי מינויים, מניין חוקי , סוגי החלטות ואופן קבלתן ועוד.

בנוסף, מוצע להרחיב באופן משמעותי את סמכויות הפיקוח של הרשות גם על חברות אחזקה של גופים מוסדיים ועל בתי השקעות שגופים המפוקחים על ידם מהווים חלק מהותי מפעילותם.

התיקון כולל גם תיקונים לחוק קופות גמל ובין היתר מאציל על הממונה מסמכויות שר האוצר, ביניהן: לאשר לחברה מנהלת עיסוק אחר וכן את הסמכות לקבוע הוראות בדבר דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש והביטוחים שיידרשו מחברה מנהלת, קביעת הוראות לעניין מדיניות השקעות של קופת גמל (למעט ביחס לאג"ח מיועדות), אופן חישוב שוויים של נכסי קופת גמל שבניהולה ועוד.

ככל ויתקבל נוסח ההצעה, מועד תחילתו יהיה ביום 1 בספטמבר 2016, אלא אם יידחה על ידי שר האוצר.

26.3.6. בחודש מרס 2016 אישרה הכנסת בקריאה שניה ושלישית את **חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים** (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ד-2016[57] ואשר עיקריו:

(א) קביעת מנגנון לאישור התקשרות של תאגיד פיננסי עם נושא משרה בכירה או עובד בו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, הכוללת מתן תגמול העולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, כך שההוצאה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה (צמוד למדד המחירים לצרכן) טעון אישורם של: (1) ועדת התגמול (ואם אינה קיימת - ועדת ביקורת); (2) דירקטוריון ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים; ואסיפה כללית, ברוב מיוחס מקרב בעלי מניות המיעוט.

(ב) התקשרות כאמור לא תאושר אם היחס בין ההוצאה החזויה בשל התגמול כאמור, לבין התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד בו עולה על

[57] המידע המפורט להלן בנוגע לחוק כאמור מבוסס על נוסח טיוטת החוק שפורסמה באתר הכנסת ביום 23 במרס 2016 לקראת אישורו של החוק בקריאה שניה ושלישית. החוק בנוסחו הסופי טרם פורסם.

35 (לרבות עובד של קבלן כוח אדם, בין אם התאגיד הפיננסי הוא המעסיק הישיר שלו ובין אם העובד מועסק במתן שירות אצל התאגיד הפיננסי).

(ג) בבירור ההכנסה החייבת במס של גוף פיננסי, לא יותרו ניכויים בשל שכר נושאי משרה ועובדים בגוף הפיננסי מעבר לתקרה. לעניין זה הוגדרה התקרה כ-2.5 מיליון ש"ח בשנה, בהפחתת סכום הפער, אם קיים, בין עלות השכר ל-2.5 מיליון ש"ח ובניכוי הוצאה בשל הענקת מניות או זכות לקבלת מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים.

(ד) ההוראות יחולו על גופים פיננסים (מבטח, חברה מנהלת, חברה לניהול קרנות השתלמות, ניהול תיק השקעות, תאגיד בנקאי וגופים אחרים המספקים שירותים פיננסיים שיקבע שר האוצר בצו באישור ועדת הכספים של הכנסת) וכן על גוף ששולט בגוף הפיננסי כהגדרתו שם. מצוין, כי בחישוב עלות השכר לצורך בירור תקרת התגמול, תילקח בחשבון עלות השכר הכוללת, כולל סכום התגמול המשולם לאותו עובד או נושא משרה בשל עבודתו בתאגידים קשורים לתאגיד הפיננסי, כהגדרת המונח בחוק.

(ה) בנוסף, מוטלת חובת דיווח על תאגיד פיננסי לגבי כל עובד או נושא משרה בכירה אשר עלות השכר המשולמת לו באמצעות התאגיד הפיננסי (בעצמו או יחד עם אחרים הקשורים לו) עולה על התקרה לתשלום כאמור.

(ו) התקשרויות שיאושרו מיום פרסום החוק ואילך תהיינה כפופות להוראות החוק. לגבי התקשרויות אשר אושרו לפני יום הפרסום של החוק יחולו הוראותיו בתום ששה חודשים מיום פרסום החוק, כאשר התקשרויות כאמור תהיינה טעונות אישור עד לאותו מועד. כמו כן, הוראות החוק בנוגע לאי התרת הוצאות לצרכי מס יחולו על התקשרויות שאושרו טרם יום פרסום החוק, בתום שישה חודשים ממועד פרסומו ועבור התקשרויות שאושרו מיום פרסום החוק - החל מיום 1 בינואר 2017.

26.4. **הוראות דין מהותיות והסדרים תחיקתיים (לרבות טיוטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המשותפים לכל תחומי פעילות הביטוח (ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, בריאות וביטוח כללי)**

26.4.1. **הצטרפות לתכנית ביטוח**

בחודש יולי 2015 פורסם **חוזר הצטרפות לתכניות ביטוח** שמטרתו לקבוע כללים מחייבים להתנהלות מבטח או סוכן ביטוח בתהליכי שיווק ומכירת פוליסות ולאחר כריתת חוזה הביטוח. עיקר ההנחיות כולל את הצורך בקבלת הסכמת המועמד לפעולת השיווק, התאמת הביטוח לצרכיו, מסירת הצעת ביטוח בכתב, מסירת דף פרטי מידע לאחר כריתת חוזה, תיעוד ובקרה.

בחודש דצמבר 2015 פרסמה המפקחת **טיוטה לתיקון חוזר בעניין צירוף לביטוח**. במסגרת הטיוטה מוצע לבצע בחוזר שפורסם בחודש יולי 2015 את השינויים הבאים:

(א) שינויים במידע שיימסר למועמד לביטוח טרם כריתת החוזה על ידי סוכן או מבטח.

(ב) שינוי במידע שיימסר למועמד לביטוח אגב הוספת כיסוי או הרחבה לפוליסה קיימת.

(ג) חובת ביצוע השוואה של פוליסה חדשה שנמכרת לפוליסה קיימת וקביעת הוראות משלימות למבטח וסוכן בעניין זה.

(ד) שינוי בפרטים שיש לכלול בדף פרטי הביטוח שיש למסור למבוטח לאחר כריתת החוזה.

(ה) בסעיף התחולה מוצע להחריג את החוזר מביטוח ציי רכב.

טיוטת החוזר מחייבת היערכות תפעולית על מנת להתאים את הליכי המכירה והתפעול הקיימים להוראות שנקבעו.

26.4.2. **שיווק כתבי שירות**

בחודש דצמבר 2015 פרסמה המפקחת **חוזר בעניין שיווק כתבי שירות**. מטרת החוזר היא להגדיר את הכללים להנהגת תכנית שירות. במסגרת החוזר קובעת המפקחת כי מבטח יוכל לשווק כתב שירות שהמפקחת לא התנגדה להנהגתו ובכפוף לכך שיעמוד בתנאים המפורטים בחוזר. כתב השירות יכלול את הפרטים המפורטים בחוזר והמבטח יהיה אחראי לקיום השירות על פי כתב השירות. שיווק כתב השירות יבוצע כך שהעלות תוצג בנפרד ולא תותנה רכישת כתב שירות כחלק מתכנית ביטוח. תנאי כתב השירות יימסרו מראש. סוכן יהיה רשאי לשווק כתב שירות ללא מעורבות מבטח בתנאים המפורטים בחוזר. החוזר ייכנס לתוקף ביום 30.6.2016 למעט חובת שיווק כתב שירות עם שני ספקי שירות ביחס אליו יחולו הוראות מעבר עד ליום 31.5.2017.

26.4.3. **הוראות הנוגעות לבעלי רישיון (לרבות בעלי רישיון פנסיוני) - שינויים בדמי עמילות**

להסדרים מוצעים בנושא זה - ראה סעיף 26.5.9 להלן.

26.5 **תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח - הוראות דין מהותיות והסדרים תחיקתיים (לרבות טיוטות)**

26.5.1. **חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח")**

חוק הפיקוח כולל הוראות שעניינן הפיקוח על עסקי הביטוח ובין היתר הוראות בדבר הגבלות על ניהול עסקים, הוראות לעניין משטר תאגידי, אורגנים ובעלי תפקידים במבטח, דינים וחשבונות, סמכויות פיקוח ובירור מנהלי, הוראות לעניין הפרדת עסקי ביטוח חיים מעסקים אחרים של מבטח, הוראות לעניין שמירה על ענייני מבוטחים, הוראות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, הוראות המסמיכות את שר האוצר ו/או הממונה על שוק ההון, להתקין תקנות ולהוציא הוראות, על פי הסמכויות שהוגדרו להם, בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על פעילות הביטוח על היבטיהם השונים ועוד. מכוח הסמכויות האמורות, הותקנו תקנות בנושאים שונים וכן מפורסמים מעת לעת על-ידי הממונה הוראות שונות שעניינן הסדרת פעילותם של הגופים המפוקחים על-ידו.

חוק הפיקוח כולל גם הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית, וכן מסמיך את המפקח להשית עיצומים כספיים בסכומים משמעותיים תוך שימוש בסמכויות מנהליות שהחוק מקנה לו.

לתיקון שנכנס לתוקף בתקופת הדוח שעניינו שינוי ברגולציה של תכניות ביטוח, ראה סעיף 26.4.1 לעיל.

26.5.2. **חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ("חוק קופות הגמל")**

החוק מסדיר את דרכי הקמתן של קופות גמל, את סוגי קופות הגמל, אופן ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, ואת מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת. חוק קופות הגמל מחיל חלק מהוראות חוק הפיקוח גם על חברות מנהלות. חוק קופות הגמל כולל הוראות לעניין סמכות הממונה לתת הוראות ניהול תקין בדומה לסמכות המפקח להוציא הוראות לניהול תקין אצל מבטח והוראות דומות לעניין עיצומים כספיים ועבירות פליליות בדומה לחוק הפיקוח. הוראות החוק מסדירות אף את זכותו של עובד לבחור את סוג המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי ממנו הוא רוצה לרכוש את המוצר שבחר. תכניות ביטוח המוכרות כקופת ביטוח, כפופות אף הן לחלק מהוראות הכלולות בחוק קופות הגמל.

לתיקונים שבוצעו בחוק הגמל בתקופת הדוח ראה סעיפים 26.5.12, 26.5.14 ו-26.5.29 להלן.

26.5.3. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע"ב-2012 ("תקנות ההשקעה")**

בתקנות ההשקעה שנכנסו לתוקף בחודש יולי 2012 נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, המסדירה את עקרונות ההשקעה בנכסים של הגופים המוסדיים/המשקיעים המוסדיים, ומסמיכות את המפקחת לקבוע הוראות בעניינים שונים המתייחסים לכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים (נוסטרו, חברה מנהלת, כספי פוליסות משתתפות ברווחים ונכסי קרנות פנסיה וקופות גמל).

בנוסף קבועות בתקנות אלה גם הוראות שעניינן שליטה והחזקת אמצעי שליטה על-ידי מבטח בתאגידים אחרים, ובין היתר, נקבע, כי מבטח לא ישלוט ולא יחזיק יותר מ-20% מאמצעי שליטה אלא בתאגידים שפורטו בתקנות שהן (1) מבטח אחר (2) חברה מנהלת (3) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא החזקת נכסי מקרקעין וניהולם (4) סוכן תאגיד (5) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא ניהול השקעות או העמדת אשראי עבור המבטח ועבור גופים מוסדיים שבשליטתו (6) תאגיד מסוג אחר שעיסוקו העיקרי קשור בפעילותו השוטפת של המבטח. השקעה בסוגי התאגידים המנויים בפסקה (5) ו-(6) לעיל טעונים אישור מראש של המפקח, ונקבעו הוראות לעניין ההון העצמי הנדרש כנגד החזקה בתאגידים האמורים.

למגדל ביטוח השקעות אשר בהתאם לתקנות ההשקעה תועמדנה בהדרגה כנגד עודף ההון המוכר. לפירוט בעניין ההשקעות שיש להעמיד כנגדן הון, ראה באור 7.ג.4 לדוחות הכספיים.

כאמור לעיל, הוסמכה המפקחת לתת הוראות מפורטות כדי להתאים את חלק מהמגבלות הקיימות על גופים מוסדיים לתנאי שוק משתנים. בהתאם, בחודש פברואר 2016 פורסם **חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים** (אשר החליף חוזר קודם באותו נושא) שמטרתו לקבוע הוראות מפורטות ביחס לחריגה משיעורי השקעה, מינוי דירקטור בתאגיד מכוח החזקת אמצעי שליטה של גופף מוסדי בתאגיד, מסלול השקעה מתמחה, מסלול השקעה מתמחה מחקה מדד, השקעה בשותפות ובזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות, מתן הלוואות לעמית ומבוטח והשתתפות בהלוואות שמעמיד צד שלישי, השאלת ניירות ערך והשקעה בנכסי חוב לא סחירים, עסקה עם צד קשור או באמצעותו, השקעה בצד קשור ובבעל עניין, שליטה והחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח.

עיקרי התיקונים הינם כדלקמן:

(א) העלאת מגבלת ההשקעה הכוללת בשותפויות ותאגידי נדלן מ-4% ל-6%

(ב) הוספת סעיף לגבי השתתפות בהלוואה שמעמיד צד שלישי כלשהוא שעושה חיתום על בסיס עקרונות מודל מוגדרים. הדבר יחשב כאילו ביצע הגוף המוסדי אנליזה ככל ועומדים בתנאים ספציפיים.

(ג) הסעיף לגבי השתתפות בהלוואה שמעמיד בנק או גוף מוסדי תוקן.

(ד) ניתן לתת הלוואה בערבות חלקית או מלאה של מדינת ישראל ככל והגוף המוסדי ביצע אנליזה בעצמו או ע"י אישור ותיקוף אנליזה קיימת ע"י ועדת השקעות.

(ה) תיקון התנאים להיכנס למאגר 3% של הלוואות שלא עומדות בתנאים המנויים ובכלל זה ביטול הדרישה לאישור בטוחה מספקת ובמקומה בחינת הצורך בקבלת בטוחה על ידי הגוף המוסדי.

(ו) הוספת תנאים להעמדת הלוואה לעמית או למבוטח.

(ז) הוספת הוראה לגבי אופן בחינת אפיק מתן ההלוואות לעמיתים או למבוטחים על ידי ועדת ההשקעות של הגוף המוסדי ופירוט הנושאים אליהם עליה להתייחס

בקביעת נוהל בנושא ובהם קריטריונים להעמדת ההלוואה, קביעת בטוחות, קביעת רמת הסיכון וצעדים נדרשים לזיהוי מוקדם של כשלים ולגביית כספי הקרן או הריבית.

(ח) גוף מוסדי רשאי לתת הלוואה לעמית או למבוטח כנגד יתרת החיסכון שלו במסלול השקעה אחר באותה קופה.

(ט) הוספת חובת דיווח חצי שנתית ושנתית לוועדת השקעות בנושא מתן הלוואות לעמיתים או למבוטחים.

26.5.4. **חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 ("חוק חוזה ביטוח")**

החוק מסדיר בעיקר את מערכת היחסים בין המבטח ובין המבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח, וכן קובע הוראות שונות בנושאים העיקריים הבאים: מהות חוזה הביטוח, חובת גילוי ותוצאות אי הגילוי, תקופת הביטוח והתנאים לביטולה או לקיצורה, מעמדם וזכויותיהם של מוטבים, הוראות לעניין תשלומי דמי הביטוח ומועדיהם לרבות קביעת ריבית מיוחדת על הימנעות מתשלום תגמולי ביטוח שאינם שנויים במחלוקת, הוראות לעניין שינויים בסיכון המבוטח, הוראות לעניין אופן תשלומי תגמולי הביטוח לרבות מועד התיישנות לגביהם והוראות שונות המיוחדות לסוגי הביטוח השונים כגון ביטוח חיים, ביטוח תאונות מחלה ונכות, ביטוח נזקים, ביטוח חבות וכו'.

26.5.5. **חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ("חוק השיווק והייעוץ").**

חוק זה מסדיר שני נושאים מרכזיים:

(א) הוראות שעניינן העיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים והפיקוח עליהם.

(ב) הוראות שעניינן מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

עיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים - החוק הגדיר שני עיסוקים הדורשים הכשרה ורישוי - היועץ והמשווק. האבחנה בין ייעוץ לשיווק מבוססת על קיומה של "זיקה" של בעל הרישיון למוצר שהוא משווק. בחוק קבועות הוראות לעניין חובת הרישוי הן של יועץ פנסיוני והן של משווק פנסיוני ותנאיהם, חובות, איסורים והגבלות החלים לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני לרבות הוראות לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני על-ידי תאגיד בנקאי, הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות סמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבוטחים, הוראות הנוגעות למערכת היחסים בין היועץ/הסוכן הפנסיוני ובין הגוף המוסדי שנועדו להשוות הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיוניים, וכן הוראות המקנות לממונה סמכות להשית עיצומים וכן סנקציות פליליות.

לפרטים אודות תיקון לחוק השיווק והייעוץ מחודש דצמבר 2015 שעניינו שיווק מוצרים פנסיונים ותפעולם, והשלכות התיקון האמור על החברה, ראה סעיף 6.3.13 בחלק ב' לעיל.

הסדרת נושא המסלקה הפנסיונית - החוק כולל הוראות שעניינן הסדרת הקמתה והפעלתה של מסלקה פנסיונית, לרבות ההיתרים הנדרשים להקמתה, וכן הוראות שעניינן חובת השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

לתיקונים שפורסמו בתקופת הדוח לחוק האמור ראה סעיפים 26.5.10 ו-26.5.20 להלן.

26.5.6. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012**

התקנות האמורות מהוות חלק מההסדרה הרגולטורית בדמי הניהול של התחום, שנכנסה לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013, וקובעות מודל אחיד לגביית דמי הניהול בשלושת מוצרי החיסכון הפנסיוני (פוליסות ביטוח המוכרות כקופת גמל, פנסיה וגמל),

כך שדמי הניהול נגבים הן מההפקדות והן מהצבירה, וכן קובעות את גובה דמי הניהול המירבי אותן ניתן לגבות ממוצרי החיסכון הפנסיוני.

26.5.7. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד")**

תקנות אלה מסדירות את העברת כספי המוצרים הפנסיוניים וכוללות את ההוראות בנושאים העיקריים הבאים: התנאים להעברתם, הסייגים להעברה, המועדים להעברת הכספים, אופן ההעברה, העברת האחריות הביטוחית, ועוד.

26.5.8. **הצטרפות לקרן פנסיה או קופת גמל**

בחודש מרס 2015 פרסמה המפקחת חוזר בנושא הצטרפות לקרן פנסיה או קופת גמל. מטרת החוזר לקבוע הוראות לעניין הצטרפות עמיתים על ידי מעסיק או בלעדיו. החוזר קובע נוסח אחיד לטופס הצטרפות וטופס עריכת שינויים ואילו דפי מידע יש לצרף לטופס. כמו כן, נקבעו הוראות לעניין המידע שיש למסור לעמית מצטרף ואת אופן הצגת ההודעות לעמית. החוזר מתקן את חוזר העברת כספים בין קופות גמל לצורך שמירת רצף זכויות העמית וקובע כללים להעברת כספים מקרנות פנסיה בהן העמית לא פעיל, לקרן הפנסיה אליה הצטרף העמית לצורך ריכוז חסכונותיו.

בחודש אוקטובר 2015 הודיעה המפקחת כי לאור אישורו בוועדת הכספים של הכנסת של תיקון מספר 13 לחוק הגמל (ראה גם סעיף 26.5.14 להלן) והשינויים שיהיה צורך לבצע בחוזר הקיים כתוצאה מהתיקון, ולאור התאמת לוחות הזמנים לאלו של הממשק האחיד במסלקה, בדעתה לפרסם הוראות שידחו את תחולת החוזר לחודש ינואר 2017.

להערכת החברה, החוזר יחייב היערכות תפעולית על מנת להתאים את הליכי המכירה והתפעול הקיימים בהתאם להוראות החוזר.

26.5.9. **תשלום דמי עמילות לבעל רישיון**

בחודש ינואר 2015 פרסמה המפקחת עמדה **תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון**, בה קבעה כי תשלום דמי עמילות שנגזרים מדמי הניהול שמשלם עמית או מבוטח מעודד בעל רישיון להציע מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר, ואינו עולה בקנה אחד עם חובת הנאמנות של הגוף המוסדי ועם חובתו של בעל רישיון לפעול לטובת לקוחותיו ולא להעדיף את ענייניו האישיים על פני טובת לקוחותיו. בחודש מרס 2015 פורסמה הבהרה לעמדה האמורה. לפרטים נוספים אודות נייר העמדה, נוסח ההבהרה, והשלכות על החברה, ראה סעיף 32.2.2(א) להלן.

26.5.10. בחודש מאי 2015 פרסמה המפקחת **חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית**. החוזר קובע פעולות שעל גופים מוסדיים ובעלי רישיון לבצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בחוזר נקבע, בין היתר, כי כל העברת מידע בין גוף מוסדי לבעל רישיון בנוגע לייעוץ או שיווק מוצר פנסיוני תתבצע באמצעות המסלקה, אלא אם כן קיים ממשק ממוכן בין הגוף המוסדי לבעל רישיון או שלאחרון קיימת גישה למערכת ייעודית בגוף המוסדי.

לפרטים אודות השלכת הוראות החוזר על החברה, ראה סעיף 6.3.6 בחלק ב' לעיל.

26.5.11. בחודש יוני 2015 פרסמה המפקחת **חוזר מסמך הנמקה**. מטרת החוזר הינה לפשט את נוסח מסמך ההנמקה משנת 2009 ושני עדכוניו משנת 2010 ולקבוע פורמט אחיד שיאפשר מיכונו והעברתו באמצעות המסלקה. החוזר קובע באילו מקרים יימסר מסמך הנמקה מלא, ממוקד או סיכום שיחה. במסמך ההנמקה הורחבו חובות הגילוי של בעל הרישיון כך שיהיה עליו לפרט האם המוצר המומלץ מהווה חלק ממבצע לקידום מכירות, מהות התגמול והתנאים לקבלתו. כמו כן, בעל רישיון יציין את הזיקה לגופים מוסדיים מהם הוא מקבל את העמלות הגבוהות ביותר. לצורך כך יידרש הגוף המוסדי להעביר לכל בעל רישיון מידע ביחס לעמלות ששולמו. כמו כן, נקבע בחוזר אופן

העברת וקבלת מסמך הנמקה בפעולות שאינן פנים מול פנים. תחולת החוזר ביום 1.7.2016 למעט החובה להגיש, באמצעות המסלקה, בקשת מידע חד פעמית לכלל הגופים המוסדיים שאינה כוללת פרטי זיהוי של מוצר מסוים, שתחול מיום 1.12.2015 (על פי התיקון לחוזר מחודש נובמבר 2015).

להערכת החברה, החובה לפנות למסלקה בכל פעולת ייעוץ המחייבת הנמקה, תרחיב את המידע הדרוש לבעל הרישיון לבצוע תהליך ההנמקה. לחוזר השלכות תפעוליות המחייבות התאמה של מערכות המכירה.

26.5.12. בחודש אוגוסט 2015 פורסם **תיקון 12 לחוק קופות הגמל**. במסגרת התיקון, הוראת השעה למשיכת כספים בעלי יתרה נמוכה בפטור ממס, תהפוך להוראה קבועה, כך שניתן יהיה למשוך כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה ומקרן ותיקה, אם סך היתרה נמוך מ-8,000 ש"ח.

בנוסף, מעביד לא יוכל להתנות את שיעור הפקדותיו לקופה מסוימת או לסוג מסוים של קופה ואם קיימת התניה כאמור, בניגוד להוראות אלו, יהיה זכאי העובד לשיעור הפקדות הגבוה מבין השיעורים המרביים שהמעסיק עשוי להפקיד לזכות העובד לפי הוראות הדין או ההסכם, עד לתיקון הדין או ההסכם. כמו כן, הוסמכה המפקחת לקבוע הוראות בדבר זכויות וחובות של עמיתים בתקנון קופת גמל וניסוחן. לפרטים אודות השלכות תיקון 12 לחוק קופות הגמל על החברה, ראה סעיף 6.3.7(ב) בחלק ב' לעיל.

26.5.13. בחודש ינואר 2016 פרסמו ברשומות **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים נמוכים), תשע"ו-2016**. בהתאם לתקנות ניתן יהיה למשוך בסכום חד פעמי, ללא חיוב במס, כספים מקופת גמל מורשת אם היתרה בחשבונות העמית נמוכה.

התקנות מגדירות את התנאים למשיכה: לא הופקדו בחשבון כספים מיום 1 בינואר 2014 ואילך, לא הועברו כספים מיום 1 בינואר 2014 ואילך, היתרה הצבורה בכל החשבונות במועד הקובע נמוכה מ-8,000 שקלים ולעניין כספי מרכיב הפיצויים, צריכות להתקיים הוראות הדין למשיכתם.

כמו כן, נקבע כי החברה המנהלת תשלח לעמית, אשר זכאי למשוך כספים, הודעה שבה תפרט את הזכויות למשיכת הכספים ומה המשמעות של הותרתם בקופת גמל. תחילת התקנות ביום 1 בינואר 2016.

26.5.14. בחודש נובמבר 2015 פורסם **תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון 13 והוראות שעה), התשע"ו-2015**. במסגרת התיקון האמור בוטלה ההפרדה בין קופת גמל משלמת לקצבה לקופת גמל לא משלמת לקצבה וההגדרות השתנו ל-"קופת גמל לקצבה" ו"קופת גמל לחיסכון", בהתאמה. בהתאם להוראות החוק קופת גמל לחיסכון מיועדת להפקדות כספים לקיצבה וניתן למשוך ממנה כספים במישרין, בתנאים מסוימים כקבוע בחוק.

כמו כן, מטרת החוק לשכלל את שוק הקצבאות וליצור מוצרי משיכה נוספים, כגון משיכת אנונה[58] בשילוב עם רכישת ביטוח אריכות ימים שניתן יהיה לניידם גם לאחר שחוסך החל לקבל קצבה.

בנוסף, התיקון לחוק מבקש לפתור את בעיית ריבוי החשבונות לחוסכים שנגרם מפתיחת קרן פנסיה חדשה במעבר בין עבודות, על ידי איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה.

בחודש פברואר 2016 פרסמה המפקחת **טיוטת חוזר בעניין איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות**. עניינה של הטיוטה הוא בתרגום הוראת השעה שנקבעה בחוק הגמל בדבר איחוד חשבונות קיימים בפנסיה להוראות ביצוע מעשיות, כדלקמן:

[58] אנונה הינו מוצר שניתן לבצע ממנו משיכה תקופתית מתוך החיסכון בעת פרישה, בשונה מקצבה "קלאסית" שממירה את החיסכון לקצבה לכל החיים.

(א) על חברה מנהלת הושתה חובה להודיע לעמיתים, על כוונת הממונה לאחד חשבונות ועל המידע שהיא נדרשת למסור למפקחת אגב מהלך זה, אלא אם העמית יתנגד למסירת המידע.

(ב) עמיתים שלא יתנגדו לפניית החברה המנהלת, תעביר האחרונה ביחס אליהם את המידע המפורט בחוזר למפקחת וזאת לא יאוחר מיום 15.7.2016 באמצעות קובץ במבנה שהוגדר בחוזר.

(ג) לאחר קבלת הקבצים מכל החברות המנהלות תערוך המפקחת התאמה בין חשבונות של עמיתים פעילים לחשבונות של עמיתים לא פעילים. עם השלמת התהליך יעביר הממונה דיווח לכל חברה מנהלת ביחס לעמיתים הפעילים אצלה שהם עמיתים לא פעילים בקרן פנסיה של חברה מנהלת אחרת ("**עמיתים מועברים**").

(ד) קיבלה חברה מנהלת הודעה על כוונה להעביר עמית מועבר תיידע אותו על הכוונה להעביר כספים מקרנות בהם הוא עמית לא פעיל ואת זכותו להודיע לה שהוא אינו רוצה בניודם וזאת תוך 45 יום ("**המועד לבחירה**").

(ה) לא הודיע עמית מועבר עד למועד הבחירה על התנגדותו להעברת הכספים מחשבונות לא פעילים, תפנה החברה שעתידה לקלוט כספים לא פעילים ("**החברה הקולטת**") לחברה שמעבירה כספים לא פעילים ("**החברה המעבירה**") בבקשת ניוד.

(ו) החוזר קובע לוחות זמנים לביצוע העברת מידע מהמפקחת לחברות מנהלות ולמשלוח בקשות ניוד בין חברות קולטות לחברות מקבלות בשלושה מקטעי זמן.

(ז) נקבעו כללים לגבי עמיתים הפעילים ביותר מקרן פנסיה אחת.

(ח) נקבעה פרוצדורה ייעודית לניוד בין חברות מעבירות לבין חברות קולטות.

בחודש מרס 2016 פורסמה **טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(איסוף, גישה ובקרה בעת איחוד חשבונות)(הוראת שעה), התשע"ו-2016**, שעניינה הוראות ביחס לאופן איסוף מידע, גישה למידע ובקרה במסגרת יישום הוראת השעה, במטרה להבטיח את אבטחת המידע. בין היתר נקבע כי הליך איחוד החשבונות ייעשה באמצעות מערכת מאובטחת באופן אוטומטי וללא צורך בגישה למידע.

לפרטים אודות השלכת ההוראות כאמור על החברה, ראה סעיף 6.3.10 בחלק ב' לעיל.

26.5.15. **דיווח למפקחת על תעריפים**

(א) בחודש אפריל 2015 פרסמה המפקחת **חוזר בדבר דיווח למפקחת על דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני**. מטרת החוזר להסדיר דיווחים של גופים מוסדיים אודות דמי ניהול לצורך הצגתם במחשבון דמי ניהול שיוקם במשרד האוצר. המחשבון יאפשר למצטרפים חדשים להשוות בין שיעורי דמי ניהול בקופות הגמל השונות. גוף שלא ידווח על שיעורי דמי הניהול כאמור, יראו את דמי הניהול המרביים בהוראות התקנון או התכנית כדמי ניהול למצטרפים חדשים. דמי הניהול שידווחו ישמשו כתקרת דמי ניהול למצטרפים חדשים.

להערכת החברה, לחוזר האמור, עשויה להיות השלכה על הגברת התחרות בענף, לרבות על גובה דמי הניהול שיגבו מהעמיתים.

(ב) בחודש נובמבר 2015 **פרסמה המפקחת חוזר דיווח למפקחת על תעריפים בתכניות לביטוח חיים**. מטרת החוזר להסדיר את האופן בו על מבטח לדווח על תעריפי הביטוח חיים לצורך הצגתם במחשבון שיאפשר ללקוחות להשוות בין המבטחים, בנוסף קובע החוזר מה דמי הניהול המרביים שמבטח רשאי לגבות. במסגרת החוזר מוצע לחייב מבטח לדווח למפקחת על תעריפי ביטוח שהוא עתיד לגבות בחלוקה לסוגי ביטוחי ריסק חיים המוגדרים בחוזר ודמי הביטוח

שנקבעו בפועל. כמו כן, נקבעו המועדים, התנאים והפרטים שיש למסור למפקחת אגב הדיווח.

מצטרף יוכל לפנות למבטח באמצעות כתובת שתעמוד לרשותו ומבטח יהיה מחויב לחזור אליו בלוחות הזמנים שנקבעו. מועד התחולה הינו החל מיום 1 במרס 2016.

26.5.16. **שיווק מוצרים פנסיונים ותפעולם**

(א) בחודש ספטמבר 2015 פרסמה המפקחת **חוזר גופים מוסדיים לעניין ביצוע פעולות על ידי גוף מוסדי עבור מעסיק**. במסגרת החוזר נקבעה רשימה סגורה של פעולות שגוף מוסדי יאפשר למעסיק לבצע.

כמו כן, נקבע כי גוף מוסדי יחויב לכבד את ביצוע הפעולות האמורות על ידי גורם מתפעל עבור מעסיק, אם ניתנה לו הרשאה על ידי המעסיק הכוללת את כל הפרטים המפורטים בחוזר. תחילתו של החוזר ביום 1.2.2016.

(ב) בחודש נובמבר 2015 נחתם **הסכם עקרונות קיבוצי לנושא הסדרים פנסיוניים בין ההסתדרות הכללית החדשה ונשיאות הארגונים העסקיים**. במסגרת ההסכם ניתן ביטוי לעיקרי הנושאים הבאים:

(1) מעסיק יישא בעלות תפעול ההסדר של עובדיו בסכום או בשיעור מינימאלי, לפי הגבוה.

(2) ארגון עובדים יקבע פוליסת ברירת מחדל לעובדיו, ומקום בו אין ארגון יציג המעסיק יבחר הסכם ברירת מחדל. בחירת מוצר ברירת המחדל תבוצע במסגרת הליך תחרותי שיתבצע על בסיס עקרונות שייקבעו על ידי הממונה.

(3) יש לפעול לכך שיצרנים יורידו מדמי הניהול הנגבים מהמבוטח את עלויות התפעול שייגבו מהמעסיק.

(4) הצדדים יפנו למפקחת על מנת שתעגן את האמור בהסכם העקרונות בהסדר התחיקתי.

(ג) בחודש דצמבר 2015 פורסם **חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016)**, **התשע"ו-2015**. במסגרת תיקון החוק מוסדרים הנושאים כדלקמן:

(1) עיגון זכות העובד לקבל ייעוץ מבעל הרישיון שבו בחר ואיסור על מעסיקו להתנות על בצוע העסקה במוצר על ידי בעל רישיון מסוים או לתת הטבות לעובד בגין בחירה בבעל רישיון מסוים.

(2) קביעה כי סוכן ביטוח פנסיוני לא יוכל לשווק מוצר פנסיוני או לקבל בשלו עמלה אם הוא או גוף קשור בו מבצע עבור המעביד שירותי תפעול, אלא אם יתקיימו התנאים המנויים בהצעה, ביניהם, חובת גביית תשלום, בסכום או בשיעור מינימאלי, בגין שירותי תפעול מהמעסיק.

(3) לקוחות להם ידע מספק לביצוע פעולות יוכלו לבצען ללא צורך בייעוץ.

(4) ייאסר על סוכן ביטוח פנסיוני לקבל כל טובת הנאה בקשר עם הפצת מוצר או ביצוע פעולה במוצר למעט תשלומים ישירים מהלקוח או קבלת עמלה מגוף מוסדי.

להסדרה האמורה, עשויה להיות השלכה משמעותית על הגברת התחרות בענף ועל גובה דמי הניהול שיגבו מהעמיתים וכמו כן על ערוצי ההפצה של ההסדרים הפנסיוניים.

(ד) לפרטים אודות תיקון **לחוק השיווק והייעוץ מחודש דצמבר 2015** שעניינו שיווק מוצרים פנסיונים ותפעולם, והשלכות התיקון האמור על החברה, ראה סעיף 6.3.13 בחלק ב' לעיל.

26.5.17. בחודש דצמבר 2015 **פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015**, במסגרתו בוצע תיקון לפקודת מס הכנסה אשר מצמצם את הטבות המס להפקדות לחיסכון פנסיוני לבעלי משכורת גבוהה כך שהחל משנת 2016 היא תחול עד לתקרה של פעמיים וחצי מהשכר הממוצע במשק, וזאת חלף ארבע פעמים השכר האמור כקבוע היום. כמו כן, ההטבה שניתנת בגין רכישת ביטוח אובדן כושר עבודה תקטן עקב הקטנת סכום התקרה לפעמיים וחצי מהשכר הממוצע במשק.

26.5.18. בחודש דצמבר 2015 פרסם הממונה **חוזר בעניין שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים**. עניינו של החוזר, לדברי המפקחת, הוא במתן אפשרות לשווק פוליסות המגלמות מקדם מובטח למבוטחים שהם בעלי פוליסה כזו ומבקשים לבצע ניוד וכן בהוראות לעניין שימור פוליסות כאמור. המפקחת תתיר ניוד פוליסות עם מקדם מובטח לפוליסה חדשה בכפוף לקיומם של כל התנאים הבאים:

(א) הניוד יהיה על סך הכספים המנוהלים בפוליסה הקיימת.

(ב) סכומי ההפקדה בפוליסה החדשה יהיה זהים לפוליסה ממנה ינוידו הכספים.

(ג) הגדלת הפקדות תתאפשר רק במקרים הקבועים בטיוטה - הצמדה, הגדלת שכר או הגדלת הפקדות.

(ד) לעניין המקדמים יתקיימו כל התנאים הבאים:

הפוליסה החדשה תכלול את כל התנאים הקיימים בפוליסה המנוידת לעניין מקדמי הבטחת תוחלת ובכלל זה טבלת המקדמים והנוסחה להתאמת המקדם לפני פרישה, במקרים של פערי ריבית למקבלי קצבה תבוצע התאמה, המקדמים יצורפו לפוליסה החדשה באמצעות נספח לכיסוי ביטוחי לאריכות ימים ("**נספח לאריכות ימים**").

(ה) לגבי נספח לאריכות ימים יתקיימו כל אלה:

הנספח יתומחר בנפרד מיתר תנאי הפוליסה, הפרמיה שתשולם בגין הנספח תהיה דינאמית ותותאם לשינויים בסיכון התארכות תוחלת החיים וזאת בהתאם לנוסחאות הקבועות בנספח לחוזר, תחול חובת יידוע על כל עדכון בפרמיה הנגבית לפי נספח לאריכות ימים ונקבעו לוחות זמנים לכניסת ייקור לתוקף.

(ו) במתן המלצה לנייד פוליסה עם מקדמים יש לכלול במסמך ההנמקה התייחסות מילולית ומספרית לנספח אריכות ימים ועלותו הצפויה תחת תרחישים שונים של שינוי בתוחלת החיים ולמסלולי קצבה הקיימים בפוליסה החדשה וכאלה שאינם נכללים בפוליסה כאמור.

(ז) נקבע כי יש לפרסם באתר האינטרנט של מבטח נתונים ביחס למקדמים ולטבלאות המקדמים.

(ח) דירקטוריון מבטח יקבע את מדיניות החברה לעניין שיווק פוליסות חדשות או שיעור שמי ניהול בפוליסות קיימות אגב הליך שימור.

להשלכות החוזר האמור על החברה, ראה סעיף 6.3.3(א) בחלק ב' לעיל.

26.5.19. **תשלומים לקופות גמל**

(א) בחודש אוגוסט 2014 **פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014**. במסגרת התקנות נקבעו הנחיות ביחס לאופן ומועד ביצוע הפקדות של מעסיקים למוצרים פנסיוניים של עובדיהם המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים ובמידע שעל מעסיקים למסור לגופים המוסדיים אגב ביצוע ההפקדה. כן חויבו מעסיקים לשלם ריבית במקרה של עיכוב בהפקדה. הגופים המוסדיים, חויבו במתן היזון חוזר למעסיקים במועדים וביחס לפרטים המנויים בתקנות.

(ב) בחודש פברואר 2015 פרסמה המפקחת הנחייה בעניין **היערכות ליישום תקנות תשלומים לקופת גמל**. עניינה של ההנחיה היא בקביעת הוראות ואבני דרך ליישום התקנות לקראת כניסתו לתוקף של ממשק המעסיקים שהוקם במסלקה לצורך מימוש הוראות התקנות ביום 1.1.2016. המפקחת הנחתה את הגופים המוסדיים לערוך תכנית מפורטת ליישום התקנות, לאשרה בדירקטוריון ולבצע מעקב אחר מימושה באמצעות דירקטוריון הגוף המוסדי והכל לקראת בדיקות האינטגרציה שיבוצעו מול המסלקה בחודש אוקטובר 2015.

(ג) בחודש דצמבר 2015 פרסמה המפקחת **תיקון לתקנות הפיקוח של שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ו-2015** ("**תקנות התשלומים**").

במסגרת התיקון בוצעו בתקנות התשלומים השינויים הבאים:

(1) מעסיק המעסיק עד חמישה עובדים יהיה פטור מחובת דיווח של כל הפרטים הקבועים בתקנות ביחס לכל הפקדה ובלבד שעמד בכל התנאים הקבועים בתקנות לעניין זה.

(2) הוארך המועד למשלוח היזון חוזר מסכם על ידי גוף מוסדי לחמישה ימי עסקים ונקבע מועד חדש להיזון חוזר שנתי, ביום 28.2 בכל שנה.

(3) תחולת התקנות למעסיק 100 עובדים ומעלה נדחתה ליום 1.2.2016.

(4) נדחו לוחות הזמנים הקבועים בתקנות לעניין דיווח במבנה אחיד ולעניין חובת מתן היזון חוזר על ידי גוף מוסדי ביחס למעסיק המעסיק בין 50-100 עובדים - ליום-1.7.2016 ולמעסיק המעסיק פחות מ-50 עובדים - ליום 1.1.2017.

(ד) בחודש דצמבר 2015 פרסמה המפקחת **חוזר בעניין תשלומים לקופת גמל**. מטרת החוזר להשלים את התהליך של הממשק של גופים מוסדיים מול מעסיקים על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("**תקנות התשלומים**") כדלקמן:

(1) על גופים מוסדיים הושתה חובה להודיע למעסיק שאינו עומד בהוראות תקנות התשלומים בלוחות הזמנים שנקבעו בחוזר ולשוב ולתזכר את המעסיק וליידע אותו כי הממונה רשאי להשית עליו עיצום כספי.

(2) גוף מוסדי יידרש לרכז מידע על מעסיקים שאינם עומדים בהוראות תקנות התשלומים על פי הפורמט המצורף לחוזר.

(3) נקבעו חובות דיווח שעל מעסיק למסור בגין הפסקת הפקדות ועל אי שיוך הפקדות במועדים שנקבעו בחוזר.

(4) נקבעה פרוצדורה של השבת תשלום ביתר ששילם המעסיק.

(5) הובהר שהאחריות על חלוקת כספים נכונה בין חשבונות/פוליסות של עובד באותה קופת גמל, ככל שהמידע הועבר על ידי המעסיק, תחול על הגוף המוסדי.

להערכת החברה, יישום ההוראות המפורטות לעיל מצריכה הערכות מיכונית מצד החברה, וכן הוראות החוזר מאפשרות את יצירתם של גופים מתפעלים המתחרים למנהלי ההסדר, וכן את יצירתם של ממשקים ישירים עם המעסיקים.

26.5.20. **הוראות המתייחסות למסלקה/מבנה אחיד**

(א) בחודש מרס 2015 פרסמה המפקחת מסמך ובו הודיעה על לוחות הזמנים ליישום הרחבת תכולת הפעילות במסלקה ולוחות הזמנים הצפויים לפרסום הנחיות נוספות בקשר עם הפעלת המסלקה. נקבעו לוחות זמנים המתייחסים לממשק אירועים, ממשק מעסיקים וממשק ניודים. האצת החיוב בכל הקשור לממשקים שפורטו לעיל, משקפים את המגמה שהייתה ביסוד הקמת המסלקה לשכלל את מתן המידע בתחום הביטוח וחיסכון ארוך הטווח, ובין היתר, להערכת החברה להגדיל את העסקאות הישירות בתחום, לעיתים על חשבון מנהלי הסדר/משווקים, וכל זאת מלבד ההערכות התפעולית של הגופים המוסדיים הנדרשת ליישום ממשקים אלה.

(ב) בחודש מאי 2015 פורסם חוזר תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית. החוזר קובע הוראות לגבי דמי השימוש למסלקה שגוף מוסדי ומשתמש שאינו גוף מוסדי צריכים לשלם.

(ג) בחודש מאי 2015 פורסם חוזר מבנה אחיד. בחוזר הוטמעו הערות השוק לגבי תפקידה של חברה מנהלת שרכשה כיסויים ביטוחיים לעמיתיה, נספח א' "ממשק אחזקות", נספח ד' "ממשק אירועים", ותוך כך פעולת ביטול ייפוי כח, קודי דיווח בממשק היזון חוזר ותיקוני נוסח לממשק יתרות פיצויים. החוזר נכנס לתוקף החל מיום 1 לנובמבר 2015, מועד התחילה עבור ביטוחים קבוצתיים נקבע לפברואר 2016.

(ד) בחודש אוגוסט 2015 פרסמה המפקחת את **טיוטת חוזר מבנה אחיד המשלימה את הנספחים הנוספים של הממשק הניוד שלא פורסמו בעבר**. תאריך התחולה הצפוי הוקדם לרבעון השלישי של 2016, כלומר ממועד זה העברת מידע בקשר לניוד כספים יבוצע באמצעות המסלקה בלבד.

(ה) בחודש אוגוסט 2015 פרסמה המפקחת עדכונים והבהרות לכללי מערכת היערכות לגרסה 4, לאור מסקנות שהופקו מביצוע שלב א' של האינטגרציה. הכללים באים להנחות ביחס לאופן יישום הוראות החוזר מבנה אחיד ולנהלי העבודה שידרשו בעבודה מול המסלקה הפנסיונית. העדכונים מתייחסים לאופן יישום ותהליך עבודה בבקשות לביצוע פעולת עדכון פרטים אישיים, בקשות מידע שינויים בממשקי "**אירועים**" ו"**משוב מנהלי**", בקשות לקבלת מידע בקשות מפיץ לקבלת מידע פרודוקציות או בקשות לביטולן ובבקשות מידע שינויים בממשק "אחזקות".

(ו) בחודש אוגוסט 2015 פורסמה **טיוטת כללי מערכת היערכות לשלב 5** - דיווח הפקדות וביצוע תיקונים בדיווח על הפקדות מעסיקים. הכללים באים להנחות ביחס לאופן יישום הוראות החוזר מבנה אחיד ולנהלי העבודה שידרשו בעבודה מול המסלקה הפנסיונית לקראת כניסתן לתוקף של תקנות תשלומים לקופת גמל בתחילת 2016.

(ז) בחודש אוקטובר 2015 פורסמה **טיוטת כללי מערכת בנושא רישום מעסיקים וגורמים מתפעלים לשירותי המסלקה הפנסיונית**. לקראת תחילת העבודה על בסיס ממשק מעסיקים מינואר 2016 , המסלקה מאפשרת רישום של מעסיקים או נציגיהם (כגון רואה חשבון מייצג, סוכן מפעלי, לשכת שכר, ספק שירותי תפעול וכד'.) טיוטת הכללים מפרטת עניינים טכניים כגון הגורמים הרשאים להירשם, אופן הרישום, אופן עדכון הפרטים, אמצעיים פיזיים הדרושים להתחברות, תשלום עבור השירות ונושאי אבטחת מידע והרשאות.

26.5.21. **מנגנון לבחירת קרן ברירת מחדל**

בחודש מרס 2016 פורסם חוזר שעניינו בקביעת מנגנון לבחירת קופת גמל לעובד שלא בחר קופת גמל אחרת על אף שניתנה לו ההזדמנות לעשות כן.

החוזר קובע, כי חברה מנהלת של קופת גמל תאפשר הפקדת תשלומים של מעסיק וצירוף לקופת גמל של עובד שלא מילא טופס הצטרפות לקופת גמל שבניהולה, וכן מעסיקים יהיו רשאים להפקיד תשלומים בעד עובד כאמור, רק לקופת ברירת מחדל נבחרת, שהיא אחת משתי קופות פנסיה חדשות מקיפות לפחות שתקבע המפקחת אחת לשלוש שנים (לראשונה לפני 1.9.2016 - **"המועד הקובע"**) (**"קרן ברירת המחדל הנבחרת"**) או קופת גמל לקצבה או קרן השתלמות שנבחרה על ידי אותו מעסיק לתקופה שלא תעלה על חמש שנים במסגרת הליך תחרותי המאפשר לכל חברה המנהלת סוג קופת גמל רלוונטי הזדמנות שווה להשתתף בו (**"קופת ברירת מחדל אחרת"**).

קרן ברירת מחדל הנבחרת - ביום 16 במרס 2016 פורסמה טיוטה של כללים לגבי הליך קביעת קרנות ברירת מחדל נבחרות שיפעלו החל מהמועד הקובע ולגבי שיעור דמי הניהול שייגבו על ידן בפועל.

במסגרת הכללים להליך הבחירה כאמור, נקבע כי חברה מנהלת של קרן פנסיה מקיפה המעוניינת להיקבע כקרן ברירת מחדל נבחרת תגיש למפקחת הצעה לדמי ניהול מעמיתים חדשים כמשמעותם בחוזר, בשיעור דמי ניהול מרביים שיהיה מעל 0% מיתרה צבורה ומההפקדות בין 0% ל-2%. ההצעות ידורגו בהתאם לנוסחה המפורטת בטיוטה, כאשר תינתן עדיפות לקרן פנסיה שנתח השוק שלה מתוך סך ההפקדות לקרנות פנסיה חדשות מקיפות בשנה שקדמה למועד הקובע נמוך מ-5%.

עוד נקבע, כי שיעור דמי הניהול המרביים שייגבו בפועל על ידי קרנות ברירת המחדל הנבחרות יהיו נגזרת של הצעתן כאמור, בהתאם לנוסחה המפורטת שם ובהתאם להוראות החוזר ויהיו בתוקף לגבי עמיתים שצורפו אליה במהלך התקופה שבה היא נקבעה כקרן ברירת מחדל, למשך 10 שנים לפחות ממועד הצטרפותם.

קופת ברירת מחדל אחרת - החוזר כולל הוראות בדבר היקף הכיסויים הביטוחיים במסלול ברירת המחדל ובדבר אופן ביצוע ההליך התחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל אחרת, ובכלל זה את בחירת הקריטריונים הבלעדיים לפיהן תיבחר קרן ברירת המחדל האחרת.

במסגרת הקריטריונים שייבחנו, על המעסיק להתחשב במדד השירות האחרון שפורסם על ידי המפקחת, תשואת קופת הגמל במסלול ההשקעות שהוא ברירת המחדל של הקופה ושיעור דמי הניהול המוצעים, אשר משקלו בבחירת קופת ברירת המחדל לא יפחת מ-50%. החוזר קובע כי חברה מנהלת לא תוכל להיבחר בהליך התחרותי אם צד קשור שלה מספק שירותי סליקה של הכספים המופקדים או בקרה על הפקדתם, או אם היא או צד קשור שלה מספקים לעובדי המעסיק כיסויים ביטוחיים משלימים לאלו שנכללו בקופת ברירת המחדל, אלא אם שיעור דמי הניהול שהציעה במסגרת ההליך התחרותי היה הנמוך ביותר מהשיעורים שהוצעו בהליך. התחרותי כאמור.

לפרטים אודות השלכות החוזר על החברה, ראה סעיף 6.3.8 בחלק ב' לעיל.

26.5.22. בחודש אוקטובר 2015 פרסמה המפקחת **טיוטת חוזר בעניין תקנון אחיד לקרן פנסיה מקיפה.** עניינה של הטיוטה הוא בקביעת נוסח אחיד לתקנון. חברה מנהלת יכולה לקבוע הוראות שלא בהתאם להוראות שבנספח לטיוטת החוזר, ובמקרה זה, יש לפעול להגשת השינוי בהתאם להוראות הקבועות בחוזר הנהגת תכנית ביטוח וקרן פנסיה. על חברה מנהלת להודיע לעמיתים בכתב על עדכון התקנון 60 יום לפני מועד התחולה והשינויים שיחולו לגביו בכיסוי הביטוחי.

לפרטים אודות השלכות טיוטת החוזר על החברה, ראה סעיף 6.3.9 בחלק ב' לעיל.

26.5.23. בחודש ינואר 2016 פורסם **דוח של הצוות להגברת הוודאות בחיסכון הפנסיוני** שהקים משרד האוצר בו נטלו חלק מנכ"ל האוצר, הממונה, החשב הכללי, הממונה על התקציבים ועוד. הצוות הוקם לצורך בחינת יעדים אסטרטגיים של משרד האוצר להשגת חיסכון פנסיוני הולם לציבור והשימוש באג"ח ייעודי לצורך הגשמת מטרה זו. אלה עיקרי מסקנות הצוות:

(א) בכפוף להתאמות בניהול החוב ובהתבסס על הנחות וזרם ההנפקות שינבע מהם, הפגיעה בגמישות החיוב היא ברת ניהול וכן לא צפויה חריגה משמעותית בעלות הריבית במסגרת תקציב המדינה.

(ב) אין מניעה להמשיך להשתמש במכשיר של אג"ח מיועדות בכפוף לכך שלא יחרגו מהשימוש הקיים.

(ג) אין מקום לסטות מהמדיניות הקיימת ויש להמשיך ולהקצות את אגרות החוב הקיימות בעד 30% מנכסי הקרנות החדשות המקיפות ומנכסי הקרנות הוותיקות בלבד.

הצוות ממליץ על הגדלת היקף הקצאת אגרות החוב המיועדת לפנסיונרים, הזקוקים לרמת וודאות בקצבה ושיעור דומה לשיעור החוסכים שהוא על סף גיל פרישה, בכפוף להפחתת ההקצאה המיועדת לחוסכים צעירים שכן לחוסכים צעירים יש אופק השקעה ארוך יותר ובאפשרותם לקחת סיכונים גבוהים יותר בשוק ההון.

(ד) נבחנה האפשרות להעמיד חלף הכלי הממשלתי מכשיר ביטוחי מתאים. הצוות מצא כי ישנן מגוון חלופות להבטחת תשואות פרט לאג"ח מיועדות, אולם כרגע אין בנמצא כלי בשימוש כמו אג"ח ייעודי.

(ה) הצוות ממליץ לבחון פיתוח כלי ביטוחי באמצעות שוק ההון שיבטיח הגנה מפני משברי קיצון בשוק ההון.

26.5.24. בחודש אפריל 2015 פרסמה המפקחת **את טיוטת חוזר ביטוח לקווים מנחים לעניין תכנית לביטוח אובדן כושר עבודה**. מטרת הטיוטה ליצור מבנה אחיד ומודולרי לתכניות לביטוח אובדן כושר עבודה. בהתאם לטיוטה, תכנית לביטוח אובדן כושר עבודה תכלול תכנית בסיסית שאליה יהיה ניתן לצרף נספחים עם הרחבת הכיסוי הבסיסי, לרבות מטריה ביטוחית, וזאת בהתאם לתנאים שנקבעו בטיוטה. הטיוטה קובעת הוראות לתכנית הבסיסית שאמורות ליצור אחידות בתנאי הפוליסות ולאפשר למבוטחים להשוות בין התכניות השונות. טיוטת החוזר צפויה להיכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2016. הוראות טיוטת החוזר יחולו על תכניות חדשות שישווקו ממועד התחילה ובעת חידוש פוליסות ביטוח קבוצתי.

הטיוטה, מבקשת לייצר אחידות בכיסויים הנמכרים, ובמסגרת התיקונים המוצעים נוספו כיסויים שאינם תואמים את הכיסויים הנמכרים כיום. הטיוטה מצויה בדיונים בין חברות הביטוח והתאחדות חברות הביטוח ומוקדם להעריך, בשלב זה, מה תהיינה ההשפעות של הטיוטה על מוצר זה.

26.5.25. בחודש יוני 2015 פרסמה **המפקחת טיוטת תיקון לתקנות דמי עמילות מרביים בביטוח חיים ומבנה אגב הלוואה לדיור**. טיוטת תיקון התקנות מוסיפה מגבלה על דמי עמילות מקסימאליים שניתן לשלם לסוכן בגין מכירת ביטוח חיים אגב משכנתא, בנוסף למגבלה בגין ביטוח מבנה.

להערכת החברה לטיוטה האמורה, לא צפויה להיות השלכה מהותית על החברה.

26.5.26. בחודש יולי 2015 פרסמה המפקחת **טיוטת חוזר בעניין תכנית ביטוח חיים בדמי ביטוח קבועים**. המפקחת מציינת כי תכניות לביטוח חיים ריסק הן פוליסות שמבוטח קונה לתקופות ביטוח ארוכות בדמי ביטוח קבועים, אולם במקרים רבים המבוטח בוחר להקטין או לבטל את הכיסוי לפני תום תקופת הביטוח, כאשר הצורך הביטוחי בו קטן.

על פי הטיוטה המפקחת מתכוונת לאסור על מכירת פוליסות ריסק חיים בדמי ביטוח קבועים לתקופה העולה על 5 שנים, לרבות ריסק ייעודי להלוואה למשכנתא.

החברה החלה לשווק תכנית חדשה לביטוח חיים בפרמיה קבועה, וככל שלא יחול שינוי בטיוטה תאלץ להפסיק לשווק תכנית זו.

26.5.27. בחודש יולי 2015 פרסמה המפקחת **טיוטת חוזר לתיקון הקודקס בפרק ההלוואות**. עניינו של החוזר הינו תיקון ההוראות שעוסקות במתן בהלוואות לעמיתים ומבוטחים. במסגרת התיקון מוצע לעשות שינוי באופן בדיקת הבטוחות שעומדות לרשות הלווה ודירוג ההלוואה בהתאם, כדלקמן:

(א) כסף שאינו נזיל במועד הפירעון הסופי של ההלוואה לא יכול להיחשב כבטוחה.

(ב) על וועדת ההשקעות לבחון את אפיק ההלוואות למבוטחים כפי שהיא בוחנת כל השקעה אחרת ולקבוע נוהל מתאים בהתאם למדיניות הדירקטוריון בעניין שיתייחס, בין היתר, ליכולת ההחזר של הלווה וטיב הבטוחות.

(ג) משקיע מוסדי ידווח לוועדת ההשקעות אודות תהליכים שננקטו לבחינת הצורך בהפחתת שווי נכסים בהתייחס להלוואות למבוטחים ועמיתים ונושאים נוספים שמפורטים בחוזר.

להערכת החברה, יישום טיוטת החוזר מחייבת שינוי מהותי, לרבות היבטים תפעוליים, בכל מערך ההלוואות לעמיתים, אשר עשויה להשפיע על צמצום היקף ההלוואות הניתנות לעמיתים. כמו כן, טיוטת החוזר עלולה להכביד על תהליכי השימור של העמיתים, אם כי להערכת החברה, ההשפעה הכוללת על החברה אינה משמעותית.

בחודש פברואר 2016 פורסם חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, כמפורט בסעיף 26.5.3 לעיל. החוזר כאמור קובע הוראות ביחס למתן הלוואה למבוטח או לעמית, כדלקמן:

(1) תנאים בהתקיימם גוף מוסדי רשאי לתת הלוואה למבוטח או לעמית, כנגד יתרת החיסכון הצבורה שלו, למעט כספים בגין מרכיב הפיצויים.

(2) נושאים שאליהם צריך להתייחס נוהל להעמדת הלוואות למבוטחים ולעמיתים ולגבייתן, אשר על פיו תפעל ועדת השקעות של גוף מוסדי בבואה לבחון את אפיק ההלוואות למבוטחים ולעמיתים.

(3) קביעה כי גוף מוסדי רשאי לתת הלוואה לפי סעיף (1) לעיל גם לעמית או למבוטח או עמית הנמצאים במסלול אשר לא מאפשר נטילת הלוואה, כנגד יתרת החיסכון הצבור שלו, ממסלול השקעה אחר באותה קופה המנוהלת על ידי הגוף המוסדי, וכן כי גוף מוסדי רשאי לאפשר למבוטח או לעמית שעבר ממסלול השקעה אחד למסלול השקעה אחר באותה קופה המנוהלת על ידי הגוף המוסדי להמשיך לשלם את ההלוואה שנטל במסגרת המסלול הראשון על אף שעבר למסלול אחר.

(4) הוראות לעניין חובת דיווח רבעונית של גוף מוסדי לוועדת הביקורת אודות מצבת הלוואות עדכנית של נושאי משרה באותו רבעון.

(5) חובת דיווח חצי-שנתית לפחות, של משקיע מוסדי לוועדת ההשקעות.

26.5.28. בחודש יולי 2015 פרסמה המפקחת **טיוטות לתיקון חוזר הוראות לניהול קרן חדשה וחוזר הוראות לדיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות**, זאת בהמשך לטיוטה בדבר הנחת התשואה במקדמי המרה לקצבה מאוגוסט 2013.

מטרת הטיוטות להתמודד עם הסבסוד הצולב שנוצר כתוצאה מחישוב מקדמי המרה לקצבה לפורשים בהתאם לריבית גבוהה מריבית השוק. בהתאם לטיוטות חברה מנהלת תקבע מקדם שבאמצעותו תוכל לעדכן את קצבת הפנסיונר. ככל שהריבית בשוק תמשיך להיות נמוכה, תקטן קצבת הפנסיונר לאורך התקופה. כמו כן, נקבעו

הוראות ביניים לגבי עמיתים שהגיעו לגיל פרישה לפני אוגוסט 2015 וטרם החלו לקבל קצבה.

להערכת החברה, לביטול הסבסוד הצולב קיימת חשיבות גבוהה בשיפור, בהתאמה ובהקצאה הנכונה בין ההתחייבויות לנכסים בחישוב הזכויות האישיות של כל מבוטח ופנסיונר. כמו כן, יישום החוזר עשוי לקדם את התחרות על הכספים המיועדים לתשלום קצבאות סמוך לגילאי הפרישה. החברה טרם בחנה את ההיבטים התפעוליים של יישום הפתרון המוצע.

26.5.29. **תזכיר חוק הפיקוח לעניין קופת גמל להשקעה**

בחודש מרס 2016 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 15), התשע"ו-2016. במסגרת התזכיר מוצע לאפשר לחברות מנהלות לשווק קופת גמל להשקעה. לפרטים נוספים לרבות השלכות התזכיר האמור על הקבוצה, ראה סעיף 6.3.14 בחלק ב' לעיל.

26.5.30. בחודש יולי 2015 פרסמה המפקחת **טיוטה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009 ("תקנות קופת גמל בניהול אישי").** עניינן של הטיוטות הינו בביצוע שינויים בתקנות האמורות, כדלקמן:

(א) גוף מוסדי יקיים הליך תחרותי לצורך רכישת שירותי ברוקראז' בו ישתתפו שמונה משתתפים במקום ארבעה לפי הנוסח כיום. הליך כאמור יתקיים אחת לשלוש שנים ויתקיים ביחס לכל אפיק השקעה בנפרד.

(ב) גוף מוסדי לא ירכוש שירותי ברוקראז' או מטבע חוץ מצד קשור ומבנק הנותן לקבוצת משקיעים שירותי ניהול או שירותי תפעול ("**בנק קשור**").

(ג) גוף מוסדי יקיים הליך תחרותי לרכישת שירותי קסטודיאן. ההליך יתקיים אחת לשלוש שנים בין חמישה משתתפים לפחות.

(ד) ייאסר על קבוצת משקיעים לרכוש שירותי קסטודיאן מבנק קשור.

הגופים המוסדיים בקבוצה רוכשים שירותי ברוקראז' וקסטודיאן, בין היתר, מתאגיד בנקאי המספק לאחד הגופים המוסדיים בקבוצה, באמצעות גוף הקשור לו, שירותי תפעול לקופות הגמל שבניהולו. לחברה אין יכולת להעריך, בשלב זה, כיצד יפעל אותו תאגיד אם ההסדרה תתקבל באופן סופי.

בחודש נובמבר 2015 פורסמה **טיוטת תיקון לתקנות קופת גמל בניהול אישי**. במסגרת התיקון מוצע, בין היתר, לאפשר לחוסך להשקיע את כספו גם באמצעות מנהלי תיקים זרים שהם תושבי מדינת חוץ מאושרת ומורשים לעסוק בניהול תיקים באותה מדינה, וכן נקבע כי קופת ביטוח לא תוכל לשמש כקופת גמל בניהול אישי. בנוסף, מוצע לאפשר הרחבה מסוימת של הכספים אשר ניתן לנהל בקופת גמל בניהול אישי, אשר אינם נמצאים בליבת החיסכון הפנסיוני של עמיתי קופות הגמל, כמפורט שם ומוצע להגביל את הפקדותיו של העמית בכל חשבונותיו בקרנות השתלמות אשר מנוהלים בקופת גמל בניהול אישי, לארבע פעמים "הסכום הקובע". במסגרת התיקון נקבעו גם הוראות לעניין מעבר עמית קופה או מסלול, כללים להתרת הוצאות הנובעות מהשקעה של החוסך בתעודות סל וקרנות נאמנות, ולאפשר השקעה בנכסי השקעה נוספים.

המידע המופיע בסעיף 26.5 בכל הקשור ליישום ו/או להערכות החברה בכל הקשור ליישום ההוראות המפורטות בסעיף זה, בין אם מדובר בטיוטת הוראות ובין אם מדובר בהוראות סופיות, הינו מידע צופה פני עתיד וככל שמדובר בטיוטות, הוא מתבסס על ההוראות המוצעות כיום, כאשר אין כל בטחון שזה יהיה הנוסח הסופי וטרם ידוע אם במקביל יוכנסו תיקונים נוספים או לא. כן הנ"ל מבוסס על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו

הגופים הפועלים בשוק, הערכות אלה עשויות שלא להתממש אם ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי.

26.6. **תחום ביטוח בריאות - הוראות דין מהותיות והסדרים תחיקתיים שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו (לרבות טיוטות)**

26.6.1. **ביטוח בריאות פרט**

(א) בחודש ספטמבר 2015 פורסמו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל), התשע"ה-2015** ("**תקנות פוליסה אחידה**").

תקנות פוליסה אחידה קובעות כי פוליסות עם כיסוי ביטוחי אחיד עבור חברות הביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל כולל התייעצויות עם רופא מומחה אגב ניתוח או אגב טיפול מחליף ניתוח (**"פוליסות ניתוחים"**), אשר משווקות החל מיום 1 בפברואר 2016, ינוסחו כפוליסה אחידה, הכוללת כיסויים שתנאיהם קבועים בתקנות. מבטח לא יוכל לשנות מהתנאים האמורים למעט אם השינוי אושר מראש ובכתב על ידי המפקחת. כמו כן נקבע כי אם וכאשר תורה המפקחת, יחולו בפוליסת הניתוחים התנאים הבאים:

(1) פוליסת ניתוחים תכלול את כל התנאים המפורטים בתוספת הראשונה לתקנות פוליסה אחידה, ובכלל זה: הגדרות של מונחים, הגדרה של מקרה ביטוח; ניתוח או טיפול מחליף ניתוח שבוצע במבוטח בתקופת ביטוח או התייעצות שקיים, הכיסויים שייכללו בפוליסה, אורך תקופת האכשרה יהיה 90 יום למעט בכיסויים כאמור הנוגעים להיריון או לידה וכן נקבעו חריגים לכיסוי.

(2) יש לקבוע דמי ביטוח אחידים לכל קבוצה לפי קבוצות הגיל המנויות בתקנות, בכפוף למקרים שהוגדרו.

(3) דמי הביטוח ישתנו במהלך תקופת הביטוח בהתאם לשינוי בגיל המבוטח.

(4) למפקחת הוקנתה סמכות לקבוע תנאי השתתפות עצמית בשיעורים עליהם תורה.

(5) למפקחת הוקנתה סמכות להורות על שילוב תנאי לפיו הליך יבוצע רק באמצעות ספק שירות שיש לו הסדר עם המבטח.

(6) אסור להתנות רכישת פוליסה ברכישת כיסוי ביטוחי אחר או ביטול פוליסה בביטול כיסוי ביטוחי אחר.

התקנות חלות על פוליסות שיונהגו או יחודשו ממועד תחילתן של התקנות שנקבע ליום 1.2.2016.

בהמשך לפרסום התקנות כאמור, בחודש ספטמבר 2015 פורסם חוזר ביטוח **"הוראות יישום לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(ביטוח)(תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל), תשע"ה-2015"** מיום 24 בספטמבר 2015 הקובע הוראות ליישום התקנות האמורות. החוזר קובע הוראות לעניין פניה למבוטחים שהיו מבוטחים ערב כניסת התקנות לתוקף בפוליסות אלו לגבי אפשרות מעבר לפוליסה התואמת לתקנות וכן תנאים לצירוף מבוטח המביע רצון להצטרף לפוליסה תואמת לתקנות.

לפרטים אודות השלכות ההוראות כאמור על החברה, ראה סעיף 9.3.1 בחלק ב' לעיל.

(ב) בחודש נובמבר 2015 פורסם **חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015**.

במסגרת החוק נקבע כי מבטחים לא יוכלו להציע יותר שירות המציע החזר הוצאות רפואיות במקרה של בחירת רופא מנתח או רופא מייעץ, אלא שירות של "הסדר" בלבד, שהוא הסכם בין המבטח או קופ"ח לבין רופא מומחה או המוסד הרפואי ולפיו מלוא התשלום המגיע לרופא או למוסד הרפואי בעד התייעצות רפואית נקבע באותו הסכם, בהשתתפות עצמית של המבוטח, אם תיקבע. עוד צוין כי לא תאושר פוליסת ניתוחים או שינוי בה, ככל ולא בחן הממונה שיש לחברת הביטוח הסדרי ניתוח מספקים מול רופאים הן מבחינת היקף מספק של רופאים וניתוחים והן מבחינת פיזורם הגיאוגרפי. בנוסף יתאפשר לכל חברת ביטוח להגיש לאישור שר הבריאות ושר האוצר רשימה של עד 50 רופאים מומחים בתחומים ייחודיים או באיזורים גיאוגרפיים מסוימים שבהם קיים מספר מצומצם של רופאים מומחים, שלגביהם חברת הביטוח תהיה רשאית להציע החזר כספי גם כאשר לא קיים הסדר. כמו כן נקבע כי רופא או בעל מקצוע אחר, לא יקבל, במישרין או בעקיפין, כל תשלום נוסף על התשלום ששולם לו על ידי המוסד הרפואי, בעד השירות, והמוסד הרפואי לא יאפשר כל תשלום כאמור. בהתקשרות של מוסד רפואי עם כל רופא או בעל מקצוע אחר לביצוע שירות רפואי בתחומי המוסד הרפואי, תיכלל התחייבות של הרופא או של בעל המקצוע להימנע מקבלת תשלום נוסף.

מועד התחילה הינו מיום 1.7.2016. לפרטים אודות החוק והשלכותיו על החברה ראה סעיף 9.3.1(ג) בחלק ב' לעיל.

בחודש פברואר 2016, הגישה ההסתדרות הרפואית בישראל ("**העותרת**") עתירה לבג"ץ נגד כנסת ישראל, משרד הבריאות, שר הבריאות, משרד האוצר, שר האוצר וממשלת ישראל. כמשיבות פורמאליות צורפו קופות החולים הפועלות בישראל, בתי חולים פרטיים לאשפוז כללי בהם ניתנים שירותי ניתוח וחברות הביטוח הפרטי הגדולות בישראל (ביניהן מגדל ביטוח) ("**המשיבים**"), במסגרתה מבקשת העותרת, בין היתר, מבית המשפט להוציא צו על תנאי שיורה למשיבים לתת טעם מדוע לא יבוטל פרק הבריאות בחוק התוכנית הכלכלית שפורסם בנובמבר 2015, ביניהן ההוראות המפורטות בסעיף זה לעיל ("**פרק הבריאות**"), העתידות להיכנס לתוקף בחודש יולי 2016. בין היתר טוענת העותרת כי פרק הבריאות מגביל את חירותו של הפרט לצרוך שירותי בריאות פרטיים ובכך מגביל את שירותי הבריאות הפרטיים, וכן מצמצם את נגישותם של רופאים מנתחים לקהל המטופלים במערכת הפרטית. זאת ועוד, נטען כי פרק הבריאות מגביל את חופש ההתקשרות החוזית של רופאים ומטופלים במגזר הפרטי ופוגע בחירותם של הרופאים לממש את עיסוקם ולעצב את מערכת היחסים המסחרית בינם לבין המטופלים.

(ג) **תקופת ביטוח בריאות פרט ואופן חידושה**

בחודש ינואר 2015 פורסם חוזר ביטוח 2015-1-19 "עריכת תוכנית לביטוח בריאות פרט", אשר עודכן ביום 24 בספטמבר 2015. החוזר קובע הוראות בדבר תקופת הביטוח ואופן חידוש תקופת הביטוח של פוליסה לביטוח בריאות פרט וכן הוראות לעניין אופן מתן הודעות בכתב למבוטחים ותוכנן. לפרטים נוספים לרבות לעניין השלכות ההוראות כאמור על החברה, ראה סעיף 9.3.1(א) בחלק ב' לעיל.

(ד) **חוזר ביטוח "אי תלות בין כיסויים בביטוח בריאות פרט"**

בחודש יולי 2015 פורסם חוזר "אי תלות בין כיסויים בביטוח בריאות פרט" הקובע הוראות לשיווק של כיסויים ביטוחיים שונים בתוכניות לביטוח בריאות פרט וכן הוראות לעניין אופן ביטול כיסויים כאמור שנמכרו יחדיו ללא ביטולן של תוכניות נוספות שנמכרו יחד עם התוכנית המבוטלת. בהתאם להוראות החוזר, המבטח יאפשר למועמד לביטוח לרכוש את כל אחד מהכיסויים הבאים כתוכניות בסיס: ניתוחים, השתלות, תרופות ומחלות קשות ולרכוש תוכנית בסיס ללא תלות ברכישה של תוכנית נוספת אחרת או תוכנית בסיס אחרת, אלא אם התיר זאת

הממונה מראש ובכתב. בנוסף, לא יתנה המבטח הנחה בתוכנית מסוימת ברכישה או באחזקתה של תוכנית אחרת. חוזר זה מסדיר בנוסף את אופן הצירוף של מועמד לביטוח ובכלל זה את החובה להציג בטופס הצעת הביטוח את התוכניות באופן מפורט ולקבל את הסכמתו של המועמד לביטוח בנפרד לגבי כל אחת מהן וכן קובע הוראות למתן מידע למועמד לביטוח בתהליך מכירת תוכנית ביטוח. הוראות החוזר חלות על פוליסות פרט בענף מחלות ואשפוז ובענף תאונות אישיות שישווקו החל מיום 1 בפברואר 2016. לפרטים אודות השלכות ההוראות כאמור על החברה ראה סעיף 9.3.1(ד) בחלק ב' לעיל.

26.6.2. **ביטוח בריאות קבוצתי**

בחודשים יולי 2015 וינואר 2016 פורסמו **תיקונים לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים(ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי), התשס"ט-2009**. במסגרת תיקון התקנות נקבעו מספר שינויים הנוגעים ברובם לאופן צירוף מבוטחים לביטוח קבוצתי וחידוש ההסכם. בין היתר, נקבע, כי:

(א) הסכמת מבוטח להצטרף לביטוח קבוצתי תעשה רק לאחר שהוצגה למבוטח רשימת כל הפרקים הנכללים בפוליסה ועלותם.

(ב) חידוש ביטוח קבוצתי ברצף, שעובר לתיקון התקנות לא הצריך קבלת הסכמה מפורשת מאת המבוטח, יעשה רק בתנאי שלא בוטלו אחד או יותר מפרקי הכיסויים הבסיסיים, כהגדרתם בתקנות, שהיו קיימים בפוליסה טרם חידושה.

(ג) לא ניתן לבצע במהלך הביטוח או במועד חידוש הביטוח הקבוצתי העלאה של דמי הביטוח בשיעור או בסכום הגבוה מזה הקבוע בתיקון לתקנות אלא על פי הסכמתו המפורשת של המבוטח.

(ד) כן נקבעו במסגרת התיקון לתקנות הסדרים למצבים בהם לא התקבלה הסכמתו של המבוטח שנדרשה כאמור לעיל.

(ה) עוד נקבע כי יש לתת הודעות במספר מקרים המפורטים בתיקון לתקנות, ובכלל זה הודעה קודם לסיום הביטוח ללא חידושו אצל מבטח, או במקרה שבו מבטח עורך פוליסה קבוצתית למבוטחים שהיו מבוטחים קודם לכן אצל מבטח אחר, וכן במקרה של סיום הזיקה בין המבוטח לבעל הקולקטיב בגינה הוא חדל להיות מבוטח. התיקון האמור לתקנות נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016.

לפרטים אודות השלכות ההוראות כאמור על החברה, ראה סעיף 9.3.5 בחלק ב' לעיל.

26.6.3. **ביטוח סיעודי**

(א) בחודש דצמבר 2015 פורסמו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), התשע"ו-2015**. במסגרת התקנות נקבעו התנאים שיופיעו בתכנית ביטוח סיעודי קבוצתי, התנאים להצטרפות, עזיבה או מעבר של מבוטחים, כללים להמשכיות, כללים להעברת כספים בין קרנות מבוטחים שונות, כללים לחבות מבטחים בעת מעבר בין קופות חולים וכן כללים להחזרת סכומים מהמבטח לקופת החולים. לפרטים אודות השלכות ההוראות כאמור על החברה, ראה סעיף 9.3.2 בחלק ב' לעיל.

(ב) בחודש ינואר 2016 פרסמה המפקחת **חוזר ביטוח סיעודי לחברי קופות החולים**. במסגרת החוזר נקבעו כללים להשתתפות חברה בסיכון הביטוחי, אופן ניהול כספי המבוטחים בקרן מבוטחים, כללים לעריכת הסכמים שבין חברות הביטוח לקופות החולים, כללים למעבר מבוטחים בין קופות, הנחיות ביחס לגילוי נאות, פניות מבטח למבוטח זכאי ולבעלי פוליסות באשר למבוטחים זכאים, כללים בדבר מסירת מידע ע"י הקופה הקולטת למבוטח עובר וכן חובת דיווח שנתית למפקח בדבר מבוטחים שהצטרפו או עזבו.

26.6.4. בחודש פברואר 2016 פורסמה **טיוטה שנייה לנספח לחוזר גופים מוסדיים "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור"**. עניינה של הטיוטה הוא בקביעת הוראות מתקנות משלימות לטיפול בתביעות על פי חוזר יישוב תביעות וזאת בעקבות ממצאי ביקורות שערך משרד האוצר.

ההוראות הפרטניות מתייחסות לביטוח כללי, ביטוח בריאות, סיעוד וסוגיות כלליות. להלן הנחיות עיקריות בטיוטת הנספח לחוזר:

נוספו נתונים למכתבי ההודעות לתובע (שם המבוטח, סוג הכיסוי, שם הפוליסה ומספרה). הורחבו ההתייחסויות והנימוקים הנדרשים בהודעות השונות לתובע (ביחס להודעות דחיה, הודעות תשלום חלקי והודעה על קיזוז בתביעות צד ג'). ניתנו הנחיות לעניין השימוש בטענת "אי גילוי". נקבע איסור התחזות (חלקי) של חוקר ונוספה דרישה לצירוף קובץ מתעד לדוח החקירה. ניתנו הנחיות לעניין הגדרת מקרה הביטוח בסיעוד וכן נקבעו הנחיות פרטניות לבחינת "תשישות נפש".

ביחס ליישוב תביעות סיעוד נקבעה בין היתר הוראה הקובעת כי מבוטח שבשל קושי בניידות אינו מסוגל לשלוט על סוגריו יחשב כמי שאינו מסוגל לבצע בכוחות עצמו חלק מהותי(לפחות 50% מהפעולה) של הפעולה "לשלוט על סוגרים", וכי מבוטח שסובל מחוסר שיווי משקל או שסובל מחוסר יציבות הגורמים לנפילות חוזרות ונשנות, יחשב כמי שאינו מסוגל לבצע בכוחות עצמו חלק מהותי (לפחות 50% מהפעולה) של פעולת ה"ניידות" כהגדרתה בחוזר סיעוד. עוד נקבעו הוראות ומגבלות לעניין אופן בדיקת מצבו התפקודי של מבוטח בעת יישוב תביעת סיעוד.

לפרטים אודות השלכות ההוראות כאמור על החברה ראה סעיף 9.3.4 בחלק ב' לעיל.

26.6.5. בחודש אוקטובר 2015 פרסמה המפקחת **טיוטת הוראות לתיקון ליקויים בשיווק פוליסות תאונות אישיות**. הטיוטה כוללת הנחיות ביחס לשיווק פוליסות תאונות אישיות באמצעות הטלפון וכן ביחס לבחינת מכירת פוליסות כאמור למבוטחים שצורפו באמצעות הטלפון באופן יזום החל מיום 1.1.2014 ועונים על ההגדרות המפורטות בטיוטה ("**מבוטחים קיימים**"). במסגרת הטיוטה האמורה, על חברת הביטוח לפנות למבוטחים קיימים ולקבל את הסכמתם להמשך הביטוח בתנאים שנקבעו בטיוטת ההנחיה. ביחס למבוטחים קיימים שלא אותרו, על החברה להעביר דוח למפקחת בעניין זה לצורך מתן הנחיות נוספות. בתום התהליך ובהתאם לצורך, יידרש מבטח להמציא למפקחת דוח ממבקר הפנים של החברה בדבר יישום הוראות ההשבה.

החברה לומדת את הטיוטה האמורה, ואין ביכולתה בשלב זה, להעריך את ההשלכות הכוללות של ההנחיה המוצעת.

המידע המופיע בסעיף 26.6 בכל הקשור ליישום ו/או להערכות החברה בכל הקשור ליישום ההוראות המפורטות בסעיף זה, בין אם מדובר בטיוטת הוראות ובין אם מדובר בהוראות סופיות, הינו מידע צופה פני עתיד וככל שמדובר בטיוטות, הוא מתבסס על ההוראות המוצעות כיום, כאשר אין כל בטחון שזה יהיה הנוסח הסופי וטרם ידוע אם במקביל יוכנסו תיקונים נוספים או לא. כן הנ"ל מבוסס על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק, הערכות אלה עשויות שלא להתממש אם ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי.

26.7. **תחום ביטוח כללי- הוראות דין מהותיות והסדרים תחיקתיים (לרבות טיוטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו**

26.7.1. בחודש ינואר 2016 פורסם **תיקון להוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה**. התיקון לחוזר כולל את עיקרי השינויים הבאים:

(א) עדכון דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי, בהתאם לפרמטרים נוספים וכן קובע שהחל מיום 1.1.2017 דמי ביטוח נטו, עבור ביטוח כלי רכב שאינו אופנוע, לא יעלו על 90% מדמי הביטוח נטו עבור ביטוח בעל מאפיינים זהים במסגרת ההסדר לביטוח שיורי.

(ב) תשונה הפרוצדורה להנהגת או עדכון דמי ביטוח ואופן הדיווח למפקחת על כך.

(ג) תבוטל האפשרות לקבוע דמי ביטוח ייחודיים נטו לציי רכב וזאת החל מיום 1.1.2017.

(ד) תתווסף האפשרות לשנות את דמי הביטוח לתקופה קצרה משנה לקולקטיבים וציי רכב.

(ה) תבוטל האפשרות לגבות הצמדה על פוליסת רכב חובה.

(ו) תבוטל האפשרות לשנות את דמי הביטוח בדיעבד אלא רק על דרך של השבת דמי ביטוח למבוטח.

בנוסף, בחודש ינואר 2016 פרסמה המפקחת **טיוטה לתיקון החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה** במסגרתה יעודכנו תעריפי ביטוח רכב חובה וזאת החל מיום 1.1.2017 וזאת מעבר לתיקון המיועד לתעריפים אלו החל מיום 1.3.2016.

ביום 2 בפברואר 2016, הגישו איגוד חברות הביטוח בישראל והתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ ("**העותרים**") עתירה לבג"ץ נגד המפקחת ומפעיל המאגר הסטטיסטי ("**המשיבים**"), במסגרתה מבקשים העותרים, בין היתר, מבית המשפט להצהיר על בטלותן של הוראות "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה" ("**החוזר המתוקן**"); להורות למשיבים כי יוכן דוח של מפעיל המאגר הסטטיסטי שיאפשר הערכה ראויה ומבוססת של "**עלות הסיכון הטהור בשוק החופשי**" וקביעה של תעריף "**הביטוח השיורי**", אשר גם ייתן ביטוי ומשקל לכל הסתייגויותיו של המפעיל בדוח מיום 16.8.2015 עליו הסתמכה המפקחת בעת הוצאתו של החוזר המתוקן וכן לחוות דעת שצורפה לעתירה; ולהצהיר כי המפקחת אינה רשאית לנקוט צעדים שנועדו כשלעצמם להפוך את "**הפול**" לשחקן תחרותי בענף ביטוח רכב חובה. כמו כן, התבקש במסגרת העתירה צו ביניים המתלה את תוקפו של החוזר המתוקן, ולכל הפחות את הוראותיו הנוגעות לתעריפי "**הביטוח השיורי**", והכל עד להכרעתה של העתירה לגופה. ביום 2 בפברואר 2016 קבע בית המשפט כי המשיבים יגישו את תגובתם לעתירה בתוך 15 ימים לפני מועד הדיון שייקבע, וכי הבקשה לצו ביניים והבקשה לשמירת סודיות יידונו בפני ההרכב שידון בעתירה.

לפרטים אודות השלכות ההוראות כאמור על החברה, ראה גם סעיף 12.2.2 בחלק ב' לעיל.

26.7.2. בחודש ינואר 2015 פורסמה **עמדת מפקחת שעניינה נוהג מיטבי לאקטוארים לחישוב עתודות בביטוח כללי לצורך דיווח כספי וכן עדכון לחוזר בנושא הערכה אקטוארית בביטוח כללי**. לפרטים נוספים והשלכות העמדה האמורה על החברה, ראו באור 2.י.2.ד).(4) וסעיף 12.2.3 בחלק ב' לעיל.

26.7.3. בחודש דצמבר 2015 **פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015**.

במסגרת החוק תוקן סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי לעניין חיוב חברות ביטוח לדווח למוסד על כל תיק בו יש אפשרות לעילת שיבוב.

בהתאם לחוק, יהפכו הדיווחים של חברות הביטוח למל"ל, למקוונים ואחידים. כמו כן נקבעה סנקציה על אי דיווח וכן מנגנון אכיפה שיבטיח הגשת הדיווחים. עוד נקבע מנגנון ליישוב תביעות שיבוב בין המל"ל לחברות הביטוח, שיכלול בין היתר סדר זמנים, על מנת שיפשט את הליכי השיבוב ויחסוך בעלויות. לפרטים נוספים, ראה סעיף 12.4.4 בחלק ב' לעיל.

26.7.4. בחודש דצמבר 2015 פרסמה המפקחת ט**יוטת חוזר בעניין תשתית לדיווח למפקח על תעריפי ביטוח רכב רכוש**. עניינה של הטיוטה הוא במיסוד חובת דיווח של מבטחים על תעריפי ביטוח רכב רכוש בהתאם למשתנים שיוגדרו על ידי המפקחת למחשבון

תעריפים שיוקם באתר משרד האוצר. התעריפים יעודכנו בזמן אמת. במסגרת הטיוטה מפורטות התשתיות המיכוניות שכל מבטח יידרש לפתח לצורך דיווח למפקח.

26.7.5. בחודש ינואר 2016 פורסמה טיוטה לתיקון החוזר המאוחד שעניינה "**נזקי מים בביטוח דירה**" והכוללת הוראות שמטרתן שיפור השירות שיקבל מבוטח מנותן השירות המבצע תיקון לנזקי מים בשל הסיכונים הבסיסיים המכוסים בפוליסה לביטוח דירה או במסגרת ההרחבה לסיכוני מים ונוזלים אחרים. המפקחת מציעה לבצע במסגרת התיקון את השינויים הבאים בחוזר המאוחד:

(א) הגדרת חברת שרברבים ככזו שמעסיקה, לפחות 20 נותני שירות שיסייעו בשיפור השירות בתחום זה ושתהיה לה פריסה גיאוגרפית נאותה.

(ב) במסגרת הליך החיתום יאפשר המבטח למבוטח לבחור את אופן קבלת השירות בין באמצעות שמאי מחברת שרברבים ובין באמצעות או שמאי שיבחר המבוטח.

(ג) על מבטח לנהל רשימה של שרברבים שבהסדר ולהציג אותה באתר האינטרנט ולהכיל לגביה פרטים המפורטים בטיוטה.

(ד) יש להוסיף גילוי במקרה של חברת שרברבים שלמבטח יש לו בו אמצעי שליטה.

(ה) מבטח יערוך סקרי שביעות רצון המבוטחים מאיכות השרברב.

(ו) מבטח ימסור למבוטח מסמך מסכם לגבי שירות השרברבים שניתן לו.

(ז) מוצע לקבוע לוחות זמנים מנדטוריים לאספקת שירותי שרברבות וחיוב כספי ללא הוכחת נזק במקרה של אי עמידה בהתחייבויות אלו.

לפירוט נוסף, לרבות ההשלכות על החברה, ראה סעיף 12.2.5 בחלק ב' לעיל.

המידע המופיע בסעיף 26.7 בכל הקשור ליישום ו/או להערכות החברה בכל הקשור ליישום ההוראות המפורטות בסעיף זה, בין אם מדובר בטיוטת הוראות ובין אם מדובר בהוראות סופיות, הינו מידע צופה פני עתיד וככל שמדובר בטיוטות, הוא מתבסס על ההוראות המוצעות כיום, כאשר אין כל בטחון שזה יהיה הנוסח הסופי וטרם ידוע אם במקביל יוכנסו תיקונים נוספים או לא. כן הנ"ל מבוסס על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק, הערכות אלה עשויות שלא להתממש אם ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי.

27. חסמי כניסה ויציאה

27.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקרים של תחומי הפעילות השונים של הקבוצה קבועים בהוראות הדינים הרלבנטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

27.1.1. רישיונות והיתרים

(א) **פעילות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל**

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח (לרבות החזקה של חברה מנהלת של קרן פנסיה מחייב מתן רישיון מבטח לפי חוק הפיקוח ("**רישיון מבטח**"), החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת המפקח ("**היתר החזקה**"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מאת המפקח ("**היתר שליטה**").

בין יתר השיקולים למתן רישיון מבטח, סוכן תאגיד, היתר החזקה והיתר שליטה מביא המפקח בחשבון מגוון רחב של שיקולים ובהם, בין היתר, הצגת תכניות הפעולה של המבקש, התאמת נושאי המשרה לתפקידם, האמצעים הכספיים, הניסיון והרקע העסקי של הגורמים המבקשים את הרישיון או ההיתרים,

התחרות בשוק ההון לרבות במשק הביטוח ורמת השירות בו, המדיניות הכלכלית של הממשלה, הסדרים לעניין ביטוח משנה, צוות העובדים וכו'. הממונה רשאי לקבוע תנאים ומגבלות בקשר למתן ההיתרים לרבות ביחס לקיום גרעין שליטה קבוע ויציב במבטח, איסור על שעבוד של אמצעי שליטה הנכללים במסגרת שרשרת השליטה במבטח, שמירת מסגרת קבוצת השליטה לרבות קביעת הוראות או מגבלות ביחס למכירה או העברה של אמצעי השליטה לאחר.

בהתאם לחוק קופות הגמל, עיסוק בניהול קופות גמל מחייב מתן רישיון חברה מנהלת, וכן החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת של קופת גמל מותנית בקבלת היתר החזקה ו/או היתר שליטה, לפי העניין. השיקולים שנמנו לעיל לעניין מתן הרישיונות וההיתרים במבטח חלים, בשינויים המחויבים, גם על קופות הגמל. דין קופת גמל לקצבה כדין מבטח.

כמו כן בהתאם לסעיף 32 (ג.1) לחוק הפיקוח, נקבע **איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך**, החזקה מהותית הוגדרה כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך, כפי שהוגדרו בחוק הפיקוח[59].

בהתאם לנתונים שפרסמה המפקחת, בחוזר מחודש דצמבר 2015, סך שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2015 עומד על כ-832 מיליארד ש"ח. נתח השוק המקסימלי, בהתאם לחישוב האמור ונכון למועד הנ"ל הינו כ-125 מיליארד ש"ח.

הקבוצה מחזיקה, נכון ליום 30 בספטמבר 2015 ועל בסיס הנתונים שעל-פיהם חושבו שווי הנכסים האמורים בכ-17.0% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך וזאת בהתאם לחריג בחוק הפיקוח הקובע כי שיעור ההחזקה יכול לחרוג מסף המהותיות בהתקיים שינוי בשווי הנכסים המנוהלים על ידו או בידי הגופים המוסדיים בשליטתו או בשל הצטרפות מבוטחים או עמיתים לתכניות ביטוח או לקופות גמל או לקרנות פנסיה.

(ב) **ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים המוסדיים בקבוצה**

ההיתר להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה בגופים המוסדיים בקבוצה, ניתן לה"ה מר שלמה אליהו ולגב' חיה אליהו, ביום 28.10.2012 ("**בעלי השליטה**").

בהיתר השליטה, נקבעו, בין היתר, מגבלות ותנאים בדבר אופן ההחזקה באמצעי השליטה באליהו בטוח, במגדל אחזקות, במגדל ביטוח, במגדל מקפת וביוזמה, בדבר שמירת מבנה השליטה ושיעור החזקה מינימלי בגופים הנזכרים לעיל, בדבר מכירה או העברה או הנפקה של אמצעי שליטה בכל אחד מהגופים הנ"ל לרבות שעבודם[60], בדבר שמירת יחס ההון העצמי בכל הגופים המוסדיים בהם שולטים בעלי השליטה, וכן התנאים שבהם בעלי השליטה וקבוצת אליהו יהיו רשאים לקבל דמי ניהול מהגופים המוסדיים שבשליטת החברה, או לתת שירותים לגופים המוסדיים שבשליטת החברה.

במקביל ניתן למר שלמה אליהו מהפיקוח אף היתר שליטה בסוכנויות הביטוח שבשליטת החברה.

מר שלמה אליהו מסר לממונה, כתב התחייבות שנחתם ביום 16 באוקטובר 2012. בהתאם לכתב התחייבות האמור (שתוקף היתר השליטה הותנה במסירתו), התחייב מר שלמה אליהו, בהיותו בעל השליטה באליהו בטוח, במגדל

[59] לעניין החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך לצורך קבלת ההיתר כאמור, לא יילקחו בחשבון הפרמטרים הבאים: (1) שינוי בשווי השוק של נכסי החיסכון לטווח ארוך המנוהלים (2) שינוי בשווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך (3) הצטרפות מבוטחים/עמיתים לתוכניות הביטוח/קופות גמל באופן המגדיל את סך הנכסים, למעט הצטרפות שבאה בעקבות התקשרות עם גוף מוסדי אחר או מיזוג עמו.

[60] לעניין שעבוד חלק מהמניות המוחזקות על-ידי אליהו בטוח, ראה באור 1.ב לדוחות הכספיים.

ביטוח, במגדל מקפת וביוזמה ("**המבטחים**"), להשלים את ההון העצמי של אליהו בטוח ושל מגדל ביטוח לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים את ההון העצמי של מגדל מקפת ושל יוזמה לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן ("**תקנות ההון**"). התחייבות זו היא בלתי הדירה ותהיה תקפה כל עוד מר שלמה אליהו שולט, במישרין או בעקיפין, במבטחים הנזכרים לעיל. לפרטים נוספים ראה באור 38.א לדוחות הכספיים. כמו כן לעניין ההון העצמי הנדרש מהגופים המוסדיים, ראו באור 6.ג.7 לדוחות הכספיים.

(ג) **היתרים/מגבלות בעקבות רכישת השליטה בחברה**

היתר בנק ישראל - עובר למועד השלמת רכישת השליטה בחברה, החזיק שלמה אליהו במישרין ובעקיפין לרבות באמצעות אליהו בטוח, אמצעי שליטה בבנק לאומי ובבנק איגוד לישראל בע"מ ("**התאגידים הבנקאיים**") וזאת בהתאם להיתרים אשר ניתנו לו להחזקת אמצעי שליטה לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 בתאגידים הבנקאיים, והמתייחסים, בין היתר, לאחזקותיו בתאגידים הבנקאיים באמצעות קבוצת אליהו וכן באמצעות החברה וחברות בנות שלה. במסגרת היתרים אלה, נקבע כי שיעור החזקותיו של מר שלמה אליהו בכל אחד מהתאגידים הבנקאיים, באמצעות החברה וחברות הבנות שלה, לא יעלה על 5%, בדומה למגבלות הרגולטוריות החלות על החברה בהחזקת אמצעי שליטה בגופים בנקאיים (אחזקות החברה וחברות בנות שלה בבנק אגוד, נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח עומדות על כ-0.5%, למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח, אין למר שלמה אליהו החזקות בבנק לאומי)[61].

היתר הממונה על ההגבלים העסקיים - ביום 12 ביוני 2012, ניתן אישור הממונה על הגבלים עסקיים למיזוג בין מר שלמה אליהו, אליהו בטוח והחברה. אישור הממונה תוקן ביום 7 בדצמבר 2014. על פי תנאי המיזוג (כולל התיקון מיום 7 בדצמבר 2014) החל ממועד השלמת העסקה, לא תתקשר החברה (במישרין ובעקיפין)[62], בהסכם עם חברות סוחרות קשורות[63] לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ("**ההליך התחרותי**") ואשר ישתתפו בו ארבע חברות סוחרות לכל הפחות.

הצעתה של חברה סוחרת קשורה לביצוע עסקאות מסוימות בנכסי עמיתים, תוכל להיבחר בהליך התחרותי רק במידה שהוגשו הצעות לביצוע של אותו סוג עסקאות מארבע חברות סוחרות לכל הפחות, וכן שתעריפי העמלות שהציעה החברה הסוחרת הקשורה הם הנמוכים ביותר מבין הצעות אלו.

החברה לא תנהל משא ומתן או מגעים עם חברה סוחרת קשורה או מי מטעמה, בקשר לפרטי ההליך התחרותי ותנאיו, לפני פרסום מסמכי ההליך התחרותי

---

[61] בנוסף למיטב ידיעת החברה, בהיתר בנק ישראל שניתן לה"ה שלמה אליהו ולחיה אליהו בקשר עם ההחזקה בתאגיד הבנקאי, נקבעו מגבלות החלות עליהם לעניין המשך ההחזקות בגרעין השליטה בתאגידים הבנקאי האמור, לרבות חיוב להעביר את אמצעי השליטה שהוחזקו על-ידם לידי נאמן.

[62] לעניין זה החברה משמעה - החברה, לרבות אדם קשור, כהגדרת מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

[63] חברה סוחרת קשורה הוגדרה - חברה סוחרת, אשר לפחות חמישה אחוזים ממניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי בעל שליטה במגדל, לרבות אחזקה באמצעות נאמן ולמעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה על ידי מר שלמה אליהו מלוא מניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה.

ואחריו ועד לבחירת הזוכים בו, למעט קבלת הבהרות בקשר להצעות שהוגשו על-ידי המשתתפים בהליך.

במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק איגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד. ראה פירוט בבאור 38.א.2 לדוחות הכספיים.

(ד) **פעילות שירותים פיננסיים**

לצורך ביצוע פעילויות שונות בתחום השירותים הפיננסיים יש צורך בקבלת היתרי שליטה ורישיונות מרשות ניירות ערך ומהבורסה לניירות ערך, המביאות בחשבון מגוון רחב של שיקולים בבואן לתת היתר. כמו כן, מכירה או העברת אמצעי שליטה בחבר בורסה מחייבת קבלת אישור הבורסה. כאמור בסעיף 16.2.4 לעיל, כפועל יוצא מהשלמת מיזוג מגדל שירותי בורסה עם אי בי אי שירותי בורסה, בוטלה חברותה בבורסה של מגדל שרותי בורסה.

בהתאם לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 קיים איסור על מנהל קרן לקבל לניהולו קרן ממנהל קרן אחר, אם נתח השוק שלו יעלה, לאחר קבלת הניהול על 20%. קיים איסור לשלוט במנהלי קרנות, באופן שנתח השוק הכולל (סך כל נתח השוק של מנהלי הקרנות שבשליטתו) יעלה על 20%, בשל כך שמנהל קרן שבשליטתו קיבל לניהולו קרן ממנהל קרן אחר. לא ניתן לקבל היתר לשליטה ולהחזקה באמצעי שליטה במנהל קרן אם לאחר מתן ההיתר נתח השוק הכולל יעלה על 20%.

27.1.2. **הון עצמי ומגבלות על חלוקת דיבידנד**

הפעילויות של הגופים המוסדיים בקבוצה (חברות הביטוח והחברות המנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל) מחייבות בהתאם להוראות החוקים השונים, דרישות הון עצמי מינימאלי. דרישות ההון נבחנות לפי הדוחות הכספיים השנתיים ודוחות הביניים של הגופים המוסדיים, ובמידה שההון העצמי בתאריך הדוח קטן מהנדרש, על הגוף המוסדי הרלבנטי להגדילו או להקטין את היקף עסקיו, במועדים שנקבעו בדין. כל עוד לא הושלם ההון העצמי הנדרש כאמור, הגוף המוסדי איננו רשאי לחלק דיבידנד.

לפירוט בעניין ההון הנדרש של הגופים המוסדיים בקבוצה, ומגבלות לעניין חלוקת דיבידנד לרבות סכומי עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, ראה באור 7.ג לדוחות הכספיים.

דרישות ההון בחברת ביטוח צפויות להיות מושפעות גם מהדירקטיבה סולבנסי 2 ("**הדירקטיבה**") שמהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפרעון והלימות ההון של חברת הביטוח.

להיערכות החברה ליישום הדירקטיבה - ראה סעיף 43 להלן. כמו כן ראה באור 7.ג.6 לדוחות הכספיים.

החברות השונות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים נדרשות להון עצמי, ולעיתים גם להון חוזר חיובי ולנכסים נזילים, בסכומים ובשיעורים שנקבעו בהוראות הדין הרלבנטיות.

27.1.3. **מומחיות ידע וניסיון**

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי הקבוצה מחייבת ידע מקצועי ספציפי, בעיקר בתחום האקטואריה וניהול סיכונים, והיכרות עם שווקי הפעילות לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצבירת ניסיון בפעילות זו ומידע אקטוארי ובסיס נתונים רחב חשיבות רבה לקביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים. מעבר לכך הפעילות הביטוחית והפיננסית של הקבוצה מחייבת קיום תשתית טכנולוגית ומקצועית התומכת בתחומי הפעילות של הקבוצה וכוח אדם, מקצועי, מיומן ובהיקפים מתאימים.

27.1.4. **גודל מינימלי (מסה קריטית)**

על מנת לכסות את עלויות התפעול הקבועות הגבוהות הנדרשות להפעלת המערכות הביטוחיות וההשקעתיות, כולל הצורך לענות על הדרישות הרגולטוריות המשתנות בתחומים השונים, דרוש היקף מינימלי של הכנסות על מנת לכסות את עלויות התפעול.

27.2. **חסמי יציאה**

חסמי היציאה העיקריים מפעילויות הקבוצה השונות קבועים אף הם בדינים הרלבנטיים.

27.2.1. **פעילות הביטוח הפנסיה והגמל**

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה, לרבות מתן היתר שליטה חדש לגורם אשר רוכש את הפעילות. אם הוגשה בקשה לצו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני על חברה מנהלת והצווים כאמור לא בוטלו תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, רשאי הממונה להחיל את סמכויותיו בכל הקשור לשמירת יציבותה של קופת הגמל לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים "בתביעות זנב ארוך" - הפסקת הפעילות כרוכה בהמשך הטיפול בתיק הלקוחות הקיים ובתביעות ביטוחיות הנובעות ממנו לתקופות ארוכות (Run-Off).

27.2.2. **שירותים פיננסיים**

במשך 3 השנים מתאריך התשקיף האחרון עליו חתמה חברת חיתום, ובהתקיים תנאים נוספים, כגון אי הגשת תובענה נגדה בשל אחריותה לתשקיף לפי חוק ניירות ערך, לא ניתן למשוך כספים מהפיקדון שהופקד בידי נאמן.

ככלל, אין חסמי יציאה משמעותיים בתחום זה. עם זאת, פירוק של קרנות נאמנות שבניהול מנהל קרן כפוף להסדרים על-פי **חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994**, לפיו פירוק קרן נאמנות יכול להיעשות אך ורק בהתאם לתנאי הסכם הקרן או באמצעות בית משפט ובכפוף להוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות.

מכירה או העברת אמצעי שליטה בחלק מחברות תחום השירותים הפיננסיים מחייב את הרוכש לקבל את ההיתרים הנזכרים בסעיף 25 בשינויים המחויבים.

28. גורמי הצלחה קריטיים

הגורמים המנויים להלן הינם גורמים המשפיעים על ההצלחה בפעילויות הקבוצה ("**גורמי הצלחה**") .

גורמי הצלחה כלליים:

שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; איכות ניהול ההשקעות, לרבות ניהול הסיכונים הכרוכים בכל תחומי הפעילות בקבוצה; ערוצי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים ויצירת שווקים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים ללקוחות במגוון מוצרי הקבוצה; איכות השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה מובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה ובחינה ושיפור מתמיד של תהליכי העבודה; איתנות ויציבות.

גורמי הצלחה ייחודיים לתחומי הביטוח והפנסיה:

רמת דמי הניהול המותרת על פי דין והנגבית בפועל; איכות החיתום; איכות האקטואריה בתמחור, בעתודות ובדרכי ניהולם; שכיחות התביעות וחומרתן, לרבות אירועי קטסטרופה; איכות ניהול התביעות, לרבות ניהול הסכמים עם נותני השירותים ובקרת הונאות; הגנות ועלות ביטוחי משנה; היקף הטבות המס ללקוח (בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך); התפתחויות טכנולוגיות ואחרות ברפואה; שינויים בסל הבריאות.

29. השקעות[64]

29.1. מבנה ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה

ההשקעות בגופים המוסדיים בקבוצה מבוצעות באמצעות חטיבת ההשקעות המרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות, ראה סעיף 31.1 להלן.

על פי ההסדר התחיקתי במגדל ביטוח פועלות שתי ועדות השקעה.

האחת, ועדה לניהול תיק השקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי עמיתים) ("**ועדת השקעות משתף**") והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה ("**ועדת השקעות נוסטרו**").

במגדל מקפת ויוזמה פועלת וועדת השקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה (תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים). החל מחודש פברואר 2016 ההרכב הפרסונלי של ועדת השקעות משתף זהה לזה של ועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה.

(ועדת השקעות משתף וועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה תקראה להלן: "**ועדת השקעות עמיתים**").

על פי ההסדר התחיקתי, רוב חברי ועדת השקעות הינם נציגים חיצוניים, אשר עומדים בכשירות הנדרשת על פי דין לדירקטור חיצוני.

דירקטוריון של כל חברה בת שהיא גוף מוסדי מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת בתחומי פעילותו. במדיניות ההשקעות הכוללת קובע דירקטוריון הגוף המוסדי הרלבנטי את האסטרטגיה, היעדים ומסגרת החשיפה לאפיקי ההשקעות השונים, בכל אחד מהתיקים המנוהלים על ידו. ועדות ההשקעה, הפועלות הן במבטח והן בחברות המנהלות של קרנות הפנסיה וקופות גמל, קובעות את מדיניות ההשקעה הספציפית של כל אחד מהגופים הנ"ל בקבוצה, במסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

עד לסוף חודש פברואר 2016, הוא המועד בו נכנסו לתוקף הוראות חדשות של המפקחת בנוגע לאשראי המועמד על ידי גופים מוסדיים ("**עדכון רגולציית האשראי**") פעלה בקבוצה ועדת אשראי משותפת לכל הגופים המוסדיים, דהיינו, למגדל ביטוח (כספי עמיתים ונוסטרו), למגדל מקפת וליוזמה, שתפקידה העיקרי היה לדון בעסקאות אשראי בהתאם לקבוע לעניין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים.

עם עדכון רגולציית האשראי מונתה בקבוצה ועדת משנה לאשראי (משותפת לכל הגופים המוסדיים), המורכבת מחברים בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי העומדים בכשירות הנדרשת על פי החוק לדירקטור חיצוני ושתפקידה העיקרי לדון בעסקאות אשראי ובחובות בעייתיים בהתאם לקבוע לעניין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים. כמו כן מונתה ועדת אשראי פנימית, הכוללת חברים שהינם עובדי הקבוצה בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בהעמדת אשראי או אישורו ושתפקידה העיקרי הינו מתן המלצות לוועדת המשנה לאשראי ולוועדות ההשקעה בנוגע להלוואות מותאמות.

ניהול ההשקעות במגדל ביטוח כפוף להוראות רגולטוריות ובכלל זה תקנות כללי ההשקעה וכן חוזר כללי השקעה, החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (קודקס השקעות), וחוזרים נוספים שפורסמו על ידי המפקחת בקשר עם ניהול השקעות על ידי גופים מוסדיים. ההוראות

[64] הסעיף מתייחס לניהול השקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה בלבד.

הרגולטוריות כאמור, קובעות מגבלות ומסגרות שונות המותאמות לאופי וסוגי ההתחייבויות השונות של הגופים המוסדיים (כספי עמיתים וכספי נוסטרו).

כאמור לעיל, חטיבת ההשקעות בקבוצה מרכזת את ניהול ההשקעות של תיק הנוסטרו, תיק המשתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר לתיקי העמיתים (תיק המשתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים) יש מנהל השקעות ייעודי אשר מופקד על ניהול ההשקעות הכולל של אותם תיקים ולתיק הנוסטרו יש מנהל השקעות ייעודי של אותו התיק.

29.2. התפלגות הנכסים המנוהלים

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים של הגופים המוסדיים בקבוצה, נכון ליום 31 בדצמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

	31.12.2015		31.12.2014	
גוף מוסדי	**נוסטרו**	**כספים תלויי תשואה[1]**	**נוסטרו**	**כספים תלויי תשואה[1]**
מגדל ביטוח[2]	37,479	83,256	34,988	77,771
מגדל מקפת - קרנות פנסיה	207	48,350	217	43,491
מגדל מקפת - קופות גמל		15,416		15,736
יוזמה	11	1,698	11	1,658
סה"כ	37,697	148,720	35,216	138,656

(1) "כספים תלוי תשואה" הינם במבטח - נכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, ובחברה מנהלת, נכסי העמיתים.

(2) ליום 31.12.2015 סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה במגדל ביטוח הינו כ-83,313 מיליון ש"ח, מזה: כ-81,592 מיליוני ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-1,721 מיליוני ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה, לעומת סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה ביום 31.12.2014 של כ-78,047 מיליון ש"ח, מזה: כ-76,710 מיליוני ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-1,337 מיליוני ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה.

(3) לפירוט נוסף בדבר התפלגות אפיקי השקעה ראה אתר האינטרנט של החברה :

https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/nustro.aspx

https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/Nechasim/Pages/default.aspx

29.3. הצהרה מראש על מדיניות השקעה

חוזר גופים מוסדיים 13-9-2009, הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה שלו ("**חוזר הצהרת מדיניות השקעה**"), מחייב את הגופים המוסדיים להצהיר על מדיניות השקעה, ביחס למסלול השקעה לא מתמחה וביחס למסלול השקעה מתמחה, בהתאם להוראות הקבועות בחוזר הצהרת מדיניות השקעה, לרבות דיווח במקרה של שינוי. לקישור לאתר האינטרנט בו פורסמו ההצהרות של הגופים המוסדיים ראה:

https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/InvestmentPolicy.aspx
https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/InvesPolicy/Pages/default.aspx
https://www.migdal.co.il/He/PensionarySavings/pensia/Yozma/Pages/InvestPlicty.aspx

29.4. **השקעות עיקריות של הנוסטרו בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות**[65]

יתרת ההשקעות של הקבוצה בחברות כלולות הינה בסכום של כ-700 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2015, לעומת כ-644 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2014. השינוי הושפע בעיקרו מרווחי חברות כלולות בסך של כ-89 מיליון ש"ח בקיזוז דיבידנדים בסך של כ-33 מיליון ש"ח, ומפירעון שטרי הון בקניון רמת אביב בע"מ בסך של כ-15 מיליון ש"ח והשקעות נוספות בסך של כ-15 מיליון ש"ח, למידע נוסף אודות החברות הכלולות והיקף ההשקעות בהן, ראה גם באורים, 7.ב, ו-38.ח לדוחות הכספיים.

החברות הכלולות העיקריות הינן:

29.4.1. **קניון רמת אביב בע"מ** (לשעבר: מקרקעי מרכז בע"מ) ("**חברת הקניון**")

חברה זו הינה חברה פרטית שמניותיה מוחזקות כ-73.4% על-ידי חברת מליסרון בע"מ, שהיא חברה ציבורית, וכ-26.6% על-ידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ (שהינה חברת בת בבעלות מלאה של מגדל ביטוח). חברת הקניון הינה בעלת קניון "רמת אביב", הכולל שטחי מסחר וכן מגדל משרדים ושטחי משרד סמוכים המיועדים להשכרה.

להלוואות שהתקבלו מחברת הקניון ראה באור 38.ח לדוחות הכספיים. לעניין שומות מס, שהוצאו למגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, המחזיקה בקניון רמת אביב בע"מ ראה באור 21.ד לדוחות הכספיים.

29.4.2. **אמות השקעות בע"מ** ("**אמות**")

אמות הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לני"ע בת"א, העוסקת, במישרין ובעקיפין, באמצעות תאגידים שבשליטתה, בהשכרה, ניהול ואחזקה של נכסים בארץ, וכן ברכישה, ייזום ופיתוח לשימושים עצמיים של מקרקעין לצרכי השכרה. אמות הינה חברה בת של אלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ, חברה ציבורית שגם ניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לני"ע בת"א. מגדל ביטוח החזיקה באמות נכון ליום 31 בדצמבר 2015 כ-13.3% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.

יצוין כי ביום 21 במרס 2016 התקשרה מגדל ביטוח עם גורם מפיץ למכירת כ-9.4% מאחזקותיה באמות כמפורט לעיל. לאחר המכירה תחדל אמות מלהיות חברה כלולה של מגדל ביטוח, החזקות מגדל ביטוח במניות אמות תהוונה כ-3.8% מהון המניות המונפק והנפרע של אמות והן יטופלו בדוחות של מגדל ביטוח כנכס פיננסי המשוערך לפי שווי הוגן. לפרטים נוספים אודות ההתקשרות האמורה, לרבות בקשר לרווח הצפוי למגדל ביטוח בשל המכירה ראו באור 40 לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של החברה מיום 22 במרס 2016 מספר אסמכתא: 2016-01-011502.

30. ביטוח משנה

30.1. **כללי**

כחלק בלתי נפרד מהעיסוק בביטוח ובניהול הסיכונים, פועלת מגדל ביטוח לכיסוי חלק מן הסיכונים הביטוחיים שהיא נוטלת על עצמה, באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. יתרת הסיכון המוטלת על מגדל ביטוח לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה, נקראת "**שייר**".

להתקשרות עם מבטח משנה מספר יתרונות, שעיקרם פיזור הסיכונים הביטוחיים להם חשופה מגדל ביטוח, וכן הגנה על הון מגדל ביטוח מפני סיכוני חשיפה גבוהים ותנודות בתוצאות החיתומיות. ביטוח המשנה מותאם לסיכונים השונים, בהתאם לאופי הסיכון ורמתו.

רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם, להערכת מגדל ביטוח, יעיל יותר להעביר את הסיכון מאשר להשתמש בהון מגדל ביטוח. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים אקטואריים

[65] להגדרת חברה מוחזקת, חברה בת, חברה כלולה, ראה באור 1 הגדרות לדוחות הכספיים.

או סטטיסטים שונים וניסיון תביעות, מסייעים בידי מגדל ביטוח לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה. יצוין, כי הסכמי ביטוח משנה אינם גורעים מזכויות המבוטחים כלפי חברת הביטוח.

עסקאות ביטוח משנה נערכות בתחומי הפעילות השונים של מגדל ביטוח, ביטוחי חיים, ביטוחי בריאות וביטוח כללי (ביטוחי רכוש וחבויות).

דירקטוריון מגדל ביטוח מאשר מידי שנה את מערך ביטוח המשנה ואת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנה הקרובה.

לנוכח היערכותה של מגדל ביטוח לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2, מגדל ביטוח בוחנת גם את חוזי ביטוח המשנה שלה. ראה בעניין זה, באור 7.ג לדוחות הכספיים.

ככלל, קיימים שני סוגים של התקשרויות בביטוח משנה:

30.1.1. **ביטוח משנה חוזי**

נערך במסגרת הסכם ביטוח משנה, על פיו מבטח המשנה מקבל על עצמו מראש חלק מוסכם מהסיכונים שהמבטח הישיר נוטל עליו, הכלולים בפוליסות הביטוח השונות בענף/תחום עליו סוכם מראש, במהלך תקופת ההסכם ובהיקף סכומי הביטוח המוגדרים בהסכם ("**חוזי ביטוח המשנה**"). חוזי ביטוח המשנה נחתמים ו/או מתחדשים, בדרך כלל מדי שנה (על-פי רוב בתחילת השנה הקלנדרית), והם מכסים, בתנאים הקבועים בהם, מכלול סיכונים הכלולים בפוליסות הביטוח השונות, הנמכרות על-ידי מגדל ביטוח במהלך תקופת הפעילות עליה חל ההסכם. תביעות מכוחם של חוזי ביטוח המשנה, משולמות, במהלך אותה שנה ו/או במשך שנים לאחר מכן.

30.1.2. **ביטוח משנה פקולטטיבי**

ההתקשרות עם מבטח המשנה נעשית לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות ("**הסכמים פקולטטיביים**"). בדרך כלל יבוטחו עסקים בביטוח מסוג זה, כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על סכומי הביטוח המכוסים בחוזי ביטוח המשנה הנזכרים בפסקה הקודמת, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מחוזה ביטוח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים.

המבנים המקובלים של ביטוחי המשנה הינם:

(א) **ביטוחי משנה יחסיים** - מבטח המשנה משתתף בחלק היחסי של הסיכון, תמורתו הוא מקבל חלק יחסי של הפרמיה. קיימים בעיקר שני סוגים של ביטוח משנה יחסי:

(1) **הסכם מסוג מכסה** (QUOTA SHARE), לפיו משתתף מבטח המשנה בשיעור שנקבע מראש, בפרמיה, בסיכון ובתביעות.

(2) **הסכם מסוג מוֹתר** (SURPLUS), בו שיעור ההשתתפות של מבטח המשנה משתנה מסיכון לסיכון בהתאם לסכום הביטוח שנמסר למבטחי המשנה מעבר לסכום השייר. מרגע קביעת שיעור ההשתתפות בסיכון, מבטח המשנה משתתף בשיעור זהה בפרמיה, בסיכון ובתביעות.

(ב) **ביטוחי משנה בלתי יחסיים** - חלקו של מבטח המשנה אינו עומד ביחס ישר לחלקו בפרמיה. על-פי רוב בביטוחי משנה בלתי יחסיים לא ישולמו עמלות על-ידי מבטח המשנה.

החוזה העיקרי בביטוח משנה בלתי יחסי הינו **חוזה הפסד יתר** (**EXCESS OF LOSS**) בו מבטח המשנה מקבל פרמיה הנגזרת מסה"כ פרמיית הענף אליו מתייחס החוזה, תמורתה הוא מכסה נזקים מעל סכום מסוים, לסיכון, תביעה או אירוע, כפי שנקבעו בחוזה.

התקשרויות בביטוח המשנה בביטוח כללי נערכות בדרך כלל על בסיס שנתי.

בביטוח חיים וביטוח בריאות, בהם הפוליסות הינן לטווח ארוך, מכסים חוזי ביטוח המשנה את הפוליסות הנמכרות בתקופת הפעילות אליה מתייחס החוזה, אך תוקפם יהיה לכל אורך חיי הפוליסות שנמכרו עד לביטולן, וזאת גם אם חוזה ביטוח המשנה איננו מתחדש (בגין עסק חדש) בשנים שלאחר מכן. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי הבריאות (בביטוח סיעוד, ביטוח תרופות ועוד), למבטח המשנה קיימת אפשרות לצאת מהכיסוי הביטוחי במהלך תקופת ההסכם כך שההסכם עלול לא לכסות את כל חיי הפוליסות שהונפקו, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בהסכם. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי בריאות, קיימת אפשרות שמבטח המשנה ידרוש שינויים בהסכם גם ביחס למבוטחים קיימים אם מתקיימים תנאים מסוימים הקבועים בהסכם.

במסגרת עסקאות ביטוחי המשנה, משלמת מגדל ביטוח פרמיה למבטחי המשנה. מבטחי המשנה משלמים למגדל ביטוח תשלומים בגין תביעות וכן עמלות, בהתאם למבנה עסקת ביטוח המשנה. כאמור לעיל, על-פי רוב, בביטוחי משנה בלתי יחסיים, לא ישולמו עמלות על-ידי מבטח המשנה.

העמלות המתקבלות ממבטחי משנה נקבעות, בדרך כלל, כשיעור מהפרמיה המועברת למבטחי המשנה. לעיתים, העמלה הינה בשיעור קבוע, ללא קשר לתוצאות שיושגו, ולעיתים שיעור העמלה תלוי בתוצאות החיתומיות של העסקים המועברים. לעיתים, מקבלת מגדל ביטוח עמלת רווח, בנוסף לעמלה בשיעור הקבוע, עמלה זו מחושבת כשיעור מהרווח החיתומי באותו הסיכון.

לעתים, כאשר ללקוח קיימת פעילות גלובלית (הן בארץ והן בחו"ל), מבצעת מגדל ביטוח גם עסקאות מורכבות יותר, בהן הכיסוי הביטוחי ניתן לא רק לפעילות הישראלית אלא גם לפעילות בחו"ל ("**עסקה רב-לאומית**").

כאמור לעיל, ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי מגדל ביטוח, אינן משחררות את מגדל ביטוח ממחויבויותיה כלפי מבוטחיה, ולפיכך ליציבות במצבם הכספי של מבטחי המשנה השפעה על מגדל ביטוח - ראה באור 37.א.3.ב ו-37.ב 4.1 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית תיאור הסדרי ביטוח המשנה במגדל ביטוח בהתאם לתחומי הפעילות:

30.2. **ביטוח חיים**

מגדל ביטוח רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה). בשנת 2015, היקף פרמיות ביטוח המשנה בביטוח חיים של מגדל ביטוח הוא כ-2.0% מהפרמיה.

חוזי ביטוחי המשנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערכים בהסכמים מסוג "מותר" או מסוג "מכסה" או שילוב של שניהם, כמפורט להלן:

סיכוני מוות - לחברה חוזה לכיסוי סיכוני מוות אשר הינו מסוג מותר.

אובדן כושר עבודה - לחברה חוזה מסוג "מותר" לביטוח אי כושר עבודה עבור פוליסות "שלווה" (בהן הגדרת אובדן כושר העבודה הינה לפי "השכלתו, הכשרתו וניסיונו" של המבוטח). בנוסף, למגדל ביטוח חוזה ביטוח משנה עבור פוליסות "מגדל להכנסה" (כיסוי אובדן כושר עבודה מקצועית) אשר הינו שילוב של ביטוח משנה מסוג "מותר" ומסוג "מכסה":

(א) לפיצוי חודשי עד 18,000 ש"ח, ביטוח המשנה הינו מסוג "מכסה".

(ב) לפיצוי חודשי מעל 18,000 ש"ח, ביטוח המשנה הינו מסוג "מותר".

בנוסף, בשנת 2015, למגדל ביטוח חוזה ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות וסיכון אי כושר עבודה מוחלטת ותמידית באירועי קטסטרופה בסכום של כ-150 מיליון דולר, מעבר ל-40 מיליון דולר במקרה רעידת אדמה ומעבר ל-80 מיליון דולר במקרה של כל אירוע קטסטרופה אחר, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית), אך למעט כיסוי למגיפה, מגדל ביטוח חידשה חוזה זה לשנתיים נוספות, החל מיום 1.1.2016.

כמו כן קיימים במגדל ביטוח ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

לנתונים בדבר הפרמיה המשולמת למבטחי המשנה, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות וכן העמלות המשתלמות ממבטחי המשנה, ראה באורים 3.ב 3.ג. ו-3.ד לדוחות הכספיים.

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח חיים, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל- AM BEST[66]	2015 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2015 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח חיים באחוזים	2014 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2014 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח חיים באחוזים
Swiss Re	A+	74.8	50	104.5	55
Munich Re	A+	29	19	36.8	19

30.2.2. **פנסיה**

(א) **מגדל מקפת אישית**: בשנת 2015, לקרן הפנסיה מגדל מקפת אישית חוזה ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות ונכות תמידית באירועי קטסטרופה, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית) ורעידת אדמה (אך למעט כיסוי למגיפה). סך הפיצוי הינו 70 מיליון דולר, מעל שייר של 15 מיליון דולר. תקרת הכיסוי לעמית אחד הינה כ-1 מיליון דולר. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי הקרן.

חוזה זה חודש לשנתיים נוספות, החל מיום 1.1.2016, תוך הגדלת הפיצוי ל-100 מיליון דולר מעל שייר של 20 מיליון דולר.

(ב) **מגדל מקפת משלימה**: לקרן הפנסיה מגדל מקפת משלימה, חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה" הנותן כיסוי של 90% למקרי מוות ו/או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה המשולמים בהתאם לתקנון הקרן ("**המבוטחים**"). הכיסוי הוא אובליגטורי והוא עד לסכום בסיכון עבור כל מבוטח של כ-4.5 מיליון ש"ח למקרה מוות וכ-7 מיליון ש"ח למקרה נכות. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי העמיתים בתעריף של 90% מדמי הביטוח המשולמים על ידם בהתאם לתקנון הקרן.

30.3. **ביטוח בריאות**

מגדל ביטוח רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות בריאות (סיכוני השתלות, מחלות קשות וביטוח סיעודי). בשנת 2015, היקף פרמיות ביטוח המשנה בביטוח בריאות של מגדל ביטוח הוא כ-6.8% מהפרמיה.

חוזה ביטוח המשנה לכיסוי השתלות הינו מסוג "מכסה", וכיסוי ביטוח המשנה בו הינו ללא תקרה.

חוזה ביטוח המשנה לכיסוי מחלות קשות הינו ביטוח משנה מסוג "מותר" מעל 150 אלף ש"ח, ורובד נוסף של ביטוח משנה מסוג "מכסה" עד סכום זה.

עבור פוליסות ביטוח סיעודי שהונפקו בשנת 2015 קיים למגדל ביטוח חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה", בו תקרת הכסוי לפיצוי חודשי הינה כ-20 אלפי ש"ח. בשנת 2016, מגדל ביטוח הגדילה את שיעור כיסוי ביטוח המשנה בחוזה המכסה בביטוח סיעודי שנחתם עבור פוליסות שהונפקו החל מיום 1.1.2016.

במרבית חוזי ביטוח המשנה המתוארים לעיל, משולמות למגדל ביטוח עמלות בשיעור קבוע מהפרמיה המועברת למבטחי משנה, ובנוסף משולמת לחברה עמלת רווחים המחושבת לרוב כשיעור מהרווח החיתומי.

כמו כן, קיימים ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

[66] הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח בריאות, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל- AM BEST[67]	2015 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2015 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים	2014 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2014 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים
Hannover Re	A+	35.8	52	33.8	53
Swiss Re	A+	24.2	35	25.0	39

30.4 **ביטוח כללי**

30.4.1 **ביטוח רכב חובה**

התחייבויות מגדל ביטוח בענף רכב חובה לשנת 2015 מכוסות בחוזה ביטוח משנה מסוג "**הפסד יתר**" (excess of loss) עם גבולות אחריות בלתי מוגבלים במידת האפשר, או, לחילופין, עד לתקרת גבול אחריות הנחשב גבוה דיו.

בענף זה, מגדל ביטוח לא הגיעה לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

30.4.2 **ביטוח רכב רכוש**

ענף רכב רכוש מאופיין בפיזור גדול ושונות גובה התביעות הינה קטנה יחסית. לאור זאת, מגדל ביטוח איננה רוכשת ביטוח משנה בענף זה.

30.4.3 **ענפי ביטוח כללי אחרים**

הענפים העיקריים בהם רוכשת מגדל ביטוח ביטוחי משנה במסגרת זו הינם לכיסוי ענפי הרכוש לסוגיו השונים ובכלל זה: אש וסיכונים נלווים, קבלנים, הנדסי וימי וכן לכיסוי ענפי החבויות. למערך ביטוח המשנה ולמדיניות ביטוח המשנה של מגדל ביטוח במסגרת זו חשיבות רבה לגבי יכולתה של מגדל ביטוח לבטח סיכונים גדולים או מיוחדים. כתוצאה מהסדרי ביטוח המשנה השונים, מוגבלת חשיפת מגדל ביטוח בגין תביעה בודדת בהתאם לסכומים המוסכמים בין מגדל ביטוח ובין מבטחי המשנה, לרבות סכומי השייר העצמי. סכומי החשיפה המקסימליים והשייר העצמי נקבעים בהתאם לאומדן מגדל ביטוח בדבר הנזקים או האירועים הצפויים להתרחש.

בעסקים בהם סכומי הביטוח עולים בהיקפם על הקיבולת שנקבעה בחוזה הרלוונטי, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים, תוך התאמה למסגרות ותנאי החוזים, נרכש ביטוח משנה פקולטטיבי.

בענפי רכוש, קבלנים, הנדסי וימי רוכשת מגדל ביטוח חוזי ביטוח משנה יחסיים מסוג מכסה ומותר בהם השתתפות מבטח המשנה נקבעת כאחוז שווה בפרמיה ובתביעה.

בביטוחים היחסיים, חלק ממבטחי המשנה מגבילים את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור (MPL) שהינו גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי מגדל ביטוח. לאירועי טרור, קיימת מגבלה בסך 20 מיליון דולר לאירוע.

בהקשר לכך יצוין, כי בשנת 2015 חל שינוי לפיו בחוזה ביטוח המשנה שמגדל ביטוח חתמה בביטוח ההנדסי, הגבילו חלק ממבטחי המשנה את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור (MPL) שהינו גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי מגדל ביטוח. השינוי האמור הביא לשיפור בשיעור העמלות המתקבלות ממבטחי המשנה.

בשנת 2015, כל עמלות ביטוח המשנה הינן בשיעור קבוע מהפרמיה.

[67] הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

בענפי החבויות - מגדל ביטוח מעריכה את הסיכון, על בסיס הערכות ומודלים אקטוארים או סטטיסטים וניסיון תביעות, ורוכשת הגנה עד למגבלה הדרושה, לדעתה, במסגרת הפוליסות שמגדל ביטוח מוכרת.

בענפי החבויות, רוכשת מגדל ביטוח חוזי ביטוח משנה מסוג הפסד יתר בהם סכום השייר העצמי קבוע ומבטח המשנה מכסה נזק מעל הסכום שנקבע ועד לתקרה הקבועה בחוזה. כמקובל בחוזי ביטוח משנה מסוג זה, אין עמלות המתקבלות ממבטחי משנה.

מגדל ביטוח לא הגיעה לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

30.4.4. **כללי**

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל- AM BEST[68]	2015 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2015 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים	2014 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2014 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים
Generali (1)	A	93	23	117	29
Swiss Re	+A	82	20	78	19

(1) ג'נרלי, שהייתה בעלת השליטה בחברה עד ליום 29.10.2012, נטלה בעבר חלק מהותי בביטוחי המשנה של מגדל ביטוח.

כולל פרמיות בביטוח משנה פקולטטיבי בשיעור 100%, אשר בשנת 2015 הסתכמו בכ-48 מיליון ש"ח בגין מבוטח אחד, לעומת כ-35 מיליון ש"ח בשנת 2014.

30.4.5. **הסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק התביעות הכלולות בביטוח כללי של אליהו בטוח במגדל ביטוח**

במסגרת ההסכם שנחתם עם אליהו בטוח לקליטת תיק הביטוח הכללי של אליהו בטוח במגדל ביטוח, נחתם הסכם ביטוח משנה בין מגדל בטוח לבין Swiss Re ("**סוויס**"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של מגדל ביטוח ("**ביטוח המשנה של סוויס**"). ההתקשרות האמורה אושרה באסיפה הכללית של החברה ביום 3 בפברואר 2016 והשלמתה כפופה לאישור בית המשפט. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מתקן של החברה מיום 29 בדצמבר 2015 אסמכתא 2015-01-081583 וכן באור 38.ה.2 לדוחות הכספיים.

30.5. **מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנת 2015 כפי שאושרה בהתאם לחוזר ביטוח 2003/17**

30.5.1. **כללי**

מדיניות החשיפה למבטחי משנה מאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון מגדל ביטוח.

כאמור לעיל, מגדל ביטוח רוכשת ביטוח משנה במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים. רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם להערכת מגדל ביטוח יעיל

[68] הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

יותר להעביר את הסיכון למבטחי המשנה. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים שונים וניסיון תביעות מסייעים בידי מגדל ביטוח לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה.

ייתכנו שני סוגים של חשיפה למבטח משנה:

- חשיפה ליתרות פתוחות, והסיכון שמבטח המשנה לא יוכל לעמוד בכיסוי התחייבויותיו הקיימות והעתידיות. חשיפה זו מנוהלת על-ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.
- חשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד. ההצטברות מוערכת על בסיס שיעור הנזק הצפוי המירבי ("MPL"). חשיפה זו מנוהלת על-ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בחשיפה למבטחי המשנה, פועלת מגדל ביטוח בהתאם לעקרונות הבאים:

הכלל היסודי המנחה את מגדל ביטוח בקביעת המדיניות הוא פיזור מרבי של הסיכון בין מבטחי המשנה השונים. בנוסף, בוחנת מגדל ביטוח את האיתנות הפיננסית של מבטח המשנה כפי שמתבטאת בדירוג האשראי של מבטח המשנה, הנבחן בהתאם לדירוגי חברת AM BEST המתמחה בדירוג ענף הביטוח. אם לא קיים למבטח המשנה דירוג AM BEST, ייבחן הדירוג על פי חברת דירוג אחרת[69].

כמו כן, נקבעו תקרת חשיפה למבטח משנה לסיכון בודד וכן תקרת חשיפה למבטח משנה לחוזה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה. בנוסף, כוללת המדיניות מסגרת חשיפה כוללת מרבית למבטח משנה (ובכלל זה חשיפה לאירוע רעידת אדמה) בעסקים פקולטטיביים וחוזים, המבוטאת כאחוז מהונו של מבטח המשנה או בתקרה כספית, לפי הנמוך, וכנגזרת מדירוגו של מבטח המשנה. המדיניות גם קובעת מנגנוני ניהול ובקרה של חשיפה למבטחי המשנה.

במסגרת מדיניות ביטוח המשנה, מגדל ביטוח מבחינה בין סוגי העסקים הבאים:

(א) עסקי "**זנב קצר**"[70]

עסקים אלה כוללים את ענפי הרכוש למיניהם, בגינם רוכשת מגדל ביטוח בעיקר ביטוח משנה יחסי. השייר המצטבר מוגן בפני אירועים קטסטרופליים בחוזה הפסד יתר.

בסוגי עסקים אלה, ההתקשרויות נעשות עם מבטחים מקבוצת דירוג (B) ומעלה על פי דירוג AM BEST. במקרה של ירידת דירוג של מבטח המשנה, ניתן יהיה בכפוף לאישור מראש של דירקטוריון מגדל ביטוח להרחיב את קבוצת הדירוג בהתאם לנסיבות, כך שלא יפחת מקבוצת B על פי דירוג S&P (או דירוג AM BEST - Marginal +C ומעלה).

(ב) **עסקי "זנב ארוך"**[71] - הסיכונים המכוסים הם בעיקר ענפי חבויות ורכב חובה. רבות מתביעות אלה מגיעות לבית משפט, ולעתים קביעת החבות וגובה השיפוי עלולה לארוך שנים רבות. בעסקי "זנב ארוך", הואיל ועל מגדל ביטוח להתקשר עם מבטחי משנה אשר להערכתה יהיו ברי פירעון לטווח הארוך, מספר מבטחי המשנה עליהם ניתן להסתמך מוגבל למדי. לפיכך, מדיניות מגדל ביטוח הינה להתקשר, בסוגי עסקים אלה, עם מבטחי משנה המדורגים A ומעלה על פי דירוג AM BEST. במקרה של ירידת דירוג של מבטח המשנה, ניתן יהיה בכפוף לאישור מראש של דירקטוריון מגדל ביטוח להרחיב את קבוצת הדירוג בהתאם

[69] לעיתים, במסגרת הסדרי ביטוח כולל, נכללים הסדרי ביטוח משנה עם חברות לא מדורגות.

[70] "זנב קצר" - "**Short tail**"- ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו קצר יחסית.

[71] "זנב ארוך - "**Long tail**" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו ארוך.

לנסיבות, כך שלא יפחת מקבוצת A על פי דירוג S&P (או דירוג AM BEST - B fair ומעלה). סוג ביטוח המשנה הנבחר, הוא ברוב המקרים הפסד יתר.

לפרוט נוסף בקשר לחשיפה למבטחי משנה ראה גם באור 37.ב.4.1 לדוחות הכספיים.

30.6. **חשיפת מבטחי המשנה לאירועי קטסטרופה מסוג רעידת אדמה ופגעי טבע בביטוח כללי**

30.6.1. **ביטוח כללי**

בגין אירועי קטסטרופה (רעידת אדמה ופגעי טבע), רכשה מגדל ביטוח, מעבר לכיסוי במסגרת הסכמי ביטוח משנה יחסיים, ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" לענפי רכוש, קבלנים והנדסי בגין השייר המצטבר, בסכום מוגדר לחשיפה, אשר ינבע מהאירוע כאמור, וזאת בהתבסס על אומדן מגדל ביטוח בדבר הנזק או האירוע הצפוי להתרחש עקב קטסטרופה. בהערכת הסיכון כאמור, השתמשה מגדל ביטוח, בין היתר, בתוכנות בינלאומיות ייעודיות, המבוססות על מודלים מתמטיים להערכת סיכוני קטסטרופה. אם יקרה אירוע שיגרום נזק שחומרתו תעלה על האומדן האמור, תיחשף מגדל ביטוח להפסדים אשר אינם מכוסים בביטוח משנה.

בשנת 2015 הכיסוי תחת חוזה זה אינו כולל חשיפות בגין "ערך קרקע" ורכב רכוש. לאור החרגה זו עודכנו דרישות ההון בהתאם. לפירוט בדבר דרישות ההון בביטוח כללי, ראה באור 7.ג לדוחות הכספיים. בשנת 2016 מכסה חוזה זה גם את חשיפת השייר ל"סכום ביטוח נוסף בדירות", אשר במסגרת הפוליסה התקנית החדשה מחליף את כיסוי "ערך קרקע".

כאמור לעיל, מגדל ביטוח מגינה על עצמה כנגד אירועי רעידת אדמה, כאלו בעוצמה המתרחשת אחת לכ-400 שנים.

בשנת 2015, נרכש כיסוי לא יחסי בשיעור של 1.8%, המייצג MPL בשיעור של 5.0% אחת לכ-400 שנים (לפני השתתפות עצמית של המבוטח). בשנת 2015, סכומי הביטוח המכוסים בביטוח משנה יחסי ברעידת אדמה, הינם בסך כ-161 מיליארדי ש"ח, ואילו סכומי הביטוח בשייר, עליהם מגדל ביטוח מגינה באמצעות חוזה ביטוח משנה לא יחסי, הינם בסך של כ-92 מיליארד ש"ח.

החשיפה לרעידת אדמה מכוסה ברובה ע"י מבטחים מדירוג A- ומעלה לפי AM BEST בהתאם למדיניות ביטוח משנה המפורטת בסעיף 30.5.1 לעיל.

שלושת מבטחי המשנה המשתתפים בכיסוי ביטוח משנה לאירועי קטסטרופה, שחלקם מסך החשיפה עולה על 10%, הינם סוויס רי (כ-25%), ג'נרלי (כ-18%) הנובר רי (כ-10%).

בשנת 2015, רכשה מגדל ביטוח מחלק ממבטחי המשנה חוזה להגנה מפני סיכוני קטסטרופה לתקופה של 24 חודשים.

30.7. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (במיליון ש"ח)

ענפי פעילות	ענף רכב חובה [1] [2]			ענף רכב רכוש [3]			ענפי הרכוש האחרים (ראה פירוט לפי סוגי פרמיות למטה) [4] [5]		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
פרמיות שהועברו למבטחי משנה	11.5	11.9	8.5	2.9	0.6	1.0	319.6	318.1	435.4
תוצאות מבטחי המשנה - רווח	23.0	0.6	8.9	0.5	0.5	1.0	(17.1)	108.1	206.4

	שאר ענפי החבויות[6] [7]			סה"כ		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
פרמיות שהועברו למבטחי משנה	76.8	75.9	68.0	410.8	406.5	512.9
תוצאות מבטחי המשנה - רווח/(הפסד)	122.6	(0.5)	30.6	129.0	108.7	246.9

פירוט ענפי הרכוש האחרים לפי סוגי פרמיות	2015	2014	2013
פרמיות ביטוח משנה - יחסי [8]	226.5	225.2	286.4
פרמיות ביטוח משנה - לא יחסי [9]	1.8	3.0	7.5
פרמיות ביטוח משנה - כסוי לאירועי קטסטרופה [10]	91.3	89.9	141.5
סה"כ פרמיות ביטוח משנה	319.6	318.1	435.4

(1) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בענף רכב חובה בשנת 2014 לעומת שנת 2013, הושפעה בעיקרה מקליטת העסק החדש של אליהו בטוח בשנת 2013.

(2) תוצאות ביטוח המשנה בביטוח רכב חובה משקפות בעיקרן את הרווח/(הפסד) המצטבר של שנת החיתום אשר הסתיימה שלש שנים לפני שנת הדוח וכן שינויים שחלו בעיקרם בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות. העלייה בתוצאות מבטחי המשנה בשנת 2015 לעומת שנת 2014, נובעת מעדכון אומדן תביעות ביטוח משנה בשנות חיתום ותיקות. מנגד, הירידה בתוצאות מבטחי המשנה בשנת 2014 לעומת שנת 2013, נובעת מעיקרה מקיטון שחל בשנת 2013 באומדן תביעות ביטוח משנה המיוחס לשנות חיתום ותיקות.

(3) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בענף רכב רכוש בשנת 2015 לעומת שנת 2014, הושפעה בעיקרה מגידול בהיקף ביטוח רכבים יקרים.

(4) הירידה בפרמיות ביטוח משנה בענפי הרכוש האחרים בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה בעיקרה משינוי מבנה חוזה ביטוח המשנה היחסי בביטוח רכוש, בו השייר בשנת 2014 הינו גבוה מהשייר המשוקלל שהיה תקף בשנה קודמת, וכן מירידה בהיקף הפרמיות המיוחסות לעסקים גדולים.

(5) בשנת 2015, המעבר להפסד למבטחי המשנה בענפי הרכוש האחרים לעומת רווח בשנת 2014 הושפע בעיקרו מתביעה גדולה המכוסה במלואה בביטוח משנה. הירידה בתוצאות מבטחי המשנה בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה בעיקרה ממספר תביעות גדולות המיוחסות ללקוח אחד אשר היו מכוסות במלואן על ידי ביטוח משנה. בנוסף, הירידה הושפעה משינוי במבנה חוזה ביטוח המשנה בביטוח הרכוש באותה שנה.

(6) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בשאר ענפי החבויות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה בעיקרה מעליה בהיקף העסק המבוטח.

(7) תוצאות ביטוח המשנה בשאר ענפי החבויות משקפות בעיקרן את הרווח/(הפסד) המצטבר של שנת החיתום אשר הסתיימה שלוש שנים לפני שנת הדוח, הפסד ככל שקיים בגין שנות החיתום "הפתוחות" וכן שינויים שחלו בעיקרם בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות. העלייה הניכרת בתוצאות מבטחי המשנה בשנת 2015 לעומת שנת 2014, נובעת מעיקרה מעדכון אומדן תביעות מבטחי משנה, ובכלל זה ביטוח משנה פקולטטיבי. הירידה בתוצאות מבטחי המשנה בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה מגידול בתביעות התלויות של מבטחי המשנה.

(8) בדבר הירידה בפרמיות ביטוח משנה יחסי בשנת 2014 לעומת שנת 2013, ראה הערה (4) לעיל.

(9) הירידה בפרמיות ביטוח משנה לא יחסי בשנת 2014 לעומת שנת 2013 נובעת בעיקרה משינוי מערך ביטוח המשנה.

(10) הפרמיה כוללת את כל סוגי הסדרי ביטוח המשנה לכסוי סיכוני קטסטרופה (ביטוח משנה יחסי, ביטוח משנה פקולטטיבי וביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכסוי השייר המצטבר). בדבר הירידה בפרמיות ביטוח משנה בשנת 2014 לעומת שנת 2013, ראה הערה (4) לעיל.

31. הון אנושי

31.1. מבנה ארגוני של הקבוצה

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, המבנה הארגוני של הקבוצה הינו כדלקמן:

חטיבת חיסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים - המרכזת את פעילות ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות. בין היתר, חטיבה זו מרכזת גם את פעילות הגופים המוסדיים בכל הקשור לניהול קרנות הפנסיה, קופות הגמל וקרנות ההשתלמות, את מערכי התפעול של תחום חיסכון ארוך הטווח ותחום הבריאות, את הטיפול בתשלומי תביעות/זכויות בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות וכן את פעילות מרחב מעסיקים ולקוחות.

חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה - המרכזת את הפעילות מול סוכני/סוכנויות ביטוח/משווקים פנסיונים של המוצרים הביטוחיים והמוצרים הפנסיוניים באמצעות המרחבים האזוריים ומערכי המכירה הארציים של ערוצי ההפצה השונים של הקבוצה (למעט מרחב מעסיקים ולקוחות), פעילות צוותי שירות לסוכנים, ויחידת עסקים גדולים וביטוח משנה.

החל מחודש מרס 2016 פעילות מוקד המכירות של מוצרי חיסכון ארוך טווח ובריאות "**איחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ**" נקלטה לתוך מגדל ביטוח ונכללת בחטיבה זו תחת השם "**קול מגדל**".

תחום ביטוח כללי - במסגרת פעילות ביטוח כללי נכללות החטיבות/תחומים הבאים:

(א) **חטיבת ביטוח כללי** - מרכזת את כל תחומי המטה, מוצרים, סוקרים והשיווק בתחום הביטוח הכללי.

(ב) **תחום תביעות ביטוח כללי -** המרכז את פעילות התביעות בתחום זה.

חטיבת השקעות - מרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, הכולל את השקעות העמיתים, השקעות נוסטרו, נדל"ן, אשראי, אנליזה, קרנות גידור, השקעות ריאליות ופעילות Private Equity.

חטיבת פיננסים ואקטואריה - מרכזת את נושאי הכספים, האקטואריה בביטוח חיים וביטוח בריאות והאקטואריה בביטוח כללי וכן את ניהול הסיכונים.

חטיבת טכנולוגיה ומשאבים - מרכזת את יחידת שירותי המחשוב המספקת את שירותי מערכות המידע לקבוצה במסגרת מגדל טכנולוגיות בע"מ ("**מגדל טכנולוגיות**") וכן מרכזת גם את תחומי אבטחת המידע, הרכש ותחום מנהל ולוגיסטיקה.

יחידת המטה - אחראית על פעילות יחידות האכיפה הפנימית והבקרה, השירות, תחום משאבי אנוש, הארגון והשיטות, השיווק ויחידת תלונות הציבור.

מזכירות החברה והיחידה המשפטית הנמצאות בכפיפות ישירה למנכ"ל החברה.

מערך הביקורת פנימית משמש את חברות הקבוצה. המבקרת הפנימית כפופה ליו"ר הדירקטוריון.

תחום השירותים הפיננסיים מתנהל בקבוצה בעיקר באמצעות קבוצת מגדל שוקי הון הפועלת כיחידה נפרדת.

פעילויות **סוכנויות הביטוח של הקבוצה** מרוכזות בעיקרן במגדל סוכנויות.

הפעילויות הנלוות האחרות, שעיקרן הינו הפעילויות של מגדל ניהול ומגדל בריאות, מתבצעות כיחידות נפרדות (במצבת העובדים המפורטת להלן, הן כלולות ב"**אחר**").

31.2. מצבת עובדי הקבוצה[72]

אין בקבוצה חלוקה ברורה לגבי שיוך כלל העובדים בהתאם לתחומי הפעילות הנזכרים בחלק ב' לדוח זה, בין היתר, מאחר וקיימות חטיבות/יחידות שונות (כגון עובדי חטיבת הלקוחות, השקעות, פיננסים ואקטואריה, יחידת המטה, טכנולוגיה ומשאבים וכו') אשר מספקות שירותים ליותר מתחום אחד מתחומי הפעילות.

נכון ליום 31 בדצמבר 2015, הועסקו בקבוצה 4,539 עובדים (מתוכם 28 עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם), לעומת 4,349 עובדים (מתוכם 24 עובדים שהועסקו באמצעות חברות כוח אדם) נכון ליום 31 בדצמבר 2014[73].

ניתן לחלק את מצבת העובדים בקבוצה למועד הנ"ל (במונחי משרה מלאה, כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם) בהתאם לחלוקה הבאה ובהתאם למבנה הארגוני המובא לעיל:

החטיבה/יחידה	מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2015	מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2014
הנהלת הקבוצה ופונקציות המטה [1] [2]	121	86
חטיבת חסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים [2] [3]	1,442	1,368
חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה [3] [4]	571	384
חטיבת ביטוח משנה ומערך עסקים [4]		222
חטיבת ביטוח כללי [5]	64	62
תחום תביעות ביטוח כללי [4]	164	
חטיבת השקעות	84	80
חטיבת פיננסים ואקטואריה [5]	226	209
חטיבת טכנולוגיה ומשאבים	418	372
מערך הביקורת הפנימית	25	23
תחום השירותים הפיננסיים - קבוצת מגדל שוקי הון	164	246
סוכנויות ביטוח של הקבוצה	1,046	1,093
אחר [6]	214	204
סה"כ	**4,539**	**4,349**

[1] הנהלת הקבוצה ופונקציות המטה כוללות את מנכ"ל מגדל ביטוח, יחידת המטה, מזכירות החברה והיחידה המשפטית.

[2] בינואר 2015, כ-30 עובדי תחום שיווק עברו מחטיבת חיסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים ליחידת המטה.

[3] בפברואר 2015, כ-80 עובדי צוותי שירות עברו מחטיבת חיסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

[4] בשנת 2014 כללה החטיבה את עובדי יחידת ביטוח משנה ומערך עסקים וכן את עובדי תביעות ביטוח כללי. בתחילת שנת 2015 הופרד תחום תביעות ביטוח כללי מחטיבת ביטוח משנה, תביעות ביטוח כללי ומערך עסקים ובמסגרתו הועברו אליו כ-170 עובדים. בנוסף, בחודש דצמבר 2015, כ-60 עובדי יחידת ביטוח משנה ומערך עסקים עברו לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

[72] מובהר, כי בסעיף זה ההתייחסות הינה לנתונים אודות מועסקים שהינם עובדי הקבוצה, או עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם כמפורט להלן, ואינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי דפוסי העסקה אחרים, כגון עובדים המועסקים על-ידי נותני שירותים לחברה. כמו כן, מצבת עובדי הקבוצה כוללת עובדים/ות בחופשת לידה ובחופשה ללא תשלום.

[73] הנתונים לגבי מצבת העובדים אינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי חברות המוחזקות בשיעור של 50% ומטה שאינן מהותיות.

(5) בחודש יוני 2015 עברו 7 עובדי תחום אקטואריה בביטוח כללי מחטיבת ביטוח כללי לחטיבת פיננסים ואקטואריה.

(6) אחר - כולל את מגדל ניהול, חברות בנות של מגדל בריאות ודאטה קאר.

שינויים מהותיים במצבת העובדים:

מעבר לשינויים במבנה הארגוני שחלו בשנת הדוח, כפי שפורטו בהערות הנלוות לטבלה לעיל, חל גידול במצבת העובדים בחטיבת חסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים אשר התבטא בעיקרו בהרחבת הפעילות במערכי התפעול, מוקדי שירות לקוחות וערוצי הפצה. כמו כן, חל גידול במצבת העובדים בחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה בשל הרחבת פעילות המכירות והשירות. בנוסף, בחטיבת טכנולוגיה ומשאבים חל גידול במצבת העובדים בעקבות קליטת פעילויות שבוצעו על ידי נותני שירותים לחברה בתחום הסריקה והמחשוב.

מנגד, חל קיטון במצבת העובדים בקבוצת מגדל שוקי הון בעקבות הסכם מיזוג של מגדל שירותי בורסה (חברה בת של מגדל שוקי הון) עם ולתוך אי.בי.אי שירותי בורסה, שנכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2015, ראה סעיף 16.2.4 לעיל ובאור 3.ה.2.39) לדוחות הכספיים, וכן קיטון במצבת העובדים בסוכנויות הביטוח.

31.3. **תיאור השקעות החברה בהדרכה ופיתוח ארגוני**

הקבוצה משקיעה בהדרכות מקצועיות לעובדים ולסוכנים, בהתאם לתפקיד העובד והחטיבה בה הוא פועל, והיא פועלת על פי תכנית הדרכה ופיתוח ארגוני התומכת בהשגת היעדים העסקיים שהוצבו על-ידה בכל היחידות הארגוניות באופן שוטף, בגמישות ובהתאם לצרכים, ובין היתר שולחת את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים והדרכות רלוונטיות.

לקבוצה תכניות הדרכה ייעודיות לקידום הערוץ הניהולי והמקצועי וכן הכשרות מקצועיות לעובדים חדשים במערכי השירות והתפעול, המותאמים לצרכיה המקצועיים של הקבוצה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מעת לעת סדנאות העשרה לעובדי הקבוצה בנושאים מגוונים.

31.4. **הטבות וטיבם של הסכמי העסקה/חתימה על הסכם קיבוצי**

מרבית עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת מועסקים תחת הסכם קיבוצי, שנחתם בחודש פברואר 2015 כמפורט בסעיף 31.4.1 להלן. שאר עובדי הקבוצה מועסקים באמצעות הסכמים אישים כאמור בסעיף 31.4.2 להלן.

31.4.1. **הסכם קיבוצי**

ביום 17 בפברואר 2015, חתמו מגדל ביטוח ומגדל מקפת על הסכם קיבוצי עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת.

ההסכם הקיבוצי חל על מרבית עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת המועסקים על-ידיהן במועד חתימת ההסכם, וכן על עובדים שיתקבלו לעבודה במגדל ביטוח ומגדל מקפת החל ממועד חתימת ההסכם הקיבוצי, והוא איננו חל על עובדים בדרג של מנכ"ל, משנה למנכ"ל, וסמנכ"לים, וכן אינו חל על עובדים המשמשים בתפקידים שזוהו ופורטו בהסכם. ההסכם הקיבוצי איננו חל על חברות אחרות בקבוצת מגדל אחזקות (שאינה מגדל ביטוח או מגדל מקפת).

תקופת ההסכם הקיבוצי הינה מיום 1 לינואר 2015 ועד ליום 31 לדצמבר 2017. בתקופת תוקפו של ההסכם הקיבוצי הצדדים ישמרו על שקט תעשייתי הדדי לגבי העניינים והנושאים שהוסדרו בהסכם.

לפירוט נוסף אודות תנאי השכר והתנאים הנלווים העיקריים הכלולים במסגרת ההסכם הקיבוצי, וכן לאומדן העלויות בגין יישום ההסכם, ראה דוח מיידי של החברה מיום 17 בפברואר 2015 ,מספר אסמכתא 2015-01-033544 וכן באור 32 לדוחות הכספיים.

31.4.2. **הסכמי עבודה אישיים**

יחסי העבודה בין הקבוצה לעובדיה (למעט העובדים הכפופים להסכם הקיבוצי כמפורט לעיל) מושתתים על הסכמי עבודה אישיים.

הסכמי העבודה האישיים מגדירים את תנאי העסקתם לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים.

בקבוצה קיימות מספר קבוצות עובדים, המתוגמלים מעבר לשכר הבסיסי, גם בשכר הנגזר מביצועים או על-פי עמידה ביעדים ובכפוף להוראות הדין (לדוגמא, חלק מהעוסקים במערך מכירות וחלק מעובדי ההשקעות במגדל שוקי הון). לעניין תגמול נושאי משרה ראה סעיף 31.5 להלן.

31.5. **מדיניות ועקרונות תגמול נושאי משרה**

31.5.1. **שינוי ועדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2014-2016**

ביום 27 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון של מדיניות התגמול של החברה[74] , וזאת על מנת להתאים את מדיניות התגמול של החברה למדיניות תגמול של מגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה (**"הגופים המוסדיים"**) (ראו פירוט בסעיף 31.5.2 להלן) (**"מדיניות התגמול המותאמת"**).

מדיניות התגמול המותאמת חלה על כל נושאי המשרה בחברה. יוער, כי כל נושאי המשרה בחברה מכהנים בנוסף לכהונתם כנושאי משרה בחברה כנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצה וכפופים בהתאם גם למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים

31.5.2. **מדיניות תגמול הגופים המוסדיים**

ביום 30 ביוני 2014 אשרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול לשנים 2014-2016, בהמשך לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014 (**"חוזר הממונה המקורי"**). במהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכון למדיניות התגמול האמורה בהתאם להוראות חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים (**"החוזר המעודכן"**), במדיניות תגמול הגופים המוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה.

במסגרת אימוץ מדיניות תגמול הגופים המוסדיים, הוחלט לאמץ את עמדת המפקחת מיום 9 ביוני 2014 והצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסים (אישור מיוחד והגבלת הוצאות בשל תגמול חריג) התשע"ד-2014 ובהתאם לא ישולם תגמול מעבר לתקרה המוצעת בתזכיר החוק שצורף למכתב הממונה, אלא במקרים חריגים ומיוחדים. מדיניות התגמול תוקפה מחדש על-ידי דירקטוריון הגופים המוסדיים בחודש דצמבר 2014 ובחודש פברואר 2016.

לפירוט אודות מדיניות התגמול המותאמת בחברה, ראה על דרך ההפניה דוחות מיידים של החברה מיום 22 בספטמבר 2014 מספר אסמכתא 2014-01-161913 ומיום 27 באוקטובר 2014 מספר אסמכתא 2014-01-181653.

כמו כן, לפירוט עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות התגמול, ראה גם באור 38.י.3 לדוחות הכספיים.

עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים מתפרסמת אף באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא:

[74] מדיניות התגמול של החברה אושרה לראשונה על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 12 בספטמבר 2013.. לפרטים ראו דיווחים מיידים מיום 2.9.2013 מספר אסמכתא: 2013-01-134847 וכן 12.9.2013 מספר אסמכתא: 2013-01-144555.

https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/Investorsconnection/Pages/RewardPolicy.aspx

לעניין טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הגבלות מינוי וכהונה של בעל תפקיד מרכיב בגוף מוסדי), התשע"ו-2016 ראה סעיף 26.3.3(ג) לעיל.

31.6. **קבוצת נושאי משרה הבכירה**

נכון למועד הדוח, קבוצת נושאי המשרה הבכירה (שאינם דירקטורים) בקבוצה מונה 18 עובדים והיא כוללת את נושאי המשרה הבכירה המפורטים בתקנה 26א בפרק פרטים נוספים על התאגיד ("**המנהלים הבכירים**").

נושאי המשרה[75] מועסקים על-פי הסכמים אישיים, המפרטים את תנאי העסקתם.

לפרטים אודות השכר והתגמולים שניתנו בשנת 2015 לרבות תנאי העסקתם של מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה ובתאגידים שבשליטת החברה, ראה תקנה 21 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

לחברה נמסר, כי לאחר הפסקת כהונתה של הגב' ענת לוין, אשר שימשה כמנכ"ל החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח עד ליום 31 לאוקטובר 2014, שולם לה על ידי בעל השליטה בחברה במהלך הרבעון השני של שנת 2015 סך של כ-1.3 מיליון ש"ח, מעבר לתגמולים ששולמו לה כמפורט בתקנה 21 לדוח התקופתי לשנת 2014.

31.7. **שינויים בנושאי משרה בכירה**

31.7.1. בחודש ינואר 2016 הודיע מר גיל יניב המכהן כמנהל חטיבת חסכון ארוך טווח, עסקי בריאות ואיכות חיים וראש תחום אסטרטגיה של מגדל ביטוח, על רצונו לפרוש מתפקידיו בקבוצה. מועד הפרישה נקבע ליום 4 באפריל 2016. ראה גם דוח מיידי של החברה מיום 26 בינואר 2016 מספר אסמכתא: 2016-01-018058.

31.7.2. ביום 6 בינואר 2016 אישר דירקטוריון מגדל ביטוח את מינויו של מר אמיל ויינשל לתפקיד מנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של מגדל ביטוח החל מיום 1 בפברואר 2016 ראה דוחות מיידים של החברה מימים 6 בינואר ו-7 בינואר 2016 מספרי אסמכתא: 2016-01-004474, ו-2016-01-005221, בהתאמה.

31.7.3. ביום 15 ביוני 2015 הודיע מר עמוס רוקח, מנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ("**מבטח סיימון**") חברה נכדה של מגדל ביטוח על סיום כהונתו בחברה שנכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015.

ביום 1 ביולי 2015 מונתה הגברת מלי שאול כמנכ"ל מבטח סימון במקומו של מר עמוס רוקח.

לפרטים ראה דוחות מידיים של החברה מיום 15 ביוני 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-048099 ומיום 28 ביוני 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-058140.

31.7.4. ביום 29 באוקטובר 2015 הודיעה הגב' סיגל גרינהאוז, המשמשת כמנהלת חטיבת ביטוח משנה ומערך עסקים של מגדל ביטוח, על רצונה לפרוש מתפקידה. ביום 3 בנובמבר 2015 חדלה הגב' סיגל גרינהאוז לכהן כנושאת משרה בחברה.

[75] מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכניו ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה 26 א' בפרק "פרטים נוספים על התאגיד".

ראה גם דוח מידי של החברה מיום 1 בנובמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-145503 ומיום 3 בנובמבר 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-147468.

ביום 24 בנובמבר 2015 הוחלט בדירקטוריון מגדל ביטוח על ביצוע שינוי ארגוני שבו תרוכז פעילות חטיבת ביטוח משנה ומערך עסקים של מגדל ביטוח במסגרת מרחב ייעודי בחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה של מגדל ביטוח.

לשינוים נוספים בנושאי המשרה של הקבוצה בסעיף 2.4.5 בחלק א' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

32. שיווק והפצה

32.1. כללי

ערוצי השיווק וההפצה העיקריים של הקבוצה בתחומי הפעילות של החברה (לא כולל תחום השירותים הפיננסים[76]), הינם:

32.1.1. סוכני וסוכנויות ביטוח

מרבית תכניות הביטוח של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני ביטוח וסוכנויות ביטוח, לרבות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה.

הקבוצה נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-2,700 סוכנויות ביטוח (תאגידים[77]) וסוכני ביטוח ("**סוכנים**") הפזורים ברחבי הארץ. הקבוצה קשורה עם מרבית הסוכנים בעסקי ביטוח חיים, פנסיה וגמל, ביטוחי בריאות וביטוח כללי והם מבצעים את עיקר המכירות של הקבוצה.

ערוץ ההפצה באמצעות הסוכנים הינו ערוץ ההפצה המשמעותי של החברה. חלק מפעילות השיווק וההפצה באמצעות סוכנים, מתבצע אף באמצעות סוכנויות ביטוח בשליטת הקבוצה באמצעות מגדל סוכנויות שהבולטות שבהן הינן מבטח סימון, שגיא יוגב ושחם בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והבריאות בקבוצה, ופלתורס סוכנות ביטוח בתחום הביטוח הכללי בקבוצה.

32.1.2. הפצה ישירה

במסגרת זו, השיווק וההפצה של מוצרי הקבוצה נעשה במישרין, באמצעות עובדי הקבוצה. עיקר הפעילות במסגרת ערוץ ההפצה הישירה הינה בענפי הפנסיה והגמל באמצעות משווקים פנסיוניים.
עיקר פעילות השיווק נעשית באמצעות ערוץ ההפצה הישירה שכן לאור חובת הביטוח הפנסיוני, קיימות התקשרויות ישירות מול מעסיקים, ועדי עובדים/ארגוני עובדים להצטרפות ישירה לקרנות הפנסיה/קופות הגמל שבניהול הקבוצה, כמו גם השתתפות במכרזים המתפרסמים על-ידי מעסיקים/ארגוני עובדים.
חלק מהפוליסות הקבוצתיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות משווקות במכירה ישירה על-ידי הקבוצה, בעיקר באמצעות השתתפות במכרזים.
עיקר פעילות השיווק וההפצה בביטוח כללי הינה מול לקוחות גדולים כגון חברות שעיסוקן ברכב, או שברשותן ציי רכב, בנקים למשכנתאות, או השתתפות במכרזים של לקוחות שונים.

32.1.3. **תאגידים בנקאים** - ערוץ הפצה זה כולל את ההפצה והשיווק של מוצרים בענפי הגמל והפנסיה באמצעות יועצים פנסיונים בסניפי הבנק (פעילות שעדיין איננה מהותית).

32.1.4. אי תלות בערוצי הפצה

בשנת 2015 אין לקבוצה, סוכן בודד שהיקף מכירותיו עולה על 10% מהיקף הפרמיות בכל תחום פעילות רלבנטי.

---

[76] לפרטים אודות שיווק והפצה בנוגע לתחום השירותים הפיננסים ראה סעיף 20 בחלק ב' לעיל.

[77] חלק מסוכני הביטוח הינם תאגידים המעסיקים עובדים, כאשר מספר העובדים באותה סוכנות אינו כלול במסגרת המספר לעיל.

לפירוט אודות הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2015 מהסוכנויות בשליטת הקבוצה ראה סעיף 32.1.5 להלן.

32.1.5. **שיעור פעילות ההפצה והשיווק בחלוקה בין הערוצים השונים**

בענפי הפנסיה והגמל, שם מבוצע עיקר הפעילות ישירה, חלקם של ערוצי ההפצה הינו כדלקמן:

פנסיה - הפצה באמצעות סוכנים כ-69% מדמי הגמולים בשנת 2015 בדומה לשנת 2014 (וכ-66% בשנת 2013), הפצה ישירה כ-30% מדמי הגמולים בדומה לשנת 2014 (וכ-33% בשנת 2013) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-1% מדמי הגמולים (בדומה לשנים קודמות).

גמל - הפצה באמצעות סוכנים כ-44% מדמי הגמולים בשנת 2015 (לעומת כ-43% בשנת 2014 וכ-42% בשנת 2013), הפצה ישירה כ-43% (לעומת כ-44% בשנת 2014 וכ-45% בשנת 2013) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-13% מדמי הגמולים (בדומה לשנים קודמות).

הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2015 מהסוכנויות בשליטת הקבוצה (כולל גם נתונים של סוכני משנה של הסוכנויות האמורות) הינן כדלקמן:

כ-27% מסך עסקי ביטוח חיים בשנת 2015 (לעומת כ-29% בשנים 2014 ו-2013), כ-27% מסך עסקי הפנסיה בשנת 2015 (לעומת כ-29% בשנת 2014 וכ-30% בשנת 2013) כ-20% מסך עסקי הגמל בשנת 2015 (בדומה לשנים קודמות), כ-25% מעסקי הבריאות בשנת 2015 (לעומת כ-28% בשנת 2014 וכ-27% בשנת 2013) וכ-8% מעסקי ביטוח כללי בשנת 2015 (לעומת כ-7% בשנת 2014 וכ-8% בשנת 2013).

לפרטים אודות מצבת כוח האדם של סוכנויות הביטוח שבשליטת הקבוצה, ראה הטבלה שבסעיף 31.2 לעיל.

32.2. **הסדרת פעילות הסוכנים/המשווקים הפנסיונים/יועצים פנסיוניים**

32.2.1. פעילות הסוכנים מפוקחת אף היא על-ידי המפקחת, והוראות חוק חוזה ביטוח, חוק הפיקוח וחוק השיווק והייעוץ (בכל הקשור למוצרים הפנסיוניים), חלות גם על פעילותם ובכלל זה הרישיונות הנדרשים לפעילותם של הסוכנים ודרכי פעילותם.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, מסדירות את שיעורי עמלת ההפצה המקסימלית שישולמו ליעוץ פנסיוני במוצרי הגמל והפנסיה (**"תקנות ההפצה"**). יצוין כי, תלויה ועומדת טיוטה לתיקון תקנות ההפצה, שמבקשת לשנות את מבנה עמלת ההפצה ושיעורה ולהסדיר גם את תשלום העמלה המקסימלית למוצרי הביטוח הנכללים בהגדרת מוצר פנסיוני.

32.2.2. שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לערוצי ההפצה שפורסמו במהלך תקופת הדוח:

(א) **ניתוק עמלות מדמי ניהול**

בחודש ינואר 2015 **פרסמה המפקחת "עמדת ממונה: תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון",** לפיה על הגופים המוסדיים לפעול על מנת לשנות את בסיס מודל העמלות שלהם כך שהעמלות לא תיגזרנה מגובה דמי הניהול. בנייר העמדה צוין, כי לדעת המפקחת תשלום דמי עמילות אשר נגזרים מדמי הניהול אשר משלם עמית או מבוטח מעודד בעלי רישיון להציע ללקוחות מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר, אינו עולה בקנה אחד עם חובת הנאמנות שמוטלת הן על הגופים המוסדיים והן על בעל הרישיון. נייר העמדה פורסם, על אף שתלויה ועומדת טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), התשע"ד-2014, שטרם אושרה.

בחודש מרס 2015 פורסמה הבהרה לעמדה האמורה. לפיה על הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח הפנסיוני לפעול באופן מיידי לשם תיקון החוזים

שמסדירים את תשלום דמי העמילות באופן שעולה בקנה אחד עם עמדת המפקחת האמורה לעיל, וכי אין לחתום על הסכמים חדשים באופן שמנוגד לאמור לעיל.

עוד צוין בהבהרה, כי אין בעמדה הנ"ל בכדי לשנות מעמדת הפיקוח לפיה חברה מנהלת של גוף מוסדי רשאית לקבוע דמי ניהול דיפרנציאליים עד לגובה התקרה המרבית הקבועה בדין.

בנוסף, ציינה המפקחת כי בנסיבות העניין ובהתחשב, בין השאר, בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים, אין בכוונתה להפעיל את סמכות האכיפה הנתונה לה ביחס ללקוחות שצורפו לגופים מוסדיים לפני פרסום העמדה ואף בתקופה הסמוכה שלאחריה לפי מערך החוזים שהיה קיים במועד פרסום העמדה.

ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב על ידי התאחדות החברות לביטוח חיים, המרצת פתיחה במסגרתה התבקש בית המשפט לקבוע כי תגמול הנגזר מדמי ניהול אינו אסור כשלעצמו על פי הדין וכי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים הכוללים תגמול הנגזר מדמי ניהול משום הפרה של חובה כלשהי על פי הדין.

בתגובה להמרצת הפתיחה, הגישה המפקחת בקשה למחוק על הסף את המרצת הפתיחה בטענה כי המרצת הפתיחה אינה מתאימה לדיון בפני בית המשפט המחוזי כהליך אזרחי.

ביום 8 בפברואר 2016, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את המרצת הפתיחה על הסף בטענה של חוסר סמכות עניינית. בהחלטתו קבע בית המשפט כי אינו מוסמך לדון בנושאים הכלולים בהמרצת הפתיחה וכי הסמכות נתונה לבית המשפט הגבוה לצדק.

ביום 22 במרס 2016 הגישה התאחדות החברות לביטוח חיים לבית המשפט העליון, ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי, אשר הורה על סילוק על הסף של המרצת הפתיחה. בהודעת הערעור מתבקש בית המשפט העליון לקבל את הערעור, לבטל את פסק הדין של בית המשפט המחוזי, ולתן כל סעד אחר כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.

להשלמת התמונה יצוין כי לעמדת החברה, מוקדם להעריך, בשלב זה, את ההשפעה הכוללת שיכולה להיות לעמדת המפקחת וההבהרה הנ"ל ככל ובעת שייושמו לגבי הגופים המוסדיים בקבוצה, והיא תלויה בפרמטרים שונים לרבות, בין היתר, מכלול הרגולציה בנושא, תגובות השוק ויישום כלי ההתמודדות של החברה בנושא ובחינה משפטית שלו. להערכת החברה ולאור האמור לעיל, ככל שעמדת המפקחת וההבהרה לה יוותרו על כנן, הרי שהדבר יחייב ביצוע התאמות הן בקשר להתקשרויות עם הסוכנים והן לעניין תמחור מוצרי חסכון ארוך טווח להם מתייחסת ההסדרה.

(ב) לעניין נושא ההסדרה בין גורם מתפעל לגורם משווק ראה סעיף 6.3.13 לעיל.

המידע בכל הקשור ליישום ו/או להערכות החברה בכל הקשור ליישום ההוראות הנ"ל הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על טיוטת ההוראות המוצעות כיום, כאשר אין כל בטחון שזה יהיה הנוסח הסופי וטרם ידוע אם במקביל יוכנסו תיקונים נוספים או לא. כמו כן הנ"ל מבוסס על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק, הערכות אלה עשויות שלא להתממש אם ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי.

32.3. תיאור מבנה העמלות ושיעורי העמלות הממוצעים לפי תחומי הפעילות

32.3.1. תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

(א) **סוכנים**

הקבוצה משלמת לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת ובהתאם להסכמים פרטניים שנחתמים עם הסוכנים.

(1) מבנה העמלות בביטוח חיים:

- עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות לסוכנים הינן "עמלות שטוחות", דהיינו עמלה המשתלמת בשיעור דומה במשך מספר שנים ולאחר מכן, ברוב ההסכמים, תשלום עמלות בשיעור הנמוך, בדרך כלל, משיעור העמלה השטוחה (ברוב תכניות הביטוח המשווקות על-ידי הקבוצה "העמלה השטוחה" משתלמת במשך 15 שנה). יצוין כי, ביחס לחלק ממוצרי ביטוח חיים, העמלה משתלמת בשיעור קבוע לאורך כל תקופת הביטוח, וכן קיימת אפשרות לתשלום העמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח. בנוסף, במוצרים מסוימים משתלמת עמלה בשיעור קבוע מדמי הניהול מצבירה ו/או מדמי הניהול מהפרמיה לאורך כל תקופת הביטוח.
- עמלות בגין מכירות - בדרך כלל עמלה חד פעמית אשר נגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות שנקבע לו ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק. בחלק מפוליסות ביטוח החיים העמלה מחושבת כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר והיא משולמת בכפוף להסדרים המתייחסים לביטול פוליסות בתקופה האמורה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

במוצרי ביטוח מסוימים - משתלמות עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות ו/או תוכניות ביטוח שאינן של החברה ו/או היקף הפקדות חד-פעמיות.

(2) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הפנסיה

- עמלות שוטפות - העמלות משתלמות מדמי גמולים והינם בשיעור קבוע מדמי הגמולים הנגבים בפועל, תוך התחשבות ברווחיות המוצר.
- עמלות בגין מכירות - הקבוצה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות, ובחלק מהמקרים מעמידה ביעד שימור התיק שנקבעו כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר וכפוף לביטולים כמתואר לעיל ביחס לעמלות ביטוח חיים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(3) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הגמל

- עמלות שוטפות - המשולמות לסוכני ביטוח בגין שיווק **קופות הגמל** והינן, בדרך כלל, בשיעור קבוע מדמי הניהול מהצבירה הנגבים בפועל.
- עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות שאינן של החברה.

לעניין ניתוק העמלות מדמי הניהול וההתאמות שיידרשו ככל שעמדת המפקחת וההבהרה לה יוותרו על כנן ראה סעיף 32.2.2(א) לעיל.

(ב) **משווקים פנסיונים**

החברה מתגמלת את המשווקים הפנסיונים בענפי הפנסיה והגמל על עמידה ביעדי מכירות שמשתנים מעת לעת. סכום העמלה למשווק מורכב משיעור עמידת המשווק ביעדים שנקבעו, כשהוא מוכפל בעמלת יעד שקלית שנקבעה לו.

(ג) **יועצים פנסיונים**

התאגידים הבנקאיים זכאים לעמלת הפצה בהתאם לתקנות ההפצה.

(ד) **שיעור עמלות ממוצעות**

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

	2015	2014	2013
ביטוח חיים			
שיעור מפרמיה	6.4	6.4	7.3
בשנה הראשונה - שיעור מפרמיה משונתת חדשה (1)	30.2	28.1	27.4
פנסיה			
שיעור מדמי גמולים	2.6	2.7	2.8
גמל			
שיעור מנכסים מנוהלים ממוצעים	0.2	0.2	0.2

(1) שיעור העמלות מפרמיה משונתת בביטוח חיים בשנים קודמות סווגו מחדש.

32.3.2. **תחום ביטוח בריאות**

(א) **ביטוחי פרט -** הקבוצה משלמת לסוכני הביטוח עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת.

מבנה העמלות מורכב בדרך כלל מאחד או יותר מהבאים:

(1) עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות הינן "עמלות שטוחות", וכן קיימת אפשרות לתשלום עמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח, בהתאם להסכמים הפרטניים עם הסוכנים.

(2) עמלות בגין מכירות - חלק מההסכמים עם הסוכנים כוללים עמלה חד פעמית הנגזרת מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק שנקבע לו.

(3) בנוסף מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(ב) **ביטוחים קבוצתיים** - העמלות משולמות בשיעור מוסכם מהפרמיה.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

	2015	2014	2013
שיעור מפרמיה	30.1	30.1	25.8

32.3.3. **תחום ביטוח כללי**

העמלה המשולמת לסוכנים בתחום ביטוח כללי מחושבת כשיעור מוסכם מהפרמיות כאשר שיעור העמלה משתנה בהתאם לענף הספציפי.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

	2015	2014	2013
ענף ביטוח רכב חובה	4.8	4.7	5.5
ענף ביטוח רכב רכוש	17.7	17.9	19.5
ענפי רכוש (ללא רכב)	15.9	15.8	15.9
ענפי חבויות	14.2	14.8	14.9
סה"כ	13.4	13.2	14.0

32.3.4. **העמדת הלוואות לסוכנים**

לעיתים מעמידה הקבוצה הלוואות לסוכניה, בביטחון תזרימי עמלות עתידיים או בביטחונות אחרים. ההלוואות ניתנות בתנאים מסחריים במסגרת הכללים שנקבעו על-ידי המפקח. לפירוט ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

33. ספקים ונותני שירותים

33.1. **כללי**

הקבוצה רוכשת מוצרים ושירותים ממספר רב של ספקים ונותני שירותים[78]. בחירתם של אלה נעשית בהתאם לאיכות וטיב השירות המוצע על ידם, זמינותם, תחומי מומחיותם, התנאים המסחריים וכו'. בדרך כלל התקשרויות אלו הינן לתקופה בלתי קצובה ואינן כוללות הסדר בלעדיות ובאופן כללי נמנעת הקבוצה ככל שמתאפשר מקיומה של "תלות בספק" אחד, כהגדרת מונח זה בחוזר המפקח לעניין עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח, ופועלת ליצירת גיוון בקרב ספקיה.

33.2. **שירותי אסיסטנס**

33.2.1. **פמי פרימיום בע"מ ("פמי")**

מגדל ביטוח קשורה בהסכמים עם פמי המספקת לה את שירותי האסיסטנס הניתנים למבוטחים לפי כתבי שירות/ריידרים/הרחבות לפוליסה ("**שירותי אסיסטנס**") הנמכרים בעיקר במסגרת תחום הביטוח הכללי (רכב רכוש, ביטוחי דירה ומשכנתא) וכן בתחום הבריאות. בענף ביטוח הדירה בתחום הביטוח הכללי קיימת לחברה תלות בשירותים שמספקת לה פמי עבור המבוטחים. היקף הרכישות מפמי הסתכם בשנת 2015 בסך של כ-42 מיליון ש"ח לעומת כ-58 מיליון ש"ח בשנת 2014.

עלות השירותים הנרכשים מפמי נזקפת בעיקרה לעלויות תביעות הביטוח. לפירוט נוסף ראה גם באור 39. 2.ה לדוחות הכספיים.

33.2.2. לפרטים אודות הסכמים בין החברה לבין אינפומד אתרי רפואה בע"מ ("**אינפומד**") ובי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ ("**בי וול**") במסגרתם מספקות אינפומד ובי וול שירותי אסיסטנס לחברה, ראה באור 39. 2.ה לדוחות הכספיים.

בשנים 2015 ו-2014 שילמה מגדל ביטוח לבי-וול ו/או לאינפומד, סך של כ-31 מיליון ש"ח וכ-2 מיליוני ש"ח בהתאמה.

33.3. **ספקי מחשב ותוכנה**

הקבוצה קשורה בהסכמים שונים עם ספקי ציוד חומרה, תוכנה ופתרונות מחשוב אחרים המספקים לה פתרונות טכנולוגיים מגוונים בנושאים של ציוד מחשוב לרבות שרתים וציוד קצה, תקשורת, מערכות הפעלה ווירטואליזציה, מערכי אחסון וניהול מידע, תוכנות לסוגיהן, בסיסי נתונים, כלי ניטור ובקרה, אבטחת מידע ושירותים מקצועיים אחרים לרבות שירותי מומחה. חלק מספקים אלה הינם חברות המתמחות במתן שירותים ייעודיים, שלעתים, בעת אירועים משבריים

[78] מובהר בזאת, כי בספקים ונותני שירותים הקבוצה איננה כוללת את המשווקים/יועצים הכלולים בערוץ ההפצה והשיווק כמתואר בסעיף 32 לעיל, וכן איננה כוללת את מבטחי המשנה, המתוארים בסעיף 30 לעיל.

(לרבות בתחום הטכנולוגי), החברה עשויה להידרש לשיתוף פעולה שלהם. התשלומים השוטפים לכל אחד מספקים אלה אינם מהותיים. הספקים הנמנים על קטגוריה זו הינם: מד-1, מיקרוסופט, IBM, אורקל, סאפ, אס.פי.אל תוכנה, חילן טק, חברת נאוקסאן, קבוצת מטריקס והיטאצי דטה סיסטמס. לפירוט בנוגע לחברת תוכנה ייעודית בתחום השירותים הפיננסים (FMR), ראה סעיף 23 לעיל.

33.4. **שירותי תפעול בפעילות הגמל**

מגדל מקפת מקבלת שירותי תפעול מלאומי שירותי שוק ההון בע"מ ("**לאומי שש"ה**"). שירותי התפעול כוללים שירותי ניהול זכויות עמיתים, מערכות מידע, ניהול חשבות קופות ועוד.

הסכם שירותי התפעול מול לאומי שש"ה החל בשנת 2007 בין מגדל גמל פלטינום בע"מ (שמוזגה בשנת 2011 למקפת) לבין לאומי גמל בע"מ (שהפכה ללאומי שש"ה). ההסכם המקורי נחתם ל-5 שנים עם אופציה לחידוש אוטומטי, לתקופה של 12 חודשים, מידי שנה. ההסכם כולל אפשרות לצירוף מסלולים נוספים וקופות נוספות. החל משנת 2013 מתופעלות כל קופות הגמל וקרנות ההשתלמות של מגדל באמצעות לאומי שש"ה.

בשנת 2015 נחתם הסכם חדש שתנאיו החלו החל משנת 2013. ההסכם החדש מהווה שיפור של תנאי ההסכם המקורי, ביחס לחלק מנושאי ההסכם, לרבות נושאי מחיר, שיפוי ופיצוי, אחריות והתאמה לרגולציה. תוקף ההסכם החדש הינו לשלוש שנים מיום 1 בינואר 2013 ("**תקופת ההסכם הראשונה**"). בתום תקופת ההסכם הראשונה מימשה מגדל מקפת אופציה שניתנה לה לחידוש ההסכם על פי תנאיו לתקופה נוספת של שלוש שנים ("**תקופת ההסכם השנייה**") ובתום תקופת ההסכם השנייה יתחדש ההסכם מאליו לתקופות נוספות בנות 12 חודשים אלא אם יודיע מי מהצדדים על רצונו שלא לחדש את ההסכם וזאת עד תום 6 חודשים לפני תום תקופת ההסכם או תקופת ההארכה הרלוונטית. לפרטים נוספים אודות ההתקשרות עם לאומי שש"ה ראה באור 39 .2.ה.1 לדוחות הכספיים.

34. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב

34.1. להלן טבלה המרכזת את נכסי המקרקעין המהותיים בבעלות החברה או הנשכרים על-ידה והכלולים ברכוש הקבוע:

מיקום	שטח במ"ר	שימוש עיקרי	בבעלות/שכירות
פתח תקוה	58,372	בניני המשרדים העיקריים של הקבוצה לרבות מרבית פעילות סוכנויות הביטוח המוחזקים על-ידי הקבוצה	בעלות
	4,572	משרדים, מחסנים / חניות	שכירות
	7,027	שטח שטרם הושלם / טרם אוכלס	בעלות
תל-אביב	5,828	בניני המשרדים של קבוצת שוקי הון	חכירה ארוכת טווח
	1,164	בניני המשרדים של אינפומד ו-50 פלוס	שכירות
ירושלים	1,000	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירות
	1,737	בניני סניף הקבוצה בירושלים	בעלות
נתניה	2,021	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירות
חיפה	2,527	בניני סניף הקבוצה בחיפה	בעלות
	2,139	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירויות
	197	בניני משרדים של קבוצת שוקי הון	שכירות

יצוין כי ישנם אתרים נוספים בהם הקבוצה שוכרת מבנים לצורך פעילותה ולצורך פעילות הסוכנויות המוחזקות על ידה, בהיקף לא מהותי.

לפירוט בדבר העלות המופחתת של קרקע ובניני משרדים ושיפורים במושכר ופרטים נוספים בדבר הרכוש הקבוע של הקבוצה ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

34.2. נתונים אודות שטחי מבנים שהינם חלק מתיק ההשקעות נוסטרו של מגדל ביטוח[79]

מיקום	מ"ר נכון ליום 31.12.2015	מ"ר נכון ליום 31.12.2014
אזור גוש דן	50,651	37,769
אזור הצפון	33,477	34,396
אזור הדרום	15	15
השפלה וירושלים	3,343	3,604
סה"כ	**87,486**	**75,784**

המבנים המפורטים לעיל משמשים בעיקר כבנייני משרדים ולמסחר. רוב המבנים המתוארים לעיל, מוחזקים כנגד התחייבויות ביטוחיות במסגרת הנוסטרו של החברה.

34.3. **מידע על השקעות החברה במערכת המחשב**

מערכות המחשוב והמידע של הקבוצה חיוניות לניהול עסקיה בכלל ולהתמודדות עם התחרות והרגולציה בפרט. בבעלות החברה מגוון רחב של ציוד מחשוב הכולל שרתים, מערכות אחסון וגיבוי, ציוד תקשורת, עמדות קצה וציוד היקפי אחר, וכן מגוון רחב של זכויות בעלות ו/או שימוש בתוכנות שונות לרבות תוכנות בפיתוח עצמי.

לקבוצה גוף ייעודי, מגדל טכנולוגיות, המשמש כיחידה פנימית לתחום מערכות מידע טכנולוגיות, המספקת את מרבית שירותי המחשוב ליחידות השונות בקבוצה, והיא אשר מפעילה, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות, לצורך מתן שירותי המחשוב המוענקים לקבוצה. לכוח האדם המועסק ביחידה זו, ראה סעיף 31.2 לעיל.

חדר המחשב העיקרי של הגופים המוסדיים מצוי במשרדיה של הקבוצה בפתח תקוה. במסגרת פרויקט הערכות טכנולוגית למשברים (DRP-Disaster Recovery Plan) שהושלם בשנת 2013, לקבוצה אתר גיבוי מרוחק במתקן מד-1 בטירת הכרמל. תכנית ה-DR הנ"ל הינה תשתית טכנולוגית חיונית לעניין ההמשכיות העסקית של החברה באירועים משבריים (BCP-Business Continuity Plan).

לקבוצה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות וציוד נוסף שעלותן המופחתת ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כ-298 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-322 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014.

בשנת 2015, השקעות הקבוצה במחשבים ובפיתוח מערכות מידע הסתכמו בסך של כ-135 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-121 מיליון ש"ח בשנת 2014. ראה באורים 4 ו-6 לדוחות הכספיים.

ההשקעות במערכות המחשב מיועדות הן לתמוך ביעדים האסטרטגיים העסקיים של הקבוצה והן בדרישות רגולציה מעת לעת לרבות מסלקה פנסיונית ותקנות התשלומים.

בתקופת הדוח השקעות הקבוצה במערכות המחשב התמקדו, בעיקר בתחומים הבאים: מגדל דיגיטל, שיפור השירות ללקוחות הקבוצה (מבוטחים, סוכנים ומעסיקים), לרבות באמצעות מערכת CRM כלל ארגונית, תמיכה ביישום השינוי במערך תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות, השבחת המערכות בביטוח כללי, תמיכה בפיתוח מוצרי ביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח כללי, חיזוק יכולות ההגנה על מידע החברה, העשרת הניטור והבקרה על נכסי החברה הטכנולוגיים, שדרוג מערך האחסון וארכוב הדואר ועוד.

35. עונתיות

35.1. **חיסכון ארוך טווח**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים (וכן בביטוחי בריאות), וההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, ניכר בחודש דצמבר גידול מסוים בהפקדות של פרמיות/דמי גמולים לתכניות פנסיוניות, ביחס לשאר חודשי השנה, במטרה למצות את הטבות המס הגלומות בהפקדה לחסכון פנסיוני.

[79] בנוסף מגדל ביטוח מחזיקה בנכסי נדל"ן מכספים המנוהלים עבור מבוטחים, לפירוט ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים[80] לפי רבעונים בשנים 2013, 2014 ו-2015 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים
רבעון 1	1,919	25.0	1,830	24.1	1,946	25.8
רבעון 2	1,908	24.9	1,825	24.0	1,774	23.5
רבעון 3	1,885	24.6	1,903	25.0	1,749	23.2
רבעון 4	1,950	25.5	2,048	26.9	2,078	27.5
סה"כ לשנה	**7,662**	**100.0**	**7,606**	**100.0**	**7,547**	**100.0**

להלן התפלגות דמי הגמולים בפנסיה בשנים 2013, 2014 ו-2015 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים
רבעון 1	1,350	23.4	1,259	23.5	1,074	22.8
רבעון 2	1,428	24.8	1,318	24.6	1,210	25.6
רבעון 3	1,471	25.5	1,368	25.5	1,168	24.8
רבעון 4	1,518	26.3	1,378	26.4	1,267	26.8
סה"כ לשנה	**5,767**	**100.0**	**5,323**	**100.0**	**4,719**	**100.0**

להלן התפלגות דמי הגמולים בגמל בשנים 2013, 2014 ו-2015 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים
רבעון 1	382	22.7	421	24.1	366	20.7
רבעון 2	378	22.5	354	20.3	418	23.6
רבעון 3	381	22.7	404	23.1	386	21.8
רבעון 4	540	32.1	568	32.5	601	33.9
סה"כ לשנה	**1,681**	**100.0**	**1,747**	**100.0**	**1,771**	**100.0**

35.2. **ביטוח כללי**

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם, בדרך כלל בינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח לתקופה לפני מס מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו.

במרכיבי ההוצאות האחרים כגון תביעות ובמרכיבי ההכנסות האחרים כגון הכנסות מהשקעות לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בענפי הרכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח לתקופה לפני מס.

בשנת 2015 ברבעונים הראשון והרביעי, אירעו נזקי חורף אשר ברבעון הראשון הוערכו בסכום של כ-14 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-5 מיליון ש"ח במונחי שייר, וברבעון הרביעי בסך של כ-33 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-21 מיליון ש"ח במונחי שייר.

[80] לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה שהסתכמו בכ-846 מיליון ש"ח בשנת 2015 לעומת כ-808 מיליון ש"ח בשנת 2014 ובכ-525 מיליון ש"ח בשנת 2013.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח כללי לפי רבעונים בשנים 2013, 2014 ו-2015 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2015		2014		2013	
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים
רבעון 1	653	31.9	635	32.2	782	38.7
רבעון 2	514	25.1	515	26.2	472	23.3
רבעון 3	458	22.4	422	21.5	418	20.7
רבעון 4	425	20.7	397	20.1	350	17.3
סה"כ לשנה	**2,050**	**100.0**	**1,969**	**100.0**	**2,022**	**100.0**

35.3. **שירותים פיננסים**

להערכת החברה תחום הפיננסים בכללותו אינו מתאפיין בעונתיות.

36. נכסים לא מוחשיים

36.1. **כללי**

הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן אשר חלקם נרשמו כסימן מסחרי כגון: "מגדל אחזקות" "מגדל ביטוח", "מגדל מקפת" ועוד.

36.2. **מאגרי מידע**

לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרי מידע רשומים שונים, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים הנמסרים על-ידי לקוחות הקבוצה. המידע הצבור במאגרים אודות לקוחות, כולל מידע שנמסר על ידם בעת רכישת מוצר ממוצרי הקבוצה וכן מידע נוסף שנמסר לקבוצה, או אשר הקבוצה מאתרת אותו, בקשר עם השירותים הניתנים על ידה (כגון מידע עקב טיפול בתביעות ביטוח וכו'). כמו כן, לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרים רשומים אודות סוכני הקבוצה, ספקים, עובדים וכו', פרטים אשר שמירתם במאגר ממוחשב ורישומם מחויבים על פי הוראות הדין. מאגרי המידע משמשים את הקבוצה בתפעול השוטף של עסקיה.

36.3. **מוניטין ועודפי עלות**

בחברה נרשמו מוניטין ועודפי עלות בעיקר ברכישת סוכנויות ביטוח, תיקי ביטוח, חברות ניהול של קרנות פנסיה, קרן השתלמות ופעילויות שירותים פיננסים.

בשנת 2015 הוכרה ירידת ערך בסכום של כ-26 מיליון ש"ח בגין יתרת המוניטין המוקצה ליחידת קרנות הנאמנות המיוחסת לפעילות השירותים הפיננסים.

בשנים 2015 ו-2014 נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לפעילות הגמל בסך של כ-13 מיליון ש"ח בשנת 2015 וכ-14 מיליון ש"ח בשנת 2014 (הערך בספרים של יחידת הגמל היה גבוה מהסכום בר ההשבה שלה ולכן הוכר הפסד מירידת ערך, שיוחס במלואו למוניטין).

בנוסף, בשנת 2014 נרשמה ירידת ערך מוניטין של קרן גידור המיוחסת לפעילות השירותים הפיננסים בסך כ-7 מיליון ש"ח. לפירוט ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

37. דיון בגורמי סיכון

37.1. טבלת גורמי הסיכון לגבי הפעילות הביטוחית והחיסכון ארוך הטווח

		מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות הקבוצה		
		גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכוני מקרו		מצב המשק והתעסוקה	V		
		סיכוני שוק	V		
		- סיכון ריבית	V		
		- סיכוני שוק (מכשירים הוניים / נכסים ריאליים)	V		
		- סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן		V	
		- סיכון מטבע		V	
		סיכוני אשראי	V		
סיכונים ענפיים		סיכוני הביטוח			
		- אריכות חיים לרבות שיעור מימוש גמלא	V		
		- תחלואה	V		
		- סיכון רעידת אדמה		V	
		- יתר סיכוני הביטוח		V	
		רמת שימור תיק	V		
		ביטוח משנה		V	
		תחרות ומתחרים	V		
		טעמי הציבור	V		
		שינויי רגולציה	V		
		תקדימים משפטיים (תביעות ייצוגיות וסמכויות ממונה)	V		
סיכונים לקבוצה	מיוחדים	תמהיל העסקים		V	
		סיכוני נזילות			V
		סיכון התאמת נכסים להתחייבויות	V		
		הליכים משפטים לרבות סמכויות ממונה	V		
		מוניטין		V	
		סיכונים תפעוליים			
		- תלות במערכות מידע	V		
		- אבטחת מידע וסייבר	V		
		- סיכונים תפעולים אחרים		V	
		סיכוני ציות		V	

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על הקבוצה הינה על סמך הערכת הנהלת הקבוצה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה. ייתכן כי בפועל מידת ההשפעה תהיה שונה, לאור שינויים שיחולו במאפייני פעילות הקבוצה או בתנאי השוק ו/או בהתנהלות הגופים הרגולטוריים המפקחים על פעילות הקבוצה.

37.2. החברה מנהלת את תחומי הפעילות שלה, תוך שימוש במתודות של ניהול סיכונים. הקבוצה שמה דגש בפעילותה על ניהול הסיכונים אליהם היא חשופה, וזאת במטרה לזהות ולהעריך את השפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלה על הקבוצה, תוך התייחסות למתאם בין הסיכונים. כמו כן דירקטוריון החברה אישר תאבון סיכון וסיבולת סיכון לסיכונים השונים. לתיאור גורמי הסיכון העיקריים בפעילות הביטוח של הקבוצה וניהולם - ראה באור 37.ב.3 לדוחות הכספיים.

37.3. **גורמי הסיכון העיקריים בפעילות השירותים הפיננסים**

תחום השירותים הפיננסים פועל במספר ענפים שונים בשוק ההון, שחלקם מתאפיין בתנודתיות גבוהה, בין היתר בשל השפעות אירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם. הסיכונים השונים אליהם חשוף תחום השירותים הפיננסים קשורים בין השאר לפעילויות המסחר בחשבונות שמנוהלים עבור הקבוצה, לנכסים המנוהלים עבור לקוחות שונים (קרנות נאמנות וניהול תיקים), לסיכונים משפטיים ולסיכונים נוספים הקשורים לחשיפות התפעוליות בפעילות.

יצוין, כי עד למועד השלמת המיזוג בין מגדל שירותי בורסה עם ולתוך אי. בי. אי שירותי בורסה ביום 28 באוקטובר 2015 כמפורט בסעיף 16.2.4 לעיל, הייתה חשופה הקבוצה לסיכונים הקשורים בפעילות מגדל שירותי בורסה, לרבות בקשר עם פעילותה עבור לקוחות שמקבלים שירותי ברוקראז' (לרבות אשראי שהועמד להם), כגון: חדלות פירעון של מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת נכסים, סיכוני אשראי ללקוחות, סיכוני סליקה קסטודיאן, סיכוני אשראי בגין פעולות בנגזרים ולטעויות ביצוע. לפירוט נוסף אודות גורמי הסיכון שהיו רלוונטיים לשירותי הבורסה ראו סעיף 37.4.3 לדוח התקופתי של החברה לשנת 2014. כאמור לעיל, לאור השלמת המיזוג סיכונים אלו אינם רלוונטיים למועד הדוח.

לתיאור החשיפה לסיכוני שוק ולדרכי ניהולם, כולל התייחסות למגדל שירותי בורסה שהפעילות בה מוזגה בחודש אוקטובר 2015 עם ולתוך שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ ("**אי.בי.אי שירותי בורסה**") ראה סעיף 6 לדוח הדירקטוריון.

עיקרי הסיכונים בפעילות השירותים הפיננסים הם:

37.4. **סיכוני מקרו**

37.4.1. **סיכוני שוק -** אירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם משפיעים על היקף הפעילות בשוק ההון וכתוצאה מכך גם על פעילות תחום השירותים הפיננסים, נכסיו ותוצאותיו העסקיות.

חברות בתחום השירותים הפיננסיים מבצעות עסקאות בנכסים סחירים עבור עצמן בחשבונות נוסטרו. עסקאות אלו חושפות את תחום השירותים הפיננסיים לסיכונים הנובעים מתנודות המסחר של האפיקים השונים בשוק ההון (שערי מניות, אג"חים, שערי המטבעות, שיעורי ריבית, וכדומה) לרבות בשל שינוי בשערי הריבית ומטבע חוץ, אירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים.

37.4.2. **סיכונים ענפיים**

ירידה בשווי הנכסים המנוהלים ובהיקפי פעילות - תוצאותיו של תחום השירותים הפיננסיים מושפעות במישרין מהשווי הכולל של הנכסים שבניהול תחום השירותים הפיננסיים. ירידה בהיקף הנכסים המנוהל עלולה להשפיע באופן מהותי על רווחיות תחום השירותים הפיננסיים. התנודתיות המאפיינת את השוק הראשוני ושינוי בטעמי הגופים המוסדיים עשויים להשפיע מהותית על היקף הפעילות של מגדל חיתום.

רגולציה - תחום השירותים הפיננסיים כפוף לרגולציה רחבה ביותר, המשתנה ומתעדכנת לעיתים תכופות. לשינויים רגולטוריים נוספים ו/או החמרה בדרישות רגולטוריות קיימות ו/או אי-עמידה של חברות תחום השירותים הפיננסיים בדרישות רגולטוריות עלולה להיות השפעה מהותית על עסקי תחום השירותים הפיננסיים ו/או על תוצאותיו וכן להנחיות רגולטוריות מסוימות ישנן השלכות כספיות.

37.4.3. **סיכונים מיוחדים לתחום השירותים הפיננסים**

סיכונים משפטיים - תחום השירותים הפיננסים חשוף לתביעות שעלולות להיות מוגשות על ידי לקוחות, ספקים או צדדים שלישיים בטענות של אי קיום, לכאורה, של הוראות הדין ו/או הסכמים ו/או רשלנות מקצועית, לרבות חשיפה לתביעות ייצוגיות, וכן חשוף לקנסות ואמצעי אכיפה מנהליים שעלולים להיות מוטלים ע"י רשויות הפיקוח במקרה של הפרת הוראות הדין.

סיכון נזילות - חברות המנהלות נכסים עשויות להחזיק נכס שקיימת בעיית נזילות בגינו או בעיה בעמידה בתשלום חוב מצד המנפיק.

סיכונים תפעוליים - תחום השירותים הפיננסים חשוף לסיכונים הקשורים לתפעול פעילותו ולאופן תפקוד מערכים שונים שבאחריותו, הן מיחשוביים והן אנושיים. כמו כן חשוף התחום לרשלנות ולמעילות מצד עובדיו, ולהונאות מצד לקוחות. תקלות במערכות מסחר ו/או בקווי תקשורת לצד טעויות אנוש מצד הסוחרים, עלולים לגרום למצב של אי-ביצוע או ביצוע שגוי של עסקאות, ולחשיפה של התחום לתנודות המסחר בנכסים נשוא הוראות הלקוחות לתביעות בהיקפים מהותיים. התחום עשוי להיות חשוף לאירועי אבטחת מידע, בהם צד שלישי ינסה לפרוץ למערכות המחשב על מנת לבצע פעילות לא מורשה או להיחשף למידע שאינו מורשה אליו.

פגיעה במוניטין - מוניטין תחום השירותים הפיננסיים ושמו הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשם הטוב עלולה להיות פגיעה על עסקי תחום השירותים הפיננסיים.

37.5. **טבלת גורמי הסיכון לגבי תחום השירותים הפיננסיים**

		מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות השירותים הפיננסיים		
	גורמי סיכון	**השפעה גדולה**	**השפעה בינונית**	**השפעה קטנה**
סיכוני מקרו	סיכוני שוק ההון	V		
סיכונים ענפיים	ירידה בשווי הנכסים המנוהלים ובהיקפי פעילות	V		
	רגולציה	V		
סיכונים מיוחדים לתחום				
	סיכונים משפטיים		V	
	סיכונים תפעוליים	V		
	סיכון נזילות		V	
	טעויות ביצוע			V
	פגיעה במוניטין		V	

37.6. פעילות החברות מגדל בריאות ומגדל ניהול אינה מהותית ועל כן להערכת החברה הסיכון בגינן אינו מהותי.

38. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

38.1. הסכם קיבוצי

לתיאור ההסכם הקיבוצי שנחתם בין מגדל ביטוח ומגדל מקפת ובין הסתדרות - ראה סעיף 31.4.1 לעיל, באור 32 לדוחות הכספיים וכן דוח מיידי של החברה מיום 17 בפברואר 2015, מספר אסמכתא 2015-01-033544.

חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי[81]

[81] חלק זה והתיאור והנתונים המובאים בחלק זה מובאים בהתאם לחוזר המפקח בעניין תיאור עסקי התאגיד חוזר מספר 2014-1-3.

לצירוף שאלון ממשל תאגידי בהתאם להנחיה רשות ניירות ערך לפי סעיף 36א(ב) לחוק ניירות ערך, ראה חלק פרטים נוספים על התאגיד שאלון ממשל תאגידי .

39. דירקטורים חיצוניים

במגדל אחזקות ובמגדל ביטוח מכהנים 3 דירקטורים חיצוניים. בתקופת הדוח לא חל שינוי בכהונתם של דירקטורים חיצוניים אלה. לפרטים אודות הדירקטורים החיצונים בחברה ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

40. גילוי בדבר מבקר הפנים[82]

המבקרת הפנימית הראשית בחברה נכון למועד פרסום דוח זה, הינה הגב' מיכל לשם ותחילת כהונתה ביום 1 בפברואר 2014[83]. היא משמשת אף כמבקרת הפנים של מגדל ביטוח. קודם לתפקידה זה, כיהנה הגב' לשם כמנהלת תחום אסטרטגיה בקרה וציות. הממונה על מבקרת הפנים הינו יו"ר הדירקטוריון.

למיטב ידיעת התאגיד, מבקרת הפנים איננה מחזיקה בניירות ערך של התאגיד, למעט החזקת כתבי אופציות ומניות שנכללו בתכניות התגמול לנושאי המשרה בחברה כאמור בבאור 33 בדוחות הכספיים, אשר אין בהן כדי להשפיע על טיב עבודתה של מבקרת הפנים[84].

תכנית העבודה השנתית של מגדל אחזקות ומגדל ביטוח בכל הקשור לעבודות הביקורת הפנימית, מוגשת על-ידי המבקרת הפנימית ומאושרת על-ידי ועדת הביקורת של החברה ושל מגדל ביטוח.

תכנית העבודה לשנת 2015, נגזרת מתכנית עבודה רב שנתית לשנים 2014-2018.

בשנת 2013 נערך בחברה סקר סיכונים והנושאים אשר הועלו בסקר הסיכונים היוו בסיס להכנת התכנית הרב שנתית, כמו גם תוצאות ביקורות קודמות, שינויים ואירועים ארגוניים ותוכניים, חוקים ותקנות והנחיות הרגולציה. במידת הצורך נוספים לתכנית העבודה נושאים, ככל שהמבקרת סבורה כי מן הראוי להכלילם ותכנית העבודה מותירה בידי המבקרת שיקול דעת לשינויים בתכנית בהתחשב בצרכים העולים מדי פעם בפעם מהיקף הפעילות, תוך יידוע ועדת הביקורת.

יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון ומליאתה, המנכ"ל ורואי החשבון של התאגיד מעורבים בקביעת תכנית העבודה.

עסקאות עם בעלי עניין מובאות לדיון ולאישור על ידי הגורמים המוסמכים לאחר שנבחנו על ידי הגורמים המקצועיים. במסגרת תוכנית העבודה בוחנת הביקורת גם עסקאות שאושרו עם בעלי ענין. בדיקת עסקאות מהותיות אחרות, מבוצעת מעת לעת במסגרת תכניות העבודה ועל פי כללי הביקורת המקובלים.

דוחות המבקרת מוגשים בכתב. ככלל, עם הוצאת דוחות ביקורת על-ידי מערך הביקורת הפנימית וכחלק מתהליך העבודה השוטף, מתקיימים דיונים עם המבוקרים על דוחות הביקורת. דוחות הביקורת מוגשים באופן שוטף ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל ולראשי החטיבות לאורך השנה. דוחות ביקורת שמוגשים לחברות בנות נדונים בוועדות ביקורת של החברות הבנות.

כמו כן, מגישה הביקורת הפנימית ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל וליו"ר ועדת הביקורת דווח על מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית (ביצוע מול תכנון).

במהלך שנת 2015 קיימה ועדת הביקורת של מגדל אחזקות 16 ישיבות, וועדת הביקורת של מגדל ביטוח קיימה 18 ישיבות, מתוכן ב-12 דיונים נדונו דוחות ביקורת.

המבקרת הפנימית הראשית מועסקת במשרה מלאה, בנוסף לצוות עובדים הכפוף לה, בהיקף של 31 עובדי הקבוצה. על צוות זה נמנים גם מבקרים בחברות בנות של הקבוצה, בהן קיימת חובה למנות מבקר פנים או שהוחלט, כי ראוי לנוכח ההיקפים והחשיפות למנותם. המבקרת הראשית של הקבוצה מעבירה למבקרים אלה הנחיות מקצועיות להבטחת שמירה על עקרונות הביקורת הכלליים והתקנים המקצועיים המופעלים על-ידה. בחלק מן המשימות הכלולות בתכנית העבודה של המבקרת מסתייעת הביקורת הפנימית גם ביועצים ואנשי מקצוע חיצוניים, בהתאם לסוג ומורכבות הפעילות.

---

82 הגילוי הניתן בדבר מבקר פנים ורואה חשבון כמפורט להלן בחלק זה מתייחס אף לתחום שירותים פיננסים והוא ניתן בהתאם לחוזר המפקח הנזכר במבוא לעיל.

84 לפרטים על מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי גב' מיכל לשם, נכון ליום 1 ביולי 2015 (למיטב ידיעת התאגיד) ראה דוח מיידי של החברה מיום 1 ביולי 2015 מספר אסמכתא 2015-01-061887.

להלן פרוט שעות הביקורת שהושקעו בקבוצה בשנת 2015:

היקף הביקורת הכוללת בקבוצה	היקף ביקורת במגדל ביטוח	היקף ביקורת במגדל מקפת ויוזמה	היקף ביקורת במגדל שוקי הון	היקף ביקורת בסוכנויות
52,869	29,614	12,395	5,200	5,660

היקף שעות הביקורת הפנימית נובע מתכנית העבודה של החברה.

המבקרת איננה מסתייעת בגורמים אחרים בקבוצה שאינם יחידת הביקורת או אנשי המקצוע המועסקים על-ידה.

תגמול

מבקרת הפנים הראשית מועסקת על-פי הסכם עבודה אישי.

סך התגמול בגין העסקתה של הגב' מיכל לשם כמבקר פנים בקבוצה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2015 הסתכם בכ-1.29 מיליון ש"ח. סכום זה כולל את הסכום הנדחה בגין תשלום מענק בגין 2013 בניכוי הפער שבין הסכום ששולם בגין שנת 2014 לבין סכום האומדן שהיה בשנת 2014 . ראה הפירוט המובא בתקנה 21 לגבי יתר נושאי המשרה בחברה.

להערכת הדירקטוריון, תנאי התגמול של המבקרת הפנימית כאמור לעיל, תואמים את מדיניות התגמול של החברה, אין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקרת הנ"ל.

41. רואה חשבון מבקר

41.1. שם משרד המבקר של החברה ושם השותף המטפל בחברה

רואי החשבון של החברה הינם משרדי קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון וסומך חייקין רואי חשבון שהינם מבקרים משותפים בכל החברות המהותיות שבמסגרת הקבוצה.

השותף המטפל מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינו רו"ח משה שחף, והשותף מטעם משרד סומך חייקין הינו רו"ח אברהם פרוכטמן.

מועד תחילת כהונתם של משרדי רואי החשבון כרואי חשבון משותפים הינו אפריל 1998.

בחודש אוגוסט 2015 החליטה האסיפה הכללית של החברה לבחור מחדש ברואי החשבון המבקרים המשותפים סומך חייקין וקוסט פורר גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם לשנת 2015. ראה גם דוח מידי מיום 18 באוגוסט 2015 מספר אסמכתא: 2015-01-099237.

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2014-2015 ומספר השעות שהושקעו:

	2015				
	שרותי ביקורת[1]	שירותים הקשורים לביקורת	שרותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ[2]
	שכר (אלפי ש"ח)				
מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה	4,455	925	48	1,155	6,583
מגדל שוקי הון	484	11	18	98	611
החברה	160	6			166
מגדל שירותי ניהול וחברות המוחזקות על ידה	80				80
מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה	80				80
סה"כ	**5,259**	**942**	**66**	**1,253**	**7,520**
מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה	20,466	4,158	121	5,769	30,514
מגדל שוקי הון	2,530	44	85	391	3,050
החברה	930	132			1,062
מגדל שירותי ניהול וחברות המוחזקות על ידה	400				400
מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה	623				623
סה"כ	**24,949**	**4,334**	**206**	**6,160**	**35,649**

(1) שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX.

(2) מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגינן.

כ-1.5% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

	2014				
	שרותי ביקורת[1]	שירותים הקשורים לביקורת	שרותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ[2]
	שכר (אלפי ש"ח)				
מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה	4,620	244	121	1,242	6,227
מגדל שוקי הון	447	-	15	211	673
החברה	160	10	-	-	170
מגדל שירותי ניהול וחברות המוחזקות על ידה	110	-	-	-	110
מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה	80	-	-	-	80
	5,417	**254**	**136**	**1,453**	**7,260**
	שעות				
מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה	20,753	1,141	403	4,584	26,881
מגדל שוקי הון	3,165	-	40	700	3,905
החברה	900	53	-	-	953
מגדל שירותי ניהול וחברות המוחזקות על ידה	480	-	-	-	480
מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה	664	-	-	-	664
סה"כ	**25,962**	**1,194**	**443**	**5,284**	**32,883**

(1) שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX.

(2) מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגינן.

כ-3.6% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

42. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי והאפקטיביות שלה, ההערכה כוללת: בקרות ברמת הארגון (ELC), בקרות על תהליך סגירה ועריכת הדוחות, בקרות כלליות על מערכות מידע ובקרות על תהליכים מהותיים מאוד (המבוצעים במסגרת מגדל ביטוח).

בנוסף להצהרות המנהלים ולדוח בדבר אפקטיבית הבקרה הנדרשים בהתאם לתקנות ניירות ערך מצורפים הצהרות, דוחות וגילויים בהתייחס לבקרה הפנימית בגופים המוסדיים המאוחדים אשר חלות עליהם הוראות הממונה. אלה מצורפים בפרק 6 לדוח תקופתי זה.

מידע נדרש בהתאם לחוזר המפקח

הגופים המוסדיים בקבוצה אמצו את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית

42.1 בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלות הגופים המוסדיים בקבוצה, בשיתוף המנכ"לים ומנהלי הכספים שלהם, בהתאמה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים האמורים בדוח הכספי שלהם. על בסיס הערכה זו, המנכ"לים ומנהלי הכספים בגופים המוסדיים בקבוצה, בהתאמה, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הינם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגופים המוסדיים נדרשים לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

42.2 בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2015, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים בקבוצה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי.

עם זאת, הגופים המוסדיים בקבוצה נמצאים בתהליך של פיתוח, שדרוג ו/או החלפה של מספר מערכות מידע, בין היתר, מתוך מגמה לשפר ולייעל את ביצוע התהליכים השונים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

לדוחות הכספיים של הגופים המוסדיים בקבוצה מצורפים ההצהרות, הדוחות והגילויים הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

במקביל, ממשיכים הגופים המוסדיים בקבוצה להיערך ליישום השלבים הבאים הכלולים בחוזר אחריות ההנהלה, הנוגעים לדוח לעמית ולמבוטח.

43. היערכות ליישום דירקטיבת Solvency II במגדל ביטוח

החל בחודש יולי 2008 מפרסם המפקח חוזרים והוראות בעניין היערכות לקליטת הוראות Solvency II ("**הדירקטיבה**").

במהלך תקופת ההיערכות ליישום הדירקטיבה, מתפרסמות הנחיות לחישוב דרישות ההון עפ"י מודל סקר הערכה כמותי (Quantitative Impact Study - QIS) הכולל את כימות מגוון הסיכונים הביטוחיים והפיננסים העומדים בפני חברות הביטוח בהתאם לדרישות שנקבעו בחוזרי המפקח לעניין זה.

במסגרת ההיערכות לנדבך הראשון, לומדת החברה את תוצאות סקרי ההערכה הכמותית ואת השפעתן הצפויה על פעילותה וכן בוחנת את ההיערכות המיכונית והתהליכית הכרוכה ביישומו.

להלן פרטים בדבר התקדמות החברה בהיערכות ליישום הדירקטיבה במהלך שנת 2015:

במהלך 2015 קיימה החברה דיונים בוועדת הדירקטוריון שהוקמה בהתאם להוראות המפקח לצורך פיקוח ובקרה על תהליך ההיערכות ליישום הדירקטיבה ("**וועדת הדירקטוריון לליווי יישום הדירקטיבה**") ובדירקטוריון אודות התקדמות ההיערכות ליישום הדירקטיבה.

במהלך השנה נערכה החברה ליישום הדירקטיבה במגוון רחב של נושאים:

(א) ביצוע תרגיל, של חישוב יחס כושר הפירעון, לשנת 2014 (**IQIS4**).

(ב) פיתוח כלים לביצוע אופטימיזציה של תמהיל השקעותיה בנוסטרו.

(ג) החברה בנתה מודל לחיזוי מצב ההון העתידי בהתאם לתוכניות העבודה שלה.

(ד) החברה לומדת באמצעות דיונים עם מבטחי משנה על ההגנות האפשריות להון במודל סולבנסי 2.

(ה) החברה בוחנת גידורים פיננסיים שונים.

(ו) החברה הרחיבה את בסיס ההון שלה באמצעות גיוס הון משני ושלישוני בסך כ-2 מיליארד ש"ח, לפירוט ראה באור 24.ה לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ראה באור 7.ג.6. לדוחות הכספיים.

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

יוחנן דנינו	**ערן צ'רנינסקי**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל

29 במרס 2016

דוח הדירקטוריון
על מצב
ענייני התאגיד

פרק 2 - דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד - תוכן עניינים

1. תיאור הקבוצה 2
1.1. כללי 2
1.2. התפתחויות עיקריות בקבוצה מאז הדוח השנתי האחרון 3
2. תיאור הסביבה העסקית 4
3. הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד 5
3.1. ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות 5
3.2. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח 6
3.3. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח 7
3.4. תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך 11
3.5. תחום ביטוח בריאות 20
3.6. תחום ביטוח כללי 22
3.7. תחום השירותים הפיננסיים 27
3.8. הוצאות הנהלה וכלליות 29
3.9. נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים 29
3.10. מקורות מימון 30
4. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית 31
4.1. סביבה מקרו כלכלית 31
4.2. תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך 35
5. יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה 35
6. דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם 36
6.1. האחראים על ניהול סיכוני שוק בתאגיד 37
6.2. תיאור סיכוני השוק 37
6.3. שווי הוגן בסיכון 39
6.4. מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק 40
6.5. הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה 41
6.6. דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2015 41
6.7. נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2015 41
7. היבטי ממשל תאגידי 42
7.1. מעורבות חברות הקבוצה בקהילה ובתרומות 42
7.2. דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים 42
7.3. דיון ובחינה של תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה 42
7.4. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות 44
7.5. המבקר הפנימי של החברה 44
7.6. רואה החשבון המבקר 44
7.7. הליך אישור הדוחות הכספיים 44
8. אירועים לאחר תקופת הדיווח 44

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2015 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות הקבוצה בתקופת הדוח ("**שנת הדוח**"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור הקבוצה

1.1. כללי

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("**החברה**") הינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ. החברה באמצעות חברות הבנות שלה ("**קבוצת מגדל**", "**הקבוצה**"), פועלת בעיקר בתחום הביטוח, הפנסיה, הגמל והשירותים הפיננסיים.

פעילות הביטוח של הקבוצה, מתבצעת באמצעות "מגדל חברה לביטוח בע"מ" ("**מגדל ביטוח**" או "**מגדל**") וחברות הבנות שלה. פעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה, מתבצעת באמצעות חברות הבנות של מגדל ביטוח: מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופת גמל בע"מ ("**מגדל מקפת**" או "**מקפת**"), ויוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ ("**יוזמה לעצמאים**" או "**יוזמה**").

מגדל ביטוח היא חברת הביטוח הגדולה והמובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך בישראל[1].

הקבוצה מחזיקה גם בסוכנויות ביטוח, באמצעות מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ("**מגדל סוכנויות**"), שהינה בשליטה מלאה של מגדל ביטוח.

פעילות השירותים הפיננסים מתבצעת באמצעות מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("**מגדל שוקי הון**") וחברות הבנות שלה.

נכון למועד דוח זה, אליהו חברה לבטוח בע"מ ("**אליהו בטוח" או "אליהו**") מחזיקה כ-69% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.

לפרטים נוספים בדבר אחזקות בעלי השליטה בחברה ראה סעיף 2.2 בחלק א' לדוח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד ("**תיאור עסקי התאגיד**"), למבנה האחזקות העיקרי של הקבוצה ולתיאור מפורט של תחומי הפעילות של הקבוצה, ראה סעיפים 2.3 ו-3 בחלק א' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

להלן התפלגות התחייבויות ביטוחיות (ברוטו) בעסקי הביטוח ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל והשירותים הפיננסיים ("נכסים מנוהלים") וכן התפלגות הפרמיות, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי הגמולים לפי תחומי/ענפי פעילות

נכסים מנוהלים נכון ליום 31.12.2015

פרמיות ודמי גמולים לשנת 2015

הקבוצה משרתת כשני מיליון לקוחות פרטיים ועסקיים בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל, נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-2,700 סוכנויות ביטוח וסוכני ביטוח ומעסיקה למעלה מ-4,500 עובדים.

[1] נכון ליום 30.9.2015 על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

1.2 התפתחויות עיקריות בקבוצה מאז הדוח השנתי האחרון

1.2.1 השפעת הסביבה הכלכלית - הירידה בעקום הריבית חסרת סיכון

הקבוצה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בשנים האחרונות, בין היתר, מירידה ניכרת בעקום הריבית, ובכלל זה בעקום הריבית חסרת הסיכון. לשיעורי הריבית הנמוכים השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה.

שנת 2015 התאפיינה בתנודות בעקום הריבית חסרת הסיכון, אשר התבטאה בעיקרה בעליה חדה בתשואות לפדיון ברבעון השני של שנת 2015, לאחר ירידה נכרת ברבעון הראשון של שנת 2015. התנודתיות השפיעה על ההפרשות לגמלה של החברה במחצית הראשונה של השנה, כאשר ברבעון הראשון של השנה חל גידול משמעותי בהפרשות לגמלה ומנגד ברבעון השני חל קיטון בהפרשה לגמלה בסכום דומה. במחצית השנייה של שנת 2015 חלה ירידה קלה של עקום הריבית חסרת הסיכון בטווחים הרלוונטיים, כך שבסיכומה של השנה חלה ירידה מסוימת בעקום הריבית חסרת הסיכון לעומת סוף שנת 2014.

בדבר רגישות ההתחייבויות הביטוחיות לירידה בריבית, ראה באור 37.ב.1.א) בדוחות הכספיים.

יצוין, כי בשנת 2015 חלה תנודתיות גם בשערי אגרות החוב והמניות בשוק ההון. בנוסף, נרשמו שינויים בשווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים להם השפעה על התשואות שהושגו על ידי הקבוצה בתיק המשתף ברווחים. לאחר עליות שערים נכרות ברבעון הראשון של שנת הדוח, נרשמו ירידות שערים ברבעונים השני והשלישי ועליות שערים ברבעון הרביעי של השנה, כך שבסיכומה של שנת 2015 חלה ירידה ברווחי ההשקעות שהושגו על ידי הקבוצה לעומת שנת 2014.

להתפתחויות לאחר תאריך המאזן ועד סמוך למועד פרסום הדוח ראה סעיף 4.1.3 ובאור 40ב. לדוחות הכספיים.

בנוסף, בחודש אוגוסט 2015 פורסם על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ("**המפקחת**") חוזר בדיקת נאותות העתודות (LAT) בדוחות הכספיים של חברות הביטוח. כתוצאה מיישום החוזר לראשונה ב-30.6.2015, גדלה ההפרשה לבחינת נאותות העתודות בסך של כ-192 מיליוני ש"ח (לפני מס).

לפירוט השפעת השינויים האמורים על העתודות, ראה סעיפים 3.2 ו-3.3 להלן וכן באור 37.ב.3.ב(5) בדוחות הכספיים.

בחינת נאותות העתודות כמו גם ההפרשות לגמלה הפכו למרכיבים הרגישים ביותר לאומדנים, בדוחות הכספיים של החברה. חישובים אלה מבוססים בעיקרם על מתודולוגיות המשמשות את החברה גם בחישוב "הערך הגלום" בפוליסות ביטוח לטווח ארוך.

השינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון משפיעים גם על הגרעון האקטוארי בקרנות הפנסיה של הקבוצה כמפורט להלן.

בקרנות הפנסיה החדשות, ביחס לעמיתים הפעילים והמוקפאים, נוצר גירעון כתוצאה מפרישות חדשות לפנסיה של מבוטחים. הגירעון נובע מהפער בין הריבית התחשיבית (הגבוהה יותר) הגלומה במקדם ההמרה לפנסיה לפיו מחשבים את סכומי הפנסיה המגיעים לפורשים לגמלאות (מקדם המחושב לפי הנחיות האוצר) לבין הריבית חסרת הסיכון במשק (הנמוכה יותר) לפיה מהוונת התחייבות הקרן כלפי הפנסיונרים במאזן האקטוארי (הריבית נקבעת לפי הנחיות האוצר). הפער בין שווי ההתחייבות כלפי הפנסיונרים ליתרה הצבורה בחשבונם ערב פרישתם לגמלאות מתחלק בין כלל המבוטחים הפעילים בקרן באמצעות מנגנון האיזון האקטוארי.

בנוסף, ביחס לחשבונות הפנסיונרים בקרנות הפנסיה החדשות וביחס לסך כל המבוטחים בקרן הפנסיה יוזמה ותיקה נוצר גירעון בשנת 2015 וברבעון הרביעי של שנת 2015 כתוצאה

מירידה קלה של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים דמוגרפים שקוזזו בחלקם כתוצאה מסטיות בהנחות התשואה (תשואה בפועל הגבוהה מהתשואה החזויה).

1.2.2. **התפתחויות אחרות בסביבה העסקית**

בתחום הביטוח הפנסיוני – ההסדרים הרגולטוריים שבוצעו בשנים האחרונות בכלל ובשנה האחרונה בפרט, הובילו לשינויים מהותיים בתחום. בין היתר, בשנת הדוח פורסמו ההסדרים הבאים:

(א) קביעת מנגנון לבחירת קופת גמל לעובד שלא בחר קופת גמל אחרת (קופת גמל ברירת מחדל), לפרטים ראו סעיף 6.3.8 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

(ב) מתן אפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים למבקשים לבצע ניוד, לפרטים ראו סעיפים 6.3.3.(א) ו-26.5.18 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

(ג) המלצה של דוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון הפנסיוני בדבר שינוי אופן הקצאת אג"ח המיועדות לקרנות החדשות במסגרתה הומלץ להמשיך להקצות אג"ח מיועדות בגין 30% מנכסי הקרנות החדשות המקיפות ומנכסי הקרנות הוותיקות תוך הגדלה, לאורך תקופת זמן מוגדרת, של היקף הקצאת אגרות החוב המיועדות לפנסיונרים וחוסכים על סף גיל פרישה, וזאת על חשבון הקצאת אגרות החוב המיועדות לחוסכים צעירים, לפרטים ראו סעיפים 6.3.11. ו-26.5.23 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

בתחום הביטוח הכללי - עדכון דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי ("**הפול**"), לפרטים ראו סעיפים 12.2.2. ו-26.7.1 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט ראה סעיף 2.4.2 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד.

1.2.3. לתיאור התפתחויות עיקריות נוספות בקבוצה שאירעו במהלך תקופת הדוח ולאחריה, ראה סעיפים 2.4.2 עד 2.4.9 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד וכן באור 40 בדוחות הכספיים.

2. תיאור הסביבה העסקית

לעניין תיאור הסביבה העסקית, ראה סעיף 4 להלן.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד

3.1. ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות

מיליוני ש"ח	2015	2014	שינוי ב-%	2013	10-12/15	10-12/14	שינוי ב-%
תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך							
פרמיות שהורווחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים (1)	15,955.9	15,483.7	3%	14,560.3	4,303.7	4,220.3	2%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	276.2	292.1		781.2	192.7	(60.5)	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	110.5	444.5		905.9	218.0	(42.3)	
תחום ביטוח בריאות							
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,024.5	879.9	16%	770.2	268.5	232.7	15%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	(25.7)	75.3		71.3	(14.9)	22.9	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(35.4)	82.3		77.2	(13.5)	22.8	
תחום ביטוח כללי							
פרמיות שהורווחו ברוטו	2,002.8	1,939.9	3%	1,755.9	506.8	474.2	7%
פרמיות ברוטו	2,050.2	1,968.9	4%	2,021.5	424.9	397.4	7%
פרמיות בשייר	1,639.4	1,562.5	5%	1,508.6	323.7	290.0	12%
רווח לתקופה לפני מס	136.7	108.4		104.2	63.1	9.3	
רווח כולל לפני מס	57.0	116.6		153.9	77.1	2.0	
תחום שירותים פיננסיים							
הכנסות	205.3	209.6	(2%)	200.7	61.7	54.1	14%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	(3.5)	0.5		(4.3)	6.7	2.3	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(2.9)	2.1		(3.5)	6.8	3.8	
סך תחומי הפעילות							
סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים	18,983.1	18,303.5	4%	17,086.4	5,079.0	4,927.3	3%
סה"כ פרמיות ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים (2)	19,030.5	18,332.5	4%	17,352.1	4,997.1	4,850.4	3%
סה"כ רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	383.8	476.3		952.4	247.6	(26.0)	
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס	129.2	645.5		1,133.5	288.4	(13.6)	
אחר (3)							
רווח לתקופה לפני מס	125.1	132.1		30.8	1.6	25.8	
רווח כולל לפני מס	51.2	147.3		54.0	26.6	13.1	
רווח (הפסד) לתקופה לפני מסים	508.8	608.3		983.2	249.3	(0.2)	
רווח (הפסד) כולל לתקופה לפני מסים (4)	180.4	792.7		1,187.6	315.0	(0.6)	
מסים על ההכנסה							
מסים על הכנסה - במונחי רווח לתקופה	155.8	185.5		366.5	84.3	(33.4)	
מסים על הכנסה - במונחי רווח כולל	30.1	255.1		448.7	107.5	(34.1)	
רווח לתקופה	**353.1**	**422.8**	**(17%)**	**616.7**	**165.0**	**33.1**	398%
רווח כולל לתקופה	**150.3**	**537.6**	**(72%)**	**738.9**	**207.5**	**33.5**	519%
תשואה להון (על בסיס רווח לתקופה) (5)	**6.9%**	**8.5%**		**13.3%**	**3.3%**	**0.6%**	
תשואה להון (על בסיס רווח כולל) (5)	**2.9%**	**10.8%**		**15.9%**	**4.1%**	**0.6%**	

(1) תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. נתוני דמי הגמולים המיוחסים לקרנות הפנסיה וקופות הגמל אשר מנוהלות על ידי הקבוצה אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים.

יצוין, כי נתוני דמי הגמולים בפנסיה עבור שנים 2014 ו-2013 סווגו מחדש בהתאם להנחיות חוזר גופים מוסדיים 2016-9-3, לפיהם סעיף תקבולים מדמי הגמולים לא יכלול זקיפת דמי גמולים בגין עמית נכה וריסק מצבירה על

ידי הקרן. כתוצאה מן האמור חל קיטון בסיווג דמי הגמולים בקרן מקפת אישית בשנים 2014 ו-2013 בסך של כ-36 ו-38 מיליון ש"ח בהתאמה.

(2) בביטוח כללי כולל נתוני פרמיות ברוטו ובביטוח חיים ובריאות כולל פרמיות שהורווחו ברוטו.

(3) סעיף אחר כולל בעיקרו את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, פעילויות נלוות או משיקות לפעילות הקבוצה, המבוצעות במסגרת מגדל בריאות ומגדל ניהול ואינן בהיקף מהותי, וכן הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות וכן התאמות במסגרת איחוד הדוחות.

(4) הרווח הכולל לתקופה כולל גם את תוצאות פעילות ההשקעה של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה (תיק הנוסטרו) שטרם מומשו, לעומת זאת הרווח לתקופה כולל את תוצאות פעילות ההשקעה של ניירות ערך שמומשו בתקופת הדוח החל מיום הרכישה, לפיכך, הפער בין הרווח הכולל לתקופה לבין הרווח לתקופה מושפע בעיקרו מעיתוי המימוש של רווחים או הפסדים מניירות ערך, זאת מלבד מקרים בהם נרשמת הפרשה לירידת ערך אשר נזקפת לדוח רווח והפסד אף טרם המימוש. החברה משתמשת בעיקר ברווח הכולל לצורך מדידת תוצאותיה.

(5) חישוב התשואה להון בוצע על בסיס התאמת יתרת ההון לחלוקת דיבידנד במהלך התקופה המדווחת.

ההערות לעיל מתייחסות לאופן התיאור בכל חלקי דוח הדירקטוריון.

3.2. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח

ברבעון הרביעי של שנת 2015, חלה עלייה ברווח הכולל של הקבוצה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, שהושפעה בעיקרה מגידול ניכר בתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד בו הושגו תשואות נמוכות יותר.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 נרשמו רווחים מהשקעות[2] בסך של כ-2,017 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-635 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-1,867 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-583 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, בתחום ביטוח כללי נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-59 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-24 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד ובתחום ביטוח בריאות נרשמו רווחים מהשקעות בסך כ-48 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

העלייה האמורה בהכנסות מהשקעות הינה על אף ירידת מדד המחירים לצרכן ברבעון המדווח ב-0.7% לעומת ירידה של 0.2% ברבעון המקביל אשתקד. לשינויים באינפלציה השפעה על ההכנסות מהשקעות בגין הנכסים הצמודים למדד בתיקי הנוסטרו.

כמו כן, לאינפלציה השפעה על התאמת ההתחייבויות הביטוחיות וההתחייבויות הפיננסיות הצמודות למדד, והשפעה על דמי הניהול המשתנים אשר נגבים בפוליסות המשתתפות ברווחים שהונפקו עד שנת 2004 בעקבות ההשפעה על התשואה הריאלית המושגת בפוליסות אלו.

כתוצאה מן האמור לעיל, במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים חלה עלייה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בשל גידול בתשואות הריאליות שהושגו בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות. בנוסף, בהכנסות מהשקעות מתחום ביטוח כללי וביטוח בריאות ובהכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון חלה עלייה, בשל תשואות גבוהות יותר שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון ברבעון האחרון של שנת 2015 לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 דמי הניהול המשתנים שנגבו בביטוח חיים הסתכמו בסך של כ-222 מיליון ש"ח לפני מס לעומת כ-44 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

בהפרשה המשלימה לגמלאות בביטוח חיים, חל גידול בשל עדכון הנחות ריבית וגמלה, בסך של כ-175 מיליון ש"ח (לפני מס) (מתוכם סך של כ-132 מיליון ש"ח הינו בגין עדכון הנחות ריבית וסך של כ-43 מיליון ש"ח הינו בשל עדכון הנחות הגמלה), מנגד חל קיטון בשל בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך של כ-27 מיליון ש"ח. בסיכומו של הרבעון הרביעי חל גידול נטו בהפרשות אלה בסך של כ-148 מיליון

[2] הרווחים (הפסדים) מהשקעות כוללים רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון וכן רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים.

ש"ח (לפני מס), זאת לעומת גידול בסך של כ-123 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד, ראה גם סעיף 1.2.1 לעיל.

כמו כן בביטוח חיים חלה ירידה ברווח מסיכון אשר נבעה בעיקרה מהגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה שהתבססה על מחקר של החברה ושל מבטחי משנה בדבר שיעור השרידות של מבוטחים המקבלים פיצוי אובדן כושר עבודה בסך כ-60 מיליון ש"ח (לפני מס), לפירוט ראה באור 37.ב.3.ב.(5) בדוחות הכספיים. מאידך, חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים וכן ירידה בהוצאות הנהלה וכלליות.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 חלה עלייה בסך המכירות החדשות (ללא הגדלות) בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך לעומת הרבעון המקביל אשתקד אשר התבטאה הן בביטוח חיים והן בפנסיה.

בתחום ביטוח הבריאות, חלה ברבעון הרביעי של שנת 2015 ירידה בתוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעות ריאליים) לעומת הרבעון המקביל אשתקד, אשר נבעה מהחמרה בהתפתחות אומדן התביעות בביטוח הסיעודי וביטוח תאונות אישיות וכן מגידול בהפסד מביטוחים קבוצתיים.

בתחום הביטוח הכללי, בתוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) חלה עלייה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, אשר התבטאה בעיקרה בענפי רכב חובה וחבויות ומנגד ירידה ברווח החיתומי בענפי הרכוש.

בתחום השירותים הפיננסיים, הגידול ברווח הכולל לעומת הרבעון המקביל אשתקד נבע בעיקרו מעלייה ברווח בעיקר מפעילות בנקאות להשקעות ואשר קוזזה בחלקה בשל הפחתת מוניטין המיוחס לפעילות קרנות הנאמנות בקבוצה.

לפרוט נוסף בדבר התפתחות התוצאות ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ראה במסגרת תחומי הפעילות להלן.

לפרטים נוספים בדבר התפתחות הפרמיות והרווח לפי רבעונים בשנת 2015 ראה תקנה 10א' בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

3.3. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח

להלן התפתחות הרווח הכולל לתקופה (במיליוני ש"ח) ושיעור תשואה להון בשנים 2010-2015:

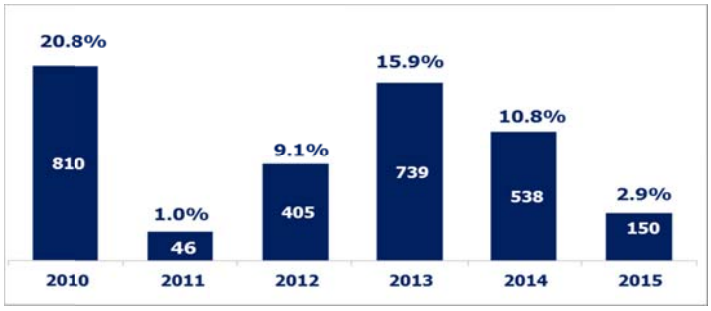

תוצאות הקבוצה בשנת 2015 לעומת שנים 2013 ו-2014 הושפעו בעיקרן מירידה ניכרת בתשואות שהושגו על ידי הקבוצה.

בשנת 2015 נרשמו רווחים מהשקעות[3] בסך של כ-3,157 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-5,799 מיליון ש"ח בשנת 2014. בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-2,915 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-5,318 מיליון ש"ח בשנת 2014, בתחום ביטוח כללי נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-103 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-189 מיליון ש"ח בשנת 2014, ובתחום ביטוח בריאות נרשמו רווחים מהשקעות בסך כ-60 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-113 מיליון ש"ח בשנת 2014.

[3] הרווחים (הפסדים) מהשקעות כוללים רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון וכן רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים.

בשנת 2015 חלה ירידה במדד המחירים לצרכן שהסתכמה ב-0.9% לעומת ירידה של 0.1% בשנת 2014. לשינויים באינפלציה השפעה על ההכנסות מהשקעות בגין הנכסים הצמודים למדד בתיקי הנוסטרו.

כמו כן, לאינפלציה השפעה על התאמת ההתחייבויות הביטוחיות וההתחייבויות הפיננסיות הצמודות למדד, והשפעה על דמי הניהול המשתנים אשר נגבים בפוליסות המשתתפות ברווחים שהונפקו עד שנת 2004 בעקבות ההשפעה על התשואה הריאלית המושגת בפוליסות אלו.

כתוצאה מהאמור לעיל, חלה ירידה במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים לעומת שנת 2014 בשל קיטון בתשואות הריאליות שהושגו בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות. בנוסף, חלה ירידה בהכנסות הריאליות מהשקעות מתחום ביטוח כללי וביטוח בריאות וירידה בהכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון בשל קיטון בתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון לעומת שנת 2014. הירידה האמורה הינה לאחר עלייה במרווח הפיננסי הכולל ובהכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

כמו כן, בשנת 2015 חל קיטון בדמי הניהול המשתנים שנרשמו בביטוח חיים אשר הסתכמו בכ-232 מיליון ש"ח (לפני מס) לעומת כ-384 מיליון ש"ח (לפני מס) בשנת 2014, וזאת לעומת כ-637 מיליון ש"ח (לפני מס) בשנת 2013 בה הושגו תשואות גבוהות במיוחד על ידי החברה.

לפירוט נוסף בדבר המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתף ברווחים, ראה באור 18 בדוחות הכספיים וכן סעיף 3.4.6 להלן.

פעילות הקבוצה ותוצאותיה מושפעות במידה ניכרת משווקי ההון, ובין היתר גם משיעורי הריבית הנמוכים אשר להם השלכה על התשואות הגלומות בתיקי הביטוח ובנכסים הפיננסיים האחרים וכנגזרת גם על דמי הניהול / המרווח הפיננסי מהשקעות. להרחבה בנושא השפעת הכנסות מהשקעות על רווחי הקבוצה ראה סעיף 4.1.4 להלן.

בדבר ההתפתחות בשווקי ההון בארץ ובעולם, בשנת הדוח ולאחר תאריך המאזן, ראה גם סעיף 4.1 להלן.

בנוסף, חלה בשנת 2015 עליה בסך הוצאות הנהלה וכלליות בקבוצה, לפירוט ראה סעיף 3.8 להלן ובאור 32 בדוחות הכספיים.

בהפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות בביטוח חיים, חל גידול בשל עדכון הנחות ריבית וגמלה, בסך של כ-258 מיליון ש"ח (לפני מס) (מתוכם סך של כ-214 מיליון ש"ח הינו בגין עדכון הנחות ריבית וסך של כ-44 מיליון ש"ח הינו בשל עדכון הנחות הגמלה), בנוסף חל גידול בשל בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך של כ-105 מיליון ש"ח הנובע מיישום לראשונה של חוזר בדיקת נאותות העתודות בקיזוז השפעות אחרות. בסיכומה של שנת 2015 חל גידול בהפרשות אלה בסך של כ-363 מיליון ש"ח (לפני מס), זאת לעומת גידול בסך של כ-466 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2014. לפירוט ראה באור 37.ב.3.(ב)(5) בדוחות הכספיים וסעיף 1.2.1 לעיל.

בביטוח חיים חלה ירידה ברווח מסיכון אשר נבעה בחלקה מהגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה בסך כ-60 מיליון ש"ח (לפני מס) כאמור לעיל, לפירוט ראה באור 37.ב.3.ב(5) בדוחות הכספיים, זאת לאחר שבשנת 2014 חלה עלייה ברווח מסיכון לעומת שנת 2013 בשל קיטון בתביעות. מאידך חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים במהלך השנים 2013-2015.

בתחום ביטוח הבריאות, חלה הרעה בתוצאות החיתומית (ללא רווחי השקעות ריאליים) בשנת 2015 שהתבטאה בעיקרה בביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות עקב החמרה בהתפתחות התביעות וכן מגידול בהפסד מביטוחים קבוצתיים. התוצאות כאמור, הושפעו גם מעלייה בהוצאות הנהלה וכלליות. בשנת 2014 חלה עלייה ברווח החיתומי לעומת שנת 2013 שנבעה בעיקרה מהשפעת אומדן התביעות בביטוח הסיעודי, אשר קוזזה בחלקה בשל גידול בתביעות ביטוח הוצאות רפואיות, בין היתר, השתלות.

בתחום הביטוח הכללי, חלה הרעה בשנת 2015 בתוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) בביטוח רכב רכוש ובביטוחי החבויות, שקוזזה בחלקה בשל עלייה ברווח החיתומי בביטוח רכב חובה.

בשנת 2014 חלה ירידה בתוצאות החיתומיות לעומת שנת 2013, שהתבטאה בעיקרה בענפי רכב חובה וחבויות, כאשר מנגד, חל שיפור בתוצאות החיתומיות בענפי הרכוש.

בתחום השירותים הפיננסיים נרשם הפסד כולל בשנת 2015 אשר הושפע בעיקרו מהפחתת מוניטין המיוחסת לפעילות קרנות הנאמנות בקבוצה, לפירוט ראה באור 4 בדוחות הכספיים. מנגד, חלה עלייה ברווח בעיקר מפעילות בנקאות להשקעות וכן מקיטון בהוצאות הנהלה וכלליות.

בשנת 2014 המעבר לרווח לעומת הפסד בשנת 2013 הושפע בעיקרו מגידול בהכנסות, שנבע מניהול קרנות נאמנות, מחברת ארקסיס ומעסקאות פיננסיות ומימון, וקוזז בחלקו כתוצאה מהפחתת מוניטין המיוחס לאחת מחברות הגידור של מגדל שוקי הון שפעילותה הופסקה במהלך שנת 2014.

בתוצאות מגזרי פעילות אחרים, הכוללים בעיקרם את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עליה ברווח הכולל לעומת שנת 2014 אשר נבעה בעיקרה מקיטון בהוצאות, וזאת לאחר מעבר לרווח כולל בשנת 2014 לעומת הפסד כולל בשנת 2013, שהושפע בחלקו ממענק מיוחד שחולק בעיקר לעובדי הקבוצה בשנת 2013.

לפירוט בדבר התוצאות הכספיות לפי תחומי הפעילות ראה להלן. כמו כן, ראה באור 3 בדוחות הכספיים.

תיאור התפתחות היקף הפעילות של הקבוצה בשנת הדוח

להלן התפתחות פרמיות, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים מעסקי ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל, בשנים 2010-2015 (במיליארדי ש"ח):

בשנת 2015 נמשכה העלייה בפרמיות, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, ובדמי הגמולים אשר התבטאה בעיקרה בגידול בדמי הגמולים בפנסיה ובפרמיות ביטוח בריאות וכן בביטוח כללי.

על רקע הרפורמות האחרונות בתחום, בשנים האחרונות חלה ירידה במשקל המכירות החדשות של ביטוחי החיים מכלל המכירות החדשות של מוצרי החיסכון הפנסיוני בקבוצה (למעט קופות גמל), ומנגד חלה עלייה במשקל המכירות החדשות של קרנות הפנסיה. בשנת 2015 חלה עלייה קלה בסך המכירות של מוצרי החיסכון הפנסיוני בקבוצה (למעט קופות גמל), וזאת לאחר יציבות אשתקד. לפירוט נוסף ראה סעיף 3.4 להלן.

להלן התפתחות סך הנכסים המנוהלים[4] בשנים 2010-2015 (במיליארדי ש"ח):

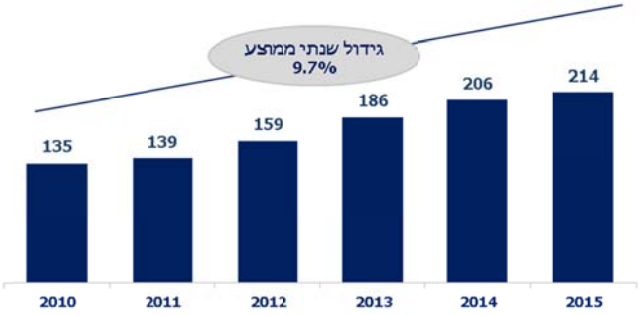

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים בקבוצה לפי תחומי הפעילות לסוף שנת 2015 לעומת סוף שנת 2014 (במיליארדי ש"ח):

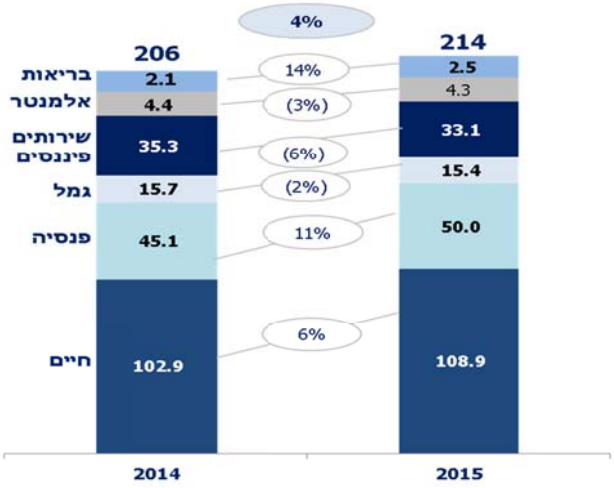

[4] הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל, קרנות הנאמנות וניהול התיקים, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

3.4. תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

3.4.1. להלן פירוט של תמצית תוצאות פעילות התחום לשנת הדוח :

במיליוני ש"ח	2015	2014	שינוי ב-%	2013	10-12/2015	10-12/2014	שינוי ב-%
ביטוח חיים							
פרמיות שוטפות שהורווחו ברוטו ותקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה	6,828.5	6,817.5	0%	6,657.2	1,694.5	1,731.6	(2%)
פרמיות חד פעמיות ותקבולים בגין חוזי השקעה	1,679.4	1,596.2	5%	1,414.1	551.2	542.8	2%
פרמיות שהורווחו ברוטו כולל חוזי השקעה בביטוח חיים	**8,507.9**	**8,413.7**	1%	**8,071.3**	**2,245.7**	**2,274.3**	(1%)
דמי ניהול	857.9	946.1	(9%)	1,115.1	381.4	192.3	98%
רווח (הפסד) לתקופה	196.3	192.4		686.3	186.1	(78.9)	
רווח (הפסד) כולל	39.0	343.8		809.0	211.5	(60.1)	
פנסיה							
דמי גמולים [1]	5,767.0	5,323.0	8%	4,718.0	1,518.0	1,378.0	10%
דמי ניהול	348.6	340.6	2%	302.4	91.1	89.8	1%
רווח לתקופה	70.5	83.4		69.9	15.3	20.4	
רווח כולל	64.3	84.2		71.9	15.2	19.6	
גמל							
דמי גמולים	1,681.0	1,747.0	(4%)	1,771.0	540.0	568.0	(5%)
דמי ניהול	131.6	138.1	(5%)	138.7	31.8	34.6	(8%)
רווח (הפסד) לתקופה	9.3	16.3		25.0	(8.7)	(2.0)	
רווח (הפסד) כולל	7.2	16.4		25.0	(8.7)	(1.8)	
סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים	**15,955.9**	**15,483.7**	**3%**	**14,560.3**	**4,303.7**	**4,220.3**	**2%**
סה"כ דמי ניהול	**1,338.0**	**1,424.8**	**(6%)**	**1,556.1**	**504.3**	**316.7**	**59%**
סה"כ רווח (הפסד) לתקופה	**276.2**	**292.1**		**781.2**	**192.7**	**(60.5)**	
סה"כ רווח (הפסד) כולל	**110.5**	**444.5**		**905.9**	**218.0**	**(42.3)**	

(1) יצוין כי נתוני דמי הגמולים בפנסיה עבור שנים 2014 ו-2013 סווגו מחדש בהתאם להנחיות חוזר גופים מוסדיים 2016-9-3, לפיהם סעיף תקבולים מדמי הגמולים לא יכלול זקיפת דמי גמולים בגין עמית נכה על ידי הקרן וריסק מצבירה על ידי הקרן. כתוצאה מן האמור חל קיטון בסיווג דמי הגמולים בקרן מקפת אישית בשנים 2014 ו-2013 בסך של כ-36 ו-38 מיליון ש"ח בהתאמה.

3.4.2. להלן פירוט התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בפנסיה ובגמל בקבוצה לסוף שנת 2015 ו-2014 בהתאמה:

במיליוני ש"ח	31.12.2015	31.12.2014	% השינוי
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	81,581	76,420	7%
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	27,342	26,500	3%
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - ביטוח חיים	108,923	102,920	6%
נכסים מנוהלים בפנסיה	50,048	45,149	11%
נכסים מנוהלים בגמל	15,416	15,736	(2%)
סה"כ ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך	**174,387**	**163,805**	**7%**

3.4.3. **תוצאות הפעילות בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך ברבעון הרביעי של שנת הדוח**

(א) **ביטוח חיים**

היקף הפעילות

ברבעון הרביעי של שנת הדוח חלה ירידה מסוימת בפרמיות השוטפות בגין חוזי ביטוח ובתקבולים השוטפים בגין חוזי השקעה אשר הושפעה ממכירות חדשות בניכוי ביטולים. בפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח ובתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה חלה עלייה קלה לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת (במונחים שנתיים) הסתכם ברבעון הרביעי של שנת הדוח בכ-1.8%, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

רווח כולל לפני מס

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים חלה עלייה ניכרת לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בשל גידול בתשואות הריאליות שהושגו על ידי החברה בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות.

בנוסף, חלה עלייה בדמי הניהול המשתנים שנרשמו ברבעון הרביעי של השנה, בפוליסות המשתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004 שהסתכמו בכ-222 מיליון ש"ח (לפני מס), לעומת רישום דמי ניהול משתנים בסך כ-44 מיליון ש"ח (לפני מס) באותן פוליסות ברבעון המקביל אשתקד.

בעקבות עדכון הנחות ריבית וגמלה, חלה עלייה בהפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות ובעתודה לבחינת נאותות העתודות (LAT) בסך של כ-148 מיליון ש"ח (לפני מס) לעומת גידול בסך של כ-123 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד, לפירוט ראה סעיף 3.2 לעיל.

כמו כן בביטוח חיים חלה ירידה ברווח מסיכון אשר נבעה בעיקרה מהגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה בסך כ-60 מיליון ש"ח (לפני מס), לפירוט ראה סעיף 3.2 לעיל וכן באור 37.ב.3.ב.(5) בדוחות הכספיים. מאידך, חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים וכן ירידה בהוצאות הנהלה וכלליות.

(ב) **קרנות פנסיה**

היקף הפעילות

ברבעון הרביעי של שנת הדוח חלה עלייה בדמי הגמולים אשר הושפעה ממכירות חדשות וכן מהגדלות שכר, בניכוי ביטולים.

רווח כולל לפני מס

הירידה ברווח הכולל בפנסיה ברבעון הרביעי של שנת הדוח לעומת הרבעון המקביל אשתקד, הושפעה בעיקרה מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות.

(ג) **קופות גמל**

היקף הפעילות

ברבעון הרביעי של שנת הדוח חלה ירידה בדמי הגמולים.

רווח כולל לפני מס

הגידול בהפסד הכולל בגמל ברבעון הרביעי של שנת הדוח לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נבע בעיקרו מקיטון בהכנסות מדמי הניהול שהושפע בעיקרו משחיקת שיעורי דמי הניהול וכן מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות.

בנוסף ברבעון הרביעי של שנת הדוח נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך כ-13 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה לירידת ערך מוניטין בסך של כ-14 מיליון ש"ח שנרשמה ברבעון המקביל אשתקד.

3.4.4. **תוצאות הפעילות בשנת הדוח**

(א) **ביטוח חיים - היקף הפעילות**

בשנת 2015 חלה יציבות בפרמיות השוטפות בגין חוזי ביטוח ובתקבולים השוטפים בגין חוזי השקעה אשר הושפעה ממכירות חדשות בניכוי ביטולים, זאת לאחר שבשנת 2014 חלה עלייה קלה בפרמיות השוטפות לעומת שנת 2013, אשר הושפעה מירידה בשיעורי הביטולים. בפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח ובתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה נמשכה העלייה, בהמשך לעלייה שהייתה בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

בשנת 2015 חלה ירידה קלה של כ-4% במכירות החדשות בתוכניות ביטוח חיים (כולל חוזי השקעה), זאת לאחר ירידה משמעותית של כ-21% בשנת 2014 שחלה בעקבות ההסדרה במקדמי הקצבה והמגבלות שהוטלו לגבי תכניות ביטוח חדשות בכל הנוגע להכללת מקדמי קצבה מובטחים.

לפירוט נוסף בדבר ההסדרה במקדמי הקצבה, ראה סעיף 6.3.3 בחלק ב' לפרק תיאור עסקי התאגיד.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים (כולל ניוד יוצא) הסתכם בשנת 2015 בכ-1.7%, לעומת כ-1.9% בשנת 2014 וכ-2.0% בשנת 2013.

על פי נתוני משרד האוצר[5], בתשעת החודשים הראשונים של 2015, חלה עלייה של כ-3% בהיקף הפרמיות המצרפי של ענף ביטוח החיים (ללא תקבולים בגין חוזי השקעה) בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2014, זאת לעומת ירידה של כ-1% בהיקף הפרמיות של הקבוצה.

כתוצאה, חלה ירידה בנתח השוק של הקבוצה במונחי פרמיות, לפירוט ראה סעיף 7.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

[5] נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("**דוחות ניהוליים**").

על פי נתוני משרד האוצר[6], נכון ליום 30.9.2015, חלה עלייה של כ-4% בהיקף ההתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח החיים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה) בהשוואה ליום 30.9.2014, זאת בדומה לעלייה בהיקף ההתחייבויות הביטוחיות של הקבוצה.

על פי נתוני משרד האוצר[7], נכון ליום 31.12.2015 היקף הנכסים המצרפי בביטוח חיים משתף ברווחים הסתכם בכ-242 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-9.5% לעומת 31.12.2014 (לעומת כ-6.8% בקבוצה).

רווח כולל לפני מס

בשנת 2015 חל קיטון בדמי הניהול המשתנים שנרשמו בביטוח חיים אשר הסתכמו בכ-232 מיליון ש"ח (לפני מס) לעומת כ-384 מיליון ש"ח (לפני מס) בשנת 2014, וזאת לעומת כ- 637 מיליון ש"ח (לפני מס) בשנת 2013 בה הושגו תשואות גבוהות במיוחד על ידי החברה.

בנוסף, במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים חלה ירידה, בשל קיטון בתשואות הריאליות שהושגו בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות. מנגד, בשנת 2014 חלה עלייה במרווח הפיננסי הכולל לעומת שנת 2013, בשל גידול בתשואות הריאליות שהושגו על ידי החברה בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות.

בעקבות עדכון הנחות ריבית וגמלה, חלה עלייה בהפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות ובעתודה לבחינת נאותות העתודות (LAT) בסך של כ-363 מיליון ש"ח לפני מס לעומת גידול בסך של כ-466 מיליון ש"ח (לפני מס) אשתקד ורישום הפרשה של כ-63 מיליון ש"ח (לפני מס) בשנת 2013. לפירוט ראה באור 37.ב.3.(ב)(5) בדוחות הכספיים וסעיף 3.3 לעיל.

כמו כן, חלה ירידה ברווח מסיכון אשר נבעה בחלקה מהגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה בסך כ-60 מיליון ש"ח (לפני מס), לפירוט ראה סעיף 3.3 לעיל וכן באור 37.ב.3.ב(5) בדוחות הכספיים, זאת לאחר שבשנת 2014 חלה עלייה ברווח מסיכון לעומת שנת 2013 בשל קיטון בתביעות. מאידך, חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים במהלך השנים 2013-2015.

בעקבות ההסדרה בדמי הניהול, חל קיטון בשיעור דמי הניהול במוצרי ביטוח החיים שנמכרו החל בינואר 2013. השיעור הממוצע של דמי הניהול אשר נגבו בפוליסות אלו בשנת 2015 בקבוצה הינו כ-0.96% מהצבירה וכ-2.26% מהפרמיה, לעומת כ-0.98% מהצבירה וכ-2.49% מהפרמיה בשנת 2014 וכ- 1.01% מהצבירה וכ-2.61% מהפרמיה בשנת 2013.

בתכניות ביטוח החיים ששווקו החל בשנת 2004 ועד לסוף שנת 2012 חלה שחיקה קלה בשיעור דמי הניהול לנוכח התחרות הגוברת. השיעור הממוצע של דמי הניהול אשר נגבו בפוליסות אלו בשנת 2015 הינו כ-1.21% מהצבירה וכ-3.29% מהפרמיה, לעומת ממוצע דמי ניהול של כ-1.22% מהצבירה וכ-3.42% מהפרמיה בשנת 2014 וכ-1.22% מהצבירה וכ-3.59% מהפרמיה בשנת 2013.

לפירוט בדבר ההסדרה בנוגע לדמי הניהול, ראה סעיף 6.3.4 בחלק ב' לפרק תיאור עסקי התאגיד.

---

[6] נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("**דוחות ניהוליים**").

[7] מבוסס על נתוני אתר "ביטוח נט".

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2015 בכ-8.3% לעומת כ-8.5% בשנת 2014 וכ-9.1% בשנת 2013.

שיעור העמלות מהפרמיה הסתכם בכ-6.4% בשנת 2015, בדומה לשנת 2014 וכ-7.3% בשנת 2013. ראה גם סעיף 32.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

שיעור הוצאות הנהלה וכלליות[8] מפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בכ-5.2% בשנת 2015, לעומת כ-5.4% בשנת 2014 וכ-5.8% בשנים 2013. שיעור ההוצאות מהפרמיה בשנת 2013, הושפע מהמענק המיוחד שניתן בעיקר לעובדי הקבוצה.

לפרטים נוספים בדבר עסקי ביטוח חיים, המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתף ברווחים ראה להלן בסעיפים 3.4.5 ו-3.4.6 וכן בבאור 18ב ו-ג בדוחות הכספיים.

(ב) **פנסיה - היקף הפעילות**

בסך דמי הגמולים בפנסיה חלה עליה בשנת 2015, בהמשך לעליה בשנת 2014, אשר הושפעה מגידול במכירות החדשות וכן מהגדלות שכר, בניכוי ביטולים.

במכירות החדשות בפנסיה חלה עלייה של כ-5% בשנת 2015 לעומת שנת 2014, וזאת לעומת גידול ניכר של כ-14% בשנת 2014 לעומת שנת 2013 על רקע ההסדרה במקדמי הקצבה והמגבלות שהוטלו לגבי תכניות ביטוח חיים חדשות בכל הנוגע להכללת מקדמי קצבה מובטחים, כאמור לעיל.

דמי הגמולים בפנסיה אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים מקרן לקרן. העברות הכספים לקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה בשנת 2015 הסתכמו בכ-657 מיליון ש"ח (לעומת כ-397 בשנת 2014), ומנגד העברות הכספים מקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה לקרנות/קופות אחרות הסתכמו בכ-1,263 מיליון ש"ח (לעומת כ-902 מיליון ש"ח בשנת 2014). העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, כאמור, הסתכמו בכ-606 מיליון ש"ח בשנת 2015 (לעומת כ-505 מיליון ש"ח בשנת 2014).

בשיעורי הפדיונות (כולל ניוד יוצא) חלה עלייה בשנת 2015, לפירוט ראה סעיף 8.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

על פי נתוני משרד האוצר[9], היקף דמי הגמולים המצרפי בענף קרנות הפנסיה החדשות לשנת 2015 הסתכם בכ-28,366 מיליון ש"ח לעומת כ-25,046 מיליון ש"ח בשנת 2014, עלייה בשיעור של כ-13% (לעומת עליה של כ-8% בקבוצה).

על פי נתוני משרד האוצר[10] נכון ליום 31 בדצמבר 2015, היקף הנכסים המנוהלים המצרפי בענף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם בכ-220 מיליארד ש"ח, לעומת כ-191 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, גידול של כ-15%.

בנכסים המנוהלים בקבוצה, חלה עלייה של כ-11% בשנת 2015, אשר הושפעה מהעליות בשווקי ההון ומהעלייה בצבירה השוטפת נטו[11].

כתוצאה מהאמור לעיל, חלה בשנת הדוח ירידה בנתח השוק של הקבוצה בענף קרנות הפנסיה, לפירוט ראה סעיף 7.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

---

[8] הוצאות הנהלה וכלליות הינן לאחר סיווג הוצאות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

[9] מבוסס על נתוני אתר ה"פנסיה-נט".

[10] מבוסס על נתוני אתר ה"גמל-נט".

[11] צבירה שוטפת, נטו, מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

רווח כולל לפני מס

הירידה ברווח הכולל בפנסיה בשנת 2015 לעומת שנת 2014, הושפעה מגידול בהוצאות וקיטון בהכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו. מנגד, חלה עלייה בהכנסות מדמי הניהול, בשל גידול בהיקף הנכסים המנוהלים ודמי הגמולים, אשר קוזזה בחלקה בשל ירידה בשיעור דמי הניהול הממוצעים.

העלייה ברווח הכולל בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה בעיקרה מגידול בהכנסות מדמי ניהול, בשל עליה בהיקף דמי הגמולים והנכסים המנוהלים, וכן בשל השפעת השנוי בהפרשה להחזר דמי ניהול לפי ההכרעה העקרונית של המפקח בעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת ומנגד מעלייה בהוצאות הנהלה וכלליות.

לירידה הנמשכת בשיעורי דמי הניהול הממוצעים, לנוכח התגברות התחרות בתוכניות הפנסיה שהפכו למוצר המשווק העיקרי, ראה סעיף 6.6 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

בשיעור העמלות הממוצע מדמי הגמולים חלה ירידה קלה בשנים 2013-2015, ראה סעיף 32.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

שיעור ההוצאות ועלויות הרכישה מדמי הגמולים של סך פעילות קרנות הפנסיה בקבוצה הסתכם בכ-5.0% בשנת 2015, לעומת כ-4.9% בשנת 2014 ולעומת כ-5.1% בשנת 2013.

לפרטים נוספים בדבר תוצאות עסקי הפנסיה, ראה באור 3ג. בדוחות הכספיים.

(ג) **גמל - היקף הפעילות**

בדמי הגמולים בגמל חלה ירידה במהלך השנים 2013-2015.

דמי הגמולים אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים מקרן לקרן. בשנת 2015, העברות הכספים לקופות הגמל של הקבוצה הסתכמו בכ-217 מיליון ש"ח (לעומת כ-202 בשנת 2014), ומנגד העברות הכספים מקופות הגמל של הקבוצה לקופות אחרות הסתכמו בכ-1,308 מיליון ש"ח (לעומת כ-1,003 בשנת 2014). העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, כאמור, הסתכמו בכ-1,091 מיליון ש"ח בשנת 2015 (לעומת כ-801 מיליון ש"ח בשנת 2014).

בשיעורי הפדיונות (כולל ניוד יוצא) חלה עלייה בשנת 2015, לפירוט ראה סעיף 8.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

על פי נתוני משרד האוצר[12] נכון ליום 31 בדצמבר 2015, היקף הנכסים המנוהלים המצרפי בענף קופות הגמל הסתכם בכ-382 מיליארד ש"ח, לעומת כ-369 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, גידול של כ-4%.

בהיקף הנכסים המנוהלים בקבוצה חלה ירידה של כ-2% בשנת 2015, שהושפעה בעיקרה מהעברות כספים נטו בגין מעבר עמיתים לגופים מוסדיים אחרים בקיזוז הכנסות מהשקעות.

כתוצאה מהאמור לעיל, חלה בשנת הדוח ירידה בנתח השוק של הקבוצה, לפירוט ראה סעיף 7.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

[12] מבוסס על נתוני אתר ה"גמל-נט".

רווח כולל לפני מס

הירידה ברווח הכולל בגמל בשנת 2015 לעומת שנת 2014, נבעה בעיקרה מקיטון בהכנסות מדמי ניהול שהושפע בעיקרו משחיקת שיעורי דמי הניהול הממוצעים וכן מקיטון בהכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו ועלייה בהוצאות הנהלה וכלליות.

בנוסף בשנת 2015 נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך כ-13 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה לירידת ערך מוניטין בסך של כ-14 מיליון ש"ח שנרשמה בשנת 2014.

בשנת 2014 חלה ירידה ברווח הכולל לעומת שנת 2013 שהושפעה מהפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל כאמור לעיל. מנגד, חל גידול מסוים בהכנסות בתיק הנוסטרו.

לפרטים נוספים בדבר התפתחות שיעורי דמי הניהול הממוצעים בגמל, ראה סעיף 6.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

3.4.5. **מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים**

להלן מידע נוסף על תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים (על פי באור 18 בדוחות הכספיים):

הבאור מנתח את עסקי הקבוצה בביטוח חיים בחתך של מוצרים בעלי מרכיב חיסכון לפי שכבות המבוססות על שנות חיתום שונות, ומוצרים שאינם כוללים מרכיב חיסכון, תוך הפרדה בין פוליסות פרט לפוליסות קבוצתיות.

במיליוני ש"ח	2015	2014	2013
רווח (הפסד) כולל לפי סוגי פוליסות			
פוליסות בעלות רכיב חיסכון			
עד שנת חיתום 1990	(117)	(19)	154
עד שנת חיתום 2003	239	261	736
משנות חיתום 2004 ואילך	(136)	(77)	(170)
פוליסות ללא רכיב חיסכון			
סיכון פרט	79	160	112
סיכון קבוצתי	(26)	19	(23)
סה"כ רווח כולל	**39**	**344**	**809**
מזה: מרווח פיננסי כולל דמי ניהול[13]	1,213	1,417	1,447

הגידול בהפסד הכולל בשנת 2015 לעומת שנת 2014 **בפוליסות שהופקו עד שנת 1990** (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ), השפע בעיקרו מגידול בהפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות בשל עדכון הנחות ריבית וגמלה וכן מגידול בשל בחינת נאותות העתודות (LAT) בסכום כולל של כ-411 מיליון ש"ח, זאת לעומת גידול בהפרשה בסך כ-350 מיליון ש"ח בשנת 2014. כמו כן, חלה ירידה במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות מבטיחות התשואה.

המעבר להפסד כולל בשנת 2014 לעומת רווח בשנת 2013 הושפע מגידול בהפרשה בסך כ-350 מיליון ש"ח כאמור לעיל לעומת גידול בהפרשה בסך כ-42 מיליון ש"ח בשנת 2013, כאשר מנגד חלה עלייה במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות.

[13] המרווח הפיננסי כולל רווח (הפסד) כולל אחר אשר נזקף לקרנות הון.

הירידה המסוימת ברווח **מפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003** (בעיקרן משתפות ברווחים) בשנת 2015 לעומת שנת 2014 נבעה בעיקרה מקיטון בגביית דמי ניהול משתנים אשר הסתכמו בכ-232 מיליון ש"ח לעומת כ-384 מיליון ש"ח בשנת 2014. מנגד, חל קיטון בהפרשה לגמלאות בשל עדכון הנחות ריבית וגמלה וכן בהפרשה בשל בחינת נאותות העתודות בסכום כולל של כ-48 מיליון ש"ח בשנת 2015, זאת לעומת גידול בהפרשה בסך כ-116 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכן עלייה בדמי הניהול הקבועים.

הירידה הנכרת ברווח בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה בעיקרה מירידה בדמי הניהול שנגבו מכ-637 מיליון ש"ח בשנת 2013 לכ-384 מיליון ש"ח, וכן מגידול בהפרשה בסך כ-116 מיליון ש"ח כאמור לעיל לעומת גידול בסך כ-21 מיליון ש"ח בשנת 2013.

בשנות החיתום 2004 ואילך (הן בפוליסות מסוג משתף ברווחים והן בפוליסות מבטיחות תשואה), חלק ניכר מהרווחיות במוצרים אלה נובע מדמי הניהול הקבועים התלויים בהיקף העתודות, שבשלב זה של חיי הפוליסות הינו נמוך יחסית.

הגידול בהפסד בשנת 2015 לעומת שנת 2014 נובע בחלקו מירידה ברווח מסיכון כתוצאה מהגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה שהתבססה על מחקר של החברה ושל מבטחי משנה בדבר שיעור השרידות של מבוטחים, כאמור באור 37.ב.3.ב.(5) לדוחות הכספיים.

מנגד חלה עלייה בדמי הניהול הקבועים בשנים 2013-2015 בשל העלייה בהיקף העתודות הממוצעות.

הקיטון ברווח מסיכון פרט בשנת 2015 לעומת שנת 2014 הושפע מגידול בתביעות, זאת לאחר קיטון בתביעות שחל בשנת 2014 לעומת שנת 2013. כמו כן התוצאות מושפעות משינויים בהכנסות מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד עתודות בפוליסות אלו.

בסיכון הקבוצתי המעבר מרווח כולל בשנת 2014 להפסד כולל בשנת 2015 הושפע בעיקרו מהרעה בתוצאות החיתומיות וכן מהגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה כאמור לעיל, וזאת לאחר שיפור שחל בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

בבאור מוצג פילוח ההתחייבויות הביטוחיות משני היבטים: פילוח לפי חשיפה פיננסית (מבטיח תשואה או משתף ברווחי השקעה) ופילוח לפי חשיפה ביטוחית (התחייבות החברה בתום תקופת הביטוח - פדיון בסכום קבוע (הוני) או קצבה). לגבי החשיפה הפיננסית של החברה ראה גם באור 37.ב.2 בדוחות הכספיים.

3.4.6. פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים

(א) **תשואות משוקללות בפוליסות המשתתפות ברווחים (באחוזים):**

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')			
	2015	2014	2013
תשואה ריאלית חיובית ברוטו	3.72	5.87	10.33
תשואה ריאלית חיובית נטו	2.65	4.46	8.24
תשואה נומינלית חיובית ברוטו	2.79	5.77	12.44
תשואה נומינלית חיובית נטו	1.73	4.36	10.31

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004			
	2015	2014	2013
תשואה ריאלית חיובית ברוטו	2.65	5.23	9.61
תשואה ריאלית חיובית נטו	1.43	3.95	8.26
תשואה נומינלית חיובית ברוטו	1.74	5.13	11.71
תשואה נומינלית חיובית נטו	0.52	3.85	10.33

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')					
	רבעון רביעי 2015	רבעון שלישי 2015	רבעון שני 2015	רבעון ראשון 2015	רבעון רביעי 2014
תשואה ריאלית חיובית (שלילית) ברוטו	2.97	(3.09)	(2.05)	6.08	0.76
תשואה ריאלית חיובית (שלילית) נטו	2.39	(2.77)	(1.89)	5.05	0.52
תשואה נומינלית חיובית (שלילית) ברוטו	2.25	(2.80)	(0.96)	4.39	0.57
תשואה נומינלית חיובית (שלילית) נטו	1.68	(2.47)	(0.80)	3.38	0.33

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004					
	רבעון רביעי 2015	רבעון שלישי 2015	רבעון שני 2015	רבעון ראשון 2015	רבעון רביעי 2014
תשואה ריאלית חיובית (שלילית) ברוטו	2.80	(3.49)	(2.34)	5.95	0.40
תשואה ריאלית חיובית (שלילית) נטו	2.49	(3.78)	(2.65)	5.63	0.10
תשואה נומינלית חיובית (שלילית) ברוטו	2.08	(3.21)	(1.27)	4.26	0.21
תשואה נומינלית חיובית (שלילית) נטו	1.78	(3.49)	(1.55)	3.94	(0.10)

(ב) **רווחי השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול בגינם**

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתפים ברווחים ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הביטוח, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח בדוחות העסקיים של החברה:

	2015	2014	2013
	במיליוני ש"ח		
רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול	925	2,914	6,105
דמי ניהול	858	946	1,115

	רבעון רביעי 2015	רבעון שלישי 2015	רבעון שני 2015	רבעון ראשון 2015	רבעון רביעי 2014
	במיליוני ש"ח				
רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול	1,228	(2,118)	(850)	2,665	128
דמי ניהול (החזר דמי ניהול)	382	(116)	(22)	614	192

(ג) **תשואות משוקללות בקרנות פנסיה (באחוזים)**

	מגדל מקפת (אישית) - אפיק כללי		
תשואה פיננסית לתקופה	**2015**	**2014**	**2013**
תשואה נומינלית ברוטו	2.42	5.61	11.51

	מגדל מקפת (אישית) - אפיק כללי				
	רבעון רביעי 2015	רבעון שלישי 2015	רבעון שני 2015	רבעון ראשון 2015	רבעון רביעי 2014
תשואה נומינלית חיובית (שלילית) ברוטו	1.94	(2.58)	(0.21)	3.35	0.67

3.5. **תחום ביטוח בריאות**

3.5.1. להלן תיאור תמצית התוצאות בתחום ביטוח בריאות (במיליוני ש"ח):

	2015	2014	שינוי ב-%	2013	10-12/2015	10-12/2014	שינוי ב-%
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,024.5	879.9	16%	770.2	268.5	232.7	15%
רווח (הפסד) לתקופה	(25.7)	75.3		71.3	(14.9)	22.9	
רווח (הפסד) כולל לתקופה	(35.4)	82.3		77.2	(13.5)	22.8	

הרכב הפרמיות והרווח לפי ענפי ביטוח:

	2015	2014	שינוי ב-%	2013
ביטוח סיעודי				
פרמיות ברוטו	276.7	244.7	13%	215.4
רווח (הפסד) לתקופה	(37.4)	21.4		9.8
רווח (הפסד) כולל לתקופה	(40.2)	22.9		10.7
אחר				
פרמיות ברוטו	749.0	636.2	18%	554.8
רווח לתקופה	11.7	53.8		61.5
רווח כולל לתקופה	4.8	59.4		66.5

3.5.2. תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח

העלייה בפרמיות ברבעון הרביעי של שנת הדוח לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובעת בעיקרה מגידול בפרמיות ביטוחי פרט, בשל עלייה נמשכת במכירות החדשות. בנוסף, חלה עליה מסוימת בפרמיות מביטוחים קבוצתיים.

המעבר מרווח כולל להפסד כולל ברבעון הרביעי של שנת הדוח לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקרו מהחמרה בהתפתחות התביעות בביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות וכן מגידול בהפסד מביטוחים קבוצתיים. מנגד, חל גידול בהכנסות הריאליות מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות.

3.5.3. תוצאות הפעילות בשנת הדוח

היקף הפעילות

העלייה הנמשכת בפרמיות שהורווחו ברוטו בשנים 2015 ו-2014 נובעת בעיקרה מגידול בפרמיות ביטוחי פרט, בשל עלייה נמשכת במכירות החדשות, בניכוי ביטולים. מגמת העלייה בפרמיות ניכרת בכל מוצרי הבריאות אותם הקבוצה משווקת. בנוסף, חלה עליה מסוימת בפרמיות מביטוחים קבוצתיים.

במכירות החדשות של ביטוחי הבריאות בקבוצה, חלה עלייה בשנת הדוח של כ-12% בהשוואה לשנת 2014, וזאת לאחר עליה של כ-37% בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013.

במכירות החדשות בביטוח סיעודי חלה עלייה של כ-8% בשנת 2015 בהשוואה לשנת 2014, לאחר עלייה של כ-71% בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013. במכירות החדשות האחרות בתחום חלה עלייה של כ-13% בהשוואה לשנת 2014, וזאת לאחר עלייה של כ-29% בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013.

בשנת 2015 חלה עלייה בשיעורי הביטולים בביטוח הסיעודי לעומת שנת 2014, זאת לאחר שבשנת 2014 חלה עליה בשיעורי הביטולים לעומת שנת 2013 הן בביטוח סיעודי והן ביתר ביטוחי הבריאות, לפירוט ראה סעיף 11 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

על פי נתוני משרד האוצר[14], בתשעת החודשים הראשונים של 2015, חלה עלייה של כ-10% בהיקף הפרמיות המצרפי של ענף ביטוח הבריאות לעומת התקופה המקבילה בשנת 2014, לעומת עלייה של כ-17% בקבוצה בתקופה זו.

כתוצאה, חלה עליה בנתח השוק של הקבוצה בביטוחי בריאות, לפירוט ראה סעיף 10.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט נתוני פרמיות ומכירות חדשות, ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

רווח כולל לפני מס

המעבר מרווח כולל בשנת 2014 להפסד כולל בשנת 2015 נבע בעיקרו מהרעה בתוצאות החיתומיות שהתבטאה בעיקרה בביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות עקב החמרה בהתפתחות התביעות וכן בגידול בהפסד מביטוחים קבוצתיים. התוצאות הושפעו גם מעלייה בהוצאות הנהלה וכלליות וכן מקיטון בהכנסות הריאליות מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות.

העלייה ברווח הכולל בשנת 2014 לעומת שנת 2013, נבעה בעיקרה מהשפעת אומדן התביעות בביטוח סיעודי, אשר קוזזה בחלקה בשל גידול בתביעות ביטוח הוצאות רפואיות, בין היתר, השתלות, וקיטון בהכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות.

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2015 בכ-28.6% לעומת כ-28.8% בשנת 2014 וכ-26.3% בשנת 2013.

---

[14] נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("**דוחות ניהוליים**").

שיעור העמלות מהפרמיה הסתכם בכ-30.1% בשנת 2015, בדומה לשנת 2014 ולעומת כ-25.8% בשנת 2013. העלייה בשיעור העמלות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה מהעלייה הניכרת במכירות החדשות בביטוח בריאות, ראה סעיף 32.3.2 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

שיעור הוצאות הנהלה וכלליות[15] מפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בכ-5.7% בשנת 2015, לעומת כ-4.9% בשנת 2014 וכ-5.1% בשנת 2013.

לפרטים נוספים ראה באורים 3 ב' ו-19 בדוחות הכספיים.

3.6. תחום ביטוח כללי

3.6.1. ענפי רכב חובה וחבויות – הכרה ברווח

בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות, ב-3 השנים הראשונות ("**השנים הפתוחות**"), עודף ההכנסות על ההוצאות אינו נרשם כרווח אלא נזקף לתביעות התלויות ("**צבירה**")[16]. עקב כך, הרווח בענף זה משקף בעיקרו את רווחיותה של שנת החיתום שהסתיימה 3 שנים לפני שנת הדוח, בצירוף רווחי ההשקעה שנצברו, התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות ("**שנים ותיקות**"), רווח (הפסד) בגין "השנים הפתוחות" המושפע מהפער שבין הרווח ההשקעתי שהושג בפועל בגין שנים אלו לריבית ריאלית בגובה 3% הנזקפת לקרנות עודף על פי תקנות הפיקוח וכן פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות.

ענפים אלו מתאפיינים ברמת רזרבות גבוהה יחסית הנובעת ממרווח זמן ניכר בין קבלת הפרמיות ועד להשלמת הטיפול בתביעות והשיטה החשבונאית של יצירת צבירה הנכללת בתביעות התלויות כאמור לעיל, על כן לתוצאות ההשקעתיות השפעה ניכרת על הרווח.

בהתאם להסדרה בדבר אופן חישוב העתודות בביטוח כללי שנכנסה לתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, בוטלה הצבירה בענפי רכב חובה וחבויות ויושמה עמדת הממונה לעניין נוהג מיטבי לאקטוארים לחישוב עתודות בביטוח כללי. השפעת השינוי נזקפה בהתאמה ישירות לעודפים ליום 31 בדצמבר 2015 ללא יישום למפרע, ולפיכך לשינוי לא הייתה השפעה על תוצאות הפעילות. לפירוט נוסף, ראה באור 2י.2. ד) (3) ו- (4) בדוחות הכספיים וכן באור 37ב.3.ג)(5) בדוחות הכספיים.

---

[15] הוצאות הנהלה וכלליות הינן לאחר סיווג הוצאות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

[16] בהתאם לכללים הקיימים בתחום, ההכנסות מהשקעות הנזקפות לצבירה מחושבות על בסיס שעור תשואה ריאלית של 3% לשנה, ללא תלות בתשואה שהושגה בפועל על ההשקעות.

3.6.2. **להלן תיאור תמצית התוצאות בתחום ביטוח כללי :**

מיליוני ש"ח	2015	2014	שינוי ב-%	2013	10-12/2015	10-12/2014	שינוי ב-%
רכב חובה							
פרמיות ברוטו	509.9	540.0	(6%)	538.6	98.9	93.4	6%
פרמיות בשייר	498.5	528.2	(6%)	530.1	94.7	89.5	6%
רווח לתקופה	164.9	85.0		129.2	55.8	18.8	
רווח כולל	122.0	89.4		155.9	62.7	15.1	
רכב רכוש							
פרמיות ברוטו	646.6	553.5	17%	579.9	135.7	110.5	23%
פרמיות בשייר	643.7	552.9	16%	578.9	135.1	110.3	22%
רווח (הפסד) לתקופה	(46.0)	9.2		(0.9)	(6.0)	(7.1)	
רווח (הפסד) כולל	(52.6)	9.9		2.4	(4.2)	(7.8)	
רכוש אחר							
פרמיות ברוטו	588.2	571.1	3%	620.2	123.8	135.7	(9%)
פרמיות בשייר	268.6	253.0	6%	184.8	56.7	54.9	3%
רווח לתקופה	46.3	44.0		5.8	0.9	14.5	
רווח כולל	42.7	44.4		7.3	1.7	14.2	
חבויות							
פרמיות ברוטו	305.5	304.2	0%	282.8	66.4	57.8	15%
פרמיות בשייר	228.7	228.4	0%	214.8	37.2	35.4	5%
רווח (הפסד) לתקופה	(28.5)	(29.8)		(29.9)	12.4	(16.9)	
רווח (הפסד) כולל	(55.2)	(27.0)		(11.7)	16.9	(19.4)	
סה"כ תחום ביטוח כללי							
פרמיות ברוטו	**2,050.2**	**1,968.9**	**4%**	**2,021.5**	**424.9**	**397.4**	**7%**
פרמיות בשייר	**1,639.4**	**1,562.5**	**5%**	**1,508.6**	**323.7**	**290.0**	**12%**
רווח לתקופה	**136.7**	**108.4**	**26%**	**104.2**	**63.1**	**9.3**	
רווח כולל	**57.0**	**116.6**	**(51%)**	**153.9**	**77.1**	**2.0**	

להלן נתונים בדבר מדדי רווחיות חיתומית - Loss Ratio **("LR")** ו-Combined Ratio **("CR")** - בענפי הרכוש[17, 18]:

ענף רכב רכוש	2015	2014	2013
Loss Ratio ברוטו	82.2%	72.7%	74.3%
Loss Ratio שייר	82.2%	72.8%	74.5%
Combined Ratio ברוטו	109.1%	99.8%	102.2%
Combined Ratio שייר	109.1%	99.9%	102.4%

ענפי הרכוש (ללא רכב)	2015	2014	2013
Loss Ratio ברוטו	69.5%	47.4%	38.3%
Loss Ratio שייר	45.4%	42.2%	44.4%
Combined Ratio ברוטו	96.1%	73.8%	64.6%
Combined Ratio שייר	84.8%	81.1%	99.7%

3.6.3. **תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח**

היקף הפעילות

העלייה בפרמיות ברוטו ברבעון הרביעי של שנת 2015 לעומת הרבעון המקביל אשתקד הושפעה בעיקרה מעלייה בפרמיות בביטוח רכב רכוש בשל גידול בכמות הפוליסות, וכן מעלייה בפרמיות בביטוח רכב חובה שהושפעה אף היא מגידול בכמות הפוליסות וזאת על אף שחיקת תעריפים בשל התחרות בענף.

בנוסף חלה עלייה בפרמיות בענפי החבויות שנבעה בחלקה מביטוח עסקים חדשים, ומנגד חל קיטון בפרמיות רכוש אחר שהושפע בעיקרו משינוי במועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים.

רווח כולל לפני מס

העלייה ברווח הכולל ברבעון הרביעי של שנת הדוח לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות הריאליות מהשקעות וכן משיפור בתוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) אשר התבטאה בעיקרה בענפי רכב חובה וחבויות ומנגד מירידה ברווח החיתומי בענפי הרכוש.

להלן ניתוח התוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ראליים) לפי ענפים:

בענף רכב חובה התוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) הושפעו מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית המיוחסת לשנות חיתום "ותיקות" בהיקף גבוה יותר מאשר ברבעון המקביל אשתקד, לפירוט ראה באור 37ב.3.ג)(5) בדוחות הכספיים.

---

[17] Loss Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו. Combined Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, עמלות ועלויות רכישה בניכוי הכנסות מעמלות ביטוח משנה והוצאות הנהלה וכלליות לבין הפרמיות שהורווחו.

[18] הנתונים אינם כוללים הפחתה שיטתית של נכסים בלתי מוחשיים ניתנים לזיהוי שנוצרו ברכישת תיק אליהו.

בענף רכב רכוש חלה עלייה קלה בהפסד החיתומי (ללא רווחי השקעות ראליים) לעומת הרבעון המקביל אשתקד שהושפעה מתביעות בגין סופת החורף שאירעה ברבעון הרביעי של שנת הדוח.

בענפי רכוש (ללא רכב) חלה הרעה בתוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעות ראליים) אשר נבעה בעיקרה מעלות נזקי סופת החורף שחלה ברבעון הרביעי של שנת הדוח.

בענפי החבויות חל צמצום בהפסד החיתומי (ללא רווחי השקעה ראליים) לעומת הרבעון המקביל אשתקד, הנובע ממגמת שיפור בניסיון התביעות בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית בהיקף גבוה יותר מהרבעון המקביל אשתקד. מנגד, בענפי חבות מעבידים וצד ג' חלה מגמת החמרה בשיעור הנזקים בשייר שהובילה להתפתחות שלילית בהערכות האקטואריות, השינוי בהערכות האקטואריות בענפים אלו היה ברמה דומה לרבעון המקביל אשתקד. לפירוט ראה באור 37ב.3.ג)(5) בדוחות הכספיים.

3.6.4. תוצאות הפעילות בשנת הדוח

היקף הפעילות

העלייה בפרמיות ברוטו בשנת 2015 לעומת שנת 2014, התבטאה בביטוחי רכב רכוש בעקבות גידול בכמות הפוליסות, הן בביטוחי פרט והן בביטוחי קולקטיב, וכן בביטוחי רכוש אחרים. מנגד, בביטוח רכב חובה חלה ירידה בפרמיות, על אף עלייה בכמות הפוליסות, אשר הושפעה משחיקת תעריפים בשל התחרות בענף.

הירידה בפרמיות ברוטו בשנת 2014 לעומת שנת 2013 נבעה מקיטון בכמות הפוליסות בביטוחי רכב שנמכרו על ידי החברה, וכן מקיטון בפרמיות בענפי רכוש אחרים שנבע, בחלקו, ממועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים ומירידה בכמות הפוליסות בביטוח דירות שנמכרו על ידי החברה.

על פי נתוני משרד האוצר[19], בתשעת החודשים הראשונים של 2015, בסך תחום ביטוח כללי חלה עלייה של כ-3% בהיקף המצרפי של הפרמיות ברוטו בשוק לעומת התקופה המקבילה בשנת 2014 (בדומה לעלייה בקבוצה). בביטוח רכב חובה חלה ירידה של כ-1% בשוק (לעומת ירידה של 8% בקבוצה), בביטוח רכב רכוש חלה עלייה של כ-5% בשוק (לעומת עלייה של כ-15% בקבוצה), בביטוחי הרכוש (ללא רכב) חלה עלייה של כ-4% בשוק (לעומת עלייה של כ-7% בקבוצה), ובביטוחי החבויות חלה עלייה של כ-5% בשוק (לעומת ירידה של כ-3% בקבוצה).

כתוצאה, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, נתח השוק של הקבוצה נותר ברמה דומה לתקופה המקבילה בשנת 2014, תוך עלייה בנתחי השוק של הקבוצה בענפי רכב רכוש ורכוש אחר ומנגד ירידה בענפי רכב חובה וחבויות, זאת לאחר ירידה בנתחי השוק של הקבוצה במרבית הענפים שחלה בשנת 2014 לעומת שנת 2013. לפירוט נתחי השוק של הקבוצה, ראה סעיף 13.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר התפלגות הפעילות בביטוח כללי לפי סוגי לקוחות ובדבר גידול בשיעורי החידושים בביטוח רכב רכוש ודירות לעומת קיטון בשיעור החידושים בביטוח רכב חובה בשנת 2015, ראה סעיף 14 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

רווח כולל לפני מס

הקיטון ברווח הכולל בשנת 2015 לעומת שנת 2014, הושפע בעיקרו מקיטון ניכר בהכנסות הריאליות מהשקעות וכן מהרעה בתוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) בביטוחי רכב רכוש וביטוחי חבויות שקוזזה בחלקה מעלייה ברווח החיתומי בביטוח רכב חובה.

הירידה ברווח הכולל בשנת 2014 לעומת שנת 2013, התבטאה בעיקרה בתוצאות החיתומיות בענפי רכב חובה וחבויות. מנגד, חל שיפור בתוצאות החיתומיות בענפי הרכוש

[19] נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("**דוחות ניהוליים**").

וכן עלייה מסוימת בהכנסות הריאליות מהשקעות אשר קוזזה בחלקה בשל גידול בהוצאות המימון בגין פיקדונות ממבטחי משנה.

להלן ניתוח התוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) לפי ענפים:

בענף רכב חובה

התוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעה ריאליים) בשנת 2015 הושפעו מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית המיוחסת לשנות חיתום "ותיקות" בהיקף גבוה יותר מאשר בשנת 2014. לפירוט ראה באור 37ב.3.ג)(5) בדוחות הכספיים.

בשנת 2014 התוצאות הושפעו כאמור ממגמת שיפור בניסיון התביעות, אולם הקיטון בהערכה האקטוארית שחל בשנת 2014 היה נמוך מהקטון בהערכה האקטוארית בשנת 2013.

יצוין, כי הפסדי הביטוח השיורי ("**הפול**") הקטינו את הרווח של הקבוצה ברכב חובה בשנת 2015 בסך של כ-21 מיליון ש"ח, בשנת 2014 בסך של כ-14 מיליון ש"ח ובשנת 2013 בסך של כ-13 מיליון ש"ח.

לפירוט הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענף רכב חובה - ראה באור 17ג5 ובאור 17ג7 בדוחות הכספיים.

בענף רכב רכוש

בשנת 2015 נרשם הפסד חיתומי (ללא רווחי השקעות ריאליים) לעומת רווח חיתומי בשנת 2014, אשר הושפע מהגדלת הפרשה לפרמיה בחסר בסך כ-11 מיליון ש"ח בשל החמרה בניסיון התביעות וכן מעלות נזקי סופות חורף שאירעו בשנת 2015.

יצוין כי ההחמרה בניסיון התביעות נבעה בחלקה מגידול בכמות הרכבים שהוכרזו כאובדן גמור כתוצאה מהרחבת הרשימה של סוגי נזקים בטיחותיים לרכב אשר אוסרת על השימוש בו, בהתאם לתיקון 5 לתקנות התעבורה, תשכ"א 1961 שנכנס לתוקף בחודש אפריל 2014.

בשנת 2014 חל שיפור בתוצאות החיתומיות כתוצאה משיפור בעלות התביעות, בין היתר בשל נזקי סופות החורף אשר אירעו בשנת 2013.

לשינויים בשיעורי הרווחיות החיתומית, ראה נתוני LR ו-CR לעיל.

בענפי הרכוש (ללא רכב)

התוצאות החיתומיות (ללא רווחי השקעות ריאליים) נותרו ברמה דומה לשנת 2014, זאת על אף גידול בעלות התביעות בשל נזקי סופות החורף שאירעו בשנת 2015.

בשנת 2014 חלה עלייה בתוצאות החיתומיות בשל ירידה בתביעות בשייר שהושפעה בחלקה בשל נזקי סופות חורף שחלו בשנת 2013 וכן מקיטון בעלות ביטוח המשנה.

לשינויים בשיעורי הרווחיות החיתומית, ראה נתוני LR ו-CR לעיל.

בענפי החבויות

חל גידול בהפסד החיתומי (ללא רווחי השקעות ריאליים) בשנת 2015 לעומת שנת 2014, המתבטא בעיקרו בענפי אחריות מעבידים וצד ג' בשל מגמת החמרה בשיעור הנזקים בשייר שהובילה להתפתחות שלילית בהערכות האקטואריות.

מנגד, בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר נרשמה מגמת שיפור בניסיון התביעות שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית בהיקף גבוה מאשר בשנת 2014. לפירוט ראה באור 37ב.3.ג)(5) בדוחות הכספיים.

ההרעה בתוצאות החיתומיות בשנת 2014 לעומת שנת 2013, נובעת בעיקרה ממגמת החמרה בניסיון התביעות, שהובילה לגידול בהערכה האקטוארית של התביעות התלויות בענפי צד ג' ואחריות מעבידים. הגידול בהערכות אלה בשנת 2014 היה גבוה מהגידול

בהערכות האקטואריות בשנת 2013. ההחמרה כאמור, מתקזזת בחלקה בשל שיפור בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

לנתונים בנושא הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענפי החבויות - ראה באור 6ג17 ו-8ג.17 בדוחות הכספיים.

שיעור העמלות, הוצאות השיווק והוצאות רכישה אחרות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2015 בכ-20.8%, לעומת כ-20.5% בשנת 2014 וכ-21.2% בשנת 2013.

שיעור העמלות מהפרמיה ברוטו הסתכם בשנת 2015 בכ-13.4%, לעומת 13.2% בשנת 2014 ו-14.0% בשנת 2013. לפירוט ראה סעיף 32.3.3 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

שיעור הוצאות ההנהלה וכלליות[20] מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2015 בכ-2.4%, לעומת כ-2.3% בשנת 2014 ולעומת כ-2.5% בשנת 2013.

3.7. תחום השירותים הפיננסיים[21]

להלן תיאור תמצית התוצאות בתחום השירותים הפיננסים (במיליוני ש"ח):

	2015	2014	% שינוי	2013	10-12/2015	10-12/2014	% שינוי
הכנסות	205.3	209.6	(2%)	200.7	61.7	54.1	14%
רווח (הפסד) לתקופה	(3.5)	0.5		(4.3)	6.7	2.3	
רווח (הפסד) כולל לתקופה	(2.9)	2.1		(3.5)	6.8	3.8	

להלן פירוט הנכסים המנוהלים וסך נכסי המאזן בתחום השירותים הפיננסים לסוף שנת 2015 ו-2014 בהתאמה (במיליוני ש"ח):

	31.12.2015	31.12.2014	% השינוי
נכסים מנוהלים	33,101	35,354	(6%)
סך נכסים במאזן	636	789	(19%)

נכסים מנוהלים - הירידה בהיקף הנכסים המנוהלים בקבוצה בתחום השירותים הפיננסיים הושפעה בעיקרה מירידה בהיקף קרנות הנאמנות המנוהלות בקבוצה, כמו גם מקיטון מסוים בהיקף התיקים המנוהלים. לפירוט ראה סעיף 21 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

סך נכסי המאזן – בשנת 2015 חלה ירידה בנכסים השוטפים הנובעת מקיטון ביתרת הלקוחות בעקבות סיום פעילות הברוקראז' במגדל שוקי הון עם השלמת מיזוגה של מגדל שירותי בורסה (חברת בת לשעבר של מגדל שוקי הון) לתוך אי.בי.אי שירותי בורסה בחודש אוקטובר 2015, לפירוט ראה סעיף 16.2.4 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד וכן באור 3.ה.2.39) בדוחות הכספיים.

בנוסף חלה ירידה בסך נכסי המאזן בשל מהפסקת פעילות קרן הגידור MGT Hedge Fund L.P ("**MGT**") אשר הוקמה בינואר 2014, ובה רוכזה פעילות נוסטרו המתבוסת על מודלים מסוימים של השקעה בדגש על פעילות חו"ל. השותף הכללי ב-MGT היה חברת בת של מגדל שוקי הון. המשקיעים בקרן, בחלקים שווים, היו מגדל שוקי הון ואליהו בטוח בהיקף השקעה של 35 מיליון ש"ח כל אחד. במהלך שנת 2015 משכו מגדל שוקי הון ואליהו בטוח את מלוא השקעתם בקרן ופעילותה הופסקה.

מנגד, בתקופת הדוח החלה את פעילותה קרן גידור MRS Hedge Fund, L.P, אשר מגדל שוקי הון הינה בעלת השליטה בשותף הכללי אשר מנהל את השקעותיה. הקרן מתמקדת בהשקעה בקרנות

[20] הוצאות הנהלה וכלליות הינן לאחר סיווג הוצאות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

[21] נתוני ההכנסות, ההוצאות והרווח לפני מס כוללים את תוצאות פעילות השירותים הפיננסיים המבוצעת במסגרת מגדל שוקי הון וכן את פעילות חברת "ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ" המוחזקת על ידי מגדל ניהול והכנסות/הוצאות אחרות.

אג"ח באירופה כאשר מודל ההשקעות והקצאת הנכסים מסופקים על ידי חברה חיצונית. בתקופת הדוח השקיעה מגדל שוקי הון כ-10 מיליון דולר בקרן.

יצוין, כי היקף ההשקעות בבטוחות, יתרות המזומנים ושווי המזומנים של התחום, משתנים בהתאם למצב שוק ההון.

3.7.1. **תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח**

ברבעון הרביעי של שנת הדוח, חלה עלייה בהכנסות שנבעה בעיקרה מפעילות הבנקאות להשקעות וכן מהכנסות מתחום ההפצה בגין הנפקת אג"ח על ידי מגדל גיוס הון, שקוזזה בחלקה בשל קיטון בהכנסות ממתן שירותי ברוקראז' בעקבות סיום פעילות זו במגדל שוקי הון כאמור לעיל.

הגידול ברווח הכולל ברבעון הרביעי של השנה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, הושפע בעיקרו מעלייה בהכנסות כאמור לעיל וקיטון בהוצאות בעיקר בשל סיום פעילות הברוקראז'. מנגד, נרשמה ברבעון המדווח הפחתה של מוניטין המיוחסת לפעילות קרנות הנאמנות בחברה.

3.7.2. **תוצאות הפעילות בשנת הדוח**

הכנסות

בשנת 2015, חל קיטון מסוים בהכנסות אשר נבע בעיקרו מקיטון בהכנסות ממתן שירותי ברוקראז' של מגדל שירותי בורסה שמוזגה כאמור לעיל, מקיטון בהכנסות חברת ארקסיס[22] ומקיטון מסוים בהכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות עקב קיטון בדמי הניהול הממוצעים. מנגד, חלה עלייה בהכנסות מעמלות בגין פעילות הבנקאות להשקעות כאמור לעיל, וכן חלה עלייה בהכנסות מתחום ההפצה, בעיקר בגין הנפקת אג"ח על ידי מגדל גיוס הון, כאמור בבאור 24ה. בדוחות הכספיים.

הגידול בהיקף ההכנסות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפע בעיקרו מגידול בהכנסות מניהול קרנות נאמנות בעקבות עליה בהיקף הנכסים המנוהלים, אשר קוזזה בחלקה בשל ירידה בשיעור הממוצע של דמי הניהול, בין היתר, בשל המשך גיוס באפיק הקרנות המחקות בו כמעט ולא נגבו דמי ניהול, ומנגד מקיטון בהכנסות מדמי ניהול תיקים[23]. כמו כן, העלייה בהכנסות הושפעה מגידול בהכנסות מחברת ארקסיס ומעלייה בהכנסות מעסקאות פיננסיות ומימון.

רווח כולל לפני מס

המעבר מרווח כולל להפסד כולל בשנת 2015, הושפע בעיקרו מהפחתת מוניטין המיוחסת לפעילות קרנות הנאמנות בסך של כ-26 מיליון ש"ח, וזאת לעומת הפחתת מוניטין שבוצעה בשנת 2014 המיוחסת לאחת מחברות הגידור של קבוצת מגדל שוקי הון שפעילותה הופסקה בשנת 2014 בסך כ-7 מיליון ש"ח, ראה גם באור 4 בדוחות הכספיים. בנוסף, חל קיטון מסוים בהכנסות החברה כאמור לעיל.

מנגד, חלה ירידה בהוצאות בעיקר בשל סיום פעילות הברוקראז' כאמור לעיל.

העלייה ברווח הכולל בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפעה מעלייה בהכנסות כמתואר לעיל, שקוזזה בחלקה כתוצאה מהפחתת מוניטין המיוחס לחברת גידור כאמור לעיל, וכן מקיטון מסוים בהוצאות שנבע ממענק מיוחד שחולק בעיקר לעובדי הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2013 ומנגד מגידול בהוצאות המשתנות.

---

[22] חברת ארקסיס נמכרה ביום 31.3.2015, וכתוצאה מהמכירה נרשם הפסד הון בסכום שאינו מהותי.

[23] עד ליום 30.6.2013 העניקה קבוצת מגדל שוקי הון שירותי ניהול השקעות לחלק מקופות הגמל של מגדל מקפת.

3.8. הוצאות הנהלה וכלליות

בשנת 2015 הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה[24] הסתכמו בכ-1,721 מיליון ש"ח, לעומת 1,663 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-1,762 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הגידול בהוצאות בשנת 2015 לעומת שנת 2014 הושפע בעיקרו מגידול במצבת העובדים כמפורט בסעיף 31.2 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד, וכן מכניסתו לתוקף של הסכם קיבוצי עבור עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת אשר הגדיל את הוצאות הקבוצה בשנת 2015 בסך של כ-60 מיליון ש"ח, אשר קוזז בחלקו בשל קיטון ברכיבי שכר משתנים.

הקיטון בהוצאות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 הושפע בעיקרו ממענק מיוחד שניתן בעיקר לעובדי הקבוצה בשנת 2013 בסך של כ-97 מיליון ש"ח.

לפירוט נוסף בדבר הוצאות הנהלה וכלליות ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

3.9. נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים

מיליוני ש"ח	31.12.2015	31.12.2014	% השינוי
סה"כ מאזן	126,342	119,052	6%
סה"כ נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	83,644	78,708	6%
סה"כ הון	5,229	5,278	(1%)
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	115,639	109,450	6%
מתוכן:			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	83,313	78,046	7%
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	32,326	31,404	3%

הגידול הן בהיקף הנכסים והן בהיקף ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה הושפע בעיקרו מהתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון וכן מהגידול בצבירות נטו בתיק הנכסים.

השינוי ביתרות המזומנים ושווי המזומנים מכ-4.9 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014 לכ-10.0 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2015, נובע בעיקרו מגידול בתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נטו, ומפעילות מימון, בעקבות הנפקת אגרות החוב כאמור להלן, לפירוט ראה את דוח תזרים המזומנים בדוחות הכספיים של החברה.

להלן התפתחות ההון לסוף שנה, בשנים 2010 - 2015 (במיליארדי ש"ח):

[24] הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות הנזקפות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

במהלך שנת 2015 בוצעו על ידי מגדל גיוס הון בע"מ ("**מגדל גיוס הון**"), חברה בת בבעלות מלאה של מגדל ביטוח, הנפקות של סדרה ג' בערך נקוב כולל של כ- 1,191 מיליון ש"ח המשמשות במגדל ביטוח כהון משני מורכב ושל סדרה ד' בערך נקוב של כ-711 מיליון ש"ח המשמשות במגדל ביטוח כהון שלישוני מורכב וזאת בנוסף לשתי הנפקות פרטיות של כתבי התחייבויות של מגדל גיוס הון שבוצעו בשנת 2012 בערך נקוב של 825 מיליון ש"ח ומשמשות במגדל ביטוח כהון משני מורכב. לפירוט ראה באור 24ה. בדוחות הכספיים.

הקיטון בהון לעומת 31 בדצמבר 2014 נובע בעיקרו מרווח כולל בסך כ-150 מיליון ש"ח בשנת הדוח בניכוי דיבידנד בסך כ-200 מיליון ש"ח, אשר אושר על ידי האסיפה הכללית של החברה בחודש אפריל 2015.

ההון הקיים במגדל ביטוח ליום 31.12.2015, על פי תקנות והנחיות המפקח המחושב על-פי תקנות ההון הינו כ-7,395 מיליוני ש"ח, כולל הון משני ושלישוני מורכב של כ-2,716 מיליוני ש"ח. למגדל ביטוח עודף של כ-3,078 מיליוני ש"ח מעל ההון המינימלי הנדרש על פי תקנות ההון כיום.

לפרטים נוספים בדבר דרישות ההון ראה פירוט בבאור 7.ג בדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר היערכות ליישום משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2, ראה באור 7.ג.6 בדוחות הכספיים.

3.10. מקורות מימון

במיליוני ש"ח	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
התחייבויות פיננסיות	**3,018**	**1,588**	**1,220**
הלוואות לזמן ארוך (1)	2,730	851	865
הלוואות לזמן קצר (2)	4	40	108
נגזרים ומכירות בחסר (3)	284	697	247
מזה:			
מכירות בחסר (4)	-	13	134
נגזרים בגין התחייבויות עבור פוליסות תלויות תשואה	237	641	97

(1) יתרת ההלוואות לזמן ארוך נכון ליום 31.12.2015 מורכבת בעיקרה מהנפקות של מגדל גיוס הון שבוצעו בשנת 2015, כאמור בסעיף 3.9 לעיל, שיתרתן בדוחות הכספיים (ללא ריבית לשלם) הינה כ-1,884 מיליון ש"ח, בנוסף לשתי הנפקות פרטיות של כתבי התחייבויות של מגדל גיוס הון שבוצעו בשנת 2012 שיתרתן בדוחות הכספיים הינה כ-837 מיליון ש"ח. אגרות החוב האמורות משמשות במגדל ביטוח כהון משני ושלישוני מורכב, לפי העניין.

(2) בהיקף האשראי לזמן קצר חלות תנודות בהתאם לפעילות השוטפת של מגדל שוקי הון.

(3) יתרת הנגזרים הכלולה בהתחייבויות הפיננסיות משקפת את ההתחייבות שנוצרה ליום המאזן בשל הפעילות בנגזרים, בעיקר בנושא החשיפה למט"ח.

(4) יתרת המכירות בחסר בסוף שנת 2013 ובסוף שנת 2014 מיוחסת לפעילויות מגדל שוקי הון בניהול חשבונות נוסטרו שהופסקו.

4. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית

4.1 סביבה מקרו כלכלית

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על הקבוצה[25].

4.1.1 התפתחויות במשק ובתעסוקה

הקבוצה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. לרמת התעסוקה והשכר השפעה בעיקר על היקף עסקי ביטוח חיים והחיסכון לטווח ארוך.

הסביבה העולמית - בשנת 2015 הפעילות הכלכלית העולמית המשיכה לצמוח בקצב מתון. בנקים מרכזיים בעולם המשיכו לנקוט צעדים של מדיניות מוניטרית מרחיבה, ובראשם הבנק המרכזי האירופי. הכלכלות המפותחות המשיכו לצמוח בקצב מתון, ואילו בכלכלות המשקים המתעוררים ובראשם סין, חלה הרעה בקצבי הצמיחה שהתרכזה במחצית השנייה של השנה.

המשק האמריקאי המשיך לצמוח בקצב מתון. בכלכלת אירופה החלה מגמת שיפור בצמיחה, אף כי ריחפה מעליה סכנת "המשבר היווני" אשר פחתה במחצית השנייה של השנה. לקראת סוף שנת 2015, החל תהליך היפרדות במדיניות המוניטרית של הגושים הגדולים: הבנק המרכזי האמריקאי החל להעלות את הריבית, לראשונה זה 7 שנים, ואילו הבנק המרכזי האירופאי העמיק את ההרחבה המוניטרית.

המשק הישראלי - בשנת 2015 נמשכה הצמיחה הממותנת בפעילות המשק, תוך שהצריכה הפרטית תומכת בהתרחבות התוצר, ומנגד ביצוא ובהשקעות בנכסים קבועים חלה ירידה. ברבעון הרביעי של השנה, מסתמן שיפור מסוים בפעילות המקומית ובפרט עליה ביצוא.

על פי אומדן של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2015[26], בשנת 2015 עלה התוצר המקומי הגולמי בשיעור של כ-2.5%, לאחר עלייה של 2.6% בשנת 2014 ולאחר עלייה של כ-3.3% בשנת 2013. בתוצר לנפש חלה עלייה של כ-0.5% בשנת 2015, לאחר עלייה של כ-0.6% בשנת 2014 ולאחר עלייה של כ-1.3% בשנת 2013. התמ"ג העסקי עלה בשנת 2015 בכ-2.3%, בדומה לשנת 2014 ולאחר עלייה של כ-3.4% בשנת 2013.

העלייה בתמ"ג בשנת 2015 משקפת עלייה של כ-4.9% בהוצאה לצריכה פרטית (לעומת עלייה של כ-3.7% בשנת 2014) ועלייה בהוצאה לצריכה ציבורית של כ-3.1% (לעומת עלייה של 3.3% בשנת 2014). מנגד נרשמה ירידה של כ-1.4% בהשקעות בנכסים קבועים (לאחר ירידה של כ-2.0% בשנת 2014) וירידה ביצוא סחורות ושירותים של כ-3.1% (לעומת עלייה של כ-1.5% בשנת 2014). ביבוא סחורות ושירותים חלה עלייה של כ-0.6% (לעומת עלייה של כ-3.0% בשנת 2014).

ניתוח ההתפתחות לפי רבעונים מראה, כי התמ"ג עלה ברבעון הרביעי של 2015 בשיעור של כ-3.9% בחישוב שנתי, לאחר עלייה של 2.4% ברבעון השלישי, עלייה של כ-0.3% ברבעון השני ועלייה של כ-2.5% ברבעון הראשון. העלייה ברבעון הרביעי של השנה משקפת עליות ניכרות בהוצאה לצריכה ציבורית ופרטית, וכן עליות ביצוא סחורות ושירותים ובהשקעה בנכסים קבועים.

שוק העבודה - במהלך שנת 2015 חל שיפור בשוק העבודה. בשיעור האבטלה חלה ירידה, אשר הסתכמה בשנת 2015 בכ-5.3% בממוצע לעומת כ-5.9% בממוצע בשנת 2014.

כמו כן, בשנת 2015, נרשמה עלייה של כ-3.0% בשכר הריאלי הממוצע לעומת ממוצע שנת 2014, במקביל לעלייה של כ-2.4% במספר משרות השכיר.

---

[25] הסקירה מבוססת, בין היתר, על פרסומי בנק ישראל ועל פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
[26] לפי אומדן החשבונות הלאומיים לישראל לשנת 2015 שפורסם ביום 10 במרס 2016.

4.1.2. שוק ההון

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל והחברות הפועלות במסגרת השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים, השלכה מהותית, הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה ראה גם סעיף 4.1.4 להלן.

במהלך שנת 2015 נרשמה תנודתיות נכרת בשווקי ההון בארץ ובעולם. בסיכומה של השנה, נרשמו עליות שערים במרבית מדדי המניות בארץ וירידות שערים במרבית מדדי המניות בעולם. גם בשווקי האג"ח הממשלתיות בעולם ובארץ חלה תנודתיות נכרת, אשר התבטאה בעיקרה בעליה חדה בתשואות לפדיון ברבעון השני של שנת 2015, לאחר ירידה נכרת ברבעון הראשון של שנת 2015.

להלן מגמות עיקריות בשנת 2015 באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

אינפלציה - בשנת 2015 ירד מדד המחירים לצרכן בכ-0.9% לפי מדד ידוע ובכ-1.0% לפי מדד בגין. ברבעון הרביעי של השנה מדד המחירים לצרכן ירד בכ-0.7% לפי מדד ידוע וירד בכ-0.4% לפי מדד בגין.

ריבית - בנק ישראל הוריד את הריבית לחודש מרס 2015 ב-0.15% על רקע התגברות קצב הייסוף בשקל והשפעותיו האפשריות על הפעילות והאינפלציה. לאחר הפחתה זו ועד לסוף השנה הריבית נותרה ללא שינוי. בסיכומה של שנת הדוח, הריבית המוניטרית לחודש דצמבר 2015 הסתכמה ב-0.1%, לעומת 0.25% בחודש דצמבר 2014.

בסוף שנת 2015 הציפיות לאינפלציה[27] (ל-12 החודשים הבאים) ירדו לכ-0.1%, לעומת ציפיות לאינפלציה בשיעור של כ-0.6% בסוף שנת 2014. כתוצאה, הריבית הריאלית בסוף שנת 2015 הייתה אפסית לעומת ריבית ריאלית שלילית של כ-0.4% בסוף שנת 2014.

אגרות חוב ממשלתיות – במהלך שנת 2015 נרשמה תנודתיות ניכרת בתשואות לפדיון של אגרות החוב הממשלתיות, במקביל לשינויים בשוק האג"ח העולמי. התנודתיות הנכרת חלה בעיקרה במחצית הראשונה של השנה, כאשר ברבעון הראשון של שנת 2015 נרשמו ירידות נכרות בתשואות לפדיון, ואילו ברבעון השני עליות נכרות.

ברבעון הרביעי של שנת 2015, חלו עליות קלות בתשואות לפדיון של אגרות החוב הלא צמודות והצמודות בטווח הקצר והבינוני, לעומת ירידות בתשואות לפדיון בטווח הארוך, ובסיכומה של שנת 2015 נרשמו ירידות קלות בתשואות לפדיון במרבית הטווחים.

כתוצאה, מתחילת שנת 2015 הניבו האג"ח השקליות בריבית קבועה תשואה ריאלית ממוצעת של כ-4.2% והאג"ח הצמודות הניבו תשואה ריאלית ממוצעת של כ-0.7%.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 הניבו האג"ח השקליות בריבית קבועה תשואה ריאלית של כ-1.2% והאג"ח הצמודות הניבו תשואה ריאלית של כ-0.7%.

אגרות חוב קונצרניות - במהלך שנת 2015 נרשמה תנודתיות בתשואות לפדיון של אגרות החוב הקונצרניות, במקביל לשינויים בתשואות לפדיון באג"ח הממשלתיות, וכן נרשמה תנודתיות בפערי התשואות בין האג"ח הקונצרני לאג"ח הממשלתי.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 חלה ירידה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרניות הצמודות ויציבות באג"ח השקליות, תוך צמצום במרווח הסיכון מול אגרות החוב הממשלתיות. בסיכומה של שנת 2015, נרשמה מגמה מעורבת, תוך ירידה במרווח הסיכון.

כתוצאה, בסיכומה של שנת 2015, מדד האג"ח הקונצרניות עלה ריאלית בכ-3.1% וברבעון הרביעי של השנה עלה ריאלית בכ-1.3%.

---

[27] הציפיות לאינפלציה מבוססות על פערי תשואות אג"ח ממשלתיות צמודות ולא צמודות.

שינויי הריבית והאינפלציה הצפויה, כאמור, גרמו לשינויים בתשואות הגלומות בתיקי הנכסים הפיננסיים שמחזיקות חברות הביטוח, לרבות תיקי הנכסים המוחזקים מול הפוליסות המשתפות ברווחים, מהן נגזרים רווחי ההשקעות של חברות הביטוח.

לרמת הריביות הנמוכה השפעה להקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח החיים, כמו גם להקטנת התשואה העתידית של כספי העמיתים. בדבר השפעת הריבית על העתודות בביטוח חיים, ראה סעיפים 1.2.1, 3.2 ו-3.3 לעיל.

מניות (שוק מקומי) - בשנת 2015 נרשמה תנודתיות נכרת בשוק המניות המקומי. לאחר עליות שערים נכרות במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 וירידות שערים נכרות ברבעון השלישי של שנת 2015 בדומה למגמה בעולם, ברבעון הרביעי של השנה חלה התאוששות במדדי המניות בארץ, במקביל לעליות שנרשמו במדדי המניות בחו"ל.

בסיכומה של שנת 2015, מדד ת"א 100 עלה ריאלית בכ-3.0%, מדד ת"א 25 עלה ריאלית בשיעור של כ-5.3%, מדד ת"א 75 ירד ריאלית בכ-4.6% ומדד יתר המניות עלה ריאלית בכ-27.4%.

ברבעון הרביעי של השנה, מדד ת"א 100 עלה ריאלית בכ-1.8%, מדד ת"א 25 עלה ריאלית בכ-3.3%, מדד ת"א 75 ירד ריאלית בכ-2.9% ומדד יתר המניות עלה ריאלית בכ-9.9%.

מניות (שווקי חו"ל) - בשנת 2015 במדדי המניות בעולם נרשמה מגמה מעורבת, תוך תנודתיות נכרת במהלך השנה, אשר התבטאה, בין היתר, בירידות שערים במהלך הרבעון השלישי של השנה על רקע ירידות חדות בשוק המניות הסיני ובעליות שערים במהלך הרבעון הרביעי. בפרט, תנודתיות ניכרת אפיינה את שוק המניות האירופאי אשר רשם עליות שערים ברבעון הראשון של השנה בעקבות צעדי ההרחבה המוניטרית, ואילו ברבעון השני רשם ירידות שערים על רקע המשבר הפיננסי ביוון.

בשנת 2015, מדד המניות העולמי MSCI רשם תשואה נומינלית שלילית של כ-4.3% (תשואה שלילית של כ-3.9%, כולל השפעת שער החליפין), מדד ה-NASDAQ 100 עלה בכ-9.8% (10.2% כולל השפעת שער החליפין) ומדד ה-DOW JONES רשם תשואה נומינלית שלילית של כ-2.2% (תשואה שלילית של כ-1.9% כולל השפעת שער החליפין).

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2015, מדד המניות העולמי MSCI רשם תשואה נומינלית של כ-4.6% (תשואה נומינלית של כ-4.1% כולל השפעת שער החליפין), כאשר מדד ה-NASDAQ 100 עלה נומינלית בכ-11.3% (עלייה של כ-10.7% כולל השפעת שער החליפין), ומדד ה-DOW JONES עלה נומינלית בכ-7.0% (תשואה נומינלית של כ-6.4% כולל השפעת שער החליפין).

מט"ח – בסיכומה של שנת 2015 חלה היחלשות מתונה בשער החליפין של השקל מול הדולר, במקביל להתחזקות הדולר בעולם. מול האירו השקל התחזק במהלך השנה, בעיקר בעקבות ההרחבה המוניטרית שבוצעה על ידי הבנק המרכזי האירופאי.

בסיכומה של שנת 2015, השקל נחלש מול הדולר בשיעור נומינלי של כ-0.3%, מול האירו השקל התחזק בשיעור של כ-11.2%, מול הלירה שטרלינג התחזק בשיעור של כ-4.9%, ומול היין התחזק בשיעור של כ-0.5%.

בשנויים הנ"ל כלולים שנויים בשערי החליפין שאירעו ברבעון הרביעי כדלקמן: השקל התחזק מול הדולר בשיעור נומינלי של כ-0.5%, מול האירו בשיעור של כ-3.7%, מול הלירה שטרלינג בשיעור של כ-3.0%, ומול היין בשיעור של כ-0.7%.

4.1.3. התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן ועד סמוך למועד פרסום הדוח נמשכה התנודתיות בשווקים הפיננסים כך שבסיכומה של התקופה חלו ירידות שערים ברוב מדדי המניות בארץ ובעולם וכן חלה

ירידה של עקומת הריבית חסרת הסיכון. לפירוט ההשלכות על החברה ראה באור 40ב. לדוחות הכספיים.

בארץ, מדד המחירים לצרכן בגין חודשים ינואר ופברואר 2016 ירד בשיעור מצטבר של 0.9%.

הבנק העולמי וקרן המטבע הבינלאומית הפחיתו את תחזיות הצמיחה: תחזית קרן המטבע לצמיחה העולמית ב-2016 (מחודש ינואר 2016) הופחתה מ-3.6% ל-3.4% והתחזית לצמיחת הסחר העולמי ב-2016 הופחתה מ-4.1% ל-3.4%, בעיקר בשל המצב בשווקים המתעוררים.

על פי הערכות בנק ישראל מחודש דצמבר 2015, בשנת 2016 התמ"ג צפוי לצמוח בשיעור של 2.8%, לעומת אומדן צמיחה של 2.4% בשנת 2015. התחזית לשנת 2016 עודכנה כלפי מטה ב-0.5 נקודות האחוז בשל הפחתת התחזיות לצמיחת הסחר העולמי, עם זאת צפוי גידול בקצב הצמיחה לעומת שנת 2015 בשל צפי לשיפור בייצוא.

4.1.4. הכנסות מהשקעות והשפעתן על רווחי מבטח וחברות מנהלות

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות וההון העצמי, לפי העניין, השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (נוסטרו, משתף ברווחים) ותנאי דמי הניהול במוצרים שכנגדם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

בפוליסות משתפות ברווחים שהונפקו משנת 2004 ואילך, חברת הביטוח זכאית לדמי ניהול קבועים מהצבירה (היקף הנכסים המנוהלים), אשר אינם תלויים בתוצאות ההשקעה. התשואה מההשקעות (בניכוי דמי הניהול) נזקפת למבוטחים בפוליסות אלה וההשפעה של התשואות על התוצאות הכספיות של חברת הביטוח מצטמצמת להשפעה הנגזרת מההיקף הכולל של הנכסים המנוהלים מהם נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח.

גם בעסקי הפנסיה והגמל, החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול קבועים מהצבירה, והתשואה מההשקעות, בניכוי דמי ניהול, נזקפת לעמיתים. על כן השפעת תוצאות ההשקעות על רווחי החברה המנהלת של קרן הפנסיה או קופת הגמל, מצטמצמת להשפעה הנגזרת מן ההיקף הכולל של הצבירה בקרן הפנסיה או קופת הגמל ממנה נגזרים דמי הניהול לחברה המנהלת את קרן הפנסיה או קופת הגמל.

בפוליסות משתפות ברווחים שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2003 חברת הביטוח זכאית לדמי ניהול קבועים מהצבירה, בתוספת עד 15% מהתשואה הריאלית, בניכוי דמי הניהול הקבועים ("**דמי ניהול משתנים**"). אם הצטברו הפסדים ריאליים, חברת הביטוח אינה זכאית לדמי ניהול משתנים, וזאת עד לכיסוי ההפסד המצטבר בהתאם למנגנון שנקבע לעניין זה בהנחיות הממונה. במוצרים אלה התוצאות הכספיות של חברת הביטוח מושפעות גם מהתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, לאור העובדה, כי דמי הניהול המשתנים נגבים מהתשואה הריאלית המושגת, לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.

בביטוח חיים לא משתף ברווחים (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באיגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון, אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות.

חלק ניכר מתיק הנכסים של הקבוצה מושקע בשוק ההון. לפיכך, לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים, ובין היתר, גם לשיעורי הריבית הנמוכים, השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה. הרווחים וההפסדים מהשקעות מבטאים את התנהגות שווקי ההון בארץ ובעולם וכן את התנהגות מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין של השקל מול המטבעות העיקריים, אשר השפעתם המצרפית על דמי הניהול / המרווח הפיננסי הינה הסיבה העיקרית לתנודתיות בתוצאות המדווחות.

4.2. תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

4.2.1. שינויים בהיקף הפעילות בשוק

על יסוד נתוני פרמיות ביטוח החיים בשנים 2013 עד ספטמבר 2015 ונתוני דמי הגמולים והצבירות נטו[28] בשנים 2013-2015 ניכרת מגמת עלייה בפעילות המצרפית של תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך[29], תוך צמיחה מואצת בענף הפנסיה.

בביטוח חיים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 חלה עלייה של כ-3% בהיקף הפרמיות בשוק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014 הפרמיות נותרו ברמה דומה לתקופה המקבילה אשתקד.

בביטוח חיים חלה עלייה בהיקף הפרמיות (כולל תקבולים בגין חוזי השקעה) של כ-11% בשנת 2014 לעומת שנת 2013[30].

בפעילות ענף הפנסיה, בשנתיים האחרונות חלה צמיחה מואצת במונחי דמי גמולים (כ-13% בשנת 2015 וכ-16% בשנת 2014). בענף הגמל (כולל קרנות השתלמות), צמיחה בדמי הגמולים של כ-15% בשנת 2015 לעומת צמיחה של כ-7% בשנת 2014.

גם בהיקף הפעילות המצרפי במונחי נכסים מנוהלים, חלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד עלייה בסך מוצרי התחום של כ-5% שהושפעה מהעליות בשווקי ההון ומהצבירה השוטפת נטו, זאת לעומת עלייה של כ-12% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

משקל ענף ביטוח החיים, במונחי נכסים מנוהלים, שמר על יציבות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 ועמד על כ-34%. משקל ענף קרנות הפנסיה החדשות עלה מכ-21% ב-31 בדצמבר 2013 לכ-22% ב-31 בדצמבר 2014, ומשקלו של ענף הגמל ירד מכ-45% ב-31 בדצמבר 2013 לכ-43% ב-31 בדצמבר 2014[31] .

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה

הסביבה העסקית והתחרות הגוברת מחייבים את החברה לבחון מעת לעת את צורת חשיבתה והיערכותה לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלה. לנוכח התפתחויות מהותיות בסביבה העסקית של החברה, לרבות התגברות התחרות, שינוי תמהיל המוצרים הפנסיוניים והביקוש הגובר למוצרי פנסיה, ירידת הריבית ושינוי טעמי הלקוחות, החברה ביצעה תהליך של תיקוף ועדכון האסטרטגיה העסקית שלה, לרבות התייחסות לסוגיות המרכזיות הבאות: תמהיל המוצרים שהחברה משווקת, אופן התמחור ועשיית העסקים, תמהיל ערוצי ההפצה, אופן ניהול ההשקעות וסוגיית הון החברה.

על אף שהקבוצה שואפת ליישם את האסטרטגיה שלה, הגשמת התכנון האסטרטגי כאמור, תלויה בגורמים משתנים רבים, ובכלל זה מצב המשק והתעסוקה, שווקי ההון, רמת התחרות, וכן התפתחויות רגולטוריות בתחומי הפעילות של הקבוצה.

היעדים האסטרטגיים העיקריים של הקבוצה כפי שנקבעו על-ידי דירקטוריון החברה הינם:

(א) שמירה על רווחיות נאותה לאורך זמן, תוך חיזוק זרוע ביטוח כללי.

(ב) שימור מעמד הקבוצה כגורם מוביל בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך.

(ג) שיפור מתמיד בנאמנותם ובשביעות רצונם של הלקוחות וערוצי ההפצה.

האסטרטגיה העסקית של הקבוצה נכון למועד הדוח הינה כדלקמן:

---

[28] צבירה נטו מוגדרת כדמי הגמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו.

[29] מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

[30] מבוסס על דוח הממונה לשנת 2014.

[31] מבוסס על דוח הממונה לשנת 2014.

בראייה קבוצתית, לצורך שמירה על רווחיות נאותה לאורך זמן, תפעל הקבוצה לגיוון מקורות הרווח, התאמת תמהיל מכירות מוצרי הביטוח למטרת שיפור הרווחיות, שיפור היעילות התפעולית וניהול המשאבים תוך שיפור השירות וכן ניהול השקעות המאפשר השאת תשואה תוך התאמה לרמת הסיכון.

בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך, פועלת הקבוצה לשינוי תמהיל המכירות תוך העמקת מכירות מוצר הפנסיה שהפך למוצר המוביל בתחום. בנוסף, החברה מתמקדת במכירת מוצרי סיכון ופרט, וכן גיוס צבירות למטרות חסכון, לרבות פיתוח מוצרים חדשים שיותאמו למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה בתחום. בנוסף פועלת הקבוצה להתאמת מערכות ההפצה לצרכים המשתנים בשוק, לשם מינוף יכולות המכירה והטמעת כלים למכירות. כמו כן, פועלת הקבוצה להרחבת המכירות ללקוחות קיימים תוך שימור תיק ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך ומניעת פדיונות וביטולי פוליסות.

לשם גיוון מקורות הרווח, החברה שמה לה למטרה להרחיב את פעילותה **בתחום הביטוח הכללי**, תוך חתירה לשיפור הרווחיות בתחום זה.

בתחום ביטוח הבריאות, פועלת החברה להרחבת פעילותה תוך הרחבת בסיס הפעילות העסקית וקהלי היעד. בשנים האחרונות החברה שמה לעצמה כיעד, להגדיל את נתח השוק שלה לרבות באמצעות פיתוח מוצרים חדשים, פרסום, והרחבת שירותים ללקוחותיה.

בנוסף, תפעל החברה לפיתוח פעילויות נוספות, משיקות לפעילותה בתחומי הביטוח, בנושאים הקשורים לאיכות חיים, שירותי בריאות, ושירותים לאוכלוסיית המבוטחים מעבר למועד הפרישה - הגיל השלישי, על היבטיהם השונים. החברה רואה באוכלוסיית הגיל השלישי כאמור שוק מתפתח והיא תפעל למיצוי פוטנציאל הסינרגיה הקבוצתית בכל הקשור לפלח שוק זה.

לנוכח השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, פועלת הקבוצה לשיפור היעילות התפעולית והשירות ללקוחות וערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, בין היתר באמצעות יישום מערכות מחשוב מתקדמות לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים, כמו גם באמצעות שינויים ארגוניים.

החברה פועלת לשיפור מתמיד בנאמנותם ובשביעות רצונם של הלקוחות ושל ערוצי ההפצה, אשר להערכת החברה יושג באמצעות הקפדה על רמה גבוהה של שירות הניתן ללקוח ולערוצי ההפצה, וכן ובאמצעות העמקת נתח לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי. לצורך העמקת נתח לקוח, שמה החברה דגש על פישוט תהליכי המכירה, פיתוח מוצרים ושירותים מתאימים וניצול סינרגיה בין הפעילויות והמוצרים השונים של הקבוצה.

החברה ממשיכה לפעול להשגת תשואות ראויות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון. לצורך כך פועלת הקבוצה לגיוון השקעותיה, ובכלל זה להרחבת פעילות ההשקעות לשווקים בחו"ל ולהעמקת ההשקעה באפיקים שיניבו, להערכת הקבוצה, תשואות עודפות, בין היתר, בתחומי הנדל"ן והאשראי.

היעדים כאמור יבחנו על רקע היערכותה של החברה לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, ובכלל זה, התאמת תמהיל ההשקעות וביצוע פעולות גידור בתיק הנוסטרו, רכישת ביטוחי משנה ועוד.

המידע הכלול בחלק זה לעיל בכל הקשור לתוכנית האסטרטגיה, הינו בגדר מידע הצופה פני עתיד אשר משקף את מדיניות החברה ותוכניותיה נכון למועד פרסום הדוח וכולל תחזיות, הערכות ומידע אחר של החברה בקשר לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה מבוססות בין השאר על כלל העובדות והנתונים המפורטים בחלק זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בגורמי הסיכון שחלים על הקבוצה בכללותה, המפורטים בבאור 37 בדוחות הכספיים ובסעיף 37 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

6. דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

הדיווח המובא להלן בדבר ניהול הסיכונים מתייחס להשקעות של החברה והחברות המהותיות המאוחדות שלה, למעט חברות הביטוח, וזאת בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל- 1970 ("**תקנות הדוחות**").

לפירוט ניהול הסיכונים של מגדל ביטוח, ראה באור 37 בדוחות הכספיים וכן סעיף 37 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

6.1 האחראים על ניהול סיכוני שוק בתאגיד

מר יצחק בן מנחם הינו מנהל הסיכונים של מגדל אחזקות, מגדל ביטוח, ושל הגופים המוסדיים, המכהן בקבוצה החל מיום 1.10.2013.

בקבוצת מגדל שוקי הון פועלת מחלקת ניהול ובקרת סיכונים, בראשה עומד סמנכ"ל ניהול ובקרת סיכונים, שמפעיל תכנית בקרות בלתי תלויות על פעילויות מגדל שוקי הון ובהן גם על ניהול ההשקעות ועמידה במדיניות ותיאבון לסיכון שנקבע. בכל הקשור לסיכוני נוסטרו, מופעלת גם תוכנה לניהול סיכוני שוק במטרה לאמוד את החשיפות שנובעות מפעילויות אלו.

6.2 תיאור סיכוני השוק

פרט לעסקי קבוצת מגדל ביטוח, יש לחברה השקעות עיקריות נוספות המתרכזות במגדל אחזקות עצמה וכן במגדל שוקי הון חברה מאוחדת כמפורט להלן:

6.2.1 החברה (מגדל אחזקות)

נכון ליום 31.12.2015 היקף הנכסים הפיננסיים של החברה אינו מהותי ולפיכך אין לחברה חשיפה מהותית לסיכוני שוק.

ככלל, החברה חשופה לסיכוני שוק, כגון: שינויים בריביות, במדד המחירים לצרכן, בשערי המט"ח ובמחירי המניות בארץ ובחו"ל, לאור החזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

6.2.2 מגדל שוקי הון

מגדל שוקי הון פועלת בתחומים שונים של שוק ההון, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם. תנודות אלו משפיעות על שערי ניירות הערך בבורסה ועל היקף הפעילות בשוק ההון וכתוצאה מכך גם על פעילותה, נכסיה ותוצאותיה העסקיות. כמו כן מושפעות תוצאות מגדל שוקי הון גם מהחלטות הרגולטורים והגופים המחוקקים השונים.

הטבלאות להלן מתארות את השפעת השינויים בגורמי שוק על שווי המכשירים הפיננסיים של מגדל שוקי הון (באלפי ש"ח):

גורם שוק - מט"ח

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים			רווח (הפסד) מהשינויים	
	עלייה של 10% בגורם השוק	עלייה של 5% בגורם השוק	שווי הוגן	ירידה של 10% בגורם השוק	ירידה של 5% בגורם השוק
מזומנים ושווי מזומנים	71	35	707	(71)	(35)
השקעות לזמן קצר	1,867	933	18,663	(1,867)	(933)
סה"כ	**1,938**	**968**	**19,370**	**(1,938)**	**(968)**

בחישוב הרגישויות למט"ח נוטרלו המזומנים בדולר בקרן MRS ואופציות שקל דולר מכיוון שבאמצעות האופציות החברה מבצעת גידור כלכלי על השקעתה בקרן.

גורם שוק - מדד המחירים לצרכן

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים			רווח (הפסד) מהשינויים	
	עלייה של 10% בגורם השוק	עלייה של 5% בגורם השוק	שווי הוגן	ירידה של 10% בגורם השוק	ירידה של 5% בגורם השוק
חייבים	599	299	5,986	(599)	(299)
מסים שוטפים לקבל	109	55	1,086	(109)	(55)
מיסים שוטפים לשלם	(403)	(201)	(4,029)	403	201
סה"כ	**305**	**153**	**3,043**	**(305)**	**(153)**

גורם שוק - ריבית (*)

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים				רווח (הפסד) מהשינויים		
	עלייה של 10% בגורם השוק (מכפלתי)	עלייה של 5% בגורם השוק (מכפלתי)	עלייה של 2% (**) בגורם השוק (חיבורי)	שווי הוגן	ירידה של 10% בגורם השוק (מכפלתי)	ירידה של 5% בגורם השוק (מכפלתי)	ירידה של 2% בגורם השוק (חיבורי)
מק"מ	(0.16)	(0.08)	(12)	1,513	0.16	0.08	12
סה"כ	**(0.16)**	**(0.08)**	**(12)**	**1,513**	**0.16**	**0.08**	**12**

(*) בתרחישי הריבית - השינויים של 5% ו-10% הינם שינויים של % מהריבית עצמה (לדוגמה בריבית בסיסית של 4% העלייה ב-10% הינה ל-4.4%) ואילו השינוי של 2% הוא שינוי חיבורי (לדוגמה אם הריבית הבסיסית הינה 4% השינוי הוא ל-6%).

(**) להערכת החברה 2% היינו שיעור העלייה המרבי המייצג לאורך זמן.

גורם שוק - מניות (***)

מכשיר רגיש	רווח (הפסד) מהשינויים			רווח (הפסד) מהשינויים		
	עליה מקסימאלית של גורם השוק הרלוונטי (11.6%)	עלייה של 10% בגורם השוק	עלייה של 5% בגורם השוק	שווי הוגן	ירידה מקסימאלית של גורם השוק הרלוונטי (11.6%)	ירידה של 10% בגורם השוק	ירידה של 5% בגורם השוק
מניות	2,151	1,854	927	18,542	(2,151)	(1,854)	(927)
סה"כ	**2,151**	**1,854**	**927**	**18,542**	**(2,151)**	**(1,854)**	**(927)**

(***) להלן רשימת גורמי הסיכון בהם השינוי היומי המקסימאלי (בערך מוחלט) שאותר במהלך 10 השנים האחרונות הקודמות לתאריך הדיווח, גבוה מ-10%, תוך ציון תאריך האירוע וגובה השינוי היומי.

גורם הסיכון	שיעור שינוי מקסימאלי	תאריך השינוי
מדד ת"א - 75	17.0%	21.9.2008
מדד ת"א - 100	10.3%	21.9.2008
S&P - 500	11.6%	13.10.2008
S&P - 100	11.2%	13.10.2008
NASDAQ - 100	12.6%	13.10.2008

6.2.3. **ההנחות בבסיס חישובי הרגישויות**

מתודולוגיית חישוב נגזרים:

ככלל, אופציות מחושבות על פי מודל Black & Scholes, ותמחורן מושפע מהגורמים הבאים: זמן לפקיעה, מחיר מימוש, סטיית תקן, מטבע, נכס בסיס (כגון מטבע, מניה, אג"ח), ריביות לטווח הפקיעה.

לצורך חישוב מדדי הסיכון, ערך האופציה בתרחיש מושפע מהשינוי בפקטורי הסיכון הרלוונטיים. כאשר נכס הבסיס הוא מניה (שאינה פקטור סיכון), ההתייחסות לשינוי שלה הוא כמו במקרה של מניות.

חוזים עתידיים מיוצגים ע"י פיצולם לשתי רגליים: השינויים בנכס הבסיס והשינויים בריביות הרלוונטיות לטווח הפקיעה.

תרחישי קיצון

ערכי הקיצון בתנודתיות גורמי הסיכון נבדקו כשינויים היומיים המרביים ב-10 השנים האחרונות. תרחיש הקיצון עבור ריביות ליום 31 בדצמבר 2015 הינו שינוי אבסולוטי (חיבורי) של 2% בריבית, שהינו בהתאם להוראות רשות ניירות ערך לתרחיש קיצון מינימאלי. תרחיש זה נקבע לאחר בדיקת בסיסי הנתונים של עקומי הריביות שהעלתה כי במהלך 10 השנים האחרונות לא נצפו שינויים אבסולוטיים העולים על 2% לאופק של יום.

במספר גורמי סיכון שאינם ריבית ואשר נבחנו נמצאו שינויים העולים על 10% כמפורט לעיל.

6.2.4. **פעילות אחרת**

נכון ליום 31.12.2015 פעילות החברות מגדל בריאות ומגדל ניהול אינה מהותית ועל כן להערכת החברה הסיכון בגינן אינו מהותי.

6.3. **שווי הוגן בסיכון**

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים התש"ל-1970) נמדד ערך בסיכון (Value at Risk - VaR) עבור תיקי הנוסטרו של מגדל שוקי הון, ברמת מובהקות של 95% ליום 31.12.2015.

תוצאות מדידת ה- VaR ליום 31.12.2015: 286 אלפי ש"ח.

ערך ה-VAR מציג הפסד מקסימלי בהסתברות של 95% עבור הפוזיציה הקיימת ליום המדידה.

המדידה של ה- VaR בוצעה על סמך 500 תצפיות אחורה.

להלן פירוט הנחות המודל העיקריות שנעשה בהם שימוש במודל ה-VaR שאומץ ע"י מגדל שוקי הון:

מודל ה-VaR המדווח על ידי מגדל שוקי הון הינו יומי וברמת מובהקות של 95%.

התקופה שנלקחת בשיטת הסימולציה ההיסטורית הינה תקופה של כשנתיים אחורה (500 תצפיות).

6.4 מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק

6.4.1 מגדל אחזקות

מדיניות ניהול סיכוני שוק נקבעת על ידי הדירקטוריון וועדת ההשקעות של תיק הנכסים של מגדל אחזקות ("**ועדת ההשקעות**"). גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשנויים בשווקי הכספים וההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי תחום השקעות של הקבוצה.

6.4.2 מגדל שוקי הון

מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה, באמצעות עובדיהן, מפקחות על החשיפות השונות הנובעות מסיכוני השוק של קבוצת מגדל שוקי הון כמפורט להלן:

חשיפה לאינפלציה, שינוי בשערי מט"ח ובשערי ריבית - מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה אינן מגינות על עצמן מפני סביבה אינפלציונית בצורה מלאה אלא באופן חלקי (בהיקפים על פי שיקול דעתן) על ידי רכישת נכסים צמודי מדד וצמודי מט"ח.

סיכוני שוק ההון הנובעים מפעילות הפצה - במהלך חודש דצמבר 2014 הודיעה חברה בת של מגדל שוקי הון על שינוי סיווגה ל"חתם לא פעיל" במרשם החתמים ברשות ניירות ערך, ועל כן לא חלים עליה סיכוני שוק הנובעים מפעילות חיתום. בכל הנוגע לפעילות של הפצה - סיכון השוק, כתוצאה מכישלון של הנפקה, לא חל על מגדל שוקי הון.

סיכוני שוק ההון (נוסטרו וחשבונות תיווך) - פעילות קרנות גידור - בקרנות הגידור המנוהלות על-ידי מגדל שוקי הון (באמצעות חברות בבעלותה ובשליטתה המלאה), משקיעה מגדל שוקי הון כספים במעמד שותף מוגבל בהתאם למדיניות ההשקעות שלהן. כספים אלו מהווים את עיקר השקעותיה העצמיות של מגדל שוקי הון, מתוך מטרה להציג תשואות מוכחות (track record) על השקעות אלו, באופן שיוכל לסייע בגיוס משקיעים חיצוניים בעתיד לקרנות הגידור במעמד של שותפים מוגבלים נוספים. חלק מקרנות הגידור יפעלו באמצעות מודלים להשקעות שפותחו על-ידי גופים חיצוניים המתמחים בייעוץ להשקעות באמצעות מודלים כאמור. על השקעותיה של מגדל שוקי הון בקרנות הגידור, נקבעה מגבלה על גודל פוזיציה מקסימאלית, מגבלה על רמת מינוף, מגבלת חשיפה למנפיק בודד, מגבלה על סך כל החשיפה בחשבון, מגבלות לגבי דירוג המנפיקים, גבולות הפסד מירבי המותר בכל יום מסחר, וכן בקרה בלתי תלויה לצורך בחינת עמידה במדיניות ההשקעות ולצורך חישוב תוחלת ההפסד הפוטנציאלי באמצעות VaR.

מקרי חדלות פירעון למוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת נכסים - נכון למועד הדוח, פעילות מגדל קרנות נאמנות בניירות ערך זרים ("**הנכסים**"), עבור קרנות הנאמנות שבניהולה, מבוצעת בבנקים בישראל, אשר מחזיקים את הנכסים, עבור לקוחותיהם, אצל קסטודיאנים בחו"ל. מגדל קרנות נאמנות קיבלה מהבנקים בישראל מכתבים המאשרים, כי הנכסים רשומים על ידי הקסטודיאן בחשבון המתנהל על שם הבנק הישראלי עבור לקוחותיו, וזאת בנפרד מחשבון הנוסטרו של הבנק הישראלי ובנפרד מנכסי הקסטודיאן עצמו. כמו כן, במסגרת המכתבים הנ"ל, ניתן פירוט בנוגע לאופן בו מתבצעת הבחירה בקסטודיאן ובנוגע לבקרות השונות שהבנק הישראלי מבצע על פעילות הקסטודיאן.

לגבי בנקים בישראל, אמנם בישראל אין ביטוח פיקדונות, אך מצד שני ההנחה המקובלת בהתאם לתקדימי העבר היא, שמדינת ישראל תגבה את הבנקים בישראל.

סיכוני עבר שהיו קשורים עם פעילות חבר הבורסה של הקבוצה - כאמור בסעיף 16.2.4 בפרק תיאור עסקי התאגיד, ביום 28.10.2015 הושלם המיזוג של מגדל שירותי בורסה עם ולתוך שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ ("**המיזוג**").

עד למועד השלמת המיזוג, הייתה החברה חשופה לסיכונים בגין פעילות מגדל שירותי בורסה, לרבות בקשר עם פעילותה עבור לקוחות שמקבלים שירותי ברוקראז' (לרבות אשראי שהועמד ללקוחות) כגון: חדלות פירעון של מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת

נכסים, סיכוני אשראי ללקוחות, סיכוני סליקה קסטודיאן, סיכוני אשראי בגין פעולות בנגזרים ולטעויות ביצוע.

בעקבות המיזוג ונכון למועד הדוח החברה אינה חשופה לסיכונים הללו אך חשופה לתביעות משפטיות שעשויות לנבוע מסיכונים אלו, או חלקם, בגין פעילות העבר בעילות שמועדן לפני מועד המיזוג, וזאת ככל ותחול עליהן ההתחייבות לשיפוי שנתנה מגדל שוקי הון כלפי החברה הממוזגת, בהתאם ובכפוף להוראות הסכם המיזוג. לפרטים אודות ההתחייבות לשיפוי וביטוח שערכה מגדל שוקי הון בקשר עם פעילות העבר - ראו סעיף 37.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד. לתיאור סיכוני השוק בגין הפעילות שעד למועד המיזוג, ראו סעיף 37.4.3 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי של החברה לשנת 2014 (אסמכתא: 2014-01-017448).

קרן גידור MRS

קרן גידור MRS הוקמה ב- 1 לינואר 2015 על ידי מגדל שוקי הון.

ניהול השקעות הקרן מבוסס על מודל השקעות אשר פותח על ידי חברת ייעוץ בינלאומית אשר הוקמה בשנת 1987 ומנהלת למעלה מ- 12 מיליארד דולר בעזרת מודלים להשקעות עבור גופי השקעות מהמובילים בעולם. הפעילות מתמקדת בקרנות אג"ח זרות תחת רגולציה אירופאית (UCITS). האסטרטגיה סורקת מאות קרנות נאמנות באופן יומי ומתוכן משקיעה באלו אשר המומנטום (מגמה חיובית) שלהן הוא הגבוה ביותר. לאחר בחירת הקרנות, מתבצעת אופטימיזציה של תיק הקרנות אשר מטרתה להכיל קרנות עם קורלציות נמוכות ותנודה (סיכון) מינימלית.

בתחילת יוני 2015 נמכרו כל האחזקות בקרן ונכון ל- 31 בדצמבר 2015 בקרן יש מזומנים במט"ח דולרי.

6.5 הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה

6.5.1 מגדל אחזקות

הפיקוח על ניהול סיכוני שוק של הקבוצה מתבצע באמצעות וועדות ההשקעות השונות המתכנסות באופן שוטף.

הוועדות מדווחות על רמות החשיפה של תיקי ההשקעות הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה, והן ע"י בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי שוק שונים.

כאמור, נכון לתאריך הדוח, היקף הנכסים הפיננסיים של החברה אינו מהותי.

דירקטוריון החברה מקבל דיווח בתחום סיכוני השוק אחת לשנה.

6.5.2 מגדל שוקי הון

דירקטוריון מגדל שוקי הון מקבל דיווח בתחום סיכוני השוק אחת לרבעון. מנכ"ל מגדל שוקי הון ומנכ"לי החברות הבנות של מגדל שוקי הון מקבלים דיווחים שוטפים לגבי הסיכונים בתחומים השונים ממנהל הסיכונים והבקרה הראשי.

6.6 דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2015

לנתונים בדבר בסיסי הצמדה ראה באור 37.ג. בדוחות הכספיים.

6.7 נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2015

ביום 31.12.2015 ובמהלך השנה לא החזיקה החברה בנגזרים בסכומים משמעותיים.

ביום 31.12.2015 למגדל שוקי הון יתרת התחייבות בגין נגזרים בסך כ-460 אלפי ש"ח, בנטו. יתרת ההתחייבות הינה בגין גידור השקעה כשותף מוגבל בסך של כ-39 מיליון ש"ח בקרן גידור המנוהלת בידי חברה בת בבעלותה ובשליטתה המלאות של מגדל שוקי הון.

7. היבטי ממשל תאגידי

7.1 מעורבות חברות הקבוצה בקהילה ובתרומות

כחברה מובילה במשק הישראלי מגדל מבקשת לסייע לשיפור המצב החברתי במדינת ישראל ולהאצת שינויים חברתיים משמעותיים, תוך שילובם בפעילות הליבה העסקית שלה, במקביל למעורבות חברתית של עובדיה. בשנת 2015 תרמה וסייעה הקבוצה לעמותות וארגונים הפועלים לשיפור רווחתם של בני הגיל השלישי והרביעי, לעמותות המסייעות לחיזוק המגזר החברתי וכן למגוון ארגונים חברתיים הפועלים למען הקהילה. בשנת 2015 הסתכם היקף התרומות בכ-7 מיליון ש"ח.

בהתאם לתקנה 10(ב)(6) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), תש"ל-1970, יפורטו להלן תרומות אשר היקפן עלה על 50 אלפי ש"ח לגופים להם קשרים עם החברה, דירקטור, מנכ"ל, בעל שליטה או קרובו וטיב הקשרים.

מקבל התרומה	סכום התרומה באלפי ש"ח	קשר למקבל התרומה	תפקיד בחברה
והדרת המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן, עמותה רשומה	200	ישראל אליהו, בנו של בעל השליטה בחברה, המכהן במגוון תפקידים בקבוצה, הינו חבר הועד המנהל/הועד הציבורי, לפי העניין.	יו"ר הדירקטוריון במגדל שוקי הון.
פרויקט נובה מקצוענות בשירות הקהילה, עמותה רשומה	270		
עמותת לב אוהב על ידי מכבי תנועה עולמית, עמותה רשומה	250		
האוניברסיטה העברית בירושלים	200	קרובו של דירקטור חבר בחבר הנאמנים	רונית אברמזון דירקטורית במגדל אחזקות, מגדל ביטוח ובמגדל שוקי הון.

7.2 דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים

לפרטים בדבר דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובכלל זה השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, שעל בסיסם דירקטוריון החברה רואה בדירקטורים האמורים כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 וסעיף 9 בשאלון ממשל תאגידי בפרק פרטים נוספים על התאגיד. בתקנון החברה לא נקבעה הוראה בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים.

7.3 דיון ובחינה של תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה

לפירוט בדבר התגמולים אשר ניתנו לנושאי המשרה הבכירה - ראה תקנה 21 בחלק ד' - פרטים נוספים על התאגיד ("**תקנה 21**").

לאישור מדיניות תגמול בגופים המוסדיים בקבוצה, ראה באור 38.י.3 לדוח הכספי.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 29 במרס 2016 במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים לשנת 2015, ערך דירקטוריון החברה דיון בתנאי העסקה והתגמול של כל אחד ואחד ממקבלי התגמולים המפורטים במסגרת תקנה 21 ודן, בין היתר, בקשר בין סכומי התגמולים שניתנו בשנת 2015 לכל אחד מהם בנפרד, לבין תרומתו לקבוצה בתקופת הדוח, וכן בסבירות והוגנות תנאי התגמול כאמור, כנדרש לפי תקנה 10(ב)(4) לתקנות הדוחות, וקבעו לגבי ה"ה עופר אליהו, ערן צ'רנינסקי, אילנה בר וטלי כסיף כי רכיבי השכר ששולמו לכל אחד מנושאי המשרה כאמור בשנת הדוח הינם תואמים את מדיניות התגמול של החברה ו/או הגופים המוסדיים, ככל שחלה עליו, לפי העניין.

ביחס לה"ה רועי אייזנמן, שרון חינקיס, צבי ויינשטיין ויוסי בן ברוך - נושאי המשרה האמורים אינם מכהנים כנושאי משרה במגדל אחזקות ואינם נמנים על נושאי המשרה בגופים המוסדיים ועל כן מדיניות התגמול של החברה ו/או הגופים המוסדיים לא חלה עליהם. לתנאי העסקתם ראו תקנה 21. הדירקטוריון בחן את עמידתו של כל אחד מנושאי המשרה בדרישות התפקיד בו הוא מכהן וגיבש את עמדתו אם התנאים והתמורה הינם הוגנים וסבירים, כמפורט להלן:

רועי אייזנמן - מנכ"ל מגדל חיתום וקידום עסקים: הדירקטוריון מצא כי הגמול המשולם למר רועי אייזנמן הינו סביר והוגן ביחס לתפקידו כמנכ"ל מגדל חיתום, בין היתר לאור העובדה, כי הגמול הכולל של מר רועי אייזנמן מוגבל בתקרה שנקבעה בהסכם ההעסקה שלו והמענק השנתי בגין שנת 2015 למר אייזנמן מבוסס על השיעור מן הרווח לפני מס של מגדל חיתום בהתאם לתנאי ההעסקה שלו. כמו כן, לאור בחינת נתוני השוואה לגמול המשולם למנכ"לים של חברות דומות המפרסמות דוחות לציבור, מצא הדירקטוריון כי סך התגמול הכולל לו זכאי מר אייזנמן אינו עולה על המקובל בקרב מנכ"לים של אותן חברות.

שרון חינקיס - מנהל השקעות בחברת מגדל קרנות, מנהל השקעות בחברת ניהול התיקים וממונה על טיפול בהסדרי חוב וחוב בעייתי: הדירקטוריון מצא כי הגמול המשולם למר חינקיס הינו סביר והוגן בהתחשב בהיקף הנכסים המנוהל על ידי מר חינקיס, גובה דמי הניהול הממוצעים הנגבים בקרנות הנאמנות שבניהולו שהינם גבוהים בהשוואה לקרנות אחרות שבניהול מגדל קרנות ובתעשייה, העובדה שמר חינקיס מנהל בין היתר קרנות נאמנות מורכבות ביותר באופן ייחודי בתחומי הנגזרים והחוב הבעייתי, הטיפול של מר חינקיס בהסדרי חוב, סיועו של מר חינקיס למיתוגה של קבוצת מגדל שוקי הון, והיכרותו רבת השנים עם לקוחות בית ההשקעות "אפיקים" לשעבר, הנמנים כיום על לקוחות קבוצת מגדל שוקי הון. כן הובאה בחשבון העובדה שמר חינקיס זכאי למענק התמדה וכן למענק שנתי, המחושב לפי שיעור מרווחי הקרנות שבניהולו, וכי הגמול הכולל של מר חינקיס מוגבל בתקרה שנקבעה בהסכם ההעסקה שלו. למר שרון חינקיס לא קיימים מקבילים דומים בשוק ההון ולכן לא נערכה השוואה של התגמול המשולם לו לאחרים.

צבי ויינשטיין - מנכ"ל שחם: הדירקטוריון מצא כי הגמול המשולם למר צבי ויינשטיין הינו סביר והוגן בהתחשב בכישוריו הרלוונטיים. ביום 1 בדצמבר 2015 הודיע דירקטוריון שחם למר צבי ויינשטיין על סיום העסקתו בהתאם להוראות ההסכם עמו והודה לו על עבודתו המסורה. מתוך התגמול הכולל המפורט לשנת 2015 סך של 955 אלפי ש"ח נבע מהסכם תנאי הפרישה של מר ויינשטיין.

יוסי בן ברוך- מנכ"ל מגדל שוקי הון וכן מכהן כיו"ר הדירקטוריון או כדירקטור בחברות הבנות שלה: הדירקטוריון מצא, כי הגמול המשולם למר בן ברוך הינו סביר והוגן ביחס לתפקידו כמנכ"ל קבוצת מגדל שוקי הון ולכהונתו כיו"ר הדירקטוריון או דירקטור בחברות בנות שלה. כן הובאה בחשבון העובדה, כי הגמול הכולל של מר בן ברוך מוגבל בתקרה שנקבעה בהסכם ההעסקה שלו. המענק השנתי בגין שנת 2015 למר בן-ברוך מבוסס על השיעור מן הרווח לפני מס בהתאם לתנאי ההעסקה שלו וכן ניתן לו מענק מיוחד בגובה של 3 משכורות ברוטו. לאור בחינת נתוני השוואה לגמול המשולם למנכ"לים של בתי השקעות אחרים המפרסמים דוחות לציבור, מצא הדירקטוריון, כי סך התגמול הכולל לו זכאי מנכ"ל מגדל שוקי הון מצוי בטווח המקובל בקרב מנכ"לים של אותם בתי השקעות.

7.4. **מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות**

לפרטים אודות מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות ראה באור 38ב. בדוחות הכספיים.

7.5. **המבקר הפנימי של החברה**

לפרטים אודות המבקר הפנימי של החברה ראה סעיף 40 בחלק ה' לדוח תיאור עסקי התאגיד

7.6. **רואה החשבון המבקר**

לפרטים אודות ראוה החשבון המבקר ראה סעיף 41 בחלק ה' לדוח תיאור עסקי התאגיד

7.7. **הליך אישור הדוחות הכספיים**

לפרטים אודות הליך אישור הדוחות הכספיים ראו סעיף 11 בשאלון ממשל תאגידי.

8. **אירועים לאחר תקופת הדיווח**

בדבר אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח, ראה באור 40 בדוחות הכספיים.

בדבר התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 4.1.3 לעיל.

הדירקטוריון מודה להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם להישגיה.

יוחנן דנינו	**ערן צ'רנינסקי**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל

29 במרס 2016

דוחות כספיים מאוחדים

נהר הירדן

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2015

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2015

תוכן העניינים

		עמוד
דוח רואה החשבון המבקר בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי		2
דוח רואי החשבון המבקרים		3
דוחות מאוחדים על המצב הכספי		4
דוחות רווח והפסד מאוחדים		6
דוחות מאוחדים על הרווח הכולל		7
דוחות מאוחדים על השינויים בהון		8
דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים		11
באורים לדוחות הכספיים המאוחדים		
באור 1 -	כללי	14
באור 2 -	עיקרי המדיניות החשבונאית	15
באור 3 -	מגזרי פעילות	42
באור 4 -	נכסים בלתי מוחשיים	55
באור 5 -	הוצאות רכישה נדחות	57
באור 6 -	רכוש קבוע	58
באור 7 -	השקעות בחברות מוחזקות	60
באור 8 -	נדל"ן להשקעה	66
באור 9 -	חייבים ויתרות חובה	69
באור 10 -	פרמיות לגבייה	69
באור 11 -	נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	70
באור 12 -	פירוט השקעות פיננסיות אחרות	72
באור 13 -	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	78
באור 13א -	מזומנים ושווי מזומנים אחרים	78
באור 14 -	הון	79
באור 15 -	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	80
באור 16 -	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	80
באור 17 -	התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	81
באור 18 -	נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	90
באור 19 -	פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות	95
באור 20 -	תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות	97
באור 21 -	מסים על ההכנסה	98
באור 22 -	נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים	103
באור 23 -	זכאים ויתרות זכות	107
באור 24 -	התחייבויות פיננסיות	108
באור 25 -	פרמיות שהורווחו בשייר	115
באור 26 -	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	116
באור 27 -	הכנסות מדמי ניהול	117
באור 28 -	הכנסות מעמלות	117
באור 29 -	הכנסות אחרות	118
באור 30 -	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	118
באור 31 -	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	118
באור 32 -	הוצאות הנהלה וכלליות	119
באור 33 -	תשלום מבוסס מניות	121
באור 34 -	הוצאות אחרות	123
באור 35 -	הוצאות מימון	123
באור 36 -	רווח למניה	124
באור 37 -	ניהול סיכונים	125
באור 38 -	יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים	172
באור 39 -	התחייבויות תלויות והתקשרויות	191
באור 40 -	אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח	222
נספח לדוחות הכספיים		223

- - - - - - - - - - - - - - - -

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17,
תא דואר 609
תל אביב 61006

טלפון 03-684800
פקס 03-6848444
www.kpmg.co.il

קוסט פורר גבאי את קסירר טל. +972-3-6232525
רח' עמינדב 3, פקס +972-3-5622555
תל-אביב 6706703 ey.com

Building a better working world

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי

בהתאם לסעיף 9ב (ג) בתקנות ניירות ערך
(דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

ביקרנו רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "החברה") ליום 31 בדצמבר 2015. רכיבי בקרה אלה נקבעו כמוסבר בפסקה הבאה. הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי המצורפת לדוח התקופתי לתאריך הנ"ל. אחריותנו היא לחוות דעה על רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי שבוקרו על ידינו נקבעו בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוניו, (להלן "תקן ביקורת 104"). רכיבים אלה הינם: (1) בקרות ברמת הארגון, לרבות בקרות על תהליך העריכה והסגירה של דיווח כספי ובקרות כלליות של מערכות מידע; (2) בקרות על תהליכים שהינם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל חברות בנות מהותיות נוספות (להלן: "רכיבי בקרה מבוקרים").

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקן ביקורת 104. על-פי תקן זה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה לזהות את רכיבי הבקרה המבוקרים ולהשיג מידה סבירה של ביטחון אם רכיבי בקרה אלה קיימו באופן אפקטיבי מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, זיהוי רכיבי הבקרה המבוקרים, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית ברכיבי הבקרה המבוקרים, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של אותם רכיבי בקרה בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו, לגבי אותם רכיבי בקרה, כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. ביקורתנו התייחסה רק לרכיבי הבקרה המבוקרים, להבדיל מבקרה פנימית על כלל התהליכים המהותיים בקשר עם הדיווח הכספי, ולפיכך חוות דעתנו מתייחסת לרכיבי הבקרה המבוקרים בלבד. כמו כן, ביקורתנו לא התייחסה להשפעות הדדיות בין רכיבי הבקרה המבוקרים לבין כאלה שאינם מבוקרים ולפיכך, חוות דעתנו אינה מביאה בחשבון השפעות אפשריות כאלה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו בהקשר המתואר לעיל.

בשל מגבלות מובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי בכלל, ורכיבים מתוכה בפרט, עשויים שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו החברה קיימה באופן אפקטיבי, מכל הבחינות המהותיות, את רכיבי הבקרה המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2015.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 והדוח שלנו, מיום 29 במרס 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 39(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
29 במרס 2016

סומך חייקין
רואי חשבון

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17,
תא דואר 609
תל אביב 61006

טלפון 03-684800
פקס 03-6848444
www.kpmg.co.il

קוסט פורר גבאי את קסירר טל. +972-3-6232525
רח' עמינדב 3, פקס +972-3-5622555
תל-אביב 6706703 ey.com

דוח רואי החשבון המבקרים

לבעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הינה כ-698,104 אלפי ש"ח וכ-643,162 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ-91,270 אלפי ש"ח, כ-80,009 אלפי ש"ח וכ-70,752 אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) התשמ"א-1981.

כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע- 2010, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את חוות דעתנו, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 39(1) לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוניו, רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2015, והדוח שלנו מיום 29 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על קיומם של אותם רכיבים באופן אפקטיבי.

תל אביב,
29 במרס 2016

סומך חייקין
רואי חשבון

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

		ליום 31 בדצמבר	
		2015	2014
נכסים	באור	אלפי ש"ח	
נכסים בלתי מוחשיים	4	1,271,303	1,359,895
נכסי מסים נדחים	21.ז	19,358	27,017
הוצאות רכישה נדחות	5	1,833,422	1,769,316
רכוש קבוע	6	723,235	717,456
השקעות בחברות כלולות	7	700,214	644,466
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	8	5,328,453	4,898,057
נדל"ן להשקעה- אחר	8	718,315	630,890
נכסי ביטוח משנה	15-16	754,293	1,013,707
נכסי מסים שוטפים		467,473	215,259
חייבים ויתרות חובה	9	481,420	988,508
פרמיות לגביה	10	569,423	579,335
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	11	70,126,455	69,582,999
השקעות פיננסיות אחרות:	12		
נכסי חוב סחירים	12.א	7,615,216	6,140,242
נכסי חוב שאינם סחירים	12.ב	22,037,200	22,053,636
מניות	12.ד	1,180,943	1,113,352
אחרות	12.ה	2,511,307	2,385,203
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות		33,344,666	31,692,433
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	13	7,801,126	3,289,969
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים	13.א	2,202,744	1,642,651
סך הכל נכסים		126,341,900	119,051,958
סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת	11	83,643,694	78,708,064

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	באור	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014
		אלפי ש"ח	
הון והתחייבויות			
הון	14		
הון מניות		110,629	110,629
פרמיה על מניות		273,735	273,735
קרנות הון		291,564	489,110
עודפים		4,550,144	4,402,316
סך הכל הון המיוחס לבעלי המניות של החברה		5,226,072	5,275,790
זכויות שאינן מקנות שליטה		2,482	2,283
סך הכל הון		5,228,554	5,278,073
התחייבויות			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	15	32,326,206	31,403,731
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	16	83,312,486	78,046,216
התחייבויות בגין מסים נדחים	ז.21	566,332	722,985
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	22	312,637	249,104
התחייבויות בגין מסים שוטפים		34,287	40,836
זכאים ויתרות זכות	23	1,543,660	1,723,413
התחייבויות פיננסיות	24	3,017,738	1,587,600
סך הכל התחייבויות		121,113,346	113,773,885
סך הכל ההון וההתחייבויות		126,341,900	119,051,958

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

29 במרס 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	יוחנן דנינו יו"ר הדירקטוריון	ערן צ'רנינסקי מנכ"ל	ערן צ'רנינסקי מנהל כספים

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2015	2014	2013
		אלפי ש"ח		
פרמיות שהורווחו ברוטו		10,688,814	10,425,571 *)	10,072,574
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה		623,156	687,673	717,337
פרמיות שהורווחו בשייר	25	10,065,658	9,737,898	9,355,237
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	26	3,485,333	5,614,282	9,385,427
הכנסות מדמי ניהול	27	1,479,574	1,569,068	1,696,798
הכנסות מעמלות	28	342,596	368,529	360,110
הכנסות אחרות	29	41,732	42,956	35,446
סך הכל ההכנסות		15,414,893	17,332,733	20,833,018
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו		12,561,742	14,495,922*)	17,577,089
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח		347,310	383,737	334,669
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	30	12,214,432	14,112,185	17,242,420
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	31	1,585,267	1,523,055	1,480,839
הוצאות הנהלה וכלליות	32	1,038,443	1,041,169	1,094,319
הוצאות אחרות	34	101,801	76,628	50,672
הוצאות מימון	35	57,731	51,479	52,323
סך הכל ההוצאות		14,997,674	16,804,516	19,920,573
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	7.ב	91,598	80,112	70,774
רווח לפני מסים על הכנסה		508,817	608,329	983,219
מסים על ההכנסה	21.ו	155,766	185,494	366,506
רווח לתקופה		353,051	422,835	616,713
מיוחס ל:				
בעלי המניות של החברה		351,869	422,031	617,770
זכויות שאינן מקנות שליטה		1,182	804	(1,057)
רווח לתקופה		353,051	422,835	616,713
רווח בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)	36	0.33	0.40	0.59

*) סווג מחדש, ראה באור 2.ד.1.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2015	2014	2013
		אלפי ש"ח		
רווח לתקופה		353,051	422,835	616,713
רווח (הפסד) כולל אחר				
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר		143,120	587,082	369,456
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד		(544,996)	(448,933)	(209,219)
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד		84,887	42,875	35,483
חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני		(1,755)	(183)	2,409
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ		(844)	(89)	(7)
השפעת המס	21	122,042	(68,709)	(80,688)
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס		(197,546)	112,043	117,434
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
רווח אקטוארי בגין תוכניות הטבה מוגדרת		(8,831)	3,659	1,674
הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה		-	-	4,561
השפעת המס	21	3,656	(911)	(1,498)
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס		(5,175)	2,748	4,737
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו		(202,721)	114,791	122,171
סה"כ רווח כולל לתקופה		150,330	537,626	738,884
מיוחס ל:				
בעלי המניות של החברה		149,060	536,765	739,894
זכויות שאינן מקנות שליטה		1,270	861	(1,010)
רווח כולל לתקופה		150,330	537,626	738,884

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	מיוחס לבעלי מניות החברה										
	הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
	אלפי ש"ח										
יתרה ליום 1 בינואר 2015	110,629	273,735	480,086	6,989	(1,252)	(65)	3,352	4,402,316	5,275,790	2,283	5,278,073
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	351,869	351,869	1,182	353,051
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	(197,007)	-	-	(539)	-	(5,263)	(202,809)	88	(202,721)
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	(197,007)	-	-	(539)	-	346,606	149,060	1,270	150,330
השפעה מצטברת, נטו של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי	-	-	-	-	-	-	-	1,082	1,082	-	1,082
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	140	140	-	140
דיבידנד	-	-	-	-	-	-	-	(200,000)	(200,000)	-	(200,000)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								-	-	(1,155)	(1,155)
עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	84
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	110,629	273,735	283,079	6,989	(1,252)	(604)	3,352	4,550,144	5,226,072	2,482	5,228,554

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	מיוחס לבעלי מניות החברה										
	הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
	אלפי ש"ח										
יתרה ליום 1 בינואר 2014	110,628	273,735	367,985	6,989	(1,149)	(7)	3,352	4,377,484	5,139,017	1,384	5,140,401
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	422,031	422,031	804	422,835
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	112,101	-	-	(58)	-	2,691	114,734	57	114,791
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	112,101	-	-	(58)	-	424,722	536,765	861	537,626
מימוש למניות של אופציות לעובדים	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	110	110	-	110
דיבידנד	-	-	-	-	-	-	-	(400,000)	(400,000)	-	(400,000)
עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	(103)	-	-	-	(103)	38	(65)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	110,629	273,735	480,086	6,989	(1,252)	(65)	3,352	4,402,316	5,275,790	2,283	5,278,073

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על השינויים בהון

	מיוחס לבעלי מניות החברה										
	הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
	אלפי ש"ח										
יתרה ליום 1 בינואר 2013	110,607	273,735	250,544	6,989	-	-	-	4,152,835	4,794,710	777	4,795,487
רווח (הפסד) לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	617,770	617,770	(1,057)	616,713
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	117,441	-	-	(7)	3,352	1,338	122,124	47	122,171
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	117,441	-	-	(7)	3,352	619,108	739,894	(1,010)	738,884
מימוש למניות של אופציות לעובדים	21	-	-	-	-	-	-	-	21	-	21
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	311	311	-	311
סיווג תשלום מבוסס מניות מהתחייבויות בשל הטבות לעובדים להון	-	-	-	-	-	-	-	5,230	5,230	-	5,230
דיבידנד	-	-	-	-	-	-	-	(400,000)	(400,000)	-	(400,000)
עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	(1,149)	-	-	-	(1,149)	1,617	468
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	110,628	273,735	367,985	6,989	(1,149)	(7)	3,352	4,377,484	5,139,017	1,384	5,140,401

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

.

	נספח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	2014	2013
		אלפי ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	א	3,575,245	(1,020,944)	2,670,733
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
השקעה בחברות מוחזקות		(15,227)	(1,627)	(20,164)
תמורה ממימוש השקעה בחברה כלולה בניכוי עלויות עסקה		(857)	-	-
מזומנים שנגרעו בשל רכישות במסגרת צרוף עסקים, נטו	ד	-	-	(224,826)
מזומנים שנגרעו בשל מימוש חברות מאוחדות, נטו	ה	(9,624)	-	-
השקעה ברכוש קבוע		(60,187)	(33,460)	(66,450)
השקעה בנכסים בלתי מוחשיים		(116,375)	(115,916)	(99,763)
פרעון הלוואות שניתנו לחברות מוחזקות		7,879	2,002	317
דיבידנד שהתקבל מחברות מוחזקות		33,887	25,095	40,905
תמורה ממימוש רכוש קבוע		870	1,300	7,144
מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה		(159,634)	(122,606)	(362,837)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
מימוש למניות של אופציות לעובדים		-	1	21
קבלת הלוואות מבנקים ואחרים		3,682	8,253	79,548
תמורה מהנפקת אגרות חוב		1,902,809	-	-
בניכוי הוצאות הנפקה		(19,006)	-	-
פרעון הלוואות מבנקים ואחרים		(2,007)	(46,039)	(52,115)
שינוי באשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים, נטו		(15,748)	13,151	(12,789)
דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה		(1,155)	-	-
דיבידנד		(200,000)	(400,000)	(400,000)
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון		1,668,575	(424,634)	(385,335)
השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים		(12,936)	43,522	(103,371)
עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים		5,071,250	(1,524,662)	1,819,190
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה	ב	4,932,620	6,457,282	4,638,092
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה	ג	10,003,870	4,932,620	6,457,282

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

נספח א- תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה (1)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווח לתקופה	353,051	422,835	616,713
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:			
חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות, נטו	(91,598)	(80,112)	(70,774)
רווחים, נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	(1,379,469)	(3,564,378)	(7,283,001)
הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:			
נכסי חוב סחירים	(236,141)	(407,412)	(345,832)
נכסי חוב שאינם סחירים	(967,300)	(1,112,419)	(1,455,417)
מניות	(149,333)	(116,861)	(34,075)
השקעות אחרות	(218,351)	46,511	(100,295)
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות	(5,993)	26,762	48,301
הפסד (רווח) ממימוש:			
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	250
רכוש קבוע	5	257	326
חברות מוחזקות	(2,966)	-	2,356
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	(104,572)	(75,285)	(86,129)
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר	(48,898)	(13,799)	(4,900)
ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים	38,927	24,478	3,181
פחת והפחתות:			
רכוש קבוע	71,656	67,891	69,650
נכסים בלתי מוחשיים	163,838	176,673	171,376
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	5,266,270	7,487,808	10,496,134
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	1,034,871	1,276,172	1,578,322
שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות	140	110	311
שינוי בנכסי ביטוח משנה	148,753	(22,589)	58,951
שינוי בהוצאות רכישה נדחות	(64,106)	(33,107)	(111,537)
מסים על הכנסה	155,766	185,494	366,506
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:			
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה:			
רכישת נדל"ן להשקעה	(325,824)	(124,888)	(695,269)
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	(1,654,610)	(6,458,675)	(1,239,717)
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:			
רכישת נדל"ן להשקעה	(52,275)	(9,301)	(56,400)
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה	-	2,414	-
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	(1,861,592)	(1,045,916)	(2,081,380)
פרמיות לגביה	9,912	(62,813)	(70,192)
חייבים ויתרות חובה	497,464	(668,257)	(49,483)
זכאים ויתרות זכות	(121,888)	(28,127)	106,146
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	55,777	(998)	(17,450)
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות ששימשו לפעילות שוטפת	158,463	(4,530,367)	(800,041)
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:			
ריבית ששולמה	(35,246)	(33,667)	(33,302)
ריבית שהתקבלה	2,552,077	2,479,849	2,361,118
מסים ששולמו, נטו	(442,129)	(287,273)	(316,832)
דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות	989,029	927,679	843,077
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת	3,575,245	(1,020,944)	2,670,733

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים בעיקר מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה			
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	3,289,969	4,907,015	2,376,263
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	1,642,651	1,550,267	2,261,829
	4,932,620	6,457,282	4,638,092
נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה			
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	7,801,126	3,289,969	4,907,015
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	2,202,744	1,642,651	1,550,267
	10,003,870	4,932,620	6,457,282
נספח ד - מזומנים שנגרעו בשל רכישות במסגרת צירוף עסקים, נטו			
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	(264,661)
רכוש קבוע	-	-	(25)
השקעות בחברות כלולות	-	-	591
חייבים ויתרות חובה	-	-	(10,836)
השקעות פיננסיות אחרות	-	-	27,646
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	-	-	8
זכאים ויתרות זכות	-	-	17,656
התחייבויות פיננסיות	-	-	4,795
	-	-	(224,826)
נספח ה - מזומנים שנגרעו בשל מימוש חברות מאוחדות, נטו			
נכסים בלתי מוחשיים	129	-	-
רכוש קבוע	1,018	-	-
נכסי מס שוטפים	3,651	-	-
חייבים ויתרות חובה	9,310	-	-
השקעות פיננסיות אחרות	17,086	-	-
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	(1,075)	-	-
זכאים ויתרות זכות	(26,016)	-	-
התחייבויות פיננסיות	(13,081)	-	-
הפסד הון	(646)	-	-
	(9,624)	-	-
נספח ו - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים			
רכישת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים כנגד זכאים	23,782	5,414	19,290
דיבידנד שאינו במזומן שהתקבל מחברה כלולה	4,006	-	-
דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל מחברות כלולות	-	5,149	-
פרעון שטרי הון מול הלוואות בחברה כלולה	7,581	58,956	-
תמורה ממכירת חברה כלולה שטרם התקבלה	4,832	-	-

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1:- כללי

א. הישות המדווחת

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2015 כוללים את אלה של החברה, של החברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") והשקעות בחברות כלולות. הקבוצה עוסקת בעיקר בפעילות ביטוח, פנסיה, גמל ושירותים פיננסים. ניירות הערך של החברה רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ב. שליטה בחברה

החברה נשלטת על-ידי אליהו חברה לבטוח בע"מ (להלן - " אליהו בטוח"). עד ליום 29 באוקטובר 2012 נשלטה החברה על-ידי Assicurazioni Generali S.p.A (להלן - "ג'נרלי"), אשר החזיקה כ- 69% מהון המניות של החברה.

מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו הינם המחזיקים הסופיים במניות אליהו בטוח, בין היתר, באמצעות החברות שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, שבבעלותם המלאה. מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה בחברה (להלן - "בעל השליטה").

כפי שנמסר לחברה על-ידי אליהו בטוח, היא שעבדה לטובת בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן - "בנק לאומי") כ- 30% מהון המניות של החברה (להלן - "המניות המשועבדות") כערובה להתחייבויות שנטלה אליהו בטוח כלפי בנק לאומי. ביום 22 בינואר 2014 נמסר לחברה על ידי אליהו בטוח כי הוסכם בינה לבין בנק לאומי על סיום הנאמנות והמניות המשועבדות הועברו מהנאמן לאליהו בטוח. כפי שנמסר לחברה, שעבוד המניות כערובה להתחייבויות שנטלה אליהו בטוח כלפי בנק לאומי נותר בעינו.

ג. הגדרות

החברה	-	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
הקבוצה	-	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	-	חברות אשר לחברה שליטה בהן ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
חברות כלולות	-	חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן ואינן חברות מאוחדות, ואשר השקעת החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה בשיטת השווי המאזני.
חברות מוחזקות	-	חברות מאוחדות וחברות כלולות.
החברה האם	-	אליהו חברה לבטוח בע"מ (להלן - "אליהו בטוח").
החברה האם לשעבר	-	חברת Assicurazioni Generali S.p.A (להלן - "ג'נרלי").
מגדל ביטוח	-	מגדל חברה לביטוח בע"מ.
מקפת	-	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
יוזמה	-	יוזמה - קרן פנסיה לעצמאים בע"מ
הגופים המוסדיים	-	הגופים המוסדיים על פי חוק הפיקוח בקבוצה שהינם מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה
צדדים קשורים	-	כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 (2009) בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	-	כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
המפקח	-	הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
חוק הפיקוח	-	חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981.

באור 1:- כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

תקנות ההון	-	תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקונן.
כללי ההשקעה	-	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר גופים מוסדיים "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" אשר פורסם על-ידי המפקח.
תקנות פרטי דין וחשבון	-	תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקונן.
חוזי ביטוח	-	חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	-	פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	-	חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזרי ביטוח חיים ובריאות בהם ההתחייבויות בשל מרכיב החסכון או הסיכון שבהן, צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	-	סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מחוזים תלויי תשואה.
נכסי ביטוח משנה	-	חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	-	עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
פרמיות	-	פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורווחו	-	פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס המדידה בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות העיקריים כלהלן: התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מכשירים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה, נדל"ן להשקעה, התחייבות לסיום יחסי עובד מעביד, מיסים נדחים והשקעות בחברות כלולות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ט, י, יא, יג, יח, ו- כב להלן.

ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים הוכנו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS").

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

לעניין רישום הצבירה ויישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי, ראה סעיף י.2.ד)(4).

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

- נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסים זמינים למכירה.

ראה סעיף יא.6 להלן.

2. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר נוכח שינויים רגולטוריים נרחבים בהם מצוי ענף הביטוח והחסכון ארוך הטווח עשויה להיות להם השלכות מהותיות שלא ניתן להעריכן בשלב זה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - התחייבויות אלה מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הערכות בדבר משתנים דמוגרפיים וכלכליים. ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.
לפרטים נוספים ראה באור 37 ב.2.

לגבי שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 37.ב.3.ב)(5).

בקשר לבדיקת נאותות העתודה, ראה סעיף י.1.ז) להלן.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים קריטיים (המשך)

- התחייבויות תלויות - כנגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציהן המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הליכים משפטיים והליכים אחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ושינויים רגולטורים.

לפרטים נוספים ראה באור 1.39.

- אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסים לא סחירים - השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון וציטוטי המחירים נקבעים על ידי חברה המספקת אותם לגופים מוסדיים.

לפרטים נוספים ראה באור 12.ו.

- ירידת ערך מוניטין - הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים (או קבוצת יחידות מניבות מזומנים) שאליה (שאליהן) הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור ניכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה.

לפרטים נוספים ראה באור 4.ב.

- ירידת ערך השקעות פיננסיות - כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. בתאריך הדיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראיה אובייקטיבית כאמור.

לפרטים נוספים ראה באור 12.

- קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה וכן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת הקבוצה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. שינוי סיווג

1. בוצע סיווג מחדש בגין פוליסות ביטוח שהונפקו למבוטחים שמלאו להם 60 שנה וכוללות מקדם המרה.
בהתאם לכך הוגדלו הסעיפים "פרמיות שהורווחו ברוטו" כנגד "תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו" בדוח רווח והפסד בגין שנת 2014 בסך של כ- 382 מיליון ש"ח.
כמו כן בוצעו סיווגים פנימיים בתוך מרכיבי הבאורים הבאים: 15, 16, 18א, 18ב, 20, 25, 27, 30 ו - 37.ב.2.

2. לסיווגים המפורטים לעיל לא הייתה השפעה על ההון, על הרווח וההפסד ועל הרווח הכולל.

ה. מבנה הדוחות הכספיים ותקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חבויות וביטוח רכב חובה.

הדוחות על המצב הכספי המאוחדים, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח מאוחדת, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 1 - הצגת הדוחות הכספיים, והינה בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח.

ו. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש שהינו מטבע הפעילות של חברות הקבוצה ומעוגל לאלף הקרוב. מטבע זה משקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת הקבוצה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות הרלוונטי של חברות הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת התקופה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים בדרך כלל ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסים הוניים המסווגים כזמינים למכירה, אשר מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר נזקפים לרווח והפסד).

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הנכסים וההתחייבויות בגין פעילויות חוץ תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות בגין פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.
הפרשי שער הנובעים מתרגום פעילויות חוץ מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון בקרן תרגום של פעילויות חוץ.
ככלל, הפרשי שער בגין הלוואות שנתקבלו או הועמדו לפעילויות חוץ, מוכרים ברווח והפסד בדוחות המאוחדים.
כאשר סילוקן של הלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילות חוץ אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין, רווחים והפסדים מהפרשי שער הנובעים מפריטים כספיים אלה נכללים כחלק מההשקעה בפעילות החוץ, נטו, מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון כחלק מקרן תרגום.

ז. שינויים במדיניות חשבונאית

החל מיום 1 בינואר 2015 הקבוצה מיישמת את התיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור.

התיקון מרחיב את הגדרת "צד קשור" על מנת לכלול ישויות מנהלות המספקות שירותים של אנשי מפתח ניהוליים לישות המדווחות, במישרין או באמצעות ישות אחרת בקבוצה.
על פי התיקון, נדרש לספק גילוי נפרד לסכומים המוכרים בהוצאה בגין שירותי הניהול שניתנו על ידי הישות המנהלת. עם זאת, לא נדרש לגלות את הסכומים ששולמו לאנשים ספציפיים בתוך היישות המנהלת המספקת את השירותים כאמור. התיקון יושם למפרע. ליישום התיקון אין השפעה על הדוחות הכספיים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). השליטה מתקיימת כאשר הקבוצה חשופה או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות הנובעות מעסקאות הדדיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות המאוחדות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות המאוחדות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. צירופי עסקים ומוניטין

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition method).

הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הרוכשת מכירה במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

במידה והקבוצה מבצעת רכישה במחיר הזדמנותי (כזאת הכוללת מוניטין שלילי), היא מכירה ברווח שנוצר כתוצאה מכך בדוח רווח והפסד במועד הרכישה.

כמו כן, מוניטין לא מעודכן בגין ניצול הפסדים מועברים לצרכי מס שהיו קיימים במועד צירוף העסקים.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד, ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות הקשורות לרכישה שהתהוו לרוכשת בגין צירוף עסקים כגון: עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, הערכת שווי ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ, למעט אלו הקשורות בהנפקת מכשירי חוב או הון בקשר עם צירוף העסקים, מוכרות כהוצאות בתקופה שבה השירותים מתקבלים.

לעניין בחינת ירידת ערך של מוניטין, ראה סעיף ט ז להלן.

כשמוניטין מוקצה ליחידות מניבות מזומנים בעת מימוש יחידה מניבת מזומנים, ההפרש בין התמורה לבין הנכסים נטו בתוספת יתרת מוניטין המוקצית ליחידה שטרם הופחתה, נזקף לדוח רווח והפסד. רווח או הפסד ממימוש חלק מהיחידה מניבת המזומנים כולל את חלק המוניטין הנמדד בהתאם לחלק היחסי שמומש מתוך היחידה מניבת המזומנים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

3. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הנובעות מההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם.

מדידת זכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן או לפי חלקן היחסי בנכסים והתחייבויות המזוהים של הנרכשת, על בסיס כל עסקה בנפרד. בחירה במדיניות חשבונאית זו אינה מותרת עבור מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה - אופציות למניות רגילות). מכשירים אלו ימדדו בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח הכולל מיוחס לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

ט. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

בבחינת קיומה של השפעה מהותית, מובאים בחשבון שיעורי החזקה, זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת.

השקעות בחברות כלולות מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרות לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות העסקה. ההשקעה כוללת הפרשים מקוריים שחושבו במועד הרכישה. המוניטין מחושב במועד הרכישה, ואינו מופחת באופן שיטתי. ההשקעה מוצגת בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד, וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות, המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה ראיה לירידת ערך.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות, כולל השקעה לזמן ארוך המהווה חלק מהשקעה במוחזקת, מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בישות המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים.

יציאה מהשפעה מהותית

הקבוצה מפסיקה ליישם את שיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית או השיגה שליטה ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי או כחברה מאוחדת, לפי העניין.

במועד בו הקבוצה מפסיקה להיות בעלת השפעה מהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לה בחברה הכלולה לשעבר ומכירה ברווח או הפסד בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. השקעה בחברות כלולות (המשך)

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה מיישמת את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה בדוח רווח והפסד.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה במגדל ביטוח, מר לייבוש אולמן, שהינו עובד של מגדל ביטוח. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות הצמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי.

לפרטים נוספים ראה באור 37 ב.3.ב).

ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

(1) הוצאות הרכישה הנדחות (להלן - "ה-DAC") בגין פוליסות ביטוח חיים כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו, נמחק במועד הביטול.

(2) מידי שנה בודק אקטואר של מגדל ביטוח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסינה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית במקובץ ברמת כל מוצרי הפרט ולכל שנות החיתום ביחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של מגדל ביטוח מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים

עמלות לסוכנים ולמפקחי רכישה המשולמות עבור רכישת חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה וקופות גמל) נרשמות כהוצאות רכישה נדחות אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן, באמצעות דמי ניהול, צפויה. ה- DAC מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול.

ז) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (Liability Adequacy Test)

מגדל ביטוח עורכת בדיקה לגבי הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור פוליסות אישיות ובנפרד עבור פוליסות קולקטיביות. במקרה של פוליסות קולקטיביות הבדיקה מתבצעת ברמת הקולקטיב הבודד.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול ועמלות, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מידי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר, מחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

ח) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מגדל ביטוח על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ט) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

י) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורווחה.

2. ביטוח כללי

א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה והוצאות הרכישה הנדחות, בביטוח כללי חושבו בהתאם לתקנות שירותים פיננסים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתם של האקטוארים הממונים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות (כולל IBNR) וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור מגדל ביטוח, בוצע על-ידי האקטואר הממונה מר דניאל ישראלי, עובד מגדל ביטוח.

3.2 בענפים מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי, סחורות בהעברה וענפים נכנסים קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי מגדל ביטוח שמטפלים בתביעות, דיווח חברות מוסרות בעסקים נכנסים, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

3.3 עודף הכנסות על הוצאות

לגבי עסקים עם זנב תביעות ארוך (ענפים בהם הזמן הנדרש למתן הודעה על קרות הנזק ו/או לקביעת הנזק והפיצוי בגינו, ארוך ועשוי להתמשך מספר שנים), כגון ענפי חבויות ורכב חובה, חושב עד ליום 31 בדצמבר 2015, עודף הכנסות על הוצאות על בסיס תלת שנתי מצטבר (להלן - "העודף" או "הצבירה").

העודף חושב, בהתאם לתקנות חישוב עתודות ולהנחיית המפקח, על בסיס ההכנסות מפרמיות בניכוי הוצאות רכישה ותביעות, בתוספת הכנסות מהשקעות המחושבות לפי שיעור תשואה ריאלית של 3% לשנה (ללא תלות בתשואה בפועל על ההשקעות), בניכוי חלקם של מבטחי המשנה, לפי ענפי הביטוח ושנת החיתום המתייחסת. העודף המצטבר עד למועד שחרורו ממועד שנת תחילת הביטוח בניכוי הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ובניכוי התביעות התלויות כפי שחושבו כמפורט לעיל, נכלל עד ליום 31 בדצמבר 2015 בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, והגירעון נזקף כהוצאה.

לעניין ביטול העודף ראה סעיף 4 להלן.

3.4 שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.5 להערכת מגדל ביטוח התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

(4) שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר 2015

בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח)(חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג - 2013 (להלן - "התקנות החדשות") וחוזר, שעודכן בחודש ינואר 2015. בנוסף פורסמה בחודש ינואר 2015 עמדת הממונה, לעניין נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים (להלן ביחד - "התיקון").

התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה – 1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול הצבירה בענפי רכב חובה וחבויות ויישום עמדת הממונה לעניין הנוהג המיטבי המפורטת בבאור 17.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן (המשך)

(4) שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר 2015 (המשך)

התיקון יושם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

כצעד משלים לתיקון עודכנו, בחודש אוקטובר 2015, הוראות המדידה, הכלולות בחוזר המאוחד, לגבי חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות ובפרמיה שטרם הורווחה בענף ביטוח כללי וזאת החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

התיקון טופל כשינוי מדיניות חשבונאית אשר יישומו למפרע אינו פרקטי ולפיכך השפעת השינוי נזקפה בהתאמה לעודפים ליום 31 בדצמבר 2015 ללא יישום למפרע.

השפעת התיקון האמור על הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כדלקמן:

	ברוטו	משנה	שייר/סה"כ
	אלפי ש"ח		
(הגדלה) הקטנה של התחייבויות ביטוח בביטוח כללי והגדלה (הקטנה) של נכסי ביטוח משנה:			
עקב ביטול הצבירה	199,653	(120,350)	79,303
יישום הנחיות הנוהג המיטבי בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות המחושבות על ידי האקטואר	(87,257)	14,026	(73,231)
הגדלה (הקטנה) של נכסי ביטוח משנה עקב עדכון חישוב חלק מבטחי משנה בפרמיה שטרם הורווחה	-	(12,930)	(12,930)
סה"כ (הגדלה) הקטנה של התחייבויות ביטוח בביטוח כללי והגדלה (הקטנה) של נכסי ביטוח משנה	112,396	(119,254)	(6,858)
(הגדלה) הקטנה של זכאים ויתרות זכות עקב עדכון חישוב חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות			8,592
סך השפעת התיקון לפני מסים			1,734
השפעת המס המתייחס - (הגדלה) הקטנה של התחייבויות בגין מסים שוטפים			(652)
סה"כ הגדלת (הקטנת) סעיף עודפים			1,082

ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקניים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

ו) עסקים המתקבלים מהמאגר הישראלי לביטוח רכב שליד אגוד חברות הביטוח בישראל (להלן - "הפול"), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף ועסקים נכנסים מחו"ל) וסוכנויות חיתום נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות של מגדל ביטוח בהם.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה במגדל ביטוח, מר דניאל כצמן, שהינו עובד מגדל ביטוח.

ג) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענף זה חושבו בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי מגדל ביטוח שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורווחה.

ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית המבוססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

ו) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-6 שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנה. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

(2) מידי שנה בודק אקטואר של מגדל ביטוח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסינה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית לכל שנות החיתום יחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של מגדל ביטוח מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסים

1. מכשירים פיננסים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסים אחרים כגון: פרמיה לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו, אשראי ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בנכסים פיננסים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה (regular way purchase), לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו בקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס.
נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות וחייבים אחרים, כולל חייבים במסגרת הסדרי זיכיון ומזומנים ושווי מזומנים.

גריעת נכסים פיננסים

נכסים פיננסים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה.
לעניין קיזוז נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף 3 להלן.

נכסים פיננסים מסווגים לקבוצות הבאות:

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לקבוצה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגינן בהתבסס על שווין ההוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסים (המשך)

1. מכשירים פיננסים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסים זמינים למכירה

נכסים פיננסים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקבוצות האחרות. במועד ההכרה לראשונה ובתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים במדד, בשער החליפין, ולצבירת הריבית האפקטיבית במכשירי חוב נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או ההפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

2. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (Trade Date) בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר.
התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

גריעת התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

3. קיזוז מכשירים פיננסים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

4. מכשירים פיננסים נגזרים

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים מיידית לרווח והפסד לסעיף רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון.

5. נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית / ירידת המדד בפועל.

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסווג ולייעוד נכסים כדלקמן:

נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסים סחירים ומכשירים פיננסים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסים מדווח להנהלה (וועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

חלק ממכשירי החוב הלא סחירים, הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות, נמדדים על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראת שעה שפרסם המפקח ובהתאם לתקינה.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסים (המשך)

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסווג ולייעוד נכסים כדלקמן: (המשך)

מכשירים פיננסים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם - יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"ץ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.
מכשירים הוניים שאינם סחירים סווגו כנכסים פיננסים זמינים למכירה.

השקעות בניירות ערך סחירים בדוחות הכספיים של חברה בת מאוחדת העוסקת בניהול השקעות

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד כיוון שמדובר בנכסים פיננסים המוחזקים למסחר.

7. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

בקביעת השווי ההוגן של נכס או התחייבות, משתמשת הקבוצה בנתונים נצפים מהשוק ככל שניתן. מדידות שווי הוגן מחולקות לשלוש רמות במדרג השווי ההוגן בהתבסס על הנתונים ששימשו בהערכה, כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים נצפים מהשוק, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לפרטים נוספים ראה באור 12.ו.

8. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים רווחים (הפסדים) ממכירה ומירידת ערך נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב ורווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה, הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה הקבוצה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה, שינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך.
העלות של מספר פריטי רכוש קבוע נקבעה לפי שוויים ההוגן ליום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS (עלות נחשבת).

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של הרכוש הקבוע אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בהן תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט הרכוש הקבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3. פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר.
קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן:

בניינים	4%
שיפורים במושכר	10%-17%
כלי רכב	15%
מחשבים ותוכנה	17%-33%
ריהוט וציוד	6%-15%

קרקעות בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל, המטופלות כחכירה מימונית, מופחתות על-פני אורך תקופת החכירה.

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

יג. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה-או חלק ממבנה-או שניהם) המוחזק (על ידי הקבוצה כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

כמו כן, זכויות בנדל"ן להשקעה החכורות על ידי הקבוצה בחכירה תפעולית ומיועדת להשכרה לצד ג' מסווגות ומטופלות כנדל"ן להשקעה.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבסס הקבוצה על הערכות שווי שמבוצעות על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח והפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. נדל"ן להשקעה (המשך)

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים.

העלות הנחשבת של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה, לרכוש קבוע הוא השווי ההוגן במועד המעבר.

כאשר השימוש בנדל"ן הופך משימוש על ידי הבעלים לנדל"ן להשקעה אשר נמדד לפי שווי הוגן, הנכס נמדד מחדש לפי שווי הוגן ומסווג כנדל"ן להשקעה. כל רווח שנוצר מהמדידה מחדש נזקף לרווח כולל אחר ומוצג בקרן שערוך בהון, אלא אם הרווח מבטל הפסד קודם מירידת ערך של הנדל"ן, ובמקרה זה הרווח נזקף תחילה לדוח רווח והפסד. כל הפסד נזקף ישירות לרווח והפסד.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין בתוספת עלויות אשראי המשמשות למימון ההקמה, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

יד. חכירות

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכמים והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים להלן שנקבעו ב-IAS 17:

הקבוצה כחוכר

1. חכירה מימונית

בחכירה מימונית, הועברו לקבוצה באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס החכור. הנכס החכור נמדד בתחילת תקופת החכירה לפי הנמוך מבין השווי ההוגן של הנכס החכור או הערך הנוכחי של תשלומי החכירה המינימליים. ההתחייבות בגין תשלומי החכירה מוצגת בערך נוכחי. תשלומי החכירה מוקצים בין הוצאות המימון ופרעון של ההתחייבות בגין החכירה לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

2. חכירה תפעולית

הסכמי חכירה, בהם לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החכור, מסווגים כחכירה תפעולית. זאת, פרט לחכירות תפעוליות של נכסי נדל"ן אשר הקבוצה בחרה לסווג כנדל"ן להשקעה. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח והפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

הקבוצה כמחכיר

1. חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגים כחכירה תפעולית. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוחכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. תקבולי חכירה מותנים נזקפים לדוח רווח והפסד כהכנסה במועד שבו לחברה זכאות לקבלם.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים במועד הרכישה לפי השווי ההוגן.

לאחר ההכרה הראשונית נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי וכפופים לבחינת ירידת ערך מידי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך. אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מידי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי מכאן ולהבא, ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך והנכס מופחת באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים השימושים שלו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הוצאות ההפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפות לדוח רווח והפסד.

1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של צרופי עסקים, מוצג במסגרת נכסים בלתי מוחשיים. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף ח.2 לעיל.

בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו.

2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלות שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימושו המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות, עלויות פיתוח שהוונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3. תוכנות

נכסי הקבוצה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

4. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

5. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין אינו מופחת בהיותו נכס בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

א) עודפי עלות שנוצרו ברכישתן של חברות ביטוח מאוחדות, שמוזגו לקבוצה, המיוחסים בעיקרם לשווי תיקי ביטוח החיים של החברות הנ"ל, וכן הוצאות בגין רכישת תיקי ביטוח חיים, מופחתים בשעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 15 שנים, אשר להערכת ההנהלה משקפת את תקופת החיים הממוצעת של הפוליסות.

ב) עודפי עלות שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח או מצירוף עסקים שנרכשו מסוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 10 שנים.

ג) דמי ניהול עתידיים - הפרש מקורי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים בקרנות השתלמות וניהול תיקים מופחת בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי הניהול:
- בקרנות השתלמות - על פני 20 שנה כאשר קצב ההפחתה אינו בשיעור קבוע ומבוסס על מידת ההנאה הצפויה מדמי הניהול בתקופה האמורה.
- ניהול תיקים - על פני 10 שנה כאשר קצב ההפחתה אינו בשיעור קבוע ומבוסס על מידת ההנאה הצפויה מדמי הניהול בתקופה האמורה.

ד) מותג - מופחת בקו ישר על פני 10-5 שנים.

ה) תוכנות מחשב - מופחתות בקו ישר על פני 6-3 שנים.

ו) קשרי לקוחות - הפרש מקורי שנוצר בהסכם לקליטת פוליסות חדשות בביטוח כללי של אליהו בטוח, המתייחס לערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים מהפוליסות שהועברו, והמופחת על פני 10 שנים בשיטת סכום ספרות השנים הפוחת.

ז) רשימת לקוחות - הפרש מקורי שנוצר בהסכם לקליטת פוליסות חדשות בביטוח כללי של אליהו בטוח, והמופחת על פני 3 שנים בשיטת הקו הישר.

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

טז. ירידת ערך

1. נכסים פיננסים

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך, מידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרים מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לתנודתיות של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. ירידת ערך (המשך)

1. נכסים פיננסים (המשך)

ראיות לירידת ערך של מכשירי חוב

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה קולקטיבית. ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. הלוואות וחייבים אלה אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסים הנמדדים בעלות מופחתת

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס. הפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת הנכסים הפיננסים.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר מועבר לרווח והפסד הינו הפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד.

ביטול הפסדים מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף לרווח הכולל האחר.

2. ביטוח משנה

א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי מגדל ביטוח אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לקבוצה הפסדים.

ב) מגדל ביטוח מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת מגדל ביטוח, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת מגדל ביטוח בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פרעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה בביטוח כללי

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיה לגביה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל ביטולי פרודוקציה בפועל בשנים קודמות.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. ירידת ערך (המשך)

4. נכסים שאינם פיננסים

עיתוי בחינת ירידת ערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין אחת לשנה, בתאריך קבוע, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש לבין שווי הוגן, בניכוי עלויות מימוש. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין מקובצות כך שהרמה בה נבחנת ירידת ערך של מוניטין משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות לפני קיבוץ מגזרים דומים. מוניטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, לרבות אלו הקיימות בקבוצה גם טרם צירוף העסקים, אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצירוף.

חברות כלולות

מוניטין המהווה חלק מחשבון השקעה בחברה כלולה אינו מוכר בנפרד ולכן אינו נבחן בנפרד בבחינת ירידת ערך. לחילופין, נבחנת ירידת ערך להשקעה בכללותה כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

יז. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון. עלויות תוספתיות המתייחסות ישירות להנפקת מניות רגילות וכתבי אופציה למניות, מוצגות כהפחתה מההון.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים.

סיווג הטבות לעובדים, לצורכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן עד 12 חודש מתום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, דמי הבראה, ימי חופשה ותשלומים לביטוח לאומי נמדדות על בסיס לא מהוון ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר העסקה

א) תכנית הפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (בסעיף זה- "החוק"), לפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתכנית, במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בדוחות הכספיים.

ב) תכנית הטבה מוגדרת

הקבוצה מפעילה תכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם.

מחויבות של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. הקבוצה קובעת את הריבית נטו על ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת על-ידי הכפלת ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי ששניהם נקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד פירעונן דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

כאשר לפי תוצאות החישובים נוצר נכס לקבוצה, מוכר נכס עד לסכום נטו של הערך הנוכחי של הטבות כלכליות הזמינות בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות לתוכנית. הטבה כלכלית בצורת החזרים או הקטנת הפקדות עתידיות תחשב זמינה כאשר ניתן לממשה במהלך חיי התוכנית או לאחר סילוק המחויבות.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תכנית (למעט ריבית) וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר לעודפים.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי תכנית וריבית בגין השפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד מוצגות בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה הקבוצה לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדלות המתייחס לשירותי עבר של העובדים או הרווח או הפסד מהצמצום מוכרים מיידית ברווח והפסד כאשר מתרחש התיקון או הצמצום של התכנית.

נכסים שעומדים כנגד מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי מגדל ביטוח, אינם מהווים נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ומקוזזים מההתחייבויות בגין חוזי הביטוח.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הטבות לעובדים (המשך)

3. הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהוון לערכו הנוכחי ומנוכה ממנו השווי ההוגן של נכסים המתייחסים למחויבות זו. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד הפרעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח או הפסד בתקופה בה הם נוצרו.

עובדי הקבוצה זכאים להטבות בגין ימי מחלה וחלקם זכאים למענקי יובל. הטבות אלה מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהקבוצה צופה כי הטבות אלו ינוצלו בתקופה שלאחר שנה מתאריך הדיווח.

4. הטבות בגין פיטורין

הטבות בגין פיטורין לעובדים מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמלית מפורטת.

5. עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות המסולקות במכשירים הוניים

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע שהם תנאי שוק, הקבוצה מביאה בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, לכן, הקבוצה מכירה בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר אם התקיימו התנאים הללו.

כאשר הקבוצה מבצעת שינויים בתנאים של הענקה המסולקת במכשירים הוניים, מוכרת הוצאה נוספת מעבר להוצאה המקורית שחושבה בגין כל שינוי המגדיל את השווי ההוגן הכולל של התגמול המוענק או שמיטיב עם העובד/נותן השירות האחר לפי השווי ההוגן במועד השינוי.

ביטול הענקה המסולקת במכשיר הוני, מטופלת כאילו הבשילה לתאריך הביטול וההוצאה שטרם הוכרה בגין ההענקה מוכרת מיידית. עם זאת, אם ההענקה שבוטלה מוחלפת בהענקה חדשה ומיועדת כהענקה חלופית לתאריך בו היא הוענקה, ההענקה המבוטלת וההענקה החדשה תטופלנה שתיהן כשינוי של ההענקה המקורית כמתואר בפסקה הקודמת.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי הקבוצה זכויות למכשיריה ההוניים, מטפלת הקבוצה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

עסקאות המסולקות במזומן

עלות עסקה המסולקת במזומן נמדדת לפי השווי ההוגן במועד ההענקה. לפרטים נוספים ראה באור 33. השווי ההוגן מוכר כהוצאה על פני תקופת ההבשלה ובמקביל מוכרת התחייבות. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח לפי השווי ההוגן עד לסילוקה, כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, תוך התחשבות בהיקף השירותים שסופקו על ידי העובדים עד אותו מועד.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות. הערך בספרים של ההפרשה בגין התחייבות לזמן ארוך מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכימותן, מסתייעת הנהלת הקבוצה ביועציה המשפטיים.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי הקבוצה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויותיה החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה. בטרם מוכרת ההפרשה, מכירה הקבוצה בירידת ערך של הנכסים הקשורים לאותו חוזה.

כ. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

א) פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי הקבוצה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים ברווחים מנוכה מהפרמיות.

ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פרעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פרעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. הכרה בהכנסה (המשך)

2. דמי ניהול

א) דמי ניהול בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מ- 1 בינואר 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה- 1 בינואר ועד ה- 31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנרשמו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

ב) דמי ניהול מקרנות פנסיה ומקופות גמל

הכנסות מניהול קרנות פנסיה ומקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים, בהתאם להנחיות המפקח.

ג) דמי ניהול מקרנות נאמנות ומניהול תיקי לקוחות

הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות והכנסות מניהול תיקי השקעות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים של פוליסות ביטוח.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון - ראה סעיף יא.8 לעיל.

בדוח על תזרימי המזומנים החברה בחרה להציג ריבית שהתקבלה, דיבידנד שהתקבל וריבית ששולמה במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות מימון.

כא. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי הביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך, בהתאם למודלים פנימיים של הקבוצה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מצירוף עסקים או פריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. מסים שוטפים ונדחים בגין עסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח הכולל האחר, מוכרים ישירות בהון או ברווח הכולל האחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. עבור נדל"ן להשקעה הנמדד תוך שימוש במודל השווי ההוגן, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שהערך בספרים של הנדל"ן להשקעה יישוב באמצעות מכירה.

קיזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקזזת נכסי וההתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, כאשר חלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או כאשר מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

כג. רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקנים חדשים שטרם הגיע מועד יישומם

	תקן/תיקון/פרסום	נושא	תחילה והוראות מעבר	השפעות צפויות
1.	תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9 (2014), מכשירים פיננסים	IFRS 9 (2014) הינו גרסה סופית של התקן, הכוללת הוראות מעודכנות לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסים, וכן מודל חדש למדידת ירידת ערך של נכסים פיננסים. הוראות אלו מתווספות לפרק בנושא חשבונאות גידור - כללי שפורסם בשנת 2013. סיווג ומדידה בהתאם לתקן, ישנן שלוש קטגוריות עיקריות למדידת נכסים פיננסים: עלות מופחתת, שווי הוגן דרך רווח והפסד ושווי הוגן דרך רווח כולל אחר. בסיס הסיווג לגבי מכשירי חוב מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול נכסים פיננסים ועל מאפייני תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הפיננסי. השקעה במכשירים הוניים תימדד בשווי הוגן דרך רווח והפסד (אלא אם החברה בחרה, בעת ההכרה הראשונית, להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח הכולל האחר). התקן דורש כי השינויים בשווי ההוגן של התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד המיוחסים לשינוי בסיכון האשראי העצמי יוכרו לרוב ברווח כולל אחר. ירידת ערך של נכסים פיננסים התקן כולל מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי צפויים ('expected credit loss' model). עבור מרבית נכסי החוב הפיננסים. המודל החדש מציג גישת מדידה דואלית של ירידת ערך: אם סיכון האשראי המיוחס לנכס הפיננסי לא עלה באופן משמעותי מאז ההכרה לראשונה, תירשם הפרשה להפסד בגובה הפסדי האשראי הצפויים בשל אירועי כשל אשר התרחשותם אפשרית במהלך שנים-עשר החודשים לאחר מועד הדיווח. אם סיכון האשראי עלה באופן משמעותי, במרבית המקרים ההפרשה לירידת ערך תגדל ותירשם בגובה הפסדי האשראי הצפויים על פני מלוא אורך החיים של הנכס הפיננסי.	התקן יישום לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018, עם אפשרות לאימוץ מוקדם. התקן יישום, למפרע, למעט מספר הקלות.	הקבוצה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.
2.	תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 15, הכנסה מחוזים עם לקוחות	התקן מחליף את ההנחיות הקיימות כיום לעניין הכרה בהכנסות ומציג מודל חדש להכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות. התקן קובע שתי גישות להכרה בהכנסה: בנקודת זמן אחת או על פני זמן. המודל כולל חמישה שלבים לניתוח עסקאות על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה. כמו כן, התקן קובע דרישות גילוי חדשות ונרחבות יותר מאלו הקיימות כיום.	התקן יישום לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018, עם אפשרות ליישום מוקדם. התקן כולל חלופות שונות עבור יישום הוראות המעבר, כך שחברות יוכלו לבחור באחת מהחלופות הבאות בעת היישום לראשונה: יישום רטרוספקטיבי מלא; יישום רטרוספקטיבי מלא הכולל הקלות פרקטיות; או יישום התקן החל מיום היישום לראשונה תוך התאמת יתרת העודפים למועד זה בגין עסקאות שטרם הסתיימו.	הקבוצה בוחנת את השלכות התקן על הדוחות הכספיים ללא כוונה ליישום מוקדם. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקנים חדשים שטרם הגיע מועד יישומם (המשך)

	תקן/תיקון/פרסום	נושא	תחילה והוראות מעבר	השפעות צפויות
3.	תיקונים ל- IAS 16, רכוש קבוע ו- IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים: הבהרה לשיטות הפחתה מקובלות	התיקון ל- IAS 38 קובע חזקה הניתנת לסתירה לפיה שיטת הפחתה מבוססת הכנסות עבור נכסים בלתי מוחשיים אינה נאותה. מטרת התיקון הינה להגביל את השימוש בהפחתה מבוססת הכנסות ועל כן, חברות אשר יראו להמשיך ולהפחית את הנכס הבלתי מוחשי בשיטת הפחתה כאמור, יצטרכו להראות כי קיים קשר אשר אינו נסיבתי בין הפקת ההכנסה לצריכת ההטבות הכלכליות. התיקון ל- IAS 16 מציין מפורשות כי שיטת הפחתה מבוססת הכנסות אסורה ביחס לרכוש קבוע.	התיקונים יישומו באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2016, עם אפשרות ליישום מוקדם.	להערכת הקבוצה ליישום התיקונים לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
4.	תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS16, חכירות	התקן מחליף את תקן בינלאומי מספר 17 חכירות (IAS 17) ואת הפרשנויות הקשורות. הוראות התקן מבטלות את הדרישה הקיימת מחוכרים לסיווג החכירה כתפעולית או כמימונית. חלף זאת, לעניין חוכרים, מציג התקן החדש מודל אחד לטיפול החשבונאי בכל החכירות, לפיו על החוכר להכיר בנכס ובהתחייבויות בגין החכירה בדוחותיו הכספיים. כמו כן, התקן קובע דרישות גילוי חדשות ונרחבות יותר מאלו הקיימות כיום.	התקן יישום לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 לינואר 2019, עם אפשרות ליישום מוקדם, ובלבד שהחברה מיישמת באימוץ מוקדם גם את IFRS 15, הכנסה מחוזים עם לקוחות. התקן כולל חלופות שונות עבור יישום הוראות המעבר, כך שחברות יוכלו לבחור באחת מהחלופות הבאות בעת היישום לראשונה: יישום רטרוספקטיבי מלא או יישום התקן החל מיום היישום לראשונה תוך התאמת יתרת העודפים למועד זה.	הקבוצה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.
5.	תיקון ל - IAS 12, מיסים על הכנסה: הכרה בנכסי מסים נדחים בגין הפסדים שלא מומשו	התיקון מבהיר, כי לצורך הכרה בנכס מס נדחה, בעת הערכת הכנסה חייבת צפויה, יש לנטרל את השפעת היפוכם של הפרשים זמניים הניתנים לניכוי. הערכה זו תתבצע בנפרד ביחס לסוגים שונים של הפרשים זמניים הניתנים לניכוי, אם קיימות בחוקי המס מגבלות על סוגי ההכנסה החייבת שכנגדם ניתן לנצל הפסדים. בנוסף, התיקון קובע, כי הכנסה חייבת צפויה עשויה לכלול הכנסה בגין נכסים שיושבו תמורת סכום הגבוה מערכם בספרים, אם קיימות ראיות מספקות לכך.	התיקון יישום למפרע לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2017, עם אפשרות ליישום מוקדם.	הקבוצה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התיקון לתקן על הדוחות הכספיים.
6.	תיקון ל - IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות	בינואר 2016 פרסם ה - IASB תיקונים ל - IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים (להלן התיקונים) אשר דורשים מתן גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות. התיקונים דורשים להציג את התנועה בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה של התחייבויות פיננסיות, לרבות השינויים הנובעים מתזרימי מזומנים מפעילות מימון, מרכישת או איבוד שליטה במוחזקות, משינויים בשערי חליפין ומשינויים בשווי הוגן	התיקונים יישומו החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 או לאחריו. לא נדרש לכלול כאמור גילויים כאמור בהתייחס למספרי השוואה לתקופות הקודמות למועד התחילה של התיקונים. אימוץ מוקדם אפשרי.	החברה תכלול את הגילויים הנדרשים בדוחותיה הכספיים הרלוונטים.

באור 2:- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

	מדד המחירים לצרכן		שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב
	מדד בגין	מדד ידוע	
	%		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	(1.0)	(0.9)	0.3
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	(0.2)	(0.1)	12.1
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	1.8	1.9	(7.0)

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

תוצאות, נכסי והתחייבויות כל מגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם על בסיס סביר.

כללי החשבונאות שיושמו בדיווח המגזרי תואמים את כללי החשבונאות המקובלים שאומצו לצורך העריכה וההצגה של הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה.

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.
בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים, פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות מרכז את כל פעילות הקבוצה בביטוח בריאות - המגזר כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, ביטוח שיניים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

- ענף רכב חובה
ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.
- ענף רכב רכוש
ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.
- ענפי חבויות אחרים
ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, גוף אוניות וגוף מטוסים.
- ענפי רכוש ואחרים
יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות לרבות אובדן רכוש, מקיף בתי עסק, מקיף דירות, בנקים למשכנתאות, תאונות אישיות, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. כללי (המשך)

4. מגזר שירותים פיננסים

מגזר זה כולל בעיקר, שירותי ניהול נכסים פיננסים ושיווק להשקעות (בעיקר ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים), שירותי ביצוע בבורסה ובשווקים מוסדרים (ברוקראז'), שירותי חיתום, עשיית שוק בניירות ערך שונים ושירותים אחרים.

5. מגזרי פעילות אחרים

מגזרי פעילות אחרים כוללים תוצאות מפעילות סוכנויות ביטוח.

6. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון מגדל ביטוח בהתאם לתקנות ההון.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
פרמיות שהורווחו ברוטו	7,661,558	1,024,474	2,002,782	-	-	-	-	10,688,814
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	149,693	69,590	403,873	-	-	-	-	623,156
פרמיות שהורווחו בשייר	7,511,865	954,884	1,598,909	-	-	-	-	10,065,658
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	3,080,924	70,059	182,340	6,079	3,634	170,051	(27,754)	3,485,333
הכנסות מדמי ניהול	1,338,043	-	-	141,531	-	-	-	1,479,574
הכנסות מעמלות	53,765	15,868	58,453	55,562	334,057	-	(175,109) *)	342,596
הכנסות אחרות	-	-	-	2,169	3,630	66,631	(30,698)	41,732
סך כל ההכנסות	11,984,597	1,040,811	1,839,702	205,341	341,321	236,682	(233,561)	15,414,893
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	10,355,974	779,039	1,453,183	-	-	-	(26,454)	12,561,742
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	66,198	64,625	216,487	-	-	-	-	347,310
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	10,289,776	714,414	1,236,696	-	-	-	(26,454)	12,214,432
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	831,369	293,467	416,237	65,422	139,296	-	(160,524)	1,585,267
הוצאות הנהלה וכלליות	597,811	58,582	47,575	115,891	157,285	78,410	(17,111)	1,038,443
הוצאות אחרות	20,253	-	16,376	27,524	7,702	30,853	(907)	101,801
הוצאות מימון	21,058	-	4,360	28	1,893	47,779	(17,387)	57,731
סך כל ההוצאות	11,760,267	1,066,463	1,721,244	208,865	306,176	157,042	(222,383)	14,997,674
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	51,882	-	18,267	-	1,894	19,555	-	91,598
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	276,212	(25,652)	136,725	(3,524)	37,039	99,195	(11,178)	508,817
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(165,682)	(9,724)	(79,761)	643	(160)	(73,735)	-	(328,419)
סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה	110,530	(35,376)	56,964	(2,881)	36,879	25,460	(11,178)	180,398

*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 122,384 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 24,895 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 18,206 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 9,624 אלפי ש"ח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
פרמיות שהורווחו ברוטו	7,605,774	879,877	1,939,920	-	-	-	-	10,425,571
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	190,767	64,167	432,739	-	-	-	-	687,673
פרמיות שהורווחו בשייר	7,415,007	815,710	1,507,181	-	-	-	-	9,737,898
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	5,166,123	105,857	180,879	14,471	2,361	173,176	(28,585)	5,614,282
הכנסות מדמי ניהול	1,424,781	-	-	144,287	-	-	-	1,569,068
הכנסות מעמלות	65,498	13,567	73,675	43,533	346,994	-	(174,738) *)	368,529
הכנסות אחרות	-	-	-	7,267	-	37,753	(2,064)	42,956
סך כל ההכנסות	14,071,409	935,134	1,761,735	209,558	349,355	210,929	(205,387)	17,332,733
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	12,437,303	617,439	1,443,244	-	-	-	(2,064)	14,495,922
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	79,286	54,149	250,302	-	-	-	-	383,737
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	12,358,017	563,290	1,192,942	-	-	-	(2,064)	14,112,185
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	829,345	253,214	397,913	70,319	142,538	-	(170,274)	1,523,055
הוצאות הנהלה וכלליות	592,201	43,360	43,982	127,276	172,742	74,095	(12,487)	1,041,169
הוצאות אחרות	22,702	-	17,851	8,315	10,666	17,094	-	76,628
הוצאות מימון	20,480	-	13,906	3,124	3,178	31,151	(20,360)	51,479
סך כל ההוצאות	13,822,745	859,864	1,666,594	209,034	329,124	122,340	(205,185)	16,804,516
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	43,461	-	13,217	-	1,611	21,823	-	80,112
רווח לפני מסים על ההכנסה	292,125	75,270	108,358	524	21,842	110,412	(202)	608,329
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	152,325	7,028	8,266	1,562	1,549	13,681	-	184,411
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה	444,450	82,298	116,624	2,086	23,391	124,093	(202)	792,740

*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 126,988 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 23,050 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 20,438 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 4,262 אלפי ש"ח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
פרמיות שהורווחו ברוטו	7,546,534	770,176	1,755,864	-	-	-	-	10,072,574
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	173,721	65,359	478,257	-	-	-	-	717,337
פרמיות שהורווחו בשייר	7,372,813	704,817	1,277,607	-	-	-	-	9,355,237
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	8,896,233	183,939	170,349	15,865	2,869	150,285	(34,113)	9,385,427
הכנסות מדמי ניהול	1,556,132	-	-	143,873	-	-	(3,207)	1,696,798
הכנסות מעמלות	64,031	22,234	59,084	37,077	351,875	-	(174,191) *)	360,110
הכנסות אחרות	-	-	-	3,847	-	31,599	-	35,446
סך כל ההכנסות	17,889,209	910,990	1,507,040	200,662	354,744	181,884	(211,511)	20,833,018
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	15,767,954	638,091	1,171,044	-	-	-	-	17,577,089
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	122,010	40,365	172,294	-	-	-	-	334,669
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	15,645,944	597,726	998,750	-	-	-	-	17,242,420
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	854,588	202,807	371,965	66,624	163,472	-	(178,617)	1,480,839
הוצאות הנהלה וכלליות	611,436	39,188	43,448	135,017	203,955	77,193	(15,918)	1,094,319
הוצאות אחרות	11,570	-	4,555	2,899	12,458	19,190	-	50,672
הוצאות (הכנסות) מימון	24,009	-	(2,700)	422	1,739	50,255	(21,402)	52,323
סך כל ההוצאות	17,147,547	839,721	1,416,018	204,962	381,624	146,638	(215,937)	19,920,573
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	39,577	-	13,164	-	1,227	16,806	-	70,774
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	781,239	71,269	104,186	(4,300)	(25,653)	52,052	4,426	983,219
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	124,645	5,933	49,721	837	1,280	21,941	-	204,357
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה	905,884	77,202	153,907	(3,463)	(24,373)	73,993	4,426	1,187,576

*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 134,384 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 15,286 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 24,521 אלפי ש"ח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	סה"כ
	אלפי ש"ח			
פרמיות שהורווחו ברוטו	7,661,558	-	-	7,661,558
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	149,693	-	-	149,693
פרמיות שהורווחו בשייר	7,511,865	-	-	7,511,865
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	3,069,656	8,523	2,745	3,080,924
הכנסות מדמי ניהול	857,895	348,592	131,556	1,338,043
הכנסות מעמלות	53,765	-	-	53,765
סך כל ההכנסות	11,493,181	357,115	134,301	11,984,597
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	10,355,974	-	-	10,355,974
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	66,198	-	-	66,198
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	10,289,776	-	-	10,289,776
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	637,142	149,047	45,180	831,369
הוצאות הנהלה וכלליות	400,748	137,540	59,523	597,811
הוצאות אחרות	-	-	20,253	20,253
הוצאות מימון	21,058	-	-	21,058
סך כל ההוצאות	11,348,724	286,587	124,956	11,760,267
חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	51,882	-	-	51,882
רווח לפני מסים על ההכנסה	196,339	70,528	9,345	276,212
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(157,351)	(6,228)	(2,103)	(165,682)
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה	38,988	64,300	7,242	110,530

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	סה"כ
	אלפי ש"ח			
פרמיות שהורווחו ברוטו	7,605,774	-	-	7,605,774
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	190,767	-	-	190,767
פרמיות שהורווחו בשייר	7,415,007	-	-	7,415,007
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	5,157,219	7,368	1,536	5,166,123
הכנסות מדמי ניהול	946,081	340,621	138,079	1,424,781
הכנסות מעמלות	65,498	-	-	65,498
סך כל ההכנסות	13,583,805	347,989	139,615	14,071,409
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	12,437,303	-	-	12,437,303
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	79,286	-	-	79,286
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	12,358,017	-	-	12,358,017
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	647,374	136,793	45,178	829,345
הוצאות הנהלה וכלליות	409,045	127,756	55,400	592,201
הוצאות אחרות	-	-	22,702	22,702
הוצאות מימון	20,480	-	-	20,480
סך כל ההוצאות	13,434,916	264,549	123,280	13,822,745
חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	43,461	-	-	43,461
רווח לפני מסים על ההכנסה	192,350	83,440	16,335	292,125
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	151,443	800	82	152,325
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה	343,793	84,240	16,417	444,450

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	סה"כ
	אלפי ש"ח			
פרמיות שהורווחו ברוטו	7,546,534	-	-	7,546,534
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	173,721	-	-	173,721
פרמיות שהורווחו בשייר	7,372,813	-	-	7,372,813
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	8,888,182	8,051	-	8,896,233
הכנסות מדמי ניהול	1,115,074	302,377	138,681	1,556,132
הכנסות מעמלות	64,031	-	-	64,031
סך כל ההכנסות	17,440,100	310,428	138,681	17,889,209
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	15,767,954	-	-	15,767,954
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	122,010	-	-	122,010
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	15,645,944	-	-	15,645,944
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	686,481	121,944	46,163	854,588
הוצאות הנהלה וכלליות	437,434	118,558	55,444	611,436
הוצאות אחרות	-	-	11,570	11,570
הוצאות מימון	23,541	-	468	24,009
סך כל ההוצאות	16,793,400	240,502	113,645	17,147,547
חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	39,577	-	-	39,577
רווח לפני מסים על ההכנסה	686,277	69,926	25,036	781,239
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	122,731	1,974	(60)	124,645
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה	809,008	71,900	24,976	905,884

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *)	ענפי חבויות אחרים *)	סה"כ
	אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	509,942	646,605	588,162	305,488	2,050,197
פרמיות ביטוח משנה	11,495	2,872	319,588	76,808	410,763
פרמיות בשייר	498,447	643,733	268,574	228,680	1,639,434
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	5,296	(37,631)	(6,302)	(1,888)	(40,525)
פרמיות שהורווחו בשייר	503,743	606,102	262,272	226,792	1,598,909
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	96,402	14,856	11,018	60,064	182,340
הכנסות מעמלות	-	(365)	51,806	7,012	58,453
סך כל ההכנסות	600,145	620,593	325,096	293,868	1,839,702
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	350,549	499,421	405,253	197,960	1,453,183
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	(11,459)	1,239	286,137	(59,430)	216,487
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	362,008	498,182	119,116	257,390	1,236,696
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	60,515	151,429	142,411	61,882	416,237
הוצאות הנהלה וכלליות	16,744	11,883	12,560	6,388	47,575
הוצאות אחרות	4,979	6,430	2,683	2,284	16,376
הוצאות מימון	847	149	2,830	534	4,360
סך כל ההוצאות	445,093	668,073	279,600	328,478	1,721,244
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	9,808	1,510	840	6,109	18,267
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	164,860	(45,970)	46,336	(28,501)	136,725
הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה	(42,822)	(6,591)	(3,670)	(26,678)	(79,761)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה	122,038	(52,561)	42,666	(55,179)	56,964
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2015	1,735,607	440,936	567,267	1,512,579	4,256,389
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2015	1,718,804	439,650	202,958	1,279,389	3,640,801

*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-96% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *)	ענפי חבויות אחרים *)	סה"כ
	אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	540,042	553,535	571,116	304,218	1,968,911
פרמיות ביטוח משנה	11,874	618	318,110	75,865	406,467
פרמיות בשייר	528,168	552,917	253,006	228,353	1,562,444
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	4,368	(2,996)	(44,362)	(12,273)	(55,263)
פרמיות שהורווחו בשייר	532,536	549,921	208,644	216,080	1,507,181
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	90,267	14,239	17,969	58,404	180,879
הכנסות מעמלות	-	(26)	66,988	6,713	73,675
סך כל ההכנסות	622,803	564,134	293,601	281,197	1,761,735
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	471,278	400,302	266,227	305,437	1,443,244
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	11,229	(30)	178,156	60,947	250,302
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	460,049	400,332	88,071	244,490	1,192,942
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	61,035	139,134	136,724	61,020	397,913
הוצאות הנהלה וכלליות	16,135	9,939	11,472	6,436	43,982
הוצאות אחרות	6,035	6,318	2,890	2,608	17,851
הוצאות מימון	1,603	294	10,981	1,028	13,906
סך כל ההוצאות	544,857	556,017	250,138	315,582	1,666,594
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	7,018	1,104	553	4,542	13,217
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	84,964	9,221	44,016	(29,843)	108,358
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה	4,389	690	346	2,841	8,266
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה	89,353	9,911	44,362	(27,002)	116,624
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2014	1,844,918	367,256	532,236	1,636,202	4,380,612
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2014	1,793,404	367,071	178,165	1,163,270	3,501,910

*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-95% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *)	ענפי חבויות אחרים *)	סה"כ
	אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	538,619	579,875	620,216	282,822	2,021,532
פרמיות ביטוח משנה	8,517	951	435,445	67,999	512,912
פרמיות בשייר	530,102	578,924	184,771	214,823	1,508,620
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	(130,833)	(86,407)	(2,560)	(11,213)	(231,013)
פרמיות שהורווחו בשייר	399,269	492,517	182,211	203,610	1,277,607
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	93,703	11,756	1,041	63,849	170,349
הכנסות מעמלות	-	11	53,496	5,577	59,084
סך כל ההכנסות	492,972	504,284	236,748	273,036	1,507,040
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	306,071	366,795	224,174	274,004	1,171,044
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	(439)	(56)	143,212	29,577	172,294
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	306,510	366,851	80,962	244,427	998,750
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	45,459	127,189	141,695	57,622	371,965
הוצאות הנהלה וכלליות	16,383	10,151	12,500	4,414	43,448
הוצאות אחרות	1,601	1,747	559	648	4,555
הוצאות (הכנסות) מימון	889	145	(4,335)	601	(2,700)
סך כל ההוצאות	370,842	506,083	231,381	307,712	1,416,018
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	7,061	883	408	4,812	13,164
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	129,191	(916)	5,775	(29,864)	104,186
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה	26,668	3,336	1,544	18,173	49,721
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה	155,859	2,420	7,319	(11,691)	153,907
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2013	1,630,776	352,804	520,375	1,529,271	4,033,226
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2013	1,586,246	352,739	133,393	1,091,661	3,164,039

*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-96% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר

	ליום 31 בדצמבר 2015							
	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
נכסים								
נכסים בלתי מוחשיים	344,133	-	221,218	352,600	105,752	249,393	(1,793)	1,271,303
הוצאות רכישה נדחות	1,295,400	416,676	186,499	-	-	-	(65,153)	1,833,422
השקעות בחברות כלולות	407,978	-	148,225	-	8,515	135,496	-	700,214
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	5,217,710	110,743	-	-	-	-	-	5,328,453
נדל"ן להשקעה - אחר	523,445	15,521	172,904	-	-	6,445	-	718,315
נכסי ביטוח משנה	104,214	34,491	615,588	-	-	-	-	754,293
פרמיות לגביה	190,514	25,475	353,434	-	-	-	-	569,423
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	68,580,067	1,546,388	-	-	-	-	-	70,126,455
השקעות פיננסיות אחרות:								
נכסי חוב סחירים	3,240,261	56,389	1,625,523	1,513	2,777	2,688,753	-	7,615,216
נכסי חוב שאינם סחירים	21,076,455	382,843	533,917	6,731	4,797	141,807	(109,350)	22,037,200
מניות	626,057	11,205	253,096	70,338	2	220,245	-	1,180,943
אחרות	1,547,229	27,662	468,342	122	290	467,662	-	2,511,307
סך כל השקעות פיננסיות אחרות	26,490,002	478,099	2,880,878	78,704	7,866	3,518,467	(109,350)	33,344,666
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	7,638,992	162,134	-	-	-	-	-	7,801,126
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים	633,611	15,678	206,063	176,779	45,154	1,125,459	-	2,202,744
נכסים אחרים	662,138	109,405	91,980	28,283	152,676	1,876,064	(1,229,060)	1,691,486
סך כל הנכסים	112,088,204	2,914,610	4,876,789	636,366	319,963	6,911,324	(1,405,356)	126,341,900
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה	81,927,664	1,716,030	-	-	-	-	-	83,643,694
התחייבויות								
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	27,342,062	727,755	4,256,389	-	-	-	-	32,326,206
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	81,580,815	1,731,671	-	-	-	-	-	83,312,486
התחייבויות פיננסיות	253,114	7,387	11,709	580	110,856	2,737,399	(103,307)	3,017,738
התחייבויות אחרות	1,397,845	31,121	608,691	114,121	209,107	1,350,807	(1,254,776)	2,456,916
סך כל ההתחייבויות	110,573,836	2,497,934	4,876,789	114,701	319,963	4,088,206	(1,358,083)	121,113,346

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2014							
	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	שירותים פיננסים	מגזרי פעילות אחרים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
נכסים								
נכסים בלתי מוחשיים	364,388	-	237,594	379,775	110,442	269,316	(1,620)	1,359,895
הוצאות רכישה נדחות	1,301,707	356,067	171,734	-	-	-	(60,192)	1,769,316
השקעות בחברות כלולות	371,438	-	134,959	-	10,347	127,722	-	644,466
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	4,795,995	102,062	-	-	-	-	-	4,898,057
נדל"ן להשקעה - אחר	476,950	10,476	141,763	-	-	1,701	-	630,890
נכסי ביטוח משנה	113,620	21,385	878,702	-	-	-	-	1,013,707
פרמיות לגביה	213,053	25,951	340,331	-	-	-	-	579,335
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	68,170,751	1,412,248	-	-	-	-	-	69,582,999
השקעות פיננסיות אחרות:								
נכסי חוב סחירים	2,702,109	40,779	1,602,266	3,900	18,287	1,772,901	-	6,140,242
נכסי חוב שאינם סחירים	20,930,116	335,533	529,340	213,990	3,130	201,260	(159,733)	22,053,636
מניות	656,143	10,347	256,503	19,517	1	170,841	-	1,113,352
אחרות	1,499,541	23,610	474,100	6,556	7,680	373,716	-	2,385,203
סך כל השקעות פיננסיות אחרות	25,787,909	410,269	2,862,209	243,963	29,098	2,518,718	(159,733)	31,692,433
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	3,221,415	68,554	-	-	-	-	-	3,289,969
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים	703,791	13,345	130,112	107,810	66,220	621,373	-	1,642,651
נכסים אחרים	1,220,781	124,422	79,748	57,695	174,632	1,313,107	(1,022,145)	1,948,240
סך כל הנכסים	106,741,798	2,544,779	4,977,152	789,243	390,739	4,851,937	(1,243,690)	119,051,958
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה	77,207,168	1,500,896	-	-	-	-	-	78,708,064
התחייבויות								
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	26,500,404	522,715	4,380,612	-	-	-	-	31,403,731
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	76,419,773	1,626,443	-	-	-	-	-	78,046,216
התחייבויות פיננסיות	646,290	15,456	12,463	40,867	161,256	871,001	(159,733)	1,587,600
התחייבויות אחרות	1,610,935	24,098	584,077	212,088	229,483	1,118,894	(1,043,237)	2,736,338
סך כל ההתחייבויות	105,177,402	2,188,712	4,977,152	252,955	390,739	1,989,895	(1,202,970)	113,773,885

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים

א. ההרכב:

	מוניטין	הפרשים מקוריים המיוחסים לשווי תיקי ביטוח	דמי ניהול עתידיים	מותג	תוכנות מחשב	קשרי לקוחות	אחר	סה"כ
	אלפי ש"ח							
עלות								
יתרה ליום 1 בינואר 2014	1,069,209	741,466	213,623	10,939	1,126,104	81,115	22,829	3,265,285
רכישות במסגרת צירוף עסקים	-	-	-	-	-	-	-	-
רכישות ופיתוח עצמי (1)	-	-	-	-	107,461	-	-	107,461
גריעות במשך השנה	-	-	-	-	(3,306)	-	-	(3,306)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	1,069,209	741,466	213,623	10,939	1,230,259	81,115	22,829	3,369,440
רכישות במסגרת צירוף עסקים	-	-	-	-	-	-	-	-
רכישות ופיתוח עצמי (1)	-	-	-	-	114,302	-	-	114,302
גריעות במשך השנה	-	-	-	-	(20,534)	-	-	(20,534)
יציאה מאיחוד	-	-	-	-	(1,894)	-	-	(1,894)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	1,069,209	741,466	213,623	10,939	1,322,133	81,115	22,829	3,461,314
הפחתה שנצברה והפסדים מירידות ערך שנצברו								
יתרה ליום 1 בינואר 2014	110,217	706,387	155,202	7,647	821,260	3,687	7,300	1,811,700
הפחתה שהוכרה במהלך השנה	-	8,900	9,388	1,008	137,341	14,379	5,657	176,673
ירידת ערך	22,897	-	-	732	849	-	-	24,478
גריעות במשך השנה	-	-	-	-	(3,306)	-	-	(3,306)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	133,114	715,287	164,590	9,387	956,144	18,066	12,957	2,009,545
הפחתה שהוכרה במהלך השנה	-	7,702	7,788	504	129,962	12,904	4,978	163,838
ירידת ערך	38,927	-	-	-	-	-	-	38,927
גריעות במשך השנה	-	-	-	-	(20,534)	-	-	(20,534)
יציאה מאיחוד	-	-	-	-	(1,765)	-	-	(1,765)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	172,041	722,989	172,378	9,891	1,063,807	30,970	17,935	2,190,011
ערך בספרים נטו								
ביום 31 בדצמבר 2015	897,168	18,477	41,245	1,048	258,326	50,145	4,894	1,271,303
ביום 31 בדצמבר 2014	936,095	26,179	49,033	1,552	274,115	63,049	9,872	1,359,895

(1) בגין תוכנות מחשב נכללו סכומים בגין פיתוח עצמי בשנים 2015 ו-2014 בסך של כ- 83 מיליון ש"ח ובסך של 68 מיליון ש"ח, בהתאמה.

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין ליום 31 בדצמבר 2015 הוקצה המוניטין ליחידות מניבות המזומנים הבאות: פנסיה, גמל, ביטוח כללי שירותים פיננסים ואחרות (סוכנויות ביטוח ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי הפעילות).

להלן הערך בספרים של המוניטין שהוקצה ליחידות מניבות המזומנים הבאות:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
פנסיה	190,866	190,866
גמל	112,671	125,758
שירותים פיננסים	349,856	375,696
ביטוח כללי	168,470	168,470
אחרות	75,305	75,305
	897,168	936,095

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין נבחן הסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה יחשבו כבלתי פגומים בערכם.

הסכום בר ההשבה של יחידת הפנסיה נקבע על בסיס תחזית הכנסות בניכוי הוצאות צפויות מהעסק הקיים (שווי שימוש). התזרימים הוונו לפי עקום תשואת ריבית ריאלית חסרת סיכון. הסכום בר ההשבה עולה משמעותית על הערך בספרים של היחידה.

הסכום בר ההשבה של יחידת הגמל התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.
ליום 31 בדצמבר 2015, בעיקר עקב ירידה בשיעורי דמי הניהול ובהיקף הנכסים המנוהלים, נמצא כי הערך בספרים של יחידת הגמל היה גבוה מהסכום בר ההשבה שלה שהינו 196,057 אלפי ש"ח, ולכן הוכר הפסד מירידת ערך בסך 13,087 אלפי ש"ח (בשנת 2014 - 14,191 אלפי ש"ח). ההפסד מירידת הערך כאמור יוחס למוניטין.

הסכום בר ההשבה של יחידת השירותים הפיננסים התבסס על השווי ההוגן שלה בניכוי עלויות מימוש ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.
בשנת 2015 יחידת השירותים הפיננסים כוללת קרנות נאמנות, בשנת 2014 יחידה זו כללה בנוסף קרן גידור. במהלך שנת 2015, בעקבות התנודתיות בשוק ההון והיקפי הפידיונות הגדולים בענף קרנות הנאמנות בתקופת הדיווח, נמצא כי הערך בספרים של יחידת קרנות הנאמנות היה גבוה מהסכום בר ההשבה שלה, שהינו נכון ליום 31 בדצמבר 2015 348,551 אלפי ש"ח, ולכן הוכר הפסד מירידת ערך בסך 25,840 אלפי ש"ח. ההפסד מירידת הערך כאמור יוחס למוניטין. בשנת 2014 הוכר הפסד מירידת ערך בסכום של 6,786 אלפי ש"ח בגין יתרת המוניטין של קרן הגידור.
מדידות השווי ההוגן מסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה ראה באור 2.יא.7 בדבר קביעת השווי ההוגן.

הסכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של ענפי הביטוח הכללי. הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

היחידות האחרות מיוחסות לפעילות סוכנויות הביטוח בקבוצה ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי פעילות.
הסכום בר ההשבה של כל אחת מהיחידות האחרות התבסס על שווי השימוש שלהן ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים בכל יחידה.
הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של כל אחת מהיחידות האחרות. בשנת 2014 הוכר הפסד מירידת ערך בסכום שאינו מהותי.

ירידות הערך נכללות בסעיף הוצאות אחרות.

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר (המשך)

הנחות המפתח ששימשו בחישוב הסכום בר ההשבה

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת הגמל מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ- 14.8% ולאחר מס כ- 10% (בשנת 2014 שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ- 15.5% ולאחר מס כ- 10.2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.
שיעור צמיחה נומינלי לטווח ארוך - 3% (בשנת 2014 שיעור צמיחה ריאלי לטווח ארוך - 1.75%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.
תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים.

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת קרנות הנאמנות מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ- 15.6% ולאחר מס כ- 10.8% (בשנת 2014 שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ- 16% ולאחר מס כ- 11%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.
שיעור צמיחה ריאלי לטווח הארוך 2% (בשנת 2014 שיעור צמיחה ריאלי לטווח ארוך 2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.
שיעור דמי ניהול ממוצעים בקרנות הנאמנות בטווח הארוך כ- 0.56% (בשנת 2014 כ- 0.56%).
תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים.

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי, מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ- 15% ולאחר מס כ- 9.6% (בשנת 2014 שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ- 12.6% ולאחר מס כ- 8%), תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים, יחס נזק כולל בענפי הביטוח הכללי השונים של 80%-118% (בשנת 2014 92%-100%), שיעור צמיחת פרמיות בטווח הארוך בביטוח רכב חובה 1.5% ושיעור צמיחת פרמיות בטווח הארוך ביתר הענפים של כ- 3.3% (בשנת 2014 1.5% בביטוח רכב חובה ו - 3.3% ביתר הענפים).

החישוב של הסכום בר ההשבה של סוכנויות הביטוח מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
ממוצע שיעור הריבית להיוון לפני מס כ- 16% ולאחר מס כ- 12% (בשנת 2014 כ- 16% לפני מס וכ- 12% לאחר מס), ושיעור הצמיחה לטווח ארוך כ- 1.5%-2.5% (בשנת 2014 1.5%-2.5%).
שיעורים אלה נקבעו על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

באור 5:- הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:		
ביטוח חיים	1,012,228	1,047,849
פנסיה וגמל	228,953	198,563
	1,241,181	1,246,412
ביטוח בריאות	405,742	351,170
ביטוח כללי	186,499	171,734
	1,833,422	1,769,316

באור 5:- הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ובביטוח בריאות

	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			בריאות	סה"כ
	ביטוח חיים	פנסיה וגמל	סה"כ		
	אלפי ש"ח				
יתרה ליום 1 בינואר 2014	1,099,828	165,261	1,265,089	303,759	1,568,848
תוספות:					
עמלות רכישה	75,311	55,880	131,191	108,791	239,982
הוצאות רכישה אחרות	81,136	7,686	88,822	34,111	122,933
סך הכל תוספות	156,447	63,566	220,013	142,902	362,915
הפחתה שוטפת	133,346	14,302	147,648	65,729	213,377
הפחתה בגין ביטולים	75,080	15,962	91,042	29,762	120,804
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	1,047,849	198,563	1,246,412	351,170	1,597,582
תוספות:					
עמלות רכישה	94,117	56,138	150,255	121,373	271,628
הוצאות רכישה אחרות	85,164	10,882	96,046	40,110	136,156
סך הכל תוספות	179,281	67,020	246,301	161,483	407,784
הפחתה שוטפת	129,594	18,320	147,914	77,984	225,898
הפחתה בגין ביטולים	85,308	18,310	103,618	28,927	132,545
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	1,012,228	228,953	1,241,181	405,742	1,646,923

באור 6:- רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2015	קרקע ובנייני משרדים	מחשבים ותוכנה	כלי רכב	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ
	אלפי ש"ח					
עלות						
עלות ליום 1 בינואר 2015	752,367	232,129	1,866	206,523	28,934	1,221,819
תוספות במשך השנה	34,121	20,364	145	11,024	1,079	66,733
גריעות במשך השנה	(780)	(6,104)	(1,142)	(7,800)	(4,098)	(19,924)
העברה מנדל"ן להשקעה	13,748	-	-	-	-	13,748
יציאה מאיחוד	-	(6,381)	(21)	(1,224)	(463)	(8,089)
עלות ליום 31 בדצמבר 2015	799,456	240,008	848	208,523	25,452	1,274,287
פחת שנצבר						
פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2015	164,617	184,803	923	132,501	21,519	504,363
תוספות במשך השנה	28,656	27,692	143	12,593	2,572	71,656
גריעות במשך השנה	(768)	(6,056)	(588)	(7,541)	(2,943)	(17,896)
יציאה מאיחוד	-	(5,898)	(13)	(822)	(338)	(7,071)
פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2015	192,505	200,541	465	136,731	20,810	551,052
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2015	606,951	39,467	383	71,792	4,642	723,235
שיעורי הפחת השנתיים	4%	17%-33%	15%	6%-15%	10%-17%	

באור 6:- רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2014	קרקע ובנייני משרדים	מחשבים ותוכנה	כלי רכב	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ
	אלפי ש"ח					
עלות						
עלות ליום 1 בינואר 2014	745,281	244,795	4,502	201,207	29,468	1,225,253
תוספות במשך השנה	7,086	13,081	400	6,965	507	28,039
גריעות במשך השנה	-	(25,747)	(3,036)	(1,649)	(1,041)	(31,473)
עלות ליום 31 בדצמבר 2014	752,367	232,129	1,866	206,523	28,934	1,221,819
פחת שנצבר						
פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2014	138,932	180,913	2,101	123,269	21,173	466,388
תוספות במשך השנה	25,685	29,627	384	10,808	1,387	67,891
גריעות במשך השנה	-	(25,737)	(1,562)	(1,576)	(1,041)	(29,916)
פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2014	164,617	184,803	923	132,501	21,519	504,363
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014	587,750	47,326	943	74,022	7,415	717,456
שיעורי הפחת השנתיים	4%	17%-33%	15%	6%-15%	10%-17%	

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כרכוש קבוע

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
בבעלות	561,733	546,478
בחכירה מהוונת *)	45,218	41,272
	606,951	587,750

*) נכסים בחכירה מהוונת בסך של 34,004 אלפי ש"ח (בשנת 2014 - 36,362 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם הינה עד 16 שנה.

נכסים בחכירה מהוונת בסך של 11,214 אלפי ש"ח (בשנת 2014 - 4,910 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם עולה על 45 שנה.

ג. מידע נוסף:

בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2015 הינה בסך של כ- 163 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014 - כ- 154 מיליון ש"ח).

בשנת 2015 גרעה החברה רכוש קבוע שהופחת במלואו ואינו משמש את החברה, אשר עלותו המקורית הינה כ- 17 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014 - כ- 25 מיליון ש"ח).

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות

א. פרטים בדבר חברות בנות

להלן רשימה של החברות הבנות העיקריות של הקבוצה:

	מיקום עיקרי של פעילות החברה	זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2015	2014
		%	
מגדל חברה לביטוח בע"מ	ישראל	100	100
מגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	ישראל	100	100
יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	ישראל	100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	ישראל	100	100
מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ	ישראל	100	100
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ	ישראל	100	100
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	ישראל	100	100
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	ישראל	73.28	73.28
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ	ישראל	100	100
אינפומד אתרי רפואה בע"מ	ישראל	81.9	71
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ	ישראל	81.9	71
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	ישראל	100	100
מגדל שירותי ניהול בע"מ	ישראל	100	100

ב. פרטים בדבר חברות כלולות

1. הרכב החברות הכלולות

	ליום 31 בדצמבר 2015				
	מיקום הפעילות העיקרי	זכויות החברה בהון ובהצבעה	הלוואות ושטרי הון שהעמידה החברה לחברות כלולות (3)	היקף ההשקעה בחברות כלולות	סך הכל
		%	אלפי ש"ח		
קניון רמת אביב בע"מ	ישראל	26.60	- (2)	240,167	240,167
אמות השקעות בע"מ (4)	ישראל	13.31 (1)	-	428,314	428,314
			-	668,481	668,481
חברות כלולות אחרות			9,851	21,882	31,733
סך הכל חברות כלולות			9,851	690,363	700,214

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ב. פרטים בדבר חברות כלולות (המשך)

1. הרכב החברות הכלולות (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2014				
	מיקום הפעילות העיקרי	זכויות החברה בהון ובהצבעה	הלוואות ושטרי הון שהעמידה החברה לחברות כלולות (3)	היקף ההשקעה בחברות כלולות	סך הכל
		%	אלפי ש"ח		
קניון רמת אביב בע"מ	ישראל	26.60	13,547 (2)	212,179	225,726
אמות השקעות בע"מ	ישראל	13.34 (1)	-	397,589	397,589
			13,547	609,768	623,315
חברות כלולות אחרות			6,451	14,700	21,151
סך הכל חברות כלולות			19,998	624,468	644,466

(1) למגדל ביטוח זכות למינוי שני דירקטורים באמות. לפיכך, שיעור ההצבעה הפוטנציאלי בדירקטוריון אמות, הכולל את הזכות כאמור, הינו 20%.
השווי ההוגן של מניות אלה בבורסה לניירות ערך בת"א ליום 31 בדצמבר 2015 הינו כ- 457 מיליון ש"ח (בשנת 2014 כ- 425 מיליון ש"ח).

(2) ביוני 2009 הונפקו שטרי הון בסך של כ- 76 מיליון ש"ח, לתקופה שלא תפחת מ-5 שנים, ללא ריבית וללא הצמדה. במהלך שנת 2014 נפרעו שטרי הון בסך של כ- 61 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2015 נפרעו יתר שטרי ההון בסך של כ- 15 מיליון ש"ח. שטרי ההון הוצגו בדוחות הכספיים בערכם הנוכחי.

(3) לפרטים בדבר הלוואות שניתנו לחברות כלולות, שטרי הון שהונפקו על ידי חברות כלולות והלוואות שהתקבלו מחברות כלולות, ראה באור 38.ח בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

(4) לפרטים בדבר התקשרות למכירת חלק מההשקעה ואובדן השפעה מהותית לאחר תקופת הדיווח, ראה באור 40.א בדבר אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח.

2. הרכב ההשקעה בחברות כלולות

	31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
עלות המניות	434,421	423,781
חלק החברה ברווחים ובקרנות הון שנצברו ממועד הרכישה, בניכוי דיבידנדים	255,942	200,687
השקעות אחרות - שטרי הון והלוואות	9,851	19,998
	700,214	644,466
מוניטין הכלול בהשקעה	12,382	12,382

3. חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות

הנתונים המוצגים הינם בהתאם לשיעורי ההחזקה בחברות הכלולות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
חלק הקבוצה ברווח הנקי *)	91,598	80,112	70,774
חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר	(2,599)	(282)	2,402

*) כולל הפחתת הפרשים מקוריים

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. חברות בנות של החברה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח.

בהתאם למדיניות כאמור הוחלט בדירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "מגדל ביטוח"), בין היתר, כי היא תשאף לשמור על הון קיים על פי דרישות ההון שלא יפחת מ-110% מההון הנדרש על פי תקנות דרישות ההון.

מובהר כי אין מדובר בקביעת הון מחייב ואין כל וודאות כי מגדל ביטוח תעמוד ביעד זה בכל נקודת זמן.

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מגדל ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן - "תקנות ההון") והנחיות המפקח.

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
הסכום הנדרש על פי תקנות ההון והנחיות המפקח (א)	4,317,670	4,145,381
הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון		
הון ראשוני בסיסי	4,679,651	4,720,001
הון משני מורכב (ב)	2,013,033	844,247
הון שלישוני מורכב (ב)	702,615	-
סך הכל הון משני ושלישוני מורכב	2,715,648	844,247
סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון	7,395,299	5,564,248
עודף ליום הדוח	3,077,629	1,418,867
דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדיווח	-	(204,006)
עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך הדיווח (ראה סעיף 10 להלן)	3,077,629	1,214,861
סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים מרותקים (ראה סעיף 4 להלן)	245,924	120,390
סכום ההפחתה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל המהווה עודף מרותק (ראה סעיף 3 להלן)	63,929	63,929
עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך המאזן לאחר ניכוי עודפים מרותקים	2,767,776	1,030,542
(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:		
פעילות בביטוח כללי/הון ראשוני נדרש	402,356	386,018
פעילות בביטוח סיעודי	34,370	30,849
סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים	446,478	425,604
הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז	1,480,531	1,458,193
דרישות בגין תכניות מבטיחות תשואה	12,724	10,772
נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון	10,037	8,531
השקעה בחברות ביטוח וחברות מנהלות מאוחדות	319,864	311,932
הפחתה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל (ראה סעיף 3 להלן)	(63,929)	(63,929)
נכסי השקעה ונכסים אחרים	972,349	913,277
סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי	416,883	380,758
סיכונים תפעוליים	284,277	281,803
ערבויות	1,730	1,573
הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח	4,317,670	4,145,381

(ב) לעניין אגרות חוב המשמשות כהון משני ושלישוני של מגדל ביטוח, ראה באור 24.ה.

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

3. בתקנות ההון נקבע, בין היתר, כי המפקח יהיה רשאי להתיר, בכפוף לתנאים עליהם יורה, הפחתה של דרישת ההון, בגובה של עד 35% מההפרש המקורי, בשל רכישת פעילות קופות גמל או חברה מנהלת של קופות גמל, במידה והונו העצמי של המבטח במועד הדוח הינו לפחות ההון העצמי המינימלי הנדרש ממנו בניכוי 35% מההפרש המקורי בשל רכישת פעילות קופות גמל או חברה מנהלת של קופות גמל.

ביום 7 בנובמבר 2011 אישר המפקח למגדל ביטוח הפחתה של ההון המזערי הנדרש ממנה בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל כהגדרתן בתקנה 5 לתקנות ההון, שבשליטתה, בשיעור של 35% מיתרת ההפרש המקורי כאמור, החל מהדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2011. השינוי האמור הביא להפחתה בהון המזערי הנדרש בסך של כ- 64 מיליון ש"ח.

אישור זה יבוטל עם כניסתן לתוקף של דרישות הון לפי הנדבך הראשון בדירקטיבה Solvency II שיחליפו את תקנות ההון, ואין בו כדי להעיד על מדיניות הפיקוח ליישום הדרישות כאמור, ראה סעיף 6 להלן.

4. סכום ההשקעות שיש להעמידן כנגד עודפי הון כולל, בין היתר, 50% מהוצאות רכישה נדחות במקפת ויוזמה והלוואות לחברות בנות בסך של כ- 100 מיליון ש"ח אשר החל מיום 1 בינואר 2015 הן עומדות כנגד עודף ההון המוכר של המבטח.

5. דרישות ההון מחברות מנהלות כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. נכון למועד דוח זה חברות אלו עומדות בדרישות תקנות ההון.

6. בחודש נובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הביטוח מכתב למנהלי חברות הביטוח ("המכתב") בעניין מתווה ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II. במכתב מציין הפיקוח כי הפרלמנט האירופי החליט כי יישום הדירקטיבה באירופה יהיה בתחילת שנת 2016 ונקבעו לוחות זמנים ליישום ההנחיות הסופיות.
חברות הביטוח בישראל תידרשנה לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים השנתיים של 2016. שינוי דרישות ההון כפוף, בין היתר, לשינוי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.
כמו כן, טרם כניסת המשטר החדש לתוקף בישראל, במהלך שנת 2016 בכוונת הפיקוח להחיל דיווח רבעוני לממונה על אינדיקציות ליחס כושר הפירעון החדש וזאת במקביל לדיווח דרישות ההון על פי התקנות הקיימות. שלב זה נועד להבטיח את ההערכות הארגונית והמיכונית של חברות הביטוח ליישום המשטר החדש. בחודש פברואר 2016 פרסם הפיקוח נייר התיעצות עם חברות הביטוח בנושא זה.
בנוסף, על פי המכתב כאמור, בדעת הפיקוח לפרסם בעתיד הנחיות לעניין ניהול הון וקביעת יעד הון פנימי, לעניין סקר פערים שעל החברות יהיה לבצע ביחס למערך ניהול הסיכונים, הבקרות והממשל התאגידי ונייר התייעצות לקידום תהליך להערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון (ORSA). כחלק מההיערכות ליישום המודל, מבוצעים עפ"י הנחיית הפיקוח, מספר תרגילים (IQIS - סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח בהינתן תמהיל העסקים והמאזן הקיימים שלו) שמטרתם לכייל את המודל.

בחודש אפריל 2015, בהמשך למכתב מחודש נובמבר 2014, פרסם הפיקוח על הביטוח מכתב לביצוע IQIS לשנת 2014 (להלן IQIS4) המבוסס על תקנות סופיות ועל הנחיות טכניות ליישום שפרסמה הנציבות האירופית. במכתב זה הפיקוח מציין כי: "התרגיל, שיבוצע על דוחות 2014, משקף את ההנחיות האירופאיות. למען הסר ספק ולמניעת חוסר ודאות בתהליך ההיערכות נבקש להדגיש כי התרגיל מבטא את החלטת הפיקוח בנוגע להתאמות הנדרשות לשוק הישראלי, והן יובאו לידי ביטוי בהנחיות החדשות. לקראת תרגיל IQIS5 נוסיף ונעקוב אחר התפתחויות בהנחיות האירופאיות, ככל שיהיו, ונדון בהתאמות שידרשו לישראל".

בחודש יולי 2015 פרסם הפיקוח על הביטוח מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר הוראות מעבר ליישום Solvency II, המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

- מבטח שאינו עומד בדרישות ההון בשנה הראשונה ליישום הדירקטיבה יידרש לנקוט באמצעים הנדרשים על מנת לכסות את החוסר בהון או להקטין את פרופיל הסיכון על מנת להבטיח עמידה בדרישות ההון עד ליום 31 בדצמבר 2018.
- דרישת הון מוקטנת על סוגים מסויימים של השקעות המוחזקות ע"י החברה ביום 31 בדצמבר 2016. דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

בחודש מרס 2016 פרסם הפיקוח להערות החברות טיוטת הנחיה לביצוע IQIS5 בגין נתונים לסוף שנת 2015 הכוללת בין היתר, שינויים בהתאמות הנדרשות לשוק הישראלי.

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

על פי תרגיל IQIS4 שביצעה מגדל ביטוח, המבוסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר 2014, היעדר היערכות מתאימה עלול להביא לחוסר בהון בהיקף של כ-4.5 מיליארד ש"ח. עם זאת, החוסר בהון ליום 31 בדצמבר 2014 בהתחשב בגיוסי הון משני ושלישוני שבוצעו בשנת 2015 בסך כולל של כ- 2 מיליארד ש"ח כמפורט בבאור 24.ה, הינו כ-2.5 מיליארד ש"ח.

הסכום לעיל אינו כולל השפעת פעולות החברה (לרבות הפעילות השוטפת לשנת 2015) ותוצאותיהן על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר 2015. הערכה זו מהווה אינדיקציה הנובעת בעיקר מגידול של דרישות ההון ביחס לדרישות ההון הקיימות בגין סיכונים פיננסיים (הן בתיק הנוסטרו והן בתיק המשתתף) וביטוחיים (בין היתר אריכות חיים, ביטולים ותחלואה). אינדיקציה זו הינה בהתחשב בהוראות המעבר של הפיקוח לעניין סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות על ידי מגדל ביטוח אשר דרישת ההון הנוספת בגינן היא בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח נוספים.

מגדל ביטוח פועלת לעמידה ביעדי ההון על פי משטר ההון החדש על ידי הרחבת בסיס ההון שלה. כמו כן קיימות למגדל ביטוח אפשרויות להקטנת דרישות ההון באמצעים שונים כגון התאמת תמהיל ההשקעות וביצוע פעולות גידור בתיק הנוסטרו, רכישת ביטוחי משנה ועוד. השימוש באמצעים כאמור, עלול להשפיע באופן מהותי על הרווחיות העתידית של מגדל ביטוח, והוא ייבחן בהתחשב במחירים החלופיים שישררו באותה עת, בתועלת הכלכלית שלהם אל מול החלופות הקיימות ובמידת הצורך.

יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, התרגיל מבוצע כחלק מההיערכות ליישום המודל ככל שיחול במתכונתו הנוכחית, הבנת ההוראות החדשות והשלמת ההערכות האירגונית והמיכונית.
כאמור על פי הנחיית הפיקוח, מבוצעים מספר תרגילים המהווים סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח שמטרתם לכייל את המודל ולהתאימו. אי לכך, ייתכן שהתוצאות בפועל יהיו שונות מתוצאות התרגילים. יחד עם זאת, וכמפורט לעיל, מגדל ביטוח נערכת לעמידה במשטר ההון החדש בהתאם לאינדיקציות המתקבלות מתוצאות התרגילים.

7. בשנת 2015 הנפיקה מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ("מגדל גיוס הון"), חברת בת ייעודית של מגדל ביטוח, אגרות חוב סדרה ג' וסדרה ד' בסך כולל של כ- 1.9 מיליארד ש"ח המהוות הון משני (סדרה ג') והון שלישוני (סדרה ד') לעניין תקנות ההון. לפרטים נוספים ראה באור 24.ה.

8. בחודש דצמבר 2011 פרסם המפקח מכתב בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברות ביטוח (להלן - "המכתב"). המכתב מהווה עדכון להבהרה מחודש מרס 2010 וקובע כי המפקח לא יאשר חלוקת דיבידנד אלא אם, לאחר ביצוע החלוקה, למבטח יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש בשיעור של 105% לפחות ובהגשת כל אלה: תחזית רווח שנתית של המבטח לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת ומאושרת בידי דירקטוריון חברת הביטוח ודירקטוריון חברת ההחזקות המחזיקה בחברת הביטוח; תכנית פעולה להשלמת הון שאושרה בידי דירקטוריון חברת הביטוח ופרוטוקול הדיון בדירקטוריון חברת הביטוח בו אושרה חלוקת הדיבידנד. כמו כן, נקבע כי הודעה על חלוקת דיבידנד תחשב כאילו קיבלה את אישור המפקח, אם לאחר ביצוע החלוקה למבטח יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש בשיעור העולה על 115% וכל המסמכים המפורטים במכתב נמסרו למפקח לא יאוחר מ-10 ימי עסקים לאחר מועד החלוקה.

בחודש מאי 2015 שלח אגף שוק ההון מכתב למגדל ביטוח לפיו, על אף המכתב מחודש דצמבר 2011 כאמור, מגדל ביטוח תודיע מראש לממונה, לפחות 15 ימי עסקים טרם ביצוע חלוקה, בצירוף מסמך המפרט את הלימות החלוקה לתכנית ניהול ההון, בצירוף הפריטים הנדרשים במכתב, כאמור, אף אם לאחר ביצוע החלוקה, למגדל ביטוח יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש, על פי הכללים הקיימים כיום, בשיעור העולה על 115%. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.ב)4) להלן.

9. אחת מחברות הבת של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, שהינה חברה בבעלות מלאה של החברה, היתה עד ליום 28 באוקטובר 2015 חבר בורסה, ובהתאם לכך נדרשה לעמוד בדרישות ההון העצמי, הנזילות והכללים למתן אשראי ללקוחות על ידי חברי בורסה שאינם בנקים.

לעניין השלמת המיזוג של חברת הבת של מגדל שוקי הון, וכפועל יוצא מכך ביטול חברותה בבורסה לניירות ערך בתל אביב ממועד השלמת המיזוג, ראה באור 39. 2.ה.3).

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

10. דיבידנד

א) החברה

1) ביום 19 באפריל 2015 אישרה האסיפה הכללית של החברה חלוקת דיבידנד בסך של כ- 200 מיליון ש"ח המהווה כ-0.19 ש"ח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.נ.
הדיבידנד שולם ביום 20 באפריל 2015.

2) ביום 27 באוקטובר 2015 החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 200 מיליון ש"ח בכפוף לאישור האסיפה הכללית.
האסיפה הכללית שזומנה לאישור חלוקת הדיבידנד האמור נדחתה למועד לא ידוע.
לפרטים נוספים ראה סעיף ב).4) להלן.

ב) מגדל ביטוח

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 הוכרזו הדיבידנדים הבאים על ידי מגדל ביטוח:

1) ביום 18 בינואר 2015 חילקה מגדל ביטוח דיבידנד בעין בסך של כ-4 מיליון ש"ח המהווה כ-0.02 ש"ח למניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ וכ-0.002 ש"ח למניה רגילה בת 0.1 ש"ח ע.נ.

2) ביום 24 במרס 2015 אושרה בדירקטוריון מגדל ביטוח חלוקת דיבידנד בסך של כ-200 מיליון ש"ח המהווה כ-1.07 ש"ח למניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ וכ-0.11 למניה רגילה בת 0.1 ש"ח ע.נ.
הדיבידנד שולם ביום 20 באפריל 2015.

3) ביום 26 במאי 2015 אושרה בדירקטוריון מגדל ביטוח חלוקת דיבידנד בסך של כ-6.2 מיליון ש"ח המהווה כ-0.03 ש"ח למניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ וכ-0.003 למניה רגילה בת 0.1 ש"ח ע.נ.
הדיבידנד שולם ביום 18 ביוני 2015.

4) ביום 27 באוקטובר 2015 הכריז דירקטוריון מגדל ביטוח על חלוקת דיבידנד בסך של 185 מיליון ש"ח.

ביום 1 בנובמבר 2015 התקבל במגדל ביטוח מכתב המפקחת ובו צויין, בין היתר, כי חלוקת הדיבידנד, בעת הזאת, בהמשך לתרגיל IQIS4 שהוגש באוגוסט השנה ולנוכח חוסר משמעותי בהון בהיקף של מספר מיליארדי ש"ח, יש בה כדי לפגוע בניהול התקין של עסקי מגדל ביטוח ובהיערכותה ליישום משטר כושר פרעון חדש. לאור זאת נתבקשה מגדל ביטוח לכנס את הדירקטוריון ולבטל את חלוקת הדיבידנד האמורה.

בהמשך למכתב המפקחת, דירקטוריון מגדל ביטוח חזר ובחן את החלטתו מיום 27 באוקטובר 2015 ולא מצא כי נפל פגם בהחלטה זו. מכלול השיקולים לרבות כל ההיבטים הרלבנטיים לצורך חלוקת הדיבידנד והיבטי משטר כושר הפירעון בהתאם לסולבנסי 2, נלקחו בחשבון בעת קבלת ההחלטה.
דירקטוריון מגדל ביטוח סבור כי מגדל ביטוח נערכה ונערכת באופן ראוי ומספק לקראת משטר כושר הפרעון של סולבנסי 2.

ביום 18 בנובמבר 2015 הוחלט על השהיית החלוקה עד למועד חדש עליו יימסר.

באור 8:- נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

	מושכר למסחר		מושכר למשרדים ואחר		סה"כ	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח					
יתרה ליום 1 בינואר	1,344,544	1,318,235	3,553,513	3,379,649	4,898,057	4,697,884
תוספות במשך השנה						
רכישות	22,807	32,927	282,471	89,101	305,278	122,028
עליות והוצאות שהוונו	235	240	20,311	2,620	20,546	2,860
סך הכל תוספות	23,042	33,167	302,782	91,721	325,824	124,888
גריעות במהלך השנה						
מימושים	-	-	-	-	-	-
סך הכל גריעות	-	-	-	-	-	-
שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)	33,887	(6,858)	70,685	82,143	104,572	75,285
יתרה ליום 31 בדצמבר	1,401,473	1,344,544	3,926,980	3,553,513	5,328,453	4,898,057

נדל"ן להשקעה - אחר

	מושכר למסחר		מושכר למשרדים ואחר		סה"כ	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח					
יתרה ליום 1 בינואר	145,590	142,608	485,300	467,596	630,890	610,204
תוספות במשך השנה						
רכישות	2,558	2,666	46,401	5,765	48,959	8,431
עליות והוצאות שהוונו	108	11	3,208	859	3,316	870
סך הכל תוספות	2,666	2,677	49,609	6,624	52,275	9,301
גריעות במהלך השנה						
מימושים	-	-	-	(2,414)	-	(2,414)
העברה לרכוש קבוע	-	-	(13,748)	-	(13,748)	-
סך הכל גריעות	-	-	(13,748)	(2,414)	(13,748)	(2,414)
שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)	1,046	305	47,852	13,389	48,898	13,694
שינויים בשווי הוגן (שמומשו)	-	-	-	105	-	105
יתרה ליום 31 בדצמבר	149,302	145,590	569,013	485,300	718,315	630,890

ב. נכסי הנדל"ן להשקעה נמדדים בשווי הוגן ומסווגים לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

באור 8: - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

סוג הנכס	טכניקות הערכה לקביעת השווי ההוגן	הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה	יחסי הגומלין בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ומדידת השווי ההוגן
נכסים להשכרה למטרת מסחר/משרדים	השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן ה- NOI הנובע מהנכס. הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהוונים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה או לחילופין קביעת שיעור היוון המשקף את הסיכון הספציפי. הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי טיב השוכרים ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים. לעיתים, השווי ההוגן נקבע בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה של הנדל"ן שבבעלות הקבוצה במידה שקיימות עסקאות כאלו, ולעיתים מתבצע שילוב בין השוואת עסקאות של נכסים דומים לטכניקת היוון הכנסות.	• שווי שוק של תשלומי שכירות. • שיעור היוון של תזרימי המזומנים (6% עד 15%, ממוצע משוקלל 7.33%).	אומדן השווי ההוגן יגדל אם: • שווי השוק של תשלומי השכירות יגדל. • שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן.
נדל"ן להשקעה בהקמה	הערכת השווי מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר השלמת הקמתו, בניכוי רווח יזמי סביר ובניכוי אומדן עלות ההקמה, תוך התחשבות בשיעור היוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.	• שווי שוק של תשלומי שכירות. • עלויות בנייה בש"ח למטר רבוע (3,275 עד 6,800 בהתאם למיקום, ממוצע משוקלל 5,200). • שולי רווח יזמי (15% עד 20%). • שיעור היוון של תזרימי המזומנים (7.75% עד 8.25%, ממוצע משוקלל 7.83%).	אומדן השווי ההוגן יגדל אם: • שווי השוק של תשלומי השכירות יגדל. • עלויות הבנייה למטר רבוע יקטנו. • שולי הרווח על פעילות הבנייה ופיתוח יקטנו. • שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן.

באור 8: - נדל"ן להשקעה (המשך)

ד. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. יחד עם זאת, יצוין כי שינוי בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה עבור חלק מחוזי הביטוח (חוזים תלויי תשואה) אינו משפיע במלואו על הרווח וההפסד של הקבוצה מכיוון שלגביהם עיקר השינוי בשווי נזקף לזכויות עמיתים.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים:

באלפי ש"ח	גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר		גידול (קיטון) ברווח והפסד לפני מס	
	2015	2014	2015	2014
עליה של 0.5%	(389,267)	(270,312)	(73,652)	(70,608)
ירידה של 0.5%	286,182	299,250	84,108	75,189

ה. תהליכי הערכה המיושמים בחברה

השווי של נדל"ן להשקעה נקבע על בסיס הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריך חיצוני בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים מתאימים ובעל ניסיון עדכני לגבי מיקום וסוג הנכס המוערך. הערכות השווי נבחנות על ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

ו. לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה, ראה באור 2.39.ג.

ז. לפרטים בדבר הסדרי חכירה תפעולית בהם הקבוצה משמשת כמחכיר והמסווגים כנדל"ן להשקעה, ראה באור 2.39.ח.2) בדבר חכירות.

ח. הכנסות שכירות והוצאות תפעוליות שהוכרו בדוח רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הכנסות שכירות מנדל"ן להשקעה	416,803	370,082	348,794
הוצאות תפעוליות ישירות *)	(48,326)	(39,520)	(36,505)
	368,477	330,562	312,289

*) מתוך זה סך של 368 אלפי ש"ח, 286 אלפי ש"ח ו - 72 אלפי ש"ח בשנים 2015, 2014 ו- 2013 בהתאמה, בגין הוצאות תפעוליות ישירות הנובעות מנדל"ן להשקעה אשר לא הפיק הכנסות שכירות במהלך התקופה.

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
בבעלות (א)	3,253,563	3,023,194
בחכירה מהוונת (ב)	2,793,205	2,505,753
	6,046,768	5,528,947

(א) נכסים בבעלות בסך כולל של 1,522,945 אלפי ש"ח טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל אי סיום הליכי הסדר ורישום הזכויות בבתים משותפים או בעיות טכניות, אולם קיימת לגביהם הערת אזהרה בטאבו לטובת החברה.

(ב)

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
יתרת תקופת חכירה עד 15 שנה	191,120	179,830
יתרת תקופת חכירה של 15-50 שנה	1,070,309	848,800
יתרת תקופת חכירה מעל 50 שנה	1,531,776	1,477,123
סה"כ בחכירה	2,793,205	2,505,753

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

א. ההרכב

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מוסדות ורשויות ממשלתיות	7,390	8,534
הכנסות לקבל	51,697	41,604
הוצאות מראש	20,903	14,218
עובדים	28,328	28,995
מקדמות לספקים	17,532	12,009
חייבים בגין מסלקת הבורסה וניירות ערך	150,494	707,395
מקדמות על חשבון עמלות לסוכני ביטוח	7,061	9,960
חברות ביטוח ותווכני ביטוח	66,267	42,121
אחרים	132,000	123,767
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים	(252)	(95)
סך הכל חייבים ויתרות חובה	481,420	988,508

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

ב. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים

	2015	2014
	אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר	(95)	(115)
שינוי בהפרשה בתקופה	(157)	20
יתרה ליום 31 בדצמבר	(252)	(95)

באור 10: - פרמיות לגבייה

א. ההרכב

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
פרמיות לגביה *)	576,389	587,320
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים	(6,966)	(7,985)
סך הכל פרמיות לגביה	569,423	579,335
*) כולל המחאות לגביה והוראות קבע	187,024	173,748

לעניין תנאי ההצמדה של הפרמיה לגביה ראה באור 37.ג.

באור 10: - פרמיות לגבייה (המשך)

ב. גיול

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
פרמיה לגביה שערכה לא נפגם:		
ללא פיגור:	343,636	333,465
בפיגור *):		
מתחת ל-90 ימים	83,264	99,721
בין 90 ל-180 ימים	33,996	37,259
מעל 180 ימים	106,136	105,960
סך הכל פרמיה לגביה שערכה לא נפגם	567,032	576,405
פרמיה לגביה שערכה נפגם	2,391	2,930
סך הכל פרמיה לגביה	569,423	579,335

*) כולל סכום של 190,514 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - 213,053 אלפי ש"ח) חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים. חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה.

ג. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגביה

	2015	2014
	אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר	(7,985)	(4,268)
שינוי בהפרשה בתקופה	1,019	(3,717)
יתרה ליום 31 בדצמבר	(6,966)	(7,985)

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
נדל"ן להשקעה	5,328,453	4,898,057
השקעות פיננסיות:		
נכסי חוב סחירים	27,477,247	23,462,098
נכסי חוב שאינם סחירים *)	8,395,427	7,675,768
מניות	16,024,532	14,807,965
השקעות פיננסיות אחרות	18,229,249	23,637,168
סך הכל השקעות פיננסיות	70,126,455	69,582,999
מזומנים ושווי מזומנים	7,801,126	3,289,969
אחר	387,660	937,039
סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	83,643,694	78,708,064

*) כולל נכסי חוב שאינם סחירים בסך של 908,891 אלפי ש"ח הנמדדים בעלות מופחתת ומסווגים לקבוצת "הלוואות וחייבים", (בשנת 2014 - 917,619 אלפי ש"ח) ששוויים ההוגן הינו 1,133,546 אלפי ש"ח (בשנת 2014 - 1,175,898 אלפי ש"ח).

לעניין החשיפה בגין נכסי פוליסות תלויות תשואה ראה באור 37.ב.1.

לעניין פרטים בדבר הצמדה על נכסי חוב ראה באור 37.ד.1.

לעניין ציטוטי המחיר ושיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 12.ו.

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

	ליום 31 בדצמבר 2015			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
השקעות פיננסיות:				
נכסי חוב סחירים	23,686,872	3,790,375	-	27,477,247
נכסי חוב שאינם סחירים	-	7,110,598	375,938	7,486,536
מניות	14,459,682	-	1,564,850	16,024,532
השקעות פיננסיות אחרות	15,351,297	97,146	2,780,806	18,229,249
סך הכל השקעות פיננסיות	53,497,851	10,998,119	4,721,594	69,217,564
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)	-	1,133,546	-	1,133,546

	ליום 31 בדצמבר 2014			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
השקעות פיננסיות:				
נכסי חוב סחירים *)	19,898,604	3,563,494	-	23,462,098
נכסי חוב שאינם סחירים	-	6,708,901	49,248	6,758,149
מניות	13,611,226	-	1,196,739	14,807,965
השקעות פיננסיות אחרות	19,573,221	389,931	3,674,016	23,637,168
סך הכל השקעות פיננסיות	53,083,051	10,662,326	4,920,003	68,665,380
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)	-	1,175,898	-	1,175,898

*) סווג מחדש

ג. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
	נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
	אלפי ש"ח				
יתרה ליום 1 בינואר 2015	-	49,248	1,196,739	3,674,016	4,920,003
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד	-	(40,015)	8,180	(119,255)	(151,090)
השקעות	-	199,899	515,597	639,018	1,354,514
מימושים	-	(1,032)	(155,666)	(1,412,973)	(1,569,671)
פדיונות	-	(6,139)	-	-	(6,139)
העברות אל רמה 3	-	190,836	-	-	190,836
העברות מתוך רמה 3	-	(16,859)	-	-	(16,859)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	-	375,938	1,564,850	2,780,806	4,721,594
סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2015	-	(40,895)	1,035	(134,681)	(174,541)

המעבר בין הרמות נובע משימוש בנתוני שוק נצפים ושאינם נצפים.

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
	נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
	אלפי ש"ח				
יתרה ליום 1 בינואר 2014	-	72,760	1,081,963	3,347,454	4,502,177
סך הרווחים שהוכרו					
ברווח והפסד	-	4,659	267,663	317,939	590,261
השקעות	-	29,944	158,767	775,811	964,522
מימושים	-	(52,090)	(180,001)	(767,188)	(999,279)
פדיונות	-	(6,025)	-	-	(6,025)
העברות אל רמה 3	-	-	-	-	-
העברות מתוך רמה 3	-	-	(131,653)	-	(131,653)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	-	49,248	1,196,739	3,674,016	4,920,003
סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2014	-	653	151,304	253,052	405,009

המעבר מתוך רמה 3 נובע מניירות ערך שהונפקו לראשונה.

באור 12: - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

	ליום 31 בדצמבר 2015			
	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ
	אלפי ש"ח			
נכסי חוב סחירים (א)	1,513	7,613,703	-	7,615,216
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)	790	-	22,036,410	22,037,200
מניות (ד)	130,718	1,050,225	-	1,180,943
אחרות (ה)	22,192	2,489,115	-	2,511,307
סך הכל	155,213	11,153,043	22,036,410	33,344,666

	ליום 31 בדצמבר 2014			
	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ
	אלפי ש"ח			
נכסי חוב סחירים (א)	3,900	6,136,342	-	6,140,242
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)	1,750	-	22,051,886	22,053,636
מניות (ד)	19,517	1,093,835	-	1,113,352
אחרות (ה)	33,212	2,351,991	-	2,385,203
סך הכל	58,379	9,582,168	22,051,886	31,692,433

באור 12: - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
אגרות חוב ממשלתיות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר	1,513	3,122
זמינות למכירה	4,723,666	3,751,890
סך הכל אגרות חוב ממשלתיות	4,725,179	3,755,012
נכסי חוב אחרים		
שאינם ניתנים להמרה		
מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקים למסחר	-	778
זמינות למכירה	2,890,037	2,384,452
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	2,890,037	2,385,230
סך הכל נכסי חוב סחירים	7,615,216	6,140,242
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	2,415	1,802

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב

	ליום 31 בדצמבר			
	ערך בספרים		שווי הוגן	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח			
אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות *)	19,780,084	19,481,929	25,487,339	24,861,366
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה				
מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	790	1,750	790	1,750
מוצגים כהלוואות וחייבים, למעט פקדונות בבנקים	1,566,296	1,704,265	1,788,875	1,946,578
פקדונות בבנקים	690,030	865,692	913,824	1,120,340
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	2,257,116	2,571,707	2,703,489	3,068,668
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	22,037,200	22,053,636	28,190,828	27,930,034
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	25,375	21,398		

*) השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפרעון החוזי.

באור 12: - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב (ריבית אפקטיבית)

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אחוזים	
נכסי חוב סחירים		
בסיס הצמדה		
צמוד למדד המחירים לצרכן	1.3	1.6
שקלי	1.3	1.8
צמוד מט"ח	4.5	4.3
נכסי חוב שאינם סחירים		
בסיס הצמדה		
צמוד למדד המחירים לצרכן	5.1	5.1
שקלי	0.8	2.2
צמוד מט"ח	5.5	5.8

ד. מניות

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר	18,542	18,129
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו לראשונה	60,380	-
זמינות למכירה	979,940	1,024,261
סך הכל מניות סחירות	1,058,862	1,042,390
שאינן סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	51,796	1,388
זמינות למכירה	70,285	69,574
סך הכל מניות שאינן סחירות	122,081	70,962
סך הכל מניות	1,180,943	1,113,352
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	123,593	109,330

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר	-	6,122
זמינות למכירה	2,011,046	1,971,626
מכשירים נגזרים (ה1)	7,404	2,516
סך הכל השקעות פיננסיות סחירות	2,018,450	1,980,264
שאינן סחירות		
זמינות למכירה	478,069	380,365
מכשירים נגזרים (ה1)	14,788	24,574
סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות	492,857	404,939
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	2,511,307	2,385,203
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	256,730	214,190

באור 12: - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה1.מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריכי הדוחות הכספיים. החשיפה למכשירים נגזרים על ריבית מוצגת במונחי שווי:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מניות	111,715	(7,583)
סחורות	109,394	20,066
מטבע זר	(2,433,391)	(1,715,830)
ריבית	(15,109)	(16,284)

ו. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים. החל מיום 20 במרס 2011, מספקת חברת מרווח הוגן בע"מ ("מרווח הוגן") ציטוטי מחירים ושערי ריבית היוון לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים. מודל מרווח הוגן מתבסס בעיקרו על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר ("מודל מרווח הוגן").

השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים מחוץ לישראל מחושב לפי מודל המבוסס על הערך הנוכחי המתקבל מהיוון תזרימי מזומנים לפי שיעור ריבית להיוון המתקבל ממומחה.
שיעורי ההיוון מתבססים בעיקרם על תשואות של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בזירות מסחר מחוץ לישראל.

בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון אשר הורה על ביטול המכרז בו זכתה מרווח הוגן פורסם מכרז חדש.

בהתאם למכתב שפרסם משרד האוצר בחודש ספטמבר 2014, החליטה ועדת המכרזים להכריז על מרווח הוגן כזוכה במכרז החדש. כמו כן, צויין במכתב כי על לוחות הזמנים להטמעת מודל מרווח הוגן המעודכן תצא הודעה נפרדת. בשלב זה, אין ביכולת החברה להעריך את השפעת העדכון הצפוי במתודולוגיה על השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים אם וככל שיהיו.

להלן שיעורי הריבית הממוצעים המשוקללים עבור נכסי חוב שאינם סחירים הכלולים בכל קבוצת דירוג בהשקעות פיננסיות אחרות (*):

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	באחוזים	
AA ומעלה	0.5	0.7
A	2.1	2.7
BBB	5.1	-
נמוך מ-BBB	6.1	-
לא מדורג	9.8	8.5

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מדרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

לעניין דרוג פנימי ראה באור 37.ב.4.ב).(1).

באור 12: - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסים המוצגים על פי שווים ההוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

	ליום 31 בדצמבר 2015			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
נכסי חוב סחירים	6,472,512	1,142,704	-	7,615,216
נכסי חוב שאינם סחירים	-	-	790	790
מניות	1,058,862	-	122,081	1,180,943
אחרות	2,018,450	12,817	480,040	2,511,307
סך הכל	9,549,824	1,155,521	602,911	11,308,256
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12 ב' לעיל)	-	28,102,926	87,112	28,190,038

	ליום 31 בדצמבר 2014			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
נכסי חוב סחירים *)	5,623,044	517,198	-	6,140,242
נכסי חוב שאינם סחירים	-	-	1,750	1,750
מניות	1,042,390	-	70,962	1,113,352
אחרות	1,980,264	24,574	380,365	2,385,203
סך הכל	8,645,698	541,772	453,077	9,640,547
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12 ב' לעיל)	-	27,909,830	20,204	27,930,034

*) סווג מחדש

נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים פיננסים זמינים למכירה				
	נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
	אלפי ש"ח				
יתרה ליום 1 בינואר 2015	-	1,750	70,962	380,365	453,077
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:					
ברווח והפסד	-	(204)	(9,122)	(27,336)	(36,662)
ברווח כולל אחר	-	-	9,471	32,596	42,067
השקעות	-	-	52,032	95,915	147,947
מימושים	-	(756)	(1,262)	(1,500)	(3,518)
פדיונות	-	-	-	-	-
העברות מתוך רמה 3	-	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	-	790	122,081	480,040	602,911
סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2015	-	(179)	(8,997)	(27,729)	(36,905)

באור 12: - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים פיננסים זמינים למכירה				
	נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
	אלפי ש"ח				
יתרה ליום 1 בינואר 2014	-	3,293	51,829	345,193	400,315
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:					
ברווח והפסד	-	(388)	4,498	(40,532)	(36,422)
ברווח כולל אחר	-	-	27,149	76,583	103,732
השקעות	-	-	45,960	40,443	86,403
מימושים	-	(9)	(24,203)	(41,322)	(65,534)
פדיונות	-	(1,146)	-	-	(1,146)
העברות מתוך רמה 3	-	-	(34,271)	-	(34,271)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	-	1,750	70,962	380,365	453,077
סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2014	-	(57)	(7,370)	(48,390)	(55,817)

ח. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסים לא סחירים

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות	19,780,084	19,481,929
נכסי חוב שערכם לא נפגם:		
ללא פיגור	2,195,894	2,501,738
בפיגור*):		
עד ל-90 ימים	3,651	5,943
בין 90 ל-180 ימים	191	1,433
מעל 180 ימים	5,645	32,163
סך הכל נכסי חוב שערכם לא נפגם	2,205,381	2,541,277
נכסי חוב שערכם נפגם:		
נכסים שערכם נפגם ספציפית, ברוטו	77,110	51,828
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	(25,375)	(21,398)
סך הכל נכסי חוב שערכם נפגם ספציפית	51,735	30,430
סך הכל נכסי חוב לא סחירים	22,037,200	22,053,636

יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

*) בעיקר הלוואות על פוליסות שכנגדן קיימים ערכי פדיון מלאים ו/או משכנתאות.

באור 13: - מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית	7,801,126	1,364,530
פקדונות לזמן קצר	-	1,925,439
מזומנים ושווי מזומנים	7,801,126	3,289,969

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ- 0.07% (שנת 2014 כ- 0.2%).

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. בשנת 2014 הפקדונות נשאו ריבית בשיעור ממוצע של כ- 0.2%.

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 37.ד.1.

באור 13א: - מזומנים ושווי מזומנים - אחרים

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית	2,054,713	793,404
פקדונות לזמן קצר	148,031	849,247
מזומנים ושווי מזומנים	2,202,744	1,642,651

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ- 0.07% (שנת 2014 כ- 0.2%).

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריבית בשיעור ממוצע של כ- 0.07% (שנת 2014 כ- 0.2%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 37.ג.

באור 14: - הון

א. הרכב הון המניות

	31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
	רשום	מונפק ונפרע*)	רשום	מונפק ונפרע*)	רשום	מונפק ונפרע*)
	אלפי ש"ח					
מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.נ. כ"א	15,000	10,539	15,000	10,539	15,000	10,538

*) בערכים נומינליים

ב. התנועה בהון המניות

1. במהלך השנה לא חל שינוי בהון הרשום של החברה.

2. ההון המונפק והנפרע:

	מספר מניות	אלפי ש"ח ע.נ.
יתרה ליום 1 בינואר 2013	1,051,666,202	10,516
מימוש אופציות עובדים למניות	2,144,852 *)	22
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	1,053,811,054	10,538
מימוש אופציות עובדים למניות	97,180	1
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	1,053,908,234	10,539
מימוש אופציות עובדים למניות	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	1,053,908,234	10,539

*) מתוך זה 1,912,474 מניות בגין סיום שלב I בתכנית אופציות 2010.

לעניין תשלום מבוסס מניות, ראה באור 33.

ג. זכויות הנלוות למניות

1. זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

2. סחירות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ד. דיבידנד שחולק

הדיבידנדים הבאים חולקו על ידי החברה:

	לשנה שהסתיימה ביום31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
בשנת 2015: 0.19 למניה, בשנת 2014 ובשנת 2013: 0.38 ש"ח למניה (חולק בשני מועדים בכל שנה, בכל מועד 0.19 ש"ח למניה).	200,000	400,000	400,000

ביום 27 באוקטובר 2015, החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 200 מיליון ש"ח בכפוף לאישור האסיפה הכללית.
האסיפה הכללית שזומנה לאישור חלוקת הדיבידנד האמור נדחתה למועד לא ידוע.

לפרטים נוספים ראה באור 7.ג.10.

באור 15: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

	ליום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	ברוטו		ביטוח משנה		שייר	
	אלפי ש"ח					
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:						
חוזי ביטוח	27,133,549	26,403,968	100,181	109,459	27,033,368	26,294,509
חוזי השקעה	277,325	161,892	-	-	277,325	161,892
	27,410,874	26,565,860	100,181	109,459	27,310,693	26,456,401
בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה	68,812	65,456	-	-	68,812	65,456
סך הכל ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	27,342,062	26,500,404	100,181	109,459	27,241,881	26,390,945
חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות	727,755	522,715	31,790	21,163	695,965	501,552
חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	4,256,389	4,380,612	615,588	878,702	3,640,801	3,501,910
סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	32,326,206	31,403,731	747,559	1,009,324	31,578,647	30,394,407

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

	ליום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	ברוטו		ביטוח משנה		שייר	
	אלפי ש"ח					
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:						
חוזי ביטוח	79,997,092	75,202,243	4,033	4,161	79,993,059	75,198,082
חוזי השקעה	1,720,584	1,336,629	-	-	1,720,584	1,336,629
	81,717,676	76,538,872	4,033	4,161	81,713,643	76,534,711
בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה	136,861	119,099	-	-	136,861	119,099
סך הכל ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	81,580,815	76,419,773	4,033	4,161	81,576,782	76,415,612
חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות	1,731,671	1,626,443	2,701	222	1,728,970	1,626,221
סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	83,312,486	78,046,216	6,734	4,383	83,305,752	78,041,833

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של מגדל ביטוח בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבונוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של מגדל ביטוח. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או ההפסד מההשקעות שביצעה מגדל ביטוח.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

	ליום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	ברוטו		ביטוח משנה		שייר	
	אלפי ש"ח					
ענפי רכב חובה וחבויות						
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה	370,522	367,291	40,140	35,205	330,382	332,086
עודף הכנסות על הוצאות (צבירה)	-	157,042	-	101,427	-	55,615
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר *)	2,877,664	2,956,787	209,853	387,813	2,667,811	2,568,974
סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב1. להלן)	3,248,186	3,481,120	249,993	524,445	2,998,193	2,956,675
מתוך זה סך ההתחייבות בגין ענף רכב חובה (ראה ג3 ו -ג4 להלן)	1,735,607	1,844,918	16,803	51,514	1,718,804	1,793,404
ענפי רכוש ואחרים						
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה	521,847	477,664	139,389	150,364	382,458	327,300
הפרשה לפרמיה בחסר	10,507	-	-	-	10,507	-
תביעות תלויות	475,849	421,828	226,206	203,893	249,643	217,935
סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב.2 להלן)	1,008,203	899,492	365,595	354,257	642,608	545,235
סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	4,256,389	4,380,612	615,588	878,702	3,640,801	3,501,910
הוצאות רכישה נדחות:						
ענפי רכב חובה וחבויות	57,503	52,675	6,275	7,167	51,228	45,508
ענפי רכוש ואחרים	128,996	119,059	27,104	34,265	101,892	84,794
סך הכל הוצאות רכישה נדחות	186,499	171,734	33,379	41,432	153,120	130,302
התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:						
רכב חובה	1,705,146	1,818,237	16,803	51,514	1,688,343	1,766,723
ענפי חבויות אחרים	1,485,537	1,610,208	226,915	465,764	1,258,622	1,144,444
ענפי רכוש ואחרים	879,207	780,433	338,491	319,992	540,716	460,441
סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות	4,069,890	4,208,878	582,209	837,270	3,487,681	3,371,608

*) קיטון בתביעות התלויות ברוטו בשנת 2015 בענפים אלה נובע בעיקר משיפור בניסיון התביעות שהוביל להתפתחות חיובית בעתודות. הגידול בתביעות התלויות בשייר בשנת 2015 נבע משיפור בניסיון התביעות של מבטחי המשנה. הקיטון בחלק ביטוח משנה בתלויות נובע מתשלום תביעה גדולה המכוסה ברובה ע"י ביטוח משנה ומעדכון אומדן חלקי מבטחי המשנה בתלויות.

א2. התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

	ליום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	ברוטו		ביטוח משנה		שייר	
	אלפי ש"ח					
הערכות אקטואריות:						
מר דניאל ישראלי - אקטואר ביטוח כללי						
סך הכל הערכות אקטואריות	3,119,660	3,167,149	219,915	400,805	2,899,745	2,766,344
הפרשות על בסיס הערכות אחרות:						
הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות	238,321	205,936	212,694	187,638	25,627	18,298
תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)	6,039	5,530	3,450	3,263	2,589	2,267
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה	892,369	844,955	179,529	185,569	712,840	659,386
עודף הכנסות על הוצאות (צבירה)	-	157,042	-	101,427	-	55,615
סך הכל ההתחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	4,256,389	4,380,612	615,588	878,702	3,640,801	3,501,910

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	ברוטו		ביטוח משנה		שייר	
	אלפי ש"ח					
יתרה לתחילת השנה (1)	3,428,445	3,107,696	517,278	476,465	2,911,167	2,631,231
עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)	712,002	713,792	35,771	44,944	676,231	668,848
שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד	(26,366)	(2,654)	(3,273)	(343)	(23,093)	(2,311)
שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות (3)	(181,335)	87,136	(116,864)	38,531	(64,471)	48,605
סך השינוי בעלות התביעות המצטברת	504,301	798,274	(84,366)	83,132	588,667	715,142
תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה						
בגין שנת חיתום שוטפת	7,055	6,741	109	187	6,946	6,554
בגין שנות חיתום קודמות	665,223	465,525	102,066	38,404	563,157	427,121
סך תשלומים לתקופה (4)	672,278	472,266	102,175	38,591	570,103	433,675
צבירה בגין שנת חיתום שוטפת (5)	33,816	30,016	30,717	21,668	3,099	8,348
צבירה שנזקפה לרווח בגין שנת החיתום ששוחררה (6)	(55,208)	(75,342)	(37,461)	(55,030)	(17,747)	(20,312)
יתרת השינוי בצבירה (7)	64,003	40,067	25,666	29,634	38,337	10,433
סך שינוי בצבירה לתקופה	42,611	(5,259)	18,922	(3,728)	23,689	(1,531)
שינויים שנזקפו ישירות להון (8)	(112,396)	-	(105,941)	-	(6,455)	-
יתרה לסוף השנה (1)	3,190,683	3,428,445	243,718	517,278	2,946,965	2,911,167

הערות:

(1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, צבירה, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
עלות התביעות המצטברת מתעדכנת על סמך המודל לאור התפתחות התביעות בפועל.

(3) השינוי באמדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות, נובע בעיקר מענפי רכב חובה, אחריות מקצועית ומוצר אשר קוזז בחלקו מגידול בהפרשות בצד שלישי וחבויות מעבידים. הפער בשינוי אומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות בביטוח משנה נובע מעדכון ניסיון תביעות של מבטחי המשנה.

(4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לישוב תביעות בייחוס לשנות החיתום. הגידול בברוטו ובשייר נובע מתשלום תביעה גדולה המכוסה ברובה על ידי ביטוח משנה ומעליה בהיקף העסקים.

(5) בטרם נזקפה לעודפים הצבירה בשנת 2015, בגין שנת החיתום השוטפת בשייר נובעת בעיקרה מענפים: רכב חובה, ואחריות מוצר.

(6) הצבירה שנזקפה לרווח בשנת 2015 בגין שנת החיתום ששוחררה, נובעת בעיקר מענף רכב חובה.

(7) יתרת השינוי בצבירה בשייר בשנת 2015 נובעת בעיקרה מגידול בצבירה בענפים רכב חובה ואחריות מוצר.

(8) ראה באור 2.י.2.ד)(4).

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש ואחרים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	ברוטו		ביטוח משנה		שייר	
	אלפי ש"ח					
יתרה לתחילת השנה (1)	780,433	758,169	319,992	343,556	460,441	414,613
עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח (2)	942,192	712,702	311,420	211,764	630,772	500,938
שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (3)	(48,025)	(42,276)	(24,045)	(33,641)	(23,980)	(8,635)
תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה						
בגין אירועים של שנת הדוח	635,330	435,708	196,279	83,001	439,051	352,707
בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח	204,816	216,877	68,783	92,925	136,033	123,952
סך תשלומים (4)	840,146	652,585	265,062	175,926	575,084	476,659
שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות	34,246	8,322	907	(25,761)	33,339	34,083
שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר (5)	10,507	(3,899)	-	-	10,507	(3,899)
שינויים שנזקפים ישירות להון (6)	-	-	(4,721)	-	4,721	-
יתרה לסוף השנה (1)	879,207	780,433	338,491	319,992	540,716	460,441

הערות:

(1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(2) עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.

(3) השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בביטוח משנה נובע משינוי בהסכמי ביטוח המשנה.

(4) תשלומים ליישוב תביעות במהלך השנה כוללים תשלומים בגין אירועים שקרו בשנת הדוח וכן אירועים שקדמו לשנת הדוח.
התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן בייחוס לשנות הנזק. הגידול בין השנים 2014 ו- 2015 בברוטו ובשייר נובע מעלייה בהיקף העסקים. בנוסף לכך הגידול בברוטו נובע גם מתביעה גדולה המכוסה במלואה בביטוח משנה.

(5) הפרשה לפרמיה בחסר הינה בענף רכב רכוש.

(6) ראה באור 2.י.2.ד)(4).

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות *)

	ליום 31 בדצמבר 2015										
	שנת חיתום										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	סה"כ
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015 **)										
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	11,246	10,763	11,827	9,434	6,557	5,848	4,958	6,651	6,676	6,996	
לאחר שנתיים	66,858	62,822	78,343	47,971	32,094	28,773	29,087	42,692	57,915		
לאחר שלוש שנים	118,984	129,701	132,740	90,473	78,079	68,587	76,852	144,593			
לאחר ארבע שנים	174,694	185,096	187,257	139,591	136,254	132,449	141,195				
לאחר חמש שנים	221,601	235,612	247,442	203,105	184,860	213,470					
לאחר שש שנים	263,165	292,984	301,482	248,586	242,273						
לאחר שבע שנים	301,688	349,934	359,640	309,935							
לאחר שמונה שנים	346,962	384,618	414,371								
לאחר תשע שנים	381,051	417,504									
לאחר עשר שנים	400,549										
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים)בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	609,034	579,634	579,900	530,841	478,057	464,368	439,289	709,859	737,130	745,759	
לאחר שנתיים	627,052	590,752	600,279	545,310	495,534	479,572	454,806	757,497	788,282		
לאחר שלוש שנים	638,052	605,746	621,152	559,699	506,362	498,657	472,614	797,212			
לאחר ארבע שנים	516,651	531,312	555,482	481,112	430,665	458,056	399,946				
לאחר חמש שנים	512,565	533,261	533,304	460,507	439,537	455,341					
לאחר שש שנים	494,014	521,553	510,435	444,182	412,036						
לאחר שבע שנים	464,455	512,907	525,366	437,990							
לאחר שמונה שנים	464,402	500,781	520,512								
לאחר תשע שנים	469,435	487,086									
לאחר עשר שנים	448,077										
עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ***)	68,574	44,226	34,970	43,122	18,629	2,715					212,236
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	13.27%	8.32%	6.30%	8.96%	4.33%	0.59%					7.14%
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2015 לפני השינוי בחישוב עתודות	448,077	487,086	520,512	437,990	412,036	455,341	399,946	797,212	788,282	745,759	5,492,241
שינויים שנזקפים ישירות להון, ראה באור 2.י.2. 3)(4)	2,566	3,617	5,097	5,006	6,951	9,288	8,511	(91,235)	(49,036)	(21,745)	(120,980)
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2015	400,549	417,504	414,371	309,935	242,273	213,470	141,195	144,593	57,915	6,996	2,348,801
יתרת התביעות התלויות	50,094	73,199	111,238	133,061	176,714	251,159	267,262	561,384	681,331	717,018	3,022,460
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005 ****)											168,223
סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2015											3,190,683

*) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

**) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי. ראה באור 2.י.2.ד)(4).

****) כולל השפעות השינויים שנזקפו ישירות להון בעתודות ביטוח כללי כ- 8.5 מיליון ש"ח.

הערות:

1. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).
3. רמת המובהקות הכוללת של סך שנות החיתום גבוהה יותר מאשר זו של כל שנת חיתום בנפרד, לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

	ליום 31 בדצמבר 2015										
	שנת חיתום										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	סה"כ
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015*)										
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	11,153	10,733	11,031	9,370	6,067	5,701	4,842	6,399	6,490	6,887	
לאחר שנתיים	64,154	60,144	61,398	46,522	30,692	27,186	27,675	41,501	57,353		
לאחר שלוש שנים	115,769	123,600	114,755	87,920	74,335	65,347	74,381	143,159			
לאחר ארבע שנים	171,034	177,581	168,040	135,540	129,764	118,485	138,302				
לאחר חמש שנים	216,846	227,052	224,414	195,764	176,533	184,458					
לאחר שש שנים	256,183	282,448	275,943	239,191	227,020						
לאחר שבע שנים	292,893	330,932	331,821	298,232							
לאחר שמונה שנים	336,764	363,621	385,174								
לאחר תשע שנים	370,352	394,183									
לאחר עשר שנים	389,197										
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים)בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	504,074	475,928	483,907	449,842	393,287	389,267	387,611	647,816	671,116	679,271	
לאחר שנתיים	511,672	478,663	489,655	454,784	395,004	387,751	392,472	683,112	706,613		
לאחר שלוש שנים	518,504	490,765	503,145	466,362	402,833	403,461	407,947	720,446			
לאחר ארבע שנים	468,862	473,729	495,105	437,464	388,231	392,776	376,624				
לאחר חמש שנים	464,906	477,039	479,158	420,866	398,230	391,823					
לאחר שש שנים	449,177	471,758	455,285	406,763	387,522						
לאחר שבע שנים	438,018	462,785	469,586	414,681							
לאחר שמונה שנים	436,287	451,116	478,920								
לאחר תשע שנים	439,588	456,609									
לאחר עשר שנים	434,204										
עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה **)	34,658	17,120	16,185	22,783	709	953					92,408
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	7.39%	3.61%	3.27%	5.21%	0.18%	0.24%					3.48%
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2015 לפני השינוי בחישוב עתודות	434,204	456,609	478,920	414,681	387,522	391,823	376,624	720,446	706,613	679,271	5,046,713
שינויים שנזקפים ישירות להון, ראה באור 2.י.2. 3)(4)	2,206	2,683	4,112	4,090	6,135	6,214	7,335	(48,079)	(4,959)	7,580	(12,683)
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2015	389,197	394,183	385,174	298,232	227,020	184,458	138,302	143,159	57,353	6,887	2,223,965
יתרת התביעות התלויות	47,213	65,109	97,858	120,539	166,637	213,579	245,657	529,208	644,301	679,964	2,810,065
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005 ****)											136,900
סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2015											2,946,965

*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

**) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי. ראה באור 2.י.2.ד)(4).

****) כולל השפעות בשינויים בעתודות ביטוח כללי כ- 6 מיליון ש"ח.

הערות:

1. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).
3. רמת המובהקות הכוללת של סך שנות החיתום גבוהה יותר מאשר זו של כל שנת חיתום בנפרד, לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענף ביטוח רכב חובה

	ליום 31 בדצמבר 2015										
	שנת חיתום										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	סה"כ
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015*)										
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	9,418	8,622	8,452	6,983	3,807	3,737	2,915	3,600	3,527	5,109	
לאחר שנתיים	53,839	48,258	42,309	33,492	15,929	13,443	15,487	26,510	41,904		
לאחר שלוש שנים	92,938	91,287	79,230	61,384	41,280	35,548	44,289	104,260			
לאחר ארבע שנים	134,905	125,100	110,636	92,947	70,763	60,224	83,690				
לאחר חמש שנים	166,475	156,324	145,230	131,286	96,895	100,530					
לאחר שש שנים	186,869	187,869	176,913	162,243	133,139						
לאחר שבע שנים	209,688	212,702	215,923	207,286							
לאחר שמונה שנים	235,491	234,642	250,086								
לאחר תשע שנים	252,141	255,329									
לאחר עשר שנים	262,327										
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים)בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	365,612	328,869	340,117	310,004	251,744	241,740	241,432	481,478	474,398	450,948	
לאחר שנתיים	365,768	325,858	339,731	310,937	247,839	240,375	244,843	497,718	479,352		
לאחר שלוש שנים	368,552	330,260	346,157	319,953	252,514	246,640	251,340	507,510			
לאחר ארבע שנים	333,740	314,172	325,792	286,280	231,038	220,380	209,436				
לאחר חמש שנים	324,568	305,266	306,258	269,295	223,515	204,000					
לאחר שש שנים	320,711	293,939	284,455	258,483	203,013						
לאחר שבע שנים	304,129	284,723	286,588	268,989							
לאחר שמונה שנים	290,606	280,479	293,873								
לאחר תשע שנים	290,887	283,555									
לאחר עשר שנים	283,855										
עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה **)	49,885	30,617	31,919	17,291	28,025	16,380					174,117
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	14.95%	9.75%	9.80%	6.04%	12.13%	7.43%					10.17%
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2015 לפני השינוי בחישוב עתודות	283,855	283,555	293,873	268,989	203,013	204,000	209,436	507,510	479,352	450,948	3,184,531
שינויים שנזקפים ישירות להון, ראה באור 2.י.2. 3)(4)	-	-	-	-	-	-	-	(59,897)	(21,750)	(4,311)	(85,958)
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2015	262,327	255,329	250,086	207,286	133,139	100,530	83,690	104,260	41,904	5,109	1,443,660
יתרת התביעות התלויות	21,528	28,226	43,787	61,703	69,874	103,470	125,746	343,353	415,698	441,528	1,654,913
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005 ****)											50,233
סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2015											1,705,146

*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

**) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי. ראה באור 2.י.2.ד)(4).

****) אין השפעה לשינויים בעתודות ביטוח כללי בעקבות הוראות הפיקוח.

הערות:

1. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).
3. רמת המובהקות הכוללת של סך שנות החיתום גבוהה יותר מאשר זו של כל שנת חיתום בנפרד, לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום. ראה באור 37.ב.3.ג)(5).

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

	ליום 31 בדצמבר 2015										
	שנת חיתום										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	סה"כ
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015*)										
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	9,418	8,622	8,452	6,983	3,807	3,737	2,915	3,600	3,527	5,109	
לאחר שנתיים	53,839	48,258	42,309	33,492	15,929	13,443	15,487	26,510	41,904		
לאחר שלוש שנים	92,938	91,287	79,230	61,384	41,280	35,548	44,289	104,260			
לאחר ארבע שנים	134,905	125,100	110,636	92,947	70,763	60,224	83,690				
לאחר חמש שנים	166,475	156,324	145,230	131,286	96,895	100,530					
לאחר שש שנים	186,869	187,869	176,913	162,243	131,071						
לאחר שבע שנים	209,688	212,702	215,923	207,286							
לאחר שמונה שנים	235,491	234,642	250,086								
לאחר תשע שנים	252,141	255,329									
לאחר עשר שנים	262,327										
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים)בסוף השנה:											
לאחר שנה ראשונה	355,815	320,975	332,915	303,248	245,933	236,704	237,128	474,877	466,535	443,096	
לאחר שנתיים	357,049	318,243	331,390	303,955	242,114	234,775	239,024	486,899	467,534		
לאחר שלוש שנים	359,573	322,947	337,565	312,762	246,618	240,871	245,346	496,366			
לאחר ארבע שנים	326,510	308,042	320,604	281,204	227,377	218,801	207,748				
לאחר חמש שנים	317,336	300,133	302,451	266,495	221,932	202,405					
לאחר שש שנים	315,355	290,600	281,220	256,591	200,945						
לאחר שבע שנים	301,138	282,123	284,390	268,528							
לאחר שמונה שנים	287,811	278,705	293,873								
לאחר תשע שנים	288,804	283,555									
לאחר עשר שנים	283,855										
עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה **)	42,655	24,487	26,731	12,676	26,432	16,396					149,377
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	13.06%	7.95%	8.34%	4.51%	11.62%	7.49%					8.88%
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2015 לפני השינוי בחישוב עתודות	283,855	283,555	293,873	268,528	200,945	202,405	207,748	496,366	467,534	443,096	3,147,905
שינויים שנזקפים ישירות להון, ראה באור 2.י.2. 3)(4)	-	-	-	-	-	-	-	(52,222)	(12,513)	(889)	(65,624)
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2015	262,327	255,329	250,086	207,286	131,071	100,530	83,690	104,260	41,904	5,109	1,441,592
יתרת התביעות התלויות	21,528	28,226	43,787	61,242	69,874	101,875	124,058	339,884	413,117	437,098	1,640,689
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005 ****)											47,654
סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2015											1,688,343

*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

**) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי. ראה באור 2.י.2.ד)(4).

****) אין השפעה לשינויים בעתודות ביטוח כללי בעקבות הוראות הפיקוח.

הערות:

1. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).
3. רמת המובהקות הכוללת של סך שנות החיתום גבוהה יותר מאשר זו של כל שנת חיתום בנפרד, לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג5. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה

	שנת חיתום						
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
פרמיות ברוטו	516,168	528,286	547,159	267,261	255,658	256,050	308,074
רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר	3,170	13,711	27,016	58,966	63,983	74,486	100,845
עודף הכנסות על הוצאות בשייר	889	12,514	52,222	-	-	-	-
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום	8,090	30,430	64,012	49,196	57,382	65,039	111,308

ג6. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות

	שנת חיתום						
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
פרמיות ברוטו	297,545	304,889	282,972	242,858	270,348	268,331	254,524
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר	(57,288)	(55,347)	(45,811)	(2,994)	(16,848)	(14,312)	38,557
עודף הכנסות על הוצאות בשייר	2,210	4,831	6,638	-	-	-	-
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום	3,770	13,258	24,626	32,252	37,115	41,590	60,586

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג7. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

	רווח כולל בגין השנים הפתוחות	רווח כולל בגין שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדוח(1)	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות	רווח כולל
	אלפי ש"ח				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:					
2015	14,933	44,356	67,728	(4,979)	122,038
2014	28,317	32,544	36,232	(7,740)	89,353
2013	23,235	29,841	108,963	(6,180)	155,859

(1) שנות החיתום שהשתחררו בשנות הדיווח 2015, 2014 ו -2013 הינן 2012, 2011 ו - 2010, בהתאמה.

ג8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח חבויות אחרות

	רווח (הפסד) כולל בגין השנים הפתוחות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדוח(1)	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות	רווח (הפסד) כולל
	אלפי ש"ח				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:					
2015	(109,284)	(1,437)	57,826	(2,284)	(55,179)
2014	(39,278)	(4,819)	25,742	(8,647)	(27,002)
2013	3,245	2,031	(7,743)	(9,224)	(11,691)

(1) שנות החיתום שהשתחררו בשנות הדיווח 2015, 2014 ו -2013 הינן 2012, 2011 ו - 2010, בהתאמה.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

ליום 31 בדצמבר 2015

	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון		סה"כ
			משנת 2004		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		
	עד שנת 1990 *)	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	
	אלפי ש"ח						
(א) לפי חשיפה ביטוחית:							
התחייבויות בגין חוזי ביטוח							
קצבה ללא מקדמים מובטחים	-	-	-	713,442	-	-	713,442
קצבה עם מקדמים מובטחים:							
עד חודש מאי 2001	21,672,473	41,686,114	-	-	-	-	63,358,587
מחודש יוני 2001	-	9,059,180	82,443	22,391,441	-	-	31,533,064
קצבה בתשלום	3,628,941	2,001,387	300,089	411,546	-	-	6,341,963
הוני (ללא אופציה לקצבה)	1,434,544	1,242,903	-	15,370	-	-	2,692,817
מרכיבי סיכון אחרים	206,126	925,599	-	744,089	425,429	189,525	2,490,768
סך הכל בגין חוזי ביטוח	26,942,084	54,915,183	382,532	24,275,888	425,429	189,525	107,130,641
התחייבויות בגין חוזי השקעה	-	708	276,617	1,720,584	-	-	1,997,909
סך הכל	26,942,084	54,915,891	659,149	25,996,472	425,429	189,525	109,128,550
(ב) לפי חשיפה פיננסית:							
שאינו תלוי תשואה	25,671,947	327,302	659,149	341,310	221,641	189,525	27,410,874
תלוי תשואה	1,270,137	54,588,589	-	25,655,162	203,788	-	81,717,676
סך הכל	26,942,084	54,915,891	659,149	25,996,472	425,429	189,525	109,128,550

ליום 31 בדצמבר 2014

	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון		סה"כ
			משנת 2004		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		
	עד שנת 1990 *)	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	
	אלפי ש"ח						
(א) לפי חשיפה ביטוחית:							
התחייבויות בגין חוזי ביטוח							
קצבה ללא מקדמים מובטחים	-	-	-	405,204	-	-	405,204
קצבה עם מקדמים מובטחים:							
עד חודש מאי 2001	21,179,036	40,375,602	-	-	-	-	61,554,638
מחודש יוני 2001	-	8,828,981	94,614	20,295,974	-	-	29,219,569
קצבה בתשלום	3,084,915	1,543,019	319,904	271,721	-	-	5,219,559
הוני (ללא אופציה לקצבה)	1,528,624	1,288,985	-	14,055	-	-	2,831,664
מרכיבי סיכון אחרים	277,884	954,149	-	555,328	420,665	167,551	2,375,577
סך הכל בגין חוזי ביטוח	26,070,459	52,990,736	414,518	21,542,282	420,665	167,551	101,606,211
התחייבויות בגין חוזי השקעה	-	791	161,101	1,336,629	-	-	1,498,521
סך הכל	26,070,459	52,991,527	575,619	22,878,911	420,665	167,551	103,104,732
(ב) לפי חשיפה פיננסית:							
שאינו תלוי תשואה	25,047,143	285,545	575,619	260,515	229,487	167,551	26,565,860
תלוי תשואה	1,023,316	52,705,982	-	22,618,396	191,178	-	76,538,872
סך הכל	26,070,459	52,991,527	575,619	22,878,911	420,665	167,551	103,104,732

*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון		סה"כ
			משנת 2004		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		
	עד שנת 1990	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	
	אלפי ש"ח						
פרמיות ברוטו:							
מסורתי/מעורב	48,315	34,633	-	-	-	-	82,948
מרכיב החסכון	316,849	2,116,879	380	3,763,791	-	-	6,197,899
אחר	62,362	291,720	-	489,013	464,747	75,328	1,383,170
סך הכל	427,526	2,443,232	380	4,252,804	464,747	75,328	7,664,017
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	-	-	141,683	704,632	-	-	846,315
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול	363,247	571,663	(1,536)	279,695	-		1,213,069-
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	1,622,393	3,947,332	(3,321)	4,465,721	203,463	99,653	10,335,241
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	-	216	2,145	18,372	-	-	20,733
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים	6,764	244,290	23,532	(138,359)	82,450	(22,338)	196,339
הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים	(123,512)	(5,327)	(16,061)	(5,226)	(3,307)	(3,918)	(157,351)
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים	(116,748)	238,963	7,471	(143,585)	79,143	(26,256)	38,988
רווח מפנסיה וגמל							79,873
הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל							(8,331)
סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח							110,530
פרמיה משונתת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש	-	-	-	253,179	92,843	-	346,022
פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח	7	-	380	944,887	-	-	945,274
פרמיה משונתת בגין חוזי השקעה-עסק חדש	-	-	-	91,789	-	-	91,789
פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה	-	-	141,683	592,446	-	-	734,129
העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	-	-	-	91,245	-	-	91,245
העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	14,614	224,243	-	236,854	-	-	475,711

הערות:

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשונתת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					פוליסות ללא מרכיב חסכון	סה"כ
			משנת 2004			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	
	עד שנת 1990	עד שנת 2003	שאינם תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	
	אלפי ש"ח						
פרמיות ברוטו:							
מסורתי/מעורב	57,528	40,399	-	-	-	-	97,927
מרכיב החסכון	331,052	2,116,175	-	3,656,307	-	-	6,103,534
אחר	68,532	316,457	-	466,052	469,486	83,957	1,404,484
סך הכל	457,112	2,473,031	-	4,122,359	469,486	83,957	7,605,945
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	-	-	10,459	797,476	-	-	807,935
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול	428,565	707,527	32,780	248,451	-	-	1,417,323
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	1,806,630	5,499,777	22,263	4,813,752	195,107	64,190	12,401,719
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	-	5,544	(7,218)	37,258	-	-	35,584
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים	(142,826)	255,464	15,518	(107,779)	157,074	14,899	192,350
רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים	123,400	5,064	11,003	4,496	3,346	4,134	151,443
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים	(19,426)	260,528	26,521	(103,283)	160,420	19,033	343,793
רווח מפנסיה וגמל							99,775
רווח כולל אחר מפנסיה וגמל							882
סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח							444,450
פרמיה משונתת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש	-	-	-	297,657	109,158	-	406,815
פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח	131	16,179	-	825,956	-	-	842,266
פרמיה משונתת בגין חוזי השקעה-עסק חדש	-	-	-	50,890	-	-	50,890
פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה	-	-	10,459	743,512	-	-	753,971
העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	-	-	-	154,365	-	-	154,365
העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	7,458	133,675	-	242,827	-	-	383,960

הערות:

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשונתת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון		סה"כ
			משנת 2004		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		
	עד שנת 1990	עד שנת 2003	שאינם תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	
	אלפי ש"ח						
פרמיות ברוטו:							
מסורתי/מעורב	66,024	46,712	-	-	-	-	112,736
מרכיב החסכון	336,849	2,094,625	30,455	3,588,116	-	-	6,050,045
אחר	75,113	332,238	-	460,701	427,717	86,461	1,382,230
סך הכל	477,986	2,473,575	30,455	4,048,817	427,717	86,461	7,545,011
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	-	-	-	524,749	-	-	524,749
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול	318,914	924,169	9,495	194,532	-	-	1,447,110
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	1,983,503	7,904,353	43,815	5,449,033	231,023	109,654	15,721,381
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	-	(251)	16,572	30,252	-	-	46,573
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים	41,940	732,023	13,936	(184,266)	109,010	(26,366)	686,277
רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים	111,562	4,350	(2,941)	3,542	3,016	3,202	122,731
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים	153,502	736,373	10,995	(180,724)	112,026	(23,164)	809,008
רווח מפנסיה וגמל							94,962
רווח כולל אחר מפנסיה וגמל							1,914
סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח							905,884
פרמיה משונתת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש	28	11	-	488,365	92,363	-	580,767
פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח	234	13,352	30,455	845,334	-	-	889,375
פרמיה משונתת בגין חוזי השקעה-עסק חדש	-	-	-	-	-	-	-
פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה	-	-	-	524,749	-	-	524,749
העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	-	-	-	374,537	-	-	374,537
העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	7,564	83,918	216	217,677	-	-	309,375

הערות:

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשונתת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ג. מידע אודות תשואה ודמי ניהול בגין התחייבויות תלויות תשואה

	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					תשואה שנתית ממוצעת נומינלית 5 שנים		דמי ניהול לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
	2015	2014	2013	2012	2011	לפני דמי ניהול	אחרי דמי ניהול	
	באחוזים							אלפי ש"ח
קרן י'	2.79	5.77	12.44	11.25	(3.01)	5.69	4.46	553,567
מסלול כללי בפוליסות החל משנת 2004	1.74	5.13	11.71	10.64	(4.03)	4.88	3.59	216,908
אחר								87,420
סך הכל								857,895

ד. מידע אודות העברת כספים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
העברות לחברה מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח אחרות	22,643	70,997	167,698
העברות מקרנות פנסיה	7,225	12,824	92,839
העברות מקופות גמל	61,377	70,544	114,000
סך כל העברות לחברה	91,245	154,365	374,537
העברות מהחברה לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח אחרות	64,763	126,355	132,182
העברות לקרנות פנסיה	147,897	109,210	79,688
העברות לקופות גמל	263,051	148,395	97,505
סך כל העברות מהחברה	475,711	383,960	309,375
העברות נטו	(384,466)	(229,595)	65,162

באור 19: - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות

א.1. פירוט ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

	נתונים ליום 31 בדצמבר 2015				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
תלוי תשואה	1,550,057	-	181,614	-	1,731,671
אחר	181,945	21,606	513,558	10,646	727,755
סך הכל	1,732,002	21,606	695,172	10,646	2,459,426

*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

	נתונים ליום 31 בדצמבר 2014				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
תלוי תשואה	1,429,689	-	196,754	-	1,626,443
אחר	92,320	20,052	405,912	4,431	522,715
סך הכל	1,522,009	20,052	602,666	4,431	2,149,158

*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א.2. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

	נתונים ליום 31 בדצמבר 2015				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
קצבה בתשלום	113,471	16,265	14,828	-	144,564
מרכיבי סיכון אחרים	1,618,531	5,341	680,344	10,646	2,314,862
סך הכל	1,732,002	21,606	695,172	10,646	2,459,426

*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

	נתונים ליום 31 בדצמבר 2014				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
קצבה בתשלום	88,616	13,670	2,018	-	104,304
מרכיבי סיכון אחרים	1,433,393	6,382	600,648	4,431	2,044,854
סך הכל	1,522,009	20,052	602,666	4,431	2,149,158

*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 19: - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

	נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	263,190	13,478	722,157 *)	26,887 *)	1,025,712
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות	(38,118)	729	14,525	(2,788)	(25,652)
הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות	(2,368)	(406)	(6,909)	(41)	(9,724)
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות	(40,486)	323	7,616	(2,829)	(35,376)
פרמיה משונתת - חדשה ***)	54,934	-	178,417	-	233,351

*) מתוכם פרמיות פרט בסך של 657,756 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 91,288 אלפי ש"ח.
**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.
***) כולל הרחבות בפוליסות.

	נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	235,031	9,706	622,946 *)	13,214 *)	880,897
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות	20,502	921	54,766	(919)	75,270
רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות	1,054	376	5,584	14	7,028
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות	21,556	1,297	60,350	(905)	82,298
פרמיה משונתת - חדשה ***)	50,760	-	158,110	-	208,870

*) מתוכם פרמיות פרט בסך של 574,901 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 61,259 אלפי ש"ח.
**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.
***) כולל הרחבות בפוליסות.

	נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
	סיעודי		אחר		
	פרט	קבוצתי	ז"א	ז"ק	סה"כ
	אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	205,749	9,625	551,162 *)	3,628 *)	770,164
רווח מעסקי ביטוח בריאות	7,754	2,006	61,292	217	71,269
רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות	582	389	4,959	3	5,933
הרווח הכולל מעסקי ביטוח בריאות	8,336	2,395	66,251	220	77,202
פרמיה משונתת - חדשה ***)	29,606	-	122,767	-	152,373

*) מתוכם פרמיות פרט בסך של 500,171 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 54,619 אלפי ש"ח.
**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.
***) כולל הרחבות בפוליסות.

באור 20: - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות

	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			ביטוח
	חוזי ביטוח	חוזי השקעה	סה"כ	בריאות
	אלפי ש"ח			
יתרה ליום 1 בינואר 2014	93,986,770	929,156	94,915,926	1,926,871
ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה (1)	3,641,969	25,197	3,667,166	59,750
גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות (2)	6,124,873	807,935	6,932,808	178,910
קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה	(2,690,995)	(264,404)	(2,955,399)	(30,059)
שינויים אחרים (3)	543,594	637	544,231	13,686
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	101,606,211	1,498,521	103,104,732	2,149,158
ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה (1)	1,543,114	7,423	1,550,537	30,918
גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות (2)	6,095,266	846,315	6,941,581	193,393
קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה	(2,749,247)	(353,300)	(3,102,547)	(34,586)
שינויים אחרים (3)	635,297	(1,050)	634,247	120,543
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	107,130,641	1,997,909	109,128,550	2,459,426

הערות:

(1) ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.

(2) גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.

(3) שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עיתיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי ההצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון. בשנים 2015 ו- 2014 נרשמו הפרשות מיידיות בעקבות בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות בסך של כ- 363 מיליון ש"ח ו- 466 מיליון ש"ח בהתאמה (ראה באור 37.ב.3.ב).(5)(א)).

באור 21:- מסים על ההכנסה

א. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצוין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח, הפנסיה והפיננסים, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

ב. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

בין התאחדות חברות לביטוח חיים לבין שלטונות המס קיים הסכם ענפי המסדיר את הטיפול בנושאים ייחודיים לענף הביטוח שעיקריו מפורטים להלן.

לאחר תאריך הדוחות הכספיים נחתמו בין שלטונות המס והתאחדות חברות ביטוח חיים הסכמים ענפיים לשנות המס 2013 עד וכולל 2015. המסים בדוחות הכספיים לשנת 2015 מבוססים על ההסכמים האמורים. המסים בדוחות הכספיים לשנים 2013 ו - 2014 חושבו בהתאם לעקרונות ההסכם הענפי שהיה בתוקף בשנת 2012.

לשינויים בהסכמים הענפיים בגין השנים 2013 עד 2015, לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים לשנת 2015 של מגדל ביטוח.

ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות לרכישת חוזי ביטוח חיים בגין שנות חיתום עד וכולל 2014 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 - על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

   הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים או על-פי קצב ההפחתה בדוחותיה הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה המתייחסת לחוזי פנסיה וגמל שבוטלו.

   הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות הפטורות ממס ו/או החייבות במס מופחת המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם הענפי תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

4. מיסוי ההכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה - על מנת למנוע עיוותי מס אפשריים הוסכם על דרך לטיפול ברווחים מניירות ערך סחירים ורווחים משערוך וממימוש נכסי מקרקעין שתגרום להקבלת הכנסות להוצאות.

5. המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים - בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר, 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר, 2006. על-פי הכללים, חלק מהעתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ובמידה ותתבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

באור 21:- מסים על ההכנסה (המשך)

ג. שיעורי המס

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, שמהווים את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. בחודש נובמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 שקבע כי שיעור המס החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 תחול לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה מגדל ביטוח, בשנת 2015 הינו 37.58%.

לשינוי האמור בשיעור המס לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

3. בחודש ינואר 2016 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה מגדל ביטוח, מיום 1 בינואר 2016 ואילך יעמוד על 35.9%.

יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך המאזן ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות הנובעות מההפחתה בשיעור מס חברות.

להערכת הקבוצה, אילו שינוי החוק היה מושלם עד ליום 31 בדצמבר 2015 הוא היה מביא להגדלת הרווח הכולל בסך של כ- 30 מיליון ש"ח בגין הקטנת מסים נדחים בחברות המוחזקות של החברה.

ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016.

4. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הקבוצה, לרבות מוסדות כספיים בעקבות השינויים האמורים:

שנה	מס חברות	מס רווח באחוזים	מס אפקטיבי כולל במוסדות כספיים
2013	25.00	17.58 *)	36.21
2014	26.50	18.00	37.71
2015	26.50	17.75 *)	37.58 **)
2016 ואילך	25.00	17.00	35.90

*) שיעור משוקלל.
**) המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2015 חושבו לפי שיעור מס אפקטיבי במוסדות הכספיים של 37.18% ולפי מס חברות של 26.5%, כפי שהיו בתוקף למועד הדוחות הכספיים.

ד. שומות מס

שומות מס חברות

1. למגדל ביטוח שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2010. בחודש יולי 2014 הוצאו למגדל ביטוח שומות בהסכם לשנים 2011 ו- 2012 לגבי מרבית הסעיפים השנויים במחלוקת. לגבי שתי סוגיות שלגביהן לא הושגה הסכמה הוצאו שומות לפי מיטב שפיטה.

א) לגבי סוגיה המתייחסת להפרשות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בביטוח כללי ובביטוח בריאות, גובשו הסכמות שקיבלו ביטוי בהסכם הענפי. על-פי ההסכמות יבוצע תאום חלקי של יתרת ההפרשה האמורה ליום 31 בדצמבר 2012. הסכום שתואם יוכר כהוצאה לצורכי מס בשני חלקים שווים בשנים 2013 ו-2014.

להסכמות האמורות השפעה זניחה על הדוחות הכספיים הואיל ומדובר בהפרשים זמניים.

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

ד. שומות מס (המשך)

שומות מס חברות (המשך)

ב) לגבי סוגיה המתייחסת לחבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשר לחברת האם, הוציא פקיד השומה למגדל ביטוח צו בגין שנת 2011. על הצו האמור הגישה מגדל ביטוח בחודש ינואר 2016 ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב. חבות המס הנובעת מצו זה (כולל הפרשי הצמדה וריבית למועד פרסום הדוחות הכספיים) מסתכמת בכ-0.7 מיליון ש"ח.

להערכת הנהלת מגדל ביטוח, המתבססת, בין היתר, על יועציה המשפטיים, הסיכוי שהערעור יתקבל עולה על הסיכוי שהוא יידחה. להערכת מגדל ביטוח לא נדרשת הפרשה למס מעבר לרשום בדוחות הכספיים.

2. בחודש נובמבר 2012 קיבלה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברה בבעלות מלאה של מגדל ביטוח (להלן בסעיף קטן זה - "החברה") שומות לפי מיטב שפיטה לשנים 2007, 2009 ו -2010 לפיהן הכנסות דיבידנדים שקיבלה מחברה כלולה שלה, שמקורם ברווחי שערוך של נכסי מקרקעין, חייבות במס בידה. חבות המס הנובעת משומות אלו (כולל הפרשי הצמדה וריבית למועד פרסום הדוחות הכספיים) מסתכמת בכ-68 מיליון ש"ח.

החברה הגישה השגה על שומות אלה וזו נדחתה על ידי פקיד השומה שהוציא לחברה בגין שנים אלו צווים, עליהם הגישה החברה ערעורים לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

להערכת הנהלת החברה, המתבססת, בין היתר, על יועציה המשפטיים, יותר סביר מאשר לא (more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה בהליך זה תתקבלנה. להערכת החברה לא נדרשת הפרשה למס מעבר לרשום בדוחות הכספיים.

3. במהלך שנת 2014 הוצאו למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ (להלן - "מגדל מקפת") שומות מס סופיות בהסכם לשנים 2008 עד וכולל 2010 במסגרתן הוסדרה סוגיית הפחתת הוצאות רכישה נדחות לצורכי מס, לרבות קביעת עקרונות מוסכמים בסוגיה זו לשנות המס 2011 ו- 2012. בנוסף הוצאה למגדל גמל פלטינום בע"מ (שמוזגה למגדל מקפת ביום 1 בינואר 2011) שומת מס סופית לשנת 2010 בה הוסדרה הפחתת עלות רכישת פעילות ניהול קרנות ההשתלמות קהל וקרן המסלולים. במסגרת הסכם שומה זה נקבעו עקרונות וסכומי הפחתת עלות הרכישה בעתיד שיקבלו ביטוי החל משנת 2011 ועד תום תקופת ההפחתה בשנת 2019 בדוח המס של מגדל מקפת. לשומות אלו לא הייתה השפעה מהותית על הרווח או על ההון של החברה.

בחודש דצמבר 2015 נחתמה שומה סופית בהסכם, על בסיס העקרונות לעיל, לגבי שנת 2011.

4. לחברה וליתר החברות המאוחדות של החברה שומות מס סופיות מכוח הסכם או מכוח התיישנות עד וכולל שנת 2011, למעט חברה מאוחדת אחת לה שומות מס סופיות בהסכם עד וכולל שנת 2012.

ה. הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים

לקבוצה הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ומסתכמים ליום 31 בדצמבר 2015 לסך של כ- 248 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - לסך של כ- 247 מיליון ש"ח) בגינם נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים בסך של כ- 66 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - כ- 65 מיליון ש"ח).

לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ- 77 מיליון ש"ח וכן בגין הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ- 73 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - כ- 79 מיליון ש"ח ו - 69 מיליון ש"ח, בהתאמה) בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ו. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מסים שוטפים	188,651	163,038	360,042
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם סעיף ז' להלן	(21,705)	31,625	(11,295)
מסים בגין שנים קודמות	(5,938)	(9,169)	(4,791)
השפעת השינוי בשיעורי המס	(5,242)	-	22,550
מסים על הכנסה	155,766	185,494	366,506

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים

ההרכב

	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח בריאות	נכסים פיננסים זמינים למכירה	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה	השקעות בחברות כלולות	נכסים בלתי מוחשיים	הפסדים לצורכי מס	אחרים	סה"כ
	אלפי ש"ח							
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2014	(324,038)	(176,064)	(78,195)	(41,973)	(130,675)	50,471	87,930	(612,544)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	1,107	13,362	(1,570)	(3,379)	(4,653)	14,619	(33,290)	(13,804)
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	-	(68,208)	-	(501)	-	-	(911)	(69,620)
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014	(322,931)	(230,910)	(79,765)	(45,853)	(135,328)	65,090	53,729	(695,968)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	24,182	7,265	23,201	(10,090)	(21,790)	3,290	(4,353)	21,705
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	-	121,205	-	837	-	-	3,656	125,698 *)
השפעת הפחתה בשיעור מס רווח	4,541	(1,023)	47	171	1,801	42	(337)	5,242
יציאה מאיחוד	-	-	-	-	-	(2,864)	(787)	(3,651)
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015	(294,208)	(103,463)	(56,517)	(54,935)	(155,317)	65,558	51,908	(546,974)

*) כולל השפעת הפחתה בשיעור מס רווח בסך 5,584 אלפי ש"ח.

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים המוצגים בדוח על המצב הכספי כוללים:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
נכסי מסים נדחים	19,358	27,017
התחייבויות בגין מסים נדחים	(566,332)	(722,985)
	(546,974)	(695,968)

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווח לפני מסים על ההכנסה	508,817	608,329	983,219
שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה ג' לעיל)	37.58%	37.71%	36.21%
מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל	191,213	229,401	356,024
הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי	(15,529)	(8,846)	(4,675)
עליה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:			
הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס	7,554	7,155	16,013
הכנסות פטורות, בעיקר מדיבידנדים	(17,964)	(15,496)	(14,006)
חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות	(17,413)	(17,738)	(10,995)
השפעת השינוי בשיעורי המס על המסים הנדחים	(5,242)	-	22,550
גידול (קיטון) בהפסדים שבגינם לא נזקפו מסים נדחים וניצול הפסדים לצורכי מס משנים קודמות, בגינם לא נזקפו מסים נדחים בעבר	12,658	708	12,309
מסים בגין שנים קודמות	(5,938)	(9,169)	(4,791)
הפרשים בבסיס המדידה ואחרים	6,427	(521)	(5,923)
מסים על ההכנסה	155,766	185,494	366,506
שיעור מס אפקטיבי ממוצע	30.61%	30.49%	37.28%

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין, כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19, וכן תשלומים מבוססי מניות.
לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי הטבות אלה ראה באור 2.יח.
לעניין תשלום מבוסס מניות ראה באור 33.
באשר להטבות לאנשי מפתח ניהוליים ראה באור 38.י, בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את הקבוצה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות הקבוצה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות הקבוצה בשל הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית החברה למשכורת העובד בעת פיטורין או פרישה.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות ומסווגות כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכניות הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (להלן: "סעיף 14"), על-פיו הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בפוליסות בחברות ביטוח ו/או בקרנות פנסיה, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכניות ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2015, 2014 ו-2013 לסך של 49,608 אלפי ש"ח, 54,761 אלפי ש"ח, ו- 54,055 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

לעניין ביטול הסדר סעיף 14 במגדל ביטוח ובמגדל מקפת בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם ביום 17 בפברואר 2015, ראה באור 32 הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות לעובדים.

נכסי התוכנית

נכסי התוכנית כוללים נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות לעובד לזמן ארוך (קופ"ג לשכירים וקרנות פנסיה) וכן פוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים נטו

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת שאיננה ממומנת	13,638	13,334
התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת ממומנת	335,534	257,472
סך הכל התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת - ראה ב.1 להלן	349,172	270,806
בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית - ראה ב.1 להלן	107,497	72,321
סך הכל התחייבות, נטו בגין תוכניות הטבה מוגדרות	241,675	198,485
הטבות לזמן קצר - הפרשה לחופשה	45,707	40,904
הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ג' להלן	24,303	9,220
תשלום מבוסס מניות המסולק במזומן	952	495
סך הכל התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	312,637	249,104

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית

		הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד *)					רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר							
	יתרה ליום 1 בינואר 2015	עלות שירותי עבר	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	רווחים (הפסדים) אקטואריים בגין שינויים בהנחות הדמוגרפיות	הפסד (רווח) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	סה"כ השפעה על הפסד (רווח) כולל אחר בתקופה	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	יציאה מאיחוד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
התחייבויות להטבה מוגדרת	270,806	46,903	13,619	35,646	96,168	(24,777)	-	97	3,885	5,219	9,201	-	(2,226)	349,172
שווי הוגן של נכסי תוכנית	(72,321)	(24,574)	(4,069)	-	(28,643)	10,354	345	-	-	(715)	(370)	(17,885)	1,368	(107,497)
התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת	198,485	22,329	9,550	35,646	67,525	(14,423)	345	97	3,885	4,504	8,831	(17,885)	(858)	241,675

*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

		הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד *)					רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					
	יתרה ליום 1 בינואר 2014	עלות שירותי עבר	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	הפסד (רווח) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	סה"כ השפעה על הפסד (רווח) כולל אחר בתקופה	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
התחייבויות להטבה מוגדרת	274,048	1,993	11,715	22,157	35,865	(34,394)	-	(3,998)	(715)	(4,713)	-	270,806
שווי הוגן של נכסי תוכנית	(72,286)	-	(3,122)	-	(3,122)	9,975	(2,970)	-	4,024	1,054	(7,942)	(72,321)
התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת	201,762	1,993	8,593	22,157	32,743 *)	(24,419)	(2,970)	(3,998)	3,309	(3,659)	(7,942)	198,485

*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

2. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

	2015	2014	2013
	%		
שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר	4.18	4.25	4.37
שיעור עליית שכר	3.91	3.04	3.74

שינויים אפשריים באופן סביר בתאריך הדיווח באחת מההנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי, משפיעים על המחויבות להטבה מוגדרת כדלקמן:

	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2014	
	+1%	-1%	+1%	-1%
	אלפי ש"ח			
שיעור עליות שכר עתידיות	22,017	(16,356)	9,236	(7,924)
שיעור היוון	(15,496)	21,008	(7,446)	8,643

3. התשואה בפועל

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	%		
תשואה בפועל על נכסי התוכנית	3.64	8.43	9.22

4. השפעת התוכנית על תזרימי המזומנים העתידיים של הקבוצה:

- אומדן הקבוצה להפקדות הצפויות בנכסי התכנית בשנת 2016 בתכנית הטבה מוגדרת ממומנת הינו בסך כ- 19,963 אלפי ש"ח.
- אומדן הקבוצה לאורך חיי התוכנית (לפי ממוצע משוקלל) לסוף תקופת הדיווח הינו כ- 10 שנים בדומה לשנה קודמת.

ג. הטבות אחרות לזמן ארוך

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מחלה	4,112	3,722
מענק יובל והטבות אחרות *)	20,191	5,498
	24,303	9,220

*) לעניין שינוי במענקי יובל במגדל ביטוח ובמגדל מקפת בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם ביום 17 בפברואר 2015 ראה באור 32 הוצאות הנהלה וכלליות.

באור 23: - זכאים ויתרות זכות

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מסלקת הבורסה ונייירות ערך	66,214	169,043
עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת	88,422	126,722
הוצאות לשלם	165,788	162,609
ספקים ונותני שירותים	118,341	111,710
מוסדות ורשויות ממשלתיות	24,486	29,440
הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה	33,388	41,449
חברות ביטוח ותווכני ביטוח:		
פקדונות של מבטחי משנה	51,845	54,141
חשבונות אחרים	112,075	129,779
סך הכל חברות ביטוח ותווכני ביטוח	163,920	183,920
סוכני ביטוח	392,339	403,864
מבוטחים ועמיתים	343,935	284,503
הפרשה להשתתפות מבוטחים ברווחים	8,458	15,379
פרמיה מראש	62,302	64,303
אחרים	76,067	130,471 *)
סך הכל זכאים ויתרות זכות	1,543,660	1,723,413

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

*) לעניין עסקה עם בעל שליטה ראה באור 38.ג עסקאות עם בעל שליטה שאינן חריגות ואינן זניחות.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ראה באור 37.ב.1.

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

	ליום 31 בדצמבר			
	ערך בספרים		שווי הוגן	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח			
1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:				
הלוואות מתאגידים בנקאיים *)	9,585	38,886	9,585	38,886
הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים **)	2,173	7,326	1,953	7,430
אגרות חוב המהוות הון משני: ***)				
אג"ח סדרה א'	510,620	514,885	546,550	565,450
אג"ח סדרה ב'	326,686	329,362	331,669	328,844
אג"ח סדרה ג'	1,203,087	-	1,239,973	-
אגרות חוב המהוות הון שלישוני: ***)				
אג"ח סדרה ד'	706,061	-	717,616	-
סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת	2,758,212	890,459	2,847,346	940,610
2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:				
נגזרים	284,288	684,180	284,288	684,180
מכירות בחסר	-	12,961	-	12,961
סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ****)	284,288	697,141	284,288	697,141
סך התחייבויות פיננסיות	3,042,500	1,587,600	3,131,634	1,637,751
*) כולל הלוואות מבנק שהינו צד קשור	-	26,804	-	26,804
**) כולל הלוואות מחברה כלולה, ראה באור 38.ח.3	-	5,081	-	5,185

***) השווי ההוגן של אגרות החוב שאינן סחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, ניתן על ידי חברת מרווח הוגן. ראה באור 12.ו'.
השווי ההוגן של אגרות החוב הסחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע תוך התייחסות למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.
הערך בספרים, בבאור זה כולל ריבית שנצברה בסך של כ- 24.8 מיליון ש"ח אשר מוצגת במאזן בסעיף זכאים (בשנת 2014 לא הייתה ריבית שנצברה).

****) הערך בספרים כולל התחייבויות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה בסך של כ- 237 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 641 מיליון ש"ח).

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים בדבר ריבית והצמדה

	ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אחוזים	
בסיס הצמדה		
צמוד למדד המחירים לצרכן	3.2	3.2
שקלי	3.7	3.4
צמוד מט"ח	-	0.7

2. מועדי פרעון

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
שנה ראשונה	29,501	39,475
שנה שניה	2,810	1,415
שנה שלישית	838,569	1,320
שנה רביעית	1,182	845,390
שנה חמישית ואילך	1,886,150	2,859
סה"כ	2,758,212	890,459

לפרטים בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות ראה באור 37.ב.2.

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד בחלוקה לרמות

להלן ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

	ליום 31 בדצמבר 2015			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
נגזרים	71,464	212,824	-	284,288
מכירות בחסר	-	-	-	-
סך התחייבויות פיננסיות	71,464	212,824	-	284,288
התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (24 א' לעיל)	1,957,589	889,757	-	2,847,346

	ליום 31 בדצמבר 2014			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
נגזרים	78,495	604,240	1,445	684,180
מכירות בחסר	12,961	-	-	12,961
סך התחייבויות פיננסיות	91,456	604,240	1,445	697,141
התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (24 א' לעיל)	-	940,610	-	940,610

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אחוזים	
הלוואות	3.6	1.6
אגרות חוב המהוות הון משני	2.5	1.6
אגרות חוב המהוות הון שלישוני	3.3	0.0
התחייבויות פיננסיות אחרות	(0.3)	-

ה. הנפקת אגרות חוב

בשנת 2012 ביצעה מגדל גיוס הון שתי הנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים הרשומים למסחר במערכת רצף מוסדיים, כמפורט להלן (הנתונים בטבלה מוצגים באלפי ש"ח):

	אגרות חוב סדרה א'	אגרות חוב סדרה ב'
סוג ההון	הון משני מורכב במגדל ביטוח	הון משני מורכב במגדל ביטוח
תאריך הנפקה	1.2012	12.2012
סכום הנפקה (אלפי ש"ח) 1 ש"ח ע.נ.	500,000	324,656
שווי נקוב	500,000	324,656
שווי נקוב לפי תנאי הצמדה	511,758	327,566
תמורת הנפקה (*)	497,529	322,942
שיעור ריבית נקובה	קבועה, 3.50%	קבועה, 2.35%
שיעור ריבית אפקטיבית	3.61%	2.46%
הצמדה למדד	קרן וריבית צמודות לעליה במדד המחירים לצרכן, שפורסם בחודש דצמבר 2011 בגין חודש נובמבר 2011	קרן וריבית צמודות לעליה במדד המחירים לצרכן, שפורסם בחודש דצמבר 2012 בגין חודש נובמבר 2012
מועד פרעון חוזי	12.2021	12.2024
מועד תשלומי ריבית (**)	שני תשלומים חצי שנתיים שווים בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2012-2021 (כולל)	שני תשלומים חצי שנתיים שווים בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2013-2024 (כולל)
דירוג חברת מידרוג בע"מ	Aa2	Aa2
מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי	7 שנים אחרי ההנפקה	6 שנים אחרי ההנפקה
מסחר בבורסה	ככל שאגרות החוב תרשמנה למסחר בבורסה שיעור הריבית יופחת ב- 0.2%	ככל שאגרות החוב תרשמנה למסחר בבורסה שיעור הריבית יופחת ב- 0.2%
שעבוד אגרות החוב	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו
ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2015	510,620	326,686
ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2015	-	-
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	546,550	331,669
ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2014	514,885	329,362
ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2014	-	-
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	565,450	328,844
יתרת הוצאות הנפקה נדחות (*)		
ליום 31 בדצמבר 2015	1,248	956
ליום 31 בדצמבר 2014	1,505	1,169

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. הנפקת אגרות חוב (המשך)

בשנת 2015 ביצעה מגדל גיוס הון שתי הנפקות בבורסה לניירות ערך בתל אביב כמפורט להלן (הנתונים בטבלה מוצגים באלפי ש"ח):

	אגרות חוב סדרה ג'	אגרות חוב סדרה ד'
סוג ההון	הון משני מורכב במגדל ביטוח	הון שלישוני מורכב במגדל ביטוח
תאריך הנפקה	6.2015	12.2015
סכום הנפקה (אלפי ש"ח) 1 ש"ח ע.נ.	1,191,594	711,215
שווי נקוב	1,191,594	711,215
תמורת הנפקה (*)	1,174,891	702,580
שיעור ריבית נקובה	קבועה 3.58%	קבועה 3.39%
שיעור ריבית אפקטיבית	3.74%	3.53%
הצמדה למדד	ללא הצמדה	ללא הצמדה
מועד פרעון חוזי	12.2027	12.2027
מועד תשלומי ריבית (**)	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2016-2027	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2017-2027
דירוג חברת מידרוג בע"מ	Aa2	Aa1
מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי	3.2023	3.2023
שעבוד אגרות החוב	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו
ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2015	1,179,711	704,674
ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2015	23,375	1,387
שווי בורסאי ליום 31 בדצמבר 2015	1,239,973	717,616
יתרת הוצאות הנפקה נדחות (*)		
ליום 31 בדצמבר 2015	11,883	6,541

(*) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
(**) התשלום האחרון של הריבית ישולם ביחד עם פרעון הקרן.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה.1 אגרות חוב המהוות הון משני מורכב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג')

כמפורט לעיל, בשנת 2012 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון שתי הנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים, אגרות חוב (סדרה א') ואגרות חוב (סדרה ב') אשר נרשמו במערכת מסחר למשקיעים מוסדיים.

כמו כן, במהלך חודש יוני 2015 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון, הנפקה של 1,191,594,000 אגרות חוב (סדרה ג') בנות 1 ש"ח ע.נ., מהן 1,100,594,000 אגרות חוב (סדרה ג') בנות 1 ש"ח ע.נ במסגרת הצעה לציבור בתאריך 14 ביוני 2015 ו-91,000,000 אגרות חוב (סדרה ג') בנות 1 ש"ח ע.נ במסגרת הנפקה פרטית בדרך של הרחבת סדרה בתאריך 28 ביוני 2015. על אגרות החוב (סדרה ג') שהונפקו בהנפקה פרטית חלות מגבלות על מכירה חוזרת. אגרות החוב (סדרה ג') נרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

תמורת ההנפקות מאגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') הופקדה במגדל ביטוח ובהתאם לאישורי המפקח הוכרו כהון משני מורכב במגדל ביטוח.
מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג'). התחייבות זו של מגדל ביטוח הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של מגדל ביטוח כלפי נושיה וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני של מגדל ביטוח.

במסגרת תנאי אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן ו/או הריבית עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן ו/או הריבית הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר המפקח את תשלום הקרן ו/או הריבית במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') המהוות הון משני מורכב, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

ביחס לדחיית תשלום ריבית - על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם קודם למועד פירעון ריבית, למגדל ביטוח אין רווחים ראויים לחלוקה כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות");

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית -

א) על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם טרם מועד פירעון קרן ו/או ריבית רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של מגדל ביטוח נמוך מההון המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון), ומגדל ביטוח לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

ב) דירקטוריון מגדל ביטוח הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית, אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון העצמי המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון), או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של אגרות החוב, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של המפקח על הביטוח.

ג) המפקח הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית אם ראה כי יש פגיעה משמעותית בהון העצמי המוכר של מגדל ביטוח או כי קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון העצמי המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון).

במסגרת תנאי אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') נקבע כי כל עוד לא נפרעו תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה, מגדל ביטוח לא תבצע כל חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, לא תפרע כל שטר הון, כתב התחייבות או הלוואה מאת בעלי השליטה בה או שלבעלי השליטה בה יש עניין אישי בהם ולא תשלם כל סכום כסף בשל עסקה שאושרה או הטעונה אישור בהתאם להוראות סעיף 270(4) סיפא לחוק החברות אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. המגבלות כאמור לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בחוזר המפקח בנושא "הרכב הון עצמי מוכר של המבטח".

מגדל גיוס הון תהא רשאית לפדות את אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא כמפורט בטבלה לעיל. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפרעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

נקבע כי ניתן יהיה להעמיד לפרעון מיידי את אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג') בקרות מקרים מסוימים, כגון איחור מעל תקופה קצובה בפרעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג'), פירוק מגדל גיוס הון, מינוי מפרק או כונס נכסים למגדל גיוס הון וכד'. דחייתם של תשלומי קרן ו/או ריבית בגין אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב' וסדרה ג'), בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידי של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפרעון מיידי את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של המפקח.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה.2 אגרות חוב המהוות הון שלישוני מורכב (סדרה ד')

ביום 10 בדצמבר 2015 ביצעה מגדל גיוס הון, הנפקה לציבור של 711,215,000 אגרות חוב (סדרה ד'). אגרות החוב (סדרה ד') נרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
תמורת הנפקת אגרות החוב (סדרה ד') הופקדה במגדל ביטוח ובהתאם לאישור המפקח הוכרו כהון שלישוני מורכב במגדל ביטוח.
מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרה ד'). התחייבות זו של מגדל ביטוח הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של מגדל ביטוח כלפי נושיה, הינה בעלת מעמד שווה להתחייבויות מגדל ביטוח כלפי זכויותיהם של נושים על פי רכיבים ומכשירים המהווים הון שלישוני מורכב של מגדל ביטוח, וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני ובהון המשני המורכב של מגדל ביטוח.

במסגרת תנאי אגרות החוב (סדרה ד') נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר המפקח את תשלום הקרן במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב (סדרה ד') המהוות הון שלישוני מורכב, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

א) על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם טרם מועד פירעון קרן רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של מגדל ביטוח נמוך מההון המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון), ומגדל ביטוח לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

ב) המפקח הורה על דחיית תשלום קרן אם ראה כי קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון העצמי המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון).

במסגרת תנאי אגרות החוב (סדרה ד') נקבע כי כל עוד לא נפרע תשלום קרן אשר מועד תשלומו נדחה יחולו על מגדל ביטוח מגבלות, בין היתר, על ביצוע חלוקה. לפרטים ראו המתואר בסעיף 24.ה.1 לעיל, במסגרת תנאי אגרות החוב המהוות הון משני מורכב.

מגדל ביטוח גיוס הון תהא רשאית לפדות את אגרות החוב (סדרה ד') בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא 31 במרס 2023. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב (סדרה ד') באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפרעון בפועל) שתהא בשיעור של 30% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

נקבע כי ניתן יהיה להעמיד לפרעון מיידי את אגרות החוב (סדרה ד') בקרות מקרים מסוימים, כגון איחור מעל תקופה קצובה בפרעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב (סדרה ד'), פירוק מגדל ביטוח גיוס הון, מינוי מפרק או כונס נכסים למגדל ביטוח גיוס הון וכד'. דחייתם של תשלומי קרן בגין אגרות החוב (סדרה ד'), בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידי של אגרות החוב (סדרה ד'). הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפרעון מיידי את אגרות החוב (סדרה ד') שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של המפקח.

ה.3 הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות החוב (סדרה א') ואגרות החוב (סדרה ב') בסך כולל של כ- 3.3 מיליון ש"ח, הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות חוב (סדרה ג') בסך של כ- 5 מיליון ש"ח והוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות חוב (סדרה ד') בסך של כ- 2.9 מיליון ש"ח, שולמו לצד קשור של החברה.

ה.4 הנאמן בגין אגרות החוב (סדרה א', סדרה ב', סדרה ג' וסדרה ד') הינו רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה.5. דרוג מגדל ביטוח

ליום 31 בדצמבר 2015 מגדל ביטוח מדורגת בדירוג Aaa לאיתנות פיננסית (IFSR) על ידי חברת מידרוג בע"מ (31 בדצמבר 2014 - זהה).

להלן פרטים בדבר דירוג אגרות החוב:

סדרה	שם החברה המדרגת	הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה	דירוגים בין מועד הנפקת הסדרה למועד הדוח		הדירוג הקבוע למועד הדוח (ניתן ביום 15 בנובמבר 2015)
			תאריך	דירוג	
אגרות חוב (סדרה א')	מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	29.11.12 27.11.13 13.1.15 28.5.15	Aa2	Aa2
אגרות חוב (סדרה ב')	מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	27.11.13 13.1.15 28.5.15	Aa2	Aa2
אגרות חוב (סדרה ג')	מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 28.5.15)	--	--	Aa2
אגרות חוב (סדרה ד')	מידרוג בע"מ	Aa1 (ניתן ביום 15.11.15)	--	--	Aa1

ה.6 למיטב ידיעת מגדל ביטוח, ליום 31 בדצמבר 2015 ונכון למועד הדוח, מגדל גיוס הון עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב (סדרה א', סדרה ב', סדרה ג' וסדרה ד'), לא התקיימו תנאים כלשהם המקימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי והחברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות.

ה.7 מגדל ביטוח התחייבה כלפי מגדל גיוס הון כי תישא בכל הוצאותיה, לרבות הוצאות התפעול השוטף וכן החזר הוצאות שיפוי לדירקטורים, אם וככל שתהיינה כאלה.

באור 25: - פרמיות שהורווחו בשייר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		
	ברוטו	ביטוח משנה	שייר
	אלפי ש"ח		
פרמיות בביטוח חיים	7,664,017	149,693	7,514,324
פרמיות בביטוח בריאות	1,025,712	69,570	956,142
פרמיות בביטוח כללי	2,050,197	410,763	1,639,434
סך הכל פרמיות	10,739,926	630,026	10,109,900
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה *)	(51,112)	(6,870)	(44,242)
סך הכל פרמיות שהורווחו	10,688,814	623,156	10,065,658

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
	ברוטו	ביטוח משנה	שייר
	אלפי ש"ח		
פרמיות בביטוח חיים	7,605,945	190,767	7,415,178
פרמיות בביטוח בריאות	880,897	64,175	816,722
פרמיות בביטוח כללי	1,968,911	406,467	1,562,444
סך הכל פרמיות	10,455,753	661,409	9,794,344
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה *)	(30,182)	26,264	(56,446)
סך הכל פרמיות שהורווחו	10,425,571	687,673	9,737,898

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
	ברוטו	ביטוח משנה	שייר
	אלפי ש"ח		
פרמיות בביטוח חיים	7,545,011	173,721	7,371,290
פרמיות בביטוח בריאות	770,164	65,352	704,812
פרמיות בביטוח כללי	2,021,532	512,912	1,508,620
סך הכל פרמיות	10,336,707	751,985	9,584,722
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה *)	(264,133)	(34,648)	(229,485)
סך הכל פרמיות שהורווחו	10,072,574	717,337	9,355,237

*) בעיקרו בביטוח כללי, ראה באור 17.

באור 26: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה			
נדל"ן להשקעה	445,655	368,615	365,449
השקעות פיננסיות:			
נכסי חוב סחירים	356,951	1,100,785	960,483
נכסי חוב שאינם סחירים	274,544	292,882	622,167
מניות	625,616	1,185,279	1,802,668
השקעות פיננסיות אחרות	132,013	946,229	3,707,565
מזומנים ושווי מזומנים	(12,712)	54,312	(74,709)
סך הכל רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו	1,822,067	3,948,102	7,383,623
רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים			
הכנסות מנדל"ן להשקעה:			
שערוך נדל"ן להשקעה	48,898	13,799	4,900
הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה	35,304	37,230	32,977
סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה	84,202	51,029	37,877
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:			
נכסים זמינים למכירה (א)	407,198	345,820	121,943
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ב)	20,718	(164,822)	46,925
נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ג)	(9,249)	6,095	(4,927)
הכנסות ריבית *) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד	1,067,431	1,231,638	1,714,524
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	6	2,215	654
רווחים (הפסדים) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים **)	(12,668)	53,427	(23,922)
הכנסות מדיבידנד	105,628	140,778	108,730
סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון	3,485,333	5,614,282	9,385,427
*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם	7,579	4,865	6,184

**) לעניין הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות ראה באור 35.

א. רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווחים נטו מניירות ערך שמומשו	544,996	448,933	209,219
ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד	(137,798)	(103,113)	(87,276)
סך הכל רווחים מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה	407,198	345,820	121,943

באור 26: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש:			
בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית	(2)	(2)	1
בגין נכסים מוחזקים למסחר	20,720	(164,820)	46,924
סך כל הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	20,718	(164,822)	46,925

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים	(1,522)	9,325	(746)
עליות (ירידות) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד	(7,727)	(3,230)	(4,181)
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים	(9,249)	6,095	(4,927)

באור 27: - הכנסות מדמי ניהול

הרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול בענפי הפנסיה והגמל	480,148	478,700	441,058
דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים	231,800	383,954	636,600
דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים	611,735	552,377	473,578
דמי ניהול בגין חוזי השקעה	14,360	9,750	4,896
סך דמי ניהול מעמיתים וממבוטחים	1,338,043	1,424,781	1,556,132
דמי ניהול אחרים	141,531	144,287	140,666
סך הכל הכנסות מדמי ניהול	1,479,574	1,569,068	1,696,798

באור 28: - הכנסות מעמלות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
עמלת סוכנויות ביטוח	158,948	172,256	177,684
עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה	128,086	152,740	145,349
עמלות אחרות	55,562	43,533	37,077
סך הכל הכנסות מעמלות	342,596	368,529	360,110

באור 29: - הכנסות אחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הכנסות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות	38,766	42,956	35,446
רווחי הון אחרים	2,966	-	-
סך הכל הכנסות אחרות	41,732	42,956	35,446

באור 30: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
בגין חוזי ביטוח חיים:			
תביעות ששולמו ותלויות			
מקרי מוות, נכות ואחרים	971,010	931,711	953,753
בניכוי ביטוח משנה	69,357	76,021	116,463 *)
	901,653	855,690	837,290
פוליסות שנפדו	1,711,032	1,807,424	1,755,741
פוליסות שמועדן תם	1,233,452	1,122,964	848,464
גמלאות	460,426	371,438	287,100
סך הכל תביעות	4,306,563	4,157,516	3,728,595
גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר	5,962,480	8,164,917	11,870,776
גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה	20,733	35,584	46,573
סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר בגין חוזי ביטוח חיים	10,289,776	12,358,017	15,645,944
סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי:			
ברוטו	1,453,183	1,443,244	1,171,044
ביטוח משנה	216,487	250,302	172,294
בשייר	1,236,696	1,192,942	998,750
סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות:			
ברוטו	752,585	615,375	638,091
ביטוח משנה	64,625	54,149	40,365
בשייר	687,960	561,226	597,726
סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	12,214,432	14,112,185	17,242,420

*) כולל רווח בסכום של כ- 52 מיליון ש"ח מעסקת רכישה של תיק ביטוח משנה ישן באובדן כושר עבודה מג'נרלי ומכירתו לסוויס רי. ראה באור 38 ז.3).

באור 31: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הוצאות רכישה:			
עמלות רכישה	532,571	499,764	509,636
הוצאות רכישה אחרות	526,127	459,160	481,879
שינוי בהוצאות רכישה נדחות	(64,106)	(33,107)	(111,537)
סך הכל הוצאות רכישה	994,592	925,817	879,978
עמלות שוטפות אחרות	567,164	564,662	552,215
הוצאות שיווק אחרות	23,511	32,576	48,646
סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	1,585,267	1,523,055	1,480,839

באור 32: - הוצאות הנהלה וכלליות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
שכר עבודה ונלוות	1,016,383	966,828	1,074,238
פחת והפחתות	201,618	205,232	210,080
אחזקת משרדים ותקשורת	144,409	152,568	149,463
שיווק ופרסום	84,026	82,856	75,461
ייעוץ מקצועי ומשפטי	72,138	59,992	45,835
אחרות	202,112	195,922	206,958
סך הכל *)	1,720,686***)	1,663,398	1,762,035 **)
בניכוי:			
סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח	(127,527)	(103,097)	(115,213)
סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	(554,716)	(519,132)	(552,503)
הוצאות הנהלה וכלליות	1,038,443	1,041,169	1,094,319
*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך	334,437	345,263	366,832

**) בשנת 2013 כולל הוצאות בסך של כ- 97 מיליון ש"ח בגין מענק מיוחד שניתן בעיקר לעובדי הקבוצה (בעניין זה פורסם דווח מיידי ביום 25 בנובמבר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-202638).

***) ביום 17 בפברואר 2015, לאחר אישור האורגנים המוסמכים, נחתם הסכם קיבוצי בין מגדל ביטוח ומגדל מקפת לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, עבור חלק מן העובדים, בתוקף מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017 ("ההסכם הקיבוצי").
ההסכם הקיבוצי חל על עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת המועסקים בהן במועד חתימת ההסכם, עובדים שיתקבלו לעבודה החל ממועד חתימת ההסכם ואיננו חל על עובדים בדרג של מנכ"ל, משנה למנכ"ל, סמנכ"ל וכן על עובדים המשמשים בתפקידים שזוהו ופורטו בהסכם, וכן אינו חל על חברה אחרת בקבוצת מגדל אחזקות שאינה מגדל ביטוח או מגדל מקפת. להלן עיקרי הוראות ההסכם הקיבוצי:

1. ההסכם הקיבוצי מסדיר הוראות לעניין קבלת עובדים, תקופת ניסיון, הענקת קביעות והוראות נוספות הנוגעות לאיוש משרות וניוד עובדים, וכן מסדיר קליטת עובדים בתחומים מסוימים, שכיום מועסקים באמצעות קבלנים ומיקור חוץ, בהעסקה ישירה תוך תקופה שנקבעה בהסכם הקיבוצי (עובדי ניקיון יום, עובדי מודיעין יום, עובדי תחזוקה מסוימים, סריקת תפעול חסכון ארוך טווח).
כן נקבעו בהסכם הקיבוצי הסדרים לעניין צמצום שירותי מיקור חוץ בחטיבת הטכנולוגיות וביצוע פרויקטים מסוימים באמצעות דפוסי העסקה אחרים (קבלנים/מיקור חוץ).

2. ההסכם הקיבוצי כולל הוראות בנושאים הנוספים הבאים: הסדרת שבוע העבודה ושעות העבודה, לרבות הסדרים בעניין שעות נוספות ושעות נוספות גלובאליות, ימי מחלה והיעדרויות אחרות וכו', סדרי עבודה, נהלים וכללי התנהגות לרבות ועדת משמעת, פיטורין, התפטרות והודעה מוקדמת.

3. כמו כן כולל ההסכם הקיבוצי הוראות לעניין שיתוף הפעולה עם נציגות העובדים, התנאים שיוענקו לוועד העובדים אשר יכהנו בתפקידם בנוסף לעבודתם, לרבות דמי החבר ודמי הטיפול שיגבו ממשכורת העובדים. כמו כן נקבע סכום השתתפות בתקציב ועד העובדים לשנים 2015-2017 בסך של כ- 400 אלפי ש"ח לכל שנה.

4. שכר המינימום יהיה החל מיום ה - 1 בינואר 2015 סך של 5,300 ש"ח ברוטו לחודש.

5. בכל אחת מהשנים 2015-2017 תשולם תוספת שכר לעובדים הקבועים עליהם חל ההסכם והמועסקים במועד התשלום, בשיעור מצטבר לכל תקופת ההסכם הקיבוצי של כ- 10.5% (עובד שהשלים 18 חודשי עבודה במועד תשלום תוספת השכר יהיה זכאי אף הוא להיכלל במסגרת זו). אופן חלוקת התוספת במהלך שנות ההסכם תוסכם בין הצדדים, ובמקרה שלא יגיעו להסכמה, תחולק תוספת השכר באופן שווה - קרי 3.5% לכל שנה מהשנים דלעיל.

באור 32: - הוצאות הנהלה וכלליות (המשך)

6. מענק שנתי (בונוס) - יהיה בהתאם ובכפוף למדיניות התגמול ולאישור הדירקטוריון, כתלות בעמידה ביעדים על פי מדיניות התגמול, וככל שיוחלט על הענקת מענקים לנושאי המשרה. בכפוף לאמור, וככל שיוחלט על הענקת מענקים, תקציב הבונוס לעובדים הזכאים בשיעור של 100%, יהיה משכורת אחת לעובד ושתי משכורת למנהל ובכל מקרה אחר (ובלבד שלא יהא נמוך מ- 80%) בשיעור יחסי מהאמור אך לא יותר מ- 140% מהאמור. תקציב 100% הינו כ- 30 מיליון ש"ח.

7. הפרשות המעסיק לתגמולים לחסכון הפנסיוני יועלו ל- 6% (חלקו של העובד בתגמולים יהיה 5.5%).

8. הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פיטורין, התשכ"ג-1963 יבוטל לגבי עובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי, הן ביחס לתקופת עבר והן מכאן ולהבא, והתשלומים השוטפים על תשואתם יבואו על חשבון פיצוי פיטורין ולא במקומם (הסדר זה לא יחול על עובדים המועסקים בתפקיד אנשי מכירות כל עוד הם מועסקים בתפקידם כאמור).
עובד שפוטר, פרש לגמלאות, או התפטר, יהיה זכאי לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו בקופת הגמל ו/או קופת הביטוח, ובנוסף לתשלום השלמת הפיצויים המגיעים לו על-פי הדין, אלא אם נשללה זכותו לפיצויים על-פי החוק, ובנוגע להתפטרות, בכפוף למתן הודעה מוקדמת כדין והעברה מסודרת של תפקידו.

9. לכל עובד קבוע תהיינה הפרשות לקרן השתלמות שתהיינה עד לתקרת ההפרשות המותרת למס וזאת בשיעור של 7.5% על חשבון המעביד ו- 2.5% על חשבון העובד ולעובד בתקופת ניסיון נקבעו שיעורי הפרשה בשיעור של 2.5% על חשבון המעביד ו - 2.5% על חשבון העובד.

10. בהסכם הקיבוצי נכללו הסדרים בעניין תנאי עבודה ורווחה שונים הכוללים בין היתר, שי לרגל אירועים משפחתיים, מימון ארוחת צהריים, בדיקות רפואיות (סקר), הסדרים לגבי הנחות ממוצרים ושירותים שמגדל ביטוח מציעה, דמי הבראה בתעריף של 150% מהתעריף שייקבע בצו ההרחבה, ימי חופשה, החזר הוצאות אישיות ונסיעה בתפקיד, הלוואות לעובדים וכו' וכן הסדרים לעניין פעילויות רווחה שיאורגנו לטובת העובדים.

11. בהסכם הקיבוצי נכלל הסדר בעניין זכאות למענקי יובל לעובדים שהשלימו 20 שנות עבודה, 30 שנות עבודה ו- 40 שנות עבודה.

12. ההסכם הקיבוצי כולל גם הוראות לעניין התייעלות המתוכננת לביצוע בתקופת ההסכם, במסגרתו יצומצם היקף העסקה בכ- 240 עובדים ביחידות השונות, בהתאם להליך היוועצות שהוסדר בהסכם.

13. סמוך לאחר חתימת ההסכם שולם לעובדים שעליהם חל ההסכם והחלה העסקתם עד ה- 31 בדצמבר 2013 מענק חתימה חד פעמי של 2,000 ש"ח לעובד.

14. במסגרת ההסכמות בין הצדדים, הוסכם על ביטול ההחלטה לפי פקודת ביזיון בית משפט ביום ה - 20 בינואר 2014. כמו כן הוסכם על מחיקת כל ההליכים המשפטיים בבית הדין לעבודה ואשר היו תלויים ועומדים ביניהם ללא צו להוצאות. בית הדין הארצי לעבודה אישר את הבקשה וביטל את ההחלטה לפי פקודת ביזיון בית משפט, ללא צו להוצאות.

יישום הוראות ההסכם הקיבוצי הגדיל את הוצאות הקבוצה בשנת 2015 בסך של כ- 60 מיליון ש"ח (מתוכם כ- 22 מיליון ש"ח בגין רכיבים חד פעמיים).

באור 33: - תשלום מבוסס מניות

א. הוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים

ההוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים בעבור שירותים שהתקבלו מעובדים מוצגת בטבלה שלהלן:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
בגין מענקים המסולקים במזומן	370	(225)	658
בגין מענקים הוניים	118	128	403
	488	(97)	1,061

עסקאות תשלום מבוסס המניות שהוענקו על ידי החברה לעובדיה מתוארות להלן. במהלך השנים 2012 עד 2015 לא בוצעו שינויים או ביטולים בתוכניות ההטבות לעובדים.

ב. פרטים נוספים בדבר תוכניות תשלומים מבוססי מניות

	תוכנית (2) 2010	תוכנית (1) 2009
מספר האופציות שהוקצו ליו"ר הדירקטוריון לשעבר	679,997	650,000
מספר האופציות שהוקצו למנכ"ל לשעבר	1,131,684	1,000,000
מספר האופציות שהוקצו לעובדים האחרים שנכללו בתוכנית	13,552,606	9,698,875
סך האופציות שהוקצו	15,364,287	11,348,875
יתרת האופציות שטרם מומשו לתאריך המאזן	875,258	-
יחס המרה	1	1
מחיר מימוש מתואם ל-31 בדצמבר 2015 (3) (1)	0.01	-
מועד ההענקה ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר	10/2010	9/2009
מועד ההענקה לעובדים האחרים שנכללו בתוכנית	08/2010	8/2009
מועד ההבשלה *)	01/2013	1/2012
מועד הפקיעה *)	-	31/12/2014
שווי הוגן (במיליוני ש"ח) למועד ההענקה **)		
ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר	3.6	3.3
לעובדים האחרים שנכללו בתוכנית	29.5	18.6

*) על פי תנאי תוכנית 2010 תקופת הבשלת כתבי האופציה הינה 3 שנים, פרט לאופציות שהבשלתן תלויה בתוצאות החברה לעומת מתחרים עיקריים שתקופת הבשלתן 6 שנים.
האופציות יומרו למניות בתום תקופת ההבשלה. בהתאם לכך, לא קיימת תקופת מימוש מעבר לתקופת ההבשלה.

**) כל האופציות שהוענקו בתוכניות שפורטו לעיל הופקדו בידי נאמן במסלול ההוני לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

(1) תכנית 2009

ביום 17 באוגוסט 2009 אישר דירקטוריון החברה תכנית תשלום מבוסס מניות לנושאי משרה ולמנהלים בקבוצה.
התכנית כוללת הקצאה של 12,000,000 אופציות שאינן רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב המקנות למשתתף המחזיק בהן זכות לקבלה בדרך הקצאה של עד 12,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.נ.
תקופת הבשלה של תכנית 2009 הסתיימה בתאריך 31 בדצמבר 2011 ותקופת המימוש הסתיימה בתאריך 31 בדצמבר 2014.

באור 33: - תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. פרטים נוספים בדבר תוכניות תשלומים מבוססי מניות (המשך)

(2) תכנית 2010

ביום 24 באוגוסט 2010 אישר דירקטוריון החברה תכנית תגמול ארוכת טווח לנושאי משרה ומנהלים בקבוצה. התכנית כוללת מענקים במזומן וכן הקצאה פרטית של עד 16,445,413 כתבי זכאות (להלן - "כתבי הזכאות" / "אופציות"), שאינם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ, המקנים למשתתף המחזיק בהם את הזכות לקבלה בדרך של הקצאה של עד 16,445,413 מניות רגילות, בנות 0.01 ש"ח ע.נ. של החברה, אשר מוקצות בשני שלבים בהתקיים התנאים להקצאתן כמפורט להלן ובתמורה לתשלום ערכן הנקוב. בפועל הקצתה החברה 15,364,287 כתבי זכאות.

ביום 21 באוקטובר 2010 אישרה האסיפה הכללית של החברה את הקצאת כתבי הזכאות ליו"ר הדירקטוריון של החברה.

תכנית התגמול ארוך הטווח לשנת 2010 הינה לתקופה של שש שנים וכוללת שני שלבים עוקבים הנמשכים שלוש שנים כל אחד (להלן - "שלב I" ו-"שלב II"). מחיר המניה במועד ההענקה והשינוי בו במהלך 3 השנים הראשונות (עד תום שלב I) אינו משפיע על שווי ההטבה. בתום שלב I, שהסתיים בתאריך 31 בדצמבר 2012, היה כל משתתף זכאי למענק, הנקוב במספר משכורות חודשיות (להלן - "מענק המטרה"), אשר משולם לו בהתאם לעמידה ביעדים כמפורט להלן ("מענק שלב I"). גובהו של מענק שלב I חושב ונקבע בהתאם לעמידה בשני יעדים: עמידה ביעדי רווח ("רכיב הרווחיות"), והמשך העסקה בחברה עד לאותו מועד ("רכיב ההתמדה").

רכיב ההתמדה שולם כולו במניות ורכיב הרווחיות שולם חלקו במניות וחלקו במזומן בהתאם לבחירת הניצעים. בגין סיום שלב I ובהתאם לבחירת העובדים, ביום 22 באפריל 2013 הומרו כתבי זכויות לרכישת מניות והוקצו 1,912,474 מניות בעלות 0.01 ש"ח ערך נקוב אשר הופקדו בנאמנות עד לתום שלב II. כמות המניות שהונפקה חושבה לפי שווי המניה בבורסה בתום שלב I.

בתום שלב II, שהסתיים בתאריך 31 בדצמבר 2015, משתתף אשר הוקצו לו בתום שלב I מניות בגין רכיב הרווחיות, יהיה זכאי להקצאת מניות נוספות של החברה ("מניות שלב II") ללא תשלום נוסף (למעט תשלום זניח של ערכן הנקוב) שמספרן יקבע על בסיס דירוגה של הקבוצה ביחס לארבע קבוצות נוספות מתחום פעילותה, בהתאם לפרמטרים שנקבעו בתכנית. דירוג הקבוצה יתברר בעתיד במהלך שנת 2016.

(3) בתוכנית 2010 נקבע מחיר המימוש של כל אופציה בתמורה לערכה הנקוב בסך של 0.01 ש"ח למניה.

(4) במסגרת רכישת חברת הבת אינפומד - אתרי רפואה בע"מ ביום 26 בספטמבר 2011 הוענקה אופציית מכר לאחד מבעלי המניות לפיה הוא יהיה זכאי לממש את מניותיו בחברה הנרכשת בכפוף להמשך מתן שירותי ניהול לחברת הבת לתקופה של 60 חודשים. מחיר המימוש של האופציה הינו מכפיל 5 על ממוצע הרווח הנקי השנתי של החברה בשנתיים שקדמו למימוש האופציה. אופציה זו מטופלת כתשלום מבוסס מניות המסולק במזומן. ההתחייבות בגין האופציה האמורה אינה מהותית.

ג. תנועה במהלך השנה

להלן טבלה הכוללת את מספר האופציות למניות החברה, את הממוצע המשוקלל של מחיר המימוש שלהן ואת התנועה שהייתה במספר האופציות בשנה השוטפת:

	2015		2014		2013	
	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש
		ש"ח		ש"ח		ש"ח
אופציות למניות:						
לתחילת השנה	1,106,550	0.01	6,886,057	4.30	21,496,407	2.31
חולטו במהלך השנה	(231,292)	0.01	(3,962,757)	4.70	(9,515,001)	0.14
מומשו במהלך השנה *)	-	-	(1,816,750)	5.41	(5,095,349)	5.57
לסוף השנה	875,258	0.01	1,106,550	0.01	6,886,057	4.30
ניתנות למימוש לסוף שנה	-	-	-	-	5,333,625	5.55

*) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה בגין כתבי אופציות שמומשו בשנת 2014 - 5.52, בשנת 2013 - 6.06.

ד. נכון ליום 31 בדצמבר 2015 תמה תקופת החיים החוזית של תוכניות האופציות.

באור 33: - תשלום מבוסס מניות (המשך)

ה. טווח מחירי המימוש של האופציות בגין תכנית 2009 שהסתיימה כאמור לעיל בתאריך 31 בדצמבר 2014, שהיו ניתנות למימוש למניות בשנת 2014 עומד על 5.55 - 5.34 ש"ח לאופציה, בשנת 2013 עומד על 5.65 - 5.55 ש"ח לאופציה.

ו. מדידת השווי ההוגן של האופציות למניות המסולקות במכשירים הוניים

בתכנית 2009 השתמשה החברה במודל הבינומי למדידת השווי ההוגן של האופציות למניות המסולקות במכשיריה ההוניים. בתוכנית 2010, בהתאם למהותה הכלכלית הנגזרת מהמדיניות החדשה שהתוותה החברה, השתמשה החברה במודל לתמחור מניות למדידת השווי ההוגן של ההטבה אשר חלקה מסולקת במכשיריה ההוניים. המדידה מתבצעת ביום הענקת האופציות לעובדי החברה.

להלן טבלה המציגה את הנתונים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ההטבה שניתנה לעובדי החברה:

	תוכנית 2010	תוכנית 2009
תשואת הדיבידנד בגין המניה (%)	3.69	1.33
תנודתיות צפויה במחירי המניה (%) *)	-	33.78
תנודתיות היסטורית של מחירי המניה (%)	-	33.78
שיעור ריבית חסרת סיכון (%)	2.99	1.49
מחיר מימוש (ש"ח)	0.01	5.74
אורך חיי האופציות (שנים)	3-6	6
מחיר המניה במועד ההענקה (ש"ח) **)	6.98	5.91

*) התנודתיות הצפויה של מחיר המניה משקפת את ההנחה שהתנודתיות ההיסטורית של מחיר המניה מהווה אינדיקציה טובה למגמה הצפויה בעתיד.

**) בהתאם לתוכנית 2010 מחיר המניה במועד הענקה ככלל אינו משמש לקביעות שווי ההטבה כאמור בסעיף ב.(2) לעיל.

באור 34: - הוצאות אחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הפחתת נכסים לא מוחשיים (למעט תוכנות מחשב) *)	33,876	39,332	30,946
ירידת ערך	38,927	24,478	3,181
הוצאות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות	28,993	12,561	16,224
הפסד הון ממכירת רכוש קבוע	5	257	321
סך הכל הוצאות אחרות	101,801	76,628	50,672

*) לפרטים נוספים ראה באור 4.א.

באור 35: - הוצאות מימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:			
התחייבויות לבנקים וחברה כלולה *)	219	2,564	6,118
הוצאות מימון בגין אגרות חוב	44,064	25,621	41,994
הוצאות ריבית למבטחי משנה	521	652	755
הפרשי שער, נטו בגין התחייבויות **)	880	10,127	(4,970)
עמלות והוצאות מימון אחרות	12,047	12,515	8,426
סך הכל הוצאות מימון	57,731	51,479	52,323

*) לפרטים בדבר הלוואה מחברה כלולה ראה באור 38.ח.3.

**) לעניין הפרשי שער בגין השקעות פיננסיות ראה באור 26.

באור 36: - רווח למניה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	בש"ח		
רווח בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח	0.33	0.40	0.59

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה לשנת 2015 התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 351,869 אלפי ש"ח (בשנים 2014 ו-2013 רווח נקי בסך של 422,031 אלפי ש"ח ו-617,770 אלפי ש"ח בהתאמה) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור כמפורט להלן:

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

	2015	2014	2013
	מספר מניות (באלפים)		
יתרה ליום 1 בינואר	1,053,908	1,053,811	1,051,666
השפעת אופציות שמומשו למניות	-	61	1,387
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה ליום 31 בדצמבר	1,053,908	1,053,872	1,053,053

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה לשנת 2015 התבסס על הרווח הנקי המתייחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 351,869 אלפי ש"ח (בשנים 2014 ו-2013 רווח נקי בסך של 422,031 אלפי ש"ח ו- 617,770 אלפי ש"ח בהתאמה) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות כמפורט להלן:

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)

	2015	2014	2013
	מספר מניות (באלפים)		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח בסיסי למניה	1,053,908	1,053,872	1,053,053
השפעת מניות רגילות פוטנציאליות מדללות	477	809	1,688
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח מדולל למניה ליום 31 בדצמבר	1,054,385	1,054,681	1,054,741

שווי השוק הממוצע של מניות החברה, לצורך חישוב ההשפעה המדללת של כתבי האופציה למניות, התבסס על מחירי שוק מצוטטים לתקופה שבה היו כתבי האופציה במחזור.

ראה באור 33 לגבי אופציות שפקעו במהלך כל אחת מהשנים.

באור 37: - ניהול סיכונים

א. כללי

1. הסיכונים העיקריים

לקבוצה פעילות ביטוחית וחסכון ארוך טווח ופעילות בתחום השירותים הפיננסים. הפעילות הביטוחית מתמקדת בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. פעילות השירותים הפיננסים מתמקדת במתן שירותי ניהול נכסים פיננסים ושיווק השקעות, ובנקאות להשקעות.

פעילויות הקבוצה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;
- סיכונים תפעוליים לרבות אבטחת מידע וסייבר.

לסיכונים אלה נלווים סיכונים כלליים כגון: סיכוני רגולציה וציות, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין, סיכונים עסקיים (דוגמת גידול בתחרותיות, שינוי בטעמי הציבור) וכו'. לפירוט נוסף ראה סעיף ב.5. להלן.

סיכוני שוק - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני נזילות - הסיכון שהקבוצה תתקשה לקיים מחויבויות הקשורות להתחייבויותיה במועדן.

סיכונים ביטוחיים -
סיכוני ביטוח חיים ובריאות נובעים מאי הוודאות בתשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעור מימוש גמלה, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.
הסיכונים האקטוארים בקרן הפנסיה חלים על העמיתים כאשר השפעתם על החברה המנהלת הינם בהיבט של דמי הניהול.
סיכוני ביטוח כללי נובעים בעיקר מתמחור, הערכת רזרבות וקטסטרופה.

סיכוני אשראי - סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה/מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים בדירוג הלווים ובמרווחי האשראי בשוק ההון.

סיכונים תפעוליים - הסיכון להפסד כתוצאה מהתממשות סיכונים תפעוליים שונים כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. חלק מהותי מפעילויות הקבוצה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע וסייבר ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את הקבוצה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

לפירוט נוסף של הסיכונים ראה סעיף ב להלן.

דירקטוריון מגדל ביטוח מגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל התיק המשתתף ברווחים לסיכונים השונים, לרבות קביעת תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, התייחסות לרמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים.

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, תיאור מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה, זיהוי הסיכונים והבקרות בקבוצה. גילוי כמותי נוסף נכלל לאורך הדוחות הכספיים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. דרישות חוקיות

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח:

המסגרות הרגולטוריות מסדירות וקובעות, בין היתר, הסדרים ביחס לסיכונים להם החברות חשופות באמצעות הצבת דרישות רגולטוריות ובין היתר כדלקמן:

במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו) התשס"ז-2007 ובהקשר לניהול החשיפות לסיכונים, על הדירקטוריון להגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל המבוטחים לסיכונים שונים, לקבוע תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, לקבוע רמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים, לאשר כלים ובקרות למדידת הסיכונים ולניהולם ודרכי התמודדות עם הסיכונים ועם התממשותם.

ניהול ההשקעות - נקבעו הוראות הנוגעות לאופן ניהול ההשקעות על-ידי הגופים המוסדיים המציבות, בין היתר, דרישות למידת הפיזור, מגבלות על השקעות, ונזילות.

ניהול אשראי - נקבעו הוראות הנוגעות להבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים לניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות לרבות הקמת וועדת אשראי ותפקידיה, קביעת מדיניות העמדת אשראי כמו גם דרכי הפיקוח, הבקרה והדיווח לוועדות ההשקעה השונות ולדירקטוריון.

מבטחי משנה - נקבעו הוראות לגבי ניהול החשיפה למבטחי משנה ("חשיפת מבטחי משנה").

דרישות הון - נקבעו הוראות הנוגעות לדרישות הון מינימליות, לפרטים נוספים ראה באור 7.ג.

ניהול סיכונים -

- במהלך ינואר 2014 פרסמה הממונה על הביטוח את פרק 10 בחוזר המאוחד העוסק בפונקציית ניהול הסיכונים בגוף מוסדי. החוזר כולל הנחיות כלליות המפרטות את תנאי הכשירות של מנהל הסיכונים והקמת יחידה לניהול סיכונים, אשר תהיה נפרדת מקווי העסקים שאת פעילותם השוטפת היא בודקת. בנוסף, מפרט החוזר את סמכויותיו של מנהל הסיכונים לקבלת מידע וגישה לנתונים הדרושים לביצוע תפקידי היחידה לניהול סיכונים וכן את המשאבים הנדרשים לכך. כמו כן, מפרט החוזר את תפקידיו ודרכי עבודתו של מנהל הסיכונים הכוללים בין היתר: זיהוי הסיכונים המהותיים, כימות והערכה של הסיכונים המהותיים שזוהו ודיווחים לאורגנים הרלוונטיים.

- יישום הוראות Solvency II ("הדירקטיבה") -

לגבי יישום הוראות Solvency II ראה באור 7.ג.6.

סיכונים תפעוליים - בנוסף להסדרים לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות ספציפיות שעיקרן הן: מעילות והונאות ("חוזר מעילות"), ניהול סיכוני אבטחת מידע ("אבטחת מידע") וניהול סיכוני טכנולוגיות מידע.

אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי (SOX) - בנוסף, על פי תקנות ניירות ערך, החברה מיישמת את ההליכים הנדרשים הנוגעים לבחינת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בחברה, ומצרפת את הדוחות וההצהרות הנדרשות בקשר לכך לדוחותיה הכספיים. במקביל, הגופים המוסדיים בקבוצה, מיישמים את הוראות הפיקוח על הביטוח ככל הנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בגופים אלו (הוראות המבוססות על סעיפים 302 ו-404 לחוק סרבנס אוקסלי והוראות ה-"SEC").

בפעילות השירותים הפיננסים:

מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה פועלות בהתאם להוראות פיקוח שונות כגון רשות ניירות ערך והבורסה לניירות ערך, המגדירים הוראות, כללים ומגבלות על פעילות חברות הקבוצה וביניהם: כללים לניהול השקעות וניהול קרנות נאמנות, התנהלות מול לקוחות מנוהלים, וכיו"ב.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

א) מערך ניהול הסיכונים כולל:

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח:

- פורום ניהול סיכונים בראשות מנכ"ל חברת הביטוח בו משתתפים מנהלי החטיבות השונים, האקטוארים של תחומי הביטוח השונים ומנהל הסיכונים.

- יחידה לניהול סיכונים האחראית על ריכוז הנושאים העיקריים, בשיתוף עם יחידות המטה האחראיות בתחומים השונים: זיהוי הסיכונים וכימותם, הגשת דוחות חשיפה לסיכונים שוטפים או מיוחדים לגופים המדווחים (דהיינו לוועדות השקעה, דירקטוריון, פורום ניהול הסיכונים, פורום ALM וכו'), יישום מערכות להערכת הסיכונים וניהולם בתחומים השונים בקבוצה ויישום הוראות הרגולציה בכל הקשור לניהול סיכונים בתחומיו השונים.

החברה מינתה מנהל סיכונים לחברת הביטוח ולגופים המוסדיים שבניהולה.

בפעילות השירותים הפיננסים:

האחראי הכללי לניהול הסיכונים של כל אחת מחברות מגדל שוקי הון הוא המנכ"ל של אותה חברה, כאשר בנוסף בקבוצה פועלות מחלקת ציות ואכיפה האחראית על הטמעת ואכיפת הוראות הרגולציה הרלוונטיות, וכן מחלקת ניהול ובקרת סיכונים באמצעותה מתבצע ניטור של הפרת הוראות רגולטוריות והנחיות פנימיות של ההנהלה. מחלקות אלה אינן תלויות במנכ"לים של החברות הבנות ועבודתן מתבצעת באופן עצמאי ובלתי תלוי תוך שימוש בכלי תוכנה ושיטות מתקדמות.
בין השאר, הופצו בחברות הקבוצה מתודולוגיות לניהול סיכון, מסמכי חשיפות מוצגים תדיר, ונהלים מתעדכנים ומופצים בהתאם למתודולוגיה סדורה.
לגבי חלק מהפעילויות הוגדרו מסמכי מדיניות שבין השאר מתייחסים לתיאבון לסיכון וכן לאופן ניהולו.
מחלקות אלה מדווחות בדירקטוריונים של מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה על ליקויים שאיתרה בפעילותה, לרבות חריגות ממסמכי המדיניות ונהלים.

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה

מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה נועדה לתמוך בהשגת יעדיה העסקיים ושמירה על איתנותה הפיננסית תוך הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית, והגבלת הפסדים אלו בהתאם למדיניות הסיכון שנקבעה וזאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

ניהול הסיכונים בקבוצת מגדל מבוסס על שלושה קווי הגנה: מנהלי התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנים.

זיהוי הסיכונים המהותיים, הערכת אופן ניהולם כמו גם כימות החשיפה והשפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלו על המצב הכספי העתידי של חברות הקבוצה ומבוטחיה, נעשה במשותף על ידי היחידה לניהול סיכונים ויחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים בהתאמה.

בקרת ניהול הסיכונים מתבצעת במספר מוקדים בקבוצה כלהלן:

- יחידות המטה אחראיות כל אחת בתחומה, על עמידה בנהלי הקבוצה והנחיות הדירקטוריון וועדות ההשקעה לגבי מגבלות החשיפות לסיכונים.
בקבוצה קיימים פורומים מקצועיים של התחומים השונים, ההשקעות, ענפי הביטוח והפנסיה בראשות המנכ"ל וראשי התחומים. התפתחות החשיפה לסיכונים הביטוחיים בענפי הביטוח השונים נסקרת באופן שוטף בפני פורומים אלו, ובהתאם לכך, כמו גם ההתפתחויות בגורמים נוספים, מתקבלות החלטות ניהוליות לביצוע בתחומים אלו.
- מערך הבקרה, הפרוש בתחומי הפעילות השונים בקבוצה מנוהל ישירות על ידי מנהל הבקרה או מונחה מקצועית על ידו. מערך הבקרה בוחן את התשתיות שמוסדו לצורך התמודדות עם הסיכונים השונים בתהליכי עבודה ובהוראות הדין בהתאם לתכנית בקרה שנתית.
- יחידת ניהול הסיכונים, ראה סעיף א.3.א) לעיל.
- מבקרת הפנים משלבת בתכניות העבודה שלה נושאים שהוגדרו בסקר הסיכונים כנושאים המחייבים תשומת לב מיוחדת.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

מוצרים חדשים:
תהליך הכניסה לתכנית ביטוח חדשה או לתחום פעילות חדש בקבוצה, מתבצע בהתאם לנוהל השקת מוצר חדש העונה, בין היתר, גם על הנחיות הרגולציה בנושא זה. זיהוי וכימות הסיכונים הכרוכים במוצר מתבצע כלהלן:

סיכונים ביטוחיים - מדידת החשיפה לסיכונים הביטוחיים נעשית תוך התייחסות הן לתוחלת הסיכון, המשמשת כבסיס לתמחור המוצר, והן לחשיפה להפסדים פוטנציאליים הצפויים מעבר לתוחלת הסיכון, בתרחישים שונים.

סיכוני שוק - במוצרים בהם מעורבת הבטחת תשואה מסוג כלשהו, נמדדת החשיפה לסיכוני שוק בין היתר על ידי כלים סטוכסטיים באמצעותם נמדדים הן תוחלת ההפסד בגין סיכוני שוק (המהווה את הבסיס לתמחור המוצר) והן ההפסד הפוטנציאלי הצפוי ברמת וודאות נתונה, בגין סיכונים אלו.

סיכוני שוק ונזילות

סיכוני השוק מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של וועדות ההשקעה של תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל (בהם הסיכון הינו בעיקרו על העמיתים), וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו: עסקי הביטוח ומגדל אחזקות ("ועדות ההשקעה").

גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי חטיבת ההשקעות של הקבוצה ובכפוף לתקנות דרכי ההשקעה.

החברה מתמודדת עם סיכוני השוק, בין היתר, באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גאוגרפיים. כמו כן נקבעות מגבלות חשיפה לאפיקי השקעה ותאבון סיכון כולל לתרחישים פיננסים.

למידע בדבר החשיפה לבסיסי ההצמדה של התיקים המנוהלים, ראה סעיף ג' ו- ד' להלן.

סיכון נזילות מנוהל על-ידי מנהלי ההשקעות הן על ידי מעקב שוטף על מצב מח"מ הנכסים מול מח"מ ההתחייבויות בתיקי ההשקעה השונים כמו גם כימות ההפסד הצפוי בתרחיש קיצון של מימוש נכסים מיידי. הנושא נדון בדירקטוריון ובוועדות ההשקעה של התיקים המנוהלים, הן תיקי הנוסטרו והן תיקי העמיתים, הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בהתייחס לנתונים אלו, נקבעות מגבלות החשיפה לגורמי הסיכון של הנכסים בתיקים המנוהלים.

כימות החשיפה של תיקי ההשקעות לסיכוני שוק נעשה הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה בתקופה נתונה, והן על ידי בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי קיצון שונים. החשיפה לסיכון ריבית נעשית על-ידי בדיקת התאמת המח"מ ושיעור התשואה הפנימי של הנכסים מול ההתחייבויות (ALM) והשפעת השינויים בעקומי הריביות על השווי ההוגן שלהם. פער המח"מ מהווה אינדיקציה לסיכון הנזילות בתיקים (פער שלילי - מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים - סיכון נזילות נמוך וחשיפה לירידה בריבית ולהפך).

לגבי תיקים בהם החשיפה לסיכון נזילות גבוהה יחסית (כגון קרנות ההשתלמות וקופות גמל), מחושב גם ההפסד הצפוי כתוצאה מתרחיש קיצון של מימוש צבירות מיידי.
בנוסף, מחושבים לגבי התיקים המנוהלים (תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל) מדדי ביצוע שונים, המתייחסים לקשר שבין התשואה המושגת לרמת הסיכון בתיק.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים השונים של הקבוצה נעשית מידי חודש והיא כוללת מדדי הסיכון המתוארים לעיל, כמו גם את מצב החשיפות לגורמי סיכון בהשוואה למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעה השונות.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

החשיפה לסיכון ריבית הנמדדת באמצעות פער המח"מ בין הנכסים לבין ההתחייבויות, מבוצעת אחת לרבעון.

דוחות החשיפה מדווחים באופן שוטף לוועדות ההשקעה הרלבנטיות לתיקי הנכסים השונים.
תמצית מדדי הסיכון של תיקי הנכסים מדווחים על ידי המנכ"ל להנהלה ולדירקטוריון במסגרת הדוח החודשי של המנכ"ל לדירקטוריון.

סיכונים ביטוחיים:

הסיכונים הביטוחיים מנוהלים על-ידי מנהלי תחומי הביטוח והאקטוארים של הענפים השונים לרבות קרנות הפנסיה (בהם הסיכונים חלים על העמיתים). הדירקטוריון מקבל את הערכת החשיפה להפסד המירבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון כלהלן:

- גודל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד (אירוע קטסטרופה), כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה.

- השפעת האמצעים הננקטים על-ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי והשפעה על ההון הנדרש כנגד סיכונים אלו כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים.

בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי של עמיתי קרן הפנסיה, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה של החברה או הקרן לסיכונים אלו.

בביטוח חיים, בריאות וקרן הפנסיה - כימות החשיפה להפסד הנובע ממרכיבי הסיכון של עסקי ביטוח חיים ובריאות והסיכונים האקטואריים בקרנות הפנסיה כגון סיכון תמותה ומחלות, תוחלת חיים, אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה, מלחמה או טרור (אירוע קטסטרופה) ועליה בשיעורי הביטולים והפדיונות נעשה באמצעות השפעת תרחישי קיצון על שווי תיקי החסכון ארוך הטווח תוך התחשבות בקורלציות בין גורמי הסיכון, באופק זמן של שנה.
קיימת בקרה על ההתפתחויות לחשיפות לסיכונים הביטוחיים / אקטואריים, כגון סיכון מוות, תוחלת חיים, אובדן כושר עבודה, שימור תיק, הוצאות וכדומה והשפעתן הן על עתודות הביטוח והן על שווי תיק החסכון ארוך הטווח, כמו גם על רווחיות המוצרים ושווי המכירות החדשות של הקבוצה.

בביטוח כללי - כימות החשיפה להרעה משמעותית בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסות כמו גם לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כגון רעידת אדמה (אירוע קטסטרופה), והשפעת הסדרי ביטוח משנה על ההפסד הפוטנציאלי לקבוצה, מתבצעים באמצעות בחינת תרחישים לגורמי הסיכון המרכזיים להם חשופה החברה ברמת וודאות שנקבעה. הקבוצה מבצעת בדיקות רווחיות לענפי פעילות, עתודות חסר וכן בחינת חשיפה לרעידת אדמה באמצעות מודלים בינלאומיים.
בנוסף, מחושבת החשיפה להרעה בתשלומים עתידיים של התביעות התלויות מעבר לעתודות הקיימות בגין תביעות אלו.

קיימת בקרה שוטפת לגבי ההתפתחויות והמגמות בחשיפות לסיכונים הביטוחיים של ענפי הביטוח השונים, הנובעות בעיקרן מהשינויים בשכיחות התביעות וחומרתן כמו גם בהוצאות ובעלויות האחרות, והשפעתן הן על רווחיות המוצרים והן על עתודות הביטוח.

הקבוצה מתמודדת עם סיכוני הביטוח באמצעות שימוש בביטוח משנה. כמו כן פיזור חוזי הביטוח וכן פיזור בין ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי סיכון, גובה הכיסוי וכו' מקטינים את הסיכונים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

סיכוני אשראי

סיכוני אשראי של ההשקעות - מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של וועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקריהן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לווים, חשיפה לקבוצות דירוג אשראי וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות. לחברה וועדת אשראי הדנה ומאשרת עסקאות עפ"י מדרגי הסמכויות שהוקנו לה על ידי כל אחת מוועדות ההשקעה השונות.
למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראה סעיף ב.4.א)(2) להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים, מתבסס בעיקרו על בחינת הנזק הצפוי לקבוצה מנכסי האשראי בתרחישים שונים וכן על חישוב הערך בסיכון (VaR) הנובע מהשפעת השינויים במרווחי האשראי על שווי נכסים אלו כפי שנובעת מדירוג האשראי וממח"מ הנכס.

דירוג האשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות מתבסס על דירוג חיצוני במידה שקיים, ועל דירוג פנימי של מחלקת המחקר של תחום ההשקעות, הבוחנת גם את הדירוג החיצוני.
לעניין דרוג פנימי ראה סעיף ב.4.ב)(1) להלן.

מצבת הלווים במסגרת האשראי שניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה נבדקת אחת לרבעון על ידי יחידת המחקר הקבוצתית, אם חל שינוי בסיכון האשראי של הלווה. בנוסף יחידת האשראי בודקת באופן שוטף את אמות המידה הפיננסיות (covenants) של האשראי וכן את העמידה בהנחיות הרגולציה, הדירקטוריון וועדות ההשקעה. החשיפה לסיכוני אשראי של תיקי ההשקעות השונים ובכלל זה החשיפה ללווים, ענפים ומגזרים, דירוגי הלווים, חובות בעייתיים וכד', מובאת לדיון בוועדות ההשקעה אחת לרבעון.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של ההשקעות באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גיאוגרפיים תוך בחינת איתנותם של הגופים בהם משקיעה החברה ויכולת הפירעון שלהם טרם ביצוע ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה - מנוהלים על ידי ראש תחום ביטוח משנה המביא בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך / קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם עם המגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי.
למידע בדבר דירוג יתרות מבטחי משנה, ראה סעיף ב.4.1 להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי מבטחי המשנה מתבסס בעיקרו על ההסתברות להפסד ברמת וודאות נתונה כפי שנובעת מדירוג האשראי של מבטחי המשנה.

החל משנת 2014 הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest.

תחום ביטוח משנה בודק את דירוג מבטחי המשנה האמורים להשתתף בהסדרי ביטוח משנה לקראת חידושם. כך גם נבדק טיב מבטחי משנה על ידי "משרד החיתום" בעת התקשרויות בהסכמים פקולטטיביים בפוליסות למפעלים גדולים.

דירוג מבטחי משנה כנגד עתודות הביטוח, התביעות התלויות כמו גם כנגד החשיפה לרעידת אדמה של מבטחי משנה, נבדק באופן שוטף.

כמו כן נערך מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של מבטחי משנה באמצעות פיזור בין מבטחי המשנה, מגבלות מבטח בודד, מגבלות דרוג אשראי.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים עיקריים - מנוהלים על-ידי מנהלי החטיבות ונתמכים ע"י גורמים שונים בארגון ובכללם מערך הבקרה, יחידת האו"ש, ממונה הציות והאכיפה, מנהלת ה- SOX, מנהל אבטחת מידע, מנהלת סיכונים תפעוליים, אחראי מניעת הונאות ומעילות, מנהלת ממשל טכנולוגיות מידע ולרבות הביקורת הפנימית. מסמכי מדיניות בהתחשב בהוראות הרגולציה הקיימות, הקשורות בניהול סיכונים תפעוליים, אושרו ע"י דירקטוריון החברה והחברה פועלת על פיהם.

במסגרת יישום הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לעניין סעיף 404 של חוק Sarbanes-Oxley, מגדל ביטוח וגופים מוסדיים נוספים בקבוצה ביצעו תהליך של מיפוי תהליכי עבודה עיקריים, הסיכונים והבקרות בהם, תוך מתן התייחסות מסוימת גם להיבט של סיכונים תפעוליים מהותיים, ככל שזוהו כאלה במסגרת תהליך המיפוי והתיעוד. כך, למעשה, במסגרת בדיקת אפקטיביות הבקרות, נכללו לצד הסיכונים החשבונאיים גם סיכונים אחרים - כגון סיכונים תפעוליים.

כימות ההפסד הנובע מסיכונים תפעוליים נכלל במסגרת חישוב ההון הכלכלי על ידי פרמטרים מקובלים המתייחסים להיקף פעילות הקבוצה בענפי הביטוח השונים.

החברה מתמודדת עם הסיכונים התפעוליים באמצעות ביצוע סקר סיכונים תפעוליים והיא מצויה בתהליך הפחתת הסיכונים השיוריים הגבוהים.

אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות ניתן להבחין בעליית מדרגה משמעותית באיומי הסייבר בעולם. בוצעו מתקפות בארץ ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ותאגידים.

הפעילות העסקית של הקבוצה נשענת במידה רבה על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לפעילות עסקית תקינה. עם התקדמות הטכנולוגיה עולה רמת הסיכון לקבוצה וללקוחותיה. שילוב טכנולוגיות חדשות בליבה העסקית של הקבוצה כמו גם במערכות קצה בקבוצה ובקרב לקוחותיה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר.

החברה כארגון פיננסי מוביל, מהווה מטרה לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת של החברה, ספקיה, סוכניה ולקוחותיה מותקפים תדיר וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר, וירוסים, תוכנות זדוניות, התקפות "דיוג" וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירות, גניבה או פגיעה בנתונים.
החברה נערכת באופן תדיר להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים בנושא זה. לחברה תוכנית עבודה המתעדכנת מעת לעת בהתאם לאיומים המתפתחים. תוכנית זו כוללת התמודדות עם סיכונים פנימיים, דוגמת דלף מידע, כמו גם עם סיכונים חיצוניים הקשורים בדיוג, השבתה של קווי עסקים, החדרת תוכנות ופוגענים וכיו"ב.

מניעת מעילות והונאות - כחלק ממערך ניהול הסיכונים לחברה אחראי מניעת מעילות והונאות הפועל בשיתוף עם מערכי הבקרה וגורמים נוספים.

תחום ההיערכות למקרה אסון - לחברה תכנית פעולה להיערכות למקרה אסון הכוללת, בין השאר, אתר גיבוי למידע אודות מבוטחים ועמיתים. במהלך 2013 החברה הקימה אתר גיבוי נוסף בארץ אשר מאפשר RPO (Return Point Objective) ו-RTO (Return To Operation) בטווחי זמן מוגדרים. במקביל להחלטה זו אימצה החברה תרחישי ייחוס נוספים בחירום להם ניתן מענה. כמו כן במהלך 2015 החברה ביצעה תרגול בנושא התאוששות עסקית אשר כלל ניידות בין אתרי עבודה וכדומה.

בהתאם להנחית הממונה, הוכשר אתר בירושלים לשמירת העותק הנוסף של המידע לצורכי התאוששות במקרה של השבתת שני חדרי המחשב.
הגיבוי מבוצע באופן שוטף בחדר המחשב המרכזי. הציוד הועבר לאתר החדש והופעל באופן שוטף החל מאפריל 2015.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים

1. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו כאמור הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ. לעניין השפעת ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים במשתנים אלו על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל ראה סעיף ב.1.א) להלן.

סיכון ריבית - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית בשוק.

במרבית עסקי הקבוצה מח"מ הנכסים אינו תואם את מח"מ ההתחייבויות, בעיקר בהתחייבויות ביטוח חיים (כמו גם, ביטוחי בריאות לזמן ארוך ופנסיה) בהן מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לירידת הריבית ישנה השפעה להקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח חיים כמו גם להקטנת התשואה הגלומה העתידית של כספי העמיתים.
בביטוח כללי, לירידת הריבית ישנה השפעה להקטנת רווחיות המוצרים הנובעת מהקטנת ההכנסות מההשקעות כנגד העתודות.

סיכוני שוק (מכשירים הוניים/נכסים ריאליים) - סיכונים הנובעים משינוי בשערי מניות או משינוי בשווי ההוגן של נכסים אחרים.

סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן - הפסד ריאלי כתוצאה משחיקת ערך הנכסים השקליים כתוצאה מעליית אינפלציה מעבר לציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון, זאת כנגד ההתחייבויות הביטוחיות הצמודות למדד.

סיכון מטבע - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח וההון העצמי השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. חלק ניכר מתיק הנכסים של הקבוצה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון, ובנגזרים פיננסים, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים בארץ ובעולם. ניירות ערך סחירים נרשמים בהתאם לשווים בבורסה בתאריך הדוח. כתוצאה מכך לתנודתיות בשווין של השקעות אלה בתיקי הנוסטרו וכן מהשפעת השינויים בהכנסות מהשקעות על דמי הניהול המשתנים בתיק הפוליסות המשתפות ברווחים עשויה להיות השפעה מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של הקבוצה וכן על שווי תיק ביטוח חיים. ירידת שווי הנכסים כנגד הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל מקטינה גם את היקף דמי הניהול הקבועים הנגבים בתיקים אלו. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (תלויות תשואה, שאינן תלויות תשואה) ותנאי דמי הניהול במוצרים שכנגדם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות העומדות כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות אלו, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004 דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברות הביטוח חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי חברת הביטוח מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבויות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה מלבד האמור לעיל בו מצוינת ההשפעה עבור פוליסות תלויות תשואה.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר 2015 כ- 57 מיליארד ש"ח (אשתקד כ- 55 מיליארד ש"ח) ישפיע על דמי הניהול בסך של כ- 86 מיליון ש"ח (אשתקד כ- 82 מיליון ש"ח). כאשר התשואה בחוזים אלה הינה שלילית החברה אינה גובה דמי ניהול משתנים אלא את דמי הניהול הקבועים בשיעור 0.6% מהצבירה בלבד כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.
כמו כן, ירידת הריבית ב- 1% תביא לגידול בעתודות תלויות התשואה ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך כ- 900 מיליון ש"ח לפני מס וכ- 600 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד כ- 600 מיליון ש"ח לפני מס וכ- 400 מיליון ש"ח אחרי מס).
לפרטים נוספים ראה באור 27.

בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באיגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות. בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה-עיקרו של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2015 כיסו אגרות החוב המיועדות כ- 69% מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בתוכניות אלו (אשתקד כ- 70%).

לשינויים בשווקי ההון, במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015:

	שיעור השינוי בריבית (1) (2)		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים (3)		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ (5)	
	+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
	אלפי ש"ח							
רווח (הפסד)	109,610	(513,684)	16,388	(15,886)	(32,467)	32,467	(72,871)	72,871
רווח (הפסד) כולל (4)	(146,697)	(220,662)	241,086	(240,584)	(32,467)	32,467	120,450	(120,450)

ליום 31 בדצמבר 2014:

	שיעור השינוי בריבית (1) (2)		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים (3)		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ (5)	
	+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
	אלפי ש"ח							
רווח (הפסד)	56,454	(501,948)	2,241	(1,967)	(28,484)	28,484	(73,237)	73,237
רווח (הפסד) כולל (4)	(189,829)	(207,510)	216,270	(215,996)	(28,484)	28,484	94,840	(94,840)

(1) ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך בספרים של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים בריבית קבועה, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות הנמדדות, לאחר ההכרה לראשונה, בעלות מופחתת, בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית והתחייבויות בגין חוזי השקעה.
הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים, בשנת 2015 כ- 18% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלוי תשואה.

(2) ניתוח הרגישות אינו כולל השפעה על התחייבויות ביטוחיות בביטוחי חיים ובריאות, (למעט ההתחייבויות להשלמה לגמלה וה- LAT) בהן שיעור ההיוון נגזר בדרך כלל מהריבית התעריפית ואינו משתנה בהכרח בהתאם לשינויים בריבית השוק.
ההשפעה של ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בהפסד של כ- 506,644 אלפי ש"ח אחרי מס (אשתקד הפסד של כ- 481,292 אלפי ש"ח אחרי מס). עליית הריבית מתייחסת לביטול ההפרשה בגין נאותות העתודות (LAT) עד לאיפוסה ומסתכמת ברווח של כ- 102,789 אלפי ש"ח אחרי מס (אשתקד רווח של כ- 37,081 אלפי ש"ח אחרי מס).
בביטוח כללי, החלה החברה להוון את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג וחבות מעבידים בביטוח כללי, בעקבות המעבר לנוהג המיטבי, החל מיום 31 בדצמבר 2015. ירידה בעתיד בריבית ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות אלה ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-29 מיליון ש"ח אחרי מס.

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS 7 אינן כוללות השקעות בחברות כלולות).

(4) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח (הפסד) הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

(5) השינוי בשערי חליפין של מטבע חוץ כולל השפעה על פריטים לא כספיים ואחרים שערכם במאזן מסתכם בכ- 2.8 מיליארד ש"ח (אשתקד כ- 2.7 מיליארד ש"ח).

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ב) סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים הנובע מהנכס או ההתחייבות. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

	ליום 31 בדצמבר 2015		
	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	סה"כ
	אלפי ש"ח		
נכסים עם סיכון ריבית ישיר:			
נכסי חוב סחירים	7,615,216	27,477,247	35,092,463
נכסי חוב שאינם סחירים:			
אג"ח ח"ץ	19,780,084	790,408	20,570,492
אחר	2,257,116	7,605,019	9,862,135
השקעות פיננסיות אחרות	-	3,173	3,173
מזומנים ושווי מזומנים	2,202,744	7,801,126	10,003,870
נכסי ביטוח משנה	747,559	6,734	754,293
סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר	32,602,719	43,683,707	76,286,426
נכסים ללא סיכון ריבית ישיר *)	10,095,487	39,959,987	50,055,474
סך הכל נכסים	42,698,206	83,643,694	126,341,900
התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:			
התחייבויות פיננסיות	2,773,321	777	2,774,098
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	32,326,206	83,312,486	115,638,692
אחרים	175,776	136,861	312,637
סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר	35,275,303	83,450,124	118,725,427
התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר **)	2,105,122	282,797	2,387,919
סך הכל התחייבויות	37,380,425	83,732,921	121,113,346
סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות	5,317,781	(89,227)	5,228,554
סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)	168,533	1,105,362	1,273,895

*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ב) סיכון ריבית ישיר (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2014		
	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	סה"כ
	אלפי ש"ח		
נכסים עם סיכון ריבית ישיר:			
נכסי חוב סחירים	6,140,242	23,462,098	29,602,340
נכסי חוב שאינם סחירים:			
אג"ח ח"ץ	19,481,929	785,956	20,267,885
אחר	2,571,707	6,889,812	9,461,519
השקעות פיננסיות אחרות	-	-	-
מזומנים ושווי מזומנים	1,642,651	3,289,969	4,932,620
נכסי ביטוח משנה	1,009,324	4,383	1,013,707
סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר	30,845,853	34,432,218	65,278,071
נכסים ללא סיכון ריבית ישיר *)	9,498,041	44,275,846	53,773,887
סך הכל נכסים	40,343,894	78,708,064	119,051,958
התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:			
התחייבויות פיננסיות	906,752	8,409	915,161
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	31,403,731	78,046,216	109,449,947
אחרים	129,901	119,099	249,000
סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר	32,440,384	78,173,724	110,614,108
התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר **)	2,376,551	783,226	3,159,777
סך הכל התחייבויות	34,816,935	78,956,950	113,773,885
סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות	5,526,959	(248,886)	5,278,073
סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)	111,622	859,766	971,388

*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ג) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במניות *)

	ליום 31 בדצמבר 2015					
	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר בארץ	בחו"ל	סך הכל	% מסך הכל
	אלפי ש"ח					
ענף משק:						
תעשיה	200,651	62,858	-	200,799	464,308	39.4
בינוי ונדל"ן	73,676	12,309	2,574	19,120	107,679	9.1
חשמל ומים	-	-	-	8,551	8,551	0.7
מסחר	1,011	9,574	-	9,135	19,720	1.7
מלונאות ותיירות	-	-	-	-	-	-
תחבורה ואחסנה	-	-	-	-	-	-
תקשורת ושרותי מחשב	56,435	6,717	-	144,825	207,977	17.6
בנקים	68,298	-	-	9,333	77,631	6.6
שירותים פיננסים	9,960	-	51,796	30,768	92,524	7.8
שירותים עסקיים אחרים	76,195	6,601	15,994	20,625	119,415	10.1
חברות אחזקה	46,863	102	-	36,173	83,138	7.0
סך הכל	533,089	98,161	70,364	479,329	1,180,943	100.0

	ליום 31 בדצמבר 2014					
	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר בארץ	בחו"ל	סך הכל	% מסך הכל
	אלפי ש"ח					
ענף משק:						
תעשיה	301,071	64,269	-	154,520	519,860	46.8
בינוי ונדל"ן	64,266	6,304	3,961	22,163	96,694	8.7
מסחר	3,049	2,106	-	24,755	29,910	2.7
תקשורת ושרותי מחשב	65,577	10,892	-	95,088	171,557	15.4
בנקים	111,866	-	-	626	112,492	10.1
שירותים פיננסים	21,188	-	-	33,919	55,107	4.9
שירותים עסקיים אחרים	4,944	6,913	13,270	949	26,076	2.3
חברות אחזקה	62,586	-	-	39,070	101,656	9.1
סך הכל	634,547	90,484	17,231	371,090	1,113,352	100.0

*) לא כולל השקעות בחברות כלולות. ראה באור 7.ב.1.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהקבוצה תתקשה לקיים מחויבויות הקשורות להתחייבויותיה במועדן.
הקבוצה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש הקבוצה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות יעלה תהיה במקביל עליה בגובה התחייבויות הקבוצה בניכוי דמי הניהול שגובה הקבוצה.

חוזים שאינם תלויי תשואה, בביטוח חיים בסך של כ- 29 מיליארד ש"ח המהווים כ- 26% מההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים ליום 31 בדצמבר 2015 (אשתקד, סך של כ- 28 מיליארד ש"ח ו- 26% בהתאמה) הינם בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. הקבוצה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות כנגד התחייבויות ביטוחיות של הקבוצה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים ליום 31 בדצמבר 2015 כ- 11% מכלל נכסי הקבוצה (כ-14 מיליארד ש"ח). ליום 31 בדצמבר 2014 היוו נכסים אלו כ- 11% מכלל נכסי הקבוצה (כ-13 מיליארד ש"ח).

מתוך יתרת הנכסים האמורה ליום 31 בדצמבר 2015, סך של כ- 8 מיליארד ש"ח (אשתקד, כ- 7 מיליארד ש"ח) הינם נכסים סחירים ויתרות מזומנים ושווי מזומנים.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

על פי תקנות ההשקעה, על מגדל ביטוח להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבות אחרות, בסכום שלא יפחת מ-30 אחוזים מסכום ההון העצמי המזערי הנדרש ממנו, בהתאמות המפורטות בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

מגדל ביטוח מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של מגדל ביטוח. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

א) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:
כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהוני ולא כקצבה.
גמלאות בתשלום, אובדן כושר עבודה בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.
תביעות תלויות ועתודות הסיכון - מדווח בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

ב) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי נכללו בטבלאות כדלקמן:
התחייבויות, בענפים סטטיסטיים, המוערכים על ידי אקטואר- מדווחים על בסיס אומדן אקטוארי, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר.
התחייבויות ביטוחיות בענפי חבויות שאינם סטטיסטיים וכן, בשנת 2014, עודף הכנסות על הוצאות (צבירה) - מדווחות בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".
התחייבויות ביטוחיות בענפי רכוש ואחרים, שאינם סטטיסטיים ובענפים בהם האקטואר לא חותם על הערכתם - מדווחים בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

ג) מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהן הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות *)

	עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
	אלפי ש"ח						
ליום 31 בדצמבר 2015	5,141,123	8,578,622	9,425,885	7,909,214	2,771,408	730,129	34,556,381
ליום 31 בדצמבר 2014	4,584,863	8,233,876	8,942,559	8,107,805	3,407,269	459,755	33,736,127

*) לא כולל התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

	עד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר **)	סה"כ
	אלפי ש"ח				
ליום 31 בדצמבר 2015	2,476,325	724,544	920,723	1,929	4,123,521
ליום 31 בדצמבר 2014	2,350,852	704,062	992,666	161,298	4,208,878

**) בשנת 2014 כולל עודף הכנסות על הוצאות בסך כ- 157 מיליון ש"ח, אשר בוטל החל מיום 31 בדצמבר 2015, ראה באור 2.י.2.ד)(4).

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

	עד שנה *)	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
	באלפי ש"ח						
ליום 31 בדצמבר 2015:							
התחייבויות פיננסיות **)	350,205	1,169,193	2,105,569	-	-	-	3,624,967
התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	26,710	38,745	66,915	1,319	-	-	133,689
התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה ***)	1,720,584	-	-	-	-	-	1,720,584
ליום 31 בדצמבר 2014:							
התחייבויות פיננסיות **)	763,128	930,626	1,800	-	-	-	1,695,554
התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	30,000	54,709	69,428	1,052	378	-	155,567
התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה ***)	1,336,629	-	-	-	-	-	1,336,629

*) התחייבויות פיננסיות עד שנה כוללות סך של כ- 4 מיליון ש"ח (שנת 2014 - סך של כ-33 מיליון ש"ח) העומדים לפירעון לפי דרישה. התחייבויות אלו סווגו כעומדות לפירעון עד שנה למרות שמועדי פירעונן בפועל עשויים להיות בשנים מאוחרות יותר.

**) כולל התחייבויות פיננסיות בגין פוליסות תלויות תשואה בסך כ- 237 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015 (שנת 2014 כ- 641 מיליון ש"ח).

***) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה הינן עד שנה שכן עומדות לפירעון לפי דרישה.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים

א) כללי

הקבוצה מוכרת פוליסות ביטוח אשר מכסות סיכונים שונים, כגון סיכוני מוות בעיקר לפני גיל פרישה והן סיכון אורך חיים למקבלי קצבה לאחר גיל פרישה ("אריכות חיים"), נכות, מחלות קשות, (לרבות מצב סיעודי, אבדן כושר עבודה, כמו גם מחלות מקצוע), אש, נזקי טבע (אירוע קטסטרופה כגון רעידת אדמה), גניבה, פריצה, חבויות בגין נזקי גוף וכו'. תמחור הפוליסה וכן ההערכות האקטואריות לגבי ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, נעשים בעיקר על סמך ניסיון עבר והמצב המשפטי והרגולטורי הידועים.

החובה להפקיד כספי חסכון של ביטוחי מנהלים החל מחודש ינואר 2008 למסלול הקצבתי ונטיית הציבור להעדיף מסלול קצבה על פני מסלול הוני בגיל הפרישה, משפיעים באופן משמעותי על החשיפה של החברה לסיכון אריכות חיים.
השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים ובחומרתם, ובמצב המשפטי והרגולטורי עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של הקבוצה.

סיכוני הביטוח:

סיכוני ביטוח חיים ובריאות:

נובעים בעיקרם מאי הוודאות בתשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.

סיכוני ביטוח כללי:

סיכון תמחור - החשיפה להרעה בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסה מעבר להערכה האקטוארית על פיה נקבעה הפרמיה לכיסוי סיכונים אלו. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון הערכת ההתחייבות הביטוחית (רזרבה לתביעות תלויות) - החשיפה להרעה בתשלומים העתידיים של התביעות התלויות מעבר להערכת התחייבות החברה לתביעות אלו.
חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:
סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו / או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.
סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה:

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בביטוח כללי הינו רעידת אדמה ובביטוח חיים ובריאות הינו מלחמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מרבי (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה) שהינה בעיקרה כ-1.8%* מהסכום בסיכון הינו כ- 4,785 מיליון ש"ח ברוטו ומתוכו כ- 364 מיליון ש"ח בשייר עצמי (מלבד עסקה אחת בה קיים סכום ביטוח מקסימלי לחשיפה המכוסה במלואו בביטוח משנה).

* למעט חשיפה בגין כיסוי רכב רכוש אשר אינו מכוסה בביטוח משנה, לגביו מיושם MPL בשיעור של כ-5%.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

א) כללי (המשך)

בעסקי ביטוח חיים קיימת דרישת הון כנגד נזק בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נמוכה בשיעור של 0.17% מהסכום בסיכון בגין מוות (לשעבר עתודה לסיכונים יוצאים מהכלל). בנוסף לסכום הנ"ל קיים חוזה ביטוח משנה מסוג CAT שמכסה תביעות מוות ואי כושר עבודה תמידית ומוחלטת בעקבות אירוע קטסטרופה (כגון רעידת אדמה או מלחמה מכל סוג שהיא, לרבות מלחמה גרעינית, ביולוגית או כימית). הכיסוי של הסכם ביטוח משנה זה הינו כ-150 מיליון דולר אחרי השתתפות עצמית בגובה כ-40 מיליון דולר במקרה רעידת אדמה וכ-80 מיליון דולר במקרה מלחמה.

למידע נוסף בדבר ענפי הביטוח השונים אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח באורים 3.ד.,17, 18.א. ו -19.

תמהיל העסקים:

פעילות הקבוצה מתמקדת בעיקרה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. לשינויים בתמהיל הענפים השונים בתחום החסכון ארוך הטווח, בצמיחה של ענף הפנסיה על-חשבון ענף ביטוח חיים, השפעה מהותית בטווח הארוך על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

רמת שימור תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות ופדיונות כמו גם לניוד צבירות. רמת שימור התיק מושפעת בעיקרה מהצמיחה במשק ומרמת התעסוקה, מהוראות הרגולציה, מטעמי הציבור וכן מרמת התחרות בין האפיקים השונים של מוצרי החסכון ארוך הטווח כמו גם מרמת התחרות בין כל הגופים העוסקים בתחום, ההולכת וגוברת. לרמת שימור תיק הביטוח, לרבות המעבר בין סוגי החסכון ארון טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל) שלהם שיעורי רווחיות שונים, השלכה ניכרת על רווחיות חברות הביטוח וכן על הערך הגלום של עסקי הביטוח לטווח ארוך של החברות. לאור הפסקת שיווקן של תכניות ביטוח חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח, כמתואר בסעיף ב.3.ב)(6) להלן, החברה מעריכה, כי תכניות ביטוח חיים עד ליום 31 בדצמבר 2012 הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, יהיו חשופות פחות לסיכונים של ביטולים ופדיונות.
למבחני רגישות לגבי שינויים בשיעורי הביטולים, ראה סעיף ב.3.ב)(4) להלן.

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות

(1) כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.
באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

תוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזוהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שהצטבר כולל תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).

- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתי"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמותה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם " Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה אשר פורסמו בחוזר המפקח משנת 2013.

התחייבויות בגין גמלאות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלה או טרם הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלה ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים, וכן על פי שיעורי הביטולים שצפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלה עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח.
שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון ,תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, בשיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההתחייבויות האמורות כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.
ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K, פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. פקטור ה-K נקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי.

תכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות וסיעודי) הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתי". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve".

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר וצפי לתקופה העתידית של התביעה בהתאם לגיל התובע וותק התביעה לפי ניסיון החברה.

העתודות בגין ביטוחי הוצאות רפואיות פרט מחושבות כערך נוכחי של תביעות עתידיות צפויות על בסיס ניסיון העבר בניכוי פרמיות נטו צפויות (Net Premium). הנחות החישוב לגבי פרמטרים הקשורים להנחות תחלואה וביטולים התבססו על בסיס ניסיון החברה עם מרווח שמרנות, כמקובל לחישוב עתודות.

התביעות התלויות בתתי-ענפים ניתוחים, תרופות ומחלות קשות מחושבות על בסיס המשולשים (Chain Ladder, Bornhuetter-Ferguson) לסכומי תביעות ששולמו לפי חודשי נזק, ללא היוון וללא טווח סמך.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

התביעות התלויות בתתי-ענפים השתלות וניתוחים בחו"ל מחושבות על בסיס דווח מחלקת תביעות.

ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, עתודה ל-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו), עתודה להמשכיות והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות.

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(א) שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתי") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;
בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים.

ירידה בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאיננו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). ראה באור 2.י.1.ז). בנוסף, ירידה בשיעור הריבית הכלכלית עשוי להגדיל את העתודה המשלימה לגמלאות עקב שימוש בריבית היוון ברוטו, כפי שמצויין בחוזר 2013-1-2. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב)(5)(א) להלן.

(ב) שיעורי תמותה ותחלואה

(1) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מקבלי גמלאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

(2) ההתחייבות לקצבאות בתשלום מחושבת בהתאם ללוח תמותת גמלאים שפרסם הממונה בחוזר 2013-1-2.
עליה בהנחה של שיעור התמותה, עקב עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לגמלאות המשולמות לכל החיים.
יצוין כי בעשורים האחרונים קיימת מגמה של גידול תוחלת החיים. הנחת התמותה המשמשת לחישוב ההתחייבות לקצבה לוקחת בחשבון גם הנחה בגין גידול עתידי בתוחלת החיים.

(3) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה.
ככל ששיעורי התחלואה וחומרתה יעלו כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(ג) הנחות גמלה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, התנהלו, בגין כספי חסכון שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלה. שיעור זה נקבע על פי ניסיון הקבוצה המתעדכן מעת לעת. החל משנת 2008 כל פרמיות החסכון שהופקדו במסגרת ביטוח מנהלים מיועדות לקצבה.
מדי שנה החברה מבצעת מחקר בנושא הנחות גמלה לרבות שיעור לקיחת גמלה, מסלולי פרישה, וגיל פרישה ומעדכנת את העתודה המשלימה לגמלאות בהתאם. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב)(5)(א) להלן.

(ד) פקטור ההיוון K

ההפרשה ההדרגתית לעתודה משלימה לגמלאות נעשית על ידי שימוש בפקטור K, כאמור בסעיף ב.3.ב)(2) לעיל.
פקטור ה-K נקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי.
החברה קובעת K אחד בגין פוליסות שמרכיב החסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ושני בגין פוליסות שמרכיב החסכון בהן תלוי תשואה.
נכון לתאריך הדוחות הכספים ערך ה-K שהחברה משתמשת עבור פוליסות מבטיחות תשואה עומד על 0.26% ועבור פוליסות משתפות ברווחים 0.9% (ליום 31 בדצמבר 2014 0.29% ו-0.92% בהתאמה). לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב)(5)(א) להלן.

(ה) שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על אמידת ההתחייבויות הביטוחיות בגין גמלה נדחית ובגין חלק מביטוחי הבריאות. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה ומבוססות על סוג הביטול, סוג המוצר וותק של תקופת הכיסוי.

(ו) שיעורי המשכיות

בביטוחי בריאות וביטוחים סיעודיים קבוצתיים זכאים המבוטחים להמשיך ולהיות מבוטחים באותם תנאים גם אם החוזה הקולקטיבי לא יחודש. בגין אופציה זו של המבוטחים קיימת לחברה התחייבות המבוססת על הנחות לגבי שיעורי ההמשכיות של הביטוחים הקולקטיבים ושיעורי ההמשכיות של החוזים עם המבוטחים לאחר סיום החוזה הקולקטיבי.

ככל ששיעור ההסתברות שהחוזה הקולקטיבי לא יחודש גבוה יותר (שיעור המשכיות גבוה יותר) כך גדלה ההתחייבות הביטוחית עקב המשך ביטוח בתנאים קודמים, ללא התאמת החיתום לשינוי במצבו הבריאותי של המבוטח.

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים, תמותה, הנחות גמלה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

בשנת 2015 פורסם על ידי המפקחת חוזר בדיקת נאותות העתודות (LAT) בדוחות הכספיים של חברות ביטוח (להלן: "החוזר"). מטרת החוזר היא להביא לאחידות ולשיפור במספר הנחות אקטואריות המשמשות לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT). ההנחיות מתייחסות, בין היתר, לאופן קביעת פרמיית אי הנזילות המשמשת בהיוון ההתחייבויות הביטוחיות, ובאופן קביעת האומדנים האקטואריים בבסיס חישוב בדיקת נאותות העתודות. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב)(5)(א) להלן.

יתרת ההפרשות בגין ה- LAT, בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 לסך של כ- 164 מיליון ש"ח וכ- 59 מיליון ש"ח בהתאמה.

השינוי ביתרת ה- LAT מביא לידי ביטוי סך השינויים שחלו השנה במכלול הגורמים התפעוליים, הדמוגרפיים והפיננסיים המשמשים בסיס להערכת ההתחייבויות האקטואריות.

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריים ששימשו בחישוב עתודת ביטוח חיים

(א) השפעת השינויים על העתודה המשלימה לגמלאות ועל בחינת נאותות העתודות

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	מיליוני ש"ח	
השפעת הירידה בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודה המשלימה לגמלאות	263	295
הגדלת (הקטנת) העתודות לגמלה בעקבות הקטנת צפי ההכנסות העתידיות הנגזר מירידת הריבית (K)	(49)	25
סך הגידול בהפרשות לגמלה כתוצאה מירידת הריבית	214	320
שינוי בהנחות הגמלה	44	87
גידול בעקבות בחינת נאותות העתודות	105	59
סך הכל לפני מס	363	466
סך הכל לאחר מס	227	290

יצויין כי התוספת בגין יישום לראשונה של הוראות החוזר ליום 30 ליוני 2015 עמדה על כ- 192 מיליון ש"ח.

(ב) עדכונים בהנחות חישוב עתודות אבדן כושר עבודה

החברה ביצעה, בשנת הדוח, מחקר בנושא התמשכות תביעות בענף אבדן כושר עבודה המשפיע על הנחת עלות התביעה למבוטח. החברה עדכנה את חישוב העתודות על פי המחקר העדכני. כתוצאה מכך גדלה העתודה בגין אבדן כושר עבודה בסך של כ- 60 מיליון ש"ח.

(ג) לאחר תאריך הדיווח נמשכה הירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון, דבר הצפוי להביא להגדלה נוספת של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ראה באור 40.ב. בדבר אירועים לאחר תאריך הדיווח.

(6) יתרת העתודה המשלימה לגמלאות

העתודה המשלימה לגמלאות, הכלולה בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 לסך של כ- 3,855 מיליון ש"ח וכ- 3,245 מיליון ש"ח בהתאמה. יתרת ההפרשות אשר תיזקף לרווח והפסד, על ידי שימוש בפקטורי ההיוון K כאמור לעיל, בצורה הדרגתית עד הגעת המבוטחים לגיל פרישה מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2015 לסך של כ- 3,182 מיליון ש"ח (אשתקד כ- 2,606 מיליון ש"ח).

יצוין כי הנתונים, המפורטים לעיל, בקשר לעתודה המשלימה לגמלאות ובקשר ליתרת ההפרשות אשר תיזקף בעתיד מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד לתום כל אחת מתקופות הדיווח ואינם כוללים התחייבות בגין תוספת צבירה עתידית.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(7) ניתוחי רגישות

	ליום 31 בדצמבר 2015							
	שיעור תחלואה		שיעורי הביטולים (פדיונות, סילוקים והקטנות)		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלה**)	
	אלפי ש"ח							
	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10% *)	+5%	-5%
רווח (הפסד)	(4,621)	4,620	10,336	(9,663)	96,276	(662,218)	(294,128)	295,325

	ליום 31 בדצמבר 2014							
	שיעור תחלואה		שיעורי הביטולים (פדיונות, סילוקים והקטנות)		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלה**)	
	אלפי ש"ח							
	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10% *)	+5%	-5%
רווח (הפסד)	(6,061)	6,056	5,381	(4,974)	97,515	(463,784)	(264,458)	265,534

*) בעיקר עקב העתודה המשלימה לגמלאות.
**) לצורך ניתוח הרגישות לשיעור לקיחת גמלה הוספו/ הופחתו 5% משיעור לקיחת הגמלה.

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה:

פעילות מגדל ביטוח מתמקדת בענפים רכב חובה, רכב רכוש, ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות.
ביטוח רכב חובה מכסה, בהתאם לפקודת ביטוח רכב את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד") בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'.
הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק ו/או לגבול האחריות לצד ג' בפוליסה.

התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכו').

תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מדיניות החיתום של הקבוצה כפי שנקבעת מעת לעת.
במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה: (המשך)

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים וביטוחי חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי:

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה משקפת את מרכיב הפרמיה המתייחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן על פי כללים חשבונאיים מקובלים. עתודה זו אינה משקפת את ההתחייבות האקטוארית של הסיכונים שטרם חלפו ולפיכך אינה תלויה בהנחות מיוחדות כלשהן.

התביעות התלויות, לרבות חלקם של מבטחי משנה בהן, בענפים הסטטיסטיים (ענפי החבויות, רכב חובה, רכב רכוש, דירות ותאונות אישיות), חושבו על ידי האקטואר הממונה בביטוח כללי מר דניאל ישראלי, שהצהיר בין היתר כי ההערכות נעשו בהתאם לכללים אקטוארים מקובלים וכי ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידו, לפי מיטב שיקול דעתו המקצועית ובהתאם להנחיות, ההוראות והכללים.

ההערכות האקטואריות מבוססות בעיקרן על מסדי הנתונים בגין התביעות המשולמות הכוללות גם הוצאות ישירות ליישוב תביעות והשתתפות עצמית. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח נכללו בהערכות גם עלויות עקיפות ליישוב תביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי.

כמו כן, בהתאם להנחיות המפקח כלולות במידת הצורך הפרשות לפרמיה שאינה מכסה את העלות הצפויה של התביעות (להלן פרמיה בחסר) בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות. הפרשה זו אם קיימת נרשמת בסעיף תביעות תלויות.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי: (המשך)

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח נקבעת על ידי האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף. הערכת תביעות תלויות בקבוצה מבוססת במירב הענפים על תשלומי תביעות (מודל Paid) בפועל ובחלקם על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות - מודל Incurred). בניתוח התפתחות התשלומים מוסיפה החברה זנב תביעות לפי הצורך. ההנחה העיקרית במודלים אלה הנה: יציבות התפתחות התביעות, כלומר שדפוס התנהגות העבר ימשיך גם בעתיד.

(ג) בענפי רכב חובה, חבות מעבידים, צד שלישי ורכב רכוש החישובים מבוססים על תשלומי התביעות בפועל. בענפים דירות, אחריות מקצועית, חבות המוצר, ותאונות אישיות החישובים מבוססים על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות).

(ד) בהערכת תביעות גדולות במיוחד, ההערכה מבוססת על הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(ה) לגבי תופעות מיוחדות שטרם קיבלו ביטוין המלא בתשלומים כפי שהן מאותרות על ידי החברה מעת לעת מצויות הפרשות ספציפיות על בסיס הערכות משפטיות ו/או סטטיסטיות לפי העניין.

(ו) תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בתשלומי התביעות הנוכחיים. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר בתשלומי התביעות הנוכחיים, עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

(ז) ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי.

(ח) הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי.

(ט) עד ליום 31 בדצמבר 2015 החישובים האקטוארים לא כללו הפחתה בשל היוון ריאלי של תשלומי התביעות העתידיים. בעקבות הירידה הנמשכת בעקום הריבית חסרת הסיכון, חלה שחיקה של מרווחי השמרנות הנובעים מאי היוון העתודות ולפיכך החברה ביצעה בדיקה ווידאה כי שחיקת המרווחים האמורים לא הביאה למצב בו תידרש תוספת לעתודה. החל מיום 31 בדצמבר 2015 בוחנת החברה את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטות בסעיף ב.3.ג)(5) להלן. בעקבות בחינה זו מצאה החברה כי נדרש להשלים עתודות על פי עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד ג' וחבות מעבידים ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הינו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. לגבי השפעת המעבר לנוהג המיטבי בענפים אלו ראה באור 2.י.2.ד)(4).

(י) ההפרשה לתביעות תלויות עבור הסדר ביטוח שיורי (להלן - ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שנעשה על ידי אקטואר ה"פול".

(יא) התביעות התלויות מחושבות ברמת ברוטו, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי).

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטוארית בענפי הביטוח העיקריים

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים האקטוארים המפורטים להלן, בשילוב ההנחות השונות:

(א) Link Ratio: שיטה סטטיסטית זו מתבסת על התפתחות התביעות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מהתביעות הקיימות על מנת להעריך את סך התביעות הצפויות. במידת הצורך נעשה שימוש בשיטת שרמן (power curve Sherman) המתאימה עקומה ל-Link Ratio.

(ב) Bornhuetter-Ferguson שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סה"כ התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, ע"ס שיטות אחרות (כגון Link Ratios). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר בתקופה האחרונה בה אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

(ג) הממוצעים: לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על בסיס תחזית כמות תביעות (שיטת Link Ratio) והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

(ד) אחר
עבור תביעות מסוג מחלות מקצוע בביטוח חבות מעבידים, שהינן תביעות על בסיס נזק מתמשך מחושבת הפרשה על בסיס עלות עתידית צפויה. בתביעות מסוג זה אין תאריך מסוים בו העובד נפגע והתגבשות הנזק הינה כתוצאה מחשיפה ארוכה לגורמי הסיכון. תביעות מסוג זה מאופיינות בפרק זמן ארוך מאוד מתחילת החשיפה לגורמי הסיכון ועד לדיווח על התביעה (תביעות זנב ארוך).

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים:

(א) ענפי רכב חובה וחבויות:
המודלים הבסיסיים בהם הקבוצה משתמשת הנם Link Ratio מבוסס על הנתונים בפועל והתאמת Sherman Power Curve במידת הצורך. המודל הנו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

בשנות החיתום הצעירות החברה משתמשת בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס תביעה לפוליסה בענף רכב חובה ועל בסיס Loss Ratio בענפי החבויות.

הואיל והערכת התביעות התלויות מחושבת כאמור ברמת הברוטו, קיים מודל להערכת תביעות תלויות ביטוח משנה כדלהלן:

בביטוח משנה בלתי יחסי (Excess) המודל בגין שנות החיתום הוותיקות מבוסס על התייחסות פרטנית לתביעות. בגין שנות החיתום האחרונות היה המודל מבוסס על שיעור הסיכון הנגזר מפרמיית ביטוח משנה ובשנת 2015 על מודל תביעות גדולות החוזה את כמות התביעות שתעבורנה את ה-Excess וכן את הגודל הממוצע של תביעות אלו.
בביטוח משנה יחסי לרבות פקולטטיבי, מבוסס המודל על פי הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים הוותיקות ולשנים אחרונות לפי שיעור Loss Ratio.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים: (המשך)

(ב) רכב רכוש:
המודל בו הקבוצה משתמשת הינו Link Ratio המבוסס על התשלומים בפועל ברמת חודש נזק. קיימים מודלים נפרדים עבור נזקי תאונות ונזקי גניבות לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון ולשאר סוגי הרכבים. הנתונים הנם ברמת ברוטו.

בחודשי נזק אחרונים הקבוצה משתמשת בשיטת Bornhuetter Ferguson המבוססת על עלות תביעה לפוליסה.
הערכת התביעות התלויות מחושבת ברמת ברוטו. מרכיב ביטוח המשנה בענף זה אינו מהותי.

(ג) דירות:
המודל בו הקבוצה משתמשת הוא Link Ratio על בסיס עלות מצטברת של התביעות (תשלומי תביעות בתוספת הערכות פרטניות). המודל מיושם ברמת חודש נזק והנתונים המשמשים בו הם ברמת התביעות ברוטו.
בחודש הנזק האחרון נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson המבוססת על תביעה לפוליסה.
בענף זה ביטוח המשנה הינו יחסי, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת נזק.

(ד) תאונות אישיות:
המודל בו הקבוצה משתמשת הוא Link Ratio על בסיס עלות מצטברת של התביעות (תשלומי תביעות בתוספת הערכות פרטניות). המודל מיושם ברמת שנת חיתום והנתונים המשמשים בו הם ברמת התביעות ברוטו.
בשנות החיתום האחרונות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio.
בענף זה ביטוח המשנה הוא בחלקו ביטוח משנה יחסי ובחלקו ביטוח משנה מסוג Excess of Loss, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת חיתום.

(ה) ענפים בהם בוצעו הפרשות על בסיס שאינו אקטוארי:
בענפים הבאים לא יושם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית : מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה.

התביעות התלויות בענפים אלו נכללו על בסיס ההערכות הכוללות את המרכיבים הבאים:

- תביעות תלויות ידועות הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים. הפרשה זו מתבססת בעיקרה על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות. רוב ההתחייבויות מגובות בביטוח משנה ולכן ההשפעה לא מהותית.
- הפרשה בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה (IBNR) המבוססת על ניסיון העבר.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי:

- ההפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות. כמו כן החברה לא נהגה להוון את התביעות התלויות, דבר שהווה רכיב זהירות נוסף.
בעקבות תופעות אלו כללה החברה בהערכותיה מרווחי ביטחון עקב אי הוודאות בגינן בשנים הראשונות. בחלוף השנים בעקבות התפתחות תשלומי התביעות והערכות של מחלקת התביעות, גדלה והולכת יכולת האקטואר לאמוד את נתוני התפתחות התביעות ובהתאם לכך נרשמה בשנת 2015 התפתחות חיובית של אומדני התביעות (בנטרול הפול) בד בבד עם הירידה בחוסר הוודאות, בגין השנים הסגורות, בסך של כ-80 מיליון ש"ח (בשנת 2014 כ-28 מיליון ש"ח ובשנת 2013 כ-62 מיליון ש"ח).

בענפים אחריות מקצועית ומוצר נרשם שיפור מתמשך בשיעור הנזקים והתפתחות חיובית בתביעות דבר שהביא להקטנת מרווחי הביטחון ככל שרמת אי הוודאות ירדה. בהתאם לכך נרשמה בשנת 2015 התפתחות חיובית, בגין השנים הסגורות, בסך של כ-75 מיליון ש"ח (בשנת 2014 כ-58 מיליון ש"ח ובשנת 2013 כ- 19 מיליון ש"ח).

לעומת זאת, בענפים חבות מעבידים וצד ג' המשיכה מגמת ההחמרה בשיעור הנזקים ובתשלומי התביעות בשייר ובהתאם נרשמה התפתחות שלילית בסך של כ- 103 מיליון ש"ח בשנת 2014 כ-110 מיליון ש"ח ובשנת 2013 כ- 106 מיליון ש"ח.

- החברה ערכה שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח כמפורט בבאור 2.י(2)(ד)(4).

בין היתר, יושמה עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי הכוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

(א) "זהירות" משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר, "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.
במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(ב) שיעור היוון תזרים המזומנים – לצורך קביעת שיעור הריבית להיוון תזרים ההתחייבויות נדרש האקטואר להתחשב בנושאים המפורטים בתקן ההיוון של אגודת האקטוארים בישראל, ולהציג את השיקולים (כולל הנחות ומגבלות) בבחירת שיעורי ההיוון. בהתאם לתקן האמור ריבית ההיוון המתאימה לבחינה תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות .

(ג) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(ד) קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שטרם חלפו.

באור 37:- ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה

סיכון אשראי הינו, כאמור, הסיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון.
לאי עמידה של הצד הנגדי בהתחייבויותיו כתוצאה מהרעה ביכולת ההחזר שלו לרבות חדלות פירעון השפעה על התוצאות העסקיות של מגדל ביטוח.
נכסי אשראי הניתנים מכספי העמיתים וכן נכסי אשראי סחירים בתיקי הנוסטרו, המחושבים עפ"י השווי ההוגן, מושפעים בנוסף גם משינויים במרווחי האשראי כפי שבאים לידי ביטוי בשוק ההון או מירידת דירוג האשראי של החייב.

לעניין מקורות הדירוג ראה סעיף ד.2 להלן.

הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

א) סיכוני אשראי נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

	ליום 31 בדצמבר 2015		
	סחירים*)	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	6,472,512	21,957,056	28,429,568
בחו"ל	1,142,704	80,144	1,222,848
סך הכל נכסי חוב	7,615,216	22,037,200	29,652,416

	ליום 31 בדצמבר 2014		
	סחירים*)	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	5,623,044	22,053,636	27,676,680
בחו"ל	517,198	-	517,198
סך הכל נכסי חוב	6,140,242	22,053,636	28,193,878

*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

(א) נכסי חוב

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים:					
אגרות חוב ממשלתיות	4,669,262	-	-	-	4,669,262
אגרות חוב קונצרניות	1,143,629	615,601	3,988	40,032	1,803,250
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	5,812,891	615,601	3,988	40,032	6,472,512
נכסי חוב שאינם סחירים:					
אגרות חוב ממשלתיות	19,780,084	-	-	-	19,780,084
אגרות חוב קונצרניות	257,291	291,813	851	14,870	564,825
פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים	690,030	-	-	-	690,030
נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:					
משכנתאות	-	-	-	15,018	15,018
הלוואות על פוליסות	-	-	-	84,517	84,517
הלוואות בשעבוד נדל"ן	67,084	3,002	-	-	70,086
הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה	-	-	26,118	-	26,118
בטחונות אחרים	264,833	310,666	-	150,879	726,378
לא מובטחים	-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	21,059,322	605,481	26,969	265,284	21,957,056
סך הכל נכסי חוב בארץ	26,872,213	1,221,082	30,957	305,316	28,429,568
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי	358,897	189,464	26,118	-	574,479
כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על ידי מגדל ביטוח	60,993	74,824	-	-	135,817

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בחו"ל					
נכסי חוב סחירים:					
אגרות חוב ממשלתיות	55,917	-	-	-	55,917
אגרות חוב קונצרניות	48,189	642,310	391,599	4,689	1,086,787
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	104,106	642,310	391,599	4,689	1,142,704
נכסי חוב שאינם סחירים:					
אגרות חוב קונצרניות	-	15,587	-	-	15,587
פקדונות בבנקים ומוסדות פיננסים	-	-	-	-	-
נכסי חוב אחרים	33,977	10,150	-	20,430	64,557
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל	33,977	25,737	-	20,430	80,144
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	138,083	668,047	391,599	25,119	1,222,848
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי	33,977	-	-	-	33,977

*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל -A ועד A+.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים:					
אגרות חוב ממשלתיות	3,693,794	-	-	-	3,693,794
אגרות חוב קונצרניות	1,101,689	779,058	13,783	34,720	1,929,250
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	4,795,483	779,058	13,783	34,720	5,623,044
נכסי חוב שאינם סחירים:					
אגרות חוב ממשלתיות	19,481,929	-	-	-	19,481,929
אגרות חוב קונצרניות	291,814	396,925	2,154	16,430	707,323
פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים	865,692	-	-	-	865,692
נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:					
משכנתאות	-	-	-	25,337	25,337
הלוואות על פוליסות	-	-	-	105,528	105,528
הלוואות בשעבוד נדל"ן	70,150	-	-	-	70,150
הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה	-	37,946	-	-	37,946
בטחונות אחרים	215,647	255,111	-	265,573	736,331
לא מובטחים	-	-	-	23,400	23,400
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	20,925,232	689,982	2,154	436,268	22,053,636
סך הכל נכסי חוב בארץ	25,720,715	1,469,040	15,937	470,988	27,676,680
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי	279,814	342,987	-	-	622,801
כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על ידי מגדל ביטוח	69,853	60,544	-	-	130,397

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בחו"ל					
נכסי חוב סחירים:					
אגרות חוב ממשלתיות	61,218	-	-	-	61,218
אגרות חוב קונצרניות	22,592	256,924	176,464	-	455,980
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	83,810	256,924	176,464	-	517,198
נכסי חוב שאינם סחירים:					
פקדונות בבנקים ומוסדות פיננסים	-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	83,810	256,924	176,464	-	517,198

*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל -A ועד A+.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה	18,427	1,760	-	236,295	256,482
נכסי מסים נדחים	19,358	-	-	-	19,358
השקעות פיננסיות אחרות	-	-	-	297,047	297,047
מזומנים ושווי מזומנים	1,927,889	117,543	-	-	2,045,432

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה	-	-	-	214,463	214,463
נכסי מסים נדחים	27,017	-	-	-	27,017
השקעות פיננסיות אחרות	-	-	-	235,007	235,007
מזומנים ושווי מזומנים	1,550,771	14,607	-	-	1,565,378

*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל -A ועד A+.

(ג) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בארץ)

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
מסגרות אשראי בלתי מנוצלות	95,994	65,430	-	-	161,424

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
מסגרות אשראי בלתי מנוצלות	49,856	61,766	-	-	111,622

*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל -A ועד A+.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ד) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בחו"ל)

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
הלוואות לחברות כלולות *)	-	-	-	20,430	20,430
חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה	-	22,182	-	296	22,478
נכסי מסים נדחים	-	-	-	-	-
השקעות פיננסיות אחרות	-	-	-	2,214,260	2,214,260
מזומנים ושווי מזומנים	157,312	-	-	-	157,312

*) ראה באור 38.ח.9.

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה	-	15,112	-	316	15,428
השקעות פיננסיות אחרות	-	-	-	2,150,196	2,150,196
מזומנים ושווי מזומנים	41,049	36,224	-	-	77,273

*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל -A ועד A+.

(ה) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בחו"ל)

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סה"כ
	אלפי ש"ח				
מסגרות אשראי בלתי מנוצלות	7,109	-	-	-	7,109

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(1) בחודש אוגוסט 2013 אישר המפקח למגדל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי (להלן - "המודל"), שפותח על ידה. על-פי האישור, לעניין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לתנאים הבאים:

(א) השימוש במודל ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו למפקח אגב תהליך בחינת המודל;

(ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי לחברות בישראל שהן: חברות תפעוליות; חברות החזקה/השקעה; חברות הפעילות בענפים: בנקאות, ליסינג, נדל"ן מניב (למעט חברות מענף נדל"ן יזמי).

(ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל, טעון אישור מראש של המפקח;

(ד) מגדל ביטוח תהא רשאית להקצות הון בשל נכסי חוב בלתי סחירים אשר דורגו על פי המודל ואינם מדורגים בדירוג חיצוני החל מהדוחות הכספיים לרבעון השלישי של 2013:

1. הקצאת הון לפי השיעורים המפורטים בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן - "תקנות ההון").

2. הפחתה בשיעור של 50% מהפער שבין ההון הנדרש לפי תקנות ההון לבין ההון הנדרש בשל דירוג לפי המודל. אם קיים להלוואה גם דירוג חיצוני, יש להקצות הון לפי הנמוך מבין הדירוגים.
כמו כן, נקבעו באישור הוראות לעניין דיווחים מיידים ותקופתיים שעל מגדל ביטוח להגיש למפקח בקשר למודל.

(2) קיים שוני בסולמות דירוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. בהתאם לחוזר שוק ההון 2008-1-6 בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, במהלך 2009 פרסמו חברות הדירוג ניתוח השוואתי בין סולם הדירוג המקומי לסולם הדירוג הבינלאומי.

(3) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בסעיף ד' להלן.

(4) לעניין החשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה ראה סעיף ב.(4.1) להלן.

(5) הקבוצה חשופה בפעילותה גם לחייבים אחרים כגון מעסיקים, ומבוטחים. עליה במקרי חדלות פירעון של עסקים בישראל עשויה להשפיע גם על היקף חובות מעבידים בגין אי העברת תשלומים בגין הפקדות לביטוח פנסיוני עבור עובדיהם, המחייבת את הגופים המוסדיים בקבוצה לנקיטת הליכים. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 569,423 אלפי ש"ח (שנת 2014 - 579,335 אלפי ש"ח) ראה באור 10.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(6) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסים סחירים ושאינם סחירים

	ליום 31 בדצמבר 2015		
	סיכון אשראי מאזני		סיכון חוץ מאזני
	סכום	%	
	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח
ענף משק			
תעשיה	425,732	1.4	-
בינוי ונדל"ן	1,083,420	3.7	14,926
חשמל ומים	311,714	1.1	78,537
מסחר	23,200	0.1	-
תחבורה ואחסנה	125,527	0.4	-
תקשורת ושרותי מחשב	170,225	0.6	75,070
בנקים	2,432,136	8.2	-
שירותים פיננסים	175,957	0.6	-
שירותים עסקיים אחרים	73,859	0.2	-
חברות אחזקה	74,969	0.3	-
אנשים פרטיים	250,414	0.8	-
אחר	-	-	-
אג"ח מדינה	24,505,263	82.6	-
סך הכל	29,652,416	100.0	168,533

	ליום 31 בדצמבר 2014		
	סיכון אשראי מאזני		סיכון חוץ מאזני
	סכום	%	
	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח
ענף משק			
תעשיה	451,415	1.6	-
בינוי ונדל"ן	794,489	2.8	33,826
חשמל ומים	164,582	0.6	77,796
מסחר	47,560	0.2	-
תחבורה ואחסנה	130,251	0.5	-
תקשורת ושרותי מחשב	67,670	0.2	-
בנקים	2,509,658	8.9	-
שירותים פיננסים	194,531	0.7	-
שירותים עסקיים אחרים	20,313	0.1	-
חברות אחזקה	156,630	0.6	-
אנשים פרטיים	419,838	1.5	-
אחר	-	-	-
אג"ח מדינה	23,236,941	82.3	-
סך הכל	28,193,878	100.0	111,622

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(7) סיכונים גיאוגרפיים

פירוט מדינות/ אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות:

	ליום 31 בדצמבר 2015									
	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות *)	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח									
ישראל	24,505,263	2,467,919	866,267	43,471	-	718,315	4,699,896	33,301,131	28,793	33,329,924
ארה"ב	-	348,044	235,651	1,011,882	33,838	-	197,542	1,826,957	-	1,826,957
שוויץ	-	116,308	-	50,463	-	-	259,785	426,556	-	426,556
אחר	-	538,178	79,025	774,368	97,022	-	622,956	2,111,549	192,316	2,303,865
סכום כולל	24,505,263	3,470,449	1,180,943	1,880,184	130,860	718,315	5,780,179	37,666,193	221,109	37,887,302

פירוט מדינות/ אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות:

	ליום 31 בדצמבר 2014									
	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות *)	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח									
ישראל	23,236,941	2,184,631	864,437	57,592	-	630,890	4,864,672	31,839,163	-	31,839,163
ארה"ב	-	37,006	139,282	1,046,909	-	-	195,926	1,419,123	(7,583)	1,411,540
גרמניה	-	68,241	247	156,943	-	-	177,641	403,072	-	403,072
איטליה	-	20,721	-	64,131	-	-	352,980	437,832	-	437,832
אחר	-	280,743	109,386	594,820	45,976	-	433,889	1,464,814	20,066	1,484,880
סכום כולל	23,236,941	2,591,342	1,113,352	1,920,395	45,976	630,890	6,025,108	35,564,004	12,483	35,576,487

*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה

מגדל ביטוח מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את המבטחים הישירים מחובתם כלפי מבוטחיהם על פי פוליסות הביטוח.

מגדל ביטוח חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה). על כן יש ביציבות הפיננסית של מבטחי המשנה וביכולת הפירעון שלהם, כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר דירוג של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות בעיקר על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות מגדל ביטוח מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדרך כלל בדירוגים בינ"ל גבוהים יחסית.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015

קבוצת דירוג (ד)	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2015	יתרות בחובה (זכות) נטו	נכסי ביטוח משנה: בביטוח חיים	בביטוח בריאות	בביטוח רכוש	בביטוח חבויות	פקדונות מבטחי משנה	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	סה"כ חשיפה (א) (ג)	חובות בפיגור (ב): בין חצי שנה לשנה	מעל שנה
	באלפי ש"ח										
AA ומעלה											
Swiss Reinsurance Co	181,423	(48,110)	5,876	9,440	53,942	20,812	10,696	-	31,264	-	-
Munich Reinsurance Co AG	45,636	(6,238)	3,827	5,768	12,902	37,042	-	-	53,301	-	-
אחרים	123,101	3,991	89,732	16,053	56,273	37,271	11,215	6,377	185,728	-	1
	350,160	(50,357)	99,435	31,261	123,117	95,125	21,911	6,377	270,293	-	1
A											
Assicurazioni Generali SpA (ה)	102,142	(14,638)	1,694	522	137,182	100,054	2,460	839	221,515	-	-
אחרים	171,138	(15,069)	2,879	2,708	102,597	48,547	27,157	667	113,838	7	7
	273,280	(29,707)	4,573	3,230	239,779	148,601	29,617	1,506	335,353	7	7
BBB	1,713	(118)	-	-	1,207	-	317	-	772	3	-
נמוך מ- BBB - או לא מדורג (ו)	4,873	(9,661)	206	-	1,492	6,267	-	-	(1,696)	76	294
סך הכל	630,026	(89,843)	104,214	34,491	365,595	249,993	51,845	7,883	604,722	86	302

הערות:

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
   (ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ- 2,141 אלפי ש"ח.
   (ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ- 2,535 אלפי ש"ח המהווים כ-0.4% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2015.
   (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest והומר, לצורכי דיווח, לדירוג חברת S&P לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי השקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
   (ה) סך הפרמיות של ג'נרלי (בעל השליטה לשעבר בחברה) כולל פרמיות בביטוח משנה פקולטטיבי בשיעור 100% בסך של כ- 48 מיליון ש"ח בגין מבוטח אחד.
   (ו) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ- 3,321 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ- 4,421 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 37.ב.3.א). מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס ר', וחלקו בחשיפה זו הינו כ- 1,088 מיליון ש"ח.
3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2015. כמו כן, קיימת חשיפה של כ- 95 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2014										
			נכסי ביטוח משנה						חובות בפיגור (ב)		
קבוצת דירוג (ד)	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2014	יתרות בחובה (זכות) נטו	בביטוח חיים	בביטוח בריאות	בביטוח רכוש	בביטוח חבויות	פקדונות מבטחי משנה	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	סה"כ חשיפה (א) (ג)	בין חצי שנה לשנה	מעל שנה
	באלפי ש"ח										
AA ומעלה											
Swiss Reinsurance Co	207,351	(49,047)	7,209	7,100	44,654	36,458	10,732	-	35,642	-	-
Munich Reinsurance Co AG	49,975	(12,282)	5,224	1,890	12,556	77,819	-	-	85,207	-	-
אחרים	138,148	(11,047)	96,425	12,129	58,950	111,739	9,187	6,702	252,307	6	2
	395,474	(72,376)	108,858	21,119	116,160	226,016	19,919	6,702	373,156	6	2
A											
Assicurazioni Generali SpA (ה)	128,665	(20,157)	2,685	222	146,976	205,900	5,673	837	329,116	-	-
אחרים (ז)	131,438	(18,234)	1,867	44	88,747	64,472	28,225	317	108,354	3	2
	260,103	(38,391)	4,552	266	235,723	270,372	33,898	1,154	437,470	3	2
BBB (ז)	1,045	(278)	-	-	889	-	324	-	287	-	-
נמוך מ- BBB - או לא מדורג (ו)	4,787	(4,026)	210	-	1,484	28,058	-	-	25,726	188	175
סך הכל	661,409	(115,071)	113,620	21,385	354,256	524,446	54,141	7,856	836,639	197	179

הערות:

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ- 1,512 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-2,240 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2014.
(ד) החל משנת 2014 הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest והומר, לצורכי דיווח, לדירוג חברת S&P לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי השקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(ה) סך הפרמיות של ג'נרלי (בעל השליטה לשעבר בחברה) כולל פרמיות בביטוח משנה פקולטטיבי בשיעור 100% בסך של כ- 35 מיליון ש"ח בגין מבוטח אחד.
(ו) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ- 3,532 אלפי ש"ח.
(ז) כולל יתרה לא מהותית בגין מבטח משנה מקבוצת ג'נרלי בעלת השליטה לשעבר בחברה.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-4,075 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 37.ב.3.א). מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס ר', וחלקו בחשיפה זו הינו כ- 1,025 מיליון ש"ח.
3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2014. כמו כן, קיימת חשיפה של כ- 93 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים

א) מצב המשק והתעסוקה

לרמת התעסוקה השפעה ניכרת על עסקי הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. להרעה ברמת התעסוקה, ירידה במספר המועסקים וגידול בשיעור האבטלה ולירידה ברמת השכר למועסק, השפעה על היקף המכירות החדשות ועל שיעורי הביטולים בתיק. בנוסף, למצב המשק בכללותו השלכה על עסקי הקבוצה בתחומים השונים לפעילותה. מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, גידול בתביעות אובדן כושר, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ולעלייה ברמת ההונאות. כמו כן מצב המשק עשוי להשפיע על שווי השוק של נכסי הקבוצה בישראל.
הקבוצה עוקבת אחר התפתחויות במצב המשק ונערכת בהתאם לתנאי השוק.

ב) שינויים ברגולציה וציות

חברות הקבוצה כפופות לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותה. שינויים בהוראות הדין או הנחיות רגולטוריות משפיעים על תוכן פעילות החברות וכדאיות שיווק המוצרים השונים המשווקים על ידן ואף על הדיווח הכספי של החברות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות, לרבות בשוגג, עלולה לגרור סנקציות, בין היתר, שלילת רישיונות והיתרים וקנסות כספיים כלפי הקבוצה, ויכולה להוות בסיס לתביעות נגדה.

לרגולציה בתחומי הביטוח והחסכון ארוך טווח השלכה ניכרת על התעריף הנגבה וכן על שיעור דמי הניהול הנגבים במוצרים השונים, תהליכי המכירה, אופי המוצרים, היכולת לבדל מוצרים מהמתחרים ועל רמת ההוצאות של החברות. להוראות הדין, להנחיות ולהסכמים הנוגעים למבנה החסכון במשק ובעיקר לגבי החסכון הפנסיוני, לרבות השלכות המיסוי שלו, השפעות על שינויים בהיקף הפעילות של התחום ועל מידת התחליפיות בין המוצרים השונים, לרבות אפשרויות הניוד ביניהם. כמו כן שינויים בחקיקה וברגולציה עשויים להשפיע על החברה גם בהתייחס למוצרים שנמכרו בעבר, הן בדרך של תחולה רטרואקטיבית והן עקב השפעתם על פרשנות ההסכמים שנכרתו בעבר והן כנגזרת של התחרות. כתוצאה, להוראות אלו השפעות הן על תיק ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך של החברות והן על המכירות העתידיות שלהן.

ריבוי שינויי רגולציה יוצר עומס על מערכי הטכנולוגיה והתפעול ועלול להגביר את החשיפה לטעויות תפעוליות או יכולת ציות להנחיות החדשות, עקב הצורך בשינוי תהליכים.

בשנת 2012 פורסמה הרפורמה בדמי הניהול המשפיעה על תצורת מוצרי החסכון הפנסיוני ורווחיותם.

לאחרונה פורסמו מספר חוזרים וטיוטת חוזרים אשר עשויים להשפיע על רווחיות הקבוצה, כגון: חוזר בעניין שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, חוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל, טיוטת חוזר שמטרתה לתרגם את הוראת השעה שנקבעה בחוק הגמל בדבר איחוד חשבונות קיימים בפנסיה להוראות ביצוע מעשיות בנושא וכו'.

דרישה רגולטורית מרכזית עבור חברות הביטוח הינה דרישות הלימות הון. שינויים רגולטוריים בדרישות ההון עשויים להשפיע על פעילויות החברות והיקפיהן. לפרטים בדבר דרישות ההון של החברה ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים.

כמן כן, סוכנויות הביטוח של החברה כפופות אף הן לרגולציה, לרבות רגולציה הנוגעת להחזקת סוכנויות על-ידי מבטח וכן חובות המוטלים על משווקים פנסיוניים. לשינויים בהוראות הדין הנוגעים לפעילותן של סוכנויות הביטוח, השפעה על פעילות הסוכנויות ורווחיותן.

החברה עוקבת אחר ההלכות ורגולציה חדשה בתחומי פעילותה ו/או בתחומים שיש בהם כדי להשפיע על החברה על מנת לאתר את עקרונות היסוד והכיוונים הכלליים אליהם נעשה ניסיון לחתור מצד בתי המשפט, המחוקק או הרגולטור, על מנת לכלכל את צעדי החברה באופן שיהלום עקרונות וכיוונים אלו, גם אם טרם קיבלו ביטוי קונקרטי בהלכה או רגולציה חדשה. יחד עם זאת, קשה לצפות הלכה / חקיקה / רגולציה חדשה לרבות שינויים בדגשים או בכיוונים של הרשויות הרלבנטיות (בתי המשפט, הכנסת והפיקוח על הביטוח) וכן חוסר ודאות טבעי ביחס להולדתן של אלו (קבלת רוב בחקיקה מקום שהוא דרוש, קבלת אישורים נדרשים, כגון אישור ועדת הכספים של הכנסת או שר האוצר ביחס לתקנות באישורו, נושאים שבהם יוגש ערעור לבית המשפט העליון ואשר בהם יפסוק בית המשפט העליון באופן שונה מהעבר וכיוצב'). מאחר ומטבע הדברים מדובר בהתרחשות של אירוע עתידי בלתי ידוע ובלתי ודאי הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה, במיוחד כשהלכה חדשה / רגולציה חדשה חלה על פוליסות קיימות שהחברה הנפיקה בעבר.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

ג) גידול בתחרותיות

עלייה ברמת התחרות בתחומים בהם הקבוצה פועלת, עלולה לפגוע ברווחיות הקבוצה. המפקח, בהסדרה רגולטורית, מוביל מהלכים בעשור האחרון המגבירים את התחרות בתחום חסכון ארוך טווח. מבחינת מידת התחליפיות בין המוצרים, קביעת מוצרים אחידים וברמת ומבנה דמי הניהול.

ד) שינוי בטעמי הציבור

נטיית הציבור לבחור במוצרים התחליפיים או שלא לבצע ביטוח, או בהקשר של מימוש גמלה עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי הקבוצה ועל הרווחיות בתחומים השונים.
החברה מתמודדת עם הסיכון באמצעות מעקב אחרי טעמי הציבור והתאמת מוצריה בהתאם.

ה) תקדימים משפטיים וסמכויות הממונה ליתן הכרעות עקרוניות

חברות הקבוצה חשופות להחלטות שיפוטיות, לרבות בתביעות הייצוגיות הן המוגשות כנגד גופים אחרים בענף והן כנגדה, וכן להכרעות כעין שיפוטיות הניתנות על-ידי הממונה במסגרת סמכויותיו לדון בתלונות מבוטחים ו/או לערוך ביקורת, המהוות תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות הקבוצה המשפיעות על פעילות הקבוצה באופן של שינוי החבויות ו/או נשיאה בעלויות שלא היו צפויות בעת ההתקשרות.

לעניין תביעות ייצוגיות, הליכים משפטיים ואחרים ראה באור 1.39 לדוחות הכספיים.
קיימות תביעות והליכים, כאמור, אשר קשורים לסיכוני רגולציה או סיכונים תפעוליים, ולענין זה ראה באור 1.39.
בנוסף לאמור לעיל, החברה בוחנת באופן מתמיד את תהליכי העבודה, המסמכים והטפסים במקומות בהם קיים באופן טבעי ריבוי מופעים מאותו סוג או ענין ואשר יש בהם ייצוגיות מובנית. כמו כן, החברה בוחנת, ככל האפשר, תביעות והליכים שהוגשו כנגדה, כמו גם תביעות והליכים שלא כנגדה בענפי העיסוק שלה וכן פסיקות בהליכים אלו והיא מנסה להפיק לקחים ביחס לתהליכי העבודה הנוהגים על ידה, וזאת אף ביחס לפסיקה שאינה פסיקת בית המשפט העליון וזאת לנוכח עוצמתו של מכשיר התביעה הייצוגית. מאחר ועילות ההתערבות של בתי המשפט הינן רחבות וכוללות בין היתר, עשיית עושר, תום לב, הגינות, אוטונומיה של הרצון עילות סל אשר יש בהן מרחב לשיקול דעת שיפוטי רחב ותלוי נסיבות, וכן, ביחס להליכים יצוגיים, ההתערבות של בתי המשפט תלויה בגישה השיפוטית של נושאים הראויים להתברר כיצוגיים, הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה, במיוחד ביחס לתהליכים שהיו קיימים בעבר וביחס לפוליסות קיימות שהחברה הנפיקה בעבר ועוד בטרם התפתחה הפסיקה ו/או מכשיר התביעה הייצוגית.

ו) הליכים משפטיים

הגופים המוסדיים בקבוצה הינם צד להליכים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות, והכרעות של הממונה במסגרת סמכויותיו לטפל בתלונות ו/או לערוך ביקורות, אשר עלולים להביא לחיובם בסכומים מהותיים ו/או לטיפול הקבוצה בתכניות הביטוח/פנסיה/גמל באופן שונה מזה שנהגה הקבוצה בעבר, לרבות להטיל עליה עיצומים כספיים. לדרכי התמודדות החברה ראה סעיף ב.5.ב) לעיל.

ז) פגיעה במוניטין

מוניטין הקבוצה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות הקבוצה עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשמה הטוב של הקבוצה עלולה להיות פגיעה מהותית על עסקי הקבוצה.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

	ליום 31 בדצמבר 2015				
	בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו *)	פריטים לא כספיים ואחרים	נכסים בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ
	אלפי ש"ח					
נכסים						
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	-	1,271,303	-	1,271,303
נכסי מסים נדחים	-	-	-	19,358	-	19,358
הוצאות רכישה נדחות	-	-	-	1,833,363	59	1,833,422
רכוש קבוע	-	-	-	723,235	-	723,235
השקעות בחברות כלולות	-	49	9,851	690,314	-	700,214
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	-	-	5,328,453	5,328,453
נדל"ן להשקעה אחר	-	-	-	718,315	-	718,315
נכסי ביטוח משנה	140,700	584,178	22,681	-	6,734	754,293
נכסי מסים שוטפים	-	425,220	26,170	-	16,083	467,473
חייבים ויתרות חובה	219,905	7,072	70,529	20,903	163,011	481,420
פרמיות לגבייה	59,464	260,327	47,859	-	201,773	569,423
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	-	-	70,126,455	70,126,455
השקעות פיננסיות אחרות:						
נכסי חוב סחירים	2,541,848	3,876,833	1,196,535	-	-	7,615,216
נכסי חוב שאינם סחירים	197,857	21,693,599	145,744	-	-	22,037,200
מניות	-	-	-	1,180,943	-	1,180,943
אחרות	175	-	12,764	2,498,368	-	2,511,307
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	2,739,880	25,570,432	1,355,043	3,679,311	-	33,344,666
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	-	-	7,801,126	7,801,126
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	1,962,277	-	240,467	-	-	2,202,744
סך הכל נכסים	5,122,226	26,847,278	1,772,600	8,956,102	83,643,694	126,341,900

*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2015				
	בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו *)	פריטים לא כספיים ואחרים	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ
	אלפי ש"ח					
סך הכל הון	-	-	-	5,228,554	-	5,228,554
התחייבויות						
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	781,252	31,493,835	51,119	-	-	32,326,206
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	-	-	-	-	83,312,486	83,312,486
התחייבויות מסים נדחים	-	-	-	566,332	-	566,332
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו	70,962	-	-	104,814	136,861	312,637
התחייבויות בגין מסים שוטפים	-	34,287	-	-	-	34,287
זכאים ויתרות זכות	754,517	462,252	174,714	105,586	46,591	1,543,660
התחייבויות פיננסיות	1,911,037	837,522	30,235	1,961	236,983	3,017,738
סך הכל התחייבויות	3,517,768	32,827,896	256,068	778,693	83,732,921	121,113,346
סך הכל הון והתחייבויות	3,517,768	32,827,896	256,068	6,007,247	83,732,921	126,341,900
סך הכל חשיפה מאזנית	1,604,458	(5,980,618)	1,516,532	2,948,855	(89,227)	-
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	2,434,708	-	(2,652,020)	217,312	-	-
סך הכל חשיפה	4,039,166	(5,980,618)	(1,135,488)	3,166,167	(89,227)	-

*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2014				
	בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו *)	פריטים לא כספיים ואחרים	נכסים בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ
	אלפי ש"ח					
נכסים						
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	-	1,359,895	-	1,359,895
נכסי מסים נדחים	-	-	-	27,017	-	27,017
הוצאות רכישה נדחות	-	-	-	1,769,245	71	1,769,316
רכוש קבוע	-	-	-	717,456	-	717,456
השקעות בחברות כלולות	13,547	337	6,114	624,468	-	644,466
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	-	-	4,898,057	4,898,057
נדל"ן להשקעה אחר	-	-	-	630,890	-	630,890
נכסי ביטוח משנה	150,363	836,450	22,511	-	4,383	1,013,707
נכסי מסים שוטפים	-	188,403	16,032	-	10,824	215,259
חייבים ויתרות חובה	172,974	7,423	77,397	14,218	716,496	988,508
פרמיות לגבייה	48,890	285,190	39,990	-	205,265	579,335
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	-	-	69,582,999	69,582,999
השקעות פיננסיות אחרות:						
נכסי חוב סחירים	1,764,305	3,858,739	517,198	-	-	6,140,242
נכסי חוב שאינם סחירים	346,729	21,577,135	129,772	-	-	22,053,636
מניות	-	-	-	1,113,352	-	1,113,352
אחרות	10,395	-	14,598	2,360,210	-	2,385,203
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	2,121,429	25,435,874	661,568	3,473,562	-	31,692,433
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	-	-	3,289,969	3,289,969
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	1,512,005	-	130,646	-	-	1,642,651
סך הכל נכסים	4,019,208	26,753,677	954,258	8,616,751	78,708,064	119,051,958

*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2014				
	בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו *)	פריטים לא כספיים ואחרים	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ
	אלפי ש"ח					
סך הכל הון	-	-	-	5,278,073	-	5,278,073
התחייבויות						
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	695,896	30,658,197	49,638	-	-	31,403,731
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	-	-	-	-	78,046,216	78,046,216
התחייבויות מסים נדחים	-	-	-	722,985	-	722,985
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו	50,619	-	-	79,386	119,099	249,104
התחייבויות בגין מסים שוטפים	-	40,836	-	-	-	40,836
זכאים ויתרות זכות	809,279	464,466	233,660	65,754	150,254	1,723,413
התחייבויות פיננסיות	18,392	845,428	49,680	32,719	641,381	1,587,600
סך הכל התחייבויות	1,574,186	32,008,927	332,978	900,844	78,956,950	113,773,885
סך הכל הון והתחייבויות	1,574,186	32,008,927	332,978	6,178,917	78,956,950	119,051,958
סך הכל חשיפה מאזנית	2,445,022	(5,255,250)	621,280	2,437,834	(248,886)	-
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	1,734,098	-	(1,746,581)	12,483	-	-
סך הכל חשיפה	4,179,120	(5,255,250)	(1,125,301)	2,450,317	(248,886)	-

*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו.

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

	ליום 31 בדצמבר 2015				
	בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא כספיים ואחרים	סה"כ
	אלפי ש"ח				
מזומנים ושווי מזומנים	5,116,340	-	2,684,786	-	7,801,126
נכסים סחירים	10,189,695	13,407,960	3,879,592	29,831,864	57,309,111
נכסים בלתי סחירים	813,674	7,355,012	599,091	9,765,680	18,533,457
סך הכל הנכסים	16,119,709	20,762,972	7,163,469	39,597,544	83,643,694
חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	16,441,949	-	(24,111,160)	7,669,211	-

	ליום 31 בדצמבר 2014				
	בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא כספיים ואחרים	סה"כ
	אלפי ש"ח				
מזומנים ושווי מזומנים	2,371,339	-	918,630	-	3,289,969
נכסים סחירים	8,397,957	11,500,647	3,565,229	33,196,925	56,660,758
נכסים בלתי סחירים	603,954	7,244,180	1,154,533	9,754,670	18,757,337
סך הכל הנכסים	11,373,250	18,744,827	5,638,392	42,951,595	78,708,064
חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	18,548,993	-	(22,775,937)	4,226,944	-

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ- BBB	לא מדורג	סה"כ **)
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ:					
אגרות חוב ממשלתיות	14,620,707	-	-	-	14,620,707
נכסי חוב אחרים - סחירים	6,108,253	2,805,025	47,173	105,714	9,066,165
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים	4,287,387	3,415,904	37,400	403,462	8,144,153
סך הכל נכסי חוב בארץ	25,016,347	6,220,929	84,573	509,176	31,831,025
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי	1,613,571	1,800,984	37,400	-	3,451,955
כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על - ידי החברה	278,528	592,894	-	-	871,422

באור 37: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

	דירוג מקומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ- BBB	לא מדורג	סה"כ **)
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ:					
אגרות חוב ממשלתיות	12,279,981	-	-	-	12,279,981
נכסי חוב אחרים - סחירים	4,788,544	3,469,233	71,663	75,139	8,404,579
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים	3,008,439	3,451,262	-	430,111	6,889,812
סך הכל נכסי חוב בארץ	20,076,964	6,920,495	71,663	505,250	27,574,372
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי	1,177,256	2,284,848	-	-	3,462,104
כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על - ידי החברה	319,205	963,596	-	-	1,282,801

*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מדרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2015				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ- BBB	לא מדורג	סה"כ **)
	אלפי ש"ח				
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	297,581	2,175,160	1,568,908	-	4,041,649
מזה נכסי חוב בדירוג פנימי	121,829	-	-	-	121,829

	דירוג בינלאומי *)				
	ליום 31 בדצמבר 2014				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ- BBB	לא מדורג	סה"כ **)
	אלפי ש"ח				
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	271,048	1,579,843	1,712,603	-	3,563,494

*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. כללי

1. החל מיום 29 באוקטובר 2012 ("רכישת השליטה"), בעלי השליטה בחברה הם ה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו המחזיקים ביחד במניות החברה, במישרין ובעקיפין, באמצעות אליהו בטוח (ביחד: "בעל השליטה"). לפרטים נוספים בדבר החזקות בעל השליטה בחברה ראה באור 1.
פרטים ונתונים אודות עסקאות עם בעל השליטה, עם קרוביו או חברות בשליטתו או עסקאות עם צד שלישי שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי ("עסקאות בעל שליטה") מובאים בסעיפים ג'- ה' להלן.

2. נכון למועד הדוח מחזיק מר שלמה אליהו, במישרין ובעקיפין, בכ-27% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד") ולכן, החל ממועד רכישת השליטה, עסקאות של החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עם בנק אגוד ו/או עם חברות בשליטתו מסווגות כעסקאות אשר לבעל השליטה בחברה עניין אישי בהן. זאת, בנוסף להיותן, החל ממועד כהונתו של מר שלמה אליהו כדירקטור בחברה, התקשרויות אשר לנושא משרה בחברה עניין אישי בהן.

עד לחודש ינואר 2013 היה בנק לאומי בעל עניין בחברה. בנוסף, במועד רכישת השליטה בחברה ועד לחודש אוקטובר 2013, החזיק מר שלמה אליהו, במישרין ובעקיפין, למעלה מ- 5% מהון המניות של בנק לאומי (וזאת בנוסף להחזקות קבוצת מגדל בבנק לאומי, כפי שהיו באותו מועד). בהתאם, ממועד רכישת השליטה, עסקאות של החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עם בנק לאומי ו/או חברות בשליטתו סווגו כעסקאות שלבעל השליטה בחברה יש בהן עניין אישי, וכן סווגו כהתקשרויות שלנושא משרה יש בהן עניין אישי. החל מחודש אוקטובר 2013 ונכון למועד הדוח, בנק לאומי, אינו מסווג עוד כגוף אשר התקשרויות החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עימו הינן עסקאות בעל שליטה.
על פי הוראות הממונה על ההגבלים העסקיים באישור שניתן על ידו בקשר עם רכישת השליטה, החל ממועד השלמת העסקה לרכישת השליטה, החברה לא תתקשר (במישרין ובעקיפין), בהסכם עם חברות סוחרות אשר בעל השליטה מחזיק בהן 5% ומעלה מהון המניות, במישרין או בעקיפין[1], לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ובתנאים שנקבעו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים.
במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק אגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד.

פרטים ונתונים ביחס לעסקאות עם בנק אגוד ובנק לאומי ("צדדים קשורים אחרים") מובאים בסעיפים ג'-ד' ו- ו' להלן (הנתונים המפורטים לגבי העסקאות עם בנק לאומי הינם לתקופה בה נחשב בנק לאומי כצד קשור).

3. עד למועד רכישת השליטה, בעלת השליטה בחברה הייתה ג'נרלי. במסגרת מכירת השליטה התחייבה ג'נרלי כלפי החברה לאפשר למגדל ביטוח להמשיך ולחדש אצלה חוזי ביטוחי משנה, לפי שיקול דעתה של מגדל ביטוח, לתקופה של חמש שנים, וזאת עד לגבול החשיפה הקיימת באותו מועד לג'נרלי (כמפורט בדיווח מיום 29 באוקטובר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-266412). לאור העברת השליטה, התקשרויותיה של מגדל ביטוח, עם ג'נרלי אינן מהוות עוד עסקאות עם בעל שליטה ולכן אינן טעונות אישור מיוחד לעסקאות בעל שליטה. ואולם, נוכח עמדת רשות ניירות ערך בהקשרים אחרים, אשר ראתה עסקאות עם בעל שליטה לשעבר כעסקאות אשר לבעל השליטה החדש יש בהן עניין אישי, החליטה החברה, בהתבסס על חוות דעת משפטית שקיבלה, כי על אף שג'נרלי אינה עוד בעלת השליטה בחברה ולמרות שלכאורה אין סיבה לראות במר שלמה אליהו כבעל עניין אישי בהתקשרויות עם ג'נרלי, הרי שלמען הזהירות בלבד, יש לאשר את ההסכמים עם ג'נרלי בפרוצדורה הקבועה בחוק לאישור עסקאות עם בעל שליטה, וזאת עד לתום שנת 2014 (שנתיים קלנדריות מרכישת השליטה), והכל כמפורט בדיווח מיום 28 במאי 2013 ובדיווח המתקן מיום 23 ביוני 2013 (אסמכתאות מספר 2013-01-075304 ו- 2013-01-071268, בהתאמה).

פרטים ונתונים ביחס לעסקאות והתקשרויות עם ג'נרלי מובאים בסעיפים ג', ד' ו- ז' להלן (הנתונים המפורטים לגבי העסקאות עם ג'נרלי הינם לתקופה בה נחשבו עסקאות עם ג'נרלי כעסקאות עם בעל שליטה).

4. פרטים ונתונים ביחס להתקשרויות עם חברות כלולות מובאים בסעיפים ג', ד' ו- ח' להלן.

לא נכלל בבאור תיאור של עסקאות בעל שליטה ו/או צדדים קשורים אחרים אשר ההתקשרות בגינם בוצעה בטרם הפכו להיות צד קשור. נתונים כספיים בקשר עם עסקאות אלו בתקופת הדוח כלולות בנתונים בסעיפים ג' ו- ד' להלן. יתרות ועסקאות בין החברה לבין צדדים קשורים ובעל ענין אשר בוצעו בעת היותו צד קשור ו/או בעל ענין, ואשר לאחר מכן ובמשך תקופת הדוח לא היה עוד בעל ענין ו/או צד קשור, לרבות לעניין זה בנק לאומי כמתואר בסעיף א.2 לעיל וג'נרלי כמתואר בסעיף א.3 לעיל, מתוארות בבאור זה, עקב נתוני תקופות קודמות המצויות במספרי ההשוואה.

[1] למעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה מלוא מניותיה הוחזקו, במישרין או בעקיפין, על ידי החברה, דהיינו, מגדל שוקי הון.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

1. הקבוצה מבצעת או עשויה לבצע עסקאות עם בעל ענין ו/או עסקאות בעל שליטה במהלך העסקים הרגיל שלה, לרבות, אך לא רק, עסקאות מן הסוגים ובעלות המאפיינים כמפורט להלן: עסקאות ביטוח משנה (חוזי ביטוח משנה והסכמים פקולטטיביים), רכישת נכסים, שכירות נכסי מקרקעין, רכישה של מוצרים ושירותים באמצעות בעל/ת השליטה, שיתופי פעולה לרבות ביחס להשקעות משותפות וקבלת שירותים פיננסים או כלכליים. מובהר כי העסקאות האמורות לעיל אינן מהוות רשימה סגורה.

2. כמפורט בסעיף 4 להלן, דירקטוריון החברה אימץ קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקה של מי מחברות הקבוצה בהתאם לקבוע בתקנה 41(א)(6) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התש"ע -2010 ("נוהל זניחות"). כללים וקווים מנחים אלה משמשים לבחינת היקף הגילוי והדיווח הנדרש על-פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל -1970 ("תקנות הדיווח") על חברות ציבוריות בקשר עם עסקאות עם בעל עניין ו/או בעל השליטה, לרבות לעניין הדיווח בדוח התקופתי (כקבוע בתקנה 22 לתקנות הדיווח) ובחינת הצורך במסגרת דיווח מיידי בגין עסקה כאמור, כקבוע בתקנה 37(א)(6) לתקנות הדיווח.

3. הנתונים הכספיים הכלולים בסעיפים ג' ו-ד' להלן כוללים נתונים כספיים של עסקאות זניחות. פירוט עסקאות בעל שליטה ו/או עם צדדים קשורים אחרים אינו כולל תיאור של עסקאות המסווגות כזניחות בהתאם למבחני הזניחות שקבע הדירקטוריון.

4. ביום 26 במרס, 2012 החליט דירקטוריון החברה לעדכן את הקווים המנחים והכללים לסיווגה של עסקה כ"עסקה זניחה". בהתאם להחלטה זו, אשר אומצה שוב על ידי דירקטוריון החברה ביום 24 במרס 2015, עסקה תיחשב כ"עסקה זניחה", אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).

2) בהיעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה תחשב כעסקה זניחה אם:

א) היקף העסקה בכל עסקה אינו עולה על 8 מיליון ש"ח ובעסקת ביטוח משנה (היקף הפרמיות המועברות למבטח לאחר ניכוי עמלות שהוא משלם לחברה), חלקה של בעלת השליטה אינו עולה על סך של 4 מיליון ש"ח, כשסכומים אלה מותאמים על פי שער עליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2012)

וכן-

ב) תוצאות מדידתה למול אמת המידה הרלבנטית (אחת או יותר), כאמור להלן, הינה בשיעור של פחות מחצי אחוז (0.5%). אמות המידה הרלוונטיות לבחינת סיווגה של עסקה מסוימת עם בעלת השליטה בעסקה זניחה הן:

- במכירה של ביטוח או רכישת ביטוח משנה - יחס פרמיות.
- ברכישת נכס - יחס נכסים. במכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים.
- ברכישת/מכירת מוצרים או שירותים אחרים - יחס הוצאות או יחס הכנסות בגין שירותים, על פי העניין.
- בקבלת התחייבות כספית - יחס התחייבויות.

לעניין זה:

יחס פרמיות: הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס נכסים: היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים; היחס יימדד בנפרד ביחס לכספי עמיתים בניהול הקבוצה וביחס לכספי נוסטרו. במקרה של עסקה משותפת לכספי עמיתים ונוסטרו, ייבדק היחס הרלבנטי בנפרד לגבי כל סוג נכסים בהתאם לגובה הסכום של חלק הנוסטרו/ כספי עמיתים, לפי העניין בעסקה אל מול הסך הכולל של הנכסים, כספי נוסטרו/ כספי עמיתים לפי העניין, לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות (המשך)

יחס רווחים:	הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים הקלנדריות האחרונות.
יחס התחייבויות:	ההתחייבות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
יחס הון עצמי:	הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
יחס הכנסות משירותים:	היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
יחס הוצאות בגין שירותים:	היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

5. ביחס לעסקאות רב שנתיות, יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת הזניחות על בסיס שנתי, כך לדוגמא בעסקת ביטוח למספר שנים, כהיקף העסקה ייחשבו דמי הביטוח השנתיים המשולמים או הנגבים.

6. במקרים בהם, לפי שיקול דעת החברה, כל אמות המידה הכמותיות הנזכרות לעיל אינן רלבנטיות לבחינת זניחותה של עסקת בעל שליטה, תיחשב העסקה כזניחה בהתאם לאמת מידה רלבנטית אחרת, שתיקבע על ידי החברה, ובלבד שאמת המידה הרלבנטית המחושבת לעסקה תהיה בשיעור של פחות מ-0.5% וכן שהיקף העסקה לא יעלה על סך של 8 מיליון ש"ח, כשסכום זה צמוד למדד כאמור לעיל.

7. בחינת השיקולים האיכותיים של עסקת בעל השליטה עשויה להוביל לסיווג העסקה כעסקה לא זניחה למרות המפורט לעיל. כך למשל ולשם הדוגמא בלבד, עסקת בעל שליטה לא תיחשב בדרך כלל כזניחה אם היא נתפסת כאירוע משמעותי על-ידי הנהלת החברה ומשמשת כבסיס לקבלת החלטות ניהוליות או אם במסגרת עסקת בעל השליטה צפויים בעלי השליטה לקבל טובות הנאה שיש חשיבות במסירת דיווח עליהם בציבור.

8. עסקה שסווגה על-ידי חברה מוחזקת של החברה תחשב זניחה גם ברמת החברה. עסקה כאמור אשר סווגה על-ידי החברה המוחזקת כלא זניחה תבחן מול אמות המידה הרלבנטיות ברמת החברה.

9. דירקטוריון החברה יבחן את הצורך בעדכון הוראות נוהל זה מעת לעת, בשים לב לעסקאות בעלי השליטה בהם מתקשרת החברה ושינויים בהוראות הדין הרלבנטיות.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין, צדדים קשורים ואנשי מפתח ניהוליים בחברה ו/או בחברות בהן הם מכהנים כנושאי משרה, לרבות בעל השליטה ו/או קרוביו אשר מכהנים כנושאי משרה, עשויים לרכוש, מידי פעם, חוזי ביטוח, חוזי השקעה או מוצרים פיננסים אחרים שהונפקו על ידי הקבוצה ו/או נמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק ובמהלך העסקים הרגיל. פרטים בדבר עסקאות אלו אינם כלולים בבאור זה.

ההרכב:

	ליום 31 בדצמבר 2015		
	קבוצת אליהו	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים *)	חברות כלולות
	אלפי ש"ח		
חייבים ויתרות חובה	-	50	402
נכסי חוב **)	-	178,385	201,752
מניות	-	408,566	57,161
זכאים ויתרות זכות	(81)	(316)	-
התחייבויות פיננסיות	-	(888)	-

*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 323,552 אלפי ש"ח.

**) במסגרת פעילות ההשקעות השוטפת רוכשות החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב של חברות שונות ובכלל זה מבצעות פעולות מסחר באגרות חוב של אמות, חברה כלולה של החברה. לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

	ליום 31 בדצמבר 2014			
	קבוצת אליהו	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים *)	ג'נרלי	חברות כלולות
	אלפי ש"ח			
נכסי ביטוח משנה	-	-	355,832	-
חייבים ויתרות חובה	-	-	2	1,285
נכסי חוב **)	-	463,913	149,958	207,191
מניות	-	3,947	-	67,710
זכאים ויתרות זכות	(37,996)	(102)	(25,828)	(1)
התחייבויות פיננסיות	-	(26,804)	-	(5,137)

*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 618,221 אלפי ש"ח.

**) במסגרת פעילות ההשקעות השוטפת רוכשות החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב של חברות שונות ובכלל זה מבצעות פעולות מסחר באגרות חוב של ג'נרלי ובאגרות חוב של אמות, חברה כלולה של החברה. לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	ליום 31 בדצמבר 2015		
	קבוצת אליהו	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	חברות כלולות
	אלפי ש"ח		
פרמיות שהתקבלו	2,445	1,248	7
עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי	-	162	-
תביעות ששולמו	4	387	95
הסכמי הפצה ותפעול	-	1,232	-
עמלת סוכן ועמלות אחרות	-	858	6,626
הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש	-	-	189
הכנסות מדמי ניהול	-	-	900
עלויות העסקה	2,206	-	-
אחר	-	(425)	907

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
	קבוצת אליהו	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	ג'נרלי	חברות כלולות
	אלפי ש"ח			
פרמיות שהורווחו - ביטוח משנה	-	-	133,538	-
עמלות ביטוח משנה	-	-	18,722	-
תביעות ביטוח משנה ותלויות	-	-	128,481	-
פרמיות שהתקבלו	-	-	13,675	-
עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי	-	225	-	-
הסכמי הפצה ותפעול	-	1,217	-	-
עמלת סוכן ועמלות אחרות	-	501	-	9,099
הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש	-	-	-	168
עלויות העסקה	975	-	-	-
אחר	3,088	722	-	36

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
	קבוצת אליהו	קבוצת בנק לאומי, בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	ג'נרלי	חברות כלולות
	אלפי ש"ח			
פרמיות שהורווחו - ביטוח משנה	-	-	208,390	-
עמלות ביטוח משנה	-	-	34,562	-
תביעות ביטוח משנה ותלויות	-	-	63,857	-
פרמיות שהתקבלו	-	-	9,994	-
עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי	-	10,518	-	-
הסכמי הפצה ותפעול	-	21,274	-	-
עמלת סוכן ועמלות אחרות	-	7,641	-	7,073
הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש	-	2,518	126	260
עלויות העסקה	-	836	-	-
אחר	-	286	-	-

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה

להלן תיאור של עסקאות בעל שליטה תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינם חריגות שאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
1	מר אליהו אליהו	6 במרס 2013 - אישור האסיפה הכללית של החברה	תנאי העסקה מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז - מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, החל לעבוד במגדל ביטוח ביום 1 בינואר 2013 בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז, בשכר חודשי של 50 אלפי ש"ח ותנאים נלווים ובכלל זה הבראה, חופשה, מחלה, אחזקת רכב, החזר הוצאות, הפרשות סוציאליות, ביטוח אובדן כושר עבודה והפרשות לקרן השתלמות. הגמול הכולל למר אליהו אליהו בשנת 2015 עמד על כ- 916 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר). תוקף האישור על פי הדין הינו עד ליום 1 לינואר 2016. לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה של מר אליהו אליהו ראה דיווחים מיידים מהימים 19 ו- 28 בפברואר 2013, אסמכתאות מספר 2013-01-042837 ו- 2013-01-050631, בדבר זימון האסיפה הכללית דיווח מידי מיום 11 במרס 2013, אסמכתא מספר 2013-01-002080 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.
		23 בפברואר 2016- אישור דירקטוריון החברה	אישור תנאי העסקה מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז - ביום 23 בפברואר 2016 אישר דירקטוריון החברה את תנאי ההעסקה של מר אליהו אליהו בתוקף מיום 1 בינואר 2016 ועד ליום 1 בינואר 2019. תנאי הכהונה יהיו ללא שינוי מהותי מאלו שאושרו לו בשנת 2013. החברה זימנה אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה שעל סדר יומה הבקשה לאשר את תנאי הכהונה של מר אליהו אליהו כאמור. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 23 במרס 2016, אסמכתא מספר 2016-01-013122.
		27 באוקטובר 2014 - אישור אסיפה כללית של החברה	מענקי 2013- 2016 - אישור מענק שנתי של שנת 2013 בסך 150 אלפי ש"ח וכן אישור מענק שנתי נורמטיבי למר אליהו אליהו לכל אחת מהשנים 2014- 2016 בהתאם למדיניות התגמול ואשר הינו מבוסס ביצועים. סכום המענק בכל שנה קלנדרית ייקבע על יסוד מענק נורמטיבי של 200 אלפי ש"ח, בהתאם לציון ביצוע בטווח שבין 70% ל- 140%. בציון 100% המענק יהא בסך השווה למענק הנורמטיבי. בציון ביצוע מתחת ל- 70%, המנהל אינו זכאי לבונוס. בציון ביצוע של 140% ומעלה, המנהל יהא זכאי למענק מקסימלי של 280 אלפי ש"ח, לשנה. לפרטים נוספים בדבר המענק השנתי והנורמטיבי ראה דיווח מיידי מיום 22 בספטמבר 2014, אסמכתא מספר 2014-01-161913, בדבר זימון האסיפה הכללית ודיווח מיידי מיום 27 באוקטובר 2014, אסמכתא מספר 2014-01-181653 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.

[1] בכל מקום בבאור זה, משמעו מועד אישור האורגן הרלוונטי האחרון בהיבט של דיני החברות וזהות אותו האורגן. עסקאות שאושרו באסיפת בעלי המניות אושרו קודם לכן בוועדת הביקורת ובדירקטוריון אותה החברה במקרים בהם נערך עדכון ו/או שינוי להתקשרות קודמת, תיאור מכלול ההתקשרות יהא בתאריך המוקדם מבין השניים.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר	מהות העסקה ועיקריה
2	אליהו בטוח	30 בספטמבר 2013 - אישור האסיפה הכללית של החברה	רכישת תיק ביטוח כללי (חידושים) - התקשרות של מגדל ביטוח בהסכם לקליטת עסק חדש בביטוח כללי של אליהו בטוח החל משנת 2013. תמורת העסקה נקבעה בסך של 260 מיליון ש"ח ושולמה ביום 1 באוקטובר 2013 (יתרת הנכסים הבלתי מוחשיים ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כ- 221 מיליון ש"ח). לצורך בחינת אישור ההתקשרות מונתה וועדה מיוחדת בלתי תלויה של הדירקטוריון. עסקה זו טופלה כצירוף עסקים. במסגרת העסקה לא נרכשו נכסים מוחשיים ולא הועברו התחייבויות למגדל ביטוח. לפרטים נוספים ראה באור 4 לעיל. מגדל ביטוח נשאה בעלויות ישירות המיוחסות לרכישה בסכום שאינו מהותי שנכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות בדוח רווח והפסד בשנת 2013. במסגרת ההסכם, נקבע למגדל ביטוח שיפוי מאליהו בטוח בגין כל חבות שתחול על מגדל ביטוח או תביעה או טענה שתוגש כנגדה או כל נזק שיגרם לה ביחס ללקוחות אליהו בטוח אשר עילתה קודמת למועד עריכת פוליסה חדשה במגדל ביטוח; חבות או אחריות כלשהי כלפי סוכני אליהו בטוח שאינה בקשר עם פוליסות חדשות או בקשר עם פעילותה של מגדל ביטוח מול הסוכנים באשר לפוליסות החדשות; תביעות של מי מעובדי אליהו בטוח שלא עברו להיות מועסקים במגדל ביטוח, או זכויות עובדי אליהו בטוח שעברו להיות מועסקים במגדל ביטוח, הנובעות מהתקופה שקדמה להעסקתם במגדל ביטוח; כל חבות או אחריות אחרת כלפי צד ג' שעילתה או מקורה בתקופה הקודמת ליום 1 בינואר 2013; חשיפות אחרות כלשהן של מגדל ביטוח בגין פעילותה של אליהו בטוח בעבר או בעתיד. דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו (נוסח אחרון) פורסם ביום 25 בספטמבר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-150849, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית פורסם ביום 30 בספטמבר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-152673.
		3 בפברואר 2016 – אישור האסיפה הכללית של החברה	הסכם לרכישת תיק ה- Run Off בביטוח כללי –מגדל ביטוח התקשרה עם אליהו בטוח בע"מ ("אליהו בטוח") בהסכם במסגרתו יועבר לאחריותה הבלעדית של מגדל ביטוח תיק ה- Run Off בביטוח כללי של אליהו בטוח, הכולל פוליסות שהונפקו על ידי אליהו בטוח עד ליום 31 בדצמבר 2012 ("תיק הביטוח"). במקביל להעברת תיק הביטוח תעביר אליהו בטוח לחברה סכום (במזומן) השווה להערכה האקטוארית של ההתחייבויות הכלולות בתיק הביטוח (המיועד למימון הטיפול בתיק הביטוח) בהתאמות הקבועות בהסכם (ההערכה האקטוארית של החשיפה בגין התביעות שהיו כלולות בתיק הביטוח, נכון ליום 30 ביוני 2015, על פי דוחותיה הכספיים של אליהו בטוח, היתה בסכום של כ- 393 מיליון ש"ח, וכן תעביר בנוסף שיעור של 3% מההערכה האקטוארית לפני ביטוח משנה (המיועד לתשלום הוצאות עקיפות בגין הטיפול בתיק הביטוח). בתמורה לטיפול בתיק הביטוח תהא מגדל ביטוח זכאית ל – 71% מהרווחים שינבעו מתיק הביטוח, ככל שיהיו, אך לא פחות מ- 7 מיליון ש"ח (רווח מובטח על ידי אליהו בטוח, אשר יועבר כמקדמה במועד השלמת העסקה). במסגרת ההתקשרות וכתנאי לה, נחתם הסכם ביטוח משנה בין מגדל ביטוח לבין SWISS RE ("סוויס"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של מגדל ביטוח ("ביטוח המשנה של סוויס"). בהתאם להסכם ביטוח המשנה של סוויס, סוויס תהא זכאית לפרמיה בסך של כ- 11 מיליון ש"ח (אשר תועבר כמקדמה מיד לאחר השלמת העסקה ובהתאם למנגנון שנקבע) וכן (בנוסף על הפרמיה האמורה) ל- 29% מהרווחים אשר ינבעו מתיק הביטוח, ככל שינבעו. כמו כן במסגרת ההתקשרות, נקבעו הסדרים ביחס לחובת שיפוי ותשלום של אליהו בטוח במקרה בו סכום ההערכה האקטוארית וביטוח המשנה של סוויס לא יספיקו לכיסוי התביעות וההוצאות בקשר עם תיק הביטוח, כאשר שיפוי כאמור יילקח במסגרת ההתחשבנות בין הצדדים. כמו כן, התחייבה אליהו בטוח באופן נפרד לשפות את מגדל ביטוח במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח, שיפוי כאמור יקוזז מרווחים שיהיו לחברה מתיק הביטוח, ככל שיהיו. בנוסף להתחייבות השיפוי, במועד השלמת העסקה תעמיד אליהו בטוח ערבות בנקאית אוטונומית מתאגיד בנקאי ישראלי לטובת מגדל ביטוח, בגובה של 5% מסכום ההערכה האקטוארית ("הערבות הבנקאית"). הערבות הבנקאית תהא בתוקף עד לשנת 2020 לכל הפחות, וסכום הערבות הבנקאית יתעדכן אחת לשנה, בהתאם לסכום הערכת התביעות הכלולות בתיק הביטוח, כמדווח בדוחות הכספיים של מגדל ביטוח. כמו כן נקבעו במסגרת ההתקשרות הסדרים שונים לשיפוי במקרים בהם ביטוח המשנה של סוויס אינו חל (כגון מחמת חריגים הקבועים בתנאי ביטוח המשנה של סוויס) ובמקרים של תביעות, דרישות והליכים שונים שנקבעו בין הצדדים, כאשר שיפוי מכוח הסדרים כאמור לא ייכלל במסגרת ההתחשבנות. השלמת העסקה כפופה לתנאים מתלים, אשר נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים כולם התקיימו, למעט אישור בית המשפט לעסקה. לפרטים נוספים ראו דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו מיום 29 בדצמבר 2015, אסמכתא מספר 2015-01-081583, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 3 בפברואר 2016, אסמכתא מספר 2016-01-022456.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
3	ישראל אליהו	19 בנובמבר 2013 - אישור דירקטוריון החברה	תנאי כהונה - מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח, כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("שוקי הון"). בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח, מר ישראל אליהו זכאי לגמול שנתי בסך של 123 אלפי ש"ח ולגמול השתתפות בישיבות דירקטוריון ו/או ועדותיו בסך של כ- 4.7 אלפי ש"ח לישיבה הזהים לגמול אותו מקבלים הדירקטורים האחרים, לרבות הדח"צים (לא כולל יו"ר הדירקטוריון). מר ישראל אליהו אינו מקבל גמול בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון שוקי הון. לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדין והם יעודכנו פעמיים בשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן. תנאים אלו אושרו בהתאם לתקנה 1ב(3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), התש"ס - 2000 ("תקנות ההקלות"). הגמול הכולל אשר שולם למר ישראל אליהו בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח בשנת 2015 עמד על כ- 283 אלפי ש"ח (עלות כוללת). לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 19 בנובמבר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-196653.
4	עופר אליהו	13 באפריל 2014 - אישור האסיפה הכללית של החברה	תנאי כהונה - מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח ויו"ר דירקטוריון במקפת וביוזמה. לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של מר עופר אליהו בתפקידים אלו, ראה סעיף י.4.ה להלן.
5	מר יוסי בן ברוך (נושא משרה לשעבר באליהו בטוח)	27 במאי 2014 - אישור דירקטוריון החברה	תנאי כהונה - מר יוסי בן ברוך שימש כמ"מ מנכ"ל, חשב, יועץ משפטי ומנהל תחום השקעות באליהו בטוח, עד ליום 30 ביוני, 2014. בנוסף, החל מיום 1בפברואר 2014 ועד ליום 30 ביוני 2014 כיהן מר בן ברוך כדירקטור בשוקי הון. בגין כהונתו כדירקטור כאמור קיבל מר יוסי בן ברוך בשנת 2014 גמול כולל בסך של כ- 62 אלפי ש"ח. תנאים אלו אושרו בהתאם לתקנה 1ב(3) לתקנות ההקלות, ראה דיווח מיידי מיום 27 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-074892. ביום 1 ביולי 2014 החל מר יוסי בן ברוך לכהן כמנכ"ל שוקי הון - ראה לעניין זה דיווח מיידי מיום 30 ביוני 2014 אסמכתא מספר -2014 01-103440. החל ממועד סיום כהונתו של מר יוסי בן ברוך באליהו בטוח (30 ביוני, 2014), אין בהעסקתו כמנכ"ל שוקי הון, לרבות בכהונתו כדירקטור במי מהחברות הבנות שלה, משום עסקת בעל שליטה.
6	בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה	27 בינואר 2015 ו- 24 בפברואר 2015 - אישור דירקטוריון החברה	ביטוח נושאי משרה - לפרטים בדבר פוליסת ביטוח נושאי המשרה של החברה ושל חברות מאוחדות, וכן פוליסת ביטוח נושאי משרה של שוקי הון, לרבות לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או קרובו, ראה סעיף י.4.ז להלן. הכיסוי הביטוחי האמור לבעל השליטה ו/או קרוביו אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות. למועד הדוח אין בידי בעל השליטה ו/או קרוביו המכהנים כנושאי משרה כתב שיפוי מהחברה. לפרטים אודות כתבי שיפוי לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או למי שלבעל השליטה יש בו ענין אישי ראה באור 2.39.ד.

עסקאות בעל שליטה שאינן חריגות ואינן זניחות

צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
אליהו בטוח	7 במאי 2014 - אישור ועדת הביקורת של החברה	השקעת כספים בשותפות מוגבלת שהיא קרן הגידור MGT HEDGE FUND, L.P - קרן גידור שהוקמה ביום 1 בינואר 2014 על ידי שוקי הון ונוהלה על ידה באמצעות שותף כללי שבבעלותה ובשליטתה המלאה. המשקיעים בקרן, בחלקים שווים, הם שוקי הון ואליהו בטוח שכל אחד מהצדדים השקיע בקרן סך של 35 מיליון ש"ח עם אפשרות להגדלת ההשקעה עד להיקף כולל של 50 מיליון ש"ח כל אחד ובתמורה לדמי ניהול ודמי הצלחה שאושרו על-ידי ועדת הביקורת בהתאם לתנאי השוק. אין התחייבות הדדית בין שוקי הון לבין אליהו בטוח להשקעה בקרן. אליהו בטוח הודיעה לשוקי הון כי השקעתה תהיה מוגבלת לעד 50% מנכסי הקרן. יתרת ההשקעה של אליהו בטוח ליום 31 בדצמבר 2014 עמדה על כ- 38 מיליון ש"ח. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 הגישו אליהו בטוח ושוקי הון בקשות למשיכת מלוא השקעתן בקרן זו. בתקופת הדוח משכו אליהו בטוח ושוקי הון את מלוא השקעתם בקרן הגידור ופעילותה הופסקה. בחודש אוגוסט 2015 אישר דירקטוריון שוקי הון את פירוק הקרן. דיווח בדבר אישור ההתקשרות פורסם ביום 8 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-059139.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ו. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים אחרים

להלן תיאור של עסקאות עם צדדים קשורים אחרים תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינן חריגות שאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם צדדים קשורים אחרים

מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
1	בנק לאומי	14 בינואר 2013 - אישור דירקטוריון החברה	תפעול קופות הגמל - הסכם לקבלת שירותי תפעול ביחס לכל קופות הגמל וההשתלמות בניהולה של מקפת (לרבות קופות שהיו בניהולו של מתפעל אחר) על ידי לאומי שוקי הון בע"מ, חברה בשליטת בנק לאומי ("לאומי שוקי הון"). בתמורה לשירותי התפעול זכאית לאומי שוק הון לעמלה המחושבת כפונקציה של היקף הנכסים המתופעלים, אשר לא תעלה על שיעור שנתי של 0.07% מהנכסים של מקפת המתופעלים על ידי לאומי שוקי הון. תקופת ההסכם ל- 3 שנים ממועד אישורו. מטעמי זהירות, העסקה הוכרה "עסקה חריגה" נוכח מהותיות העסקה ואושרה בהתאם לתקנה 1(5) לתקנות ההקלות. הסכום הכולל ששולם לבנק לאומי בגין שירותי התפעול בשנת 2013 הינו סך של כ-7,504 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 15 בינואר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-013635.
2	בנק לאומי בנק אגוד	29 בינואר 2013 - אישור דירקטוריון החברה לגבי החברה, מגדל ביטוח וחברות הבת של מגדל ביטוח 25 באפריל 2013 - אישור דירקטוריון החברה לגבי שוקי הון וחברות הבת שלה	פעילות בנקאית שוטפת- ההתקשרויות עם בנק אגוד והתקשרויות עם בנק לאומי וצדדים קשורים להם במסגרת פעילות הגזברות וההשקעות השוטפות של חברות הקבוצה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק. במסגרת האישור נקבעו תנאים שונים על מנת להבטיח תנאי שוק שאינם חורגים מתנאים מקובלים לגבי עסקאות דומות עם בנקים אחרים. מטעמי זהירות, בשל היקף הנכסים המנוהלים ו/או מופקדים בבנק ו/או היקף הפעילות המבוצעת דרכם בנגזרים לא סחירים, החליטה החברה לסווג את ההתקשרות לניהול חשבון בנק, להפקדת פיקדונות, לקבלת שירותי משמורת ניירות ערך (קסטודיאן) ולפעילות בנגזרים לא סחירים (OTC) כהתקשרויות חריגות (נוכח מהותיות העסקאות). כמו כן, סווגו מטעמי זהירות כעסקאות מהותיות התקשרויות בין הבנקים לבין קופות וקרנות המנהלות רק חשבון בנק אחד. העסקה אושרה בהתאם לתקנה 1(5) לתקנות ההקלות. ההתקשרויות יאושרו אחת לשלוש שנים אם וככל שידרש. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידים מימים 30 בינואר ו- 28 באפריל 2013, אסמכתאות מספר 2013-01-025002 ו- 2013-01-046258, בהתאמה. היקף התשלומים ששולמו על ידי חברות הקבוצה לבנק אגוד, בגין שירותי ברוקראז' וקסטודיאן, הסתכמו בשנים 2015, 2014 ו-2013 לסך של כ- 323 אלפי ש"ח, כ- 9 אלפי ש"ח וכ- 4 אלפי ש"ח, בהתאמה. היקף התשלומים ששולמו על ידי חברות הקבוצה לבנק לאומי, בגין שירותי ברוקראז' וקסטודיאן, הסתכם בשנת 2013 לסך של 430 אלפי ש"ח.

עסקאות עם צדדים קשורים אחרים שאינן חריגות ואינן זניחות

צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
בנק לאומי	10 בינואר 2013 - אישור וועדת הביקורת של החברה	ביטוח נכסי הלווים של בנק לאומי - התקשרות מגדל ביטוח בעסקה לביטוחי נכסי הלווים של בנק לאומי. תקופת הביטוח הייתה ל - 12 חודשים החל מיום 1 בינואר 2013 בהיקף הפרמיה של כ- 10,518 אלפי ש"ח בגינן שילמה מגדל ביטוח לבנק לאומי את העמלה המקסימאלית הקבועה בדין לעניין זה. הפרמיה בגין העסקה לא עלתה על 2% מסך פרמיות הביטוח הכללי של מגדל ביטוח. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 13 בינואר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-011751.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ז. תיאור עסקאות עם ג'נרלי

להלן תיאור של עסקאות בעל שליטה עם ג'נרלי, תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינן חריגות שאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם ג'נרלי

מס'	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
1	23 בינואר 2014 - אישור דירקטוריון להתקשרות בחוזי ביטוח משנה לשנת 2014	חוזי ביטוח משנה (TREATY)- אישור שנתי להתקשרות בכלל חוזי ביטוח המשנה בתחומי הפעילות השונים של החברה: ביטוחי חיים, ביטוחי בריאות וביטוח כללי (ביטוח רכוש וחבויות) לשנת 2014. עסקאות אלה סווגו כ"עסקה חריגה" עקב מכלול העסקאות שהיקפן במצטבר עשוי להיות מהותי. במסגרת אישור ההתקשרות כאמור החברה ומגדל ביטוח קבעו קריטריונים וסטנדרטים שלפיהם תבחן ותוודא מגדל ביטוח, כי כל חוזי ביטוח המשנה בהם תתקשר עם קבוצת ג'נרלי על פי אישור שנתי זה, הינם בתנאי שוק. ההתקשרויות האמורות אושרו בהתאם לסעיף 1(5) לתקנות ההקלות - לפרטים נוספים, ובכלל זה הקריטריונים שנקבעו לשנים 2013 ו- 2014, ראה דיווחים מיידים מימים 14 בינואר 2013 ו- 23 בינואר 2014 אסמכתאות מספר 2013-01-013173 ו- 2014-01-023344 בהתאמה. סך פרמיות ביטוח משנה לקבוצת ג'נרלי בשנת 2014 בקשר עם כיסוי חוזי ביטוח המשנה, הינו כדלקמן: ביטוח כללי - כ- 14 מיליון ש"ח המהווים כ-8% מסך פרמיות ביטוח המשנה לכלל מבטחי המשנה; סך כולל של חשיפה לרעידת אדמה כ-91 מיליון ש"ח במונחי MPL, המהווים כ- 4% מסך חשיפת רעידת אדמה לכלל מבטחי המשנה ליום 31 בדצמבר 2014. ביטוח חיים וביטוח בריאות, כולל סיעוד - כ-11 מיליון ש"ח המהווים כ-4% מסך פרמיות ביטוח המשנה לכלל מבטחי המשנה בקשר עם ביטוח חיים וביטוח בריאות, כולל סיעוד בשנת 2014.
2	2 ביולי 2013 - אישור האסיפה הכללית של החברה	אישור מסגרת - הסכמי ביטוח משנה פקולטטיבי עם ג'נרלי לשנים 2013 - 2014 - אישור מסגרת להתקשרות בהסכמי ביטוח משנה בררני (פקולטטיבי) בתחום הביטוח הכללי ("אישור המסגרת"). אישור המסגרת כולל פרמטרים לבחינת תנאי שוק ולבחינת מהותיות המהווים את תנאי המסגרת הכלליים ומצטברים להתקשרויות. בנוסף נקבעו באישור המסגרת תנאים ומגבלות שונים, ובכלל זה תנאים ומגבלות ביחס ל: פרמיות המועברות ולהיקף הכולל של העסקאות הפקולטטיביות בכל שנה; סכומי הביטוח שיועברו לקבוצת ג'נרלי (חשיפה); ועסקה בודדת בביטוח רכוש ובביטוחי חבויות. כל הסכם פקולטטיבי עם קבוצת ג'נרלי אשר עומד בתנאי המסגרת הכלליים וכן עומד במבחן תנאי השוק והמהותיות שנקבעו באישור, ייחשב כ"עסקה רגילה" שאינו מחייב אישור נוסף של ועדת הביקורת והדירקטוריון. בכל מקרה בו מתקיימים תנאי המסגרת הכלליים, אך נוכח הנסיבות לא מתקיים מבחן תנאי השוק או תנאי המהותיות הקבוע באישור המסגרת תיחשב העסקה כ"עסקה חריגה" אשר תובא לאישור בהתאם לתקנה 1(3) לתקנות ההקלות. אישור המסגרת מהווה המשך לאישור מסגרת לשנים 2010 עד וכולל 2012, והחליף את האישורים החודשיים שנדרשו להתקשרות בביטוח משנה פקולטטיבי בהתאם להסכם המסגרת לשנים 2010-2012. תקופת אישור המסגרת מהווה גם תום התקופה בה החברה תפעל ביחס לעסקאות עם ג'נרלי כעסקאות המצריכות אישורים כעסקאות עם בעל השליטה. לפרטים נוספים ראה דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 23 ביוני 2013 אסמכתא מספר 2013-01-071268. הסך הכולל של פרמיות ביטוח משנה לקבוצת ג'נרלי בקשר עם כיסוי ביטוח משנה בגין הסכמים פקולטטיביים בביטוח כללי הכלולים באישור לשנת 2013 הינו כ- 125 מיליון ש"ח, המהווים כ- 53% מסך פרמיית ביטוח המשנה לאותה שנה ולשנת 2014 כ- 102 מיליון ש"ח המהווים כ-45% מסך פרמיית ביטוח המשנה לשנה זו. הסך הכולל של סכומי ביטוח בחשיפה לרעידת אדמה לקבוצת ג'נרלי בקשר עם כיסוי ביטוח משנה בגין הסכמים פקולטטיביים בביטוח כללי ליום 31 בדצמבר 2013 הינו כ- 34 מיליארד ש"ח המהווים כ- 40% מתוך סך חשיפת רעידת אדמה בקשר עם כיסוי ביטוח משנה בגין הסכמים פקולטטיביים בביטוח כללי ליום 31 בדצמבר 2013 ,וכ- 34 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 המהווים כ- 35% מתוך סך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2014.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ז. תיאור עסקאות עם ג'נרלי (המשך)

עסקאות חריגות עם ג'נרלי

מס'	מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
3	25 בנובמבר 2013 - אישור דירקטוריון החברה	עסקת רכישה של תיק ביטוח משנה ישן באובדן כושר עבודה מג'נרלי ומכירה של התיק לסוויס רי - הסכם במסגרתו החל מיום 1 בינואר 2013 ג'נרלי תפסיק לשמש כמבטח משנה ביחס לפוליסות אובדן כושר עבודה של מגדל ביטוח בשנים 1970 עד 2012 ("חוזה ביטוח המשנה"), והצדדים ישחררו זה את זה מכל חבות ו/או התחייבות שהייתה לצד כלפי משנהו לפי חוזה ביטוח המשנה. השחרור ההדדי כולל גם ויתור של ג'נרלי על זכויותיה בקשר עם כלל העתודות המוחזקות בידי מגדל ביטוח, לרבות עתודות שמוחזקות במגדל ביטוח כנגד התחייבויותיה של ג'נרלי ביחס לתביעות, קיימות ותלויות (גם אם טרם דווחו). במקביל ובאותו מועד התקשרה מגדל ביטוח בהסכם ביטוח משנה עם מבטח משנה אחר, סוויס רי, אשר במסגרתו סוויס רי תעביר למגדל ביטוח סך של כ- 82 מיליון ש"ח, בעבור נטילת כל התחייבויותיה של ג'נרלי, כפי שהן, בגין התיק הנמכר לכיסוי ביטוח המשנה. לאחר יישומו של הסכם היציאה עם ג'נרלי והתקשרות עם סוויס רי בהסכם החילופי, ההתחייבות הביטוחית של ג'נרלי בגין התיק הנמכר עברה בשלמותה לסוויס רי, בתנאי "גב אל גב" כאשר תנאי כיסוי ביטוח המשנה אינם משתנים. כתוצאה מהתקשרויות כאמור, נוצר למגדל ביטוח רווח בהיקף של כ- 52 מיליון ש"ח לפני מס בדוח רווח והפסד לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. ההתקשרות אושרה לפי סעיפים 1(2) ו- 1(5) לתקנות ההקלות. לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידים מיום 26 בנובמבר 2013, אסמכתאות מספר 2013-01-203196 ו- 2013-01-203211.
4	29 בנובמבר 2011 - אישור ועדת הביקורת של החברה	קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי - ועדת הביקורת החליטה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 (תקופה של כתשע שנים נוספות ממועד קבלת ההחלטה על ידי ועדת הביקורת וכארבע עשר שנים בסך הכול ממועד ההחלטה המקורית לפטור מאחריות והתחייבות לשיפוי) את התקופה שעל האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, והכל ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 29 בנובמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-344328.
5	7 בפברואר 2012 - אישור האסיפה הכללית של החברה	כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברה שג'נרלי עשויה להיחשב כבעלת עניין אישי בהענקת כתבי השיפוי להם - עדכון כתבי השיפוי בחברה לנושאי משרה בחברה שלבעל השליטה עשוי להיות בהם עניין אישי. נושאי המשרה הרלוונטיים לגביהם הובאה הענקת כתבי השיפוי לאישור היו שני הדירקטורים, אלסנדרו קורסי וסרג'יו בלבינוט וכן נושא המשרה ליוויו שטיינדלר. לפרטים נוספים ראה זימון אסיפה לאישור כתבי השיפוי מיום 2 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-032109 ובאור 2.39.ד.

עסקאות עם ג'נרלי שאינן חריגות ואינן זניחות

מועד אישור / האורגן מאשר[1]	מהות העסקה ועיקריה
22 בספטמבר 2008 - אישור ועדת הביקורת של החברה 19 בינואר 2012 - עיון מחודש (מטעמי זהירות) ואישור של ועדת הביקורת	חוזה שכירות באאכן - הארכת חוזה שכירות של מגדל ביטוח עם ג'נרלי ABM, חברת בת של ג'נרלי באאכן, גרמניה, לגבי אתר הגיבוי באאכן אשר סיפק למגדל ביטוח שירותים ליחידת המחשוב שלה. ההתקשרות הסתיימה בתום שנת 2013. בגין השכירות שילמה מגדל ביטוח בשנת 2013 כ-126 אלפי ש"ח.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. חברות כלולות

1. לעניין השקעות בחברות כלולות וחלוקת דיבידנד על ידי חברות כלולות ראה באור 7 השקעה בחברות מוחזקות ובאור 40 אירועים לאחר תאריך המאזן.

2. בחודש יוני 2009 הונפקו למגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("אחזקות נדל"ן") שטרי הון מחברה כלולה, קניון רמת אביב בע"מ ("רמת אביב"), בסך של כ- 76 מיליון ש"ח ע"נ לתקופה שלא תפחת מחמש שנים. הסכום האמור אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית. בחודש יוני 2014 נפרעו שטרי הון בסך של כ-61 מיליון ש"ח, ראה סעיף 3.ג) להלן. במהלך תקופת הדוח נפרעה יתרת שטרי ההון.

3. א) בחודש נובמבר 2010 העמידה רמת אביב הלוואה לבעלי מניותיה, פרו-רטה לשיעור אחזקתם, כאשר חלקה של אחזקות נדל"ן הינו כ- 64 מיליון ש"ח. סכום זה צמוד למדד ונושא ריבית שנתית בשיעור של 4.2%. הקרן והריבית יפרעו בחמישה תשלומים שנתיים שווים החל מחודש נובמבר 2011.
ביום 1 ביולי 2014 נפרעה יתרת ההלוואה כולל ריבית והצמדה, ראה סעיף ג) להלן.

ב) בחודש ינואר 2013 העמידה רמת אביב הלוואות נוספות לבעלי מניותיה, פרו-רטה לשיעור אחזקתם, כאשר חלקה של אחזקות נדל"ן הינו כ- 75 מיליון ש"ח. על פי תנאיהן ההלוואות נושאות ריבית שנתית בשיעור של פריים + 0.6% ומיועדות להיפרע בתשלום אחד ביום 30 ביוני 2014. ההסכם קובע אפשרות לפירעון מוקדם של ההלוואות בתנאים מסוימים שהוגדרו בהסכם.

ג) במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 בוצע פרעון מוקדם של חלק מההלוואה האמורה בסעיף ב) לעיל בסכום של כ- 45 מיליון ש"ח.
ביום 1 ביולי 2014 נפרעה יתרת ההלוואות שנתקבלו מרמת אביב בשנים 2010 ו - 2013, כמפורט בסעיפים א) ו- ב) לעיל, כנגד פרעון חלק משטרי ההון שהוחזקו על ידי אחזקות נדל"ן. סך ההלוואות שנפרעו הסתכם בכ- 59 מיליון ש"ח כולל ריבית והצמדה.

ד) במחצית השנייה של שנת 2014 העמידה רמת אביב הלוואה לבעלי מניותיה, פרו- רטה לשיעור אחזקתם, כאשר חלקה של אחזקות נדל"ן הינו כ- 5 מיליון ש"ח. סכום זה אינו צמוד למדד ונושא ריבית נומינלית קבועה של 3.23%. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת ההלוואה הסתכמה לסך של כ- 5.1 מיליון ש"ח. בתחילת שנת 2015 נפרעה יתרת ההלוואה.

ה) בתחילת שנת 2015 העמידה רמת אביב הלוואות לבעלי מניותיה, פרו-רטה לשיעור אחזקתם, כאשר חלקה של אחזקות נדל"ן הינו כ- 7.5 מיליון ש"ח. הלוואות אלו אינן צמודות למדד ונושאות ריבית נומינלית קבועה של 3.05%. עד לתום השנה נפרעו הלוואות אלו.

ו) בגין ההלוואות שנתקבלו מרמת אביב נרשמו הוצאות מימון בשנים 2015, 2014 ו- 2013 של כ- 30 אלפי ש"ח, כ- 1.6 מיליון ש"ח, וכ- 4.4 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ז) בגין שטרי ההון שהונפקו על ידי רמת אביב נרשמו הכנסות מימון בשנים 2015, 2014 ו- 2013 של כ- 240 אלפי ש"ח, כ- 2.2 מיליון ש"ח וכ- 3.4 מיליון ש"ח, בהתאמה.

4. מגדל ביטוח שילמה לחברה כלולה, רשף סוכנות לביטוח (2004) בע"מ, עד למכירת החברה בתום הרבעון השלישי, עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים בשנים 2015, 2014 ו- 2013 בסכום כולל של כ- 2,130 אלפי ש"ח, כ- 4,706 אלפי ש"ח וכ- 3,263 אלפי ש"ח, בהתאמה.

5. מגדל ביטוח שילמה לחברה כלולה, אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ, עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים בשנים 2015, 2014 ו- 2013 בסכום כולל של כ- 4,052 אלפי ש"ח, כ- 3,980 אלפי ש"ח וכ- 3,370 אלפי ש"ח, בהתאמה.

6. בנוסף למפורט בסעיפים 4 ו- 5 לעיל, מגדל ביטוח משלמת עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיונים לחברות כלולות נוספות בסכומים שאינם מהותיים.

7. בחודש יולי 2012 נתנה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ("מגדל סוכנויות") חברה מאוחדת של החברה לאורלן סוכנויות לביטוח (1994) בע"מ, חברה כלולה, הלוואה בסך של 1 מיליון ש"ח, צמודה למדד ונושאת ריבית של 3.5% לשנה. ההלוואה נפרעת בתשלומים שנתיים שווים עד לחודש ינואר 2016. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כ- 48 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2014 כ- 341 אלפי ש"ח.
בגין ההלוואה נרשמו הכנסות מימון בשנים 2015, 2014 ו- 2013 של כ- 5 אלפי ש"ח, כ- 17 אלפי ש"ח וכ- 40 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. חברות כלולות (המשך)

8. בחודש אוגוסט 2013 נתנה מגדל ביטוח הלוואה לחברה כלולה בחו"ל בסך של כ- 5,958 אלפי ש"ח לפירעון בתשלום אחד בתום 5 שנים. במהלך השנה נתנה מגדל ביטוח שתי הלוואות נוספות לחברה הכלולה בסך של כ- 3,549 אלפי ש"ח. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כ- 9,802 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2014 כ- 6,497 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנים 2015, 2014 ו- 2013 של כ- 413 אלפי ש"ח, כ- 455 אלפי ש"ח וכ- 158 אלפי ש"ח, בהתאמה.

9. במהלך שנת 2015 נתנה מגדל ביטוח הלוואות לחברות כלולות בחו"ל בסך של כ- 20,162 אלפי ש"ח לפירעון עד לתום שנת 2025. יתרת ההלוואות ליום 31 בדצמבר 2015 הינה 20,430 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בסך של כ- 266 אלפי ש"ח. הלוואות אלו מוצגות כנכסי חוב שאינם סחירים במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.

10. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.

ט. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)

חלק מאנשי המפתח הניהוליים בחברה זכאים לשכר, לבונוס, ולהטבות שלא במזומן (כגון רכב, ביטוח רפואי וכדומה). חלק מאנשי המפתח הניהוליים משתתפים גם בתכנית כתבי האופציה למניות של החברה. למידע נוסף, ראה באור 33 בדבר הסדרי תשלומים מבוססי מניות.

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים

1. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015		2014		2013	
	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום
		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח
הטבות לזמן קצר	10	15,176	12	18,234 *)	9	20,379
הטבות לאחר העסקה	9	1,416	12	4,150	9	957
הטבות אחרות לזמן ארוך	8	-	10	26	7	460
תשלום מבוסס מניות (ראה באור 33)	4	74	5	61	7	117
		16,666		22,471		21,913

*) עבור נושאי משרה המכהנים במגדל ביטוח, סכום הטבות לזמן קצר כולל הפרשה למענק שנתי בגין שנת 2014 לנושאי המשרה המכהנים בפועל במגדל ביטוח בגין 2014.

2. הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015		2014		2013	
	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום
		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח
דמי ניהול לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה מטעמה	10	4,451	9	5,775	14	8,454
תשלום מבוסס מניות (ראה באור 33)		-		-	1	2
		4,451		5,775		8,456

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2014-2016

א) ביום 30 ביוני 2014 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2014 - 2016, בהמשך לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014 ("חוזר הממונה המקורי") ובמהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכון למדיניות האמורה בהתאם להוראות חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים – תיקון ("חוזר מדיניות תגמול המעודכן", חוזר הממונה המקורי וחוזר מדיניות תגמול המעודכן יקראו להלן ביחד בסעיף זה: "חוזר הממונה") ("מדיניות תגמול גופים מוסדיים"). במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר את כלל נושאי משרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי, אם לפעילותו של בעל תפקיד עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגופים המוסדיים או שהוא מנהל של קבוצת עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר הרכיב המשתנה בתגמולם, עשוי, במצטבר, לחשוף את הגוף המוסדי או את כספי החוסכים באמצעות אותו גוף מוסדי לסיכון מהותי. במסגרת אימוץ מדיניות תגמול גופים מוסדיים, הוחלט לאמץ את עמדת הממונה מיום 9 ביוני 2014 והצעת חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסים (אישור מיוחד והגבלת הוצאות בשל תגמול חריג), התשע"ד-2014, ובהתאם לא ישולם תגמול מעבר לתקרה המוצעת בהצעת החוק ("עמדת הממונה"), אלא במקרים חריגים ומיוחדים. על פי חוזר הממונה, על המוסדות המוסמכים לבחון את המדיניות אחת לשנה, בחינה ועדכון אשר בוצעו בגופים המוסדיים במהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016. לפירוט אודות מדיניות תגמול גופים מוסדיים, ראה דיווח מיידי מיום 30 ביוני 2014 מספר אסמכתא 2014-01-103386 .

ב) ביום 27 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון מדיניות התגמול של החברה, שאושרה על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 2 בספטמבר 2013 לשנים 2013-2014 ("המדיניות המקורית"), בדרך של אימוץ מדיניות תגמול חדשה המותאמת למדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2014-2016 ואשר תבוא במקום המדיניות המקורית לכל דבר וענין ("המדיניות"/"מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול חלה על כל נושאי המשרה בחברה, כאשר כל נושאי המשרה של החברה מכהנים בנוסף לכהונתם כנושאי משרה בחברה כנושאי משרה בגופים המוסדיים. מדיניות התגמול של החברה הותאמה למדיניות תגמול מוסדיים. לפירוט אודות מדיניות התגמול בחברה ראה דיווח החברה מיום 22 בספטמבר 27 באוקטובר ו- 30 ביוני 2014 מספר אסמכתאות 2014-01-161913, 2014-01-181653 ו- 2014-01-103386, בהתאמה.

ג) עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים ובמדיניות התגמול ביחס לנושאי משרה הינם כמפורט להלן:

היחס בין רכיבי השכר הקבוע לרכיבי השכר המשתנה: נקבעה תקרה לשיעורו של הרכיב המשתנה מתוך סך התגמול ואופן המדידה של יחס זה, ביחס לרכיבי השכר המשתנה השונים, וזאת בשיעור מקסימלי של 50% ביחס למנכ"ל, 40% לנושא משרה בעלי תפקיד דואלי ובעלי תפקיד שאינם פונקציות בקרה ו-30% ביחס לפונקציות בקרה. בנוסף, במסגרת מדיניות התגמול, נקבעה ביחס לנושאי משרה, שאינם המנכ"ל, האפשרות של חריגה מהשיעורים שנקבעו לעיל, ובלבד שלא תעלה על 66.6% מהתגמול השנתי, וזאת כמפורט בחוזר הממונה ובמדיניות התגמול.

רכיב קבוע (תקרות שכר חודשי, תנאים נלווים, הצמדה, התמדה וכו'): תקרות השכר החודשי שנקבעו עומדות על 170 אלפי ש"ח למנכ"ל, 100 אלפי ש"ח למנהל בכיר ו- 70 אלפי ש"ח למנהל אחר (בכפוף לאפשרות סטייה כמפורט להלן). מדיניות התגמול הכוללת קובעת מענק התמדה בסכום של עד שש (6) כפולות שכר חודשי במקרים מיוחדים ומגבלות שנקבעו בהקשר זה, ומסדירה הוראות בנושא הצמדה למדד, עדכוני שכר, תנאים נלווים שכר שוטף וכיוצ"ב. נכון למועד הדו"ח תושהה הפעלת ההוראה לגבי מענק ההתמדה והוא לא ינתן לבעלי תפקיד מרכזי חדשים וזאת עד סיום הברור בעניין רכיב זה לאור עמדת הפיקוח שהתקבלה בחברה. לפרטים נוספים בדבר עמדת הפיקוח כאמור ראה סעיף י.4.ב לבאור זה.

יחס המכפלה ליו"ר הדירקטוריון בגופים המוסדיים: בהתאם להוראות חוזר מדיניות תגמול המעודכן, תגמול יושב ראש דירקטוריון ייקבע ביחס לתגמול דירקטור חיצוני בגוף מוסדי (תגמול תיאורטי אשר יחושב על פי המספר המזערי של ישיבות דירקטוריון וועדותיו המחויב על פי הוראות הדין). במסגרת זו נקבע במדיניות היחס המרבי שבו יוכפל תגמול דח"צ, לצורך קביעת תגמול יושב ראש בגופים המוסדיים (יחס של עד 15 במגדל ביטוח ועד 10 במקפת וביוזמה).

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2014-2016 (המשך)

ג) עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים ובמדיניות התגמול ביחס לנושאי משרה הינם כמפורט להלן: (המשך)

רכיב משתנה /מענק שנתי

1) המענק השנתי יקבע, למעט בתקופת המעבר, על בסיס תקופת מדידה של 3 שנים באופן שלשנה האחרונה במדידה יינתן משקל של 50%, לשנה קודמת לה 30% ולשנה הקודמת לשנה הקודמת כאמור יינתן משקל של 20%. בתקופה שממועד אימוץ המדיניות ועד חלוף שלוש שנים בין השנים 2014 עד 2016 ("תקופת המעבר") ולמעט ביחס לגורמי השקעות אשר לגביהם הייתה קיימת גם בעבר תקופת המדידה של 3 שנים, נמדד המענק לשנת 2014 על יסוד שנת 2014 בלבד, ומענק 2015 ככל שינתן, יימדד לפי השנים 2014 ו-2015 במשקל 70%/30% בהתאמה.

2) נקבעה פריסה של התשלום באופן שמחצית או יותר, בהתאם לרמת הבכירות של נושאי המשרה, של המענק השנתי משולמת, בחלקים עד לתום 36 חודשים משנת המענק. על פי מדיניות התגמול, התשלומים הנדחים אינם מואצים או מושפעים מפרישה מעבודה בתקופת הפריסה.

3) נקבעו תנאי סף לקבלת מענק שנתי, הכוללים תנאי סף של 7% תשואה על ההון, עמידה בכרית הביטחון שנקבעה על ידי דירקטוריון מגדל ביטוח ועמידה ביחס נזילות, וכן נקבעו תנאי הפחתה או ביטול רוחביים הקשורים בדירוג אגרות החוב של הגופים המוסדיים בקבוצה.

4) הרכיב המשתנה של נושאי משרה הנמנים על פונקציות הבקרה (ניהול סיכונים, בקרה, ציות ואכיפה, אקטואריה, ביקורת פנימית) לא יושפע מביצועי גורמים שאת פעילותם הם בודקים או מבקרים. כמו כן, הרכיב המשתנה של בעלי תפקיד דואלי (בעלי תפקיד מסוג שנמנה על פונקציות בקרה אשר לצדן יש לו תפקידים ניהוליים, מקצועיים, ארגוניים או אחרים ואשר זוהו, עובר לאימוץ המדיניות (מטה, יעוץ משפטי, כספים)) לא יושפע מביצועי גורמים שאת פעילותם הם בודקים או מבקרים, במישרין.

5) במדיניות התגמול נכללו ונקבעו יעדי חברה אשר הינם : (1) רווח כולל בביטוח כללי לפני מס, (2) רווח כולל שאינו בביטוח כללי לפני מס ו- (3) NBV (ערך עסקים חדשים), וזאת באותו משקל שניתן לכל אחד מיעדים אלו במדיניות המקורית של 20%, 40% ו- 40% בהתאמה. יעדי החברה נקבעו כיעדים יחסיים / השוואתיים, אשר מודדים את חלקה היחסי של החברה בתוצאות הפרמטרים האמורים, מתוך התוצאות של חמש קבוצות הביטוח הגדולות בישראל ביחס לפרמטרים אלו, בכל אחת מהשנים 2014-2016. יעדים יחסיים/השוואתיים אלו, מבססים יעדים דינמיים באמצעות פרמטרים עסקיים שהוגדרו, תוך שהם נותנים ביטוי לתוצאות יתר החברות וממתנות השפעה של תופעות אקסגוניות בכלל שוק הביטוח, אשר יכול ולא נצפו בעת גיבוש תכניות עבודה.

6) לצד יעדי חברה, כולל המענק רכיב של יעדים אישיים ורכיב שיקול דעת והערכה כללית. המשקל המקסימלי של רכיב שיקול דעת הינו 20%. רכיב היעדים האישיים הינו במשקל שבין 20% ל-50% (למעט ביחס לפונקציות בקרה ובעלי תפקידים דואליים שלגביהם הרכיב האישי הינו בין 60% ל-80%). ביחס לגורמי השקעות הנכללים אף הם כבעלי תפקיד מרכזי במדיניות גופים המוסדיים, נקבע, בנוסף לרכיב יעדי החברה, יעדים אישיים והערכה אישית, רכיב של יעד חטיבתי שבמסגרתו נקבע יעד שהוגדר כתוצאה של ממוצע משוקלל בהתאם למשקל הנכסים בכל תיק השקעות, לרבות תוצאה של תשואות שליליות בהשוואה ליעד בנצ'מרק.

7) לכל אחד מהפרמטרים הנכללים בכל אחד מרכיבי המענק, נקבע טווח ביצוע, דהיינו: נקודת מינימום המזכה בציון ביצוע של 70%, ואשר ציון ביצוע מתחתיה לא מזכה במענק ועל כן תזכה בציון אפס (0) ביעד וברכיב הרלבנטי ("איפוס"); נקודה המזכה בציון ביצוע של 100% ("יעד נורמטיבי") ביעד וברכיב הרלבנטי; נקודת מקסימום, ותקרה לביצוע יתר, המזכה בציון ביצוע של 140% לכל היותר, בכל מקרה של ציון ביצוע בציון זה או מעליו ביעד וברכיבים המסויימים הרלבנטיים ("קיטום").

ביחס לכל יעדי חברה - טווח הביצוע בין נקודת המינימום למקסימום נע בין ביצוע של 25% מעל או מתחת ליעד הנורמטיבי. בהתאם, ציון הביצוע בפועל ברכיב יעדי החברה בין נקודת המינימום ליעד בציון 100% משתנה ביחס של 1:1.2 (30%/25%), ובין ציון ביצוע של 100% לנקודת המקסימום ביחס של 1:1.6 (40%/25%).

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2014-2016 (המשך)

ג) עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים ובמדיניות התגמול ביחס לנושאי משרה הינם כמפורט להלן: (המשך)

ביחס לרכיב היעדים היחידתיים/אישיים והערכה אישית - טווח הביצוע בין נקודת המינימום למקסימום נע בין ביצוע של 40% מעל או 30% מתחת ליעד הנורמטיבי. בהתאם, ציון הביצוע בפועל ברכיב יעדים אישיים /יחידתיים והערכת מנהל משתנה ביחס של 1:1.

ברכיב יעדי החברה, לצד היעדים היחסים שנמדדים כמתואר לעיל, נקבעו יעדים אבסולוטיים, ובהתאם נקבע כי עמידה ביעד של 13% או יותר תשואה על ההון מזכה בציון ביצוע כולל של לפחות 90% ברכיב יעדי החברה (אף אם ציון הביצוע הכולל ביעדים היחסיים על פי המשקלות של הפרמטרים השונים, נמוך יותר) ועמידה ביעד של- 17% תשואה על ההון מזכים בציון ביצוע מקסימלי של 140%.

במקרים בהם הציון הסופי אינו מזכה בבונוס, בהתאם לאמור לעיל, ואולם קיימת עמידה ברכיב יעדי החברה וההערכה האישית המזכה בבונוס, והחברה קיבלה החלטה לחלק לכלל עובדי החברה בונוס, ניתן יהיה לשלם בהמלצת מנכ"ל ובאישור המוסדות המוסמכים מענק בגין רכיב יעדי החברה ורכיב ההערכה אישית בלבד, והכל בהתאם ועל רקע נסיבות שיצריכו זאת כפי שיקבעו המוסדות המוסמכים.

8) ציון הביצוע של היעדים ברכיב יעדי החברה והרכיב של הערכה אישית ישוקלל לפי משקלו היחסי באותו רכיב ויהווה את הציון המשוקלל עבור אותו רכיב.

הציון שהתקבל כאמור לעיל, בכל רכיבי המענק, ישוקלל בהתאם למשקלו היחסי של כל רכיב, ויהווה את ציון הביצוע הכולל ("ציון ביצוע כולל"). עם קבלת ציון ביצוע כולל, יוכפל הציון האמור במענק הנורמטיבי ויהווה את "סכום המענק המחושב".
בציון ביצוע כולל של 100%, יהיה סכום המענק המחושב כגובה המענק הנורמטיבי. בציון ביצוע כולל נמוך מ- 70% יהיה סכום המענק המחושב שווה לאפס. בציון ביצוע של 140%, יהא סכום המענק המחושב המקסימלי בשיעור של 140% מהמענק הנורמטיבי, ובכל מקרה, סכום המענק המחושב המקסימלי לא יהיה (אף במקרה של ציון משוקלל כולל של 140% ומעלה) מעל 140% ממענק הנורמטיבי ("מענק מקסימלי").

בהתאם לאמור, נקבעה תקרת מענק נורמטיבי למי שאינו מנכ"ל בגובה 714 אלפי ש"ח למנהל בכיר ו- 321 אלפי ש"ח למנהל אחר. בהתאמה לכך, סכום המענק המחושב המקסימלי, בהינתן ציון כולל ברכיב יעדי החברה, יעדים אישיים/חטיבתיים (ככל שיש רכיב כזה) והערכת מנהל, של 140%, הינו 1,000 אלפי ש"ח למנהל בכיר ו- 450 אלפי ש"ח למנהל אחר.

9) הענקת רכיב משתנה אינה נכללת בהסכם העסקה והיא מותנית על פי המדיניות באישור זכאות מראש של מענק נורמטיבי על ידי המוסדות המוסמכים. בנוסף, ואף לאחר שניתן אישור זכאות למענק נורמטיבי, נקבע כי הענקת כל מענק בהתאם להוראות המדיניות, כפופה לקבלת אישור המוסדות המוסמכים וכי סכום המענק המחושב הינו, למעשה, תקרת סכום המענק שהמוסדות המוסמכים יוכלו להעניק.

10) כמו כן, נקבעה אפשרות של מתן מענק חתימה עד שלוש (3) כפולות שכר חודשי וכן אפשרות של הענקת מענק מיוחד של עד שלוש (3) כפולות שכר חודשי לנושא משרה (למעט מנכ"ל או יו"ר).

הוראות ביחס לסיום העסקה - נקבעו תקופות של הודעה מוקדמת מקסימלית של עד 6 חודשי למנכ"ל וליו"ר ועד 3 חודשים ליתר נושאי המשרה (לגבי נושאי המשרה שאינם מנכ"ל או יו"ר ניתן יהיה להאריך את תקופת ההודעה המוקדמת בתקופה נוספת של עד שלושה (3) חודשים נוספים באישור הגורם המוסמך כפי שנקבע במדיניות). המדיניות מעגנת אפשרות להעניק מענק הסתגלות בסכום של עד תשע (9) כפולות שכר חודשי, כאשר ביחס למחצית מסכום זה נקבעו הוראות דחייה בנוגע- לתשלום לתקופה של עד לתום 42 חודשים קלנדריים ממועד סיום העסקה - ביחס למנכ"ל ויו"ר ו- 36 חודשים כאמור - ביחס ליתר נושאי המשרה. החלק הנדחה של מענק ההסתגלות מותנה בביצועים וביחס לחלק מהתשלומים הנדחים, אף בהיעדר עבודה חלופית במועד התשלום הנדחה.

סטייה של 10% מהסכומים המפורטים במדיניות התגמול אינה מהווה סטייה מהמדיניות.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/ מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח

א) מר שלמה אליהו כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 1 באוקטובר 2013 ועד ליום 18 בפברואר 2015. ביום 24 בפברואר 2014 דיווח מר שלמה אליהו לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח כי הוא מוותר על שכר כלשהו בקשר עם כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכדירקטור במגדל ביטוח ולא ידרוש שכר בגין כהונות אלו. מדיניות התגמול כוללת הסדרה של תגמול ליו"ר דירקטוריון החברה ובמסגרתה, שכר חודשי קבוע, הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים שונים וכן רכיב משתנה של מענק שנתי, בכפוף לאישור המוסדות המוסמכים. בהתאם למדיניות התגמול, הגמול השנתי המקסימאלי לו זכאי יו"ר הדירקטוריון, מר שלמה אליהו (במקרה של מענק מקסימאלי) יכול להגיע עד לסכום כולל של כ- 4.3 מיליון ש"ח, לפני השפעות מס שכר על החברה. כאמור לעיל מר שלמה אליהו ויתר על גמול בקשר עם כהונתו או סיום כהונתו. ראה לעניין זה דיווח מיידי מיום 24 בפברואר 2014 אסמכתא מספר 2014-01-046135.

ב) מר יוחנן דנינו מונה כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח ביום 2 בנובמבר 2015. ביום 24 בנובמבר 2015 מונה מר יוחנן דנינו כדירקטור בחברה וביום 16 בדצמבר 2015 מונה כיו"ר דירקטוריון החברה. תנאי הכהונה כפי שאושרו ביחס לכהונתו במגדל ביטוח אושרו, ללא שינוי, אף ביחס לכהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה, לרבות מענק התמדה בגין כהונה בתקופה של 24 חודשים לפחות (אשר נכלל בשכר היו"ר כחלק מהרכיב הקבוע וזאת בהתאם למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים), והם ימשיכו לחול ביחס לכהונתו במגדל ביטוח. השירותים הניתנים על ידי מר יוחנן דנינו ניתנים בהיקף של 90% משרה על ידי חברה בשליטתו המלאה (על פי הוראות ההסדר התחיקתי ניתן לשלם לדירקטור גמול באמצעות חברה בשליטתו). בגין כהונתו כאמור זכאי מר יוחנן דנינו לדמי ניהול חודשיים בגובה של 187 אלפי ש"ח, אשר יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו מדי שנה (מדד הבסיס יהיה מדד אוקטובר 2015, הוא המדד שהיה רלוונטי למועד אישור דמי הניהול במגדל ביטוח). החברה ומגדל ביטוח יישאו בתשלום דמי הניהול בהתאם לנוהל שנקבע בהתאם לחוזר מדיניות התגמול המעודכן. בנוסף לדמי הניהול יהיה מר יוחנן דנינו זכאי להחזר הוצאות ולהחזקת רכב על ידי החברה (לרבות גילום הוצאות המס בגין החזקת הרכב) או החזר הוצאה ושימוש ברכב אשר לא יעלו על העלות האמורה לעיל לגבי החזקת רכב, לרבות גילום המס. הסכומים האמורים ישולמו למר יוחנן דנינו בתוספת מע"מ כדין. ביום 8 בפברואר 2016 פנתה המפקחת לחברה במכתב בו צוין כי לעמדתה רכיב ההתמדה שאושר למר יוחנן דנינו מהווה רכיב משתנה ולפיכך לא ניתן לשלמו ליו"ר דירקטוריון, כן הביעה המפקחת את עמדתה כי בנסיבות המתוארות בתנאי ההעסקה של מר דנינו ראוי כי החברה תשלם את התגמול ישירות למר דנינו ולא באמצעות חברה בשליטתו. מכתב המפקחת כולל הערה לפיה הוא אינו ממצה את התייחסותה להסכם ההעסקה של מר דנינו או מדיניות התגמול. החברה בוחנת את הנושא ובאה בדברים עם המפקחת. הגמול הכולל אשר שולם למר יוחנן דנינו בגין שנת 2015 עמד על כ- 511 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס ערך מוסף). לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של מר יוחנן דנינו ראה דיווח מיידי מיום 31 בדצמבר 2015, אסמכתא מספר 2015-01-192060, בדבר זימון האסיפה הכללית של מגדל אחזקות שעל סדר יומה אישור תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו, דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 21 בינואר 2016, אסמכתא מספר 2016-01-015373, בדבר תוצאות האסיפה הכללית - ודיווח מיידי מיום 8 בפברואר 2016, אסמכתא מספר 2016-01-025075.

ג) פרופ' עודד שריג כיהן כדירקטור בחברה החל מיום 27 בינואר 2015 ומיום 18 בפברואר 2015 ועד ליום 16 בדצמבר 2015 כיהן גם כיו"ר דירקטוריון החברה. בתקופת כהונתו בחברה הועסק פרופ' עודד שריג באליהו בטוח וקיבל שכר מאליהו בטוח. פרופ' עודד שריג לא קיבל שכר מהחברה. יצוין, כי בהתאם להחלטת הדירקטוריון ובהתאם למגבלה שפרופ' עודד שריג נטל על עצמו, למען הזהירות, במהלך תקופת כהונתו בחברה לא היה פרופ' עודד שריג מעורב ולא טיפל בענייני הגופים המוסדיים בקבוצה ובהם חברות הבת מגדל ביטוח ומקפת, למעט כמתחייב מכהונתו בחברה על פי דין.
לפרטים נוספים ראה דוח זימון אסיפה מיום 2 בפברואר 2015, אסמכתא מספר 2015-01-023161 ודיווח מיידי מיום 10 בספטמבר 2015, אסמכתא מספר 2015-01-118014.

ד) מר עמוס ספיר כיהן כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח החל מיום 10 בדצמבר 2014 ועד ליום 2 בנובמבר 2015. בגין כהונתו כאמור קיבל מר עמוס ספיר דמי ניהול חודשיים בגובה של 125 אלפי ש"ח, אשר היו צמודים למדד המחירים לצרכן ועודכנו מדי שנה. בנוסף לדמי הניהול היה מר עמוס ספיר זכאי להחזר הוצאות ולתשלום עבור החזקת רכב. עם סיום כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח קיבל מר עמוס ספיר תשלום בתקופת ההודעה המוקדמת, שהסתיימה ביום 31 בינואר 2016, בסכום של 375 אלפי ש"ח. הסכומים האמורים שולמו למר עמוס ספיר בתוספת מע"מ כדין. הגמול הכולל אשר שולם למר עמוס ספיר בשנת 2015 בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח עמד על כ- 1,668 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס ערך מוסף, הסכום לשנת 2015 כולל את תשלום ההודעה המוקדמת). ממועד סיום התקופה בגינה ניתן למר עמוס ספיר תשלום ההודעה המוקדמת החל מר עמוס ספיר לקבל גמול כמו יתר הדירקטורים במגדל ביטוח.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/ מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

ה) מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כנושא משרה במגדל ביטוח החל מיום 29 בינואר 2013 והחל מיום 11, בפברואר 2014 מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח (שימש כמ"מ מנכ"ל החל מיום 1 בינואר 2014) ולפני כן כיהן החל מיום 29 בינואר 2013, כמשנה למנכ"ל במגדל ביטוח, תחילה כמנהל חטיבת עסקי ביטוח כללי וביטוח משנה, ולאחר מכן כמנהל חטיבת הלקוחות, ערוצי ההפצה והשירות של קבוצת מגדל. במהלך שנת 2013 מר עופר אליהו לא קיבל תמורה כלשהי מהחברה ו/או ממגדל ביטוח בגין כהונתו במגדל ביטוח כאמור. על פי תנאי העסקתו של מר עופר אליהו, כמנכ"ל מגדל ביטוח, החל מיום 1 בינואר 2014 משולם לו שכר חודשי בסך 170 אלפי ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן, ומתעדכן אחת לשנה. בנוסף, תנאי העסקתו כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה במסגרת פוליסת ביטוח קבוצתי של עובדי קבוצת מגדל ביטוח, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות טלפון, אש"ל, העמדת רכב כמפורט להלן, עיתונים יומיים וכו'. בהתאם לתנאי ההסכם עימו מר עופר אליהו אינו זכאי למענק הסתגלות.

השכר החודשי יהווה תמורה מלאה עבור כל תפקידיו בקבוצה, ומר עופר אליהו לא יהיה זכאי לגמול כלשהו בגין כהונתו בכל תפקיד אחר שימונה לו, אם ימונה בעתיד, בקבוצה. מגדל ביטוח תעמיד לרשות מר עופר אליהו, ולצרכי עבודתו, רכב כמקובל במגדל למנהלים במעמדו. מגדל ביטוח תישא במלוא הוצאות עלות השימוש ברכב ועלות אחזקתו, לרבות גילום מס ההכנסה המוטל בגין הרכב והשימוש בו. כל צד רשאי בכל עת להפסיק את ההסכם, בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש בתנאים שנקבעו בין הצדדים. מגדל ביטוח רשאית לדרוש ממר עופר אליהו להפסיק את עבודתו לפני תום תקופת ההודעה המוקדמת ולנתק את יחסי העבודה לאלתר, מכל סיבה שהיא, וזאת ללא תשלום תמורת הודעה מוקדמת. מר עופר אליהו אישר כי אין ולא יהיו לו תביעות, או טענות או דרישות כלפי מגדל ביטוח בגין תקופת העסקתו באליהו בטוח בה כיהן כמנכ"ל, עובר להעסקתו על ידי מגדל ביטוח וכן אין ולא יהיו לו זכויות הנובעות, מצטברות או המחושבות על יסוד וותק, בגין תקופת העסקתו באליהו בטוח. תנאי העסקתו של מר עופר אליהו תואמים את חוזר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר מיום 10 באפריל 2014 בנושא מדיניות תגמול בגופים מוסדיים ואת מדיניות התגמול. הגמול הכולל למר עופר אליהו בשנת 2015 עמד על כ- 2,731 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר). לא הובא לאישור המוסדות המוסמכים מענק שנתי למר עופר אליהו. לפרטים נוספים ראה דוח זימון אסיפה כללית מיום 31 במרס 2014, אסמכתא מספר 2013-01-032985.

ו) מר ערן צ'רנינסקי מכהן כמנהל הכספים של החברה, מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל ביטוח החל מ- 1 באפריל 2009. מר ערן צ'רנינסקי כיהן כממלא מקום מנכ"ל החברה החל מיום 1 בנובמבר 2014 והחל מיום 24 במרס 2015 מכהן כמנכ"ל החברה.

מר ערן צ'רניניסקי מועסק במגדל ביטוח על פי הסכם העסקה מיום 19 בספטמבר 2002 כפי שתוקן בהסכמים ותוספות להסכמים בשנים 2013-2015 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

שכרו החודשי של מר צ'רניניסקי החל מיום 24 במרס 2015 נקבע ל- 100,000 ש"ח, צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה. השכר החודשי של מר ערן צ'רניניסקי בתקופה מינואר 2015 עד לעדכון שכר כאמור היה סך של 89,000 ש"ח. בנוסף תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה בפוליסה ביטוח קבוצתית, ככל שקיימת הפרשה לקרן השתלמות היא מנוכה מהשכר ולא בנוסף לשכר, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%), עיתון יומי, ביטוח רפואי וכו'.

בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה זכאי מר ערן צ'רניניסקי למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי. מענק ההסתגלות ישולם בהתאם לתנאים ולהסדרים כמפורט בהערות הכלליות לעיל.

תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי כמנכ"ל החברה אושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 7 ביוני 2015, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 30 באפריל 2015, אסמכתא מספר 2015-01-009801, ומיום 7 ביוני 2015, אסמכתא מספר 2015-01-041994.

הגמול הכולל לערן צ'רנינסקי בשנת 2015 עמד על כ- 2,086 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר). ההוצאה בגין מענק שנתי בשנת 2015 הינה בסך של 183 אלפי ש"ח המורכבת מסך של כ- 18 אלפי ש"ח בגין הסכום הנדחה ממענק בגין 2013 בתוספת 165 אלפי ש"ח בגין הפער שבין האומדן ובין הסכום ששולם בפועל בגין המענק השנתי לשנת 2014.

במסגרת תכנית תגמול ארוך טווח לשנת 2010, הוקצו למר צ'רנינסקי 89,238 כתבי זכאות וכן 69,616 מניות בהתאם לתנאי תכנית 2010, ראה באור 33 לדוחות הכספיים.

באור 38: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/ מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

ז) ביטוח נושאי משרה לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה, לרבות בעל השליטה וקרוביו מבוטחים במסגרת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לתקופה של שבעה עשר חודשים, החל מיום 1 בפברואר 2015 ועד ליום 30 ביוני 2016 ("הפוליסה החדשה"), וזאת לאחר שאושרה הארכת הפוליסה שהייתה בתוקף עד ליום 31 בינואר 2015. גבולות אחריות של הפוליסה החדשה הם 100 מיליון דולר לאירוע ולתקופה ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 270,000 דולר ארה"ב.

במסגרת פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה בשוקי הון ובחברות הבת שלה (להלן, ביחד: "קבוצת שוקי הון"), מבוטחים בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצת שוקי הון, לתקופה של שבעה עשר חודשים, בתוקף החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 30 במאי 2016, בגבולות אחריות של 50 מיליון דולר למקרה ולתקופה ובתמורה לפרמיה שנתית שלא תעלה על 112,000 דולר.

על פי מדיניות התגמול, התקשרות בביטוח אחריות נושאי משרה בחברה ובקבוצת מגדל אחזקות בכלל עבור הדירקטורים ונושאי משרה, לרבות בעל השליטה וקרוביו שיכהנו כנושאי משרה בקבוצה, הינה בסכומי ביטוח שלא יעלו על 120 מיליון דולר. במסגרת האישור של הכיסויים הביטוחיים האמורים נקבע כי סכום הביטוח הכולל אותו יהיו זכאים לקבל דירקטורים המכהנים ו/או כיהנו בכהונה מקבילה הן בקבוצת שוקי הון והן בחברה ו/או ביתר חברות הבת שלה (למעט קבוצת שוקי הון), באופן מצרפי בגין כל הפוליסות האמורות, לא יעלה על 120 מיליון דולר. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות. לפרטים נוספים בדבר אישור התקשרות בפוליסת הביטוח של החברה ושל קבוצת שוקי הון ראה דיווחים מיידים מימים 27 בינואר ו- 24 בפברואר 2015, אסמכתאות מספר 2015-01-020140, ו- 2015-01-037816, בהתאמה.

ח) לפרטים אודות כתבי ויתור וכתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בחברה שניתנו על ידה ועל ידי בעלי עניין בחברה (ג'נרלי, בנק לאומי, לאומי אחזקות ריאליות בע"מ (לשעבר-סאל חברה לאחזקות בע"מ) שבבעלות בנק לאומי), ראה באור 39.2.ד.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות

1. התחייבויות תלויות

א. הליכים משפטיים ואחרים - כללי

סעיפים (ב) עד (ז) (כולל) להלן כוללים פרטים בדבר הליכים משפטיים ואחרים מהותיים כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות, אשר אינם במהלך העסקים הרגיל של עסקיהן. בסעיף (ב) להלן מתוארות בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות לרבות תובענות שהגשתן כתביעה ייצוגית אושרה ("הליכים ייצוגים"), בסעיף (ג) להלן מתוארים הליכים ייצוגים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ד) להלן מתוארים הליכים ייצוגיים שהסתיימו לפני תקופת הדוח ואשר חלה בהם התפתחות מאוחרת בתקופת הדוח, בסעיף (ה) להלן מתוארים הליכים משפטיים ותובענות מהותיות אחרות, בסעיף (ז) להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, ובסעיף (ח) להלן מתוארים הליכים משפטיים כנגד חברות מאוחדות לשעבר אשר לחברה ו/או לחברות מאוחדות קיימת התחייבות תלויה בגינן (כגון חובת שיפוי וכיוצ"ב).

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה ו/או חברות מאוחדות של החברה. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברות המאוחדות. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה ו/או החברות המאוחדות להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. ההליכים הייצוגים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל מהשלב של בירור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד שלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות בערעור, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא (" more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרה בו, במי מההליכים קיימת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות או הסכום הנכונות לפשרה, לפי הגבוה מביניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה ו/או חברות מאוחדות לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כיצוגית) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשות לאישור התובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 26 עד וכולל סעיף 34 להלן, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין בקשות אלו.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות או הפרשה בגובה נכונות החברה ו/או חברות מאוחדות לפשרה, לפי העניין.

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

להלן פירוט של הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות העומדות ותלויות כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, בסדר כרונולוגי לפי מועד הגשתן:

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
1.	9/1999 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח	שימוש בלוח תמותה מיושן לקביעת הפרמיה בביטוח חיים, שאינו מותאם לתוחלת החיים. הסעדים המבוקשים כוללים בקשה להצהרה כי המבקש זכאי לבטל את הסכמי הביטוח ו/או זכאי לקבל סעדים הנובעים מהפרת חוזה.	מי שרכשו פוליסת ביטוח החל מיום תחילת החוק, קרי מיום 5 באוגוסט 1997.	ביום 10 בנובמבר 2011 פסק ביהמ"ש המחוזי: א) חלה התיישנות בנושא ובהתאם הגדרת הקבוצה צומצמה למי שרכש פוליסות הכוללות מרכיב ריסק מחודש אוגוסט 1997 ועד למועד עדכון לוחות תמותה בחודש יוני 2001 בלבד. ב) צמצום עילות התביעה להטעיה ועושק. ביום 7 בפברואר 2016 נתן בית המשפט החלטה הדוחה את הבקשה לאישור התובענה כתובענה יצוגית. לבקשת התובע המועד להגשת ערעור נדחה בהסכמה ל-8 במאי 2016.	-
2.	5/2006 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח כיסוי נכות מתאונה נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	תשלום פיצוי מופחת למבוטח בפוליסת נכות מתאונה בגין נכות חלקית תוך ביצוע התאמה יחסית לאחוזי הנכות של המוסד לביטוח לאומי, ללא גילוי מתאים בפוליסה.	כל מי שקיבל ו/או יקבל פיצוי חלקי בגין נכות מתאונה עקב התאמת הפיצוי לשיעורי נכות של המוסד לביטוח לאומי בשבע השנים האחרונות.	ביום 27 בפברואר 2014 נתן ביהמ"ש המחוזי פסק דין המקבל את עמדת התובע ומורה על השלמת הפרש תגמולי ביטוח לבעלי הנכות החלקית הצמיתה לסכום הביטוח הקבוע בפוליסה לנכות מלאה למי שארע לו מקרה ביטוח בשלוש השנים שקדמו להגשת התביעה (למעט חריגים). התובעים הגישו ערעור לביהמ"ש העליון במסגרתו הם ערערו על ההחלטה שלא לקבוע התיישנות של שבע שנים, על הקביעה כי הסעד אינו כולל תשלום ריבית מיוחדת ועל הגמול שנפסק להם ולבא כוחם. יוער כי ביום 1 במאי 2015 הודיע הפיקוח על הביטוח כי אינו מתכוון להמשיך לטפל במסגרת טיוטת הכרעה שהוציא ביום 29 באוגוסט 2013 בנושא תשלום תגמולי ביטוח בפוליסות לביטוח נכות מתאונה. ביום 28 במרס 2016 נתן בית המשפט העליון תוקף של פס"ד להסכמת הצדדים בהמלצת בית המשפט לפיה שכר טרחה ב"כ התובעים יעמוד על 10% ללא אבחנה שנעשתה בפסק דין של בית המשפט המחוזי וישולם לתובעים הייצוגיים סך של 200 אלפי ש"ח כל אחד וכי בכפוף לאמור לעיל הערעור יימשך ללא צו להוצאות. תשלום מגדל ביטוח במסגרת הסכמה זו אינו מהותי.	לא הוערך

[1] תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה בה הוגש במקור ההליך.
[2] הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.
[3] הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.3	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית מרכיב בפרמיה המכונה מרכיב "תת-שנתיות" בפוליסות לביטוח חיים בסכום החורג מן הסכום המותר. במסגרת הסעדים נכללה בקשה להורות על החזר הסכום שנגבה מחברי הקבוצה כתת שנתיות שלא כדין וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שנגבה ממנו תשלום בגין רכיב "תת שנתיות" בנסיבות ובסכום החורגים מהמותר.	בהמתנה להחלטת ביהמ"ש בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	2,300 מיליון ש"ח, מיוחס למגדל ביטוח - 827 מיליון ש"ח
.4	4/2008 בי"ד אזורי לעבודה - י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	הענקת גמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח זכר בנתונים זהים לנשים בהגיען לגיל פרישה, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. זאת כאשר הפרמיה הנגבית מנשים בגין ריסק מוות הינה בשיעור זהה לזה שגובה מגברים מבוטחים ולמרות ששיעורי התמותה של נשים נמוכים יותר. במסגרת הסעדים מתבקש סעד הצהרתי של ביהמ"ש כי ההפליה האמורה הינה פסולה וכי תינתן למבוטחות הזכות לבחור בין החלופות הבאות: א) השוואת מקדמי הגמלה לאלו הנהוגים לגברים. ב) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה.	כלל הנשים שרכשו פוליסות ביטוח מנהלים בהן נעשתה אבחנה בין נשים וגברים לעניין תשלום הגמלה אך לא נעשתה אבחנה לעניין פרמיית הריסק.	בהחלטה מיום 17 באוגוסט 2014 נתן בית הדין האזורי לעבודה החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר נעתר לבקשה. בית הדין הארצי לעבודה הורה על קבלת עמדת הפיקוח על הביטוח בנושא.	"מאות מיליוני ש"ח"
.5	2/2010 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח רכב נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי שיפוי של המבוטחים במקרים של אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה (להלן: "אבדן גמור") בגין אמצעי המיגון שהותקן ברכב לפי דרישה של המשיבות, והחתמת מבוטחים כביכול שלא כדין על כתבי סילוק. במסגרת הסעדים נכללה בקשה לתשלום נזק אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה אם במישרין ואם באמצעות פיצוי לכלל הציבור.	כל מבוטח שקיבל תגמולי ביטוח החל מ-2 בפברואר 2007 שלא כללו תגמול בגין אמצעי מיגון שהותקנו בהתאם לדרישת הנתבעות.	בית המשפט אישר באופן עקרוני הסכם הפשרה בכפוף לביצוע תיקונים שהורה ביהמ"ש ובמסגרתו נקבעה הסדרה לאופן הפיצוי בגין אמצעי מיגון במקרים של אבדן גמור וכן ביחס לעבר חובת השבה במקרים כאמור, בכפוף לניכוי פחת של 14% לשנה. ביום 21 בפברואר 2016 הורה בית המשפט על הגשת הסכם פשרה מתוקן תוך שהוא פוטר מצורך בפרסום של ההסכם. ההסכם יועבר לבדיקת הבודק שמונה על ידי בית המשפט ולאחר מכן יועבר לאישור סופי של בית המשפט.	82 מיליון ש"ח ביחס למגדל ביטוח

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.6	4/2010 מחוזי - מרכז	המועצה הישראלית לצרכנות נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	הפרה של החובות המוטלות על המשיבות לאיתור בעלי זכויות בפוליסות ביטוח, אי ניהול נפרד של כספים ללא דורש, אי העברת כספים שלא נדרשו לאפוטרופוס הכללי, גביית דמי ניהול העולים על המותר והתעשרות שלא כדין מהתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו. במסגרת הסעדים נכללה בקשה לחייב את המשיבות להעביר את הכספים לבעלי הזכויות, להעביר כספים שלא נדרשו לאפוטרופוס הכללי, לחייב השבה של דמי ניהול ותשואה ולהקים קרן בה ינוהלו כספים שלא נדרשו בחשבון נפרד בגין כל פוליסה.	כל בעלי הפוליסות אשר המשיבות לא הביאו לידיעתן את דבר היותם בעלי כספים בהתאם לחובות המוטלות עליהן.	בנושא זה חל שינוי רגולטורי ונערכה בו הסדרה על ידי המפקח. הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה בתיק בה לא הביע עמדה אך ציין כי חלק מהסעדים הינם בניגוד לדין החדש. ביום 25 בפברואר 2016 הוגש הסכם פשרה בתיק לאישור בית המשפט כפשרה ייצוגית. בהחלטה מיום 17 במרס 2016, קבע ביהמ"ש כי אינו דוחה על הסף את הבקשה לאישור הסכם הפשרה; כי הוא מורה על פרסומה והעברתה לפיקוח על הביטוח וליועץ המשפטי לממשלה וכי נקבע דיון להתנגדויות להסכם הפשרה ככל שתהיינה ליום 23 ביוני 2016.	-
.7	4/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי החזרת פרמיות לאחר הפסקת ביטוח במהלך החודש, כאשר הפרמיה נגבית מראש בתחילת החודש ו/או החזרת פרמיה בערכים נומינליים (ללא הפרשי הצמדה וריבית). במסגרת הסעדים נכללה בקשה להחזר סכומי הפרמיות העודפות שנגבו ממבוטחים שלא כדין וצו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן ולהשיב למבוטחים דמי ביטוח מיום היווצרות הזכות להחזר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.	כל מבוטח של מי מהמשיבות שהפוליסה שלו (למעט פוליסות ביטוח רכוש) הופסקה בין אם עקב ביטולה ובין עקב קרות מקרה הביטוח.	ביום 23 ביוני 2015 אושרה התובענה כייצוגית וזאת ביחס לסעד של השבה של דמי ביטוח שנגבו בגין חודש הפסקת הכיסוי הביטוחי בפוליסות ביטוח (למעט פוליסות ביטוח רכוש) ביחס לחלק שלאחר המועד שבו הופסק הכיסוי הביטוחי וזאת במקרים בהם קיימת בפוליסה הוראה הקובעת כי הביטול ייכנס לתוקף באופן מיידי או מבוטח אשר פוליסת הביטוח שלו התבטלה עקב קרות מקרה הביטוח, וכן ביחס לתשלום הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק חוזה הביטוח בגין דמי ביטוח שהוחזרו למבוטחים בערך נומינאלי, והכל ביחס למבוטחים שביטלו את הפוליסה שלהם או קיבלו החזר תגמולי ביטוח בערך נומינאלי, בהתאמה, במהלך 7 שנים לפני מועד הגשת הבקשה (18 באפריל 2010) ועד ליום 14 במרס 2012. בית המשפט הורה על החלפת התובע כנגד מגדל ביטוח שכן אינו מחזיק בעילת תביעה כנגדה. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה על יסוד החלטת ביהמ"ש המחוזי תוך ויתור על ערעורים הדדים.	225 מיליון ש"ח (לתקופה של 10 שנים)

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
8.	4/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית כספים בגין "גורם פוליסה" ללא הסכמה חוזית וללא מתן גילוי נאות. הסעדים המבוקשים כוללים תשלום פיצוי/השבה השווה לסכום "גורם פוליסה" שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה ומתן צו עשה המורה לחדול מגבייה של סכומים אלה.	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח אצל המשיבות ונגבה ממנו סכום כלשהו כ"דמי ניהול אחרים" ו/או כ"גורם פוליסה".	ביום 10 ביוני 2015 הוגש לבית המשפט הסכם הפשרה אשר במסגרתו הוסכם על החזר כספי ביחס לעבר אשר יחולק לבעלי פוליסות מסוג "עדיף" /"יותר" של חברי הקבוצה המיוצגת בהתאם להוראות הסכם הפשרה והוא בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח, כשחלקה של מגדל ביטוח בו הינו 44.5 מיליון ש"ח. ביחס לעתיד הוסכם על הנחה של 25% מסכום גורם הפוליסה שנגבה בהן בפועל. שכר הטרחה לתובע ובא כוחו מובא במסגרת הסכם הפשרה לאישור בית המשפט והינו בסך של 43 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כשחלקה של מגדל בו הינו 44.5%. הבודק שמונה על ידי בית המשפט קבע כי קיים קושי לאשר את הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית והמליץ להחיל את ההסדר לעתיד על השנים 2013 עד 2015. ביום 18 באוקטובר 2015 הבהיר בית המשפט לצדדים, את נטייתו הברורה שלא לאשר את הסדר הפשרה בתנאים כפי שהוגש וזאת לאור פער מהותי בין ההסדר המוצע במסגרת הסדר הפשרה שהוגש לאישור לבין הסכם פשרה ראוי לדעתו בנסיבות. בית המשפט הציע להגדיל מהותית הן את סכום ההחזר בגין העבר והן את ההנחה העתידית שהוצעה במסגרת הסדר הפשרה. ביום 26 בפברואר 2016 הוגשה עמדת היועמ"ש ביחס להסדר הפשרה ולפיה היועמ"ש סבור שאין לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית, תוך שהוא מותיר לשיקול דעתו של בית המשפט את הקביעה מהו סכום הפיצוי הראוי ביחס למרכיב ההחזר בהסדר הפשרה כוללת עמדת היועמ"ש הערות הכוללות שונות ביחס ליישום הסכם הפשרה וההודעה עליו למבוטחים. ביחס לרכיב ההנחה העתידית בהסדר הפשרה, עמדת היועמ"ש היא כי קיים קושי משפטי עם הסדר הפשרה אשר במסגרתו הוסכם על הנחה עתידית תוך המשך גבייה של החלק הנותר של גורם הפוליסה, וזאת עקב בעיית נציג מובנית בתובענות ייצוגיות ובהתאם קושי בהסכמה של תובע ייצוגי לוותר מראש על עילות תביעה עתידיות של חברי הקבוצה. בעניין זה, מבקש היועמ"ש להשאיר את שאלת המשך הגבייה לשיקול דעתו של בית המשפט. ביחס לרכיב שכר הטרחה לתובע הייצוגי ובא כוחו, עמדת היועמ"ש הינה כי הסכום המבוקש אינו סביר ואינו פרופורציונאלי והוא משאיר לשיקול דעת בית המשפט הנכבד לקבוע מהו שיעור הגמול ושכר הטרחה הסבירים בנסיבות העניין, תוך הצעה כי ככל שבית המשפט הנכבד יפחית סכומים משכר הטרחה והגמול, יוסכם כי סכומים אלו יועברו לטובת פיצוי חברי הקבוצה.	2,325 מיליון ש"ח (לתקופה של 7 שנים)

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
9.	6/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח וחברות נוספות	תשלום כספים שעוכבו אצל המשיבות מחמת עיקולים ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין התקופה בה עוכבו עקב העיקול. עילות התביעה נסמכות על טובת ההנאה שהפיקו המשיבות בתקופת העיכוב בהתאם לסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט ו/או סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית בשיעור המשקף את טובת ההנאה שהפיקו המשיבות בתקופת העיכוב.	כל מי ששולמו לו תגמולי ביטוח לאחר ה-1 ביוני 2008 לאחר עיכוב עקב עיקול צד ג' והפירות שצמחו מהכספים בתקופת העיכוב לא הועברו אליו.	ביום 12 בדצמבר 2012 אישר ביהמ"ש המחוזי את בירור התובענה כייצוגית. הצדדים ניהלו הליך גישור אשר הסתיים ביום 6 בנובמבר 2014. התיק מצוי בשלבי בירור של התובענה הייצוגית, והצדדים מנהלים מגעים בניסיון לסיים את התיק בהסכמה.	350 מיליון ש"ח
10.	5/2012 מחוזי - י-ם	מבוטחים פוטנציאלים, אשר הגישו הצעה להתקבל לביטוח ונדחו נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	סירוב לבטח בעלי מוגבלויות באופן גורף, מבלי לבדוק הבקשה לגופה על בסיס הנתונים הרלוונטיים לסיכון הביטוחי של המועמד לביטוח ואי מתן הודעה כנדרש בחוק שוויון לאנשים עם מוגבלויות. הסעדים המבוקשים הינם: צו הצהרתי כי המשיבות הפרו את הוראות חוק שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, צו עשה המחייב לבצע הליך חיתום הבוחן כל בקשה ומתבסס על נתונים אישיים, לנמק כל בקשת דחיה על בסיס נהלים מוגדרים, להעניק כיסוי רטרואקטיבי למי שימצאו כשירים וכן פיצוי בגין נזק פגיעה ברגשות ובכבוד ונזק ללא ממוני.	כלל הפונים לביטוח אשר המשיבות סרבו לבטחם בביטוח הפרט וכל זאת נוכח מחלה או מגבלה וכן בעלי מוגבלויות אשר לא פנו נוכח הידיעה שיסרבו לבטחם.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הצדדים ניהלו גישור שלא צלח ומצויים בהדברות. יוער כי, בחודש פברואר 2014, הוציא המפקח הכרעה אשר ניתנו בה הנחיות להודעה מנומקת בכתב שיש למסור למבוטח עם מגבלות ואשר ניתן לו יחס שונה כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.	934 מיליון ש"ח
11.	1/2013 3/2014 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח, הפול - מאגר ישראלי לביטוח רכב וכן חברות ביטוח נוספות בתחום ביטוח רכב חובה	גביית פרמיה בביטוח רכב חובה ללא מתן כיסוי ביטוחי מקום בו תעודת הביטוח משולמת על ידי מבוטח במועד המאוחר מהתאריך הנקוב בתעודת הביטוח. הסעד המבוקש הינו החזר דמי פרמיה שנגבו ביתר שלא כדין בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.	מבוטחי המשיבות בביטוח רכב חובה בשבע שנים שקדמו לתביעה ושילמו פרמיה לאחר המועד שנקוב בתעודת הביטוח.	שתי בקשות לאישור תובענות ייצוגיות באותה עילה אשר אוחדו לבקשה אחת המצויה בבירור לאישורה כייצוגית. בתיק הוגשה עמדת הפיקוח על הביטוח לפיה הצעת ביהמ"ש לשינוי נוסח תעודות הביטוח איננה רצויה. התיק מצוי בהמתנה להחלטת בית המשפט בבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.	34 מיליון ש"ח[5], מתוכו חלק מגדל ביטוח - 9 מיליון ש"ח

[5] סכום התביעה מתייחס לתביעה המאוחרת שהוגשה במרס 2014 אשר בה מגדל ביטוח נתבעה באופן ספציפי ויוחס לה סכום פיצוי באופן ספציפי כאמור בטבלה. סכום התביעה שהוגשה בינואר 2013 הינו נמוך יותר ונאמד ביחס לכלל החברות הנתבעות בסך של 26 מיליון ש"ח.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.12	5/2013 מחוזי - ת"א	מבוטחות בפוליסות ביטוח בריאות נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי תשלום הפרשי הצמדה בגין תגמולי ביטוח ממועד קרות הביטוח ועד למועד התשלום ואי תשלום הפרשי ריבית בגין תגמולי ביטוח מ-30 ימים לאחר מסירת התביעה ועד למועד התשלום. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית אשר לא שולמו כדין.	כל מי שקיבל בשבע שנים שקדמו להגשת התביעה או יקבל עד למתן פסק דין תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית או הצמדה כדין.	ביום 7 באוגוסט 2015 נתן בית המשפט החלטה לפיה הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נדחתה בכל הקשור להפרשי הצמדה, אך התקבלה ביחס לתביעת הריבית החל מחלוף 30 יום מדרישה ראשונה לתשלום תגמולי ביטוח, וזאת ביחס לתקופה של 3 שנים לפני הגשת התביעה. ביום 19 באוקטובר 2015 הוגשה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור מטעם מגדל ביטוח ויתר הנתבעות על החלטתו של בית המשפט המחוזי לאישור התביעה כאמור. ביום 2 בפברואר 2016 קיבל בית המשפט העליון את הבקשה לעיכוב הליכי בירור התביעה היצוגית בבימ"ש המחוזי עד להכרעה בבקשת רשות הערעור וכן הורה על דיון בבקשת רשות הערעור.	807 מיליון ש"ח ביחס למגדל ביטוח
.13	10/2013 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	עדכון פרמיית ביטוח עקב שינוי גיל ועקב שינוי מדד המחירים לצרכן, ב-1 לחודש קלנדרי ולא ביום בחודש של לידת המבוטח (במקרה של עדכון לפי גיל) או ביום בו ביקש המבוטח להתקבל לביטוח ולא במועד בו התקבל בפועל (במקרה של עדכון מדד). הסעד המבוקש הוא החזרת סכומי הפרמיה העודפים שנגבו.	מי שצורף לתוכנית בה מועד עדכון הפרמיה הינו מוקדם מהמועד בו הייתה אמורה הפרמיה להתעדכן.	התיק מצוי בהמתנה להחלטת ביהמ"ש בבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.	399 מיליון ש"ח
.14	5/2014 מחוזי - ת"א	מבוטחת בביטוח רכב הכולל כיסוי לרכב חילופי נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי מתן רכב חילופי לנהג צעיר בלא שנערך גילוי על כך ברשימה/מפרט, זאת בניגוד לחובת הגילוי המוטלת על מבטחים. הסעדים המבוקשים כוללים סעד הצהרתי על התרשלות כלפי התובעים והפרת חובות כלפיהם, חיוב המשיבות לספק כיסוי זה, להורות על גילוי נאות ותשלום פיצוי.	מי שרכש כיסוי נהג צעיר ורכב חילופי ולא סופק לו בשבע שנים שקדמו לתביעה כיסוי כאמור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט ביקש לקבל עמדת הפיקוח על הביטוח בקשר עם התובענה. ביום 9 במרס 2016 התקבלה עמדת הפיקוח התומכת בעמדת מגדל ביטוח והנתבעות הנוספות.	28 מיליון ש"ח, מתוכו חלק מגדל ביטוח כ-8 מיליון ש"ח

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.15	6/2014 מחוזי - י-ם	מבוטח בביטוח חיים למשכנתא נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	קביעת סכום ביטוח לתשלום בביטוח חיים למשכנתא, העולה מעל ליתרת ההלוואה בבנק וכתוצאה מכך המבוטחים משלמים פרמיה גבוהה יותר. הסעדים המבוקשים בין היתר הינם תשלום ההפרש בין הפרמיות ששילמו לבין הפרמיות שהיו אמורים לשלם בהתאם ליתרות ההלוואות בבנקים, בתוספת פיצוי על עגמת נפש, לחייב את המשיבות לשנות את דרך פעולתן ולעדכן את סכום הביטוח בהתבסס על נתונים מדויקים של ההלוואות בבנקים.	מבוטחים ב-7 שנים האחרונות שרכשו פוליסת ביטוח חיים לצורך משכנתא וסכום הביטוח ממנו נגזרת הפרמיה עלה על יתרת ההלוואה בבנק.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט פנה לפיקוח על הביטוח עם מספר שאלות בנושא וביום 23 למרס 2016 הגיש הפיקוח על הביטוח את עמדתו התומכת בעמדת חברות הביטוח.	1,182 מיליון ש"ח, מתוכו ביחס למגדל ביטוח - 523 מיליון ש"ח
.16	7/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת וכנגד ארבע חברות מנהלות של קרנות פנסיה נוספות	שימוש חסר תום לב בזכות על פי התקנון להעלות דמי הניהול לשיעור המקסימלי המותר, בעת פרישת העמית לפנסיה וכן אי מתן הודעה מוקדמת לפני הפרישה לפנסיה. הסעדים המבוקשים הינם סעד של חיוב להשיב לפנסיונרים או לקופת הפנסיה את דמי הניהול העודפים שנגבו מהם ו/או שיגבו מהם שלא כדין לחילופין להשיב לקופת קרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו מן הפנסיונרים ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים שנגבו שלא כדין מהפנסיונרים, בין כל עמיתי הפנסיה, לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל מבוטח בסמוך לפני יציאתו לפנסיה, לקבוע כי התנאי הקיים בתקנוני הנתבעות המתיר להן להעלות את דמי הניהול מעת לעת הינו (כביכול) תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכן להורות על ביטולו או שינויו באופן המסיר את הקיפוח הנטען.	כל עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה של המשיבות וזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי לקבל פנסיית זקנה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במסגרת ההליך, יועברו לפיקוח על הביטוח שאלות בדבר כוונת המאסדר לגבי הנושאים השנויים במחלוקת בתובענה.	48 מיליון ש"ח "לכל הפחות מבלי שכומתו בשלב זה יתר הסעדים"
.17	12/2014 מחוזי- מרכז	מבוטח בביטוח סיעוד נ' מגדל ביטוח	אי תשלום ערך פדיון במקרה של ביטול הפוליסה בגין אי תשלום או מוות או ביוזמת המבוטח בניגוד להוראות מפורשות של המפקח. הסעדים המבוקשים כוללים הצהרה כי המשיבה אינה רשאית להחזיק בדמי הפדיון, כי עליה למסור את נוסחת החישוב של דמי הפדיון לביהמ"ש ולמבקש וכן להביא לידיעת כל המבוטחים בפוליסות הרלבנטיות, כי סעיפים מסוימים בפוליסה הינם תנאים מקפחים, ויש לבטלם וכי על החברה להשיב לחברי הקבוצה את ערכי הפדיון בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.	מבוטחי המשיבה שהתקשרו עמה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה קבועה כשהפוליסה התבטלה מכל סיבה שהיא בשבע שנים שקדמו לבקשה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	28.5 מיליון ש"ח

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
18.	1/2015 מחוזי- ת"א	מחזיקים ביחידות של קרנות נאמנות נ' מגדל קרנות נאמנות בע"מ (להלן: "מגדל קרנות נאמנות") חברה בת של מגדל שוקי הון וחברות מנהלות קרנות נאמנות אחרות ונאמנים לקרנות נאמנות	אי נקיטת מאמצים להוזלת עמלות הברוקראז' ששולמו מנכסי קרנות הנאמנות, באופן שהעמלות שנגבו היו גבוהות ממחירן האמיתי ו/או כיסו גם מתן שירותי תפעול שניתנו ללא תמורה לחלק ממנהלי הקרנות, וזאת בין היתר, תוך הפרת חובת נאמנות וזהירות, רשלנות, הפרת חובה לפי דין ועשיית עושר שלא כדין. הסעדים המבוקשים כוללים השבת הסכומים העודפים שנגבו בתקופה שעד ליום 27 בדצמבר 2011 (מועד כניסתו לתוקף של תיקון 14 לחוק השקעות משותפות בנאמנות).	כל מי שהחזיק ביחידות בקרן נאמנות כלשהי, שהייתה בניהולו של מי ממנהלי הקרנות המשיבים ובהם מגדל קרנות נאמנות, בתקופה שהסתיימה ביום עד 27 בדצמבר 2011 (ללא התיישנות), אשר חייבוה בעמלות ברוקראז' ו/או חויבה במישרין או בעקיפין בתשלום בגין שירותי תפעול.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	220 מיליון ש"ח, מתוכו מיוחס למגדל קרנות נאמנות- 22 מיליון ש"ח
19.	4/2015 מחוזי - ת"א	חסוי (באמצעות אפוטרופוס) שהיה מבוטח בביטוח חיים קבוצתי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ ומגדל חברה לביטוח	חיוב נוטלי משכנתאות מעל גיל 55 ברכישת פוליסת ביטוח חיים וזאת בידיעה שהם בגיל שאינו בר ביטוח, והמשך חיוב נוטלי משכנתאות בתשלום עבור פוליסת ביטוח חיים גם לאחר הגיעם לגיל 65 - גיל תום תקופת הביטוח. הסעדים המבוקשים הינם כדלהלן: להפסיק לגבות פרמיה בגין ביטוח חיים בגין לווים שהגיעו לגיל תום תקופת הביטוח, להשיב פרמיות ביטוח חיים שנגבו מנוטלי משכנתאות שגילם ביום ההצטרפות היה מעל גיל 55, וממבוטחים שעברו את גיל תום תקופת הביטוח.	כל לקוחות בנק לאומי שהצטרפו לפוליסת ביטוח חיים קבוצתית לאחר הגיעם לגיל 55, וכן מבוטחים אשר המשיכו לחייב אותם בפרמיית ביטוח לאחר הגיעם לגיל תום תקופת הביטוח.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	360 מיליון ש"ח
20.	5/2015 מחוזי - ת"א	נכה אשר ביקש לחנות בחניון מרכז ויצמן בתל אביב נ' מגדל ביטוח ואריאל פרומול ניהול קניונים בע"מ	אי מתן חניה חינם לאדם עם מוגבלות במרכז ויצמן בת"א בהתאם לחוק חנייה לנכים, התשנ"ד-1993. הסעדים המבוקשים כוללים בקשה ליתן צו למשיבות להציב שילוט במקום בולט לעין בכל הכניסות לחניון ויצמן, המסביר על זכויות הנכים ולחייב את המשיבות בפיצוי הקבוצה בסכום דמי החנייה שגבתה מחברי הקבוצה בתקופה האמורה.	כל מי שהיה בעל תג נכה ואשר עשה שימוש בחניון מרכז ויצמן מיום 17 במאי 2008 ועד למועד הגשת הבקשה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	7 מיליון ש"ח

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
21.	5/2015 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת דירה של מגדל ביטוח נ' מגדל ביטוח	הימנעות המשיבות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ במקרים שהנזק לא תוקן בפועל. הסעדים המבוקשים כוללים בקשה לחייב את המשיבות לשים את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון גם כשהנזק לא תוקן בפועל וכן לחייב את המשיבות לפצות את כל חברי הקבוצה שתביעות הביטוח בעניינם הוגשו בתקופה האמורה על ידי תשלום רכיב המע"מ בשיעור החל על סכום הנזק ובתוספת הצמדה וריבית כדין.	כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג' בכל סוג ביטוח שלא תיקן את הנזק שתבע בגינו וקיבל תגמולי ביטוח ו/או שיפוי ללא רכיב המע"מ, לרבות כל חברי הקבוצה שזכאים בניכוי מס תשומות חלקי.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. בקשת התובע לאפשר לו להגיש את התביעה על ידי פיצול סעד המע"מ מתביעה אחרת שהגיש בנושא נדחתה והוא הגיש בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בנושא זה, הוציא הפיקוח על הביטוח ביום 30 ביוני 2015, הנחייה הקובעת שיש לשלם מע"מ גם במקרים בהם הנזק לא תוקן בפועל.	91 מיליון ש"ח
22.	6/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסה ביטוח בריאות קולקטיבית נ' מגדל ביטוח	אי הצמדה של תגמולי ביטוח בפוליסות בריאות בהם נקוב סכום להשתתפות בהוצאות וזאת ממועד כריתת חוזה הביטוח ועד לאירוע מזכה. יחד עם בקשת האישור הוגשה בקשה להעברת הדיון בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות לדיון בפני מותב אחר אשר בפניו נידונה תובענה בנושא דומה כנגד מבטח אחר.	כל מבוטח בביטוח בריאות שקיבל תגמולי ביטוח וסכומי הביטוח הנקובים בפוליסה כתקרה לא הוצמדו למדד הבסיסי הרלבנטי עד למועד האירוע המזכה.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענה מס' 12 בסעיף זה.	5 מיליון ש"ח
23.	8/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' מגדל ביטוח	אי תשלום בונוס של השתתפות ברווחים על פי נספח לפוליסת ביטוח המכונה "כפולה" והמרתו בסכום ביטוח נוסף מבלי להודיע על כך למבוטחים; תשלום סכום נמוך בהרבה מהסכום לו זכאים המבוטחים על פי הנספח האמור, אי קביעת שיעור השתתפות של המבוטח ברווחים מידי שנה בחיי הפוליסה וקביעת שיעור אחיד ונמוך באורח בלתי סביר לשיעור השתתפות זה.	כל מי שהתקשר עם מגדל ביטוח ורכש ממנה פוליסת ביטוח חיים שלפיה הוא זכאי לתשלום במזומן של חלקו ברווחי הפוליסה עם הגיעו לגיל 65.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	600 מיליון ש"ח

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.24	9/15 מחוזי מרכז	מבוטחת בפוליסת סיעוד נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח אחרות	הפרת תנאי פוליסה עקב נקיטת עמדה פרשנית ביחס לאופן שבו ניתן ניקוד בגין רכיב "שליטה על הסוגרים" בעת בחינת זכאות מבוטחים לקבלת תגמולי ביטוח סיעוד רק מקום בו מצב זה הוא בשל מחלות אורולוגיות או גסטרואנטרולוגיות, בעוד שלפי הטענה יש מקום לתן ניקוד בגין רכיב זה גם אם מדובר באי שליטה תפקודית, ואי עמידה בחובות גילוי עובר לרכישת הפוליסה בהקשר זה. הסעדים הנתבעים כוללים חיוב הנתבעות בפיצוי. לטיוטת חוזר בנושא יישוב תביעות ביטוח, הכולל התייחסות לתביעות סיעוד, ראה סעיף ז.9) לבאור זה.	כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי ולא קיבל בעת מקרה ביטוח ניקוד בגין רכיב שליטה על הסוגרים ניקוד מתאים עקב הפרשנות האמורה.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. מגדל ביטוח הגישה בקשה לסילוק התביעה הייצוגית כנגדה על הסף. טרם ניתנה החלטה בבקשה זו.	עשרות ואף מאות מיליוני ש"ח
.25	9/15 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מגדל ביטוח וחברות מנהלות קרנות פנסיה	טענה לפיה הנתבעות חולקות את דמי הניהול עם סוכנים ומתווכים המספקים להן את הלקוחות ומביאות את העמית למצב בו הוא משלם דמי ניהול גבוהים מן הראוי. הסעדים הנתבעים הינם סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את ההסדר עם הסוכנים ולהתאימו לחוק, השבת כל דמי הניהול שנגבו ביתר וכל סעד אחר הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל של החברות המנהלות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. בנושא זה מתקיימים הליכים נפרדים של חברות הביטוח מול המפקח על הביטוח בקשר עם עמדה שהוציאה בנושא זה, ראה סעיף ז.5) לבאור זה.	2 מיליארד ש"ח
.26	9/15 מחוזי מרכז	עמיתים במגדל מקפת נ' מגדל ביטוח ומגדל מקפת	נזקים שנגרמו עקב מעשיו של סוחר לשעבר בדסק מניות של מגדל שהורשע, על פי הודאתו בעסקת טיעון, בפרשת תרמית של הרצת מניות וביצוע מניפולציות בניירות ערך. לעניין ההליכים הפלילים בנושא זה, ראה סעיף ז.1) להלן. הסעדים הנתבעים כוללים פיצוי על הנזק שנגרם לעמיתים בכל דרך שימצא בית המשפט לנכון.	כל אחד מעמיתי/לקוחות מגדל ביטוח ו/או מקפת אשר נפגעו מהפעולות הנטענות בין השנים 2006 - 2011.	ביום 1 בינואר 2016 הגישו הנתבעות בקשה למחיקה על הסף של הבקשה לאישור התובענה כתובענה יצוגית ובקשה לדחות את הדיון בבקשה לאישור התובענה כתובענה יצוגית עד להכרעה בבקשה למחיקה על הסף.	עשרות מיליוני ש"ח אם לא למעלה מכך

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.27	9/15 מחוזי מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גבייה של דמי ביטוח מלאים מחיילי מילואים, וזאת בהתעלם מהעובדה שלחייל מילואים ניתן כיסוי ביטוחי חלקי וחסר המחריג מקרי ביטוח שאירעו במהלך השירות הצבאי, לרבות שירות מילואים וכן טענות לאי גילוי מספק ביחס למגבלות החלות בפוליסה. הסעדים הנתבעים הינם ליתן צו לרשויות הרלבנטיות ולחברות הביטוח למסור מידע הכולל בין היתר היקף ימי מילואים, פוליסות רלבנטיות ופרמיות שנגבו מחברי הקבוצה; והשבת פרמיות ביחס לתקופות מילואים; ולהימנע מגביית פרמיה ביחס לתקופת שירות המילואים בעתיד.	כל מי שהייתה לו פוליסת ביטוח שכללה החרגה ועניינה שירות מילואים וששילם ב-7 השנים הקודמות לתביעה פרמיות ביטוח בתקופה בה היה מצוי בשירות מילואים.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	עשרות מיליוני ש"ח
.28	12/15 מחוזי מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח	טענה כנגד סייג לחבות בפוליסת ביטוח בריאות לפיה הכיסוי ביחס לבדיקות הנוגעות להריון מותנה בכך שגם בן הזוג של המבוטחת יהיה מבוטח בביטוח בריאות בקבוצת מגדל. לטענת התובעת דינו של הסייג להתבטל כהוראה בלתי חוקית לפי חוק החוזים בהיותו מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, בניגוד לתום לב, מבלי שניתן עליו גילוי מספק, בסתירה לתקנת הציבור ובהתאם מגדל ביטוח אינה רשאית להסתמך עליו. הסעדים הנתבעים הינם נזק כספי בגובה תגמולי הביטוח שנמנעו בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, נזק לא ממוני בגין הפליה פסולה, סעד הצהרתי, צווי עשה לביטולים של הסייגים וצווי מניעה האוסר לכלול סעיפים אלו בפוליסה.	לענין הסעד ההצהרתי: כל מי שהינו או היה מבוטח בפוליסת בריאות במגדל בה נכלל הסייג שביחס אליו הוגשה התביעה ובן הזוג או בת הזוג שלו לא היה ו/אינם מבוטחים בפוליסת בריאות בקבוצת מגדל; ולעניין הסעד הכספי: מבוטחים כאמור לעיל שאירע להם מקרה ביטוח, ואשר אלמלא קיומו של הסייג היו זכאים לתגמולי ביטוח וזאת בין אם הגישו בעבר דרישה לתשלום תגמולי ביטוח וזו נדחתה ובין אם לאו.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	מעל 3 מיליון ש"ח אך באופן שאינו ניתן להערכה כרגע

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
.29	1/16 מחוזי מרכז	עמיתה בקרן הפנסיה נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות אחרות	טענה בקשר עם החזקת אגרות חוב בדירוג אשראי נמוך בחריגה מהשיעור שהיה מותר בהתאם למגבלות ההשקעה, אשר חלו עליהן על פי תקנה 41ד2 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), תשכ"ד – 1964 (להלן: "תקנות קופות הגמל") במועדים הרלבנטיים לתובענה, וגבייה של דמי ניהול בגין חריגות אלו בניגוד להוראות תקנות קופות הגמל. הסעדים הנתבעים הינם בין היתר: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי המשיבות במקרה של חריגה מתקנות קופות הגמל, כפי שהיו בתוקף באותו המועד, פיצוי בגין הנזק שנגרם לחברי הקבוצה עקב החריגה הנטענת מתקנות קופות הגמל וכל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שהחזיקו בקופות נשוא התובענה החל מיום 1 בינואר 2009 ועד ליום 4 ביולי 2012.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	אינו ניתן להערכה
.30	1/16 מחוזי מרכז	עמית בקרן הפנסיה נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות אחרות	העלאת דמי ניהול לעמיתים מבלי שנשלחה אליהם הודעה, מראש או בדיעבד, על אותה העלאה ואגב כך הפרה של חובת הנאמנות והזהירות, הפרה של חובת הגילוי והדיווח על פי דין. התובע מבקש לבסס את תביעתו, בין היתר, על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 12-04-16623 לוי נגד פסגות. הסעדים המבוקשים הינם: פיצוי ו/או השבה בגובה דמי הניהול שנגבו ביתר, פיצוי בגובה סכום הפסד התשואה של דמי ניהול ששולמו ביתר וסעד כספי של פגיעה באוטונומיה; סעד הצהרתי לפי הפער בין דמי הניהול ששולמו לאחר ההעלאה ללא הודעה לבין דמי הניהול שהיו משולמים אלמלא ההעלאה הם חלק מנכסי העמית וכי הקרן הפרה את הוראות הדין ולחילופין כל סעד אחר שיימצא בית המשפט כנכון וצודק בנסיבות הענין.	כל מי שהינו עמית במגדל מקפת אשר דמי הניהול הנגבים ממנו הועלו ללא מתן הודעה וזאת במהלך 7 שנים שקדמו למועד הגשת התובענה ועד למתן פסק דין סופי בה	טרם הוגשה תשובה לבקשת האישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענות מס' 6 ו- 16 בסעיף זה.	לא הוערך

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
31.	1/16 מחוזי מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח	פגיעה בזכויות המבוטחים במסגרת יישום הוראות תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ח – 2008 (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"). זאת, לפי הטענה, מאחר והנתבעת לא נתנה למבוטחים, שברשותם היתה פוליסה הונית לפני כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, את מקדמי הקצבה אשר היו להם בפוליסה קצבתית קודמת אשר היתה (ככל שהיתה) ברשותם, אצל הנתבעת או בחברת ביטוח אחרת (להלן: "פוליסה קצבתית מוקדמת"), ומבלי שהביאה לידיעת המבוטחים את השנויים שביצעה בפוליסות שלהם ואת השלכותיהם, והנזקים, לפי הטענה, שהיא גורמת לזכויותיהם הפנסיוניות. התובע מבקש לבסס את תביעתו בין היתר, על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 48006-03-10 גרניט נגד כלל. הסעדים הנתבעים כוללים הוראה לנתבעת להצמיד לפוליסות ההוניות של מבוטחיה את מקדם הקצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון 3 לחוק קופות הגמל בפוליסה קצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לאפשר לתובע וליתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החסכון הפנסיוני, באופן רטרואקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לפצות את התובע ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק הנטען לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה הנ"ל; וכן לגבי מבוטחים שכבר פרשו מאז 1.1.2008 והחלו לקבל קצבה נמוכה מכפי שהיו זכאים, לפי טענת התובע, על פי המקדם העדיף – להורות לנתבעת, בנוסף לתיקון המצב מכאן ואילך, להשיב למבוטחים אלה את ההפרש בין הקצבה לה היו זכאים על פי המקדם העדיף, לבין הקצבה שקיבלו בפועל, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין.	כל מי שהיתה בבעלותו, קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, הן פוליסה הונית של הנתבעת והן פוליסה קצבתית (בין אם של הנתבעת ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית הישנה שלו.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	50 מיליון ש"ח לשנה נזק מצטבר יהיה מכפלה של הנזק השנתי במספר השנים הרלבנטיות שייקבעו בפסק הדין.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
32.	2/16 מחוזי מרכז	חברה לניהול פיננסי נ' מבטח סימון וסוכנויות ביטוח נוספות	טענה לפיה הנתבעות גרמו בפעילותן כסוכנויות ביטוח (מנהלות הסדר פנסיוני) לנזקים כלכליים לחברי הקבוצה, מאחר ועד לתיקוני חקיקה שהיו לאחרונה (תיקוני חקיקה שבוצעו לאחרונה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה- 2005 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005 במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב ל-2015 ו-2016), התשע"ו – 2015), עלויות תפעול ההסדרים הפנסיוניים, שסיפקו הנתבעות למעסיקים, סובסדו על ידי העובדים של אותם מעסיקים והנתבעות העדיפו את טובת המעסיקים, עמם התקשרו בהסכמי שירותים, על פני טובת העובדים, ששילמו בפועל על שירותי התפעול הללו, באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הנזק הנטען לחברי הקבוצה הוא התשלום העודף של עלויות התפעול כאמור, שהועמס לפי הטענה על חברי הקבוצה באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הסעדים הנתבעים הינם השבת דמי ניהול עודפים שנגבו לטענת התובעים מחברי הקבוצה וכן כל סעד אחד שייראה לבית המשפט כנכון וצודק בנסיבות הענין.	כל מי שהיה מועסק על ידי מעסיק, שקיבל שירותי ניהול הסדר פנסיוני מאת אחת או יותר מהנתבעות, במשך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	368.15 מיליון ש"ח, מתוכם 88.71 מיליון ש"ח כנגד מבטח סימון

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תובענות ייצוגיות - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים[2]	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
33.	1/16 מחוזי מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי צרכים מיוחדים נ' מגדל מקפת מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל	גביית דמי ניהול בגין קצבאות נכות ושאירים מקרן הפנסיה וזאת מבלי לגלות לעמיתים כי ייגבו מהם דמי ניהול בקשר עם קצבאות אלה ומבלי לגלות כי יגבו בגין קצבאות אלה דמי ניהול בשיעור המקסימלי עם התחלת קבלת קצבת הנכות או השאירים. זאת, בעת שמקבלי הקצבאות, אינם יכולים לנייד את יתרת החשבון האישי או את סכום עתודות הקצבאות שהקרן מחזיקה עבורם, תוך ניצול מצוקתם. הסעדים הנתבעים הינם: סעד כספי של השבה לכל אחד ממקבלי קצבאות הנכות את כל דמי הניהול שנגבו מהם ו/או שייגבו מהם שלא כדין ולחילופין להשיב לקרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו ו/או שיגבו מהם שלא כדין לבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים; לאסור על גביית דמי ניהול מקצבאות נכות ושארים ולחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ולקבעם בשיעור ראוי; לחייב את הנתבעות להשיב את ההפרש למקבלי הקצבאות ו/או לקרן ולחייב את הנתבעות לבצע גילוי יזום בקשר עם דמי ניהול מקצבאות אלו וכן לקבוע כי התנאי הקבוע בתקנוני הקרן המתיר להן לקבוע מעת לעת את דמי הניהול באופן חד צדדי הוא תנאי מקפח בחוזה אחיד.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות מכל מין וסוג שהוא וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שארים וכן כל עמית פעיל ו/או מבוטח ו/או חבר בקרן פנסיה חדשה שנמנית על הנתבעות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי ניהול בקשר עם קצבאות נכות ושארים.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענה מס' 6, 16 ו-30 בסעיף זה.	אינו ניתן להערכה בשלב זה
34.	2/16 מחוזי מרכז	עמית בקרן השתלמות נ' החברה	טענה לפיה החברה כשלה מליידע ולעדכן את התובע ושכמותו, שהינם מנותקי קשר, אודות כספים המצויים אצלה ולא טרחה למסור להם דיווחים, הודעות ועדכונים ולא טרחה לקבל את הסכמתם לשינויים בתקנון ובדמי הניהול שנגבו מנכסיהם כפי שהיו קבועים בין הצדדים. התובע מבקש לבסס את תביעתו, בין היתר, על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 16623-04-12 לוי נגד פסגות. כמו כן, מזכיר התובע בבקשתו את תובענה מס' 30 בסעיף זה וטוען כי הבקשה באותו תיק דומה לבקשתו בתיק זה ועל-כן יש לבחון לשיטתו את הצמדת התובענות או איחוד הדיונים בהן בפני אותו מותב. הנזקים הנטענים בבקשת האישור הם: (א) בנוגע לטענה לגביית דמי ניהול מופרזים ושלא כדין, נוכח ניתוק קשר, נוכח היעדר רצון והסכמה, נוכח עבירה על השיעורים הקבועים בדין ונוכח שינויים חד צדדים שנערכו בהם; (ב) בנוגע לטענה לשלילת זכות הקניין מחבר קבוצה ושלילת האוטונומיה לניהול כספו כאוות נפשו. הסעדים הנתבעים הינם לחייב את החברה בהשבה ופיצוי.	כל מי שהיה או שהינו בעל זכויות או זיקה לכספים או נכסים המצויים או מנוהלים בידי החברה, לרבות עמיתים, מוטבים, מבוטחים, יורשים וחליפים, ואשר היה בגדר מנותק קשר או לא קיבל מהחברה הודעות, דיווחים ועדכונים.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענות מס' 6, 16, 30 ו-33 בסעיף זה.	123 מיליון ש"ח (השבה כספים) וכן 245 מיליון ש"ח (פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה של הרצון)

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1.	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית דמי ניהול בפוליסות ביטוח מסוג "משתתף ברווחים" בשיעור גבוה מן השיעור המקסימלי המותר בניגוד לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח וכן דמי ניהול משתנים באופן חודשי במקום בסוף שנה באופן שנמנעה מהמבוטחים התשואה על אותם דמי ניהול שנגבו במהלך השנה.	244 מיליון ש"ח מיוחס למגדל ביטוח סך של כ-101 מיליון ש"ח	ביום 18 למרס 2015 אושר הסכם הפשרה המחייב את מגדל ביטוח להשיב (למעט ביחס לחריגים שנקבעו), לחברי הקבוצה 53% מההפרש שבין שיטת חישוב התובע לשיטת החישוב של הנתבעות.
2.	8/2007 מחוזי - ת"א	מבוטחת בביטוח רכב נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	הפרת הוראת המפקח בדבר ציון בכתב, בשלב הצעת הביטוח המחייבת את מגדל ביטוח להציג פירוט מלא של המשתנים המפחיתים שבמחירון, העשויים להשפיע על ערך הרכב המבוטח לצורך חישוב תגמולי הביטוח במקרים של אובדן גמור ובהתאם, בהעדר גילוי כאמור, הפחתה שלא כדין של תגמולי הביטוח ששולמו במקרים אלו מערך הרכב המלא.	122 מיליון ש"ח ביחס למגדל ביטוח	ביום 11 במאי 2015 אושר הסכם הפשרה הכולל זכאות לחודש או לשלושה חודשי ביטוח (בהתאם לסוג המבוטח) חינם (בעין או בשווי) בביטוח רכב רכוש עד 3.5 טון לחברי הקבוצה וכן התחייבות מגדל ביטוח לרענן את נהליה בקשר עם משתנים מיוחדים.
3.	8/2012 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	דמי ניהול שגובה מגדל ביטוח מתוך פרמיה בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון שהונפקו משנת 2004, וזאת למרות שהמפקח התיר את גביית דמי הניהול כאמור.	570 מיליון ש"ח[1]	ביום 2 ביולי 2015 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות של התובע ובקשת האישור נמחקה.
4.	12/2014 שלום - כפר סבא	מבוטח בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח	הטעיה בפרסום בתעריפי מחשבון ביטוח רכב חובה באתר האינטרנט של המפקח על הביטוח בהשוואה למחיר המוצע בפועל על ידי מגדל ביטוח.	2.5 מיליון ש"ח	ביום 10 באוגוסט 2015 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות של התובע.
5.	8/2015 מחוזי –מרכז	אדם אשר לטענתו נערכה אליו פנייה שיווקית נ' החברה, וחברות תקשורת	פנייה בהצעה שיווקית על יסוד מספר טלפון שנמסר כחלק משירות של חברת הוט ואשר העברתו, כמו גם פנייה בהצעות שיווקיות אשר בוצעו, לטענת התובע, מפירה את חוק הגנת הפרטיות.	הושאר לקביעת בית המשפט	ביום 13 בדצמבר 2015 אישר בית המשפט את בקשת התובע למחוק את התביעה והבקשה.
6.	3/2014 מחוזי – ת"א	מבוטח בביטוח רכב נ' מגדל ביטוח	חידוש ביטוח ללא ידיעה ו/או הסכמה של המבוטח ושימוש בפרטי כרטיס האשראי של המבוטחים ללא הרשאה.	36 מיליון ש"ח	ביום 17 בספטמבר 2015 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות של התובע.
7.	4/2006 מחוזי – ת"א	מבוטח בביטוח אבדן כושר עבודה נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית דמי ביטוח בביטוח אבדן כושר עבודה לרבות בגין שלושת החודשים האחרונים של תקופת הביטוח, למרות שבתקופה זו לא יכולים המבוטחים לקבל תגמולי ביטוח, אף בהתקיים אירוע ביטוחי וזאת לאור תקופת ההמתנה.	48 מיליון ש"ח, מתוכו מיוחס למגדל 19 מיליון ש"ח.	ביום 10 בפברואר 2016 אישר בית המשפט את הסתלקות התובע.

[1] לחילופין 65 מיליון ביחס לחישוב מלמעלה וסך 132 מיליון ש"ח ביחס לרכיבי הריסק

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ד. הליכים ייצוגיים אשר הסתיימו לפני תקופת הדוח ואשר חלה בהם התפתחות מאוחרת בתקופת הדוח

בתביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כנגד מגדל ביטוח ביולי 2011 בגין גביית דמי אשראי בביטוח כללי בשיעור גבוה מתקרת הריבית המקסימלית המותרת על פי ההסדר התחיקתי או בשיעור ריבית גבוה מזה שהציגה למבוטחיה בסכום שהוערך בין סך של 253 מיליון ש"ח לסך של 869 מיליון ש"ח (החל מחודש מאי 1984 ועד למועד הגשת בקשת האישור), אושר ביום 24 ביולי 2014 הסכם פשרה בעלות של כ-5 מיליון ש"ח, לרבות שכ"ט וגמול לתובע הייצוגי.
ביום 13 ביולי 2015 הוגשה בקשה למתן הוראות לבית המשפט כנגד מגדל ביטוח וזאת בטענה של הפרה של הסכם הפשרה. במסגרת דיוני בית המשפט בבקשה למתן הוראות האמורה וכן מבדיקות שביצעה מגדל ביטוח עולה כי עקב טעות לא יושם הסכם הפשרה באופן מלא וכן נמצא, אגב בדיקות ביחס לתאימות שיעור הריבית על פי דין, כי ביחס לפוליסות עסק אשר הוראת הדין ביחס לשיעור הריבית המקסימלית המותרת אינה חלה עליהן, נגבתה ריבית בשיעור העולה על המוצג בפוליסה. ביום 10 בדצמבר 2015 הוגשה בקשה מוסכמת לתיקון הסכם הפשרה. הבקשה הועברה לתגובתו של היועמ"ש, אשר טרם התקבלה.

ה. הליכים משפטיים ותובענות מהותיות אחרות

להלן מתוארות תובענות מהותיות אחרות, סכום התביעות מוצג נכון למועד הגשתן.

תאריך וערכאה	הצדדים	עילת התביעה, סעד וסכום	פירוט
5/2/14 8/4/14 מחוזי - ת"א	כלל חברי קופות חולים כללית ומכבי נגד מגדל ביטוח, חברות ביטוח נוספות, שירותי בריאות כללית ומכבי שירותי בריאות	תביעות נגזרות בשם מבוטחים בקופות חולים כללית ומכבי להם קיים ביטוח בריאות פרטי למימוש זכות ההשתתפות של קופת חולים כללית וקופת חולים מכבי, בגין הוצאות שהוציאו במסגרת תכניות שירותי הבריאות הנוספים (שב"ן) ובגין ניתוחים שבוצעו על ידן במסגרת סל הבסיסי או המשלים בשל חפיפת החבויות בין השב"ן לפוליסות ביטוחי הבריאות המסחריים. הסעד הנתבע הינו שיפוי קופות החולים ב-60% מעלות ניתוח בשב"ן ו-33.3% בסל הבסיסי ו-50% ביחס לכל המקרים האחרים שבחפיפת חבויות. סכום התביעה: ביחס לקופת חולים כללית 3,518 מיליון ש"ח. ביחס לקופת חולים מכבי 1,714 מיליון ש"ח.	ביום 11 ביוני 2015 ניתנה החלטת בית המשפט בשאלת מעמדם של המבקשים להגיש תביעה נגזרת ונקבע כי חבר באגודה עותומנית רשאי להגיש תביעה נגזרת בשם האגודה. ביום 14 ביולי 2015 הפנה בית המשפט המחוזי את התיק לקבלת עמדת היועמ"ש. כמי שאמור להתייחס בתגובתו לעמדת משרד האוצר, הממונה על הביטוח ומשרד הבריאות בכל הסוגיות המתעוררות התיק וזאת בשל המשמעויות הציבוריות ומורכבות הסוגיות שההכרעה בהן אינה פשוטה, ובמוקדן השאלה האם לא ראוי שנושא התיק יוסדר על ידי הרשות המבצעת או הרשות המחוקקת. קופות החולים הגישו בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון ביום 16 ביולי 2015 על החלטת בית המשפט בשאלת מעמדם של המבקשים, אליה הצטרפו חברות הביטוח. בהחלטה מיום 11 בנובמבר 2015 קבע בית המשפט העליון כי יש להמתין לקבלת עמדת היועמ"ש בנושא ולאחר הגשתה יוחלט על אופן המשך הטיפול בבקשת רשות הערעור. ביום 3 בפברואר 2016 החליט בית המשפט המחוזי להשהות את המשך הדיון בתביעה הנגזרת עד לקבלת עמדת היועמ"ש והכרעת בית המשפט העליון בבקשות רשות הערעור. ביום 2 במרס 2016 הגיש היועמ"ש עמדה ולפיה אין למבקשים בתיק זכות להגיש תביעה נגזרת בשם קופות החולים וכי אין מקום בנסיבות העניין לאשר את התביעה לגופה, וזאת בין השאר, מאחר שלא ניתן לקבוע מראש את עצם קיומה של זכות שיבוב או את משמעותה הכספית; לאור האפשרות שהמשמעות של אישור התביעה כנגזרת תהיה הגשת תביעות שיבוב פרטניות בהיקף בלתי סביר עם מורכבות משפטית, תוך הטלת נטל כבד ובלתי סביר על המערכת המשפטית, ואפשרות שהשכר מתביעות הדדיות בין המבטחים לבין קופות החולים לא יעלה על המשאבים שיושקעו בניהולן; קיים יתרון משמעותי לקביעת נורמה משפטית קבועה ומוגדרת ויצירת מנגנון כללי וגלובאלי בין המערכת הביטוחית המסחרית לזאת של קופות החולים, אשר תאפשר איזון ומבלי להידרש לכל מקרה פרטני. ואולם נורמה כזאת אינה בנמצא וסוגיה זו מצויה בבחינה בידי משרדי הממשלה ובכוונת המשרדים השונים להסדיר את הנושא, ככל שיימצא שיש פערים המצדיקים הסדרה. ההליך בביהמ"ש העליון נקבע לדיון הרכב ליום 7 בנובמבר, 2016.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ו. סיכום נתוני תביעות משפטיות

1) להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברות המאוחדות, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח [1]
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית [2] [3]	**5**	**1,382,491**
צוין סכום המתייחס לקבוצה	1	807,000
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	2	575,491
לא צוין סכום התביעה	2	-
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות [4] [5]	**29**	**8,723,588**
צוין סכום המתייחס לקבוצה	11	2,561,474
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	8	6,162,114
לא צוין סכום התביעה	10	-
תביעות מהותיות אחרות	**1**	**5,232,000**
תביעה מתייחסת למספר חברות לא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	1	5,232,000

(1) כל הסכומים באלפי ש"ח ובקירוב, למועד הגשת הבקשות או התובענות לפי העניין.
(2) כולל תובענה שאושרה כייצוגית, ניתן פסק דין המחייב בפיצוי מבוטחים והוגש ערעור על פסק הדין (שורה 2 בטבלה בסעיף ב' לעיל).
(3) כולל תובענה בה לא צוין סכום תביעה מדויק (שורה 4 בטבלה בסעיף ב' לעיל), שם הוערך סכום התביעה במאות מיליוני ש"ח מבלי שננקב בסכום תביעה.
(4) מקום בו צוין סכום המתייחס לקבוצה, הובא בחשבון הסכום המתייחס לקבוצה ולא הסכום המתייחס לכלל הנתבעות.
(5) כולל בקשות לאישור שתי תובענות ייצוגיות שהדיון בהם אוחד הסכום שהובא בחשבון הינו הסכום המתייחס לקבוצה באחת התובענות (שורה 11 בטבלה בסעיף ב' לעיל).

2) סכום ההפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט בטבלה המסכמת בסעיף ה' לעיל מסתכם בכ- 75 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 כ- 69 מיליון ש"ח).

3) סך כל ההפרשות הכולל בגין כל ההליכים כנגד הקבוצה, לרבות תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, לרבות בגין הליכים כמפורט סעיף ו' להלן, הינן כ- 104 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 כ- 93 מיליון ש"ח).

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ז. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה

להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים ואחרים המתנהלים כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות:

1) ביום 27 ביולי 2015 הורשע בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (המחלקה הכלכלית) במסגרת הסדר טיעון עובד לשעבר בתחום המסחר בשוק ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה ("הגופים המוסדיים", "העובד", בהתאמה). כתב האישום בו הודה העובד הוגש ביום 11 בפברואר 2015 על ידי פרקליטות מחוז מרכז תל אביב (מיסוי וכלכלה) כנגד העובד וכנגד נאשם נוסף, אשר לפי כתב האישום פעל עם העובד ("הנאשם הנוסף"). על פי כתב האישום העובד והנאשם הנוסף ניצלו את השליטה והידע של העובד, מתוקף תפקידו ומעמדו בגופים המוסדיים לשם השאת רווחים לטובת עצמם וזאת באמצעות מסחר בניירות ערך עבור עצמם, בין על ידי רכישת מניות במתווה המלווה בהוראות מכירה של הגופים המוסדיים ו/או מכירת מניות במתווה המלווה בהוראות רכישה או בטרם תבוצע רכישה זו לחשבונות הגופים המוסדיים ובין על ידי שילוב של פעולות אלו.

כמו כן, על פי כתב האישום העובד לשעבר והנאשם הנוסף פעלו באופן מירמתי במסחר בניירות ערך בעשרות ניירות ערך שונים, ע"י העברת מידע ע"י העובד לנאשם הנוסף בדבר הוראות בחשבונות הגופים המוסדיים וביצוע מוקדם של פעולות בניירות ערך ע"י הנאשמים בשערי רכישה נמוכים ושערי מכירה גבוהים יותר על פני חשבונות הגופים המוסדיים. על פי כתב האישום, בעשותו את האמור, נהג העובד לשעבר במרמה והפרת אמונים וכן לקח שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו כעובד ציבור ותמורת השוחד שקיבל, ניצל העובד את תפקידו ומעמדו בגופים המוסדיים על מנת להפיק רווחים אישיים לו ולנאשם הנוסף. כמו כן, על פי כתב האישום פעולותיהם של הנאשמים השפיעה בדרכי תרמית על תנודותיהם של כ-59 שערי ניירות ערך, וקיבלו במרמה בנסיבות מחמירות רווחים בסך של כ- 11.5 מיליון ש"ח.
לתובענה בנושא זה, יחד עם בקשה לאישורה כייצוגית ראה סעיף ב.26 לעיל.

2) לעניין שומות המס בקשר עם שנות המס 2007, 2009 ו-2010 בסך של כ- 68 מיליון ש"ח, וערעור שהגישה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ בביהמ"ש המחוזי בתל-אביב בסוגיית מיסוי החברה בגין קבלת דיבידנדים שמקורם ברווחי שערוך ראה באור 21.ד.2. לעניין שומת המס לשנת 2011 בסך של כ- 0.7 מיליון ש"ח וערעור שהגישה מגדל ביטוח בביהמ"ש המחוזי בתל-אביב בסוגית חבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששרשר לחברה, ראה באור 21.ד.1.ב.
ההפרשה בגין נושאים אלו אינה כלולה בהפרשה המפורטת בסעיף 3) של סעיף ו' לבאור זה.

3) החברה ו/או החברות המאוחדות הינן צד לתביעות נוספות, שאינן תביעות לכיסוי ביטוחי של מקרה ביטוח על פי הפוליסה, שנקטו לקוחות, לקוחות בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, בסכומים לא מהותיים ובסכום כולל מצטבר של כ- 64 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 כ- 76 מיליון ש"ח). עילות התביעה כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות במסגרת הליכים אלה שונות.

4) כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות למפקח על הביטוח ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגפי תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות המפקח בתלונות אלו, ניתנות כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך המפקח, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל המפקח עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

5) בחודש אוגוסט 2013 פרסם המפקח הכרעה עקרונית בנושא העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת. על פי ההכרעה נדרשות חברות מנהלות לבדוק את כל החשבונות בהם הועלו דמי ניהול בתקופה שמיום 1 בינואר 2006 ועד 31 בדצמבר 2009 ולהשיב לכל עמית שנגבו ממנו דמי ניהול בתקופה זו (ושלא חל לגביו אחד הסייגים הנזכרים בטיוטת ההכרעה) שלא בהתאם לתקנה 53ב לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופת גמל), ("ההוראה"), את הכספים שנגבו ממנו ביתר. הסכומים העומדים לזכות עמית על פי הכרעה זו יישאו ריבית שנתית בשיעור הריבית השקלית הממוצעת בתקופת ההשבה, המפורסמת על ידי החשב הכללי לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה (בשיעור של כ-5.1%) החל מהמועד שבו נגבו דמי ניהול ביתר ועד למועד ביצוע התשלום לפי ההכרעה. כן, נקבעו בהכרעה מקרים בהם יינתן פטור מבדיקה פרטנית ומהשבת כספים. עוד נקבעו בהכרעה הנחיות כלליות לביצוע השבה. ביום 18 בדצמבר 2014 פרסם המפקח הוראה לדחיית המועדים לביצוע ההשבה על פי ההכרעה ליום 31 באוגוסט 2015 במקום ל-1 בינואר 2015. כן נדחה מועד הדיווח של מבקר הפנים לסוף שנת 2016. החברה המנהלת החלה ביישום הוראות ההכרעה. לבקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בנושא של הודעה על העלאת דמי ניהול, ראה סעיף ב.25 לעיל.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ז. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

6) בחודש דצמבר 2012 פורסמה טיוטת הכרעה שעניינה הפקדות חד-פעמיות בפוליסות מבטיחות תשואה של מגדל ביטוח. על-פי טיוטת ההכרעה, המפקח סבור כי היה על חברות הביטוח להודיע ו/או לקבל הסכמה לזקיפת תשואת תיק משתתף ברווחים ביחס להפקדות חד-פעמיות שנעשו בפוליסות מבטיחות תשואה. על פי טיוטת ההכרעה של המפקח יש לבצע פעולות מסוימות תוך חלוקת המבוטחים לשתי קבוצות - האחת מבוטחים שהפקדותיהם החד-פעמיות נשאו תשואה שווה או גבוהה מהתשואה המבוטחת, והשנייה שהפקדותיהם החד-פעמיות נשאו תשואה נמוכה מהתשואה המובטחת. מגדל ביטוח הגישה תגובתה לטיוטת ההכרעה, התקיים שימוע, נמסרו לפיקוח נתונים כבקשתו. טרם הוצאה הכרעה בנושא.

7) ביום 29 באוגוסט 2013 הוציא המפקח טיוטת הכרעה שעניינה פוליסה לביטוח נכות מתאונה. על פי טיוטת ההכרעה במקרה של נכות חלקית מתאונה, עושה מגדל ביטוח שימוש בנוסחה אשר מקטינה את שיעור הפיצוי המגיע למבוטח (להלן - "ההתאמה"). במקרה של נכות במספר איברים, מגדל ביטוח עושה שקלול נכויות בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי ללא שקיימת הוראה מתאימה בפוליסה (להלן - "השקלול"). בהתאם, טיוטת ההכרעה מודיעה למגדל ביטוח כי בכוונתה להורות על השבת כספים בשיעור ההפחתה שבוצעה, למבוטחים שהגישו תביעה לתגמולי ביטוח מיום 17 במאי 2006 ואילך. יצוין כי בכל הנוגע להתאמה, ניתן כנגד מגדל ביטוח פסק דין בתובענה ייצוגית המחייב בפיצוי מבוטחים כן יצוין שהוגש ערעור על פסק הדין על ידי התובע הייצוגי (ראה סעיף ב.2 לעיל) יצוין כי טיוטת ההכרעה מתייחסת לתקופה שממועד מתן הכרעה דומה כנגד חברת ביטוח אחרת באותו נושא ולאחר מועד הגשת התובענה הייצוגית האמורה. מגדל ביטוח הגישה עמדתה ביחס לשני הנושאים בטיוטת ההכרעה. במסגרת בירור עמדתה ביחס לנושא ההתאמה נתבקשה מגדל ביטוח למסור נתונים נוספים ומתווה לביצוע השבה ביחס לנושא ההתאמה. ביום 1 במאי 2015 לאור פסק הדין בתביעה הייצוגית, הודיע המפקח כי הוא לא מוצא מקום להמשך טיפולו בעניין ככל הנוגע לנוסחת ההתאמה. מגדל ביטוח ממתינה לתגובת המפקח ביחס לעמדתה בנושא השקלול. לעניין זה, ראה גם טיוטת חוזר יישוב תביעות המתוארת בסעיף 9 להלן, בה נקבע, בין היתר, כי חברת הביטוח לא תחשב נכות מצטברת של מבוטח במקרים שבהם נקבעה למבוטח נכות ביותר מאיבר אחד בדרך של שקלול נכויות הנהוגה במוסד לביטוח לאומי, אם לא נקבע כך מפורשות בפוליסה.

8) בחודש יוני 2015 פרסם המפקח על הביטוח הכרעה עקרונית המסדירה את תשלום המע"מ במקרה של תשלום תגמולי ביטוח כאשר הרכב לא תוקן. במסגרת ההכרעה האמורה נקבע כי במקרה בו המבטח בחר לפצות את המבוטח בתשלום ערך הנזק, או במקרה בו צד ג' תובע נזק ישיר בגין תיקון הרכב, לאחר ששמאי קבע את גובה הנזק וחברת הביטוח לא ערערה על גובהו, עליה לשלם לתובע תגמולי ביטוח הכוללים בין היתר את ירידת הערך של הרכב, ככל וקיימת, ואת המע"מ החל בעניין, ככל שחל, גם אם התובע לא תיקן את רכבו בפועל. בנושא זה ראה סעיף ב.21 לעיל.

9) ביום 10 בספטמבר 2015, הוציא המפקח על הביטוח טיוטה ראשונה וביום 9 בפברואר 2016 הוציא המפקח על הביטוח טיוטה שניה לנספח לחוזר גופים מוסדיים 2011-9-5 בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור ("טיוטת חוזר יישוב תביעות"), בה נקבעו הוראות שונות לעניין אופן התנהלות גוף מוסדי מול מבוטח בהליך יישוב תביעות ואופן יישוב התביעה, בין היתר בהתייחס להודעות למבוטח, מידע על בסיסו נעשה יישוב תביעות, הודעה על דחיית תביעה, אישור תביעה, בירור תביעה מקום שיש חוב לגוף מוסדי, בירור תביעה בעזרת דוחות חקירה וכו'. כמו כן, נקבעו הוראות פרטניות ביחס לתחומי ביטוח כללי, בריאות וסיעוד המתייחסות גם להיבטים שאינם פרוצדורליים בקשר עם יישוב תביעות וכוללים, בין היתר, הוראות לעניין אי שליטה על סוגרים בפוליסות סיעוד בקשר עם קושי בניידות, חוסר שיווי משקל או חוסר יציבות בקשר עם קושי בניידות, נאסר על קיזוז יתרת אגרת רישוי מתגמולי הביטוח במקרה של אבדן גמור, לרבות אבדן להלכה בביטוח כללי ביחס לתקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד לתום תקופת הרישוי של הרכב וכיוצ"ב הוראות ליישוב תביעות ביטוח לגופן. לבקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בנושא של פרשנות של ADL - אי השליטה על סוגרים, ראה סעיף ב.24 לעיל.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ז. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

10) ביום 25 באוקטובר 2015 הוציא המפקח על הביטוח טיוטת הוראות לתיקון ליקויים בשיווק פוליסות לתאונות אישיות, וזאת, על פי האמור בטיוטה, מתוקף סמכות לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח. ביום 7 בפברואר 2016, הועברה להערות חברות הביטוח בהתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ ואיגוד חברות הביטוח, טיוטה מעודכנת של הוראות אלו, שכותרתן שונתה ל"הכרעה עקרונית לפי סעיף 62 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981" ("טיוטת ההכרעה"). בהתאם לטיוטת ההכרעה, הפיקוח מצא מתלונות שהתקבלו כי ישנן חברות המשווקות פוליסות תאונות אישיות באופן מטעה. בהתאם, כוללת הטיוטא הוראות לתיקון ליקויים בעת שיווק פוליסות תאונות אישיות וכן הוראות לפניה של חברות הביטוח למבוטחים עם הבהרות שונות נדרשות ודרישה לתיעוד ההסכמה לביטוח. בהתאם לטיוטת ההכרעה, החברה תידרש לבטל כיסוי ולהשיב פרמיות שנגבו לכל מבוטח שיודיע כי אינו מסכים לביטוח בצירוף הפרשי הצמדה וריבית. נכללו הוראות למקרים בהם לא תושג הסכמה לרבות משלוח תזכורות. על החברה להעביר לפיקוח מתווה לאיתור המבוטחים תוך 21 ימים ממועד פרסום ההכרעה העקרונית, שיכלול פירוט של אופן היערכות החברה לביצוע שלבי איתור המבוטחים, פניה אליהם ולוחות הזמנים הרלבנטיים, כך שעד ליום 31 ביולי 2016 (לפי טיוטת ההכרעה) יושלם הליך ההשבה. בנוסף, תעביר החברה לאישור מוקדם של נציגי המפקח נוסח תסריטי השיחה ואת נוסחי ההודעות שיועברו למבוטחים. בסיום התהליך, על מבקר החברה להמציא לפיקוח דוח בדבר יישום הוראת ההשבה.

11) קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר מנוהלות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצר חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

12) המפקח פועל להתוויית עקרונות לניסוח תכניות ביטוח ובמסגרת זו מפרסם ומעדכן רשימת עקרונות מנחים והנחיות לניסוח תכניות ביטוח הכוללת בין היתר רשימת נהגים בלתי ראויים שאין לכלול בתכנית ביטוח וכן נהגים ראויים שיש לכלול בתכניות ביטוח. לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופים המבטחים לטענות בקשר לפרשנות האמור בתוכניות ביטוח, והיישום הראוי של העקרונות ונהגים האמורים, אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

13) מוצרי החסכון ארוך הטווח מאופיינים באורך חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, שיוך ההפקדות, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. במסגרת שינויים ברגולציה ובמגמות בדין, פורסם בחודש דצמבר 2011 חוזר מס' 2011-9-10 גופים מוסדיים "טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים המוסדיים" חוזר זה הוחלף בחוזר מס' 2012-9-16.

החוזר קובע את הפעולות שעל הגוף המוסדי לבצע ביחס לזכויות עמיתים - נתונים המפורטים בממשק האחזקות במסגרת "חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני" (חוזר גופים מוסדיים 2014-9-13), ומחייב את הגוף המוסדי לטייב את הנתונים המקנים זכויות לעמיתים כדי להבטיח שרישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור ככל שניתן. לגבי עמיתים שהצטרפו לפני שנת 1997 יש לטייב את הנתונים לפחות החל משנת 1997, כאשר לגבי קופות גמל שאינן קופות ביטוח או קופות גמל משלמות לקצבה, יטוייבו נתוני הפקדות, העברות ומשיכות, אשר בוצעו לכל הפחות החל מיום 1 בינואר 2005 ואילך. החוזר כולל הוראות מדורגות ליישום הוראותיו בתקופה שבין 31 בדצמבר 2012 - 30 ביוני 2016.

הגופים המוסדיים בקבוצה לומדים ומטפלים באופן שוטף בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת. הגופים המוסדיים השלימו את סקר הפערים הנדרש לפי החוזר. פעילות זו מנוהלת על פי תוכנית עבודה מאושרת ועתידה להסתיים במהלך שנת 2016. הגופים המוסדיים אינם יכולים להעריך ולכמת בשלב זה את היקפם ועלויותיהם של הליכי הטיפול והטיוב האמורים והשלכותיהם גם ביחס לפעילות בעבר. הגופים המוסדיים ביצעו הפרשות מסוימות בהתאם לצורך. בשלב זה לא ניתן להעריך באופן מלא באם נדרשות הפרשות נוספות בקשר עם תהליכי טיוב נתוני זכויות העמיתים הנדרשים במסגרת החוזר.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ח. הליכים משפטיים כנגד חברות מאוחדות לשעבר אשר לחברה ו/או לחברות מאוחדות קיימת התחייבות תלויה בגינן

מס'	תאריך וערכאה[1]	הצדדים2	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה[3]	פרטים	סכום התביעה
1.	4/2007 מחוזי - ת"א	בעלי יחידות השתתפות בקרנות נאמנות נ' מגדל שירותי בורסה (נ.ע) בע"מ (להלן: "מגדל שירותי בורסה") חברה בת של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ (להלן: "מגדל שוקי הון"), בנקים וחברי בורסה	גביית עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך (עמלות ברוקראז') בשיעורים העולים על השיעורים שנגבו מלקוחות אחרים, והסכמה על גביית עמלות שלא כדין בניגוד להוראת סעיף 69 לחוק השקעות משותפות בנאמנות במסגרת עסקאות לרכישת קרנות נאמנות מהבנקים כסוכני ניירות הערך. במסגרת הסעדים נכללו בקשה לחייב את המשיבות להחזיר את הסכומים שגבו לטענת המבקשים שלא כדין וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתם ולהימנע מגביית הסכומים הנגבים על ידם שלא כדין.	כל מי שרכש מחזיק ו/או החזיק בזמנים הרלבנטיים לתביעה יחידות השתתפות בקרנות נאמנות שנוהלו על ידי המשיבות מנהלי קרנות ו/או בשליטת המשיבות.	היועמ"ש לממשלה הודיע כי אין הוא רואה צורך להביע עמדה בתיק, מאחר והתובענה מתבססת על מצב משפטי שכבר עבר מן העולם, לאור שינויים בחוק השקעות משותפות בנאמנות. הסתיים שלב הסיכומים והתיק מצוי בהמתנה להחלטת ביהמ"ש בבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית. לעניין התחייבות לשיפוי שניתנה על ידי מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה ובשליטתה המלאה של החברה, לחברת שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי. בע"מ (להלן: "אי.בי.אי") במסגרת עסקת המיזוג שבין מגדל שירותי בורסה לאי.בי.אי, בקשר להליכים משפטיים כנגד מגדל שירות בורסה, שעילתם קדמה למועד המיזוג - ראה באור 39.2.ה.3).	386 מיליון ש"ח, מיוחס למגדל שירותי בורסה 49 מיליון ש"ח, החל מ-1 בינואר 2004[4]
2.	2/2012 מחוזי - ת"א	בעלת חשבון פיקדון ניירות ערך נ' מגדל שירותי בורסה	גביית עמלה בגין שירותי קורספונדנט בחו"ל מלקוחות בסכום הגבוה מהעמלה המשולמת בפועל על ידי המשיבה ו/או המגיעה לקורספונדנט בחו"ל. הסעד המבוקש הינו פיצוי ו/או שיפוי הקבוצה בגין העמלות ביתר ו/או בגין חיובי היתר.	כל לקוחותיה של המשיבה שביצעו באמצעותה ב-7 השנים לפני הגשת התביעה, עסקאות בחו"ל - ונגבו מהם עמלות לקורספונדנט בחו"ל, לרבות קרנות הנאמנות המנוהלות על ידי קבוצת מגדל.	בהמשך להסכמה עקרונית שגובשה בין הצדדים, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה, בסך סופי וכולל (לרבות המלצה לגמול לתובעת הייצוגית ובאי-כוחה) בסכום שאינו מהותי, כאשר מחצית מסכום הפשרה שישולם לחברי הקבוצה הנמנים על ציבור הזכאים כהגדרתו בהסכם הפשרה יהיה במזומן ומחציתו בהנחות עתידיות בעמלות בגין עסקאות במניות בחו"ל שיבצעו בחשבונם אצל המשיבה, בתנאים, בסכומים ובתקרות שנקבעו בהסכם הפשרה שהוגש לאישור בית המשפט. לעניין התחייבות לשיפוי שניתנה על ידי מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה ובשליטתה המלאה של החברה, לחברת אי.בי.אי במסגרת עסקת המיזוג שבין מגדל שירותי בורסה לאי.בי.אי, בקשר להליכים משפטיים כנגד מגדל שירות בורסה, שעילתם קדמה למועד המיזוג - ראה באור 39.2.ה.3). בהמשך להתחייבות זו לשיפוי, נחתם בין מגדל שוקי הון לבין אי.בי.אי הסדר שיפוי ספציפי ביחס להסכם הפשרה, ולפיו חתמה אי.בי.אי על הסכם הפשרה כנגד התחייבותה של מגדל שוקי הון לשפותה בגין כל האמור בהסכם הפשרה ותוצאותיו, וזאת בכל הנוגע לסכומים שמעבר לסכום ההפרשה שכבר נרשמה בגין הפשרה בדוחות הכספיים של מגדל שירותי בורסה ערב המיזוג.	43 מיליון ש"ח

[1] תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה בה הוגש במקור ההליך.
[2] הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.
[3] הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה.
[4] חלק מסכום זה שמיוחס למגדל שירותי בורסה, מיוחס לה באחריות ביחד ולחוד עם בנק הבינלאומי לישראל בע"מ.

באור 39: - התחייבויות תלויות (המשך)

2. התקשרויות

א. לפרטים בדבר רכישת תיק ה- Run Off בביטוח כללי של אליהו בטוח, ראה באור 38.ה.2.

ב. התחייבויות להשקעה ומתן אשראי

1) סכום יתרת ההתחייבות להשקעות נוספות של מגדל ביטוח בקרנות השקעה ליום 31 בדצמבר 2015 הינו כ- 1,405 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 1,135 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה. (בשנת 2014 כ- 978 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 751 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

2) סכום יתרת ההתחייבויות להשקעות נוספות של מגדל ביטוח בתאגידים שנרכשו ליום 31 בדצמבר 2015 הינו כ- 267 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 236 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה. (בשנת 2014 כ- 112 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 101 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

3) סכום יתרת ההתחייבויות של מגדל ביטוח להעמיד אשראי, לפי דרישה, ליום 31 בדצמבר 2015 הינו כ- 1,274 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 1,105 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה. (בשנת 2014 כ- 971 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 860 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

ג. התקשרויות לרכישת נכסי נדל"ן

סכום יתרת ההתחייבות של מגדל ביטוח להשקעות בנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2015 הינו כ- 235 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ- 210 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויים תשואה (שנת 2014 כ- 407 מיליון ש"ח וכ- 342 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה). חלק מהסכומים הנ"ל מתבסס על מנגנון התחשבות שנקבע בהסכם.

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה

1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

א) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושא משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.

ב) החברה מסרה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של החברה, (להלן: "מגדל") ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

ג) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

באור 39: - התחייבויות תלויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006 (המשך)

ד) החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שייעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחלו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2006

בחודש נובמבר 2006 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.
בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור - החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה כנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 29 בנובמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-344328).

באור 39: - התחייבויות תלויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

ביום 7 בפברואר 2012 אישרה האסיפה הכללית של החברה:

- הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לדירקטורים המכהנים בחברה במועד האישור וכפי שימונו מעת לעת. העדכון לכתבי השיפוי הקיימים, כולל בין היתר, התייחסות לנושאים העיקריים כדלקמן:

א) התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח - 1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א - 2011.

ב) סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

ג) ניתנה הבהרה כי התחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

ד) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקרות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.
הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

- הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסוימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

- יצוין כי טרם הובאה לאישור הענקת כתבי שיפוי לנושאי משרה המכהנים במועד הדוח בחברה והם בעל השליטה ו/או נושאי משרה אחרים שיש לבעל השליטה ענין אישי בהם (שלמה אליהו וקרוביו המכהנים בחברה כנושאי משרה, עופר אליהו וישראל אליהו) וכי על כן למועד הדוח אין בידיהם כתב שיפוי מהחברה.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 28 בדצמבר 2011 (אסמכתא מס' 2011-01-378141) , דוח מיידי מיום 2 בפברואר 2012 (אסמכתא מס' 2012-01-032109) ודוח מיידי מיום 7 בפברואר 2012 (אסמכתא מספר 2012-01-036555).

באור 39: - התחייבויות תלויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

5) ביטוח נושאי משרה

א) ביום 13 באוגוסט 2013 החליט דירקטוריון החברה, בהתאם להוראות תקנות החברות (הקלות עם בעלי ענין) התש"ס 2000, לאשר חידוש התקשרות בפוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה לנושאי משרה בקבוצה לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה לתקופה של שבעה עשר חודשים החל מיום 1 באוגוסט 2013 ועד ליום 31 בדצמבר 2014 בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ולתקופה ובתמורה לפרמיה שנתית של 731,413 דולר וזאת בכפוף לאישור מדיניות התגמול של החברה. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 13 באוגוסט 2013 אסמכתא 2013-01-116520.

ב) ביום 27 בינואר 2015 החליט דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 25 בינואר 2015, על הארכה של הפוליסה הפוקעת (המפורטת בסעיף א' לעיל) לתקופה של 30 יום עד ליום 31 בדצמבר 2015 בתמורה לפרמיה פרורטה לתקופה. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 27 בינואר 2015 אסמכתא 2015-01-020140.

ג) ביום 27 בינואר 2015 החליט דירקטוריון החברה, בהתאם להוראות תקנות החברות (הקלות עם בעלי ענין) התש"ס-2000, לאשר חידוש התקשרות בפוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה לנושאי משרה בקבוצה לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאים משרה בחברה לתקופה של שבעה עשר (17) חודשים, החל מיום 1 בפברואר 2015 ועד ליום 30 ביוני 2016, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסה"כ לתקופה ובתמורה לפרמיה שנתית שלא תעלה על 270,000 דולר. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 27 בינואר 2015 אסמכתא 2015-01-020140.
ההתקשרות הינה בהתאם למדיניות התגמול של החברה שאושרה באסיפה כללית ביום 27 באוקטובר 2014. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 27 באוקטובר 2014 אסמכתא 2014-01-181653.

6) במסגרת הסכם מיום 1 בדצמבר 2004 שנחתם בקשר עם רכישת המניות במקפת, ניתנה התחייבות של הרוכשות, בין היתר, לגרום לכך שכתבי השיפוי שניתנו על ידי מקפת לפני מועד הרכישה לנושאי המשרה בה, לא ישונו או יבוטלו ככל שהם מתייחסים לאירועים שאירעו עד למועד הרכישה.

כמו כן, התחייבו הרוכשות כלפי המוכרת בהסכם הרכישה, כי היה ותוגש כנגד המוכרת או מי שיפעל מטעמה או עבורה תביעה או טענה מכל מין וסוג שהוא שתועלה בקשר עם מקפת, בין אם היא מתייחסת לתקופה שלפני מועד הרכישה ובין אם היא מתייחסת לתקופה שלאחריו, הן תשפינה את המוכרת או מי שפעל מטעמה או עבורה בגין תביעה כאמור.

7) מגדל ביטוח נתנה ליוזמה ותיקה כתב שיפוי בלתי מוגבל בזמן לפיו תשפה מגדל ביטוח את יוזמה ותיקה בנסיבות כקבוע בכתב השיפוי בגין כל חבות כספית שתוטל על יוזמה ותיקה בכל הקשור להעברת המניות של מגדל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן - "מגדל פנסיה") לבעלות ישירה של מגדל (מגדל פנסיה מוזגה לתוך מקפת כאשר המועד הקובע למיזוג היה 31 בדצמבר 2005). ההתחייבות לשיפוי כוללת גם התחייבות לשיפוי בגין כל חבות כספית או הוצאה שתוטל על יוזמה ותיקה מכוח כתב שיפוי שיוצא על ידי יוזמה ותיקה לנושאי המשרה שלה.

ה. התקשרויות אחרות

1) כמתואר בבאור 38.ו.1 מגדל מקפת מקבלת שרותי תפעול בקופות הגמל מלאומי שוק הון בע"מ ("לאומי שוקי הון"). שרותי התפעול כוללים שירותי ניהול זכויות עמיתים, מערכות מידע, ניהול חשבות קופות ועוד.

בשנת 2015 נחתם הסכם חדש שתנאיו החלו משנת 2013 ומהווה שיפור לתנאי ההסכם המקורי, לרבות נושאי מחיר, שיפוי ופיצוי, אחריות והתאמה לרגולציה. תוקף ההסכם החדש הינו לשלוש שנים מיום 1 בינואר 2015.

בתום תקופת ההסכם מימשה מגדל מקפת אופציה שניתנה לה לחידוש ההסכם על פי תנאיו לתקופה נוספת של שלוש שנים. בתום שלוש שנים יתחדש ההסכם מאליו לתקופות נוספות בנות 12 חודשים. הסכום ששולם ללאומי שוקי הון בשנת 2015 הינו סך של כ- 7,540 אלפי ש"ח (לעומת 8,562 אלפי ש"ח בשנת 2014).

2) לעניין השקעות בחברות בקבוצה- ראה באור 7.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות (המשך)

3) ביום 19 ביולי 2015 התקשרו מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה המלאה של החברה ומגדל שירותי בורסה, חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל שוקי הון אשר הינה חברת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, בהסכם מיזוג עם אי.בי.אי הולדינגס (1997) בע"מ ("אי.בי.אי הולדינגס") וחברה בת בבעלותה המלאה, שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ, שאף היא חברת הבורסה לניירות ערך בתל אביב ("אי.בי.אי שרותי בורסה" או "החברה הממוזגת"), לצורך ביצוע מיזוג של מגדל שרותי בורסה עם ולתוך אי.בי.אי שרותי בורסה ("החברות המתמזגות").

מגדל קרנות נאמנות בע"מ, חברה המצויה בבעלותה המלאה של מגדל שרותי בורסה, אינה חלק מהמיזוג, ותנאי מתלה לעסקת המיזוג כי היא תחולק ו/או תועבר בדרך אחרת לבעלי המניות של מגדל שרותי בורסה ("עסקת ההנפה").

ביום 24 בספטמבר 2015 מלוא הון מניותיה המונפק והנפרע של מגדל קרנות נאמנות בע"מ, שהייתה חברה בבעלותה המלאה של מגדל שרותי בורסה, הועבר בדרך של חלוקתו כדיבידנד בעין למגדל שוקי הון, כך שבמועד הדוח לא הייתה למגדל שרותי בורסה אחזקה במגדל קרנות נאמנות בע"מ.

בתמורה למיזוג הוקצו למגדל שוקי הון מניות רגילות של אי.בי.אי שרותי בורסה, כך שהיא מחזיקה ב- 19.9% ממניות אי.בי.אי שרותי בורסה ("מניות התמורה"), ואי.בי.אי הולדינגס מחזיקה ביתרת המניות. יחסי השווי במיזוג חושבו על בסיס ההון העצמי, שכל אחת מבין החברות הממוזגות התחייבה להעמיד ליום 30 בספטמבר 2015, באופן שההון העצמי של מגדל שרותי בורסה יעמוד על 52 מיליון ש"ח, כשלצורך חישוב יחסי השווי במיזוג הופחתו כ- 5 מיליון ש"ח מהסך האמור, וההון העצמי של אי.בי.אי שרותי בורסה למועד הקובע יעמוד על 184 מיליון ש"ח בקירוב, כפי שהיה במועד המיזוג.

עוד נקבע בהסכם כי מגדל שוקי הון לא תהיה רשאית למכור את מניותיה, אלא בהתאם למנגנונים הקבועים בהסכם:

1) אופציית PUT למגדל שוקי הון למכור לאי.בי.אי הולדינגס את מניות התמורה, הניתנת למימוש, החל ממועד אישור הדוח הכספי לשנת 2020.

2) אופציית CALL לאי.בי.אי הולדינגס לרכוש ממגדל שוקי הון את מניות התמורה, הניתנת למימוש, החל ממועד אישור הדוח הכספי לשנת 2020.

3) זכות למגדל שוקי הון להצטרף למכירת מניות של החברה הממוזגת על ידי אי.בי.אי הולדינגס.

4) זכות של אי.בי.אי הולדינגס לחייב את מגדל שוקי הון להצטרף למכירת מניות החברה הממוזגת.

הסכם המיזוג כולל התחייבות לשיפוי שניתנה לכל אחת מבין אי.בי.אי בית השקעות ומגדל שוקי הון לחברה הממוזגת, בקשר עם אירועים שעילתם קודם למועד המיזוג ובקשר עם הצהרות ומצגים שבהסכם המיזוג.
יצויין, כי מגדל שוקי הון רכשה ביטוח Run Off לכיסוי אחריות מקצועית בגין פעילות העבר של מגדל שרותי בורסה עד למועד המיזוג, ואשר יהיה בתוקף לתקופה של 7 שנים ממועד המיזוג.

ביום 28 באוקטובר 2015 הושלם המיזוג לאחר שרשם החברות אישר את המיזוג והוציא על כך תעודת מיזוג, זאת לאחר שהתקיימו כל התנאים המתלים לכך (פרט לקבלת אישור רשות המיסים עליו ויתרה מגדל שוקי הון).

כתוצאה מהשלמת המיזוג, החל מיום 28 באוקטובר 2015, מגדל שוקי הון מחזיקה ב- 19.9% ממניות החברה הממוזגת, ואי.בי.אי הולדינגס מחזיקה ביתרת המניות בשיעור של 80.1%. ההחזקה של מגדל שוקי הון בחברה הממוזגת מטופלת כנכס פיננסי המשוערך לפי שווי הוגן.

במועד המיזוג, נכנס לתוקפו הסכם בעלי מניות בחברה ממוזגת, שנחתם בין מגדל שוקי הון ואי.בי.אי הולדינגס ("הסכם בעלי המניות").

בהסכם בעלי המניות נכללו, בין היתר, הוראות המתייחסות להסדרת שינוי מבנה הבורסה וחלוקת מניותיה בין חברי הבורסה. על פי הסכם בעלי המניות, ככל שהחברה הממוזגת תקבל מניות של הבורסה במסגרת שינוי מתווה בעלות הבורסה, הרי שמגדל שוקי הון תהיה זכאית לחלק מניות הבורסה הנובע מזכאותה של מגדל שרותי בורסה. הוסכם כי שווי המניות ינוטרל מכל פרמטר רלוונטי לצורך חישוב זכויות הצדדים על פי הסכם המיזוג, הסכם בעלי המניות וכל הסכם נלווה אחר לעסקת המיזוג, לרבות לצורך חישוב ההון העצמי של החברה הממוזגת, רווי נקי לאחר מס ומחיר למניה.

שווי חלקה האמור של מגדל שרותי בורסה במניות הבורסה, ככל שיוקצו לחברי הבורסה במסגרת שינוי מתווה בעלות הבורסה, צפוי להשפיע באופן מהותי על הונה של מגדל שוקי הון.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות (המשך)

4) טרם השלמת המיזוג כמפורט בסעיף ה.3) לעיל, הייתה מגדל שרותי בורסה קשורה בהסכם עם אפ.אם.אר מחשבים ותוכנה בע"מ ("FMR"), לפיו סיפקה FMR את התוכנה שבאמצעותה העבירה מגדל שרותי בורסה הוראות לביצוע פעולות בניירות ערך ובנגזרים פיננסים לבורסה ובאמצעותה ביצעה את ניהול ה Back office שלה. בנוסף, סיפקה FMR למגדל שרותי בורסה תוכנה ששימשה לבקרה ולשערוך הקרנות של מגדל קרנות שתופעלו במגדל שרותי בורסה.

בעקבות ההודעה על המיזוג מסרה FMR כי ככל שהחברה הממוזגת תהיה מעוניינת בשירותיה, חידוש ההסכם יטופל מולה, וכי עד אז התמורה בעד השירותים תהיה לפי ההסכם הקיים.

5) למגדל ביטוח הסכמים עם פמי פרמיום בע"מ ("פמי"), המספקת לה שרותי אסיסטנס הניתנים למבוטחים לפי כתבי שירות/ ריידרים/ הרחבות לפוליסה הנמכרים בעיקר במסגרת ביטוח כללי (רכב רכוש, ביטוחי דירה ומשכנתא) וכן בתחום הבריאות. ההתקשרויות המתוארות לעיל יסתיימו ביום 31 במרס 2016, למעט ביחס לכתבי שירות לקולקטיבים בתחום הבריאות אשר ימשיכו להינתן עד למועד סיום או חידוש הקולקטיב.

היקף הרכישות מפמי הסתכם בשנת 2015 בכ- 42 מיליון ש"ח (לעומת 58 מיליון ש"ח בשנת 2014).

ביום 1 בדצמבר 2012 התקשרה מגדל ביטוח עם אינפומד אתרי רפואה בע"מ ("אינפומד"), המאוחדת על ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות"), חברת בת של החברה, בהסכם למתן שירותים בקשר עם כתבי שירות שונים.

במהלך שנת 2014 התקבלה במגדל ביטוח החלטה לרכוש מבי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, חברה מאוחדת של אינפומד ("בי-וול"), את מרבית השירותים בתחום כתבי השירות, לרבות כתבי שירות בתחום הבריאות אותם נהגה מגדל ביטוח לרכוש מפמי. במסגרת כך, צורפה בי-וול כצד להסכם בין מגדל ביטוח לבין אינפומד וההסכם האמור הורחב להסכם מסגרת המאגד את כתבי השירות בין מגדל לאינפומד ובי-וול, קיימים ועתידיים, בכפוף לתנאי ההסכם.

בקשר עם העברת השירותים בתחום כתבי השירות לבי-וול נחתם בחודש נובמבר 2014, בין בי-וול לבין פמי, הסכם שיתוף פעולה ומתן שירותים, לפיו תרכוש בי-וול שירותים מפמי בגין כתבי השירות של מגדל שהועברו מטיפול פמי לטיפול בי-וול, וכן הוסדר אופן שיתוף הפעולה בין בי-וול לבין פמי ("הסכם השירותים").

בהתאם לתנאי הסכם השירותים ובתמורה להפעלת השירותים שנרכשו באמצעות מוקד בי-וול, שילמה פמי לבי-וול, תשלום חד פעמי בסך של 1.6 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ.

מאחר וחלק מכתבי השירות נשארו בפמי, במסגרת ההסכם הקיים שתוקפו עד לחודש מרס 2016, כלל הסכם זה התחייבות להמשך קבלת שירותים מפמי. תוקף הסכם השירותים הוא עד ליום 30 במרס 2019, אם כי בי-וול תוכל להביא את הסכם השירותים לסיום במועד מוקדם יותר בהתאם לתנאיו. במקרה של ביטול ההסכם לפני המועד האמור, תשלם בי-וול לפמי פיצוי מוסכם השווה למכפלת מספר החודשים עד אותו המועד ב-30 אלפי ש"ח. בשנים 2015 ו- 2014 שילמה בי-וול לפמי, עבור השירותים הנרכשים, סך כולל של כ- 1,922 אלפי ש"ח וכ- 23 אלפי ש"ח, בהתאמה.

במהלך שנת 2014 הורחב היקף השירותים הניתן על ידי בי-וול למגדל ביטוח לכתבי שירות נוספים וכן נחתם הסכם נוסף מכוחו עשויה בי-וול לספק למגדל ביטוח שירותים נוספים בהיקף שאינו מהותי.
על פי תנאי ההתקשרות בין הצדדים, תשלם מגדל ביטוח לבי-וול תשלום חודשי על פי נספח המחירים שצורף להסכם. התעריפים שהוסכמו בין מגדל ביטוח לבין בי-וול נמוכים מהתעריפים אותם שילמה מגדל ביטוח לפמי עבור אותם שירותים והסכום הכולל שישולם לבי-וול תלוי בהיקף השירותים שירכשו על ידי מגדל ביטוח ובתמהילם.

בחודש אוקטובר 2015 נחתם בין מגדל ביטוח לבין בי-וול הסכם למתן שירותים שאינם בגדר כתבי שירות. במסגרת הסכם זה הוסדר מתן שירותים נוספים למגדל ביטוח: שירותי איסוף מידע רפואי במסגרת ברור תביעות בכל תחומי הביטוח, שירותי מוקד חירום, ניתוחים ושיניים וכן שירותי סילוק תביעות שיניים.

בשנים 2015 ו- 2014 שילמה מגדל ביטוח לבי-וול או לאינפומד, לפי העניין, סך של כ- 30,796 אלפי ש"ח וכ- 2,064 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ו. ערבויות

1) במסגרת חברותה במסלקת הבורסה לני"ע בת"א (להלן - "המסלקה"), הייתה אחראית חברה מאוחדת של מגדל שוקי הון, מגדל שרותי בורסה, יחד עם יתר חברי המסלקה, לכל הפסד שייגרם למסלקה עקב אי תשלום של סכום כלשהו שחבר מסלקה חייב לשלמו ולא שילמו, או ניירות ערך שחבר מסלקה אמור היה להעביר ולא העביר. לצורך הבטחת התחייבויות חברי המסלקה כאמור לעיל נקבע בחוקי העזר של המסלקה מנגנון של קרן סיכונים, שבה מפקיד כל חבר מסלקה סכום הנגזר מחלקו היחסי במסחר בבורסה. חלקו של כל חבר מסלקה מחושב לפי היתרה הממוצעת שלו מול המסלקה בהשוואה ליתרה הממוצעת של כל חברי המסלקה בששת החודשים שקדמו לחישוב.

בהתאם לכך הפקידה שרותי בורסה את חלקה בקרן הסיכונים, סך של כ- 12,054 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, בפיקדון שקלי המשועבד לטובת מסלקת הבורסה.

2) מגדל שרותי בורסה הפקידה בבנק, שסיפק לה שירותי סליקת מעו"ף, פקדונות שקליים, ששועבדו לבנק ושימשו להבטחת התחייבויות החברה המאוחדת ולקוחותיה בגין המסחר בנגזרים. גובה הפקדונות השתנה מעת לעת בהתאם לדרישות הבורסה, שהתבססו בין היתר, על היקף העסקאות של החברה המאוחדת ולקוחותיה ועל תרחישי הבורסה לגבי מדד המעוף ושערי המטבעות הזרים. ליום 31 בדצמבר 2014 גובה פקדונות אלו הסתכם בסך של 53,708 אלפי ש"ח.

ז. החזקות בנאמנות

חברת בת של מגדל שוקי הון, מגדל שרותי בורסה, שאוחדה בעבר, החזיקה בנאמנות, עבור לקוחותיה, הכוללים בין היתר קרנות נאמנות שבניהולה, ניירות ערך ומזומנים, ששווים ליום 31 בדצמבר 2014 כ- 9.1 מיליארד ש"ח.

כמו כן, קבוצת שוקי הון מנהלת תיקי השקעות וקרנות נאמנות עבור לקוחות שאינם צדדים קשורים בשווי כולל של כ- 33 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2015 (ליום 31 בדצמבר 2014 כ- 37 מיליארד ש"ח).

באור 39: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ח. חכירות

1) חכירות בהן הקבוצה היא החוכרת בחכירה תפעולית

הקבוצה קשורה בהסכמי חכירה תפעוליים ביחס לכלי רכב. לחכירות אורך חיים ממוצע של 3 שנים, מבלי שקיימת אופציית הארכה בחוזה.
דמי החכירה המינימליים העתידיים להיות משולמים בגין חוזי חכירה תפעולית שאינם ניתנים לביטול ליום 31 בדצמבר הינם:

	2015	2014
	אלפי ש"ח	
שנה ראשונה	24,506	28,796
שנה שנייה עד חמש שנים	19,979	27,711
	44,485	56,507

לפרטים בדבר קרקעות בחכירה - ראה באורים 6 ו-8.

2) חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית

הקבוצה מחכירה נכסי נדל"ן להשקעה לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה ממוצעת של 3 עד 7 שנים. בדרך כלל יש לחוכרים אופציה להארכת תקופת השכירות בתנאים שנקבעו בהסכם.
להלן דמי החכירה המינימליים העתידים להתקבל בגין חוזי חכירה שאינם ניתנים לביטול (לא כולל תקופת אופציה):

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
שנה ראשונה	390,961	370,631
שנה שנייה עד חמש שנים	1,315,117	866,812
יותר מחמש שנים	763,585	928,115
	2,469,663	2,165,558
מתוכם, דמי חכירה מינימליים העתידים להתקבל והמתייחסים לנכסים בהם הקבוצה הינה חוכר בחכירה מימונית מהוונת	1,180,656	1,221,129

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 הכירה הקבוצה בסך 2,454 אלפי ש"ח כהכנסה בדוח רווח והפסד בגין דמי שכירות מותנים (בשנים 2014 ו- 2013 סך של 1,931 אלפי ש"ח ו - 3,436 אלפי ש"ח בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר ההכנסות שהוכרו בגין נדל"ן להשקעה ראה באורים 8 ו-26.

באור 40: - <u>אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח</u>

א. ביום 21 במרס 2016 התקשרה מגדל ביטוח עם גורם מפיץ בעסקה למכירת 26,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א של אמות השקעות בע"מ (להלן: "אמות"), המהוות כ- 9.4% מהון המניות המונפק והנפרע של אמות, והמוחזקות על ידי הנוסטרו של מגדל ביטוח. לפי מה שנמסר למגדל ביטוח, הגורם המפיץ התקשר עם צדדים שלישיים לשם מכירת המניות אליהם בעסקאות מחוץ לבורסה. המכירה תבוצע במחיר של 12.68 ש"ח למניה (אקס דיבידנד) ובתמורה כוללת נטו של כ- 329 מיליון ש"ח.

לאחר המכירה תחדל אמות מלהיות חברה כלולה של מגדל ביטוח, יתרת ההחזקות במניות אמות תהוונה כ- 3.8% מהון המניות המונפק והנפרע של אמות והן יטופלו כנכס פיננסי המשוערך לפי שווי הוגן.
מגדל ביטוח התחייבה כלפי המפיץ כי לא תמכור את יתרת מניות אמות המוחזקות בשלושת החודשים הקרובים במסגרת המסחר בבורסה או בדרך של הפצה לציבור, למעט בתנאים שנקבעו בין הצדדים.

לפרטים נוספים ראה גם דיווח מיידי של החברה מיום 22 במרס 2016, מספר אסמכתא 2016-01-011502.

ב. בתקופה שלאחר מועד הדוח ועד לפרסומו, נמשכה התנודתיות בשווקים הפיננסיים, שהשפיעה לרעה על תיק הנוסטרו של החברה וכן על תיק ההשקעות של הפוליסות המשתתפות ברווחים אשר להם השפעה על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול להם זכאית החברה ממבוטחיה.

אמדן ההשפעה על ההון העצמי בגין ירידת הערך בתיק ההשקעות הסחיר, שאינו מוחזק כנגד התחייבויות תלויות תשואה, מתאריך הדוח הכספי ועד סמוך לאישורו, נטו לאחר מס, מוערך בסך של כ-70 מיליון ש"ח.
כמו כן בשל התשואה השלילית בפוליסות המשתתפות ברווחים מתחילת השנה לא גבתה החברה דמי ניהול משתנים, ולא תוכל לגבות דמי ניהול משתנים כל עוד לא תושג תשואה חיובית שתכסה את התשואה הריאלית השלילית שנצברה עד כה. אמדן דמי הניהול שלא ייגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית כאמור, הינו כ- 30 מיליון ש"ח לאחר מס.

לאחר תאריך הדוחות הכספיים חלה ירידה של עקומת הריבית חסרת הסיכון דבר הצפוי להביא להגדלה נוספת של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לפרטים בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק ראה באור 37 ב.1.א).

יודגש כי נתונים אלה הינם חלקיים בלבד ואינם כוללים רכיבים אחרים של הכנסות (הפסדים) מהשקעות ואת השפעת יתר פעילויות הקבוצה על ההון העצמי.

נספח - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות
של חברת ביטוח מאוחדת בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

	ליום 31 בדצמבר			
	ערך בספרים		עלות מופחתת	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח			
אגרות חוב ממשלתיות - זמינות למכירה	4,723,666	3,751,890	4,707,653	3,665,660
נכסי חוב אחרים				
שאינם ניתנים להמרה-זמינים למכירה	2,890,037	2,384,452	2,849,077	2,323,163
ניתנים להמרה שיועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד בעת ההכרה לראשונה	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב סחירים	7,613,703	6,136,342	7,556,730	5,988,823
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	2,415	1,802		

ב. מניות

	ליום 31 בדצמבר			
	ערך בספרים		עלות *)	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח			
סחירות				
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה	60,380	-	59,296	-
מוחזקות למסחר	-	-	-	-
זמינות למכירה	979,928	1,023,816	827,939	812,022
סך הכל מניות סחירות	1,040,308	1,023,816	887,235	812,022
שאינן סחירות				
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה	-	-	-	-
זמינות למכירה	70,285	69,574	49,611	58,363
סך הכל מניות שאינן סחירות	70,285	69,574	49,611	58,363
סך הכל מניות	1,110,593	1,093,390	936,846	870,385
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	123,593	109,196		

ג. <u>השקעות פיננסיות אחרות</u>

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות גידור, קרנות השקעה, נגזרים פיננסים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

	ליום 31 בדצמבר			
	ערך בספרים		עלות *)	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח			
<u>סחירות</u>				
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	-	-	-	-
זמינות למכירה	2,011,046	1,971,626	1,903,539	1,655,416
מכשירים נגזרים	7,282	2,082	2,309	1,427
סך הכל השקעות פיננסיות סחירות	2,018,328	1,973,708	1,905,848	1,656,843
<u>שאינן סחירות</u>				
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	-	-	-	-
זמינות למכירה	478,069	380,365	364,591	299,489
מכשירים נגזרים	12,817	24,574	-	-
סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות	490,886	404,939	364,591	299,489
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	2,509,214	2,378,647	2,270,439	1,956,332
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	256,730	214,190		

*) בניכוי הפרשות לירידות ערך

- - - - - - - - - - - - - - - - -

מידע כספי נפרד

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מידע כספי נפרד

ליום 31 בדצמבר 2015

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מידע כספי נפרד ליום 31 בדצמבר 2015

תוכן העניינים

	עמוד
דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970	2
נתונים על המצב הכספי	3
נתוני רווח והפסד	4
נתונים על הרווח הכולל	5
נתונים על השינויים בהון	6
נתונים על תזרימי המזומנים	9
מידע נוסף למידע הכספי נפרד	
באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה במידע הכספי הנפרד	10
באור 2 - מזומנים ושווי מזומנים	11
באור 3 - זכאים אחרים	11
באור 4 - מסים על ההכנסה	11
באור 5 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות	12
באור 6 - דרישות הון עצמי של חברות מאוחדות	12
באור 7 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח	12

- - - - - - - - - - - - - - - -

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17,
תא דואר 609
תל אביב 61006

טלפון 03-684800
פקס 03-6848444
www.kpmg.co.il

קוסט פורר גבאי את קסירר טל. +972-3-6232525
רח' עמינדב 3, פקס +972-3-5622555
תל-אביב 6706703 ey.com

לכבוד
בעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

א.נ.,

הנדון: <u>דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970</u>

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה 9ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 ואשר נכלל מעמוד 3-4 (כולל) עד עמוד 12-4 (כולל) לדוח התקופתי של החברה. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את המידע הכספי מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי התחייבויות המיוחסים להן, נטו הסתכמו לסך של 698,104 אלפי ש"ח ו-643,162 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 בהתאמה, ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של 91,270 אלפי ש"ח, 80,009 אלפי ש"ח ו-70,752 אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים אלה שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 9ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970.

תל אביב,
29 במרס 2016

סומך חייקין
רואי חשבון

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

נתונים על המצב הכספי

	ליום 31 בדצמבר		
	2015		2014
	אלפי ש"ח	באור	
נכסים			
השקעות בחברות מוחזקות	5,114,472		5,176,071
שטרי הון והלוואה לחברות מוחזקות	93,327	5.א	88,516
סך הכל נכסים שאינם שוטפים	5,207,799		5,264,587
חייבים - חברות מוחזקות	2,089		2,026
חייבים אחרים	185		6
מזומנים ושווי מזומנים	17,902	2	10,874
סך הכל נכסים שוטפים	20,176		12,906
סך הכל נכסים	5,227,975		5,277,493
הון המיוחס לבעלי המניות של החברה			
הון מניות	110,629		110,629
פרמיה על מניות	273,735		273,735
קרנות הון	291,564		489,110
יתרת עודפים	4,550,144		4,402,316
סך הכל הון	5,226,072		5,275,790
התחייבויות			
זכאים - חברות מוחזקות	291		47
זכאים אחרים	1,612	3	1,656
סך הכל התחייבויות	1,903		1,703
סך הכל הון והתחייבויות	5,227,975		5,277,493

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

29 במרס 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	יוחנן דנינו יו"ר הדירקטוריון	ערן צ'רנינסקי מנכ"ל	ערן צ'רנינסקי מנהל כספים

נתוני רווח והפסד

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2015	2014	2013
	באור	אלפי ש"ח		
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות		349,702	422,005	619,549
הוצאות הנהלה וכלליות		2,516	2,509	4,496
רווח לפני הכנסות מימון ומיסים על הכנסה		347,186	419,496	615,053
הכנסות מימון בגין חברות מוחזקות		2,637	2,524	2,411
הכנסות מימון, נטו		2,046	11	306
רווח לפני מסים על הכנסה		351,869	422,031	617,770
מסים על ההכנסה	4	-	-	-
רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה		351,869	422,031	617,770

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על הרווח הכולל

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה	351,869	422,031	617,770
רווח (הפסד) כולל אחר			
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד			
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר	1,970	-	-
רווחים והפסדים, נטו ממימוש של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שנזקפו לדוח רווח והפסד	(1,970)	-	-
חלק החברה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(197,546)	112,043	117,434
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס	(197,546)	112,043	117,434
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד - חלק החברה ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(5,263)	2,691	4,690
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו	(202,809)	114,734	122,124
סה"כ רווח כולל לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה	149,060	536,765	739,894

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון

	מיוחס לבעלי מניות החברה								
	הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ הון
	אלפי ש"ח								
יתרה ליום 1 בינואר 2015	110,629	273,735	480,086	6,989	(1,252)	(65)	3,352	4,402,316	5,275,790
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	351,869	351,869
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	(197,007)	-	-	(539)	-	(5,263)	(202,809)
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	(197,007)	-	-	(539)	-	346,606	149,060
השפעה מצטברת, נטו של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי								1,082	1,082
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	140	140
דיבידנד	-	-	-	-	-	-	-	(200,000)	(200,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	110,629	273,735	283,079	6,989	(1,252)	(604)	3,352	4,550,144	5,226,072

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון (המשך)

	מיוחס לבעלי מניות החברה								
	הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ הון
	אלפי ש"ח								
יתרה ליום 1 בינואר 2014	110,628	273,735	367,985	6,989	(1,149)	(7)	3,352	4,377,484	5,139,017
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	422,031	422,031
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	112,101	-	-	(58)	-	2,691	114,734
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	112,101	-	-	(58)	-	424,722	536,765
מימוש למניות של אופציות לעובדים	1	-	-	-	-	-	-	-	1
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	110	110
דיבידנד	-	-	-	-	-	-	-	(400,000)	(400,000)
עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	(103)	-	-	-	(103)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	110,629	273,735	480,086	6,989	(1,252)	(65)	3,352	4,402,316	5,275,790

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון (המשך)

	מיוחס לבעלי מניות החברה								
	הון מניות	פרמיה על מניות	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ הון
	אלפי ש"ח								
יתרה ליום 1 בינואר 2013	110,607	273,735	250,544	6,989	-	-	-	4,152,835	4,794,710
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	617,770	617,770
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	-	-	117,441	-	-	(7)	3,352	1,338	122,124
סך הכל רווח (הפסד) כולל	-	-	117,441	-	-	(7)	3,352	619,108	739,894
מימוש למניות של אופציות לעובדים	21	-	-	-	-	-	-	-	21
סיווג תשלום מבוסס מניות מהתחייבויות בשל הטבות לעובדים להון	-	-	-	-	-	-	-	5,230	5,230
זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים	-	-	-	-	-	-	-	311	311
דיבידנד	-	-	-	-	-	-	-	(400,000)	(400,000)
עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	(1,149)	-	-	-	(1,149)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	110,628	273,735	367,985	6,989	(1,149)	(7)	3,352	4,377,484	5,139,017

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על תזרימי המזומנים

	נספח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	2014	2013
		אלפי ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
מזומנים נטו מפעילות שוטפת של החברה	א	(395)	(1,575)	1,304
מזומנים נטו מפעילות שוטפת בגין עסקאות עם חברות מוחזקות		255	20	(334)
מזומנים נטו (ששימשו לפעילות) שנבעו מפעילות שוטפת		(140)	(1,555)	970
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
מזומנים נטו מפעילות השקעה של החברה		-	-	-
השקעות, נטו בחברות מוחזקות		(3,037)	1,154	(20,500)
מימוש השקעות פיננסיות		4,006	-	-
דיבידנד מחברות מוחזקות		206,213	403,273	387,310
מזומנים נטו מפעילות השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות		207,182	404,427	366,810
מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה		207,182	404,427	366,810
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
מימוש למניות של אופציות לעובדים		-	1	21
דיבידנד		(200,000)	(400,000)	(400,000)
מזומנים נטו מפעילות מימון של החברה		(200,000)	(399,999)	(399,979)
מזומנים נטו מפעילות מימון בגין עסקאות עם חברות מוחזקות		-	-	-
מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון		(200,000)	(399,999)	(399,979)
השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים		(14)	13	(83)
שינוי במזומנים ושווי מזומנים		7,028	2,886	(32,282)
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה		10,874	7,988	40,270
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה		17,902	10,874	7,988
נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת של החברה				
רווח לתקופה		351,869	422,031	617,770
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים של חברות מוחזקות:				
חלק החברה בתוצאות, נטו של חברות מוחזקות		(349,702)	(422,005)	(619,549)
הכנסות ריבית מחברות מוחזקות		(2,493)	(2,360)	(2,212)
מסים על הכנסה		-	-	-
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:				
חייבים ויתרות חובה		(244)	599	4,920
זכאים ויתרות זכות		96	136	(34)
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		(352,343)	(423,630)	(616,875)
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:				
ריבית שהתקבלה		79	24	409
ריבית ששולמה		-	-	-
מסים ששולמו, נטו		-	-	-
מזומנים נטו, (ששימשו לפעילות) שנבעו מפעילות שוטפת של החברה		(395)	(1,575)	1,304
נספח ב – פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים				
דיבידנד שאינו במזומן שהתקבל מחברות מוחזקות		4,006	-	-

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

מידע נוסף למידע הכספי נפרד

באור 1:- עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה במידע הכספי הנפרד

להלן נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2015 (להלן - דוחות מאוחדים), המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן - מידע כספי נפרד), המוצגים בהתאם לתקנה 9ג' (להלן - התקנה) והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל 1970 (להלן - התוספת העשירית), בעניין מידע כספי נפרד של התאגיד. יש לקרוא את המידע הכספי הנפרד ביחד עם הדוחות המאוחדים.

במידע כספי נפרד זה

- החברה - מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

המידע הכספי הנפרד אינו מהווה דוחות כספיים, הערוכים והמוצגים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - תקני IFRS) בכלל, והוראות תקן חשבונאות בינלאומי 27 - "דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים" בפרט. עם זאת, המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 2 לדוחות המאוחדים, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, והאופן בו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות המאוחדים, יושמו לצורך הצגת המידע הכספי הנפרד, וזאת בשינויים המתחייבים מהאמור להלן.

(1) נתונים על המצב הכספי
מוצגים סכומי הנכסים וההתחייבויות הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה תוך פירוט לפי סוגי הנכסים וההתחייבויות. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו הם סווגו בדוחות המאוחדים על המצב הכספי.

כמו כן, מוצג מידע בדבר סכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים, המיוחס לבעלי המניות של החברה עצמה, של סך הנכסים בניכוי סך ההתחייבויות, בגין חברות מוחזקות, לרבות מוניטין.
ההצגה כאמור מביאה לכך שההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, על בסיס הדוחות המאוחדים, הינו זהה להון העצמי של החברה כפי שנגזר מהמידע הכספי הנפרד.

(2) נתונים על רווח והפסד ורווח כולל אחר
מוצגים סכומי ההכנסות וההוצאות הכלולים בדוחות המאוחדים, בפילוח בגין רווח או הפסד ורווח כולל אחר, המיוחסים לחברה עצמה, תוך פירוט לפי סוגי ההכנסות וההוצאות. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו סווגו בדוחות הרווח והפסד והדוח על הרווח הכולל המאוחדים.

כמו כן, מוצג מידע בדבר סכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים, המיוחס לבעלי המניות של החברה עצמה, של סך ההכנסות בניכוי סך ההוצאות בגין תוצאות פעילות של חברות מוחזקות, לרבות ירידת ערך מוניטין, ירידת ערך השקעה בחברה כלולה או ביטולה, וכן ירידת ערך השקעה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני או ביטולה.

ההצגה כאמור מביאה לכך שסך כל הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה וסך כל הרווח הכולל לשנה המיוחס לבעלי המניות של החברה, על בסיס הדוחות המאוחדים, הינו זהה לסך כל הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה וסך כל הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה, בהתאמה, כפי שנגזרים מהמידע הכספי הנפרד.

(3) נתונים על תזרימי המזומנים
מוצגים סכומי תזרימי המזומנים הכלולים בדוחות המאוחדים, המיוחסים לחברה עצמה, כשהם לקוחים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים, בפילוח לפי תזרים מפעילות שוטפת, תזרים מפעילות השקעה ותזרים מפעילות מימון תוך פירוט מרכיביהם. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו סווגו בדוחות המאוחדים.

באור 2: - מזומנים ושווי מזומנים

	שיעור ריבית ממוצע	ליום 31 בדצמבר	
		2015	2014
	%	אלפי ש"ח	
מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידית	0.07	17,902	4,027
פיקדון לזמן קצר ללא הצמדה	-	-	6,847
סה"כ מזומנים ושווי מזומנים		17,902	10,874

באור 3: - זכאים אחרים

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מוסדות ורשויות ממשלתיות	1,360	1,360
אחרים	252	296
סה"כ זכאים אחרים	1,612	1,656

באור 4: - מסים על ההכנסה

א. שומות מס חברות

לחברה שומות סופיות, מכוח הסכם או מכוח התיישנות, עד וכולל שנת 2010.

ב. מס תיאורטי

להלן התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים והפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד.

	לשנה שהסתימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווח לפני מסים על ההכנסה	351,869	422,031	617,770
שיעור המס הסטטוטורי	26.5%	26.5%	25%
מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי	93,245	111,838	154,443
עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:			
גידול בהפסדים לצורכי מס בגינם לא הוכרו מסים נדחים	85	619	968
הכנסות פטורות	(659)	(626)	(524)
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות	(92,671)	(111,831)	(154,887)
מסים על ההכנסה	-	-	-
שעור מס אפקטיבי ממוצע	-	-	-

באור 5: - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

א. שטרי הון והלוואה

1. להלן פירוט שטרי ההון שהונפקו לחברה על ידי חברות מאוחדות:

חברה מנפיקה	יתרה ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014	2015	2014
	ערך נקוב		אלפי ש"ח	
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ (1)	30,000	30,000	30,000	30,000
מגדל שירותי ניהול בע"מ (2)	22,077	22,077	20,365	19,533
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ (2)	45,522	40,472	42,067	36,000
סה"כ	97,599	92,549	92,432	85,533

(1) לצורך עמידה בדרישות ההון העצמי של חברה מאוחדת של מגדל שוקי הון, העמידה החברה למגדל שוקי הון, הלוואה לא צמודה ושאינה נושאת ריבית, על סך של 30 מיליון ש"ח ,שתיפרע ביום 31 באוגוסט 2021. זאת כנגד הנפקת שטר ההון על ידי מגדל שוקי ההון. בחודש פברואר 2012 אושר על ידי דירקטוריון החברה להכיר בשטר ההון כאמור כשטר הון צמית.

(2) שטרי ההון הונפקו לתקופה שלא תפחת מ-5 שנים, אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית. שטרי ההון מוצגים בערכם הנוכחי, המחושב בהתאם לשיעורי הריבית שהיו קיימים במועד הנפקת שטרי ההון ביחס לאגרות חוב קונצרניות בדירוג AA שאינן צמודות למח"מ של 5 שנים.

2. הלוואה לחברה מוחזקת

יתרת ההלוואה לזמן ארוך שהועמדה למגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, ליום 31 בדצמבר 2015 עומדת על סך של 895 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 -2,983 אלפי ש"ח), ההלוואה צמודה למדד, נושאת ריבית שנתית בשיעור 4% לפירעון בתשלומים חודשיים שווים החל מחודש יוני 2014 ועד מאי 2017.

ב. דיבידנדים שהתקבלו מחברות מאוחדות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מגדל חברה לביטוח בע"מ	210,219	403,273	367,310
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	-	-	20,000

באור 6: - דרישות הון עצמי של חברות מאוחדות

לגבי דרישות ההון של מגדל ביטוח, מגדל מקפת ומגדל שוקי הון ראה באור 7.ג לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 7: - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

לפרטים בדווח אירועים שחלו לאחר תאריך הדיווח ראה באור 40 לדוחות הכספיים המאוחדים.

- - - - - - - - - - - - - - - - -

פרטים נוספים
על התאגיד

תצפית לעבר עמק החולה | **רמת הגולן**

פרק 5 - תיאור פרטים נוספים על התאגיד
תוכן עניינים

תקנה 9 ד':	דוח בדבר מצבת התחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים	2
תקנה 10 א':	תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים	3
תקנה 10ג':	שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י התשקיף	5
תקנה 11:	רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך המאזן	5
תקנה 12:	שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח	19
תקנה 13:	הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח	20
תקנה 14:	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד	23
תקנה 20:	מסחר בבורסה – ני"ע שנרשמו למסחר – מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה	23
תקנה 21	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה	24
תקנה 21א:	השליטה בתאגיד	31
תקנה 22:	עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי	32
תקנה 24:	מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת התאגיד)	33
תקנה 24א':	הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של התאגיד	36
תקנה 24ב':	מרשם בעלי המניות של התאגיד	36
תקנה 25א':	מען רשום של התאגיד	36
תקנה 26:	הדירקטורים של התאגיד למועד 29.3.2016	37
תקנה 26א':	נושאי משרה בכירה של התאגיד למועד 29.3.2016	41
תקנה 26ב':	מורשה חתימה של התאגיד	49
תקנה 27:	רואי החשבון של התאגיד	49
תקנה 28:	שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד	49
תקנה 29:	המלצות והחלטות הדירקטורים	49
תקנה 29א':	החלטות התאגיד	50
	שאלון ממשל תאגידי	54

תקנה 9 ד': דוח בדבר מצבת ההתחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים:

התחייבויות החברות המאוחדות של התאגיד המדווח, למעט חברות כאמור שהן כשלעצמן תאגיד מדווח או מבטח מפורטות להלן:

אשראי שקיבלו החברות המאוחדות מבנקים בישראל.

	תשלומי קרן					תשלומי ריבית ברוטו (ללא ניכוי מס)
	שקלי צמוד מדד	שקלי לא צמוד מדד	יורו	דולר	אחר	
	באלפי ש"ח					
שנה ראשונה	--	5,940	--	--	--	282
שנה שניה	--	1,393	--	--	--	170
שנה שלישית	--	1,263	--		--	101
שנה רביעית	--	1,182	--	--	--	34
שנה חמישית ואילך	--	636	--	--	--	84
סך הכל	--	10,414	--	--	--	671

לענין הנפקות הון שבוצעו ע"י מגדל גיוס הון בע"מ, חברה נכדה של החברה, ראה באור 24.ה לדוחות הכספיים המאוחדים.

תקנה 10א: תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים

דוחות רווח והפסד מאוחדים של החברה

	ינואר - מרס 2015	אפריל - יוני 2015	יולי - ספטמבר 2015	אוקטובר - דצמבר 2015	סה"כ 2015
	בלתי מבוקר - אלפי ש"ח				
פרמיות שהורווחו ברוטו	2,664,944	2,643,180	2,655,625	2,725,065	10,688,814
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	151,139	157,768	174,592	139,657	623,156
פרמיות שהורווחו בשייר	2,513,805	2,485,412	2,481,033	2,585,408	10,065,658
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	3,581,992	(99,884)	(1,948,413)	1,951,638	3,485,333
הכנסות מדמי ניהול	766,514	135,675	38,033	539,352	1,479,574
הכנסות מעמלות	92,225	82,023	87,804	80,544	342,596
הכנסות אחרות	8,973	5,615	5,505	21,639	41,732
סך הכל ההכנסות	6,963,509	2,608,841	663,962	5,178,581	15,414,893
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	6,845,114	943,515	521,379	4,251,734	12,561,742
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	91,766	89,823	147,799	17,922	347,310
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	6,753,348	853,692	373,580	4,233,812	12,214,432
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	390,166	366,681	402,702	425,718	1,585,267
הוצאות הנהלה וכלליות	261,831	285,197	234,868	256,547	1,038,443
הוצאות אחרות	13,367	21,177	24,964	42,293	101,801
הוצאות (הכנסות) מימון	(1,614)	19,709	24,105	15,531	57,731
סך הכל ההוצאות	7,417,098	1,546,456	1,060,219	4,973,901	14,997,674
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	10,962	22,422	13,643	44,571	91,598
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	(442,627)	1,084,807	(382,614)	249,251	508,817
מסים על ההכנסה (הטבת מס)	(179,970)	399,994	(148,517)	84,259	155,766
רווח (הפסד) לתקופה	(262,657)	684,813	(234,097)	164,992	353,051
מיוחס ל:					
בעלי המניות של החברה	(263,645)	684,255	(233,785)	165,044	351,869
זכויות שאינן מקנות שליטה	988	558	(312)	(52)	1,182
רווח (הפסד) לתקופה	(262,657)	684,813	(234,097)	164,992	353,051

תקנה 10א: תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל של החברה

	ינואר - מרס 2015	אפריל - יוני 2015	יולי - ספטמבר 2015	אוקטובר - דצמבר 2015	סה"כ 2015
	בלתי מבוקר – אלפי ש"ח				
רווח (הפסד) לתקופה	(262,657)	684,813	(234,097)	164,992	353,051
רווח (הפסד) כולל אחר					
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד					
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר	532,302	(358,335)	(161,895)	131,048	143,120
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד	(236,524)	(186,351)	(39,012)	(83,109)	(544,996)
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד	3,510	16,492	40,778	24,107	84,887
חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני	(1,755)	-	-	-	(1,755)
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ	(814)	(118)	375	(287)	(844)
השפעת המס	(112,197)	199,431	60,389	(25,581)	122,042
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס	184,522	(328,881)	(99,365)	46,178	(197,546)
פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד					
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות הטבה מוגדרת	(9,843)	7,587	(538)	(6,037)	(8,831)
השפעת המס	3,296	(2,307)	334	2,333	3,656
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס	(6,547)	5,280	(204)	(3,704)	(5,175)
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו	177,975	(323,601)	(99,569)	42,474	(202,721)
סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה	(84,682)	361,212	(333,666)	207,466	150,330
מיוחס ל:					
בעלי המניות של החברה	(85,649)	360,597	(333,373)	207,485	149,060
זכויות שאינן מקנות שליטה	967	615	(293)	(19)	1,270
רווח (הפסד) כולל לתקופה	(84,682)	361,212	(333,666)	207,466	150,330

תקנה 10 ג:	**שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י תשקיף**
	אין
תקנה 11:	**רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך המאזן**[1, 2]

[1] הנתונים ביחס לחברות בנות וכלולות המופיעים בדוח התקופתי נוגעים לתאגידים פעילים בלבד ליום 31.12.2015.
תאגידים אלה אינם נסחרים בבורסה לניירות ערך בישראל למעט כמפורט בהערת שוליים ספציפית.

[2] מרשימת החברות נגרעו החברות הבאות: בי-דיוק-תפעול הסדרים פנסיונים סוכנות לביטוח (2000) בע"מ, רשף סוכנות לביטוח (2004) בע"מ, ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ, מגדל שוקי הון האקדמיה לפיננסים בע"מ, מגדל שרותי בורסה (נ.ע.) בע"מ, אם.ג'י.טי.אף ניהול קרנות גידור בע"מ ואם ג'י.טי.אף ניהול השקעות בע"מ.

א. בספרי החברה [1, 2]

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
				בש"ח	באלש"ח	באלש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל חברה לביטוח בע"מ	[3] 185,389,304	רג' 0.1 ש"ח	9,773,357	[3] 186,366,639.7	4,664,288	--	100	100	100	100
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ		רג' 0.1 ש"ח	20,870,000	2,087,000	(22,884)	[4] 42,962		100	100	100
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	[5]428,943,676			[5] 428,943,676	483,975	[6] 30,000	100		100	100

[3] כולל מאה וחמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "**מגדל**") ועשרים ואחת מניות המוחזקות בידי מגדל.

[4] היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י החברה ע"ס 2,984 אלש"ח (כוללת חלויות שוטפות בסך 2,089 אלש"ח) נושאת ריבית בשיעור 4% צמודה למדד נפרעת בתשלומים חודשיים החל מיוני 2014 ועד מאי 2017 ומשטרי הון שהונפקו לחברה בסך כולל של 45,522 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים יתרתם הכוללת ליום 31.12.15 הינה 42,067 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.15 באלש"ח
13,072	1/2017	5.13%	12,435
1,409	10/2017	4.62%	1,295
13,691	11/2017	4.29%	12,641
2,300	11/2017	4.25%	2,125
10,000	3/2018	4.16%	9,137
4,700	11/2020	2.71%	4,130
350	12/2020	2.90%	304
סה"כ: 45,522			סה"כ: 42,067

[5] כולל 33,000 מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות על ידי מגדל קרנות נאמנות בע"מ (להלן: "**מגדל קרנות**") שהינה חברה נכדה של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ (להלן: "**מגדל שוקי הון**").

[6] היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק לחברה.

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
				בש"ח	באלש"ח	באלש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל שירותי ניהול בע"מ	200			200	(10,907)	[7]20,365	100		100	100

[7] היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לחברה בסך כולל של 22,077 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, שטרי הון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים יתרתם הכוללת ליום 31.12.15 הינה 20,365 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.15 באלש"ח
1,500	12/2016	5.42%	1,429
500	4/2017	5.12%	470
1,600	6/2017	4.81%	1,491
1,000	10/2017	4.69%	918
500	10/2017	4.61%	459
4,000	11/2017	4.29%	3,690
2,477	12/2017	4.25%	2,287
500	3/2018	4.01%	459
10,000	4/2018	3.89%	9,162
סה"כ:22,077			סה"כ: 20,365

.

ב. בספרי החברה הבת, מגדל חברה לביטוח בע"מ [1]

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ		רג' 0.01 ש"ח	1,000	10	--	--		100	100	100
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	2,034			2,034	716,304	--	100		100	100
יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	9,200,000			9,200,000	10,345	--	100		100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	810[8]			810 [8]	30,820	--	100		100	100
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ [9]	60			60	7,105	48 [10]	30		30	30

[8] כולל חמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של מגדל ומניה אחת המוחזקת בידי החברה.
[9] בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, חברה בת של מגדל (להלן: "**מגדל סוכנויות**").
[10] היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה על ידי מגדל סוכנויות נושאת הפרשי הצמדה ו/או ריבית שנתית בשיעור 3.5% לשנה או ריבית נומינלית בשיעור הנקוב בתקנה 2(א) לתקנות מס הכנסה כפי שמתעדכן מדי שנה (בשנת 2015 שיעור הריבית שנקבע בתקנה הינו 3.05%), ההלוואה נפרעת בתשלומים חודשיים שווים עד ינואר 2016.

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ [9]		רג' 0.001 ש"ח	1,500,000 [11]	1,500 [11]	20,694	--		100	100	100
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ [9]		רג' 0.01 ש"ח	18,760,002	187,600.02	24,469	715 [12]		73.28	73.28	73.28
אחוד דוד ברמן סוכנות לביטוח בע"מ[13]		יסוד 0.0001 ש"ח רג' 0.0001 ש"ח	100 50,900	5.1	1,404	--		73.28	73.28	73.28
אחוד פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח (2002) בע"מ [13]		0.1 ש"ח	1,000	100	1,131	--		73.28	73.28	73.28
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ [9]		רג' 0.001 ש"ח	1,000	1	9,643	100,000[14]		100	100	100

[11] כולל מניה אחת בידי מגדל.
[12] היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק למגדל סוכנויות.
[13] בספרי סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ, חברת בת של מגדל סוכנויות.
[14] היתרה מורכבת משטרי הון בסך כולל של 100,000 אלש"ח שהונפקו למגדל אשכול פיננסיים בע"מ, חברת בת של מגדל, אינם צמודים ואינם נושאים ריבית לפירעון לא לפני דצמבר 2017.

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ [15]	300			300	1,264	--	75		75	75
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ [15]	2,000			2,000	5,859	--	100		100	100
מוניציפלית סוכנות לביטוח (2000) בע"מ [13]	50			50	95	--	36.635		36.635	36.635
מקפת שירותים פיננסים-סוכנות לביטוח (1998) בע"מ [15]	[16]1,000			[16] 1,000	8,910	--	100		100	100
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ [9]	[17] 3,492	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	782	3,570.2	11,743	[18]6,537	100	43.88	100	100

[15] בספרי מבטח סימון סוכנויות ביטוח בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "**מבטח סימון**").
[16] כולל 450 מניות של 1 ש"ח המוחזקות על ידי פרוליין אקסקלוסיב בע"מ, חברה בת של מבטח סימון.
[17] כולל 36 מניות המוחזקות בידי שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "**שחם**").
[18] היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל סוכנויות בסך כולל של 7,250 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים יתרתם הכוללת ליום 31.12.15 הינה 6,537 אלש"ח כמפורט להלן;

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.15 באלש"ח
2,000	7/2017	4.76%	1,872
2,250	12/2018	3.53%	2,031
3,000	3/2019	4.09%	2,634
סה"כ: 7,250			סה"כ: 6,537

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ [19]	55			55	665	--	35		35	35
שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ [19]		מ"ר א' 0.001 ש"ח מ"ר ב' 0.001 ש"ח	10,200 9,800	20	2,662	--		100	100	100
איזבל עודה - שחם - סוכנות לביטוח [19]	--	--	--	--	2,140	--			70	70
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ [9]	1,722	רווחים 1 ש"ח	2,000	3,722	16,337	[20]3,884	100	100	100	100
שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ [19]	154			154	3,374	--	100		100	100
מגדל טכנולוגיות בע"מ[21]		רג' 0.001 ש"ח	[22] 101	[22] 0.101	--	--		100	100	100
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ		רג' 0.0001 ש"ח	[23]61,660,406	[23] 6,166.04	837,856	[24] 329,977		100	100	100

[19] בספרי שחם.

[20] היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל בסך 1,187 אלש"ח, צמודה למדד ונושאת ריבית בשיעור של 4.5% נפרעת בתשלומים רבעוניים עד נובמבר 2018 ומשטר הון ע"ס 3,000 אלש"ח שהונפק למגדל סוכנויות לא צמוד למדד ולא נושא ריבית לפירעון לא לפני דצמבר 2018, שטר ההון הוון בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בשיעור של 3.59%, יתרתו ליום 31.12.15 לאחר היוון 2,697 אלש"ח.

[21] מגדל טכנולוגיות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של מגדל שכל פעילותה הינה עבור מגדל ובמימונה המלא. הפעילות נרשמת בספרי מגדל ונכללת בדוחות הכספיים שלה.

[22] כולל שלוש מניות בידי חברות בנות של מגדל.

[23] כולל מניה אחת בידי מגדל ניהול תביעות בע"מ, חברה בת של מגדל (ראה הערת שוליים 25 להלן).

[24] היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל במפורט להלן: שטרי הון ע"ס 260,000 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית טרם נקבעו להם מועדי פירעון, שטר הון בסך 55,000 אלש"ח לא צמוד למדד ולא נושא ריבית לפירעון לא לפני ינואר 2016 ומהלוואה ע"ס 14,977 אלש"ח לא צמודה למדד ונושאת ריבית בשיעור 3.05% טרם נקבע לה מועד פירעון.

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל ניהול תביעות בע"מ [25]		רג' 0.001 ש"ח	[26]2,000	[26] 2	--	--		100	100	100
דטה קאר ישראל בע"מ		1 ש"ח סוג א' 1 ש"ח סוג ב' 1 ש"ח סוג ג'	10,000 10,000 10,000	30,000	5,186	--		100	100	100
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	[27] 485,057			[27] 485,057	129,939	--	100		100	100
מגדל שרותי מימון בע"מ [28]	[29]100			[29] 100	2,897	[30] 9,189	100		100	100
מגדל ליסינג בע"מ [28]	100			100	8,540	--	100		100	100
נכסי המגן בע"מ	6,090,837			6,090,837	271,540	--	100		100	100
פל בית המגן בע"מ [31]	[11] 14,066,596			[11] 14,066,596	271,534	--	100		100	100

[25] מגדל ניהול תביעות הינה חברה בת בבעלות מלאה של מגדל, פועלת ומתקשרת בשמה, וכל פעילותה הינה עבור מגדל ובמימונה המלא, ונכללת בדוחות הכספיים של מגדל.
[26] כולל מניה אחת בידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברת בת של מגדל (להלן: "**אחזקות נדל"ן**").
[27] כולל מניה אחת בידי מגדל סוכנויות.
[28] בספרי מגדל אשכול פיננסים בע"מ, חברת בת של מגדל (להלן: "**מגדל אשכול**").
[29] כולל שתי מניות בידי מגדל.
[30] היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל אשכול בסך 4,154 אלש"ח ומהלוואה שניתנה על ידי מגדל בסך 5,035 אלש"ח ההלוואות אינן צמודות למדד, נושאות ריבית בשיעור של 3.05% וטרם נקבע להן מועדי פירעון.
[31] בספרי נכסי המגן בע"מ, חברת בת של מגדל.

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
קניון רמת אביב בע"מ [32]		רג' 0.0001 ש"ח	965,579	96.5579	240,167	--		26.599	26.599	26.599
אמות השקעות בע"מ[33]	36,545,112			36,545,112	428,314	--	13.28		13.28	13.28

[32] בספרי אחזקות נדל"ן.

[33] אמות השקעות בע"מ נסחרת בבורסה לניירות ערך בישראל. הנתונים אינם כוללים אחזקות נוספות באמות השקעות המוחזקות על ידי חברות בנות ונכדות של החברה כנגד התחייבויות ביטוחיות. לאחר תאריך המאזן ביום 22.3.2016, נמכרו 26 מיליון מניות (בעסקה מחוץ לבורסה). לאחר המכירה שעור האחזקה הינו כ- 3.8%.

ג. בספרי החברה הבת, מגדל שירותי ניהול בע"מ

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
פילת מקבוצת היי-קפיטל בע"מ	116			116	(8,675)	[34]13,562	70		70	70
טלנט אייצ' אר סיסטמס בע"מ	[35]150			[35] 150	(359)	--	60		60	60
מטרה טובה בתעסוקה חרדית בע"מ	[36] 2,000			[36] 2,000	18	--	56.67		56.67	56.67

[34] היתרה מורכבת מהלוואות שניתנו על ידי מגדל שירותי ניהול בע"מ כמפורט להלן: הלוואות ע"ס 3,367 אלש"ח, צמודות למדד נושאות ריבית בשיעור 4% לפרעון בארבעה תשלומים שנתיים שווים החל מינואר 2015 ,הלוואות ע"ס 5,440 אלש"ח צמודות למדד נושאת ריבית בשיעור 4% לפירעון החל מינואר 2016 בשישים תשלומים חודשיים שווים, הלוואות ע"ס 3,919 אלש"ח נושאות ריבית בשיעור 12% לפרעון החל מינואר 2018 בשישים תשלומים חודשיים ומהלוואה ע"ס 836 אלש"ח נושאות ריבית בשיעור 3.05% וטרם נקבע לה מועד פירעון.

[35] 50 מניות מוחזקות ע"י מגדל שירותי ניהול בע"מ ובנוסף מוחזקות 100 מניות ע"י פילת מקבוצת היי קפיטל בע"מ (להלן: "**פילת**").

[36] 1,000 מניות מוחזקות ע"י פילת ו-1,000 מניות מוחזקות ע"י בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ (פרטים לגבי בי וול ראה להלן בעמ' 18-5). יתרת 1,000 המניות מוחזקות על ידי איטוורקס מעצימים אנשים (ע.ר.). ביום 10.3.16 החליט דירקטוריון בי וול למכור את מניות חברת מטרה טובה לפילת בכפוף לבדיקת הערכת שווי. טרם הועברו המניות מבי-וול לפילת.

ד. בספרי החברה הבת, מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	5,001,053			5,001,053	19,936	--	100		100	100
מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ		רג' 0.001 ש"ח	50,000 [37]	50	253	--		100	100	100
מגדל קרנות נאמנות בע"מ [38]	259,518,001 [39]			259,518,001 [39]	266,821	--	100		100	100
מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ	694,247 [39]			694,247 [39]	4,637	--	100		100	100
מגדל הנפקות בע"מ [40]	100			100	(4,263)	4,752 [41]	100		100	100

[37] כולל מניה אחת המוחזקת על ידי מגדל קרנות נאמנות בע"מ.

[38] ביום 24.9.2015 הועברו מלוא מניותיה של מגדל קרנות נאמנות בדרך חלוקת דיבידנד בעין, ממגדל שרותי בורסה למגדל שוקי הון וביום 28.10.2015 מוזגה מגדל שרותי בורסה עם ולתוך שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי. בע"מ וכתוצאה מכך נמחקה מגדל שרותי בורסה מרשם החברות.

[39] כולל מניה אחת המוחזקת על ידי מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון.

[40] בספרי מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון.

[41] היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל חיתום בסך כולל של 4,768 אלש"ח אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפירעון לא לפני פברואר 2016, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בשיעור של 4.10% יתרתם ליום 31.12.2015 לאחר היוון 4,752 אלש"ח.

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
דרגון ניהול קרנות גידור בע"מ [42, 43]		0.01 ש"ח	852	8.52	(112)	123 [44]		100	100	100
אם.אר.אם – ניהול השקעות בע"מ [46,42]43	1,000			1,000	(419)	--	100		100	100
אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ	100			100	(7,886)	7,331 [45]	100		100	100
אם.אר.אם – מגדל ניהול סיכונים בע"מ[42, 46]	1,000			1,000	(1)	--	100		100	100
מגדל אל.בי.בע"מ[42, 47]	1,000			1,000	14	--	100		100	100

[42] בספרי אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון (להלן: "אם.סי.אם"). הפעילות של אם.ג'י.טי.אף ניהול קרנות גידור בע"מ, אשר נעשתה באמצעות קרן הגידור MGT Hedge Fund, L.P (Cayman Islands) הופסקה ברבעון השני של שנת 2015.

[43] נכון ליום 31.12.2015 לא נוהלו נכסים בקרנות הגידור בהן דרגון ניהול קרנות גידור בע"מ משמשת שותף כללי, וזאת לאחר שבמהלך שנת 2014 בוצע פדיון כספי המשקיעים בקרנות גידור אלה (ובכללם מגדל שוקי הון) והפסקת פעילותן.

[44] יתרת ההלוואה הומרה לשטר הון צמית בחודש פברואר 2015.

[45] היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל שוקי הון בסך כולל של 8,086 אלש"ח אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפרעון לא לפני ינואר 2020, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בשיעור של 2.48% יתרתם ליום 31.12.2015 לאחר היוון 7,331 אלש"ח.

[46] החברה הוקמה ביום 14.9.14, והיא משמשת כשותף הכללי בקרן הגידור MRS Hedge Fund, L.P (Cayman Islands), שהחלה את פעילותה ביום 1.1.2015.

[47] הפעילות בחברת מגדל אל.בי בע"מ הסתיימה ביום 30.12.2014,אך ייתכן כי במהלך שנת 2016 הפעילות בחברה תחודש.

ה. בספרי החברה הבת, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
50 פלוס בע"מ	9,080			9,080	(1,315)	[48]28,737	100		100	100

[48] היתרה מורכבת משטרי הון צמיתים שהונפקו למגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ (להלן "מגדל בריאות") בסך כולל של 21,100 אלש"ח ומשטרי הון בסך כולל של 8,458 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, יתרתם הכוללת ליום 31.12.2015 הינה 7,637 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.15 באלש"ח
200	4.2018	3.95%	183
200	5.2018	3.78%	184
220	6.2018	3.83%	201
450	7.2018	3.81%	410
300	8.2018	3.73%	274
850	9.2018	4.15%	763
250	10.2018	3.69%	226
370	10.2018	3.81%	334
350	12.2018	3.57%	316
1,040	1.2019	3.68%	933
173	1.2019	3.55%	155
300	2.2019	3.35%	271
335	4.2019	3.33%	301
350	4.2019	3.26%	315
1,070	5.2019	2.92%	970
1,600	7.2019	3.05%	1,437
400	4.2020	2.26%	364
סה"כ: 8,458			סה"כ: 7,637

שם החברה	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים			
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ [49]	120			120	(3,541)	[50] 8,164	100		100	100
אינפומד אתרי רפואה בע"מ	1,755			1,755	8,327	[51] 5,558	81.89		81.89	81.89
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ [52]		0.1 ש"ח	1,200	120	3,811	--		100	100	100

[49] בספרי 50 פלוס בע"מ (להלן: "**50 פלוס**"), חברה בת של מגדל בריאות.

[50] היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו ל-50 פלוס כמפורט להלן : שטרי הון צמיתים בסך כולל של 4,447 אלש"ח, שטרי הון בסך כולל של 2,658 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית לפירעון בשנים 2019 – 2018, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים יתרתם ליום 31.12.15 לאחר היוון 2,362 אלש"ח וכן משטרי הון שהונפקו למגדל בריאות בסך כולל של 1,530 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, שטרי ההון הוונו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים יתרתם הכוללת ליום 31.12.15 הינה 1,355 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.15 באלש"ח
100	7.2019	3.19%	90
80	9.2019	2.69%	73
137	10.2019	2.92%	123
90	11.2019	2.73%	81
90	12.2019	3.12%	80
80	1.2020	3.28%	70
223	1.2020	3.23%	196
90	3.2020	2.28%	82
90	6.2020	2.84%	79
250	11.2020	2.78%	219
300	12.2020	2.78%	262
סה"כ: 1,530			סה"כ: 1,355

[51] היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל בריאות בסך 2,984 אלש"ח צמודה למדד, נושאת ריבית בשיעור של 4% נפרעת בתשלומים חודשיים שווים החל מיוני 2014 ועד מאי 2017 ומשטר הון שהונפק למגדל בריאות בסך 2,948 אלש"ח לא צמוד למדד ולא נושא ריבית, שטר ההון הוון בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בשיעור של 2.82% יתרתו ליום 31.12.2015 לאחר היוון 2,574 אלש"ח.

[52] בספרי אינפומד אתרי רפואה בע"מ, חברה בת של מגדל בריאות (להלן: "**אינפומד**").

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח [53]

תאריך השינוי	מהות השינוי	שם החברה	סוג המניה	סה"כ מניות	עלות/תמורה באלש"ח
1.1.15	מכירה (בספרי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ)	מגדל שוקי הון-האקדמיה לפיננסים בע"מ [54]	רג' 1 ש"ח	1,000	500
4.1.15	הקמת חברה (בספרי פילת מקבוצת היי קפיטל בע"מ)	מטרה טובה בתעסוקה חרדית בע"מ [55]	רג' 1 ש"ח	1,000	1
4.1.15	הקמת חברה (בספרי בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ)	מטרה טובה בתעסוקה חרדית בע"מ [55]	רג' 1 ש"ח	1,000	1
31.3.15	מכירה (בספרי מגדל שרותי ניהול בע"מ)	ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ [56]	רג' 0.01 ש"ח	419,818	1,500
31.3.15	הפסקת פעילות (בספרי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ)	אם.ג'י.אף ניהול קרנות גידור בע"מ [57]	רג' 1 ש"ח	1,000	--
31.3.15	הפסקת פעילות (בספרי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ)	אם.ג'י.טי.אף ניהול השקעות בע"מ [58]	רג' 1 ש"ח	1,000	--
28.10.15	חיסול עקב מיזוג (בספרי מגדל שוקי הון (1965) בע"מ)	מגדל שירותי בורסה (נ.ע.) בע"מ [59]	רג' 1 ש"ח	259,506,540	--
17.11.15	מכירה (בספרי שגיא יוגב סוכנויות לביטוח (1988) בע"מ)	רשף סוכנות לביטוח (2004) בע"מ [60]	רג' 1 ש"ח	60	4,975
1.12.15	חיסול פעילות (בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ)	בי דיוק – תפעול הסדרים פנסיונים סוכנות לביטוח (2000) בע"מ [61]	רג' 1 ש"ח	200	--
15.12.15	רכישת מניות (בספרי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ)	אינפומד אתרי רפואה בע"מ [62]	רג' 1 ש"ח	225	1,470
במהלך 2015	דילול (בספרי מגדל חברה לביטוח בע"מ)	אמות השקעות בע"מ [63]	רג' 1 ש"ח	323,596	--

[53] מרשימת החברות נגרעו החברות הבאות: בי-דיוק-תפעול הסדרים פנסיונים סוכנות לביטוח (2000), בע"מ רשף סוכנות לביטוח (2004) בע"מ, ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ, מגדל שוקי הון האקדמיה לפיננסים בע"מ מגדל שרותי בורסה (נ.ע.) בע"מ, אם.ג'י.טי.אף ניהול קרנות גידור בע"מ ואם ג'י.טי.אף ניהול השקעות בע"מ.

[54] ביום 1.1.15 הועברו מלוא מניותיה של האקדמיה לפיננסים לצד שאינו קשור לקבוצה.

[55] ביום 6.1.15 הוקמה מטרה טובה בתעסוקה חרדית (להלן: "מטרה טובה"). בעלי המניות של מטרה טובה, המחזיקים באותם שיעורים הם: פילת, בי-וול ואיטוורקס מעצימים אנשים (ע.ר.).

[56] ביום 31.3.15 העבירה מגדל שירותי ניהול בע"מ את מניות חברת ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ לצד שאינו קשור לקבוצה.

[57] ביום 31.3.15 הופסקה הפעילות של אם.ג'י.אף ניהול קרנות גידור בע"מ.

[58] ביום 31.3.15 הופסקה הפעילות של אם.ג'י.טי.אף ניהול השקעות בע"מ.

[59] ביום 28.10.15 מוזגה מגדל שירותי בורסה (נ.ע.) בע"מ עם שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ.

[60] ביום 17.11.15 הועברו כל מניותיה של רשף סוכנות לביטוח (2004) בע"מ לצד שאינו קשור לקבוצה.

[61] ביום 1.12.15 הועברה פעילות בי דיוק למבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ.

[62] ביום 15.12.15 הועברו 225 מניות של אינפומד אתרי רפואה בע"מ מצד שאינו קשור לקבוצה למגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ.

[63] במהלך שנת 2015 מומשו כתבי אופציות לעובדים בחברת אמות השקעות בע"מ (להלן: "אמות"). כתוצאה מכך שיעור האחזקה באמות ירד.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח [53]

שם החברה	רווח (הפסד) לתקופה [64]	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה [64]	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה [64]	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל חברה לביטוח בע"מ	374,263	(203,315)	170,948	210,219 [65]	--	--	--
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ	(404)	110	(294)	--	--	152 [65]	חודשי
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	13,999	440	14,439	8,000 [66]	--	--	--
מגדל שירותי ניהול בע"מ	(6,531)	44	(6,487)	--	--	--	--
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	27,543	(478)	27,065	--	--	--	--
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	6,777	234	7,011	2,198 [67]	260 [67]	--	--
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ	3,140	98	3,238	--	200 [67]	63 [70]	רבעוני
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ	1,919	(1,779)	140	13,000 [67]	320 [67]	--	--
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	15,194	559	15,753	5,000 [67]	560 [67]	--	--
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	44,708	(3,957)	40,751	--	--	--	--
אחוד דוד ברמן סוכנות לביטוח בע"מ	515	--	515	500 [68]	520 [68]	12 [68]	רבעוני
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	108	410	518	1,000 [67]	280 [67]	5 [67]	רבעוני
שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ	324	--	324	--	300 [69]	--	--
מגדל טכנולוגיות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל ניהול תביעות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
דטה קאר ישראל בע"מ	920	--	920	--	--	--	--
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	69,710	--	69,710	--	--	1,531 [70]	חודשי
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	184	--	184	--	--	--	--
יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	153	(101)	52	--	12,026 [70]	--	--

[64] משקף את רווחי (הפסדי) התאגיד במלואם ולא כוללים הפחתות הפרשים מקוריים ורווחים שטרם מומשו בגין עסקאות בינחברתיות.
[65] התקבל בחברה.
[66] הוכרז והתקבל בחברה לאחר תאריך המאזן בחודש מרס 2016.
[67] התקבל במגדל סוכנויות, חברה בת של מגדל.
[68] התקבל בפלתורס, חברה בת של מגדל סוכנויות.
[69] התקבל בשחם, חברה בת של מגדל סוכנויות.
[70] התקבל במגדל, חברה בת של החברה.

שם החברה	רווח (הפסד) לתקופה [64]	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה [64]	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה [64]	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
נכסי המגן בע"מ	36,986	--	36,986	--	--	--	--
פל בית המגן בע"מ	36,983	--	36,983	--	--	--	--
מגדל שירותי מימון בע"מ	90	--	90	--	--	41[71]	חודשי
מגדל ליסינג בע"מ	132	--	132	--	--	--	--
פילת מקבוצת היי קפיטל בע"מ	(3,018)	12	(3,006)	--	--	670 [72]	רבעוני
טלנט אייצ' אר סיסטמס בע"מ	(683)	(1)	(684)	--	600 [73]	--	--
אחוד פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח (2002) בע"מ	987	--	987	1,500 [68]	150 [68]	83 [68]	רבעוני
מוניציפלית סוכנות לביטוח (2000) בע"מ	346	--	346	150 [68]	800 [68]	26 [68]	רבעוני
מקפת שירותים פיננסיים סוכנות לביטוח (1998) בע"מ	732	7	739	1,000 [75]	--	--	--
שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ	453	--	453	--	425 [69]	--	--
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ	320	--	320	--	100 [69]	--	--
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ	1,144	(12)	1,132	1,093 [75]	--	--	--
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ	2,888	(131)	2,757	1,350 [74]	--	5 [67]	חודשי
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ	1,120	(22)	1,098	1,500 [75]	--	--	--
קניון רמת אביב בע"מ	126,972	--	126,972	5,054 [70]	--	--	--

[71] התקבל במגדל אשכול, חברה בת של מגדל.
[72] נרשם במגדל שירותי ניהול, חברה בת של מגדל.
[73] התקבל בפילת מקבוצת הי קפיטל, חברה בת של מגדל שירותי ניהול.
[74] הוכרז בחודש נובמבר 2015 והתקבל במגדל סוכנויות בחודש ינואר 2016.
[75] התקבל במבטח סימון, חברה בת של מגדל סוכנויות.

שם החברה	רווח (הפסד) לתקופה [64]	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה [64]	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה [64]	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
איזבל עודה- שחם- סוכנות לביטוח	546	--	546	--	--	--	--
מטרה טובה בתעסוקה חרדית בע"מ	27	--	27	--	471 [76]	--	--
מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	14,773	40	14,813	--	--	--	--
מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ	(104)	205	101	--	--	--	--
מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ	(371)	(30)	(401)	--	--	--	--
מגדל הנפקות בע"מ	(188)	--	(188)	--	--	187 [77]	רבעוני
אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ	(1,066)	--	(1,066)	--	--	184 [78]	רבעוני
אם.אר.אם – מגדל ניהול סיכונים בע"מ	(1)	--	(1)	--	--	--	--
אם.אר.אם – ניהול השקעות בע"מ	(415)	--	(415)	--	--	--	--
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	6,503	51	6,554	31,000 [79]	--	--	--
50 פלוס בע"מ	(457)	(7)	(464)	--	--	--	--
קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ	(723)	83	(640)	--	--	--	--
אינפומד אתרי רפואה בע"מ	1,620	117	1,737	--	--	152 [80]	חודשי
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ	1,598	33	1,631	--	--	--	--
דרגון ניהול קרנות גידור בע"מ	23	--	23	--	--	--	--
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
אמות השקעות בע"מ	410,237	(13,214)	397,023	29,925 [81]	--	--	--
מגדל אל.בי בע"מ	(10)	--	(10)	481 [82]	--	--	--

[76] התקבל בפילת מקבוצת הי" קפיטל, חברה בת של מגדל שרותי ניהול.
[77] התקבל במגדל חיתום וקידום עסקים, חברה בת של מגדל שוקי הון.
[78] התקבל בשוקי הון, חברה בת של החברה.
[79] התקבל במגדל שירותי בורסה, חברה שאוחדה במהלך שנת 2015 במגדל שוקי הון.
[80] התקבל במגדל בריאות, חברה בת של החברה.
[81] סך של 23,712 אלש"ח התקבל במגדל, חברה בת של החברה ודיבידנד בסך של 6,213 אלש"ח הוכרז לאחר תאריך המאזן בחודש מרס 2016 לחלוקה בחודש אפריל 2016.
[82] התקבל באם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות, חברה בת של מגדל שוקי הון.

תקנה 14:	**רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד**

התאגיד אינו מעניק הלוואות

תקנה 20:	**מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה**

בתקופת הדוח לא נרשמו למסחר ניירות ערך של החברה וכן לא חלו הפסקות מסחר בניירות ערך של החברה.

תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) ששולמו על ידי החברה, או תאגידים אחרים בקבוצה, ושל כל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלו על עצמן בש"ח (לא כולל מס שכר ומע"מ), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2015 לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגידים בשליטתה וכן לבעלי ענין בחברה.

פרטי מקבל התגמולים					תגמולים בעבור שירותים							תגמולים אחרים			
שם	מין	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד באחוזים	שכר (*)	מענק (**)	תשלום מבוסס מניות (***)	דמי ניהול	דמי יעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר	סה"כ
רועי אייזנמן [1]	זכר	מנכ"ל מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	100%	---	593	2,407	---	---	---	---	---	---	---	---	3,000
עופר אליהו[2]	זכר	מנכ"ל מגדל ביטוח ויו"ר מגדל מקפת	100%	---	2,731	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2,731
שרון חינקיס[3]	זכר	מנהל השקעות וממונה על טיפול בהסדרי חוב וחוב בעייתי בקבוצת מגדל שוקי הון	100%	---	1,559	904	---	---	---	---	---	---	---	---	2,463
וינשטיין צבי [4]	זכר	מנכ"ל שחם	100%	--	2,385										2,385
יוסי בן ברוך [5]	זכר	מנכ"ל קבוצת מגדל שוקי הון			1,404	724		---	---	---	---	---	---	---	2,128

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) לשלושת נושאי המשרה הבכירה מקבלי השכר הגבוה ביותר בחברה, אשר לא נמנו עם מקבלי השכר הגבוה ביותר בטבלה לעיל:

פרטי מקבל התגמולים					תגמולים בעבור שירותים							תגמולים אחרים			
שם	מין	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר (*)	מענק(**)	תשלום מבוסס מניות (***)	דמי ניהול	דמי יעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר	סה"כ
ערן צ'רנינסקי [6]	זכר	מנכ"ל ומנהל כספים של החברה ומנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה במגדל ביטוח	100%	0.0066%	1,882	183	21	---	---	---	---	---	---	---	2,086
אילנה בר [7]	נקבה	יועצת משפטית של החברה ושל מגדל ביטוח	100%	0.0015%	1,465	69	---	---	---	---	---	---	---	---	1,534
טלי כסיף [8]	נקבה	מזכירת החברה ומזכירת מגדל ביטוח	100%	0.0013%	1,320	18	---	---	---	---	---	---	---	---	1,338

להלן הערות והסברים כללים לכוכביות המופיעות בטבלאות שלעיל:

כוכבית	נושא	תאור
(*)	שכר	רכיב השכר כולל מענק ו/או תשלום המחויב על פי הסכם שאינו תלוי יעדים ו/או שיקול דעת וכן כולל זכויות סוציאליות ונלוות כגון רכב, אש"ל, עתונים, סקר רפואי, וכו'. מענק כגון מענק הסתגלות או מענק חתימה, ככל שזכאי לו נושא המשרה, משקף את ההוצאה שהוכרה בשנת הדוח בהתאם לכללי החשבונאות. ככל שרלבנטי לנושא המשרה, השכר כולל גם דמי ניהול המשתלמים לחברה בשליטתו של נושא המשרה.
(**)	מענק	ביום 30 ביוני 2014 אשרו הדירקטוריונים של מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה ("**הגופים המוסדיים**") מדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2014-2016, בהמשך לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014 ("**חוזר הממונה המקורי**") ובמהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכון למדיניות האמורה בהתאם להוראות חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים – תיקון ("חוזר מדיניות תגמול המעודכן", חוזר הממונה המקורי וחוזר מדיניות תגמול המעודכן יקראו להלן ביחד בסעיף זה: "**חוזר הממונה**") ("**מדיניות תגמול גופים מוסדיים**"). במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר את כלל נושאי משרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי, אם לפעילותו של בעל תפקיד עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגופים המוסדיים או שהוא מנהל של קבוצת עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר הרכיב המשתנה בתגמולם, עשוי, במצטבר, לחשוף את הגוף המוסדי או את כספי החוסכים באמצעות אותו גוף מוסדי לסיכון מהותי. במסגרת מדיניות תגמול גופים מוסדיים, הוחלט לאמץ את עמדת הממונה מיום 9 ביוני 2014 והצעת חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסים (אישור מיוחד והגבלת הוצאות בשל תגמול חריג) התשע"ד-2014, ובהתאם לא ישולם תגמול מעבר לתקרה המוצעת בהצעת החוק ("עמדת הממונה"), אלא במקרים חריגים ומיוחדים. על פי חוזר הממונה, על המוסדות המוסמכים לבחון את המדיניות אחת לשנה, בחינה ועדכון אשר בוצעו בגופים המוסדיים במהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016. לפירוט אודות מדיניות תגמול גופים מוסדיים, ראה דיווח מיידי מיום 30.6.2014 אסמכתא 2014-01-103386, וכן באור 3.י.38 לדוחות הכספיים המאוחדים. ביום 27 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון מדיניות התגמול של החברה, שאושרה על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 2 בספטמבר 2013 לשנים 2013-2014 ("המדיניות המקורית"), בדרך של אימוץ מדיניות תגמול חדשה המותאמת למדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2014-2016 ואשר תבוא במקום המדיניות המקורית לכל דבר וענין ("המדיניות"/"מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול חלה על כל נושאי המשרה בחברה. היות וכל נושאי המשרה של החברה מכהנים בנוסף לכהונתם כנושאי משרה בחברה כנושאי משרה בגופים המוסדיים, מדיניות התגמול של החברה הותאמה למדיניות תגמול מוסדיים. לפירוט אודות מדיניות התגמול בחברה ראה דיווחים מיידים של החברה מיום 22 בספטמבר, 27 באוקטובר ו- 30 ביוני 2014 מספר אסמכתאות 2014-01-161913, 2014-01-181653 ו- 2014-01-103386, בהתאמה וכן באור 3.י.38 לדוחות הכספיים המאוחדים. מדיניות התגמול של החברה וכן מדיניות תגמול גופים מוסדיים אינן חלות על מקבלי התגמולים המנויים בפסקאות (1), (3), (4) ו-(5) לעיל המכהנים בקבוצת מגדל שוקי הון ובשחם, לפי העניין, ואינם נושאי משרה בחברה ובגופים המוסדיים, וההתייחסות להלן לענין המענק השנתי, הינה רק לכל נושאי המשרה המכהנים בחברה ובגופים המוסדיים. בהתאם למדיניות התגמול, המענק השנתי לנושא משרה שאינו גורם השקעות (למעט מענק מיוחד ו/או מענק חתימה) יכלול שלושה סוגי יעדים ברמות מדידה שונות (א) יעדי חברה (ב) יעדים יחידתיים/אישיים (ג) הערכה אישית. לכל אחד מסוגי היעדים האמורים ינתן משקל בקביעת המענק השנתי, בהתאם לתפקידו של נושא המשרה ועל-פי טווח המשקלים שנקבעו במדיניות התגמול (לגורמי השקעות היעד החטיבתי יהיה נפרד מהיעד האישי כך שקיימים ארבעה סוגי יעדים במקום שלוש). בבאור 3.י.38 לדוחות הכספיים המאוחדים מובא פירוט לענין התנאים וההסדרים להענקת המענק השנתי לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה. הענקת המענק השנתי איננה נכללת בהסכם העסקה והיא מותנית על-פי המדיניות באישור זכאות מראש של מענק נורמטיבי על-ידי המוסדות המוסמכים. בנוסף ואף לאחר שניתן אישור זכאות למענק

נורמטיבי, נקבע כי הענקת כל מענק בהתאם להוראות המדיניות כפופה לקבלת אישור המוסדות המוסמכים וכי סכום המענק המחושב הינו למעשה תקרת סכום המענק שהמוסדות המוסמכים יוכלו להעניק.

המענק לשנת 2015 טרם נדון ואושר על-ידי המוסדות המוסמכים של החברה ושל הגופים המוסדיים ולפיכך טרם הוענק בפועל לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה.

הסכום המופיע כמענק לצד כל אחד מנושאי המשרה למעט מקבלי התגמולים הנזכרים בפסקאות (1), (3), (4) ו-(5) כולל: (1) פריסה של חלק מהתשלום הנדחה של המענק השנתי בגין שנת 2013 בגובה 3.3% מסכום המענק שהזכאות בגינו קמה, על פי מדיניות התגמול, רק בשנת 2015, אשר בוצעה לפי כללי חשבונאות מקובלים (2) הפרשים שנבעו כתוצאה מהפער בין אומדן המענק לנושא המשרה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2014, לעומת הסכום שנושא המשרה היה זכאי לו בפועל בגין שנת 2014. לגילוי שנתנה החברה כתוצאה מכך שסכום המענק שאושר בפועל על-ידי המוסדות המוסמכים של החברה ביום 28 ביוני 2015 לשנת 2014, היה שונה מסכום האומדן שנכלל בתקנה 21 בדוח השנתי לשנת 2014, ראה דוח מיידי של החברה מיום 28 ביוני 2015 מספר אסמכתא 2015-01-058380.

(***) תשלום מבוסס מניות	"תכנית תגמול 2010" – תכנית תגמול ארוכת טווח לנושאי משרה ומנהלים בקבוצה, הכוללת מענקים במזומן וכן הקצאה פרטית של כתבי זכאות שאינם רשומים למסחר המקנים למשתתף המחזיק בהם את הזכות לקבל מניות של החברה, אשר מוקצות בשני שלבים. התכנית היתה לתקופה של שש שנים וכללה שני שלבים עוקבים שכל אחד מהם נמשך שלוש שנים. בתום שלב 1 שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2012 היה כל משתתף זכאי למענק הנקוב במספר משכורת חודשיות אשר שולם לו בהתאם לעמידה ביעדים, וגובה מענק שלב I חושב ונקבע בהתאם לעמידה בשני יעדים: עמידה ביעדי רווח ורכיב התמדה. רכיב ההתמדה שולם כולו במניות ורכיב הרווח שולם בחלקו במניות וחלקו במזומן בהתאם לבחירת הניצעים. ביום 22 באפריל 2013 הומרו כתבי הזכויות למי שבחר בתשלום במניות והוקצו מניות אשר הופקדו בנאמנות עד לתום שלב II שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2015. משתתף אשר הוקצו לו בתום שלב I מניות בגין רכיב הרווחיות זכאי להקצאת מניות נוספות של החברה ללא תשלום נוסף, למעט תשלום זניח של ערכן הנקוב שמספרן יקבע על בסיס דירוגה של הקבוצה ביחס לארבע קבוצות נוספות מתחום פעילותה. ההוצאה בשנים 2013 - 2015 נרשמה על בסיס ההנחה כי דרוגה של הקבוצה יהיה במקום שני. דירוג הקבוצה הסופי ייבחן במהלך שנת 2016. ההוצאה נפרסת בקו ישר ובגין עובדים שעזבו במהלך שלב II בנסיבות שאינן מזכות, מבוטלת ההוצאה המצטברת שנרשמה בגינם לגבי מניות שלב II החל מתחילת 2013. ראה באור 33 לדוחות הכספיים המאוחדים.
שיעור החזקה בהון המניות	בשיעורי ההחזקה בהון התאגיד לא נלקחו בחשבון כתבי הזכאות על-פי תכנית 2010.

הערות כלליות נוספות המשותפות לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה

הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים	הרכיב הקבוע (השכר) כולל גם הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים (כהגדרתם להלן) שחלקם קבועים בחוקי העבודה (רכיבים כגון חסכון פנסיוני, הפרשות לפיצויים, ימי חופשה, מחלה, הבראה וכו'), חלקם נובעים מנוהגים המקובלים בשוק העבודה (כמו חסכון בקרן השתלמות, ביטוח לאובדן כושר עבודה וכיו"ב) וחלקם נועדו להשלים את השכר החודשי ולהשיב הוצאות, כגון אש"ל טלפון וכו'. התנאים הנלווים עשויים לכלול את התנאים הבאים: חופשה שנתית, ימי מחלה, ודמי הבראה, רכב (בעין או בשווי) והחזר הוצאות רכב, החזקות טלפון, עיתון, דמי חבר לאגודות מקצועיות, השתתפות בהשתלמויות וכנסים מקצועיים, פעילות רווחה, בדיקות סקר וכו'.
פיצוי פיטורין בסיום העסקה	בהתאם למדיניות התגמול זכאים נושאי המשרה הכפופים למדיניות התגמול, במקרה של סיום העסקה למעט במקרה של פיטורין בנסיבות המאפשרות אי תשלום פיצויים ולמעט במקרה שתנאי העסקתו כוללים הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פיטורים, תשכ"ג-1963, לפיצויים בגובה 100% של השכר החודשי האחרון לכל שנת עבודה, או לסך הכספים הצבורים בקופת התגמולים בגין ההפרשות לפיצויים, לפי הגבוה.

מענק ההסתגלות	בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצה ולנושאי משרה בחברה נקבעו כללים לעניין מענק הסתגלות, שיבוא במקום כל מענק הסתגלות ו/או מענק פרישה ו/או כל תשלום אחר שמיועד לתשלום בעת פרישה או לאחריה אשר אינם הודעה מוקדמת. מענק ההסתגלות הינו עד 9 כפולות שכר אשר משתלם כדלקמן: מחצית מענק ההסתגלות משולם במועד סיום העסקה, ולגבי המחצית השניה, נקבעו הוראות דחיה בנוגע לתשלומו עד לתום 36 חודשים. כמו כן מענק ההסתגלות מותנה, בחלק הנדחה, בביצועים וביחס לחלק מהתשלומים הנדחים לאי מציאת עבודה חלופית במועד התשלום הנדחה.
רכישת מוצרי הקבוצה	עובדי הקבוצה ובני משפחותיהם ובכלל זה נושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים עשויים לרכוש, מדי פעם, ביטוחים, חוזי השקעה או מוצרים אחרים של הקבוצה ו/או מוצרים הנמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק.

פרטים נוספים בקשר עם מקבלי התגמולים:

(1) **<u>מר רועי אייזנמן</u>**

מר רועי אייזנמן מועסק בקבוצת שוקי הון (1965) בע"מ (להלן "**מגדל שוקי הון**") כמנכ"ל מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ ("**מגדל חיתום**") החל מחודש פברואר 2014. מר אייזנמן זכאי לשכר חודשי בסך של 40 אלפי ש"ח (במונחי ברוטו), צמוד לעדכון תוספת היוקר במשק וכן לעלייה במדד המחירים לצרכן, כאשר עדכון ההצמדה הינו פעם בשנה וכן להפרשות סוציאליות ונלוות, ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד, ארוחות וחניה. כמו כן זכאי מר רועי אייזנמן למענק שנתי הנגזר כשיעור (באחוזים) מהרווח לפני מס מפעילות שוטפת של מגדל חיתום שאינה נובעת מהנפקת אג"ח למגדל ביטוח ("**המענק השנתי**"). בחישוב כל מענק יקוזזו הפסדים משנים קודמות, ככל שיהיו, בגין שנת 2015 ואילך. בגין טיפול בהנפקת אג"ח למגדל ביטוח, יהיה רשאי יו"ר מגדל שוקי הון לאשר למר אייזנמן מענק נוסף עד לשיעור מסוים שנקבע בהסכם העסקתו, מתוך הכנסות נטו למגדל חיתום מן ההנפקה. בגין שנת הדו"ח אושר לו מענק כאמור, בצירוף המענק השנתי, שנקבעו לסכום מצטבר כולל, אשר יחד עם שאר רכיבי השכר, לא יחרגו מתקרת התגמול הכוללת שנקבעה בתנאי העסקתו ושלפיהם סך עלות השכר השנתית (כולל מענקים) של מר אייזנמן לא תעלה על 3 מיליון ש"ח (לא כולל מע"מ ומס שכר) וזה היה סך התגמול הכולל שקיבל מר אייזנמן בגין שנת הדו"ח. כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 60 יום. כמו כן זכאי מר רועי אייזנמן לשני חודשי הסתגלות מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת בכפוף לאי תחרות.

(2) **<u>מר עופר אליהו</u>**

מר עופר אליהו מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח, החל מיום 11 בפברואר 2014. מר עופר אליהו, הינו בנו של בעל השליטה בחברה מר שלמה אליהו. בתקופה שמינואר 2014 ועד 11 בפברואר 2014, כיהן גם כמ"מ מנכ"ל מגדל ביטוח.

מר עופר אליהו כיהן כמשנה למנכ"ל מגדל ביטוח החל מיום 29 בינואר 2013, תחילה כמנהל חטיבת עסקי ביטוח כללי וביטוח משנה במגדל ביטוח והחל מיום 15 ביולי 2013 כמנהל חטיבת הלקוחות, ערוצי ההפצה והשירות של מגדל ביטוח. במשך כל תקופת כהונתו במגדל ביטוח ועד יום 31 בדצמבר 2013, לא שולם למר עופר אליהו שכר מקבוצת מגדל.

תנאי העסקתו של מר עופר אליהו, בתוקף החל מ- 1 בינואר 2014, אושרו על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 13 באפריל 2014 לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת של מגדל ביטוח, ועדת התגמול של החברה, דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח. ראה דוחות מיידים של החברה מיום 25 בפברואר 2014 מספרי אסמכתאות 2014-01-046174 2014-01-046171 מיום 31 במרץ 2014 מספר אסמכתא 2014-01-032985 ומיום 13 באפריל מספר אסמכתא 2014-01-046119.

מר עופר אליהו מועסק על-פי הסכם העסקה שנחתם ביום 30 באפריל 2014 והוא לתקופה בלתי קצובה. היה ובתום שלוש שנים ממועד התחילה, יידרשו אישוריהם של המוסדות המוסמכים בחברה להמשך העסקתו, לרבות אישור האסיפה הכללית בהתאם לסעיף 275 לחוק החברות או אישור דומה אחר, יהא תוקף ההסכם לאחר 3 שנים אלו כפוף לקבלת אישורים כאמור על-פי הדין.

כל אחד מהצדדים רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים.

שכרו החודשי של מר עופר אליהו נקבע לסך של 170,000 ש"ח, צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה. בנוסף תנאי העסקתו כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה במסגרת פוליסת ביטוח קבוצתי של עובדי קבוצת מגדל ביטוח, ימי חופשה (26 יום), ימי הבראה, החזר הוצאות טלפון, אש"ל, העמדת רכב (קבוצה 7) (גילום בשיעור של % 100), עיתונים יומיים, בדיקות סקר רפואי, וכו'. בהתאם לתנאי ההסכם עמו מר עופר אליהו אינו זכאי למענק הסתגלות.

הסכם ההעסקה של מר עופר אליהו כולל סעיף לפיו העסקתו בחברה הינו העסקה חדשה בהסכם אישי וזאת ללא רצף זכויות כלשהו להעסקתו בתקופת מעסיק אחר, לרבות הצהרה כי אין לו ולא יהיו לו תביעות או טענות כלפי החברה בגין תקופת העסקתו באליהו בטוח.

לא הובא לאישור המוסדות המוסמכים מענק שנתי למר עופר אליהו.

(3) **מר שרון חינקיס**

מר שרון חינקיס מועסק בקבוצת מגדל שוקי הון החל מחודש יוני 2006 ומכהן כמנהל השקעות בחברת מגדל קרנות, כמנהל השקעות בחברת ניהול התיקים וכממונה על טיפול בהסדרי חוב וחוב בעייתי. מר חינקיס, לרבות באמצעות חברה בשליטתו, זכאי לשכר חודשי (חלקו כדמי ניהול) בסך של 63 אלפי ש"ח (במונחי ברוטו), וכן להפרשות סוציאליות ונלוות, ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ותשלום חלף רכב. כמו כן זכאי מר חינקיס למענק שנתי, המחושב לפי שיעור מרווחי הקרנות שבניהולו וכן מענק התמדה, אשר נכלל בטבלה דלעיל במסגרת מרכיב השכר הקבוע. יצוין, כי על פי הסכם העסקתו, סך עלות השכר השנתית (כולל מענקים) של מר חינקיס, לרבות באמצעות החברה בשליטתו, לא תעלה על 2.97 מיליון ש"ח (לא כולל מע"מ ומס שכר). כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 6 חודשים. בהתאם לתנאי ההסכם עימו מר שרון חינקיס אינו זכאי למענק הסתגלות.

(4) **מר צבי וינשטיין**

מר צבי וינשטיין הועסק בקבוצה כמנכ"ל שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ (להלן "שחם") החל מיום 1 בינואר 2011 ועד ליום 1 במרץ 2016, מתוכם כיהן בפועל עד ליום 1 בינואר 2016. בתקופת כהונתו כאמור, מר וינשטיין, באמצעות חברה בשליטתו, היה זכאי לדמי ניהול חודשיים בסך של כ- 148 אלפי ש"ח (במונחי ברוטו) צמוד למדד (עדכון המדד על בסיס חודשי), וכן להחזר הוצאות משתנות כגון אש"ל, טלפון נייד, רכב או, חלף הרכב, תשלום נוסף לדמי הניהול, והחזרים בגין הוצאות רכב. תשלום מענק שנתי למר צבי וינשטיין היה בשיקול דעת שחם והיא אינה מחוייבת בתשלום המענק. מר צבי וינשטיין לא קיבל מענק בשנת 2015. על פי תנאי ההסכם, כל צד רשאי היה להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 יום ובכל מקרה של סיום ההסכם זכאי מר צבי וינשטיין למענק הסתגלות בסכום השווה למכפלת דמי הניהול (כפי שנקבעו לצורך זה) בשישה חודשים. ביום 30 בנובמבר 2015 הודיע דירקטוריון שחם למר צבי וינשטיין על סיום החוזה בינו לבין שחם. במסגרת הסכם לסיום מתן השירותים על ידי מר צבי וינשטיין הוסכם בין הצדדים כי מר וינשטיין יהיה זכאי, בנוסף לתשלום בגין ההודעה המוקדמת ולמענק ההסתגלות, למענק נוסף, בהפחתה של כ- 130 אלפי ש"ח בגין שווי תיק הביטוח האישי (לקוחות שחם אשר הוגדרו בנספח להסכם ואשר מר צבי וינשטיין הוגדר כסוכן האישי שלהם). סך התשלום בגין הרכיבים האמורים, למעט רכיב ההודעה המוקדמת, עמד על כ- 955 אלפי ש"ח.

(5) **מר יוסי בן ברוך**

מר יוסי בן ברוך מכהן כמנכ"ל מגדל שוקי הון החל מחודש יולי 2014 ומכהן גם כיו"ר ו/או כדירקטור בחברות הבת שלה, ובהן גם מגדל קרנות ומגדל תיקים. מר יוסי בן ברוך זכאי לשכר חודשי בסך של 80 אלפי ש"ח (במונחי ברוטו), צמוד לעלייה במדד המחירים לצרכן, כאשר עדכון ההצמדה הינו פעם בשנה, וכן להפרשות סוציאליות ונלוות, ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ותשלום חלף רכב. כמו כן זכאי מר בן ברוך למענק שנתי, הנגזר כשיעור (באחוזים) מהרווח לפני מס של מגדל שוקי הון. בנוסף, בגין שנת הדו"ח אושר למר בן ברוך מענק מיוחד בסך של 3 משכורות (ברוטו). כן יהיה מר בן ברוך זכאי לקבל מענק שנתי מיוחד בסך של 500 אלפי ש"ח בגין כל שנה בה יושג רווח נקי למגדל שוקי הון בסכום שהוגדר בהסכם, רווח אשר לא הושג בשנת הדו"ח ולפיכך מר בן ברוך לא היה זכאי למענק זה בגין 2015. בחישוב כל מענק יקוזזו הפסדים משנים קודמות, ככל ויהיו, בגין שנת 2015 ואילך. יצוין, כי סך עלות השכר השנתית (כולל מענקים) של מר בן ברוך לא תעלה על 3 מיליון ש"ח (לא כולל מע"מ ומס שכר). כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 180 ימים. בהתאם לתנאי ההסכם עימו מר יוסי בן ברוך אינו זכאי למענק הסתגלות.

(6) **מר ערן צ'רנינסקי**

מר ערן צ'רנינסקי, מנכ"ל החברה, מכהן כמנהל הכספים של החברה, מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל ביטוח החל מיום 1 באפריל 2009. עד ליום 24 במרץ 2015 שימש כמ"מ מנכ"ל וממועד זה משמש בתפקיד מנכ"ל החברה בנוסף לתפקידיו האחרים בקבוצה.

מר ערן צ'רנינסקי מועסק במגדל ביטוח על פי הסכם העסקה מיום 19 בספטמבר 2002 (כפי שתוקן במספר מועדים בשנים 2013 עד 2015) לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

שכרו החודשי של מר צ'רנינסקי החל מיום 25 במרץ 2015 נקבע ל- 100,000 ש"ח, צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה. השכר החודשי של מר ערן צ'רנינסקי בתקופה שמחודש יוני 2014 עד ליום 25 במרס 2015, עמד על סך של 89,000 ₪. בנוסף, תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה בפוליסה ביטוח קבוצתית, ככל שקיימת הפרשה לקרן השתלמות היא מנוכה מהשכר ולא בנוסף לשכר, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%), עיתונים, ביטוח רפואי וכו'.

בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה זכאי מר ערן צ'רנינסקי למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי. מענק ההסתגלות ישולם בהתאם לתנאים ולהסדרים כמפורט בהערות הכלליות לעיל.

תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי כמנכ"ל החברה אושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 7 ביוני 2015, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 30 באפריל 2015, אסמכתא מספר 2015-01-009801, ומיום 7 ביוני 2015, אסמכתא מספר 2015-01-041994.

ההוצאה בגין מענק שנתי בשנת 2015 הינה בסך של 183 אלפי ש"ח המורכבת מסך של כ-18 אלפי ש"ח בגין הסכום הנדחה ממענק בגין 2013 בתוספת 165 אלפי ש"ח בגין הפער שבין האומדן ובין הסכום ששולם בפועל בגין המענק השנתי לשנת 2014.

במסגרת תכנית תגמול ארוך טווח לשנת 2010, הוקצו למר צ'רנינסקי 89,238 כתבי זכאות וכן 69,616 מניות בהתאם לתנאי תכנית 2010.

(7) **גב' אילנה בר**

גב' אילנה בר מכהנת כיועצת המשפטית הראשית של החברה, החל מחודש יולי 2001 וכיועצת משפטית של מגדל ביטוח מחודש ספטמבר 1999.

גב' אילנה בר מועסקת במגדל ביטוח על-פי הסכם העסקה מיום 3 ביוני 2003 (תחילת עבודה 5 בספטמבר 1999) כפי שתוקן בתוספת להסכם מיום 31 בדצמבר 2014 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

שכרה החודשי של גב' אילנה בר החל מ- 1 ביוני 2014, נקבע ל- 90,000 ש"ח צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה.

בנוסף תנאי העסקתה כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה בפוליסת ביטוח קבוצתית. ככל שקיימת הפרשה לקרן השתלמות היא מנוכה מהשכר ולא בנוסף לשכר, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%) , עיתונים, ביטוח רפואי וכו'.

בכל מקרה של סיום ההסכם תהיה זכאית גב' אילנה בר למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי. מענק ההסתגלות ישולם בהתאם לתנאים ולהסדרים כמפורט בהערות הכלליות לעיל.

ההוצאה בגין מענק שנתי בשנת 2015 הינה בסך של 69 אלפי ש"ח המורכבת מסך של כ- 10 אלפי ש"ח בגין הסכום הנדחה ממענק בגין 2013 בתוספת 59 אלפי ש"ח בגין הפער שבין האומדן ובין הסכום ששולם בפועל בגין המענק השנתי לשנת 2014.

במסגרת תכנית תגמול ארוך טווח לשנת 2010, הוקצו לגב' אילנה בר 16,466 מניות בהתאם לתנאי תכנית 2010.

(8) **גב' טלי כסיף**

גב' טלי כסיף מכהנת כמזכירת החברה החל מחודש מרץ 1991 וכמזכירת החברה של מגדל ביטוח מחודש דצמבר 1990.

גב' טלי כסיף מועסקת במגדל ביטוח על-פי הסכם העסקה מיום 2 בדצמבר 1990 (תחילת עבודה בדצמבר 1990) כפי שתוקן בתוספת להסכם מיום 1 ינואר 2001 ומיום 10 אפריל 2003 ומיום 1 אפריל 2015 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

שכרה החודשי של גב' טלי כסיף החל מיום 1 באפריל 2015, נקבע על- 64,000 ש"ח צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה. השכר החודשי של גב' טלי כסיף בתקופה מינואר 2015 עד לעדכון השכר כאמור היה סך של 58,727 ש"ח לחודש.

בנוסף תנאי העסקתה כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה בפוליסה ביטוח קבוצתית, ככל שקיימת הפרשה לקרן השתלמות היא מנוכה מהשכר ולא בנוסף לשכר, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%) , עיתונים, ביטוח רפואי וכו'.

בכל מקרה של סיום ההסכם תהיה זכאית גב' טלי כסיף למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי. מענק ההסתגלות ישולם בהתאם לתנאים ולהסדרים כמפורט בהערות הכלליות לעיל.

ההוצאה בגין מענק שנתי בשנת 2015 הינה בסך של 18 אלפי ש"ח המורכבת מסך של כ- 8.3 אלפי ש"ח בגין הסכום הנדחה ממענק בגין 2013 בתוספת 9.3 אלפי ש"ח בגין הפער שבין האומדן ובין הסכום ששולם בפועל בגין המענק השנתי לשנת 2014.- במסגרת תכנית תגמול ארוך טווח לשנת 2010, הוקצו לגב' טלי כסיף 13,264 מניות בהתאם לתנאי תכנית 2010.

גמול דירקטורים

הגמול הכולל ששולם לדירקטורים המכהנים בחברה בתקופת הדוח המקבלים את גמולם לפי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני תש"ס-2000), המכהנים גם כדירקטורים במגדל ביטוח עבור כהונתם בדירקטוריון החברה ובמגדל ביטוח ובוועדות הדירקטוריון השונות ובמגדל שוקי הון, הסתכם לסך של כ- 1,989 אלפי ש"ח.

הסכום אינו כולל סך של 283 אלפי ש"ח ששולם למר ישראל אליהו בתקופת הדוח, שהינו בנו של בעל השליטה, המשמש כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח. לפירוט הגמול ששולם, למר ישראל אליהו ראה באור 38.ה.3 לדוחות הכספיים המאוחדים וכן אינו כולל את הגמול ששולם בתקופת הדוח ליו"ר הדירקטוריון מר יוחנן דנינו בסך של כ- 511 אלפי ש"ח, הגמול ששולם בתקופת הדוח ליו"ר הדירקטוריון של מגדל ביטוח לשעבר מר עמוס ספיר בסך של כ-1,688 אלפי ש"ח – ראה באור 38.י.4.ד) לדוחות הכספיים המאוחדים.

מר שלמה אליהו כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 1 באוקטובר 2013 ועד ליום 18 בפברואר 2015. ביום 24 בפברואר 2014, דיווח מר שלמה אליהו לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח כי הוא מוותר על שכר כלשהו בקשר עם כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכדירקטור במגדל ביטוח ולא ידרוש שכר בגין כהונות אלו. מדיניות התגמול כוללת הסדרה של גמול ליו"ר דירקטוריון החברה ובמסגרתה, שכר חודשי קבוע, הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים שונים וכן רכיב משתנה של מענק שנתי, בכפוף לאישור המוסדות המוסמכים. בהתאם למדיניות התגמול, הגמול השנתי המקסימאלי לו היה זכאי יו"ר הדירקטוריון, מר שלמה אליהו (במקרה של מענק מקסימאלי) יכול להגיע עד לסכום כולל של כ- 4.3 מיליון ש"ח, לפני השפעות מס שכר על החברה. כאמור לעיל מר שלמה אליהו ויתר על גמול בקשר עם כהונתו או סיום כהונתו. ראה לעניין זה דיווח מיידי מיום 24 בפברואר 2014, אסמכתא מספר 2014-01-046135.

מר יוחנן דנינו, שמונה כדירקטור בחברה ביום 24 בנובמבר 2015 וכיו"ר הדירקטוריון ביום 16 בדצמבר 2015 מעניק לחברה ולמגדל ביטוח שירותים, באמצעות חברה בשליטתו המלאה, בהיקף של 90% משרה וזכאי לקבל, בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, דמי ניהול חודשיים בגובה של 187 אלפי ש"ח, אשר יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו מדי שנה. תנאי כהונתו של מר יוחנן דנינו מותאמים למדיניות התגמול של החברה, לפרטים נוספים ראה באור 38.י.4.ב) לדוחות הכספיים המאוחדים.

מר עודד שריג שמונה כדירקטור בחברה מיום 27 בינואר 2015, וכיו"ר הדירקטוריון מיום 18 בפברואר 2015 וכיהן עד ליום 16 בדצמבר 2015, קיבל שכר מאליהו ביטוח ראה באור 38.י.4.ג) לדוחות הכספיים המאוחדים.

תקנה 21א': השליטה בתאגיד

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח, אליהו חברה לבטוח בע"מ ("אליהו בטוח") מחזיקה כ-69% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה. [83]

מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו הינם השולטים הסופיים בחברה. למיטב ידיעת החברה אופן החזקתם הינו כדלקמן:

בעלי המניות של אליהו בטוח הינם: מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון.

בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%. בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

[83] כפי שנמסר לחברה ע"י אליהו בטוח, אליהו בטוח שעבדה לטובת בנק לאומי לישראל בע"מ כ- 30% מהון המניות של החברה, ראה באור 1 ב לדוחות הכספיים המאוחדים.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי

1. בעלי השליטה בחברה הם ה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו המחזיקים במניות החברה, במישרין ובעקיפין, באמצעות אליהו בטוח. לפירוט ראה תקנה 21א' בחלק זה של הדוח. בנוסף לעסקאות עם קרוביו, נכון למועד דוח זה, מר שלמה אליהו נחשב גם כבעל עניין אישי בעסקאות עם בנק אגוד.

2. בהתאם להוראות סעיף 117(1ב) לחוק החברות, במהלך שנת 2014 קבעו ועדות הביקורת של החברה ושל חברות הבת שלה הליכים אשר על החברה ו/או חברות הבת שלה לקיים, לפי העניין, בטרם תתקשרנה בעסקאות עם בעל השליטה או בעסקאות בהן יש לבעל השליטה עניין אישי, כאמור בסעיף 270(4) או 270(4א) לחוק החברות, אף אם אינן עסקאות חריגות, בתלות לפי סוג העסקה הנבחנת, ובכלל זה, בין היתר: רכישת שירותים על ידי החברה ו/או חברות הבת, מכירת ביטוח או מוצרים אחרים של הקבוצה, שיבוב ו/או חלוקת אחריות בין מבטחים, השתתפות בקונסורציום אשראי ותנאי כהונה והעסקה.

   לצורך אישור ההתקשרות, תוצגנה תוצאות ההליך לוועדת הביקורת או - במקרה של התקשרות במסגרת ניהול כספי עמיתים - לוועדת ההשקעות הרלוונטית ולוועדת הביקורת. בנוסף, נקבע כי במידה ולא יתקיים אחד מההליכים כאמור לעיל, תובא ההתקשרות לדיון בפני ועדת הביקורת אשר תקבע את ההליך הספציפי אותו יש לקיים בקשר עם אישור אותה ההתקשרות.

3. לפרטים אודות עסקאות עם בעל השליטה בחברה או שלבעל השליטה בחברה היה עניין אישי באישורן, אשר החברה ו/או חברות בנות שלה התקשרו בהן בתקופת הדוח או במועד מאוחר לסוף שנת הדוח ועד למועד פרסום דוח זה או שאושרו קודם לכן והינן בתוקף בתקופת הדוח (ראה באור 38 לדוחות הכספיים המאוחדים).

תקנה 24: מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת התאגיד)

א. בתאגיד

שם בעל העניין	מס' ת.ז./ מס' חברה	מניות רגילות	מס' הנייר בבורסה	מס' מניות מוחזקות ביום 20.3.2016	שיעור החזקה בהון[84]	שיעור החזקה בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים[84]
אליהו חברה לביטוח בע"מ	52-002985-1	0.01 ש"ח	1081165	729,168,309	69.14	69.14
מגדל חברה לביטוח בע"מ[85]	52-000489-6	0.01 ש"ח	1081165	6,365		
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	51-1303661	0.01	1081165	1,659,785	0.16	0.16

לפרטים על מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי נושאי משרה בכירה בתאגיד נכון ליום 22.3.2016 (למיטב ידיעת החברה) ראה דוח מיידי של התאגיד מיום 22 במרץ 2016 אסמכתא 2016-01-022268.

[84] בהנחה תיאורטית שמחצית מכתבי הזכאות שהוקצו על פי התוכנית למתן כתבי זכאות אשר עקרונותיה אושרו באוקטובר 2010 ימומשו.
[85] מגדל מחזיקה במניות בנאמנות עבור מי שהיו בעלי מניותיה עובר ליום 31.7.97. מגדל היא חברה בבעלות מלאה של החברה.

ב. חברות בנות וכלולות[86]

שם החברה הבת/ הכלולה	שם בעל העניין	מס' חברה	שם הנייר	מס' מניות המוחזקות ביום 20.3.2016	שיעור החזקה בהון	שיעור החזקה בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ	מגדל חברה לביטוח בע"מ[87]	52-000489-6	מ"ר 0.01 ש"ח	1,000	100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	מגדל חברה לביטוח בע"מ [87]	52-000489-6	מ"ר 1 ש"ח	804	100	100
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ [88]	52-001162-8	מ"ר 0.01 ש"ח	18,760,002	73.28	73.28
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	מגדל חברה לביטוח בע"מ [87]	52-000489-6	מ"ר 0.0001 ש"ח	61,660,406	100	100
יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	מגדל חברה לביטוח בע"מ [87]	52-000489-6	מ"ר 1 ש"ח	9,200,000	100	100
נכסי המגן בע"מ	מגדל חברה לביטוח בע"מ [87]	52-000489-6	מ"ר 1 ש"ח	6,090,837	100	100
פל בית המגן בע"מ	נכסי המגן בע"מ[89]	51-093969-7	מ"ר 1 ש"ח	14,066,595	100	100
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ [88]	52-001162-8	מ"ר 1 ש"ח	3,492	100	100
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ [88]	52-001162-8	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	782	43.88	43.88
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ[88]	52-001162-8	מ"ר 1 ש"ח	1,722	100	100
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ [88]	52-001162-8	רווחים 1 ש"ח	2,000	100	100
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ [88]	52-001162-8	מ"ר 0.001 ש"ח	1,000	100	100
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	מגדל חברה לביטוח בע"מ [87]	52-000489-6	מ"ר 1 ש"ח	2,034	100	100
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	מגדל קרנות נאמנות בע"מ [90]	51-130366-1	מ"ר 1 ש"ח	33,000	0.4	0.4
אינפומד אתרי רפואה בע"מ	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ [91]	51-313729-9	מ"ר 1 ש"ח	1,755	81.89	81.89
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ	אינפומד אתרי רפואה בע"מ [92]	51-288741-5	מ"ר 1 ש"ח	1,200	71	71
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	מגדל קרנות נאמנות בע"מ [90]	51-130366-1	1135862	34,676,427	2.91	2.91

[86] הפירוט הינו לגבי חברות מוחזקות שהפעילות שלהן הינה מהותית.
[87] מגדל היא חברה בבעלות מלאה של החברה.
[88] מגדל סוכנויות היא חברה בבעלות מלאה של מגדל.
[89] נכסי המגן היא חברה בבעלות מלאה של מגדל.
[90] מגדל קרנות נאמנות היא חברה בבעלות מלאה של מגדל שוקי הון.
[91] מגדל בריאות היא חברה בבעלות מלאה של החברה.
[92] אינפומד היא חברה בבעלות מלאה של מגדל בריאות.

ג. <u>מניות רדומות ונייירות ערך הניתנים להמרה או למימוש</u>

לפרטים על מניות ונייירות ערך אחרים המוחזקים על ידי נושאי משרה בכירה בתאגיד נכון ליום 20.3.2016 (למיטב ידיעת התאגיד) ראה דוח מיידי אחרון של התאגיד מיום 1 ביולי 2015 אסמכתא 2015-01-061887.

תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק ונייירות ערך המירים של התאגיד

הון רשום ביום 20.3.16

15,000,000 ש"ח

מחולק ל-1,500,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח

הון מונפק ביום 20.3.16

10,539,082.34 ש"ח

מחולק ל-1,053,908,234 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח

תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של התאגיד

לפרטים בדבר מרשם בעלי המניות של התאגיד ראה דוח מיידי של התאגיד מיום 3 במרץ 2016 אסמכתא 2016-01-04074.

תקנה 25 א': מען רשום של התאגיד

המען הרשום של התאגיד, רח' אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה 4951229,
ת.ד. 3063,פתח תקווה 49130 טלפון מס' 076-8868962,
פקס מס' 03-9238988 כתובת דואר אלקטרוני,migdalhold@migdal.co.il

תקנה 26 : הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	יוחנן דנינו, יו"ר הדירקטוריון	שלמה אליהו	ישראל אליהו
מס' הזיהוי:	056162142	43661602	27768969
תאריך לידה:	20.12.1959	18.1.1936	16.5.1970
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	מבצע עובדה 23, מודיעין,	הדסה 6, תל-אביב	אבן גבירול 2, תל-אביב
הנתינות שלו:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	לא	לא	לא
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	לא	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :	לא	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	דירקטור – 24.11.2015, יו"ר דירקטוריון- 16.12.2015	29.10.2012	29.12.2012
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור :	בוגר במשפטים (אוניברסיטת ת"א), מוסמך במדעי החברה (אוניברסיטת חיפה), עורך דין. יו"ר דירקטוריון מגדל ויו"ר הועדה להערכות לסולבנסי 2 במגדל, דירקטור במגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, יו"ר עמותת ספורט - גשר לחינוך (ע"ר), בעלים של חברת עינת 26 בע"מ. כיהן כמפכ"ל משטרת ישראל עד יוני 2015.	יו"ר שלמה אליהו אחזקות בע"מ וחברות בנות, אליהו חברה לבטוח בע"מ, דירקטור, יזם ושותף בפרויקט גן העיר בע"מ וחברות בנות ושותף בגרעין השליטה של בנק איגוד. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ, ובמגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, חבר הועדה להערכות לסולבנסי 2 במגדל חברה לביטוח בע"מ. שימש יו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2013 ויו"ר דירקטוריון התאגיד עד פברואר 2015.	בוגר כלכלה, קולנוע וטלויזיה (אוניברסיטת תל אביב), בוגר קורסים למנהלים בכירים, התמחות במשא ומתן, מיזוגים ורכישות ועסקים משפחתיים (INSEAD). דירקטור ומנכ"ל בשלמה אליהו אחזקות בע"מ, דירקטור בחברות בנות של שלמה אליהו אחזקות בע"מ, באליהו חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות ובמגדל חברה לביטוח בע"מ. יו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, יו"ר ועדת השקעות נוסטרו באליהו חברה לביטוח בע"מ ובמגדל חברה לביטוח בע"מ. חבר ועד ציבורי בפרוייקט נובה מקצוענות בשרות הקהילה. חבר ועד מנהל ב-"והדרת" המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן ובעמותת לב אוהב. מייסד של המרכז לעסקים משפחתיים - ישראל בע"מ.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	כן, אב של מר ישראל אליהו דירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח ושל מר עופר אליהו, נושא משרה בכירה בתאגיד ובמגדל ביטוח .	כן, בן של מר שלמה אליהו דירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח ואח של מר עופר אליהו, נושא משרה בכירה בתאגיד ובמגדל ביטוח.

תקנה 26 : הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	רונית אברמזון	אייל בן שלוש	יגאל בר יוסף
מס' הזיהוי:	54121108	57440638	1543198
תאריך לידה:	17.8.1957	15.12.1961	6.3.1947
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	שמשון 5, ירושלים	השקד 148, מושב שורש	אד"ם הכהן 3, תל-אביב
הנתינות שלו:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	ועדת ביקורת וועדת תגמול	יו"ר ועדה לבחינת דוחות כספיים, חבר ועדת ביקורת וועדת תגמול	יו"ר ועדת ביקורת, חבר ועדה לבחינת דוחות כספיים וועדת תגמול
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	כן	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	לא	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :	לא	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	25.2.2009	10.6.2008	5.9.2007
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור :	בוגרת במשפטים (האוניברסיטה העברית), עורכת דין בנושאים עסקיים ודיני חברות. דירקטורית וחברה בועדת ביקורת במגדל חברה לביטוח בע"מ. דירקטורית ויו"ר ועדת ביקורת במגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברת הוועד המנהל בקרן ירושלים ובשילוב מכון לטיפול משפחתי זוגי והמכללה האקדמית בית ברל (ע"ר). כהנה כדח"צית בכרמל אוליפינים בע"מ עד דצמבר 2015.	בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה (האוניברסיטה העברית), מוסמך בכלכלה (האוניברסיטה העברית). דח"צ, יו"ר הועדה לבחינת דוחות כספיים, חבר ועדת תגמול, ועדת ביקורת, ועדת השקעות נוסטרו וועדה להערכות לסולבנסי 2 במגדל חברה לביטוח בע"מ. חבר ועדת השקעות במבטחים הותיקה קרן פועלי בנין, קרן הדסה וקרן אגד, יו"ר ועדת השקעות קרן עורכי דין בניהול מיוחד, דירקטור במטריקס אי.טי. בע"מ, קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, Sapiens International Corporation N.V ובלוסקאי אנרג'י בע"מ וחברות בנות שלהן, יועץ בדיויד שילד סוכנות לביטוח (2000) בע"מ ובעבר שימש לסירוגין כדירקטור בחברה זו עד תחילת 2015.	מוסמך במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית) דח"צ, יו"ר ועדת ביקורת, חבר ועדת תגמול, הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת השקעות וועדה להערכות לסולבנסי 2 במגדל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור בתדהר השקעות גב בע"מ, חבר בועד המנהל של מכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה , יועץ בקרמר אלקטרוניקה בע"מ , בחברת שרפים אופטרוניקה, בחברות וקסמן גוברין גבע פיתוח בע"מ ובוקסמן גוברין חברה להנדסה בע"מ. שמש כיועץ בקרן לעדוד יזמים צעירים בע"מ (חל"צ) עד ינואר 2015 ובחברת ESI עד יולי 2015.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא	לא

תקנה 26 : הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	יעקב דנון	עמוס ספיר	ד"ר גבריאל פיקר
מס' הזיהוי:	969014	3139300	05049302
תאריך לידה:	11.1.1946	4.7.1937	30.1.1950
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	בית זית, האגם 279	שד' מיכאל נאמן 22, תל אביב	הר מירון 32, מבשרת ציון
הנתינות שלו:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	יו"ר ועדת תגמול, חבר ועדת ביקורת וועדה לבחינת דוחות כספיים	לא	לא
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	כן	כן	לא
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :	לא	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	5.10.2008	24.11.2015	12.11.2013
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור :	בוגר בכלכלה ומוסמך במינהל עסקים (האוניברסיטה העברית). דח"צ , יו"ר ועדת תגמול, חבר בועדת ביקורת והועדה לבחינת הדוחות הכספיים במגדל חברה לביטוח בע"מ, יו"ר ועדת ביקורת הספריה הלאומית בע"מ (חברה לתועלת הציבור), דירקטור ויו"ר ועדת מאזן במלם-תים בע"מ , חבר מועצה באוניברסיטה הפתוחה ויועץ לחברות וארגונים.	בוגר במדעי החברה-כלכלה ויחסים בינלאומיים (האוניברסיטה העברית) מוסמך במנהל עסקים התמחות במימון (אוניברסיטת קולומביה, ניו-יורק), לימודי דוקטורט - התמחות במימון ובנקאות (אוניברסיטת קולומביה, ניו יורק). יו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, דירקטור וחבר ועדה להערכות סולבנסי 2 במגדל חברה לביטוח בע"מ,דירקטור בתאגידים לטובת הציבור. בעלים של חברת סיקסאייס אחזקות בע"מ וסיקסאייס ניהול (1997) בע"מ. כיהן בעבר כיו"ר דירקטוריון בישאל אמל"ט השקעות (1993) בע"מ עד לאוגוסט 2012, ב- נ. פלדמן ובנו בע"מ עד למרץ 2013, כדירקטור בלתי תלוי בבנק לאומי לישראל בע"מ עד לאוקטובר 2014, כדירקטור בתשתיות ישראל ניהול 1 בע"מ ובתשתיות ישראל ניהול 2 בע"מ עד למרץ 2014, כדירקטור בלוג מוצרים פלסטיים בע"מ עד לנובמבר 2014, כדח"צ בהוט מערכות תקשורת בע"מ וקבוצת א. דורי בע"מ עד ינואר 2015 וכיו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ עד נובמבר 2015.	רופא שיניים, D.M.D (האוניברסיטה העברית והדסה ירושלים). משמש כיועץ ביטוחי בריאות ושיניים - רופא אמון. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ, באליהו חברה לביטוח בע"מ, בעמותת המרכז הישראלי להגירה בינלאומית ולקליטה, ICC ישראל, הדרך ה- 13 בע"מ וקרן פיקר. כיהן כדירקטור באינפומד אתרי רפואה בע"מ ובי וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ עד ספטמבר 2015 ובקרן התזמורת הפילהרמונית הישראלית עד לאוקטובר 2015.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא	לא

דירקטורים שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדו"ח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדו"ח ולכן לא הובאו פרטים אודותם:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
עודד שריג	53547451	27.01.2015	16.12.2015

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד[93]

שם נושא המשרה:	ערן צ'רנינסקי	עופר אליהו
מס' הזיהוי:	57693236	55444699
תאריך לידה:	20.6.1962	28.8.1958
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מנכ"ל ומנהל כספים של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל חברה לביטוח בע"מ, מנכ"ל ומנהל כספים של מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, מנהל כספים ודירקטור במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, במגדל אשכול פיננסים בע"מ, במגדל שירותי מימון בע"מ ובמגדל ליסינג בע"מ, דירקטור במגדל ניהול תביעות בע"מ, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות בע"מ, אינפומד אתרי רפואה בע"מ, בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ ומגדל שירותי ניהול בע"מ ומנהל כספים במגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ.	מנכ"ל של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, יו"ר דירקטוריון שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ , פל בית המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות בע"מ, מגדל שירותי ניהול בע"מ ,אינפומד אתרי רפואה בע"מ, בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, חמישים פלוס בע"מ, קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ ומגדל ניהול תביעות בע"מ. דירקטור במגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ, מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ, שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ וסוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	כן, בן של מר שלמה אליהו, בעל השליטה ודירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח ואח של מר ישראל אליהו, דירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בכלכלה וחשבונאות (אוניברסיטת תל-אביב), רואה חשבון, חבר במועצה המקצועית של לשכת רואי חשבון בישראל.	התמחות בלימודי ביטוח כללי במכללה לביטוח במסלול דו שנתי. דירקטור באליהו חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות, בשלמה אליהו אחזקות בע"מ וחברות בנות, בחברת פרוייקט גן העיר בע"מ וחברות בנות, קרן מחקרים בענייני ביטוח ליד אגוד חברות הביטוח, ע"ר ויו"ר איגוד חברות הביטוח בישראל. כיהן כדירקטור בתאגיד עד אוקטובר 2013, שמש כמנכ"ל אליהו חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2013, כמנהל חטיבת עסקי ביטוח כללי וביטוח משנה של מגדל ביטוח עד יולי 2013 וכמנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של מגדל ביטוח עד ינואר 2016.
התאריך בו החלה כהונתו:	מנכ"ל – 24.3.2015, מנהל כספים – 1.4.2009	11.2.2014 (כהונה כמנכ"ל במגדל ביטוח)

[93] מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל . כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכניו ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה זו.

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד [93]

שם נושא המשרה:	שי בסון	גיל יניב
מס' הזיהוי:	22091581	58451170
תאריך לידה:	5.10.1965	16.11.1963
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת טכנולוגיה ומשאבים, ממונה אבטחת מידע, מנהל מערכות מידע ומנהל רציפות עסקית של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ, מנכ"ל מגדל טכנולוגיות בע"מ.	מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח, עסקי בריאות ואיכות חיים וראש תחום אסטרטגיה במגדל חברה לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר במתמטיקה ומדעי המחשב (אוניברסיטת תל-אביב), מוסמך במנהל עסקים (אוניברסיטת תל-אביב), ומוסמך במדעי החברה , בטחון לאומי (אוניברסיטת חיפה).	בוגר בכלכלה (אוניברסיטת חיפה), מוסמך במנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א).
התאריך בו החלה כהונתו:	1.5.2010 (כהונה במגדל ביטוח)	1.6.2010 (כהונה במגדל ביטוח כמנהל חטיבת חסכון ארוך טווח עסקי בריאות ואיכות חיים)* 24.2.2014 (כהונה במגדל ביטוח כראש תחום אסטרטגיה)*

* מר גיל יניב יפרוש מתפקידו ביום 4 באפריל 2016. ראה דיווח מיידי מיום 3 בינאר 2016 אסמכתא 2016-01-001540

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד [93]

שם נושא המשרה:	אמיל ויינשל	יוסי פרץ	אילנה בר
מס' הזיהוי:	014650287	012305207	22190839
תאריך לידה:	30.11.1971	06.11.1960	7.11.1965
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	יועצת משפטית של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	מנהל חטיבת ביטוח כללי (מטה, שיווק ומכירות) במגדל חברה לביטוח בע"מ.	יועצת משפטית של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר חשבונאות ומשפטים (Rhodes University – אוניברסיטה בדרא"פ), מוסמך מנהל עסקים התמחות במימון (אוניברסיטת ת"א) , רו"ח. יו"ר הדירקטוריון של הפול הישראלי, חבר הנהלה באיגוד חברות הביטוח ובהתאחדות חברות לביטוח חיים. כיהן כמנכ"ל איילון חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2015, משנה בכיר למנכ"ל, מנהל חטיבת עסקי הביטוח של הראל חברה לביטוח בע"מ עד שנת 2011.	בוגר מנהל עסקים (המכללה למנהל), למד הנדסת חשמל במשך 4 שנים אקדמיות (H.I.T). שימש כמנהל שיווק עסקי ביטוח כללי ארצי במגדל חברה לביטוח בע"מ עד יוני 2014. לפני כן, שימש מנהל שיווק ביטוח כללי באליהו חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2012.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת בר-אילן), מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת הרווארד, ארה"ב), עורכת דין.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.02.2016 (כהונה במגדל ביטוח)	01.07.2014 (כהונה במגדל ביטוח)	10.7.2001

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד [93]

שם נושא המשרה	טלי כסיף	מיכל לשם	בצלאל צוקר
מס' הזיהוי:	54677836	27862721	50671627
תאריך לידה:	13.2.1957	30.7.1970	24.4.1951
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מזכירת החברה	מבקרת פנים של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מזכירת חברה של מגדל חברה לביטוח בע"מ, של מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מבקרת פנים של מגדל חברה לביטוח בע"מ, ושל מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ.	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ, דירקטור במגדל טכנולוגיות בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת תל-אביב), עורכת דין.	בוגרת במנהל עסקים (המכללה למנהל), רואת חשבון (המכללה למנהל), משמשת כדחצ"ית במטריקס IT בע"מ, שמשה כראש תחום SOX404, אכיפה קבוצתית, אסטרטגיה, פיתוח עסקי ובקרה של החברה ושל מגדל ביטוח עד ינואר 2014.	בוגר לימודי CLU (מכללה לביטוח), לימודי ביטוח חיים (מכללה לביטוח).
התאריך בו החלה כהונתו:	18.3.1991	1.2.2014	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ - 9.2.2009. מנכ"ל יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ - 1.12.2006.

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד [93]

שם נושא המשרה:	יוסי בן ברוך	אסף שהם	מלי שאול
מס' הזיהוי:	58890138	013306832	55026066
תאריך לידה:	25.11.1970	28.7.1969	22.12.1957
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנכ"ל מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, יו"ר דירקטוריון במגדל קרנות נאמנות בע"מ ומגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ ודירקטור בחברות הפעילות הבאות: מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ, מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ, אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ, אם. אר. אם – ניהול השקעות בע"מ ואם. אר. אם – מגדל ניהול סיכונים בע"מ.	מנהל חטיבת השקעות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור במגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל אשכול פיננסים בע"מ, מגדל שירותי מימון בע"מ, מגדל ליסינג בע"מ, אשמורת תיכונה בע"מ, החברה לפיתוח יפה נוף חיפה בע"מ ו-א. י. אמריקה ישראל להשקעות בע"מ.	מנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר משפטים וחשבונאות (אוניברסיטת ת"א) ומוסמך מנהל עסקים - התמחות במימון (אוניברסיטת ת"א). שימש כדירקטור במגדל שוקי הון (1965) בע"מ עד יוני 2014, כממלא מקום מנכ"ל, חשב, יועץ משפטי ומנהל מחלקת השקעות באליהו חברה לביטוח בע"מ עד יוני 2014.	בוגר כלכלה ומדעי המדינה (אוניברסיטת ת"א), מוסמך מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א), כהן בתפקיד מנהל גמל והשתלמות של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ עד מרץ 2014 ולפני כן כהן כמנהל מחלקת השקעות של אליהו חברה לביטוח בע"מ עד ינואר 2013.	שמשה כמנהלת אשכול (מרחב סוכנויות הסדר), מנהלת יחידת הבנקים ומנכ"ל הפניקס סוכנויות בקבוצת הפניקס עד פברואר 2015.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.07.2014 (כהונה במגדל שוקי הון)	30.03.2014 (כהונה במגדל ביטוח)	01.07.2015 (כהונה במבטח סיימון)

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד [93]

שם נושא המשרה:	יצחק בן מנחם	לייבוש אולמן	אסף אשכנזי
מס' הזיהוי:	23643836	16020752	38290698
תאריך לידה:	20.4.1968	27.2.1955	18.1.1976
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מנהל הסיכונים של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	מנהל אכיפה של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל הסיכונים של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל חברות נוספות בקבוצת מגדל.	אקטואר ראשי ואקטואר ממונה ביטוח חיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	ראש מטה, מנהל אכיפה וממונה שירות של מגדל חברה לביטוח בע"מ וממונה על השירות במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר כלכלה וסטטיסטיקה (האוניברסיטה העברית), מוסמך כלכלה ומנהל עסקים (האוניברסיטה העברית), שמש סמנכ"ל מחקר במגדל ביטוח עד אוקטובר 2013.	דוקטור בתחום אקטואריה (אוניברסיטת בזל, שוויץ), מוסמך באקטואריה (אוניברסיטת בזל, שוויץ), בוגר במתמטיקה, סטטיסטיקה וחקר ביצועים (אוניברסיטת בזל, שוויץ).	בוגר הנדסת תעשיה וניהול (הטכניון), מוסמך מנהל עסקים (אוניברסיטת בן גוריון) ומוסמך לימודי משפט (אוניברסיטת בר אילן). שימש בתפקיד מנהל מטה עסקי ביטוח והפצה של מגדל ביטוח עד פברואר 2014, כמנהל מטה תחום ביטוח כללי של מגדל ביטוח עד מאי 2013 וכעוזר מנכ"ל ומנהל מחלקת או"ש, רגולציה וסוקס וקצין ציות באליהו חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2012.
התאריך בו החלה כהונתו:	1.10.2013	1.12.2006 (כהונה במגדל ביטוח)	27.5.2014

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד [93]

שם נושא המשרה:	**ד"ר רענן כהן**	**אברהם שמאי**
מס' הזיהוי:	048316954	024317463
תאריך לידה:	28.02.1941	10.01.1969
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	יו"ר דירקטוריון מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ומגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ. דירקטור בשחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ, שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ, אמיר אלוני סוכנות לביטוח בע"מ (1994) בע"מ, אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ, אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ, שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ, מקפת שירותים פיננסיים - סוכנות לביטוח (1998) בע"מ , סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ופרוליין אקסקלוסיב בע"מ.	מנהל תחום תביעות כללי של מגדל חברה לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	ד"ר להיסטוריה של המזרח התיכון (אוניברסיטת ת"א), מוסמך היסטוריה של המזרח התיכון (אוניברסיטת ת"א), בוגר היסטוריה כללית (אוניברסיטת ת"א). יו"ר דירקטוריון בסולה יצוא תוצרת חקלאית בע"מ, דח"צ בנטו מלינדה סחר בע"מ ודירקטור בזרח חיפושי נפט וגז - שותפות מוגבלת בע"מ. דירקטור חבר וועדת ביקורת וכספים בגוליבר אנרג'י בע"מ. יו"ר וועדת ביקורת וחבר ועדת השקעות בעמ"י חברה לניהול קופות גמל ענפיות בע"מ. שימש כיו"ר דירקטוריון בשוק סיטונאי לישראל בע"מ עד דצמבר 2013, דירקטור בבנק אוצר החייל בע"מ עד דצמבר 2013, ב- ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2013, ב- רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ עד אוגוסט 2013, דח"צ ב- ב.גאון אחזקות בע"מ עד יולי 2013 וב- י.ז. קווינקו בע"מ עד דצמבר 2013.	בוגר במשפטים, (המכללה למנהל), מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל), עורך דין שימש כראש אגף תביעות באליהו חברה לביטוח בע"מ עד ינואר 2015.
התאריך בו החלה כהונתו:	27.05.2014 (כהונה במבטח סיימון)	01.02.2015 (כהונה במגדל ביטוח)

נושאי משרה בכירה שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדו"ח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדו"ח:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
עמוס רוקח, מנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	58456906	01.01.2013	01.07.2015
סיגל גרינהאוז, מנהלת חטיבת ביטוח משנה ומערך עסקים של מגדל חברה לביטוח בע"מ	058677709	01.07.2014	03.11.2015

תקנה 26ב' : מורשה חתימה של התאגיד

לתאגיד אין מורשי חתימה עצמאיים

תקנה 27: רואי החשבון של התאגיד

סומך חייקין, רואי חשבון, מגדל המיליניום KPMG ארבעה 17, תא דואר 609. תל-אביב 61006

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, עמינדב 3 תל-אביב 6706703

תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד

במהלך תקופת הדוח לא חל שינוי בתקנון החברה

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים

(א) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:

(לענין המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית ראה פירוט החלטות אסיפה כללית מיוחדת בסעיף קטן (ג) להלן).

1. תשלום דיבידנד (סופי וביניים) וחלוקת מניות הטבה: כן

24.3.2015
- לאשר חלוקת דיבידנד בגובה 200 מלש"ח לבעלי מניות החברה על בסיס הדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2014. היום הקובע לזכאות הינו 6.4.2015 החלוקה הינה מתוך העודפים שנצברו בחברה.

(ההחלטה אושרה על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 19.04.2015).

27.10.15
- לאשר חלוקת דיבידנד לבעלי מניות החברה בגובה 200 מלש"ח על בסיס הדוחות הכספיים של החברה ליום 30.06.2015. היום הקובע לזכאות הינו 19.11.2015. החלוקה הינה מתוך העודפים שנצברו בחברה. ההחלטה טעונה אישור האסיפה הכללית.

נכון למועד דוח זה, ההחלטה עדיין לא הובאה בפני האסיפה הכללית ועל כן לא בוצע תשלום דיבידנד זה ראה דיווח מיום 4 בנובמבר 2015 אסמכתא מס' 2015-01-148275 ודיווח מיום 4 בנובמבר 2015 אסמכתא מס'2015-01-148314.

2. שינויים בהון הרשום או המונפק של התאגיד: אין

. 3. שינוי תזכיר או תקנון של התאגיד: אין

4. פדיון מניות: אין

5. פדיון מוקדם של אגרות חוב: אין

6. עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין התאגיד ובעל ענין בו:

ראה ביאור 38 לדוחות הכספיים המאוחדים.

(ב) החלטות אסיפה כללית בעניינים המפורטים לעיל שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון:

אין

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

18.02.2015	• לאשר את מינויו של פרופ' עודד שריג כדירקטור בחברה בתוקף מיום 27.01.2015.
	• לאשר את מינויו של פרופ' עודד שריג כיו"ר דירקטוריון של החברה.
19.04.2015	• לאשר חלוקת דיבידנד לבעלי מניות החברה בסך של 200 מליוני ש"ח המהווים נכון ליום החלטת הדירקטוריון 0.18 ש"ח למניה ו-1897.698449% מהונה המונפק והנפרע של החברה. הדיבידנד שולם לבעלי המניות של החברה שהיו רשומים בפנקס בעלי המניות של החברה בתום היום הקובע (06.04.2015) אשר בהתאם להוראות הבורסה היווה גם את יום "האקס". מועד התשלום חל ביום 20.04.2015.
07.06.2015	• לאשר את תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי, מנכ"ל החברה.
18.08.2015	• לאשר בחירת רואי החשבון המבקרים של החברה סומך חייקין וקוסט פורר גבאי את קסירר והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם.
16.12.2015	• לאשר את מינויו של מר עמוס ספיר כדירקטור בחברה בתוקף מיום 24.11.2015.
	• לאשר את מינויו של מר יוחנן דנינו כדירקטור בחברה בתוקף מיום 24.11.2015.
	• לאשר את מינויו של מר יוחנן דנינו כיו"ר הדירקטוריון של החברה ממועד אישור האסיפה הכללית.[94]
21.1.2016	• לאשר את תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו, יו"ר דירקטוריון החברה המכהן גם כיו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ.
3.2.2016	• לאשר את ההתקשרות של מגדל בעסקה עם בעלת השליטה בחברה - אליהו, בהסכם לרכישת תיק ה-Run Off בביטוח כללי של אליהו.

תקנה 29 א' : החלטות התאגיד

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: אין

2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: אין

3. עסקאות חריגות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות:

אין

4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח:

[94] להשלמת התמונה יצוין כי, ביום 21 בינואר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה את תנאי כהונתו והעסקתו של מר יוחנן דנינו, יו"ר דירקטוריון החברה, המכהן גם כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח. לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה והעסקה של מר דנינו וביחס למכתב מאת סגנית בכירה לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנוגע לרכיב ההתמדה הכלול בשכרו של מר דנינו ובנוגע לאופן תשלום התגמול באמצעות חברה בשליטתו, ראו דיווחים מיידיים מימים 29 בדצמבר 2015 ו- 8 בפברואר 2016 (אסמכתאות: 2015-01-192060 ו- 2016-01-025075, בהתאמה).

1) **כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006**

א. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל ,בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.

ב. החברה מסרה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

ג. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

ד. החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שייעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות, לגרום לדחיה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

2) **כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2006**

בחודש נובמבר 2006 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה .

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור – החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה כנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או

בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל- 25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

3) **קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011**

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 29 בנובמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-344328).

4) **כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012**

א. התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח - 1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א - 2011.

ב. סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

ג. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

ד. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקרות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

- הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסוימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 28 בדצמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-378141) , דו"ח מיידי מיום 2 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-032109) ודוח מיידי מיום 7 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-036555).

5) כתבי שיפוי לבעל השליטה וקרוביו- נכון למועד דוח זה טרם הובאה לאישור האורגנים המוסמכים של החברה הענקת כתבי שיפוי לנושאי משרה המכהנים במועד הדוח בחברה והם בעל השליטה ו/או נושאי משרה אחרים שיש לבעל השליטה ענין אישי בהם (שלמה אליהו וקרוביו המכהנים בחברה כנושאי משרה, עופר אליהו וישראל אליהו) וכי על כן למועד הדוח אין בידיהם כתב שיפוי מהחברה.

6) **ביטוח נושאי משרה**

א. ביום 27 בינואר 2015 החליט דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 25 בינואר 2015, על הארכה של פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה לנושאי משרה בקבוצה לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה אשר פקעה ביום 31.12.2014 לתקופה של 30 יום עד ליום 31.12.2015 בתמורה לפרמיה פרורטה לתקופה. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 27 בינואר 2015 (אסמכתא 2015-01-020140). ההתקשרות שאושרה כאמור הינה בהתאם למדיניות התגמול של החברה שאושרה באסיפה כללית ביום 27 לאוקטובר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-181653).

ב. ביום 27 בינואר 2015 החליט דירקטוריון החברה, בהתאם להוראות תקנות החברות (הקלות עם בעלי ענין) התש"ס-2000, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 25 בינואר 2015, לאשר חידוש התקשרות בפוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה לנושאי משרה בקבוצה לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה לתקופה של שבעה עשר (17) חודשים, החל מיום 1.2.2015 ועד ליום 30.6.2016, בגבולות אחריות של 100 מליון דולר למקרה ובסה"כ לתקופה ובתמורה לפרמיה שנתית שלא תעלה על 270,000 דולר. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 27 בינואר 2015 (אסמכתא 2015-01-020140).

ההתקשרות הינה בהתאם למדיניות התגמול של החברה שאושרה באסיפה כללית ביום 27.10.2014. ראה פירוט בדוח מיידי מיום 27 באוקטובר 2014 (אסמכתא 2014-01-181653).

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

שמות החותמים ותפקידם:

יוחנן דנינו
יו"ר הדירקטוריון

ערן צ'רנינסקי
מנהל כללי ומנהל כספים

תאריך: 29.3.2016

שאלון ממשל תאגידי [95]

יובהר כי התשובות בשאלון אינן כוללות התייחסות לחברות בת אלא אם נכתב במפורש אחרת

[95] פורסם במסגרת הצעת חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.14.

עצמאות הדירקטוריון				
			נכון	**לא נכון**
.1		בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר. *בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א.(ב)(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצונים השונים):* **דירקטור א': יגאל בר יוסף** **דירקטור ב': אייל בן שלוש** **דירקטור ג' : יעקב דנון** מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה : **3**	✓	
.2		שיעור [96] הדירקטורים הבלתי תלויים [97] המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה : **3/9 (38%)** שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון [98] התאגיד[99] ✓ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון)		

96 בשאלון זה, "**שיעור**" – מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמא 3/9.
97 לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.
98 לענין שאלה זו – "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמא בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).
99 חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

עצמאות הדירקטוריון				
			נכון	**לא נכון**
3.		בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי).	✓	
4.		כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים[100] למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____	✓	
5.		כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): אם תשובתכם הינה "לא נכון" - האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). יצויין שיעור הישיבות שבהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א': _____.	✓	

[100] לענין שאלה זו עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן כנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב "ככפיפות" לעניין שאלה זו.

עצמאות הדירקטוריון				
			נכון	**לא נכון**
6.		בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) – יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור: זהות: _____. תפקיד: בתאגיד (ככל וקיים)_____. פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____. האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ☐ כן ☐ לא *(יש לסמן x במשבצת המתאימה)* שיעור נוכחותו[101] בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח: _____. לשם הצגת נושא מסויים על ידו: _____נוכחות אחרת:_____ ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה)	✓	

[101] תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

כשירות וכישורי הדירקטורים				
			נכון	**לא נכון**
7.		בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה – קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה).[102] אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין –	✓	
		א. פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: _____.		
		ב. הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים: _____.		
		ג. מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים: _____.		
		ד. הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: _____.		

[102] חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

כשירות וכישורי הדירקטורים					
				נכון	**לא נכון**
8.			התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון"- יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ✓ כן ☐ לא	✓ [103]	
9.		א.	בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" – יצויין המספר המזערי שנקבע: **3**	✓	
		ב.	מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח- בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית [104] **6** בעלי כשירות מקצועית[104] **2** במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שכיהנו בשנת הדיווח		

[103] על פי נוהל עבודת הדירקטוריון כל דירקטור חדש עורך סבב עם מנהלים בכירים ובעלי תפקידים שנמנו בנוהל להכרת החברה, הסביבה הרגולטורית, מערך ממשל תאגידי בה וכו'. כמו כן בהתאם לנוהל הדירקטוריון נערכות השתלמויות לדירקטורים אחת לשנתיים. ביום 29.10.2015 נערכה השתלמות דירקטורים בנושאים הבאים: ניהול סיכונים, אבטחת מידע, סייבר והיערכות לשעת חירום . בנוסף , מעת לעת, עורכת החברה הדרכות והשתלמויות לנושאי משרה ו/או דירקטורים בנושאים ובתכנים אשר החברה סבורה כי מן הראוי להעמיק בהם או אשר מתבקשים על ידי דירקטורים מעת לעת.

[104] לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו – 2005.

כשירות וכישורי הדירקטורים

				נכון	לא נכון
10.		א.	בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____ בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____	✓	
		ב.	מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: **גברים: 8 נשים: 1**		

ישיבות הדירקטוריון

			נכון	לא נכון
11.	א.	מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: שנת 2015 רבעון ראשון: 4 רבעון שני: 4 רבעון שלישי: 4 רבעון רביעי: 6		
	ב.	לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור[105] השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה – לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו): (יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים).		

שם הדירקטור	שיעורי השתתפותו בישיבות **הדירקטוריון**	שיעורי השתתפותו בישיבות **ועדת ביקורת** 106	שיעורי השתתפותו בישיבות **הועדה לבחינת הדוחות כספיים** 106	שיעורי השתתפותו בישיבות **ועדת תגמול** 106
רונית אברמזון	100%	100%	—	100%
יגאל בר יוסף	100%	100%	100%	100%
אייל בן שלוש	100%	94%	100%	100%
יעקב דנון	100%	100%	100%	100%
שלמה אליהו	84%	—	—	—
ישראל אליהו	84%	—	—	—

[105] ראה ה"ש 96.
[106] לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

ישיבות הדירקטוריון								
							נכון	לא נכון
		גבריאל פיקר	95%	—	—	—		
		עודד שריג *	62%	—	—	—		
		יוחנן דנינו **	100%	—	—	—		
		עמוס ספיר **	100%	—	—	—		

* מר עודד שריג כיהן כיו"ר דירקטוריון בתקופה 18.2.2015 – 16.12.2015. כמו כן היתה למר עודד שריג מגבלה של השתתפות בענייני מגדל ביטוח (ראה דוח מיידי מיום 27 בינואר 2015 אסמכתא 2015-01-020128 ודוח משלים מיום 2 בפברואר 2015, אסמכתא 2015-01-023161).

** ה"ה יוחנן דנינו ועמוס ספיר מונו לדירקטורים ביום 24.11.2015.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)				
			נכון	**לא נכון**
12.	1.	בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם, לאחר שניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.		✓

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון

			נכון	לא נכון
13.		בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א.(2) לחוק החברות), ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.	✓	
14.		בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א.(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: **החל מיום 1.11.2014 ועד ליום 24.3.15, סה"כ תקופה של 143 ימים, כיהן מר ערן צ'רנינסקי, המכהן כיום כמנכ"ל החברה, כמ"מ מנכ"ל החברה. יובהר כי בשנת הדוח, היינו שנת 2015, מספר הימים בהם לא כיהן מנכ"ל בחברה עמד על 82 ימים. מר ערן צ'רנינסקי מכהן כמנכ"ל החברה החל מיום 24.3.2015.**		✓
15.		בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. [107] ✓ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).		
16.		המנכ"ל <u>אינו</u> קרוב של יו"ר הדירקטוריון. [108] אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) –	✓	
	א.	תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.	_____	_____
	ב.	הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות: [109] ☐ כן ☐ לא *(יש לסמן x במשבצת המתאימה)*	_____	_____

[107] בחברות איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.
[108] למען הסדר הטוב יוער, כי מר עופר אליהו, המכהן כמנכ"ל חברת הבת, מגדל ביטוח, הינו בנו של מר שלמה אליהו שכהן בתפקיד יו"ר דירקטוריון התאגיד עד ליום 18.2.2015.
[109] בחברות איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון				
			נכון	**לא נכון**
17.		בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. **מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח** ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		**x**

ועדת הביקורת				
			נכון	**לא נכון**
.18		בועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -	———	———
	א.	בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	✓	
	ב.	יו"ר הדירקטוריון.	✓	
	ג.	דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	✓	
	ד.	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	✓	
	ה.	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	✓	
.19		מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות	✓	
.20		מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.	✓	

ועדת הביקורת				
			נכון	**לא נכון**
.21		ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר, לפי הענין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לענין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.		x [110]
.22		בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הועדה, היה זה באישור יו"ר הועדה ו/או לבקשת הועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו)	✓	
.23		בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו לגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.	✓	
.24		ועדת הביקורת (ו/או הועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.	✓	

[110] התקיים דיון בשנת 2016 ביחס לשנת 2015.

			נכון	לא נכון
תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן – הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים				
.25	א.	יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: **2**.		
	ב.	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים דוח רבעון ראשון (שנת 2015): **3** דוח רבעון שני: **4** דוח רבעון שלישי: **2** דוח שנתי 2015 **6**		
	ג.	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2015): **9** דוח רבעון שני: **7** דוח רבעון שלישי: **6** דוח שנתי 2015 **6**		
.26		רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח.	✓	

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן – הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים.

			נכון	לא נכון
27.	בועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:			
	א.	מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בועדה ואישור הדוחות כאמור).	✓	
	ב.	התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	✓	
	ג.	יו"ר הועדה הוא דירקטור חיצוני.	✓	
	ד.	כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים.	✓	
	ה.	לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	✓	
	ו.	חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	✓	
	ז.	המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	✓	
	אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצויין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.			

ועדת תגמול				
			נכון	**לא נכון**
28.		הועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).	✓	
29.		תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת התגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש״ס - 2000.	✓	
30.		בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -		
	א.	בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	✓	
	ב.	יו״ר הדירקטוריון.	✓	
	ג.	דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	✓	
	ד.	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	✓	
	ה.	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	✓	
31.		בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו״ר הועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.	✓	

ועדת תגמול			
		נכון	**לא נכון**
.32	ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג)(3), ו-272(ג1)(1)(ג) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצויין – סוג העסקה שאושרה כאמור: _____ מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____	✓	

מבקר פנים			
		נכון	לא נכון
33.	יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.	✓	
34.	יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תוכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורט נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: **נושאי הביקורת בקבוצת מגדל נגזרים מתוכנית העבודה הרב-שנתית של מגדל אחזקות וחברות הבנות המתבססת על סקרי סיכונים המבוצעים באופן תקופתי וכן על תוצאות ביקורות, שינויים ואירועים ארגוניים, עדכוני רגולציה וכיו"ב,** **בקבוצת מגדל הנושאים כוללים את תחומי הפעילות השונים של הקבוצה, בהם ביטוח חיים, ביטוח כללי, השקעות, פיננסים , מערכת מידע ועוד.** [111]	✓	
35.	היקף העסקת המבקר הפנימי בשנת הדיווח (בשעות) [112]: 52,869.		
	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי	✓	
36.	המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, רו"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם	✓	

[111] הרכב חברי ועדת ביקורת של מגדל ביטוח ומגדל אחזקות זהה.
[112] כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מוחזקים ובביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

עסקאות עם בעלי עניין			
		נכון	**לא נכון**
37.	בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין – - מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם) ו/או באמצעות חברות ניהול): **4, 2 [113] מועסקים על ידי מגדל ביטוח ו-2 [114] מכהנים כדירקטורים כשאחד מהם משמש כיו"ר של חברה מוחזקת.** - האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגנים הקבועים בדין: ✓ כן *(יש לסמן x במשבצת המתאימה)* ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.		x

113 מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כמנכ"ל חברת הבת, מגדל ביטוח , מיום 11.2.2014. תנאי כהונתו של מר עופר אליהו אושרו על ידי האורגנים הקבועים בדין.
מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, מכהן בחברת הבת, מגדל ביטוח, בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז. תנאי כהונתו של מר אליהו אליהו אושרו על ידי האורגנים הקבועים בדין.

114 מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה ללא שכר עד ליום 18.02.2015. ממועד זה ממשיך לכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח ללא שכר. מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, חברה בת של התאגיד. מר ישראל אליהו זכאי לגמול דירקטורים בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח. גמול הדירקטורים אותו מקבל מר ישראל אליהו אושר על ידי האורגנים הקבועים בדין.

עסקאות עם בעלי עניין

		נכון	לא נכון
38.	למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו: ☐ כן ☐ לא *(יש לסמן x במשבצת המתאימה)* ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). **למען הסדר הטוב יוער כי מר שלמה אליהו, בעל השליטה, הינו הבעלים והיו"ר של אליהו חברה לבטוח בע"מ, בעל אחזקות בבנק אגוד כמפורט בדוח הכספי, וכן הינו בעלים של מחצית מחברת פרויקט גן העיר הכולל קניון, מלון ופרויקט למגורים, בעלים של נכסי נדל"ן שהינם בית אליהו בתל אביב ונכסי נדל"ן המשמשים כסניפים של אליהו חברה לביטוח בע"מ. הוא מכהן כדירקטור בחברות בקבוצת גן העיר ויו"ר חברות בקבוצת שלמה אליהו אחזקות.** **ביום 1 בינואר 2013 אליהו בטוח העבירה את מלוא פעילותה בביטוח חיים להראל. כמו כן ביום 30 בספטמבר 2013 אישרה האסיפה הכללית של החברה התקשרות עם אליהו בטוח בהסכם תמורה בגין קליטתן של הפוליסות החדשות (לרבות חידושי פוליסות קיימות) שתקופת תקופת הביטוח שלהן הינה החל משנת 2013 ואילך של לקוחות אליהו בתחום הביטוח הכללי. בהתאם, נכון למועד הדוח עוסקת אליהו בטוח רק בחיסול התחייבויות בתיק הביטוח הכללי הכולל את התביעות (התלויות והעתידיות) של אליהו ביטוח הנובעות מפוליסות ביטוח כללי שמכרה אליהו ביטוח עד תום 2012 המצוי בהליך Run Off, אשר בהתאם להתקשרות בין מגדל ביטוח לאליהו ביטוח (בכפוף לאישור בית המשפט להשלמת העסקה), יועבר לאחריותה הבלעדית של מגדל ביטוח. לפרטים נוספים ראו סעיף 38.ה.2 לדוחות הכספיים)** **בבנק אגוד, בעל השליטה מנוע מלהשתתף בניהול או בהפעלת אמצעי שליטה ולכן מדובר באחזקות הוניות פאסיביות למימוש בלבד בתוך פרק זמן של עד 3 או 4 שנים.**	✓	

יו"ר הדירקטוריון: _____ **יו"ר ועדת הביקורת: _____** **יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים: _____**

תאריך החתימה: 29.3.2016

דוח והצהרות
בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

צוק ארבל שראשו מתנשא כ- 400 מטרים מעל לכנרת | **גליל תחתון**

דוח שנתי בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 9ב(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם[1]:

1. ערן צ'רנינסקי, מנכ"ל ומנהל כספים[2];
2. איציק בן מנחם, מנהל סיכונים;
3. מיכל לשם, מבקרת פנים;
4. אילנה בר, יועצת משפטית;
5. טלי כסיף, מזכירת חברה;
6. אסף אשכנזי, ממונה אכיפה;

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד, אשר נועדו לספק מידה סבירה של ביטחון בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד והאפקטיביות שלה; הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כללה:

בקרות ברמת הארגון (Entity Level Controls); בקרות על תהליך עריכת וסגירת הדוחות; בקרות כלליות על מערכות המידע (ITGC) ובקרות על תהליכים שהנם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי (תהליכים אלו מבוצעים במסגרת מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברת בת של התאגיד, שהינה גוף מוסדי, ולגביה חל האמור להלן).

חברת מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של התאגיד, היא גוף מוסדי, שחלות עליו הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

ביחס לחברה הבת האמורה, ביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי והאפקטיביות שלה, בהתבסס על הוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי", חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות דוחות וגילויים" והתיקונים לחוזרים האמורים.

בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, בהתייחס לבקרה הפנימית בגוף המוסדי ליום 31.12.2015 היא אפקטיבית.

בהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כמפורט לעיל, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד ליום 31.12.2015 היא אפקטיבית.

---

[1] מעודכן ליום החתימה על הדיווח הכספי.

[2] מר ערן צ'רנינסקי, מנהל כספים בחברה וראש חטיבת פיננסים ואקטואריה במגדל ביטוח, מונה לתפקיד מנכ"ל החברה ביום 24.3.2015.

הצהרת מנהלים

הצהרת מנהל כללי

אני, ערן צ'רנינסקי, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוח התקופתי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2015 (להלן - הדוחות);

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, והצגתי בדוח זה את מסקנות הדירקטוריון וההנהלה לגבי האפקטיביות של הבקרה הפנימית כאמור למועד הדוחות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 29.3.2016

_____

ערן צ'רנינסקי, מנהל כללי

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, ערן צ'רנינסקי, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2015 (להלן - הדוחות);

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, ככל שהוא רלוונטי לדוחות הכספיים ולמידע כספי אחר הכלול בדוחות, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחנו, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות למועד הדוחות; מסקנותיי לגבי הערכתי כאמור הובאו לפני הדירקטוריון וההנהלה ומשולבות בדוח זה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 29.3.2016

_____

ערן צ'רנינסקי, מנהל כספים

נספחים
המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, עופר אליהו, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**חברת הביטוח**") לשנת 2015 (להלן: "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של חברת הביטוח; וכן-
   (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
   (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
   (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
   (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
   (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

29.3.2016

עופר אליהו, מנהל כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, ערן צ'רנינסקי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**חברת הביטוח**") לשנת 2015 (להלן: "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של חברת הביטוח; וכן-

(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

29.3.2016

ערן צ'רנינסקי, ראש חטיבת פיננסים ואקטואריה

מגדל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2015, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון	**יוחנן דנינו** (חתימה)	_____
מנכ"ל	**עופר אליהו** (חתימה)	_____
ראש חטיבת פיננסים ואקטואריה	**ערן צ'רנינסקי** (חתימה)	_____

תאריך אישור הדוח: 29.3.2016

מגדל חברה לביטוח בע"מ

29 במרס 2016

הצהרת אקטואר ביטוח חיים

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31/12/2015, כפי שמפורט להלן.

אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי של המבטח מאז 1/12/2006.

אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1 . היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים בניהול חברות ביטוח ישראליות מקומיות, היא החלק היחסי של ההפרשה שחושבה על ידי אקטואר ביטוח החיים בחברה המובילה, ובכלל זה תיק ביטוח החיים של הסנה החברה הישראלית לביטוח, שנרכשה במשותף ע"י המבטח וע"י כלל חברה לביטוח, בגין הפוליסות המנוהלות בידי כלל חברה לביטוח.

2 . נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. בנספח להלן מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר , כדלהלן:

1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח, Reserve for unpaid losses (incurred but unpaid claims) and the reserve for incurred but not reported claims (IBNR)

2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות, Reserve for unpaid unallocated loss adjustment expenses.

3) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -

א) עתודה לתכנית עם צבירה;

ב) הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;

מגדל חברה לביטוח בע"מ

4) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה.

5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה (LAT) : לאחר בדיקת נאותות כאמור, נקבע שיש צורך בהשלמת עתודה עבור פוליסות ביטוח חיים מבטיחות תשואה.

6) אחר- הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח: השלמת העתודה לפוליסות גמלה על פי חוזר המפקח 2013-1-2.

ב. השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר -

1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה כזאת.

2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים : העתודה המשלימה לגמלאות, עתודת LAT עבור פוליסות ביטוח חיים מבטיחות תשואה ועתודות אי כושר עבודה.

<u>פרק ג' - חוות הדעת</u>

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים :

1 . הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;

ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;

ג. כללים אקטוארים מקובלים.

2 . לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3 . ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4 . ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

<u>פרק ד' - הערות והבהרות</u>

1 . פרטים אודות סוגי העתודות ועדכונן נכללים בביאורים לדוחות הכספיים. ראה ביאור מס' 37 לדוחות הכספיים.

2 . לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט עדכונים בהנחות לחישוב העתודה המשלימה לגמלאות, לעתודה בגין LAT ולעתודות אי כושר עבודה.

<u>29/3/2016</u>	**<u>אקטואר ראשי ואקטואר ממונה ביטוח חיים</u>**	**<u>ד"ר לייבוש אולמן</u>**	**<u>_____</u>**
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מצ"ב: טופס 12א: תביעות תלויות ועתודה - ברוטו

טופס 12ב: תביעות תלויות ועתודה - בשייר

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו

שם החברה :מגדל חב' לבטוח בע"מ **ליום: 31.12.2015**

(באלפי ש"ח)

		סה"כ	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		אכ"ע	סיעודי		כיסויים אחרים 1)
			מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	פרט	קבוצתי		פרט	קבוצתי	
			1א	1ב	2א	2ב	3א	3ב	4	5א	5ב	6
1	תביעות תלויות	2,306,605	662,185	28,468	858,315	271,351	113,505	24,653	252,363	39,946	2,889	52,930
2	עתודה (סה"כ שורות 2א1 עד 6)	108,575,553	5,554,241	1,289,723	20,512,666	77,656,983	25,047	12,009	1,813,881	1,692,056	18,717	230
2א1	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו עד שנת 1990	19,552,034	3,488,553	7,596	15,735,927	263,198	1,090	0	55,479	0	0	191
2א2	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003	51,212,241	0	1,143,642	708	50,014,296	3,053	0	50,505	0	0	37
2א3	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004	24,778,084	0	2,912	201,585	24,552,448	932	0	20,207	0	0	0
2א4	סה"כ (2א1 עד 2א3)	95,542,359	3,488,553	1,154,150	15,938,220	74,829,942	5,075	0	126,191	0	0	228
2ב	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון	1,628,610	0	0	0	0	19,972	12,009	15,590	1,578,585	2,452	2
3	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום	8,301,274	1,853,481	126,936	2,191,666	2,327,355	0	0	1,672,100	113,471	16,265	0
4	השתתפות ברווחים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה	164,673	0	0	164,673	0	0	0	0	0	0	0
6	אחר	2,938,637	212,207	8,637	2,218,107	499,686	0	0	0	0	0	0
7	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

8א	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8ב1	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים: שינויים בהנחות	295,127	23,606	882	282,148	-48,816	25	0	36,427	0	0	856
8ב2	שינויים בשיטות	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8ב3	הבדלים בגובה הפרמיה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8ב4	שינויים אחרים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - בשייר

שם החברה :מגדל חב' לבטוח בע"מ **ליום: 31.12.2015**

(באלפי ש"ח)

		סה"כ	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		אכ"ע	סיעודי		כיסויים אחרים 1)
			מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	פרט	קבוצתי		פרט	קבוצתי	
			1א	1ב	2א	2ב	3א	3ב	4	5א	5ב	6
1	תביעות תלויות	2,289,668	661,543	28,297	858,315	271,351	103,434	24,653	249,827	36,471	2,889	52,888
2	עתודה (סה"כ שורות 2א1 עד 6)	108,482,100	5,552,253	1,289,723	20,429,385	77,653,994	25,047	12,009	1,811,387	1,689,355	18,717	230
2א1	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו עד שנת 1990	19,480,541	3,486,565	7,596	15,670,356	260,675	1,090	0	54,068	0	0	191
2א2	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003	51,211,453	0	1,143,642	708	50,014,296	3,053	0	49,717	0	0	37
2א3	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004	24,778,030	0	2,912	201,585	24,552,448	932	0	20,153	0	0	0
2א4	סה"כ (2א1 עד 2א3)	95,470,024	3,486,565	1,154,150	15,872,649	74,827,419	5,075	0	123,938	0	0	228
2ב	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון	1,628,369	0	0	0	0	19,972	12,009	15,349	1,578,585	2,452	2
3	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום	8,290,832	1,853,481	126,936	2,184,383	2,326,897	0	0	1,672,100	110,770	16,265	0
4	השתתפות ברווחים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה	164,673	0	0	164,673	0	0	0	0	0	0	0
6	אחר	2,928,202	212,207	8,637	2,207,680	499,678	0	0	0	0	0	0
7	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

8א	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8ב1	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים: שינויים בהנחות	269,859	23,606	882	282,148	-48,816	25	0	11,159	0	0	856
8ב2	שינויים בשיטות	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8ב3	הבדלים בגובה הפרמיה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8ב4	שינויים אחרים	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

מגדל חברה לביטוח בע"מ

29 במרס 2016

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל" או "המבטח") ליום 31.12.2015, כפי שמפורט להלן.

אני מכהן כאקטואר ממונה של ביטוח כללי במגדל מיום 1 למאי 2013.

אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. ואני עובד שכיר אצל המבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

1 . לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

2 . לא הסתמכתי בהערכתי על נתונים שהתקבלו ממקורות אחרים, למעט נתוני הסדר ביטוח שיורי (ה"פול").

3 . ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

4 . לצורך חישוב השייר, ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה בקבוצת מגדל מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

5 . בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים :

א . ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי (להלן ה "פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שבוצע ע"י אקטואר ה"פול".

ב . ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים אחרים בהם החברה אינה מבטח מוביל בוצעו על ידי, תוך התייחסות למידע שהתקבל מהחברה המובילה.

ג . מגדל משמשת כמבטחת משנה בעסקים רב לאומיים ואשר לא משפיעים באופן מהותי על השייר ולכן לא היה צורך בביצוע חישוב עבור ביטוח משנה נכנס.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

ד . לא הופחתה עתודה עבור העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

		ליום 31 בדצמבר 2015	
		אלפי ש"ח	
	תביעות תלויות	ברוטו	שייר
2 א 1)א)	ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים) :		
	רכב חובה	1,460,178	1,443,375
	חבות מעבידים	392,713	382,933
	צד ג'	553,966	455,842
	אחריות מקצועית	325,406	267,690
	חבות המוצר	83,223	56,642
	רכב רכוש	156,100	156,004
	דירות	46,046	35,424
	סה"כ ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים)	3,017,632	2,797,910
	סה"כ ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים)	244,360	28,216
2 א 1)ב)	סה"כ ענפים	3,261,992	2,826,125
2 א 2)	הוצאות עקיפות	78,017	78,017
2 א 3)	הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות:		
	רכב חובה	לא נדרש להצהיר	-
	רכב רכוש	לא נדרש להצהיר	10,507
	מקיף דירות	לא נדרש להצהיר	-
	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית	3,350,516	2,914,650

הערות -

1 . ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול")

2 . העתודה לסיכונים שטרם חלפו כוללת גם את המרכיבים הבאים:

א. עלות הסיכון הביטוחי;

ב. מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);

ג. העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה.

3 . סך ההפרשות המופיעות בביאור 17.א2 בסך 4,256,389 אלפי ש"ח בניכוי ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה 892,369 אלפי ש"ח כוללות הפרשות שצוינו לעיל בגין ענפים לא מקובצים (סטטיסטים) בסך 3,017,632 והוצאות עקיפות בסך 78,017 והפרשה שצוינה לעיל בגין ענפים מקובצים (לא סטטיסטים) בסך 244,360 וכן הפרשה לתביעות תלויות בגין ענף תאונות אישיות כפי שמופיעה בהצהרת בריאות בסך 13,504 אלפי ש"ח. ההפרשה לתאונות אישיות בשייר עומדת על 13,311 אלפי ש"ח.

4 . הפרשה לתביעות תלויות בגין ענף נסיעות לחו"ל כפי שמופיעה בהצהרת בריאות בסך 8,218 אלפי ש"ח בברוטו ו- 5,577 אלפי ש"ח בשייר.

5 . ענפים שלא נכללו בהערכה האקטוארית ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים), ראה פרק ד' סעיף 11 להלן.

6 . בענפי חבויות המוערכים על בסיס חיתום: הסכומים הנם בגין תביעות תלויות והפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה.

<u>פרק ג' - חוות הדעת</u>

אני מצהיר ומאשר כי בענפים הבאים: רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ומקיף דירות :

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

   א . הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;

   ב . הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;

   ג . עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי ;

   ד . כללים אקטוארים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1)א) בגין הענפים שאינם מקובצים (סטטיסטים):רכב חובה ,חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ודירות. מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1)ב) מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים (סטטיסטיים) ושאינם מקובצים (לא סטטיסטיים) בכללותם כתוקפם ביום הדוח הכספי.

6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2) ,מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.3) ,מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

<u>פרק ד' - הערות, הבהרות</u>

1. בענפי רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג' ורכב רכוש החישובים מבוססים על תשלומי התביעות בפועל מודל PAID. בענפים דירות, תאונות אישיות, אחריות מקצועית וחבות המוצר החישובים מבוססים על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות מודל INCURED). תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בנתונים אלה. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

2. בענף רכב חובה הייתה התפתחות חיובית בעתודות שנבעה משתי סיבות עיקריות:

   a. בחודש אוקטובר 2014 נחתם הסכם עם המוסד לביטוח לאומי הכולל כללים תנאים ומועדים ליישוב דרישות השיבוב שתוגשנה על ידי המוסד לביטוח לאומי בענף רכב חובה. תוקפו של ההסכם הקודם פג ב-2010. בהמשך לחתימה על הסכם עם המוסד לביטוח לאומי והניסיון המצטבר בתשלומי התביעות במהלך השנה, הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בענף רכב חובה.

   b. בעקבות השפעת תיקון חקיקה משנת 2009 בדבר העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים החל משנת 2010. לאור השפעת חלוף השנים על יכולת האקטואר לאמוד את נתוני התפתחות התביעות.

3. בענפים חבות מעבידים וצד ג' המשיכה מגמת ההחמרה בהתפתחות שיעור הנזקים, בנוסף חל שיפור בניסיון התביעות של מבטחי משנה ובהתאם נרשמה התפתחות שלילית בעתודות בשייר.

4. בענפים אחריות מקצועית ומוצר נרשם שיפור מתמשך בשיעור הנזקים, הנובע ממגמת התפתחות חיובית בתביעות דבר שהביא לשחרור של מרווחי ביטחון בברוטו ובשייר ככל שרמת האי וודאות ירדה.

5. החברה יישמה לראשונה את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. חישבתי "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי (" fairly") likely כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" כיוונתי לאומדן הסתברות של 75% לפחות. מרווח הביטחון לקח בחשבון הן את הסיכון הרנדומלי והן סיכונים סיסטמיים אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת בעיקר במרכיב סיכון הסיסטמי. החברה תבחן בשנים הבאות דרכים לשיפור ההערכות של רכיבי המודל, בהתייחס בין השאר לפרקטיקות שיתגבשו בשוק ולידע והניסיון שיצברו בשנים הקרובות

6. עד ליום 31 בדצמבר 2015 החישובים האקטוארים לא כללו הפחתה בשל היוון ריאלי של תשלומי התביעות העתידיים. בעקבות הירידה הנמשכת בעקום הריבית חסרת הסיכון, חלה שחיקה של מרווחי

מגדל חברה לביטוח בע"מ

השמרנות הנובעים מאי היוון העתודות ולפיכך החברה ביצעה בדיקה אשר וידאה כי שחיקת המרווחים האמורים לא הביאה למצב בו תידרש תוספת לעתודה. החל מיום 31 בדצמבר 2015 בוחנת החברה את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטות בביאור 37 ב.3. ג.5 להלן. בעקבות בחינה זו אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד ג' וחבות מעבידים ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הנו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות (50% מפרמיית אי נזילות) ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו, השפעת המעבר לנוהג המיטבי בענפים אלו ראה ביאור ראה באור 2.י.2.ד)(4).

7. לא היו שינויים מהותיים בשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות שיטת ריבית ההיוון ראה סעיף 6 לעיל. למעט הענפים בהם נקבעה ההערכה לפי עקרונות הנוהג המיטבי ראה סעיף 6 לעיל.

8. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי. הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד בעקבות, בין השאר, פסיקות ותקדימים בבתי משפט שלא ניתן לחזות אותם מראש, שינויים בגורמים חברתיים וסביבתיים. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי. בנוסף קיימת אי הוודאות נוספת הגלומה שבשימוש במודלים התואמים את עקרונות הנוהג המיטבי אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת בעיקר במרכיב סיכון הסיסטמי.

9. בענף תאונות אישיות אני מבצע תחשיב אקטוארי של התביעות התלויות, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.

10. בענף נסיעות לחו"ל החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות. עקב העדר מובהקות סטטיסטית לא יושם מודל אקטוארי בענף זה, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.

11. בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה. עקב העדר מובהקות סטטיסטית, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

29.3.2016	**אקטואר ממונה ביטוח כללי**	**דניאל ישראלי**	_____
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מגדל חברה לביטוח בע"מ

29/3/2016

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) מגדל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר 2015, כפי שמפורט להלן.

אני עובד שכיר של החברה. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח. התמניתי לתפקיד כאקטואר ממונה ביטוח בריאות בתאריך 18.7.2013.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. פסקת היקף חוות הדעת אקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים בכל הנוגע לדוח זה.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. <u>נתוני הערכה לסכום העתודות</u>

א. <u>להלן פירוט סכומי ההפרשות באלפי ש"ח:</u>

	ביטוחי פרט		ביטוחי קולקטיבים		
תיאור	**עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)***	**תאונות אישיות****	**עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)***	**תאונות אישיות****	**סה"כ**
ברוטו					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	113,083	42,501	34,325	5,314	195,223
הוצאות עקיפות	2,861	1,526	1,794	243	6,424
תנאי חוזה הביטוח	452,514	50,005	10,453	2,275	515,247
סה"כ ברוטו	**568,458**	**94,032**	**46,572**	**7,832**	**716,894**
שייר					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	86,433	42,500	33,015	5,122	167,070
הוצאות עקיפות	2,861	1,526	1,794	243	6,424
תנאי חוזה הביטוח	452,183	50,005	10,453	2,275	514,916
סה"כ שייר	**541,477**	**94,031**	**45,262**	**7,640**	**688,410**

* עתודות עסקי נסיעות לחו"ל נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.ו.

** עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן ארוך נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח בריאות. סעיף "תנאי חוזה הביטוח" כולל הפרשה לתביעות נכות תעסוקתית בתשלום על סך 10.3 מלש"ח בביטוחי פרט ו-2.3 מלש"ח בביטוחי קולקטיבים. עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן קצר נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.ו.

<u>ב. השפעת שינויים על ההפרשות</u>

1) פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה: אין.

2) פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להגבות ומתיקונים אחרים ברוטו ושייר: אין.

<u>פרק ג' - חוות הדעת</u>

אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח הבריאות הבאים:

- הוצאות רפואיות
- מחלות קשות
- שיניים
- תאונות אישיות לטווח ארוך
- אחר

מגדל חברה לביטוח בע"מ

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
   א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;
   ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
   ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתתי ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

<u>פרק ד' - הערות והבהרות</u>

1. הערות הבהרות והסברים
   א. הוצאות רפואיות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי .
   ב. מחלות קשות – ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
   ג. ענף אחר – תוכנית "השקעה בריאה" לכיסוי הוצאות רפואיות (ניתוחים ואחרים).
   בניגוד לתוכניות הרגילות, במידה ולמבוטח לא הייתה תביעה במשך 15 שנים, המבוטח מקבל החזר כספי.
   ד. חישוב ההפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR עבור הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ותאונות אישיות לטווח ארוך נקבע על בסיס מודל סטטיסטי לחיזוי תשלומי התביעות העתידיים על בסיס ניסיון העבר.
   ה. ההפרשות עבור תביעות נכות תעסוקתית בתשלום, בענף תאונות אישיות לזמן ארוך, חושבו לפי מקדם תשלומים צפוי, על בסיס ניסיון החברה.
   ו. ההפרשות בענפי תאונות אישיות לזמן קצר ונסיעות לחו"ל, נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי, מר דניאל ישראלי.
2. שינויים בהנחות ובשיטות
   לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות בריבית ההיוון.

תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה
29.03.2016	אקטואר ממונה ביטוח בריאות	דניאל כצמן	